Österreichische Nationalbibliothek

Ünnepi es alkalmi egyhazi beszedei mellyeket megmagyaritott, s a ... sajat beszedei függelekevel közzeboesajtott Nagy Nep. Janos. (Festtags- und Gelegenheits-Predigten)

Autor: Weinhofer, Joseph
Verlag: Heckenast
Ort: Pest
Jahr: 1856

Zitierlink: https://data.onb.ac.at/rep/107EE451
Signatur: 366-B
ID: 107EE451

Digitalisiert mit Google

Umfang: Seiten 1 bis 618 (Komplettes Werk)
PDF erstellt am 02.10.2026 06:15

Nutzungsbedingungen:https://www.onb.ac.at/nutzung
Rechtehinweis:https://rightsstatements.org/vocab/NoC-NC/1.0/

Hinweis: Der Volltext wurde maschinell generiert und könnte aufgrund von OCR-Erkennungsfehlern Ungenauigkeiten oder fehlerhafte Zeichen enthalten.

KAIS.KÖN.HOF- BIBLIOTHEK
366-B
Kopierverbot!

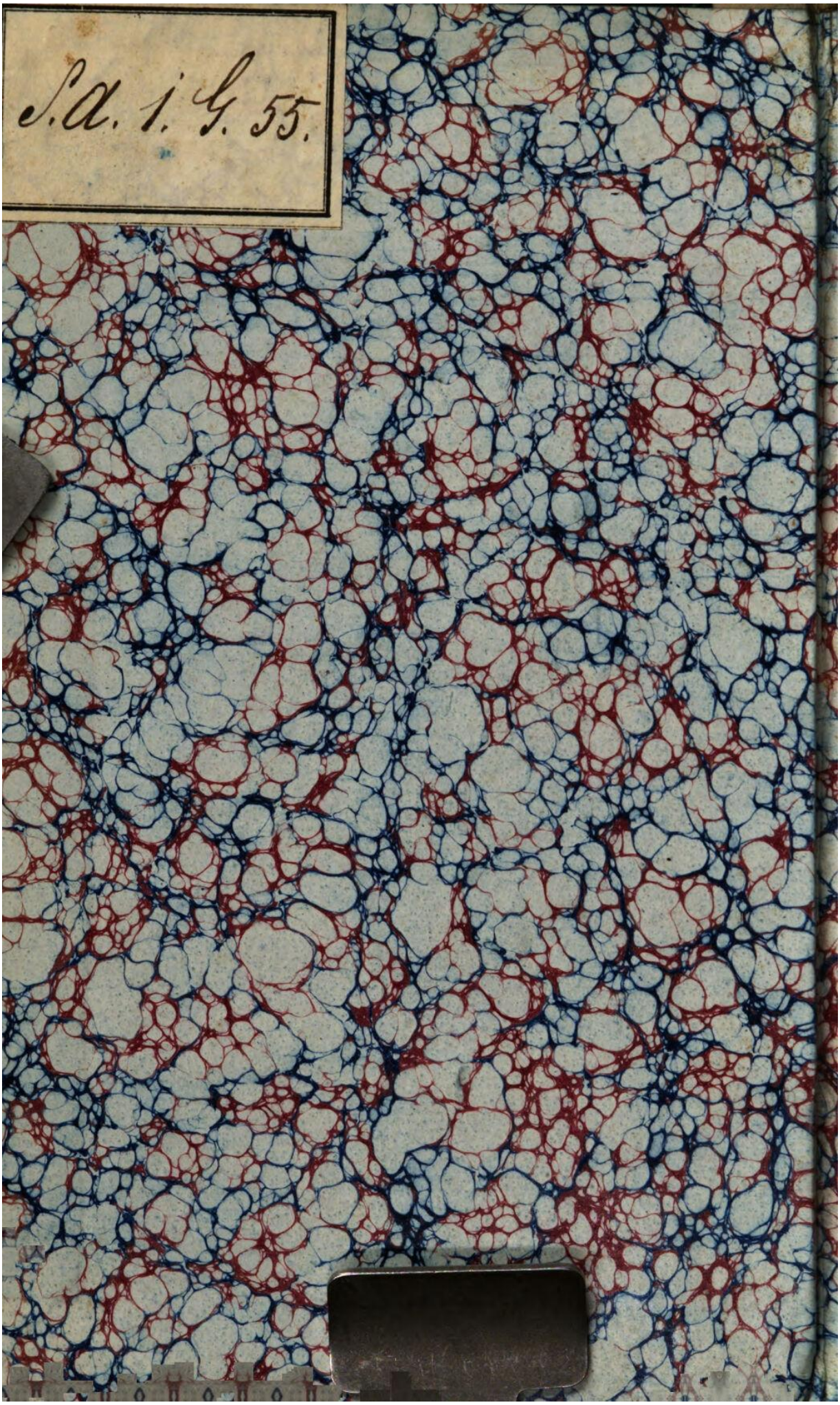
S.a. 1. G. 55.

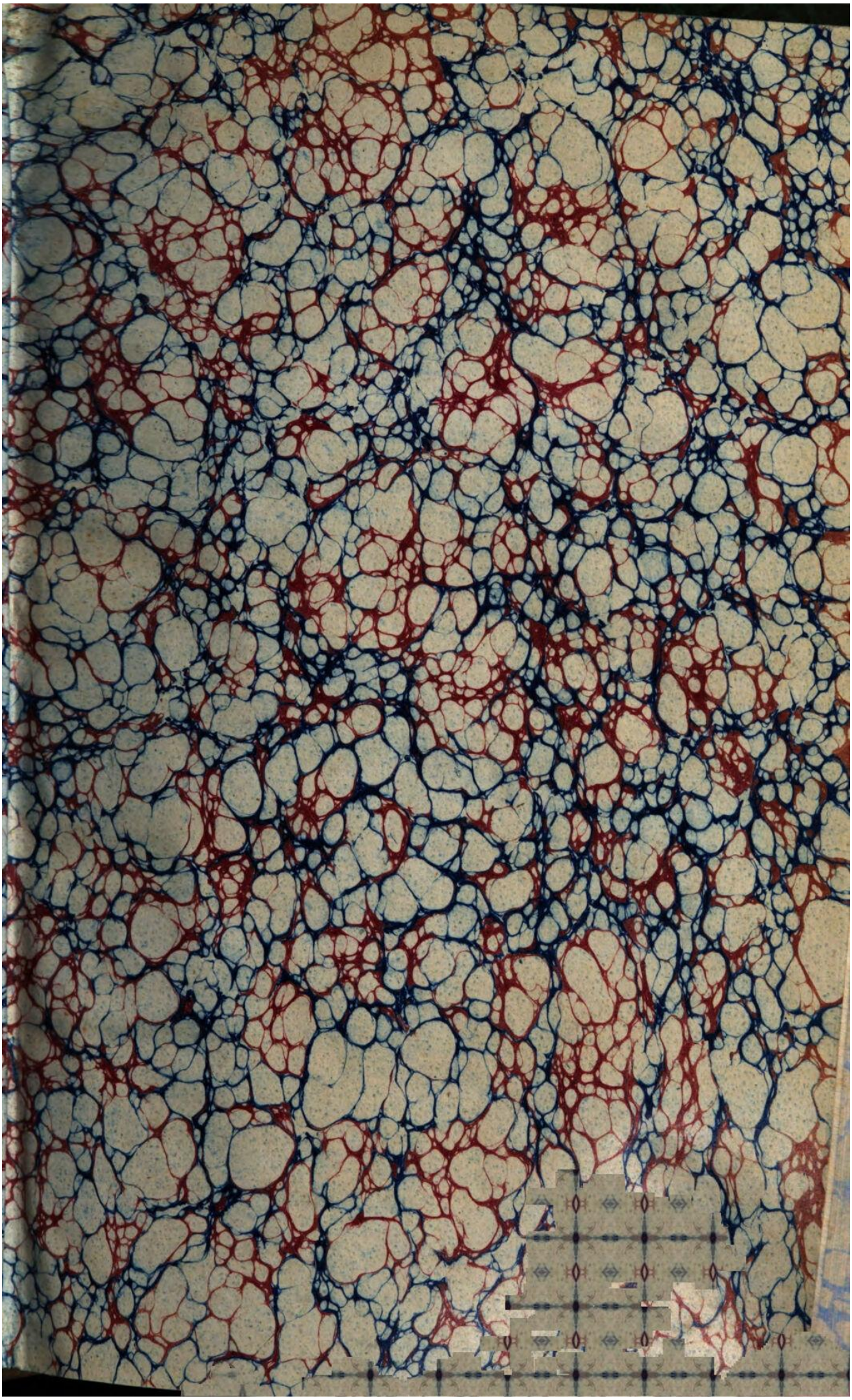

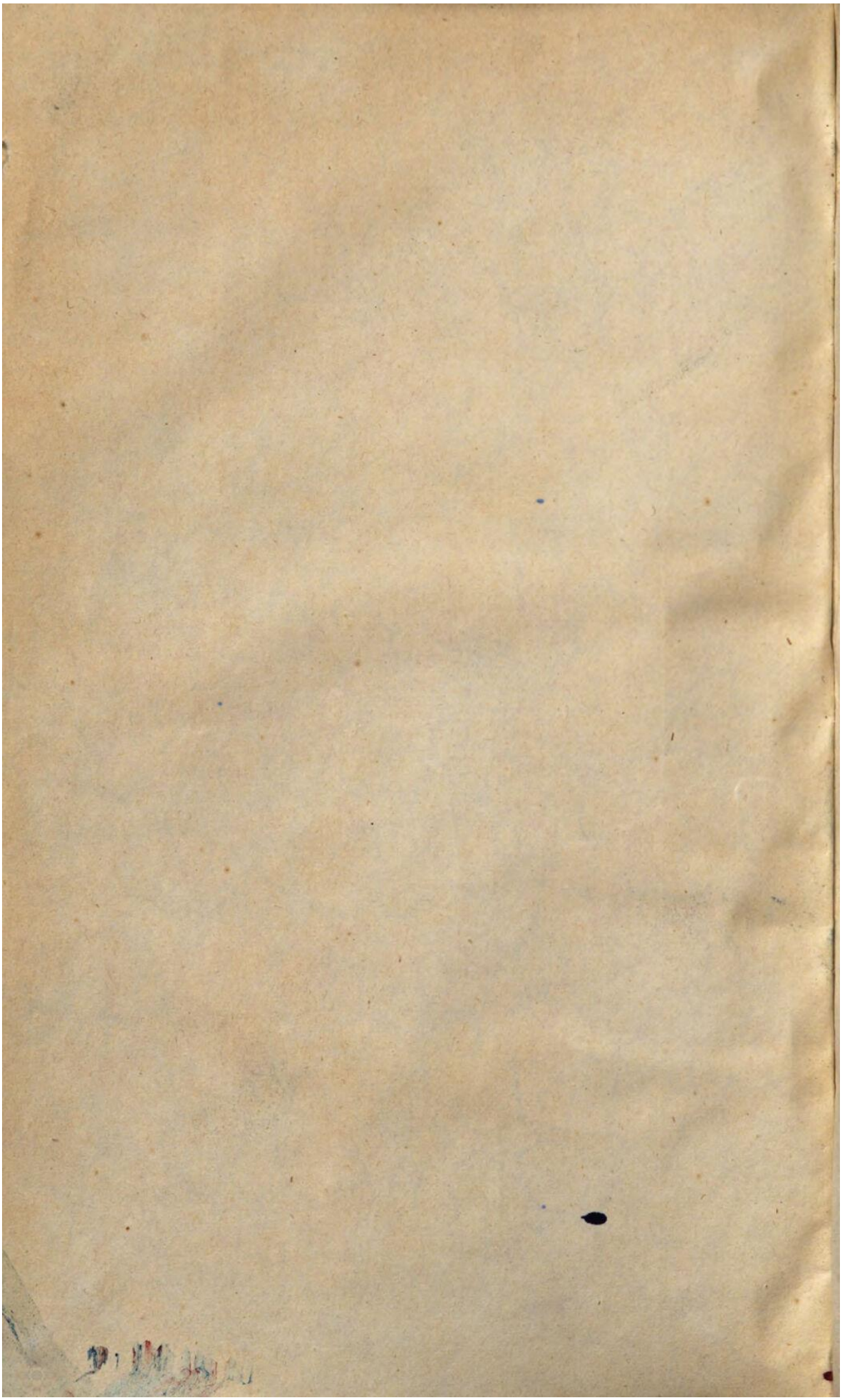

366-B.

Weinhofer József

Szombathelyi megye aranymisés áldozára, Ő Szentsége IX-ik Pius pápa titkos kamarása, cs. kir. ausztriai szent Leopold-rend keresztese, a szombathelyi szentszék ülnöke, pinkafői kerület érdemült alesperese, s Pinkafő mezővárosának plébánosa

Ünnepi és alkalmi

EGYHÁZI BESZÉDEI

mellyeket

megmagyarított, s a szombathelyi székes egyházban tartott

saját beszédei

Függelékével

közzébocsátott

NAGY NEP. JÁNOS,

Szombathelyi megyebeli áldozár, istenes tudományok tudora, a szombathelyi püspöki papnevelő-intézetben keleti nyelvek és szent irási tudományok tanára, a magyar tudós társaság rendes tagja, s a szombathelyi szentszék ülnöke.

PESTEN.

Kiadja Heckenast Gusztáv.

1856.

5

Nyomatott Pozsonyban Wigand Frigyes Károlynál.

Tartalom.

Weinhofer József ünnepi s alkalmi beszédei.

I. Urunk ünnepeire.

Nagykarácson napján.

Lap

1. Krisztus alacson születése a szeretetet gyulasztja 1
2. A minket szerető, de tőlünk nem szeretett kisded Jezus 7

A polgári év utolsó napján.

1. Filippone Miklós megtérésének története 13

Uj év napján.

1. Az ó és uj év 20
2. Az örökkévalóság a mi legjobb tanító mesterünk 26

Vizkereszt napján.

1. Leopold társulata Amerika és Ázsia uj kegycsillaga 33
2. A három királyok története ma is minden jámbor lélekben megujúl 39

Jezus neve ünnepén.

1. Üdvezítő urunk különféle nevei 45
2. Jezus szent nevének ereje 50

Hamvazó szerdán.

1. A kétféle bünbánat példákban előadva 56
2. Az oltárra függesztett kereszt Krisztus kínszenvedésének fontolgatására int . . 58
3. Egykét komoly szó a mai háromféle keresztényekhez 60

Virág vasárnapján.

1. Miért vonúlt ma Krisztus diadalmasan Jeruzsálembe? 63

Nagy csötörtökön.

1. Az oltári szentség szerzésének okai 65

Nagy pénteken.

1. Jezus hét szavai a kereszten 70
2. Krisztus ma a kereszt botrányát a világ előtt megszüntette 80

Husvét napján.

Lap
1. Krisztus feltámadása és a mi feltámadásunk 88
2. A tavasz a mi leendő feltámadásunk előképe 94

Husvét napján dél után.

1. A fafeszület, vagyis segedelem a szükségben 100
2. A husvéti tojás eredeti története 106
3. A husvéti emlékpénz 111

Husvét hetfőn.

1. Az Emauszba menő tanítványok 115
2. Milly keresztények hasonlítanak az Emauszba menő tanítványokhoz? 123

Husvét kedden.

1. Miért mutatá meg a feltámadt Krisztus tanítványinak az ő kezeit, lábait és szent oldalát? 128

Áldozó csötörtökön.

1. Sursum corda! föl a mi sziveinkkel! 134
2. A kiengesztelt bűn a mennyország lajtorjája 140

Pünkösd napján.

1. A katholika anyaszentegyház diadalma 146

Pünkösd hétfőn.

1. Jezus Krisztus az atyának nagy ajándéka 151

Pünkösd kedden.

1. Mit jelentenek az üdvigében: a pásztor, a tolvajok, a gyilkosok, és az ajtónálló? 158

Szentháromság napján.

1. A Szentháromság oltárképének fejtegetése 163

Úr napján.

1. Az úrnapi körmenet 173

Szentség imádása napján.

1. Ünnepélyes imádása a legmagasztosabb oltári szentségnek 179
2. Jezus az oltári szentségben az Isten báránya 193
3. A háromszoros mellverés az oltári szentség imádásában 200

II. A boldog szűz Mária ünnepeire.

Boldog asszony fogantatása napján.

Lap
1. Az ártatlanság ellenségei 207
2. Az oltárkép értelmezése 213
3. A szűz lélek az Isten báránya a farkasok közt 222
4. A szűz tiszta lélek Krisztus galambja a világ rókái közt 230

Gyertyaszentelő b. asszony napján.

1. A kétféle tüzről 238
2. Mire emlékeztetnek minket a ma megszentelt gyertyák? 246

Gyümölcsoltó b. asszony napján.

1. Mária öröme a mi üdvezítő urunk feltámadásakor 252

Fájdalmas Pénteken.

1. Mária a kereszt alatt és Jezus a kereszten 259

Sarlós b. asszony napján.

1. Erzsébet és Mária a két dicsénekesnők 267
2. Mire tanítanak minket Mária képei? 275

Nagy boldog asszony napján.

1. Mária a mi anyánk, mi az ő gyermekei 280
2. Máriának hatalma és szószólása 287
3. Mária halála és mennybe fölvétele 294

Kis asszony napján.

1. Kicsoda ezen ujan született gyermek? 300

Mária neve napján.

1. A kegyszék és itélőszék 306
2. Mária igaz tisztelete 311

III. Szentek ünnepeire.

Szent István első vértanú napján.

1. A megátalkodottság fokozatai szent István agyon követtetésében 317

Szent József napján.

1. József a völegény, József a nevelő atya és József a haldoklók atyja 323

Szent Adálbert püspök napján.

1. Szent Adálbert püspök élete, és az ebből folyó üdvös tanúság 329

Szent Flórián napján.

Lap
1. Minden szentek litániájának értelmezése 335

Szent László magyar király napján.

1. Az éber szolga 345

Szent Péter és Pál napján.

1. Ereklyék a két apostal leveleiből mindenféle emberek számára 350
2. Krisztus kegypillanata Péterre és villámcsapása Pálra 359

Szent Magdolna napján.

1. Szent Magdolna az igaz törödelmezés példája 367

Szent Jakab apostal napján.

1. A világ és Krisztus pohara 373

Szent István első magyar király napján.

1. A katholika hit 381
2. Buzogj a hitetlenség és erkölcstelenség ellen sz. István példájára 389
3. Magyarország sz. István király alatt és ma 395

Szent Bertalan apostal napján.

1. Bertalan testben nyuzatása, a kereszténynek lélekben sanyaríttatása 402

Szent Ágoston napján.

1. Szent Ágoston mint áldozár, és szerzetes a föld sava és világ világossága . . . 407

Szent Imre herczeg napján.

1. Imre a lelki erkölcsi tükör 415

Mindszent napján.

1. Hogyan jutalmaz a világ? hogyan az ördög? hogyan az Isten? 421

Szent Erzsébet napján.

1. Szent Erzsébet kielégítő boldogságát a felebaráti szeretet gyakorlásában feltalálta, mi is csak az ő példáján jutbatunk oda 427

IV. Alkalmi beszédek.

Falusi uj kápolna beszentelésekor.

1. A legjobb kiadás 433

Keresztszenteléskor.

Lap

1. Miért szoktak nyilván az utakon keresztek felállíttatni? 438

Bold. szűz szobra beszentelésekor.

1. Mit mond nekünk ime beszentelt szobor? 442

Torony szentelésekor.

1. Mire emlékezteti a hiveket a templom tornya? 446

Új kálvária beszentelésekor.

1. Mit jelentenek a keresztuti állapodások? és hogyan kell a kálváriát látogatnunk? 452

Nagy böjti ájtatosság.

1. A nagyböjti keresztjárás magyarázata 459

Ádventi ájtatosság.

1. A szent misének, mint az uj szövetségi áldozatnak magyarázata 485

Gyászbeszéd.

1. A halál kettős képe 503

Talponálló itéletkor tartott beszédek.

1. Három fontos mondandó ige a jelenlevőkhöz 508
2. Az Isten hosszú várakozása, irgalma, és a bün kezdete, folyama, vége . . . 511

Gyászbeszéd zsivány temetésekor.

1. E zsivány halálának jelentékenysége mindnyájunkra nézve 514

Halottak napján.

1. A tisztító hely kínai 517
2. A holtak sírjának nyelve átalán 520
3. A holtak sírjának nyelve a halál utáni itéletre nézve különösen 523

Függelék

a szombathelyi székesegyházban N. J. által mondott beszédek.

Nagykarácson napján.

1. Dicsőség a magasságban Istennek! — a földön békeség a jóakaratú embereknek! — ez Jezus születésének kettős gyümölcse az angyalok dicséneke szerint 526
2. Mit jelent szent János apostal mondata: „Jezusban vala az élet, és ő benne az élet az emberek világossága vala“ 538

Jezus neve ünnepén.

1. Jezus nevének ismerete és szeretete a Szentlélek által 548

Szent Fábián és Sebestyén napján.

Lap
1. Élünk vagy halunk, mindenkor az úréi vagyunk 555

Husvét napján.

1. A husvéti gyertya és diadalszobor képes értelme 566
2. Péter és Pál apostalok beszédei Jezus feltámadásáról 575

Egyház napján.

1. Minden katholikus templom az Isten háza és az ég kapuja 587

I. Urunk ünnepeire.

Nagy karácsonra.

Krisztus alacson állapotu születése a szeretetet gyulasztja.

(Pinkafő 1832.)

> És nektek a jel, egy gyermeket találtok pólyákba takarva és a jászolyba fektetve.
>
> (Luk. II, 12.)

Azon szent éj elmult, mellyben az egek lefelé harmatozának, és a fölhők a régen várt igazat leömleszték. Az ur eljött: jöjjetek azért ti is, Szeretteim! őt imádni. Keressétek az üdvezitő Jézust, ki nélkül nincs igaz öröm, nincs igaz vigasztalás, és meglelitek őt, mert hiszen az igaz béke alkotója ma mennyből leszállott, hogy azon közfalat elrontaná, melly minket bünösöket eddig elő az atyától elválasztott. Ma az igaz világosság megjelent, hogy általa mindazok, kik benne hisznek, megvilágosulnának. Ma az egek az egész világon mézharmatot ömledezének, mert ma eljött, ki a jámborokat megvigasztalja, a tudatlanokat oktatja, a hivőket serkenti, és a hitetleneket megszégyeniti. A jámbor pásztorok Betlehem vidékén valának azon első választottak, kikkel az atya az ujan született gyermekben az ő szent fiát, a mi megváltónkat megismerteté. Nyelv nem képes azon örömöt elbeszélni, sziv nem képes azon örvendezést utolérezni, melly az első imádókat betölté, midőn ők Máriával és Józseffel a kisdedet pólyákba takarva és a jászolyba fektetve találák. De valljon mi okozta, hogy a pásztorok azon alacson és szegény állapot miatt, mellyben Jezust megpillanták, el nem tántorodának, és örömük, mellyet az angyal hirdetéséből meritének, szomorusággá nem változott? Az, Szeretteim! hogy a zsidók elfogultsága ő rajtok erőt nem vett vala. — A zsidók tudniillik a Messiásban nem szegény, hanem dusgazdag, nem erőtelen, hanem hatalmas uralkodót vártak, ki öket a római iga alól föl-

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 15 von 618

mentené, és hatalmas nemzetté varázsolná: ezen oknál fogva ők Jezus alacson születésében és szegény állapotában megbotránkozának; de a jólelkü együgyü pásztorok belátták, hogy az alacsonság és szegénység a világ üdvezitőjéhez illő állapot, melly az ő nagyságát elannyira homályba nem boritaná, hogy azt inkább emelné, és a szivet lángoló szeretetre hathatósan buzditaná. Nekünk is igy kell gondolkodnunk, hogy reánk nézve Jezus Krisztus malasztteljes születése üdvös legyen. Én e két a világ előtt épen nem kedves igazságot szándoklom ma bővebben megfejteni. Azért állitom, hogy szegénységben születni illett az üdvezitőhez — az első részben; — Jezusnak szegénységben születése a tiszta sziveket lángoló szeretetre gyulasztja; — a második részben.

A világ a bünesetének pillanatától óta csak a kevélységnek, fösvénységnek és bujaképnek hódolt. Azért mondja szent János is: minden, mi e világon vagyon, vagy a szemek kivánsága, vagy a test kivánsága, vagy az élet kevélysége. Azért botránkozának meg az ujan született üdvezitő szegény alacsonságában a kevély Herodes, a fösvény farizéusok, és a bujaéletü szadduczéusok is. Napjainkban is a világ kevély fiai azok, kik Marczián főeretnek nyelvén igy szólanak: félre szemeim elől a jászolylyal és pólyákkal, mert ezek nem méltók azon Istenhez, kit én imádok.

De nem, épen ne távolittassék el szemeink elől a jászoly, se ne mellőztessenek el a pólyák, mert ezek azon kereszténynek, ki józanul gondolkodik, hitét elannyira meg nem renditik, hogy azt inkább megerősitik. Mert hiszen Krisztus a bünös világot megváltani jött e világra: következőleg ő neki a mi büneinkért bünhődnie kell vala. Hiszen szükséges vala, hogy az ő utai ellentételesek lennének a kevélység, fösvénység és bujakéj utaival: mert ezeken az utakon esett az ember a romlottság mély örvényébe, és ezen ösvényeken indul még ma is annak nagyobb része az ő romlásának. Miután tehát Krisztusnak a kevélység gonosz cselekedetei miatt bünhődnie kell vala: azért ő alacsonság és alázatosságban született. Az angyalok az ő születését magasztosan megéneklék: Gloria in excelsis Deo! dicsőség magasságban Istennek! és az angyalok ura mint kisded a jászolyban fekszik! Oh milly alázatosság ez! Krisztus kész vala a világ fösvénységeért, vagy

is a minden mulandó javakhoz rendetlenül ragaszkodásért, melly annyi igaztalanságot, hamisságot, csalást, gyülölséget, egyenetlenséget, és ellenségeskedést szül, bünhődni: azért ő a legnagyobb szegénységben született, és ő, kinek fejdelmi széke az ég, és lábainak zsámolya a föld, a jászolyban fekszik. Kristus kész vala a bujaképért, a világ hiu gyönyöreiért, és puha életeért bünhődni: azért sirás és fájdalom közt született, és ő, kiben az ur angyalai s választottai örvendeznek, sir, és pedig nem magáért, hanem a mi büneinkért sir e világra jöttének első pillanatában.

Minden körülmény, melly Jezus születésénél szemeinkbe ötlik, oda mutat, hogy az ujan született kisded értünk bünhődő Isten vala. Ő sötét éjfélben születék, mert a világ kevélység és becsvágy sötét fényétől áradozik. Ő az éjfél néma csendében születék egy alávaló barlangban, mert a világ csak tekintélyt, dicsőséget és közmagasztalást vadász. Ő szegénységben született, mert a világ csak kincs és gazdagság után kapkod, mellyek miatt a mennyországról, Istenről és örökkévalóságról megfeledkezik. Ő jászolyban fekteték, mert a világ csak a külfényt, pompát és hiuságot kedveli. Ő mint a világ uralkodójának alattvalója születék, mert József és Mária Augustus császár parancsolatára fölmenének Betlehembe, hogy beiratnák magokat, mivel Dávid házából és nemzetségéből származának: hogy igy a világ, melly a függetlenség után törve tör, megszégyenülne. Ő a tél legszigoruabb és legzordonabb szakában születék, mert a világ csak a kényelmet, és puha testi kéjt kedveli. Krisztus végre könyek és fohászok közt született, mert a világ csak a mulatságokat, öröm és kedvtöltéseket kedveli. Ő törödelmességben született, mert a világ, noha nagy bünös, a törödelmességről még is nem csak hallani nem akar, hanem még azonfelül büneit mentegeti, sőt azokat védelmezi is. Bármi más állapot az üdvezitőhez nem illett vala, mert más állapotban az ő világmegváltói jellemére ismerni nem lehetett volna.

Nincs különben, midőn Isten az idegen iga alatt nyögő Izraël népét az egyiptomi szolgaságból kiszabaditani akará, Mozest választá, kinek szavára az elemek is reszketének, és a vörös tenger kétfelé nyilott. Nincs különben, midőn Isten az ő választott népét atyáinak, Abraham, Izsák, és Jakabnak megigért Kanáán földére akará vezetni, Jozuét választá, ki előtt Jerikó falai leomolának, kinek szavára a nap is megállott. Nincs különben, midőn Isten

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 17 von 618

Holofernest, a büszke hadvezért, megakará alázni, Juditnak a gyönge asszonynak erőtelen karát használá. De midőn Isten az ő népét büneitől, az ördög rabságából, a pokoltól akarja megszabaditani: alázatos, szegény, bünhődő üdvezitőt választ, ki ugyan külsőképen semmi tekintélylyel és magasztossággal nem bir, mi figyelmünket magára vonná; de a ki külállapotának fénytelensége mellett is a világ megszabaditója. Nagy örömöt hirdetek, szóla az angyal ma a pásztorokhoz, melly leszen minden népnek, mert született ma nektek üdvezitőtek, ki az ur Jezus Dávid városában. Mi ugyan a jászolyban testi szemeinkkel csak kisdedet látunk, de azon kisdedet, kiről a próféták előre megirták, hogy a földet a mennynek kincseivel fogja elárasztani. Mi a jászolyban csak gyermeket látunk, de ezen gyermek az Isten bölcseségének remeke, kiben egyesülve van a végtelen irgalmasság, melly senkit boldogtalanul látni nem kiván; de kiben egyesülve van egyszersmind a végtelen igazság is, melly senki bünöst büntetés nélkül örökre türni nem képes. Mi a jászolyban sivó gyermeket látunk, de kinek könyei ama rettenetes harmatgyöngyök, mellyek igazsággal és szentséggel a bünös földet elárasztják. Az ő fohászai ama mennyei tüzszikrák, mellyek a mi szentetlen hajlandóságainkat fölemésztik, és a mi szivünket mennyei szeretetre gyulasztják. — A jászoly azon oltár, mellyen a legnemesebb áldozat fekszik, és a barlak ama tiszteletes szentély, melly nekünk az Isten örökvégzetét kinyilatkoztatja. Oh isteni bölcseségnek feneketlen mély örvénye! Jezus a jászolyban alig látszik ember lenni, és ő itt még is ollyan hatalmat gyakorol, melly minden más hatalomnál nagyobb hatalom, mert bizonyára könnyebb az égnek és földnek parancsolni, mint az emberi szivet meghóditani, könnyebb a hullámzó tenger habjait, mint a dühöngő emberi szervedélyek hullámait lecsillapitni. Már pedig a jászoly és az abban ujan születettnek könyei és fohászai ollyan üdvezitőt hirdetnek, ki a bünt megsemmisiti. Az alacsonság, mellyben üdvezitőnk született, az ő végtelen nagyságát hirdeti, mert a jászolyban fekvő kisded a mindenható Isten. Ő ugyan könyeket hullat, de nem millyeneket más kisdedek, mert ezek saját bajaikat siratják, Jezus pedig a mi bünnyomorunk miatt sir. Más kisdedek azért sirnak, mert gyarló emberek: Jezus pedig azért sir, mert ő világ hatalmas megváltója. Drágalatos könyek! ti minden jónak kutforrásai! előttetek a világ minden bünének, az

ég minden haragjának meg kell szünnie: és mivel én ezen isteni kisded könyeivel lemosattam, azért nekem az Isten mennydörgései miatt nincs okom rettegnem. Békesség a földön a jó akaratu embereknek. Jer tehát a jászolyhoz, te megátalkodott önfejüség! tanulj itt az emberré lett Istentől hajtatlanságodról, önvéleményedről lemondani, és Krisztus lelkét magadra ölteni. De mintha hallanám válaszodat: azért adta Isten nekem az észt, hogy mindenek, még a lelkiek fölött is itéljek, természetemből ki nem vetkőzhetem, és hatalmamban áll, mind azt, mit rosznak nem tartok, követnem. Jer a jászolyhoz, te önmagadat imádó jámbor lélek! Ki minden ájtatoskodásodban csak önmagadat keresed, és ezerféle testi tárgyakhoz tapodva ragaszkodol, ki véled, mintha Isten iránt égve égne benned a nagy szeretet, ha néhány könyeket potyogtatsz imádkozás közben, holott ezek is csak önszeretetedet növelik: tanulj itt egyedül és csupán az Istennek tetszeni. — Oh előre tudom szived hangulatát! te a halálnak ezen nyelvétől, ezen tenmagadnak tökéletes megsemmisülésétől irtózol, és szigorunak találod azt, mert ollyan életpályát, ollyan Isten tiszteletet keressz magadnak, melly saját eszed, és saját hajlamid szerint van rendezve. De tudd meg, hogy csak egyedül a magának egészen meghalt keresztény gyulasztatik szeretetre az ujan született kisded Jezus látásánál.

Jer azért élő hittől lelkesülve a jászolyhoz oh keresztény! és nézd ezen alázatos kisdedet, mert ha szived jégverem volna is, akkor is szeretetre kell gyuladnia az ő látására. Nézd itt a te üdvezitőd szent lábait, nagy hideget szenvednek ugyan azok, de még is ők ama szent lábok, mellyek egyedül képesek a világnak az igaz üdvezitő utat megmutatni, azon szent lábok, mellyek elől az ördögök megfutamodnak, mellyek a bánkodó bünösnek kegyelmet és bocsánatot szereznek. És valljon ne gyulaszszák-e föl ezek benned a szeretetet?

Nézd az ártatlan szent kezeket, mellyek valaha téged teremtettek, és mast téged megujitani, a kegyelembe visszahelyezni jöttek. Ezen kezek megerősitenek téged az erény gyakorlására, minden kisértet legyőzésére; ezek valaha érted megfeszittetnek, vérpatakban usznak, és a kereszten kiterjesztve érted fognak könyörögni, és neked bünbocsánatot szerezni. Ezek megnyitják neked a paradicsom ajtaját, és bezárják előtted a pokol kapuit; ezek seb-

jeleikkel a végső napon az egész világ előtt megfognak jelenni, és ki fogják mutatni, milly nagy dolgokat cselekedett legyen Isten az emberek üdveért. És ezen szent kezek ne gyulaszszák-e föl benned a szeretetet?

Nézd az ő szent ajkait! ezek téged az örök boldogság utaira tanitanak; ezek azon szent ajkak, mellyek a vakokat látókká, a siketeket hallókká, a némákat szólókká tették és a holtakat életre támasztották. Ezek azon ajkak, mellyek az ur itéleteit és igazságait hirdetik, ki az ő lehelletével a gonoszakat bünteti, és a gonoszságot a föld szinéről számüzi. Előtte a világ bölcsei elnémulnak, mert hol az Isten beszél, ott megnémul a föld az ő egész kerekségében. Ezen ajkak a végső napon ismét megnyilnak a szólásra, és szavainak az ég minden hatalmasságai megfognak hódolni. És valljon ezen ajkak ne gyulaszszák-e benned a szeretetet?

Nézd az ő szent szivét! oh! téged ő öröktől fogva szeretett, ő érted mennyből leszállott, hogy téged mennybe vinne; érted szegénynyé lett, hogy téged szegénysége által mennyei kincsekkel gazdagitana; ő érted szomorkodott, hogy neked örök örömöket szerezne; érted dárdával átdöfetett, hogy neked megmutatná, mert ő téged halálaig szeretett. És ezen szerelemtől égő sziv ne gyulaszszon-e téged viszonszeretetre? ne eszközölje-e, hogy te viszonszeretetedet a bün távoztatása által nyilvánitsd?

Oh Emmanuel! kit nekem Isten hozott! nyilvánitsd irántam irgalmasságodat, mert én még képtelen vagyok láthatni dicsőségedet. Azon végetlen szeretetedért, mellynél fogva értem emberré lettél, törüld el minden gonoszságimat. Ihol! beteg az én lelkem, gyógyitsd meg azt; én vak vagyok, világositsd meg homályomat, meztelen vagyok minden jó nélkül, ékesits föl erényekkel; gyarló vagyok, erősits meg; csupa jég és fagy vagyok, melegits meg, és áraszsz el engem szereteted könyeivel. Oh eszközöld, kérlek, hogy a te nagy neved mindenütt dicsőittessék, eszközöld, hogy mindnyájan megindult és szerelmes szivvel felkiáltsuk: dicsőség magasságban Istennek! őt magasztalja minden, a mi lélekzik, mert az ő jósága megmérhetetlen. Ő oda ajándékozta nekünk szent fiát, kiben, és ki által ő nekünk mindeneket megadand. Amen.

Ugyan arra.

A minket szerető, de tölünk kellőleg nem szeretett kisded Jezus.

(Pinkafő 1836.)

> És szülé az ő első szülött fiát, és betakará őt polyákba, és a jászolyba fekteté, mert nem vala nekik helyök a beszállási helyeken.
>
> (Luk. II, 7.)

Ha az emberi bölcseség homályától gőzölgő történetirók nagy világi eseményeket irnak le, alig találnak elegendő szót, az ő elbeszéléseik kiczifrázására. — Nem igy az üdvtörténet irói: ezek az isteni irgalom legálmélatosabb eseményeit is a legegyszerübb és minden műgond nélkül fölfogott közönséges szókkal beszélik el. Élő bizonysága ennek az épen imént fölolvasott üdvige, melly az isteni szeretetnek legnagyobb csudáját a következő rövid szókkal irja le: — és szülé az ő első szülött fiát, és betakará őt polyákba, és a jászolyba fekteté, mert nem vala nekik helyök a beszálló helyeken. Ime! milly egyszerüen minden szópipere nélkül beszéli el szent Lukács üdviró ama nagy és örvendetes titkot, mellynek látására szent Péter bizonyitása szerint az angyalok is örvendve tekintének le mennyből a földre. Ime! milly rövid és választéktalan szókban iratik le ama dicső esemény, melly az egeket szinte mint a jó akaratu embereket megörvendezteté. Ime! mennyire keresetlen és közönséges szókban adatik elő azon történet, mellyről a próféták szinte mint más az Isten Szentlelkétől ihletett jámbor férfiak a legdicsőbb képletekben szólottak. Az emberi nem megváltója, az atyának egyetlen egyszülött fia polyákba takartatik, rongyos jászolyba fektetik, mert a beszálló vendégházban számára hely nem vala. A fiu, ki által a világ teremteték, az egyszülött, kiben a világ és az egész teremtés áll, nem talál helyet a vendégfogadókban. Ő az ő tulajdoniba jő, és övéi, az ő tulajdonai őt el nem fogadják. Ő Dávid fiaitól, az ő alattvalóitól egy pásztori barlangba és ott is a jászolyba szorittatik! Bizonyára az angyaltól meghivott együgyü pásztorok őt itt nem keresték volna! vagy ki képzelte volna közülünk is őt itt keresendőnek? Oh! te pásztorok barlangja! oh ti pólyák! oh! te jászoly! milly csudálatos tüneményt mutattok ti ma az én szent

hitem szemeinek? Jertek Szeretteim! szálljunk mi mast lelkiképen a pásztori barlangba, és mert benne az egy napos kisded még szólani nem tud, kérdezzük meg annak anyját: valljon kicsoda ime csudálatos gyermek? Mond meg tehát, téged kérünk, csudálatos anya! kicsoda ezen gyermek, kinek születését ma az angyalok a szegény pásztoroknak olly dicsőn hirdetik? — Mire igy válaszol az érzékeny anya: ez a titeket szerető, de tőletek viszontag nem szeretett kisded Jezus, vagy is üdvezitő. Ihol mai beszédem tárgya kettős részével együtt, vagy is: a minket szerető kisded Jezus leszen beszédem első része; a tőlünk nem szeretett kisded Jezus leszen beszédem második része. Isten anyja! én ma neked kölcsönzöm nyelvemet, hirdesd ma te helyettem az igét, és áraszd reánk az ég kegyelmét!

Hogy Jezusnak születése, min az ur angyalai is mennyben örvendve örvendenek, e szent órában mi reánk is üdvös benyomást tegyen: szedjétek össze gondolataitokat, és képzeljétek, mintha ti velem együtt Betlehemben, Dávidnak kis városkájában Mária, az áldott anya előtt állanátok. — E várostól nem messze egy sötét sziklabarlang vagyon, hova a pásztorok a idő vihara elől elrejtekezni szoktak. E sziklabarlang jászolyában, honnan az éhező barom szénáját eszi vala, mast egy szép ujan született kisded vagyon, mint ezt ma a nagy oltár fölött függő kép ábrázolja. Ő ugyan polyákba van takarva, de millyen polyákba? ollyanokba, mellyek az ő gyöngéd testét nem képesek födözni, és millyen bökős a szalma, mellyen fekszik? milly dermesztő a fagyos hideg szél, melly minden oldalról befuj? Oh szerelmes kisded! miként megmerevülnek a te gyönge tagjaid? ki ne venne részt fájdalmidban? Ugyan mondd meg, ki, vagy mi hozott téged a szegénység ime nyomorába? mert a te fölséges kinézésed nyilván hirdeti, hogy te mennyei s királyi magzat vagy. — A kisded siránkozik ugyan, de beszélni még nem tud, — mondd meg azért te szerelmes anya! ki e gyermek mellett mély gondolatokba merülve állasz, mondd meg: ki ez a gyermek, és miért fekszik ő itt olly nagy szegénységben? —

Az alázatos anya megnyitja szűz ajkait és igy szól: ez ugyan az én fiam, kit én néhány órával előbb szültem e világra, de ő egyszermind a tied is, és mindnyájotoké. Ő te érted, ti értetek és minden emberért született e világra. Ő az én fiam, de a te ajándékod

is, ki téged szivéből szeret, és ha tudni kivánod, miért született ő *olly* szegény állapotban, ezt is megmondom: irántad égő szeretetből született ő szegényen, hogy szegénysége által tégedet lelki kincsekkel gazdagitana. — Oh anya! mit beszélsz? a te fiad engem szeret-e? valljon hogyan lehetne ez? holott az még sem eszével élni nem tud, sem szabad akarattal nem bir! Ezen ujan született kisdedet mások ugyan szerethetik, de ő maga még senkit szeretni nem képes. — Igen, válaszol nekünk a szüz anya, igen is igazad van, ha te azt a mindennapi közönséges gyermekekről érted; de ezen kisded már itt a jászolyban is eszével tökéletesen tud élni, és szabad akarattal is bir. Azon kételkedel, valljon tud-e már szeretni e kisded? nézz csak ide, milly szeretetteljesen pillant ő reád, hogyan rád mosolyog, milly barátságosan nyujtja ki feléd gyönge karocskáit?

Valljon még ezek után sem ismersz-e ime kisdedre? vedd kérdőre religiódat és szent hitedet. Vesd össze mindazokat, mellyeket ezen éjjel az angyal a pásztoroknak, és már régen az előtt Izsáiás minden embernek hirdettek, mindketten ime kisdedről szólottak. Ne féljetek, monda ezen éjjel az angyal a pásztoroknak, nagy örömöt hirdetek nektek, mert született ma üdvezítőtök, ki az ur Krisztus. Ime nektek a jel: egy gyermeket találtok pólyákba takarva és a jászolyba fektetve. Izsáiás pedig igy szól vala: egy kisded született nekünk, egy fiu adatott nekünk, kinek kezébe adatott az uralom. Ennek neve Jezus, de kinek már az előtt más neve vala öröktől fogva, ő csudálatosnak hivatik, ő a mindenhatónak tanácsosa, az örök idők atyja, a béke fejedelme.

Ezen isteni kisded az isteni és emberi természetet egy isteni személyben egyesitette, és ezen egyesitésben téged annyira szeretett, hogy érted önmagát föláldozná. Fontold meg jól e szent igazságot: téged nyomorú halandó embert, téged bünöst és örök halál fiát, téged, kiről előre látta, hogy számtalanszor megfogod őt bántani, hogy kevesbé fogod őt szeretni minden más teremtménynél, téged ő örök időktől fogva szeretett ugyan, de különösen ma kisded alakot öltvén magára, az ő kimondhatatlan jóságát és emberszeretét világosan kinyilatkoztatta, mert te ma őt a jászolyban nem csak keresheted, hanem kézzel is foghatod a te Istened örök szeretetét.

Csak nézd figyelmesen észlelve ime kisdedet, igy szól tovább

a szűz anya : minden, mit rajta látsz, a tied. — Ő hozzánk hasonló emberi testet vőn magára, hogy íme gyarló töredékeny testben magát megostoroztathassa, tövissel koronáztathassa, kicsufoltassa, megpökdöztesse, megfeszítesse és megölesse. Ő emberi lelket ölte magára, hogy ezen ártatlan lelkében szomorkodhatnék, szorongattatnék, mindenféle köserűségeket szenvedne, mellyeket Istennek a kereszten bemutathasson. Mast a jászolyban fekszik, és gyermeki könyeket hullat, de elfog az idő érkezni, midőn ő vért fog izzadni, sőt minden vérét az utolsó cseppig kifogja ontani. Mast pólyákba vagyon takarva, de elfog az idő jönni, midőn egy dühösen kegyetlen anya, vagy is a zsidók zsinagógája az ő gyönge testét lánczokkal és bilincsekkel fogja átövezni és irgalmatlanul megkötözni. Mast ő hidegnek, szélnek, viharnak ki van téve : de elfog azon idő jönni, midőn a szenvedések borzasztó orkána fog rajta dühöngeni. Mast ő a kemény jászolyban fekszik: de elfog azon idő jönni, midőn a kereszt kemény kinfája leszen az ő ágya. Mast tehetetlenül fekszik ő az istállóban, de elfog az idő érkezni, midőn hatalommal és fölséggel fog ő az egek fölhőiben megjelenni, hogy mindazoknak örök életet adjon, kik jelenleg az ő malasztteljes eljövetelét üdvösen fölhasználják. Ime! mast tudod, kicsoda ezen gyermek : ő a téged szerető kisded Jezus; de figyelmezz tovább is, így folytatja beszédét a szűz anya, figyelmezz reám, mert tudtodra kell azt is adnom, hogy ezen titeket szerető kisded más részről az, kit némellyek közületek épen nem, mások pedig csak kevessé szeretnek.

Talán csodálkozol is állításomon, midőn azt mondom, hogy ime titeket kedvelő kisdedet sokan közületek nem szeretik, de csak jól figyelj, én némi jeleket, némi nyilvános tanuságokat előtted elszámlálok, mellyekből az igaz szeretetet meglehet ismernünk. Ládd a ki ezen ujan született és titeket szerető kisdedet viszont szereti, az abban kedvét találja, sokszor reá gondol, sokszor vele foglalkozik, vele napról napra jobban megismerkedni törekszik, mert ő benne minden tökéletességet megtalál. Valamint tudniillik a jó barát jó barátjával legörömestebben mulatoz: ugy érez az is, ki e kisdedet igazán szereti. Mert mivel az ő szíve teljes, abban bővelkedik szája is. Már ezen jelek mellett tekints csak körül a világban, valljon sokra akadsz-e az emberek közt, kik Istenben és az

ő tökéletességeiben kedvöket lelik? Sőt épen ellenkezőleg hányan vannak, kik az ő mindenhatóságáról, bölcseségéről, szeretetéről mit sem tudnak? a mi pedig még több, sokan nem csak hogy nem tudnak róla semmit, hanem még nem is iparkodnak az ő ismeretére eljutni, soha semmit róla nem olvasnak, nem is akarnak felőle hallani, mert az ő igéje hirdetésén épen soha meg nem jelennek, vagy hányan vannak kik örömmel és háladatos szívvel megemlékeznének azon számtalan jótéteményekről, mellyeket tőle minden nap, minden órában, sőt minden szempillanatban vesznek? Nem látod már csak ezekből is, milly kevessé szerettetik az emberektől imez öket szerető kisded?

A szeretet másik nyilvános jele az, hogy kedvelt tárgyunk után legforróbban sovárgani szoktunk. Valamint az egymást szeretőkre nézve semmi kinosabb nem lehet, mint ha egymástól távul lenni kényszerűlnek, ugy, ki az Istent igazán kedveli, epedve szokott fölfohászkodni: Oh! mikor jő már el azon idő, mellyben én őt színről színre láthatom? Mikor fogom egyedűl ő benne találni nyugalmamat és boldogságomat? Már most tekints körül egy kevessé a világban, hol és kikben tapasztalsz te az Isten láthatása és élvezhetése után illy forró esengést? vagy nem látod-e, hogy az emberek semmitől inkább nem félnek, mint épen a haláltól, még csak a halál puszta emlékezetére is remegve reszketnek ők minden tagjaikban, mintha bizony a testtel a lélek is örökre meghalna; ők csak itt a nap alatt kivánnak éldegélni, innen elköltözni soha sem készek — csak még néhány évig, csak még egy kis évecskéig, még kora — így szólanak ők, mihelyt a halált említtetni hallják; és valljon ez annyit teszen-e, mint az én szerető kisdedemet viszont szeretni?

Az igaz szeretetnek harmadik jele, ha mindeneket elkövetünk, hogy a mi akaratunk a mi kedvesünk akaratával megegyezzen és szinte egygyé olvadjon. A ki tehát azt akarja, mit Isten akar, azt gyűlöli, mit Isten gyűlöl, az elmondhatja magáról, hogy ő az Istent igazán szereti. Már mast hol találod te e világon föl az emberek akaratának illy összehangzását az Isten szent akaratával? Nem hallasz-e majd nem mindenütt folytonos panaszokat az én fiam legbölcsebb intézkedései ellen? nem hallod-e, milly tiszteletlenül kérdezgetik ők gyakran: valljon miért kell épen nekem annyit szenvednem? valljon én vagyok-e a leggonoszabb e világon, hogy az

Isten én rólam teljesen megfeledkezni látszik? — Nézd továbbá a bünösök életpályáját, ezek épen könnyelmüek és semmibe veszik az Isten szent akaratát, mellyet ő az ő szent parancsolataiban kinyilatkoztatott. — Ezeket ők vakmerően és szentetlenül általhágják, visszaélnek minden tagjaikkal, mellyeket Istentől az ő dicsőitésére nyertek, és testestül lelkestül a bünnek oda vetődnek. Mindezek után már csakugyan mégis beláthatod, hogy tökéletesen igaz az, mit beszédem elején mondottam, miszerint igen sokan az emberek közűl a titeket szerető kisded Jezust, az én egyszülött fiamat, kit ma e világra szültem, nem szeretik (e napon az oltár a grófné kegyuri bőkezűségéből ki vala világítva).

Nézzétek Szeretteim! ime fényesen kivilágított oltárt: a sok égő viaszgyertya minket azon világosságra emlékeztet, melly ma éjjel az egész világnak támadott, és mellyről szent János apostal mondja: ő a világ világossága, melly minden e világra jövő embert megvilágosít. Ő a sötét világba jött és a sötétség őt el nem fogadta. Valamint pedig hogy azon ideiglenes világosságba, mellyet a nap ád, bele nézhessünk, ép szemek szükségesek: ugy azon világosság látására, melly ma nekünk a jászolyban támadott, szükséges nekünk az alázatosság, együgyü sziv és jó akarat; mert az angyalok ma azt hirdetik: hogy a világ mulandó napfénye a mulandó élet hegyeit mutatja szemeinknek e földön; Krisztus pedig az örök világosság a lelki élet hegyeit sugározza előnkbe mennyben. A ki az igazságot szereti, hasonló azon emberhez, ki a világosságot és értelmességet kedveli, és mindent örömest a tiszta világosság tökéletes fényében szeret látni; azért a jó cselekedetek a világosság cselekedeteinek hivatnak, és azon keresztények, kik a jó cselekedeteket gyakorolják, világosság fiainak mondatnak. Ki az igazságtól irtózik, az nem szereti a világosságot, és bezárja előtte szemeit, mert önmagát és belsejét látni nem akarja; azért neveztetnek a gonosz cselekedetek a sötétség cselekedeteinek, és a bünösök sötétség fiainak. Valamint pedig a viaszgyertyák minket azon világosságra, melly nekünk ma Krisztusban támadott, emlékeztetnek: ugy azon csillogó tükrök, mellyek előtt oltárainkon ma a gyertyák égnek, minket Istennek azon törvényire emlékeztetnek, mellyeket nekünk Krisztus az ő ma született szent fia által hirdetett. Igen, az üdvige, mellyet Krisztus hirdetett, egy szép simára köszörült, és hiven mutató mennyei tükör; — a hiú és önmagára büszke

örömest és gyakrabban nézleli magát az üveg tükörbe, — a jó keresztény pedig gyakran és örömest néz Krisztus törvényének mennyei tükrébe. Sok övegtükör csalékony, és nem hiven, hanem majd kisebbitve majd nagyobbitva eltorzitottan mutatja a tárgyakat: a ma született kisded tükre, az üdvige vagy is Isten uj törvénye azt mutatja, millyeneknek kellene lennünk, és hogy még távol sem vagyunk ollyanok, millyeneknek voltaképen kellene lennünk. Hála, örök hála legyen azon jótékony kéznek, melly ezen kivilágitás által nem csak a kisded Jezus iránti szeretetét ujolag bebizonyitotta, hanem egyszersmind mindnyájunknak alkalmat nyujtott, hogy Krisztus tükrébe pillantva, szivünk belsejét vizsgálnók meg: valjon ég-e a mi szivünkben lelkünkben a kellő viszonszeretet a minket szerető ma született kisded Jezus iránt?

Istennek szent szüléje! Mária! szűz anya! a szemérem pirjától elboritva borulok le itt a te első szülötted jászolya, az én imádandó üdvezitőm előtt, és hálákat adok az egeknek, hogy elvégre leharmatozák e földre a régen várt vigasztalót. Azon örömödre, melly ma a te szűz szent sziveden elömlött, esdve kérlek én téged, teremts belém közbenjárásod által szivet, melly az ő üdvezitőjét mindenek fölött szeresse, szivet, melly egyedül ő benne találja minden örömét, szivet, melly egyedül az ő örök láthatásaért égjen, szivet, melly egészen az ő intézkedéseire, tökéletesen az ő akaratára hagyatkozzék, és akkoron örök hála közt fogom azt magasztalni, ki engem az ő megtestesülése által Isten fiává tőn. Amen.

A polgári év utolsó napján.

Filippone Miklós megtérésének története.

(Pinkafő.)

Vetközzétek ki az ó embert az ő cselekedeteivel, és öltözködjetek uj emberbe.

(Szent Pál Kol. III, 9—10.)

Az évnek utolsó estvéje örökre emlékezetes est marad mindazokra nézve, kik minden emberi érzést magokban el nem fojtottak. Ezen estel nem csak minden rendes gazda szokta házi ügyeit ujra

rendezni, évi adósságait lerovni, hátralevő kamatait kifizetni, bolti árjegyzékeit kielégitni: hanem még más fontosabb számadást is tart önmagával, tudván, hogy ő több a barlakba zárt állatnál. Áteszméli ő ekkor ama számtalan jótéteményeket, mellyeket Istennek bőadakozó kezeiből a mult év folytán vett, és azokért elérzékènyült szivvel hálákat ad: de egyszersmind átnézi büneinek adósleveleit is, mellyeket az év leforgása alatt elkövetvén az isteni igazságnak adósa lőn, és mielőtt az év a feledékenység mély örvényébe örökre eltemettetnék, iparkodik azokat igaz bánat és olly erős fogadással törleszteni, mellynél fogva az uj évet uj jámbor buzgalommal kezdi meg, vagy is az apostal szavaiként iparkodik uj emberbe öltözködni, és az ó embert az ő cselekedeteivel kivetkőzni. Igy cselekszik a rend embere, igy cselekszik a rendes keresztény, mert ő tudja, hogy ha mi magunk magunkat megitéljük, nem fogunk valaha az Istentől elitéltetni. De nem igy a könnyelmü, ki megelégszik azzal, és jól érzi magát mellette, ha időről időre a templomba eljárogat, itt térdeit, de nem egyszersmind szivét, meghajlitja, ha időről időre gyónását elvégzi: de valljon elkövetett bünei fölött az ő bánata igaz, benső és természetfölötti volt-e? valljon életének igaz és alapos megjobbitására eltökélett erős szándékkal birt-e? valljon a bün legközelebbi alkalmait ki kerülte-e? a rajta elkövetett bántalmakat szivből megbocsátotta-e? a régi neheztelést, haragot és gyülölséget gyökerestül kiirtotta-e? az igaztalan vagyont törvényes tulajdonosának visszaállitotta-e? az átkozódás és mások rágalmazásának megrögzött szokását elhagyta-e? ezek fölött szorongató aggodalmaktól épen nem gyötörtetik, holott örökre csalhatatlanul igaz marad az, hogy, ki az ó bünös emberből tökéletesen ki nem vetkőzik, és egészen ujba nem öltözik, minden gyónása mellett is, az ördög régi rabbilincseitől fog nyügöztetni, régi bünköntösét fogja hordozni, és régi bünleveleitől fog lelkismerete által vádoltatni. Nem igy cselekvék a nagy bünös, Filippone Miklós, kit én ezen ó évben utolsó beszédem tárgyaul tüztem ki. Ő nagy bünös vala ugyan: de igaz törödelmezővé lőn, és boldog, épületes kimulással végzé vándor pályáját. Tehát a nagy bünös Filippone Miklós megtérése történetét adom elő beszédem első részében; — és az ó év estéjének befejezéséhez illő üdvös tanulságokat hozok fel a második részben. — Türelem részetekről, Szeretteim! midőn én annak nevében kezdem

meg előadásomat, ki az időnek kezdete és vége, ki az első és utolsó, t. i. a Jezus Krisztus nevében.

Filippone Miklós Termini városában lakott Szicziliában, ő tizennégyéves katona volt; elbocsáttatván a katonaságtól, másnak feleségével az egész város botrányára csapodár életet élt, és az ivásnak adta magát. 1830-ban Martius hónapban Ricci Libertin Jesuita atya megérkezvén Terminiben itt téritői beszédeket nyolcz napon át tartott, mellyekben a város lakóit törödelmességre és Istenhez-térésre inté. Azon házi gazda, kinél Filippone szállásola, rábeszélé őt, hogy a téritői ájtatosságban részt venne: hosszu ellenszegülés után végre beleegyezett ugyan, de vakmerően megjegyzé: elmegyek oda veled, de az egész téritői beszéd alatt jóizüen alvandom. Igy vélekedék a boldogtalan Filippone, Isten azonban másként intézkedék.

Az első két napon ugyan Filippone beváltá szavát, de a harmadikon, midőn Libertin atya azon szigoru számadást fejtegette, mellyet a bünösnek Isten előtt halála után tennie kell, és a pokolról, s azon kinokról, mellyek a tulvilágban a meg nem térőkre várnak, lelki kenettel szólott: erre Filippone hosszu kárhozatos álmából fölébredett. Egyszerre maga előtt látá büneit azok iszonyu következéseiben, látá kicsapongásainak utálatosságát, látá a botrányok irtózatosságát, mellyeket ő a világnak okozott. Megborzadva reszket ő azon gondolatra, hogy megkell halnia, és halála után a mindentudó, mindenható és legszentebb Isten itélőszéke előtt megjelennie. Mast mélyen érzi, hogy idáig kicsapongásokban töltött élete miatt nem képes az isteni igaz biró előtt a számadás nagy napján megállani; mélyen megilletődve érzi gyarlóságát, meztelenségét, szegénységét. A bánat könyei előbb szemtelenül vakmerő, mast komolyan alázatos arczain legördülnek. Köserüen fájlalja, hogy Istenét, atyját, jótévőjét odahagyta. Az isteni malaszt sugara, melly a jelen pillanatban szivét meghatotta, nem szünik meg benne üdvösen munkálódni. Az Isten igéjét kettőzött buzgalommal hallgatja, és midőn ötöd napra az ő megtérését tökéletesen elhatározá, legelőször arról intézkedett, hogy a botrányosan gyanus nő a városból elüzetnék. Azután a rákövetkező napokban magát ostorozza, és nem szünik meg eddig elé követett bünpályája miatt fo-

hászkodni; egész élete vétkeiről átalános gyónást végze, és nyolczad napra az urasztalához szent áldozásra bocsáttaték.

Minden téritéseknél a lelki gyakorlatok bevégzése után azok, kik ezeket jámborul kiállották, rendesen a kereszt előlobogása alatt nyilvános háladásra a templomba szoktak körmenetben vezettetni. Kilépvén Miklós az ő lakházából, mihelyt a népet, mellyet ő annyiszor botránkoztatott, meglátta, azonnal térdre hulla, és könyhullatások közt kére bocsánatot az általa okozott botrányokért. Elhagyván pedig azon házat, mellyben ő olly vétkes életet élt, fenszóval kiálta: ez azon hely, hol Krisztust megfeszitettem, hol Krisztus vérét lábaimmal tapodtam, hol a Szentlelket gyalázattal illettem, átkozott legyen azon bün, mellyel a házba először beléptem, átkozott legyen idáig lefolyt életpályám! — A nép pedig álmélkodik vala e hirtelen megtérésen, és záporkönyek közt magasztalja vala az Isten irgalmasságát, ki nem akarja a bünösnek halálát, hanem hosszuvárakozó az ő megtérésére.

Alig végezteték el az áldás a templomban, ő onnan egyenesen a Ferenczrendüek zárdájába sietett, hol mint érdemetlen bünös szolga a szerzetbe fölvételeért rimánykodva esdeklett. Kérelmének az istenfélő szerzetesek rendkivüli törödelmessége tekintetéből engedének, ki is ezentul Antonio nevet vevén föl, olly szigoru, munkás és törödelmes életet viselt, hogy közbámulatot gerjesztene. Eltöltvén itt Majus és Junius hónapokat, ezen idő alatt többször mondogatá: hogy Juniushó végével ugyanazon Jesuita jelenlétében fogna meghalni, ki által őt Isten megtéritette. Ezen mondásának természetesen senki hitelt adni nem akart, és pedig annál inkább nem, minthogy Antonio erős testalkatu, fris, ép, egészséges levén, Junius 28-áig Termini városában a zárda javára folyvást alamizsnát házról házra szedegete.

De Péter és Pál apostalok előestéjén hirtelen nyavalyába esett, melly is más nap tetemesen öregbedett. Csak mast kezdék többször ismételt mondását hinni, annyival is inkább, mert az orvos is a nyavalyát halálosnak nyilatkoztatta; de azt senki sem volt képes még csak képzelni is: hogyan történhetnék kimulása Ricci Libertin atya jelenlétében, holott ezen Jesuita a várostól egy egész napjárásnyira távol lakott. Nem is tudott Libertin atya semmit Filippone Antonio lebetegedéséről, de azon éjjel, mellyben Antonio a betegágyba esett, megjelent Libertini előtt ennek álmában mond-

ván: lelkiatyám! halálos beteg vagyok, de addig meghalni nem tudok, mig csak te hozzám nem jösz; siess azért, és légy elköltöző lelkem segedelmére. Mire Libertini Jesuita azonnal a városba siet vala, és belépvén a haldoklónak szobájába, azt a padolaton fekve, a szentségekkel ellátva, halálküzdelem közt ugyan, de még is életben találá.

Antonio oldala mellett a Jesuitát megpillantván, őt töredezett hangon igy szólitá: itt vagy végre, oh lelki atyám! már régóta fájdalmasan vártalak. Mire a jelenlevők mindnyájan mélyen megilletődve álmélkodnak vala. Ricci atya pedig a haldoklót enyhitő édes szavaival vigasztalá; és azután fölkéré a szerzet főnökét, engedné meg, hogy Antonio a szerzetesi fogadalmat letehesse, mi meg is történt. Erre a haldokló szemlátomást megkönnyebbült. Ricci atya az alkalmat felhasználva, kikérdezé a haldoklót, mit tőn? minemü törödelmességi cselekedeteket vitt légyen végbe, hogy képessé lőn halálát és ennek minden körülményeit olly pontosan meghatározni?

A haldokló az egészet igy rebegé el: ez előtt egy hónappal azon nőtől, kivel olly botrányosan éltem, értesittetém, hogy férje meghalálozott, minek következtében a nő engem felhiva, hogy elhagyván a zárdát venném őt feleségül, s igy ketten párosan törödelmes keresztény életet élnénk. Ezen tudósitás óta kemény kisérteteket és nehéz tusákat állottam ki a zárdai pálya miatt. De mivel, monda ő tovább, tulajdon erőmben nem biztam, a templomban a b. anya oltára előtt könyhullatások közt esdve könyörögtem: Mária a bünösök oltalma ne engedje, hogy az ő házától távozzam, vigyen inkább ki e világból, hogy sem tőle elváljak. — Forró imádságom meghallgattaték, mert megjelenék egyik éjjel nekem a mennyország királynéja, mondván: Te Péter és Pál napja után meghalsz, és ugyanazon lelki atya, kit fiam téritődül használt, halálos ágyodban is segedelmedre leszen. Ezen csudálatos nyilatkozata után ereje fogyni kezde, és Antonio törödelem és bizodalom közt elszenderüle Ricci atyának ölében! — (Szion 1840-évi folyam Mart. kötetéből.) — E szerint Filippone az apostal tanácsát követte; ő az ó bünös embert kivetkőzte, és igaz töredelmesség által uj emberbe öltözött, azért mast az örökkévalóságban azon édes gyümölcsöket élvezi, mellyeket egy hónapi igaz megtérése által

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 31 von 618

gyüjtött; — ő az utolsó órában jött az ur szőlőjébe munkásul, de buzgóságaért az egész napibért kinyerte.

Mire tanit már mast minket az év utolsó estéjén ezen érzékeny történet? Ha az elmult napokra, hetekre, hónapokra visszatekintünk: pirulva kell megvallanunk, hogy mi a jó Istent nagyon is gyakran gondolattal, rosz kivánsággal, szóval, cselekedettel, és a jónak elmulasztásával megbántottuk. És talán mindezen büneinket meggyóntuk: de valljon tartottunk-e azok fölött igaz törödelmességet? Legtöbben ugy vélekednek, hogy meggyónván ez által mindent, mit kelle, teljesitének, és elkezdenek ujra könnyelmüen éldegélni, a törödelmességről mit sem aggódván. — Nem igy Szeretteim! ne csaljuk meg önmagunkat. Az igaz törödelmes lélek, ki Istenét nem szájjal, hanem szivből szereti, az igaz törödelmes lélek, kinek bünbánata nem imádságos könyvében, hanem szivében vagyon, illyen lélek nem elégszik meg azzal, hogy büneit meggyónta, hanem ő mindannyiszor bánatosan elérzékenyülve megindul szivében, valahányszor Isten ellen elkövetett előbbi bántalmaira visszaemlékezik. Ő soha a nélkül, hogy maga magára ne neheztelne, nem képes lefolyt élete balgaságaira visszaeszmélni. Ha azon ház előtt elmegyen, mellynek falai közt vétkezett, ha csak nevét hallja emlittetni annak, kivel Istenét ő megbántotta, mindannyiszor uj szivdöfést érez magában, mint Filippone érzett. — Oh Istenem! igy fohászkodik ő, bocsásd meg büneimet, vajha azon személyt soha se ismertem volna, vajha inkább törött volna lábom el, mielőtt ama házba léptem, vajha lepett volna meg inkább nyavalya, mielőtt e vagy ama társaságot, összejövetelt meglátogattam! Oh ezen hét, ezen hónap vala az, mellyben haragom, átkozódásom, rágalmazásaim stb. által Isten előtti számadásomat nehezitettem. — Ime! ez teszen igaz törödelmességet tartani, elkövetett büneinkre szivünk köserüségében visszagondolni, ez teszen az ó embert kivetkőzni és ujba öltözködni.

De mintha hallanám némellyektől: illy módon az ember komolybussá, mélázóvá leszen, és akadályoztatik Istennek bizodalmas és vidám szivvel szolgálni, a mit még is Isten a legnagyobb bünöstől is megkiván. Oh távolsem! a törödelmesség könyei ugyan köserüek, de azok szivünkben mindenkor fölötte nagy vigasztalást, és édes enyhülést hagynak vissza, mellyről a világ fiainak fogalmuk sincsen. A törődött szív élénken tapasztalja az Isten szavának

valóságát: boldogok, kik itt sirnak, mert ők megvigasztaltatnak; hiszen a törüdelem könyei biztositják azokat, hogy büneik megvannak bocsátva. A törödelem könyei az ő lelkisméretöknek bizonyságot tesznek, hogy ők Istennek valóságos fiai, kik szeretik az atyát, és az atya is szereti őket. Csak kérdezzétek meg mindazokat, kik büneik miatt igaz törödelmi könygyöngyöket hullatának, és megfogjátok tőlük hallani, hogy ők azokból mindannyiszor lelki örömöt meritének, hogy ők illy könyek után forró vágygyal vágyódnak, és nyugtalanok, ha elkövetett büneik miatt szomorkodni nem képesek.

Istenem! végetlen Fölség! bánatos szivvel közelitek az év utolsó napjának estéjén fejdelmi székedhez. — Te engem, mig mások, kik nem olly gyakran mint én, nem olly nagyban, mint én, vétkezének, meghaltak, engem életben tartottál, engem, ki megérdemlettem vala az ördögöknél eltemettetnem. — Te engem naponként tápláltál, holott büneim miatt megérdemlettem vala pokolban örök éhséget szenvednem. — Te engem ruháztál, holott én a boldogitó malaszt ékes köntösét büneim által elvesztettem. Te nekem egészséget ajándékoztál, holott mások, kik náłam ezerszer jobbak, a nyavalya nyoszolyájában sinlődve sopánkodának. — Te engem malasztod által bensőkép megvilágositottál, külsőkép igéid által oktattál, szentségeid, mint kegyelmed forrásai által támogattál, és oh! én háladatlan! Téged annyiszor megbántottalak! — Oh Jezusom! ki Filipponet olly kegyesen felkarolád: tekints reám is irgalmasságoddal! — hiszen a te irgalmadnak vége nincsen. Ihol! tied az én szivem! melly egyedül benned bizik; — Te pedig azon szivet, melly rád tamaszkodik, megvetni képes nem vagy. — Teljesitsd bennem mind végig, mit lelkemben malasztod eddig elő munkált. Tied legyen a tisztelet, dicsőség és hála mindazokért, mellyeket kegyes kezeidből vettünk. Amen.

---

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 33 von 618

Kis karácson vagyis uj év napján.

Az ó és uj év.

(Pinkafő 1841.)

Miután eltelék a nyolcznap.

(Luk. II, 21.)

Dicsértessék az Isten, és a mi urunk Jezus Krisztusnak atyja, ki nekünk az ő fölötte nagy irgalmából ismét egy évet meghaladni engedett. Ő, ki a mi számunkra e hamar lepergő élet után mulhatatlan, szeplőtelen és hervadhatatlan örökséget készitett, ha itt a földön magasztos keresztényi hivatásunkhoz méltóan végzendettük pályánkát: ő adjon nekünk erőt, hogy a velünk mindenütt erőszakosan szembeszálló bünnek diadalmasan ellenállhassunk; a különféle kisérteteket, mellyekkel minket az Isten bölcsesége egész éven át próbára tévén megkisért, rendithetlenül kiállhassuk, és Jezus Krisztus megjelenésekor az itélet nagy napján az Isten dicséretére, dicsőségére és magasztalására a tüzben salakjaiból kitisztult aranynál tisztábbakul találtassunk. Amen.

Szeretett hiveim! egy év megint eltünt, — és a lefolyt évben sok nyolcz nap telék el. Mától óta az idő ismét uj nyolcz napokban, uj hetekben és hónapokban s egy uj év leperdülésében komolyan néz felénk. Nem tudom, nem lenne-e jobb a régi leforgott napokban és években megállapodnunk, hogysem mindegyre ujakat várnunk? — Igaz ugyan, hogy ma mindenfelé imez üdvözlés harsog: uj évet, boldog uj esztendőt kivánok. Igy szólalkozik ma örege, apraja, fiatala és aggastyána az embereknek egymás között, mintha valóban az uj év magával merő uj drága kincseket hozna. — Gyarló emberek szegény üdvszózatai ezek! azt ugyan, hogy minek birtokában valánk a mult ó évben, tudjuk: de mert a jövőt átpillanthatatlan fátyol födözi előlünk, mert az isteni bölcseség, és pedig a mi legnagyobb javunkra, nem hagy minket a jövő titkok tükrébe pillantani: azért nem is sejdithetjük, milylyen napokat fogunk az uj évben érni, milly eseményektől fogunk a jövőben meglepetni. Azonban mivel már divat az év fordultával egymásnak üdvözleteinket kijelenteni, tehát én is meghódolok e szokásnak, minek következtében én mint az oltár méltatlan szol-

gája nektek szivem legbenső mélységéből őszintén boldog ó és uj esztendőt kivánok. — Ó és uj esztendő! gondoljátok magatokban, — hiszen ez ellenmondás! valóban kiváncsi vagyok, hogyan értheti plébánosunk az ó és uj esztendőt? Csak hallgassátok meg figyelemmel beszédemet, és annak bevégeztével, — ha Isten is ugy akarja — meg fogjátok tudni. — Ezek szerint tehát: az élőknek ó esztendőt kivánok beszédem első részében; a holtaknak boldog uj esztendőt kivánok beszédem második részében. — Jezus Krisztus! ki az ó és uj évben egyiránt változatlan örök szeretet marad, áldja meg igéimet, inditsa meg sziveiteket. — Türelmet kérek és figyelmet.

Az élőknek ó esztendőt kivánok. Két életet ismerünk, egyik a test élete, melly halálunkkal megszakad, másik a lélek élete, melly az Isten kegyelmében él csak, és tulajdonképen akkor fog igaz élettel birni, midőn egykor e halandó a halhatatlanságtól elnyeletik. Midőn tehát én ma az élőknek ó esztendőt kivánok, ezen élők alatt azokat értem, kik a mult évet a megszentelő malaszt állapotában, melly a mi lelkünk egyetlen igaz éltetője, töltötték, és azt ime boldog állapotban be is végezték. Ezeknek ó esztendőt ohajtok; — mit is ohajthatnék részökre jobbat és hasznosabbat azon leélt régi órák és napoknál, mellyeket ők tiszta lelkismerettel, mint a mennynek kedvelt gyermekei az Istennek szolgálva töltöttek el? E napok rájok nézve valóságos aranykor valának, mellyek az év legördültével távol sem merülének a feledékenység örvényébe, hanem az örök élet könyvébe kitörülhetlen betükkel örökre följegyeztetve maradnak.

Jelenleg előnkbe az 1841-ik évnek 365 napja néz: de ki tudja, valljon azok lelkünkre nézve olly szerencsével folynak-e le, mint az elmultak? Hiszen a Szentlélek is arra int, hogy ne örüljünk előre a holnapra, mert nem tudjuk, mit szül a jövő nap. (Példabesz. XXVII. 1.) Ha az emberi szivet kutató szemmel vizsgálom, milly gyarló és állhatatlan az, milly rendetlenek és háborgók indulataink, milly törékenyek leglángolóbb föltételeink is; ha ama sokféle akadályokat és küzdelmeket vizsgálom, mellyek minket az erény keskeny utján olly könnyen kifárasztanak; ha ama sokféle veszélyeket, alkalmakat és társaságokat vizsgálom, mellyekbe az egész éven át keveredhetünk; ha a testnek és harag-

nak heves megtámadásait vizsgálom, mellyeknek főképen azok tétetnek ki, kik magokat az Isten szolgálatára szentelték; ha a gonosz és visszás világnak, mellyben még is élnünk kell, sokféle álnok és csalárd kecseit, elveit és szokásait vizsgálom; ha végre a sátánnak ezerféle incselkedéseit szemlélem, ki majd mint orditó oroszlány, majd mint csuszómászó kigyó, majd mint a világosság szép angyala jelenik meg, keresvén, hogy az Isten imádóját valami fortélylyal az istenesség igaz utjáról eltántoritsa; ha mind ezen veszedelmeket az uj év első napján megfontolom: oh illyenkor minden oldalról szorongattatva érzem magamat, és félve tartok, ne talán magam is, ki másoknak hivatásomnál fogva az üdvösség utját ki szoktam jelelni, ez uj évben attól eltávolittassam, vagy pedig közületek azok, kik idáig Istennek szivök együgyüségében hiven szolgáltak, lelkeikben hajótörést szenvedjenek! mert ha Dávid az Isten szive szerinti férfiu is házasságtörő és gyilkos lőn; ha Izraël királyainak legbölcsebbike Salamon is, ki Istennek olly dicső templomot épite, öreg napjaira bálványozó lőn; ha Joáz, ki negyven évig ártatlan életet élt, elvégre álistenimádó lőn; ha ezen magas és hatalmas czedrusok estek: mi lehet még én belőlem gyönge nádszálból? oh hányan sinlődnek mast a pokolban, kiknek jobb lett volna erényök ó éveiben maradniok, hogysem az ujat megkezdeniök, mellyben a sátán rabjaivá lőnek? És hányan vannak jelenleg mennyekben, kik örökre elkárhoznak vala, ha az uj évet megértek volna? Honnan gyakran alig vélnők, és hinnők, milly balgatagul teszünk, ha magunknak vagy mieinknek hosszu életet kivánunk. Igazán mondja Kempis Tamás: sokan vannak, kik első megtérésök óta az éveket gondosan számba veszik; de legyen ezen évek száma bármi nagy: a megtérés gyümölcse még is vajmi csekély. Ha rettenetes ma rád nézve meghalnod: talán még veszedelmesebb neked tovább élned.

Épen az emberi szivnek ezen változatossága, épen azon sokféle veszélyek és kisértetek, mellyeknek lelkünk kitétetik, ébresztek föl bennem azon kivánságot, hogy én nektek, kik az ó évben az urnak szolgáltatok, ne uj, hanem ó esztendőt kivánjak. Sőt nem csak kivánok, hanem mindenre, a mi nektek drága és kedves, kérlek benneteket, maradjatok meg a réginél; törekedjetek életpályátokat az uj évben is ugy folytatni, mint az ót bevégeztétek. Ma-

radjatok az ó évben is hivek az ősrégi római katholika szent hithez; maradjatok meg az Istenben helyzett ó bizadalmatokban; maradjatok meg régi igaz voltotokban, ájtatoskodástokban, és jámborságtokban, az isteni szolgálat régi buzgóságában, embertársaitok régi szeretetében, régi alázatosságtokban, régi elvonultságtokban és régi becsületességtekben. Ne engedjétek magatokat az uj évben semmi kisértet, semmi pénz és birtok, semmi öröm és bú, semmi ember és senki ördög által halálos bünre elcsábittatni; mert az uj évben is változatlanul megmarad ugyan azon Isten, ki az ó esztendőben a jókat megjutalmazta, a gonoszakat megbüntette; az uj évben épen olly drága a mi lelkünk, mint volt az óban; a mennyország számunkra az uj évben is, ha erényesen élünk, épen olly szép, olly kellemes, olly gyönyörüséges, mint az óban volt; az uj évben ugyanazon örök büntetés, a pokol vár reánk, melly az óban várt, ha a bün ösvényén járunk; és a halál órája az uj évben épen olly bizonytalan, millyen a multban vala. Oh! mit is használna nektek, hogy a mult évben istenes pályafutástok által a mennyországot megszereztétek, ha azt az ujban büneitek által ismét elvesztenétek? mert hiszen ugyanazon rettenetes jaj! érne benneteket, mellyel az ur fenyegeti mindazokat, kik az igaz ösvényről eltértek, és visszás utakon járnak.

Valamint pedig az élőknek ó esztendőt ohajtok: ugy a holtaknak boldog uj évet kivánok. Itt sok önmagában bölcselkedő azt vélhetné, bizony a plébánosnak megbomlott az esze. Talán a holtak alatt az elkárhozotttakat érti-e? ugy de ezeknek már többé sem ohajtása, sem imádsága nem használ. Vagy talán a boldog *lelkeket*, a szenteket érti mennyben? de ezek az ő jó kivánságaira nem szorultak. Vagy talán a tisztulás helyén sinlődő lelkeket érti? de ezek egy pillanatot sem ohajtanak, annál kevésbé egész évet a tisztitó tüzben tölteni. De hát kiket érthet ő a holtak alatt, kiknek ma boldog évet kiván? — Téged oh bünös! téged értelek én, ki a mult évet halálos bünben élted át, és az uj évbe halálos bünben léptél át, téged, ki ugyan testben élsz, de lélekben meghaltál. Ismerem cselekedeteidet, ugymond Krisztus a titkos jelenések könyvében, neved ugyan az élők közt vagyon, de magad holt vagy. A te eleven tested nem egyéb büzhödt koporsónál, mellyben romlott és Isten előtt utálatos lelked eltemetve fekszik. Izsáiás próféta azt mondja: a száz esztendős gyermek meg-

hal, (LXV. 20) valljon kit ért az isteni jós ime száz éves csuda gyermek alatt? — Azon bünöst, ki e világon hosszu évkörökön át Istennel ellenségeskedésben a bün malasztalan állapotában élt, mert mi a testre nézve a lélek, ugyanaz a lélekre nézve a malaszt. E szerint a melly bünös nem tökéli magát el igaz törödelmezés által Istenhez visszatérni; az igaztalanul eltulajdonitott értéket tulajdonosához visszajuttatni, a bün legközelebb alkalmait kerülni, a kárhozatos indulatokat fékezni, a régi ellenségeskedésekkel s régi haraggal felhagyni: az illyen külszinre ugyan élni látszik, de valósággal ő lelkében holt, és pedig ő a prófétának száz esztendős, vagy is régi holt gyermeke.

Tehát holt bünösök! nektek kivánok én uj évet, boldog uj esztendőt; vetkőzzétek le az ó embert, ujuljatok meg igaz bünbánat és törödelmesség által, és öltözködjetek uj emberbe, kit az Isten ártatlanságban és szentségben teremtett. Fontoljátok csak jól meg, ha titeket a halál a mult évben, mint sok ezer másokat, a ti büneitekben elragadott volna, hol volnátok ti mast? örökre pokolban, örökre az elkárhozottak társaságában. Adjatok azért hálákat a jóságos Istennek, ki titeket ezen uj esztendővel, mellyben a megtérés utja előttetek nyitva áll, megajándékozott, holott ő a lefolytban számtalan törödelmetleneket a pokolra taszitott. Emlékezzetek a gyümölcs nélkül talált terméktelen fügefára, millyen ti vagytok, nem három, hanem talán harmincz évig is várta ő a ti gyümölcseiteket; ne fáraszszátok ki, kérlek, az Isten hosszu várakozását, hirtelen váratlanul üthet az óra, midőn a halál fejszéje a fa gyökerének illesztetik, melly esetre azon fa nem hagyatik tovább az élők erdejében, hanem kivágatván a pokol tüzébe vettetik. Fontoljátok meg, hogy valamint az ó év olly sokakra nézve halál éve vala, ugy 1841-ik év neked utolsó életéved lehet. Mit használna akkor az örökkévalóságban, hogy te ugyan ezen uj esztendőt megérted, de be nem végezhetted, hanem mint törödetlen bünös az Isten itélőszéke elé szólittattál.

Azért kedvelt serdülő gyermekeim! kezdjétek meg az uj évet az Isten malasztjával hiven együtt munkálkodva; növekedjetek, mint a kisded Jezus növekedett időben, bölcseségben és malasztban. Ifju nőtelenek és hajadonok! rátok nézve ezen uj esztendőben többször fog ütni az erős megtámadtatások heves órája: emlékezzetek az urra, a mindent látóra és mindenütt jelenlevőre; fontoljátok

meg, hogy az elvesztett ártatlanságot soha semmi örökkévalóság többé vissza nem idézi. Ti előljárók, birák és igazság kiszolgáltatói! személyválogatás nélkül igazságosan itéljetek, megemlékezvén, hogy nektek is vagyon itélő birátok mennyben. Ne feledjétek, mit a szent üdvige tanit: jaj annak, ki a vétkes bünöst ajándékaért feloldozza, és az ártatlannak igazságot nem szolgáltat. Alattvalók! engedelmeskedjetek a fölsőségnek nem csak a büntetésért, hanem a lelkismeretért is. Adjátok meg kinekkinek, a mivel tartoztok. A kinek adóval, adót; a kinek vámmal, vámot, a kinek félelemmel félelmet, a kinek tisztelettel, tiszteletet. Féljétek az Istent, tiszteljétek a királyt, legyetek engedelmes alattvalói előjáróitoknak. Szülék! neveljétek gyermekeiteket az Isten félelmében: a jó nevelés legnagyobb tőke, legbiztosabb kincs, mellyet gyermekeiteknek örökségül hagyhattok. Házosak! öleljétek egymást szeretettel, hivek és összetartók levén mindenben, egymás hibáit és gyöngeségeit kölcsönös türelemmel viseljétek. Sinlődő szegények, özvegyek és árvák! gondoljátok meg, hogy nektek is vagyon atyátok mennyben, ki minden teremtményeiről, még a legalábbvaló féregről is gondoskodik; ezen jóságos atya iránt bizodalommal legyetek, ő reá hagyatkozzatok, mert ki az Istenre támaszkodik, annak reménye rendületlen kőszálon épül. Ne irigykedjetek tehetősb embertársaitok jobb léte miatt, ha bár őket a szerencse bőségében uszni látjátok is; őrizkedjetek kezeiteket idegen jószágra kiterjeszteni; őrizkedjetek másokat szeretetlenül becstelenitni és rágalmazni. És ugy az uj évnek és pedig boldog uj esztendőnek méltán örvendhettek.

Mély tisztelet és hódolat közt közelitünk mi ma a te fejdelmi székedhez oh örök Isten! mennyei atyánk! kinek mindenhatósága az egeket teremtette; Jezus Krisztus! ki mulandó éveinket drágalátos szent véreddel vásároltad meg! Szentlélek! ki az esztendőnek üdvös betöltését szent malasztoddal eszközölted: nyujtsd tovább is oh teljes szent Háromság! nekünk szent kegyelmedet, hogy ezen uj évben ollyan életet viseljünk, melly a mi teremtőnkhöz, megváltónkhoz és megszentelőnkhöz méltó és illő legyen. Ime! valamint ma Jezus az ő szent vérének első kiömlését az ő körülmetéltetésében értünk felajánlotta: ugy ajánljuk ma mi is fel magunkat; eszközöld, hogy életpályánk dicsőségedre váljék, és a mindünnen kinálkozó bün ellen állhatatosan harczoljunk; és ha te ezen uj év-

ben engem, vagy bárkit is a jelenlevők közül itélőszéked elé szólítasz, benned kegyelmes és irgalmas birót tapasztaljunk, ki minket ne a mi cselekedeteink, hanem az ő végetlen irgalmassága szerint itéljen meg. E czélra szándékom a te nevedben azon szeretett nyájodat megáldani, mellyet gondviselésemre biztál; erősitsd meg oh ég! mit bünös szolgád nyelve rebeg:

Áldjon meg titeket az atya † a fiu † és a szentlélek † ur Isten, és az ő áldása maradjon rajtatok mast és mindörökön örökké. Amen.

Ugyan arra.

Az örökkévalóság a mi legjobb tanitó mesterünk.

(Pinkafő 1837.)

Gondolkodtam a régi napokról és az örök idők voltak emlékezetemben. (Zsol. LXXVI, 6.)

Az örök atyának, a halhatatlanság királyának, ki által mindenek lettek, kiben minden mozog, él és vagyon, kitől minden áldás és üdv származik, legyen tisztelet, dicséret és dicsőség, ki nekünk ezen 1837-ik évet megérni engedte. Adjon ő nekünk lélekben tisztán látó szemeket, hogy fölfogjuk és belássuk azon magas rendeltetést, fölséges hivatást, melly ő nála mindazoknak kitüzetett, kik a világ salakjaitól tisztán és szeplőtlenül maradván, minden erejöket és fáradságukat oda forditják, hogy mulandó vándor pályájok rövid napjait szentül és istenesen tölthessék, és valaha eljuthassanak azon hazába, hol már nincs pillanat, nincs percz, nincs nap, nincs hét, nincs hónap vagy esztendő, hanem csak egyedül az örökön örökké tartandó ma, sőt mast vagyon. Amen.

Az egyházi év kezdetén, az urjöveti várakozás első vasárnapján szeretett hiveim! arra intettelek: emlékezzél meg oh ember! a végső dolgokról és nem fogsz örökre vétkezni. Ma pedig a polgári év első napján figyelmeztetlek: Gondolkodjál oh ember! a te leélt régi napjaidról, s emlékezzél meg az örök időkről, és te nem csak ezen évet, hanem mind azokat is, mellyeket Jezus, mellyeket a mindenható Isten megérned enged, az ur félelmében fogod eltölteni, és üdvödet a legszentebb és leghőbb buzgalommal mun-

kálni. Hogy pedig nálatok Szeretteim! ezen szent czélt még inkább elérjem, az okos szülék módját szándékom ma követni. Valamint ezek az ő gyermekeik kiképezésére alkalmas tanítókat választanak, kik őket minden szükségesre és hasznosra megtanítani képesek: ugy én ma titeket egy ollyan üdvös tanítóval kivánlak ellátni, ki által szent hivatástok nemes rendeltetésére vezéreltessetek, hogy így ti épen ugy mint én magam is az Isten képére teremtett halhatatlan lelkünket megmentsük. És valljon kicsoda im ez üdvös tanitó? mi neve? és honnan való ő?

Azon tanitó, kinek iskolájába titeket én ezen évben járatni kivánlak, az örökkévalóság; ő onnan fölöl magától az Istentől származik, ki tudniillik maga az örökvalóság és az örök idők atyja. Őszintén megvallom, én az örökkévalóságnál jobb, jelesebb és bölcsebb tanitót nem ismerek senkit seholsem. És nem kétlem, ti is megfogtok ebben velem egyezni, ha mai beszédemre kellő figyelmet fordíttatok. Lássuk azért: milly jeles tanitó az örökkévalóság? — az első részben; milly üdvös tanitásokat nyujt az örökkévalóság? — a második részben. Te pedig, kinek nélküle a halandó semmit nem tehet, add, hogy mit én ma Jezusban kedves testvérimmel magot elvetek, az jövőben a te mennyei malasztod által az üdvösség gyümölcsét számunkra megteremje.

Mit csinálnak a csintalan iskolás gyermekek a tanodában, ha a tanitó nincs velök? Illyenkor a zaj, lárma és zsibongásnak nincs vége hossza, az egyik ide, a másik amoda futkoz, minden rendetlenségben van, senki se nem tanul, se nem ír, és mindent mást, csak épen azt nem cselekszi, miért az iskolába küldetett. Igy cselekesznek napjainkban az iskolás gyermekek, és mi az időben előhaladt férfiak és koros öregek is így tettünk, midőn még kicsinyek és fiatalok valánk. — De midőn a tanitó komoly tekintetével belép az iskolába, azonnal egy percz alatt a lehető legnagyobb csendesség leszen, minden tanuló kitüzött helyére takarodik, ott csendesen megül és meg sem motszanik, mintha hármat se tudna olvasni. A mit az iskolában a gyermekeknél látunk, azt a világ nagy iskolájában a fölnőtteknél is mindennap tapasztalhatjuk: avagy mik egyebek azon ezer meg ezerféle indulatok, hajlamok, kivánságok és szenvedélyek, mellyek a mi lelkünkben támadnak, mint ugyanannyi bennünk csintalanul zajló értetlen gyer-

mekek, kiket csak az örökkévalóság gondolatja képes rendben és féken tartani? és hol az örökkévalóság emlékezete nem otthonos, ott nem csak hogy kevés jót várhatni, hanem a lélek bizonyosan elkerülhetlenül az örök veszedelembe rohan.

Épen nem csigázom tul a dolgot, midőn azt állítom, hogy a melly léleknek nem az örökkévalóság az ő tanitómestere, azon lélek a veszedelemnek rohan. Avagy fejtsétek meg, honnan ered, hogy az emberek nagyobk része olly gondtalan az ő örök üdvössége, az ő halhatatlan lelkének jövendője iránt? honnan ered, hogy az emberek nagyobb része többszöri gyónás mellett is a megtérés és tökéletesség utján semmi előmenetelt nem teszen? honnan ered, hogy az emberek nagyobb része élete napjait bünben és gonoszságban éli le? honnan ered, hogy az emberek közt az erény olly ritka, a bün pedig annyira közönséges? — Talán nem hisznek-e az emberek egy jövendő örök életben? vagy talán nem tudják-e, miért teremtette Isten őket az ő képére és hasonlatosságára? vagy talán épen semmi vonzalmat nem éreznek, semmi kedvöket nem lelik a mennyei boldogságban? Oh ez egyik sem a valódi ok! mert hiszen csak senki nem olly esztelen, hogy örökre boldog lenni ne vágyakodnék, senki sem olly botor, vagy épen bolond, hogy örökre elkárhozni kivánna, és végre senki sem annyira kétségbe esett, hogy valahai boldogulását ne reméllené! ezen elfajultság igaz okát világosan megmondja nekünk Jeremiás próféta: ő tudniillik azt állitja hogy a mi tanitó mesterünk nem az örökkévalóság, hogy az elől eszünket, szivünket, lelkünket zárva tartjuk, és azért bennünk a sziv és lélek életének országa pusztulásnak indul; vagy ha vetünk is néha egy egy pillanatkát az örök időkre, azok emlékezetét a jelen világ viharai csak hirtelen kimossák szivünkből, vagy a világ csábitó gyönyörei lelkünkből kiszoritják.

Nem ugy cselekvék Dávid, a törödelem nagy példája: én, ugymond ő, sokszor éjjel ágyomban a lefolyt napokról gondolkodtam, és az örök idők valának emlékezetemben, melly gondolat és emlékezet nekem a bünt köserüvé, és az örökkévalóság munkáit édessé, kellemessé tette. Ha igy cselekednénk mi is, bizonyára a mi életpályánk is csak hamar jobbra fordulna. Ha megémlékeznénk a régi napokról, milly hirtelen elrepülének tőlünk, sebesebben a levegőben repdeső madarak gyorsaságánál; ha meggondolnók, hogy nincs homlokunkra irva, valljon még tiz, husz vagy harmincz évet,

vagy talán csak annyi honapot, hetet vagy napot érünk-e, mellyek után a mi hajlékainkban, mezeinkben és vagyonunkban mások fognak duskáskodni; ha meggondolnók, hogy akkoron a mi sorsunk örökre változhatatlan leszen, az az, ha egyszer a boldogságba eljuthatok, ott örök időkig változás nélkül boldog leszek, és boldogságom addig tart, mig Isten Isten marad; — vagy ha pokolra vettetem, örökre szerencsétlen leszek és szerencsétlenségem addig tart, mig Isten Isten marad: — illy üdvös gondolatok, ha azokat gyakran elmémben forgatnám, bizonyára engem a büntől és gonosztól visszarettentenének, és az erényeket minden fáradalmaikkal, mellyek azokat kisérik, kedves és édesekké varázsolnák. Bizonyára sem a telhetetlen kéjvadász, sem a fölbőszült bosszuálló, sem a másét kivánó igazságtalan, sem a szeretetlen ellenségeskedő az örök mennyei örömöket ideigtartó földi élvezetekért nem koczkáztatná.

Nem más, hanem az örök időkre élénk emlékezés töltötte meg a pusztákat is szent remetékkel, a kolostorokat szent szüzekkel, és egyéb magányokat jámborlelkü visszavonulókkal; az örök időkre élénk emlékezés erősítette a millio és milliónyi vértanukat is annyira, hogy ők a legborzasztóbb kinokat is kiállanák, és a legerőszakosb s leggyalázatosb halállal is hős lélekkel öröm örvendezések közt szállanának szembe; az örök időkre élénk emlékezés állitotta meg többször hirtelen a kárhozat meredek utján a legnagyobb bünösöket s azokat a bünbánat s törödelem szent ösvényére általvezette, melly efféle gyakran előfordult hirtelen változás ma is álmélkodásra ragadja lelkünket, midőn a szentek élete könyvében és egyebütt az illy megtértek történetét figyelmesen olvassuk. — Oh szent hit! oh üdvös hit! valljon nem vagy-e te ma már azon erős és hatalmas hit mi reánk nézve, millyen te az első kereszténye kben valál? Oh! a hit rendíthetlen és örökre változatlanul ugyan az marad, mert előbb elmulhat ég és föld, hogy sem a legkisebb pontocska elveszszen abból, mit Krisztus urunk kinyilatkoztatott, az apostalok hirdettek és a keresztény katholika anyaszentegyház tanit. Tehát nem más, hanem az örök időkről megfeledkezésünk egyetlen egy oka a mai világ elferdültségének.

Ugyde az örökkévalóság gondolata tulkomoly gondolat, igy szól a világ fia, melly az embert csak buskomorrá és mélázóvá teszi. Ámha! — valljon azért az igazság nem marad-e igazság, mivel azt némellyek más szinben festik? valljon az örökkévalóság

azért 1837-ben más alakot öltött-e, mert általa a testi érzékiség embere mély buskomor gondolatokba merül? vagy talán kikerülheted-e az által az örökkévalóságot, ha róla az életben ritkán, vagy épen meg nem emlékezél? valljon azért kevesbé leszesz-e szerencsétlen, ha te azt emlékezetedből egészen kiveted? Oh érzékiség gyáva edénye! puha világ pulya fia! — sőt inkább fordítsd meg okoskodásodat: ha engem az örökkévalóságnak már csak puszta emlékezete annyira elkomorít, és bús mélázóvá teszen: mennyivel komorítóbb és rettenetesebb leszen az én sorsom, ha én szerencsétlen az élet után az örökkévalóság örök kinaira lennék kárhoztatandó? Kövesd azért szent Péter bölcs tanácsát, és szállj többször le még ez életben az örök kinok mélységébe, ne hogy valaha testestül lelkestül oda vetessél, honnan soha de soha többé szabadulás nem leszen. Én részemről az örökkévalóságot tanitó mesteremül fogadom mint e jelen év folytán, mint életem többi hátralevő éveiben, azért ohajtva ohajtom hallani azon tanitásokat, mellyeket az örökkévalóság tanit.

Az első tanitást az örökkévalóság a szüléknek és család atyáknak adja, — kikhez igy szól: titeket az Isten gyermekeitek atyja és anyjaul, cselédeiteknek házi gazdája és asszonyaul azért rendelt, hogy ti azoknak tanitástok és jó példa adástok által világoskodjatok, hogy ti azokat a mennyországnak neveljétek, és senki közülök miattatok el ne veszszen. Igaz ugyan, hogy a ti kötelességtek terhes és nehéz, de a forró imádság és az örökkévalóság fölötti gyakoribb elmélkedés nektek e kötelességet könnyüvé, és kellemessé teszi; gondoljatok azon örömre, mellyben részesültök, midőn az örök idők atyja igy szól hozzátok: jó és hiv szolgám, menj be a te urad örömébe.

A másik tanitást az örökkévalóság az ifjaknak és leányoknak adja, kikhez igy szól: vidám fiatalság! te kedveled a tánczot, a világ kecsegtető örömeit, a szinjátékokat és más mulatságokat. De ha ime vigságok nem egy vagy két nap, hanem több hetekig tartanának, nem unnál-e bele azokba? nem unatkoznál-e a szinjátékokban, ha azok négy öt óráig is elhuzódnának? — Ha tehát neked még a mulatságok is, mihelyt hoszszabbra kiterjednek, undort és unatkozást okoznak, mi lenne még akkor belőled, ha az örökkévalóságban minden legkisebb vigasztalás, minden legparányibb

enyhülés nélkül örök kinokat és fájdalmakat örök időkre kellene szenvedned? Ki mast valamelly nyári forró nap egyetlen egy éjén sem birsz a puha ágyban nyugodtan szenderedni : hogyan állanád ki a poklot, hol az alsó párna égő sziporka, a födözék lángoló kénkő? mint ezt szent János apostal az ő titkos jelenéseinek könyvében irja. Ezen tanitás téged oh fiatalság! ovatossá teszen, hogy indulataidat és testi kivánságaidat állhatatosan féken tartsad.

A harmadik tanitást az örökkévalóság a cselédekhez és napszámosokhoz intézi, kikhez igy szól : Te a napnak terhét és hőségét parányi mulandó bérért elviseled (describe uberius). Hogy azonban ezen mulandó béred neked az örökkévalóságra maradandó érdemkincsed legyen : mindenkor Istennel kezd meg munkádat, ajáld föl neki izzasztó fáradságidat, egyesitsd azéval a te izzanatodat, ne szitkozódjál, se ne káromkodjál, se ne zugolódjál, ha valami kényed szerint nem sikerül : igy remélheted, hogy valaha *te is* azon munkások közé fölvetetel, kiknek az ő ideiglenes munkájokért az örök jutalom garasa ki fog fizettetni.

Negyedik tanitásában az örökkévalóság a terheltek, szenvedők özvegyek és árvákhoz szól, mondván : elenyésznek e világnak minden szenvedései azon örömökhöz képest, mellyeket Isten a türelmesen szenvedőknek készitett. Fontaljátok meg komolyan : az én szegénységem, üldöztetésem, nyavalyám vagy bármi bajam és viszontagságom csak rövid ideig tart, mellyet nem sokára az örök bőség, örök béke és nyugalom, örök élet vált föl.

Az ötödik tanitást végre az örökkévalóság a még e pillanatig *is* büneikben élő törödelmetlen bünösökhöz igazitja. Én föltárom, igy szól ő hozzájok, a ti lelki szemeiteknek a mennyország örömeit, de a mellyekben ti, ha büneitekben megátalkodottak maradtok, részesülni nem fogtok. Én föltárom előttetek a pokol kapuit, és a forró lánggal lobogó kemenczében mutatom be nektek azon millionyi szerencsétleneket, kik igy szólanak hozzátok : Oh! ne legyetek olly esztelenek, millyenek mi valánk, mit használ nekünk mast és mindörökre, hogy romlott természetünk hajlaminak könnyelmüen hódoltunk? Ime! mast a pokol a mi lakhelyünk, örökre, a tüz, mellyet Isten haraga gyulaszt, a mi elemünk, az Isten a mi kiengesztelhetetlen ellenségünk, az ördögök a mi társaink, és örök kinok a mi örökségünk. Mi felénk már sem idő, sem remény, sem irgalom többé nem mosolyog, nincs innen soha, örökre változhatlanul, nincs

soha többé szabadulásunk. Oh! tehát okuljatok legalább ti a mi kipótolhatatlan kárunkon.

Ime illyen és hasonló tanitást ad nekünk az örökkévalóság, ez a legjobb tanitó mester az uj év első napján. Boldogok! kik őt szivökbe fogadják; boldogtalanok! kiknek ugyan fülök van az ő hallására, de őt nem hallgatják meg.

Örök idők atyja! vésd szivembe ezen fontos igazságot! én lefolyt régi napjaim fölött gondolkodtam, és az örök idők emlékezetemben vannak. Igen, igen az örökkévalóság legyen az én mennyei világosságom, melly az én lépéseimet az erény keskeny utján szilárditsa, az örökkévalóság legyen reám nézve azon sarkantyu, melly engem a mennyország állandó kincseinek gyüjtésére sarkaljon. Az örökség legyen az én őrangyalom a bűn legkecsegtetőbb kisérteteiben, az örökkévalóság legyen az én vigasztalóm minden szenvedéseimben, mellyeket az Isten hatalmas kara e jelen év folytában egyedül az én üdvömért reám bocsát: igy akarom én földi pályámat szerencsésen megfutni és a dicsőség koronáját elnyerni, mellyet valamint magamnak, ugy minden embertársomnak ezen uj évben szivemből kivánok. Mellyek után Szeretteim! fogadjátok tőlem azon áldást, mellyet reátok talán ma utólszor az én sirom felé hajló kezeimmel, de távolsem utólján az én szivemben adok. Az örök mindenható atya őrizzen titeket minden gonosztól testben és lélekben; az örök atyának örök bölcsesége és örök egyszülött fia Jezus Krisztus vezéreljen titeket minden tetteitekben; az örök atyának örök szeretete ömöljék el a ti sziveiteken, örvendeztessen, vigasztaljon, erősitsen és vezessen titeket szerencsésen az örökre boldogító dicsőség hazájába a malasztteljes anya boldogságos szűz Mária szószólása által. Amen.

Vizkereszt napján.

Leopoldtársulata Amerika és Azsiának uj kegycsillaga.

(Pinkafő 1830.)

Hol vagyon a zsidók uj született királya? mert láttuk az ő csillagát napkeletben, és imádni jöttünk őt.

(Máté II, 22.)

Az időben, mikor Krisztus, már a paradicsomban megigért üdvezitő született, vallásra nézve a tágas föld kerekségén csak kétféle népség lakott; az egyik nép valának a zsidók, Istennek ama választott népe, kik között az egy igaz Isten ismerete fenmaradt; a másik a pogányok, kik bálványokat imádtanak, és azokban az ördögnek is isteni tiszteletet tulajdonitottak. Az üdvezitő születése azonnal mind a két népségnek tudtára adatott. Igy a pásztoroknak, kik zsidók voltanak, egy angyal által hirdették Krisztusnak kegyhozó születése; a pogányoknak pedig a keleti égen egy uj kegycsillag tünék föl, melly őket Betlehembe a jászolyhoz vezérlé, hol a bölcsek ajándékaik által jelentették ki, hogy ők kinek imádására jöttek légyen: ugyanis a menny és föld királyának aranyot, a jászolyban szendergő igaz Istennek tömjént, és a Krisztusban megtestesült igaz embernek, ki a mi üdvösségünkért szenvedett, köserü myrrhát hozának hódolati áldozatul. Én e három szent királyt, kik Indiából jövének, és kiket régi jámbor hagyomány szerint szent Tamás apostal keresztelt meg, méltán hittéritőknek nevezem, kik tudniillik Krisztus születésének hirét, ama legörvendetesebb hirt, melly valaha e világon elterjedhetett, honukba az ő földieiknek megvitték, és mindenfelé hirdették. Illyen kegycsillagok századokról századokra különféle népeknek támadának. Illyen kegycsillaga volt németországnak szent Bonifácz, Austriának szent Szörény, magyarországnak a mi első királyunk szent István; illyen uj kegycsillaga Ámerikának és Ázsiának támadott a legujabb időkben felállitott Leopoldtársulatában. Ezen társulatot, mellyet nektek a jubiléom kezdetén emlitettem, ma veletek bővebben megismertetni szándékom. Beszédemet három részre osztom: miért és milly czélra állittatott fel ezen társulat? az első részben; milly nehézségekkel küzdenek

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 47 von 618

a téritők? a második részben; mi kivántatik attól, ki ezen társulat tagja kiván lenni? a harmadik részben.

Miért állittatott fel Leopoldtársulata? — A katholika hit beoltására, és terjesztésére azok közt, kik még a pogányság sötétségében és a tévelyek árnyékában ülnek. Tehát még mast is vannak, kérdeztek, olly szerencsétlen népek, kik a világ világossága Jezus Krisztus felől semmit sem tudnának? és valljon kik és hol léteznek ime szerencsétlen emberek, sőt népek? Igen, Szeretteim! illy szerencsétlen népek még sokan vannak. Közvélekedés szerint az egész föld kerekségét mint egy ezer millio nép lakja; kik közül csak két száz millio ismeri és vallja Krisztust az ő urának, sőt még ezek közt találtatnak ollyanok, kik őt nem ismerik meg ugy, mint ő akarja, tudniillik, nem az ő egyedűl üdvezitő anyaszentegyházában, mellyet ő drágalátos szent vérével megalapita. A többi nyolcz száz millio még részint a pogány, részint Mohammed, részint az ó zsidó vallásban él. — Igaz ugyan, hogy a kereszténység hajdan Ázsiában és Áfrikában az ő legszebb és legterjedtebb derüfényével világita. Ezen világrészek valának ama töméntelen sok vértanuk, hitvallók, egyházatyák és szüzek szülőföldei. Mivel azonban a világ ime részeinek népei a hit világával hiven együtt nem munkálkodának, és az ég minden intéseinek, büntető ostorainak daczára a szent hit szabályait nem követték, azért végre Isten őket a hit jótékony világától megfosztotta. Nevezetesen Mohammed az álpróféta a test és vérnek kedvező tanitásával azon napkeletnek, mellynek Krisztus születését egykoron a csudálatos csillag hirdette, majd nem minden népét eltántoritotta.

A kereszténység imez első bölcsőjében még ma is többen a napot, mások a tüzet, mint Istent imádják, bálványaiknak élő embereket áldoznak, s a nők férjök halálával vagy elevenen megégettetnek, vagy férjökkel együtt a sötét sirba elevenen eltemettetnek. Hosszura nyulnék beszédem, ha a bálványimádás minden undokságait, mellyek napkeleten gyakoroltatnak, felsorolni kivánnám. — Oh! milly szánalomra méltók mind ezen népfajok!

Amerikában, melly világrész csak három század előtt födöztetett föl, a Jesuiták, Domonkosiak és más áldozárok buzgalma által a katholika religio hirdettetett ugyan: de vannak még ott messze tágos vidékek nagyobb terjedelmüek mint magyar hazánk,

vagy franczia s németország, hová a keresztény világ mennyei sugarai el nem hatottak, hol következőleg az emberek még ma is a sötétség komor árnyékában ülnek; sőt e messze tágos tartományokban még ollyan embertársaink is számosan vannak, kik az ős erdőkben és sivatag pusztákon részint egészen, részint félig meztelenül barangolnak, kiket, mert a polgári müveltségre fölvergődni nem birtak, vadaknak nevezünk. A rengeteg vadonyok imez emberei az ész gyönge világánál fogva megismerik ugyan, hogy Isten van, kit ők nagy léleknek hivnak, de a világnak Jezus Krisztus általi megváltatásáról, a Szentlélek általi megszenteltetésről, az egyedül üdvezitő egyetlen anyaszentegyházról, mellyet Krisztus alapított, és a szentségekről, mint a malaszt és üdvösség eszközeiről semmit sem tudnak. Természetökre nézve, mint a téritők beszélik, e szerencsétlen vad társaink jószivüek, tanulékonyak és az ur igéjét, midőn nekik hirdettetik, örömmel hallgatók és készséggel el is fogadók. És ezen szerencsétleneknek hithirdetés általi felvilágositására, nálok templomok, iskolák és papnöveldék felállitására, és Istennek azon mód szerint, miként ő ismertetni és imádtatni akar, megismertetésére állittatott fel az egész ausztriai birodalomban, és már már németország több tartományaiban szent Leopold társulata. Ime szegény vadakhoz, kik szinte emberek, mint mi, kik az Isten képére teremtett embertársaink és felebarátink, kik velünk együtt a megváltás sorsosi, kik sokban jobbak az ollyan rosz katholikusoknál, kiknek élete minden kereszténységök mellett is kereszténytelen, — ezen a vadonyok embereihez szükséges, hithirdetőket, kiket mi Missionáriusoknak, vagy téritőknek nevezünk, küldeni.

E czélra a katholika anyaszentegyház főszékvárosában Rómában egy különös intézet vagyon, melly Propaganda, vagy is hitterjesztő név alatt ismeretes. Itt azon fiatal papok, kik az üdvigének a vadak közti hirdetésére hivatást érezvén e czélra vállalkoznak, azon vadak nyelveiben és szokásaiban néhány évig tanittatnak és kiképeztetésök után a téritői hivatalra ünnepélyesen felavattatnak. Ezen hithősök tudniillik valamellyik vasárnapon a templomba vezettetvén, koszorukkal fölékesittetnek; a püspök hozzájok kenetteljes beszédet tart, előadván abban egy részről ama nagy veszélyeket és számtalan viszontagságokat, melyekkel a téritőknek hithirdetői pályájokon küzdeniök kell, kijelelvén más rész-

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 49 von 618

ről ama dicső koronát, mellyet ők egykor a pásztorok pásztorától Jezus Krisztustól vesznek, ha nehéz hivatásukban hiven eljárnak. Azután felolvastatik azon üdvige, melly urunk mennybemenetelére van kitüzve: menjetek az egész világra (Márk: XVI). Mast az oltár elé állitott téritőnek a püspök először lekonyulva megcsókolja lábait, mondván: oh! beh szépek azok lábai, kik a békesség örömkövetségét hirdetik, a jóságnak örvendetes követségét. A püspök után a jelenlevő kanonokok és áldozárok mennek lábcsókolásra. Bevégeztetvén az isteni szolgálat, a püspök áldást ad a téritőkre, és ezeket mint lelki atyjok átöleli, végre körmenetileg kisértetnek a hajóra, mellyen elutaznak. Illyenkor ugyan a jelenlevők szemeiből a könyek drága gyöngyei csillámlanak, midőn a téritők szüléiktől, jó barátaiktól, testvéreiktől, ismerőseiktől bucsut vesznek: de egyszersmind ezer meg ezer áldás kivánatai hallatnak, és ekkor mutatkozik teljes fényében a hit hatalma, az isteni malaszt ereje, midőn a fiatal téritők koruk legszebb deli virágában szüléiket, testvéreiket, vagyonukat, hazájokat örökre odahagyják, és Krisztus s a halhatatlan lélek iránti szeretetből a legnagyobb veszélynek és legborzasztóbb viszontagságoknak bátor lélekkel neki mennek; mert többnyire igen veszedelmes, és 60—80 napig tartó tengeri utazás után érkeznek meg a hithősök az ő rendeltetésök helyén, hol mindegyiknek bizonyos vidék, melly 80—100 órányira terjed, tüzetik ki, mellyet ők fárának neveznek. Ezen vidéket azután be kell járniok, miközben majd rengeteg sürü ős erdőkön haladnak, hol tigrisek és más ragadozó állatok tartózkodnak, mérges kigyók lappanganak, majd nagy folyókon és süppedő mocsárokon gázolódnak át, hol csörgő kigyók tanyáznak; — nincs ott sehol kunyhó, nincs szállda, nincs vendégfogadó, hol fáradt tagjaikat nyugosztalhatnák. A hol utközben megestélednek, ott a fák sürü gallyai alatt lenyugosznak, de éber szenderökből őket majd valamellyik kigyónak pisszegése, majd a ragadozó állatok üvöltése vagy oroszlányok orditása ijeszti föl, mellyek ellen az ő egyetlen fegyverök a feszület. A kereszt bátoritja és lelkesíti egyedül őket olly hathatósan, hogy minden viszontagsággal és mindazon számos balesetekkel, mellyektől majdnem minden léptökben környeztetnek, rettenthetetlenül szembe szállnak. Igazi vándorok ők e földöu, kik sokszor három hónapig sem látnak meleg ételt, és valamelly betegnek a szentségekkel ellátása végett néha nyolcz-

van óránayira is kell gyalogolniok: de szent hivatásoktól őket sem a dermesztő hideg, sem a tikkasztó hőség, sem más bármi akadály visszatartani nem képes. Oh! tehát milly fölötte nagy bennök a lángoló szeretet! milly csudálatos az apostali buzgóság!

Ime! ezen szünet nélkül munkás hitterjesztők segitésére állittatott fel a Leopoldtársulat. Mi kivántatik már mast attól, ki ezen társulat tagja akar lenni? — A lehető legcsekélyebb; — illyen a katholika hit terjesztésére hetenként egy pengő krajczárt ád, mi egész éven át 52 pengő krajczárt, tehát mégcsak egy pengő forintot sem teszen; azon fölül tartozik naponként a hitterjedéseért egy Miatyánk-ot ezen hozzáadással elmondani: Szent Leopold! könyörögj értünk; — és ez az egész. Holott e csekélységért a mi gyöngéd anyánk, a katholika anyaszentegyház megnyitja neki az ő lelki kincstárát: és ha valamint Leopold, ugy a b. sz. Mária szeplőtelen fogantatása napján bünbánatos gyónását elvégezvén, az oltári szentségben méltán részesül, számára teljes bucsut ád. Hát ama nagy jutalmat, mellyet ő attól nyer, ki még a pohár vizet is örök élettel jutalmazza, azon jutalmat, mellyet a siron túl arat, ki képes megmondani, vagy csak elméjében is felfogni? Szent Jakab apostal azt mondja: ha valaki a bünöst tévedési utjáról megtériti, ez megszabaditotta annak lelkét a haláltól, és az által önbüneinek sokaságát is elfödözé. Te pedig, ki e társulat tagjául beállasz, parányi adományod és mindennapi Miatyánk-od által a téritők segédtársává leszesz, a miért téged Isten már itt ez életben megáld, és sok büneidet megbocsátja. Ezen csekély alamizsnának nyujthatására pedig neked sok különféle alkalom kinálkozik, mellyekből mast csak néhányat emlitek: ha ti példaul valahol játékra, vagy más mulatságra összegyülekeztek, tegyetek illyenkor félre egy két krajczárt ezen társulat javára. Ezt egyitek sem fogja megérezni; vagy ha vesztek vagy eladtok egy két darab marhát: az áldomás pintbort tegyétek le egy itczére, a másiknak árát e szent czélra ajánlván fel; vagy ha uj ruhát varrattok, vegyetek szegény vad embertársaitok kedveért néhány garassal olcsóbb posztót, vagy más kelmét, és az igy meggazdálkodott garasokat adjátok a társulatnak. Átalán ha igaz szeretet vagyon bennünk Krisztus iránt; ha szeretettel és könyörülő szivvel viseltetünk szegény vad felebarátink iránt; ha az üdvige által nyert világosságért hálaérzelemmel vagyunk Isten iránt, és meggondoljuk, milly

könnyet tül volna Istennek minket is ama vadonyokban létre hoznia: bizonyára minden nehézség nélkül örömmel fogunk e szent czélra adakozni. Azonban Szeretteim! örömmel vallom, miszerint épen nem szükséges titeket az alamizsnálkodásra hosszabban intenem, mert e részben ti valóban jók és irgalmas szivüek vagytok, nem is kételkedem felőletek, hogy Leopold társulata iránt is azok fogtok lenni. És azon esetre igy elmélkedhettek magatokban: én az én csekély adományom által elősegitettem, hogy Jezus Krisztus szent neve azoktól is megismertessék, kik róla idáig mit sem tudtak; én elősegitettem, hogy a szent keresztség által annyi sok kisded a mennyországnak megnyeretnék, kik értem ott fönn imádkoznak, és onnan fölől reám áldást árasztanak le. Azon esetre igy elmélkedhettek magatokban: az én szeretetem egészen Ázsia és Amerikába kiterjed; ott a vadak hálás szeretettel emlitik az én nevemet; ott ők az ég felé emelik kezeiket a P . . . . községért, hogy számára Istentől ideiglenes és örökös áldást kérjenek és nyerjenek; ott értem apostali áldozárok, és hitkövetek mutatják be az isteni bárányt; — ime! ennyi történik értem már itt a földön: valljon mi fog még a jutalmazás nagy napján történni? milly örömmel fogják akkor a téritők, kiket soha nem ismertünk, a megtért vadakat, kiket soha nem láttunk, előnkbe vezetni, mondván: ime! nem csak mi, hanem ezek is a ti hitatyáitok, hitanyáitok, hittestvéritek és hitrokonitok valának, mert ők kegyes adományaikkal a Leopoldtársulat által minket képesekké tettek, hogy hozzátok jövén, nektek a hitet hirdettük, nálatok templomokat épitettünk, iskolákat állitottunk, és titeket az igazság világosságára vezettünk; ime! ezek készitették számatokra amaz igazság-ismertető lajtorját, mellyen ti az örök életbe följöttetek. — Oh! milly hálával fogják akkor e szeliditett vadak a ti kegyosztó kezeiteket megcsókolni, és értetek az igaz birót nyilván kérni, hogy az nektek mulandó adományaitokért örök életet adjon. — A mi urunk Istenünk Jezus Krisztus áldja meg az én igéimet, mellyeket ma szivem teljességéből az ő keresztény katholika anyaszentegyházának dicsőségére Amerika és Ázsia lelki szegényeinek javára mondottam. Amen.

Ugyan arra.

A három királyok története ma is minden jámbor lélekben megujul.

(Pinkafő 1832.)

Látván pedig a csillagot örülének igen nagy örömmel. És bemenvén a házba, megtalálák a gyermeket anyjával Máriával, és leborulván imádák őt. (Máté II, 10—11.)

Az isteni megváltó Jezus Krisztus mindjárt születésénél nyilvánitotta, hogy e világra minden embert üdveziteni jött. Azon időben, midőn ő köztünk e földön megjelent, vallásra nézve az egész világon csak kétféle népség vala: a zsidók, kik a csekély kiterjedésü szentföldre, Palaestinára valának szoritva, és az egy igaz Istent imádták; és a pogányok, kik széles e föld kerekségén elterjedve utálatos bálványokat tisztelének. Az ur az ő jászolyához e népséget mind a kettőt meghivá: a zsidóságot ugyan a pásztorok személyében, a pogányságot pedig a keleti bölcsek személyzetében. A pásztoroknak, kik a legalsó osztályból együgyü emberek valának, meghivására elküldé az ur az ő angyalát, és ez őket a következő jeladás mellett hivá meg: egy gyermeket találtok pólyákba takarva s a jászolyba fektetve. A pogányok ellenben, ugyan akkor, midőn Krisztus születését a pásztoroknak az angyal hirdeté, a jászolyhoz a keleti bölcsek személyében valának hivatalosak, és a régi hagyomány szerint ezen hires bölcsek világi állásukra nézve királyok valának. — Imę, igy nyilatkoztatta ki az Isten tüstént fiának születésekor, hogy ő nép és nép, ország és ország, rang és rang, nem és faj közti különbséget, személyválogatást nem tesz. Ugyan is a testté lett örök bölcseség, melly minden emberi észt végtelenül tulhalad, a legalacsonabb állapothoz is leereszkedik, és midőn Juda országa nagyainak kevélységét a pásztorok meghivása által lealázza, más részről a pogány világban meghiván annak királyait, maga iránt bizodalmat támaszt. Igen, az Isten malasztja különbség nélkül minden szivhez kegyesen szól, melly őt meghallgatja: és könnyen tulad mindazon, mit a világ nagyot és csalfénynyel kecsegtetőt bir. A bölcsek követék a malasztot, elmenének a jászolyhoz, imádák ott az urat, benyujták hozott ajándékaikat, és nagy örömmel visszatérvén ha-

zájokba, ott elhiresztelék, milly boldogitó találmányra akadtanak legyen. Ha mi Szeretteim! a három királyok csudálatos történetét hitünk szemeivel tekintjük: látni fogjuk, hogy ezen történet a kathol. anyaszentegyházban még ma is folyvást megujul. Minden lélek tudniillik, ki Krisztust megtalálta, ki a világtól önbensejébe szállván a bün ösvényéről az erény utjára áttért, megtérésében rá fog ismerni ama kegycsillagra, melly őt megvilágositotta és Krisztushoz vezette. Hogy pedig ezen fölötte vigasztalatos igazságot jobban megértsétek: ma a három királyok története fölött szándékom veletek elmélkedni, és előadni: miként találták ők meg Krisztust, és miként találja ezt még ma is meg minden bensőképen élő jámbor lélek. Mire nézve lássuk: a keleti bölcseknek hazájokból kiindulását az első részben; — azoknak Jeruzsálembe jövetelét, a második részben; végre azoknak Betlehembe érkezését, a harmadik részben. — Az Isten lelke legyen velünk.

A keleti bölcsek bensőjökben nyugtalankodának, azon Istentisztelet, mellyet eddig elő követének, nem elégité őket ki; valami jobb és világosabb után sovárogtak, melly sovárt lelkökben sejditének ugyan, de szavakban kimondani nem tudták. Röviden: ők a keresztény igazság világosságát szomjuhozták. Ezen igazság utáni forró vágyok és jámbor sejtelmök állapotában megjelenik az égen egy csillag, mellynek rendkivülisége egész figyelmöket magára vonja. Kétségkivül a zsidók várt királyának keleten elterjedt hire hozzájok is eljutott, és az égnek ritka tüneménye bennök azonnal ama meggyőződést támasztotta, hogy a rendkivüli csillag a várt Messiás születését jelenti. Hasonló módon cselekszik Isten azon lélekkel is, kit magához akar vonzani, őt tudniillik ollyan belső ismeretek sugalása, és benyomások hatása által készíti elő, mellyeknek hatását ugyan érzi, de czélját azonnal be nem látja, hanem legfölebb sejditi. Ez gyakran valaminek véletlen olvasása, vagy istenes szóváltások, kenetdus prédikácziók, vagy épületes példák által történik, mellyek a lélekre behatván, azt meginditják, földeritik, vagy megszégyenitik. A mi után elvégre beáll azon pillanat, mellyben előtte az ő kegycsillaga föltünik. Az Isten tudniillik a léleknek elébe tartja az ő benső valóját, kijeleli neki az utat, mellyen ezentúl járjon, befoly hathatósan az ő akaratára, és szinte érezteti vele, miszerint bensőképen valamelly láthatatlan erős

hatalomtól vezettetik az erény utjának, mellyet eddigelő nem ismert, követésére, és a bün ösvényének, mellyen idáig járdalt, elhagyására.

Mihelyt pedig a bölcsek a csillag által meggyőződtek, hogy a zsidóknak várt uj királya megszületett légyen: nem ülének együ rokonaikkal hosszu tanácskozásra, valljon meginduljanak-e a csillag jelére; nem tanakodának sokat, valljon az ut terhei nem lennének-e fölötte nyomasztók; nem aggódának, valljon társaik, kik szinte látták a csillagot, de velök jönni nem akartak, mit fognának mondani, vagy mire fognák magyarázni utazásukat: mindezen tétovázások mellőzésével mindenöket odahagyva megindulának a nehéz utra, hogy az ujan születettet fölkeresnék, és megtalálván imádnák. — Hasonló módon cselekszik azon bensőképen élő lélek is, mellyet Isten láthatatlanul felvilágosít, és az üdv utjára meghiv. Az Isten, úgymond ő, szólott hozzám, az Isten hivott meg engem, és ez nekem elég. Semmi emberi kötelék, semmi tekintély, semmi akadály nem tartja őt vissza; lemond ő mindenről, és boldognak érzi magát, ha feláldozhat mindent azon mennyei szózatnak, melly őt meghivta, hü követésére. Szive azt sugalja neki, hogy ő végtelenül többet talál az őt meghivó Istennél, hogysem a miket érte elhagyott.

De mast hirtelen eltünik a csillag, melly a bölcseket eddig kalauzolá: a mi kisérleti próbája volt az ő hitöknek, mellyet azonban nagylelküen kiállottak, midőn egyenesen Jeruzsálembe menének, ott az ujan született királynak székhelyét megtudandók. Épen ez szokott a benső ihletéstől élő léleknek is sorsa lenni; az ő magábatérése kezdetén valamint a szivében emelkedő világosság, ugy a keblét emelő vigasztalás is rendkivül nagy, ugy hogy csudálatos nyugalomban és tökéletes bátorságban érzi magát egész bensejében. — Azonban alig haladott egy kevessé elő benső életének pályáján, — és az Isten előle elrejtekezik, a belső világosság eltünik, és a hit árnyékoldala mutatkozik helyette: azon kellemes érzetek is, mellyeket szivében Isten iránt érze, megszünnek, és ama boldogitó jelek, mellyek az Isten kegyességét tolmácsolák, meggyérülnek. — Valljon Isten ekkor már kevesbé szereti-e az illy lelket, hogysem előbb? Semmi esetre, sőt az Isten szeretete irántunk erősbödik, és a mi bennünk csak érzelmi hajlam vala, átlép a tett pályájára. Idáig lelkünk csak az Isten adományát szereté, ezentúl pedig magát az adományok osztogatóját szereti.

Midőn a bölcsek Jeruzsálemben megérkezének, tudakozódtanak: hol van a zsidóknak ujan született királya? mert láttuk keleten az ő csillagát. Sem bátortalanság, sem emberi félelem ettől őket visszatartóztatni nem birta. Ezen váratlan tudakozódás természetesen felötlő vala. A jövevények, kik messze távolról érkezének, a honbelieket mély szenderökből fölébreszték, és az üdvezitőre figyelmessé tették. Maga Herodes is megfélemlék, és vele, egész Jeruzsálem városa. A király összegyüjté a főpapokat és irástudókat, kikérdezvén őket: hol kellene a Messiásnak születnie? kik felelének: az irás szerint Betlehemben. Mire Herodes a bölcseket titkon magához hivatá, őket Betlehem felé utasitá, mondván: elmenvén keressétek föl a gyermeket, és ha megtaláljátok, adjátok tudtomra, hogy én is elmehessek annak imádására. Igy titkolá el a dicsvágyó ravasz fejedelem az ő félelmét, és gonosz szándékát, a religio palástja alá rejtvén azt.

Tanuljátok meg ebből mindnyájan, kik az Istenhez forróbban ragaszkodni, és őt hivebben szolgálni kivánjátok, mit várhattok a világtól. Ezt szent Pál világosan megmondja: mindazok, kik Jezus Krisztusban jámborul akarnak élni, üldözéseket fognak szenvedni. Mire azonban, mint a keleti bölcsek valának, nekünk is bátorsággal és rettenthetetlenséggel fölfegyverkezve kell lennünk, és őrt állanunk mindazon kelepczék eltávoztatására, mellyeket nekünk a világ készit. A világ titeket mindennemű csuf névvel fog illetni, bolondoknak és eszteleneknek fog kürtölni: de türjetek el mindent Jezus neveért, mit rajtatok az irigység, gonoszság, kevélység, tudatlanság elkövet, az ur veletek van, ki nektek nem csak erőt és kitartást ad kis tűszurásokat, (mert hiszen nem egyebek) elszenvednetek, hanem egyszersmind ki fogja az egész világ előtt nyilatkoztatni, hogy ő titeket is, mint a bölcseket különös oltalma alá vett. — Mert:

Miután a bölcsek az irástudóktól megértették, hol született légyen az üdvezitő: teljes bizodalommal utnak indulának Betlehem felé, és ime! az ő tökéletes megnyugvásokra azon csillag, mellyet keleten látnak vala, előttök ujra föltünt, addig kalauzolván őket, mig azon a helyen, hol a gyermek vala, megállapodék. Hasonlóképen bánik az Isten a bensőképen élő lélekkel is. Ha az illy lélek a körötte beálló sötétség mellett is az ő kalauza által kijelelt uton

eljár, és nem épit saját itéletére, saját érzelmeire: akkor ő az urhoz mind inkább és inkább közeledik, és Isten azon sötétség homályát, mellyel őt hosszabb ideig környezé, elfogja oszlatni, és számára uj vigabban lobogó és hathatósabban égő világot fog gyujtani, melly őt soha többé el nem hagyja, mig csak fel nem találja azt, kit olly buzgón keresett. És mekkora leszen az öröm és örvendezés, ha az Isten hosszabb távolléte után neki ujra megjelenik! midőn a lélek közelében találja magát ama czélnak, mellytől még messze távol lenni hitte magát? — De hogy illy örömnek részesei lehessünk, hitünknek sok kisérteteken kell átmennie, és mint fölebb emlitém, saját értelmünket, saját nézeteinket a lelki kalauznak alája kell rendeznünk, és bensőnkben mélyen megalázódnunk. Ha a csillag a bölcseket egész utjokban vezérlendette: akkor nem csak nem tulajdonittatik vala nekik érdemül annak követése; hanem azon nagy vigasztalástól is megfosztattak volna, *mellyet* érzének, midőn azt ujolag meglátták, és örülének igen nagy örömmel, ugymond az üdvirat.

A csillag azon a helyen, hol a gyermek vala, megállapodék kijelelvén: itt megfogjátok őt találni, kit olly nagy fáradsággal keresétek. A bölcsek tehát bemenének azon házba, és valóban ott találák a gyermeket Máriával, az ő anyjával. Itt az ő hitöket semmi meg nem renditette, sem a szegénység, sem pedig a gyermeknek csecsemő kiskorusága; leborulának előtte, imádák őt, és megnyitván kincsöket ajándékokat adának neki, aranyot, tömjént és myrrhát. Melly titkos értelmü ajándékok által Krisztusnak két természetét, az istenit és emberit, mint előttük ismeretest akarták *jelenteni*; — az istenit a tömjén, az emberit a myrrha által, — az arany által pedig Krisztusnak, mint korlátlan királynak hódolának. Milly örömérzelem fogá pedig el az istenfélő bölcsek szivét, könnyebb elgondolni, mint szóval elmondani.

Illyen kimondhatatlan nagy örömben részesül időről időre mindazon lélek, ki az ur szolgálatára magát föltétlenül feláldozza és szenteli. Megtalálja tudniillik az urat, és azon pillanatban magáé lenni megszünik, azon pillanatban Jezus Krisztust olly érzelmekkel imádja, millyenekkel imádta ő az ő mennyei atyját; azután felajánlja neki a szeretet tiszta aranyát, a szeretettől olvadozó imádság tömjenét, és az önmegtagadás, önsanyargatás myrrháját, mert illy lelkek e pillanattól óta gondosan őrködnek minden belső

mozgalmaik, és külső érzékeik fölött. Továbbá Jezus társaságában megtalálják Máriát, az ő szerelmes anyját is, ki tőle elválhatatlan, kinek fia Krisztus azok szivét anyja iránt a leggyöngédebb érzelmekkel ömleszti el.

Elvégezvén a bölcsek ájtatos hódulatukat, megintetének álmaikban az angyaltól, hogy Herodeshez vissza ne térnének, és más uton menének vissza hazájokba. Haza érkezvén, elbeszélék hontársaiknak ama kegyelmeket, mellyeket az urtól vettek, és csudákat, mellyeknek szemtanui valának, s igy azok szivét Krisztus üdvigéjének befogadására előkésziték. Épen igy bánik még ma is az Isten a bensőképen élő lélekkel; ha egyszer az urat megtalálta, és vele a szeretet által tökéletesen egyesült, akkor az Isten őt mások megnyerésére felhasználja, hogy általa azokat a lelki élet utaira vezérelje. Ő azoknak fölfödözi, mennyi kegyelmeket nyert legyen Istentől, millyen kisérteteken és próbákon ment keresztül, és milly malasztot és gyámolyt nyujtott neki Isten azok kitartására és legyőzésére; felfödözi azoknak mind ama terhes utakat és veszélyeket, mellyeken szerencsésen átevezvén, végre a boldogitó czélhoz eljutott. Igy ujul meg Szeretteim! még ma is folyvást a három királyok napja minden jámbor, istenfélő és Istentől kegyelt lélekben: honnan igen helyesen és elmésen neveztetik ezen nap az ur megjelenése ünnepének is.

Oh Istenem! a te egyszülötted ma emberi alakjában, a mi testünkhöz hasonló testben először jelent meg a pogányoknak: kérünk, add malasztodat, hogy mi is bensőképen tökéletesen megvilágittassunk, tökéletesen átalakittassunk, és tökéletesen megujuljunk annak képe szerint, ki külsőképen hozzánk hasonló lőn: mert igy reméljük, hogy valaha mi is megfogjuk azon dicsőséget látni, mellyet a keleti bölcsek szinről szinre látnak és örök öröm s örvendezés közt élveznek. Amen.

Jezus neve ünnepén.

Üdvezitő urunk különféle nevei.

(Pinkafő 1830.)

Szent és rettenetes az ő neve.
(Zsol. CX, 9.)

A mai szent vasárnapon, melly Vizkereszt után a második, a katholika anyaszentegyház két üdvigét olvas a szent misében. Az egyik Krisztus körülmetéltetéséről szól, melly születése után nyolczadnapra viteték véghez, mikoron ő Jezusnak nevezteték, melly nevet neki a mennyei atya az ő angyala által adatott. Ime! szóla az angyal Máriához, midőn neki Krisztus megtestesülését hirdeté, ime! méhédben fogadsz, és fiat szülsz, kinek neve Jezusnak hivatik. A másik üdvige, mellyet az áldozár a mise végén olvas, előnkbe adja, miként Jezus Galiléai Kánában megjelenvén a menyekzőn, a vizet csudálatosan borrá változtatta, mi által az ő dicsőségét és isteni hatalmát legelőször nyilvánitotta. Mi mai napon a Galiléai Kána menyekzőjét, ámbár ez sok üdvös tanulságot foglal magában, elmellőzzük: egyedül a mi Jezusunk édes nevéről fogunk elmélkedni, mellyet az anyaszentegyház nyolcz napi teljes bucsuval szokott ünnepélyesen dicsőiteni. Mivel pedig a mi urunk Jezus Krisztus valamint az ó, ugy az uj szövetségben is különféle néven neveztetik, mellyek mindnyájan mélyértelmüek, vigasztalással teljesek és nagy mértékben boldogitók: azért föltevém magamban nektek Krisztusnak nem ugyan minden nevezetét, (mert ez egyszerre nagyon hosszura terjedne) hanem a gyakrabban előfordulókat megfejteni, hogy lássátok, mennyire jelentékenyek azok, és milly sok vigasztalást és üdvös tanulságot merithetünk azokból. Mai beszédemnek tehát minden felosztás nélkül azon egy tárgya leszen: micsoda neveken neveztetik üdvezitőnk a szentirásban, és mit jelentenek az ő különféle nevei? A Jezus nevében kezdem meg, azért türelmet kérek.

A mi kegyes üdvezitőnknek könzönségesen leghasználtabb neve: Jezus Krisztus. Jezus üdvezitőt, gyógyitót, orvost jelent, mert egyedül ő képes orvosolni az Ádám bünében beteggé lett em-

beri természetet. Ezen orvoslást rajtunk ő itt ezen életünkben kezdi, ha az ő orvosi tanácsát követjük, és azt az örökkévalóságban tökéletesen bevégzi. Meggyógyitja pedig ő az emberi természetet az által, miszerint az ő megvilágositó, erősitő és vigasztaló malasztját mindazoknak nyujtja, kik azért nála esedeznek. Jöjjetek, ugymond ő maga, hozzám mindnyájan, kik nyomorogtok és terhelve vagytok, és én megvigasztallak benneteket. Azon testi gyógyitások, mellyeket ő a vakokon, siketeken, némákon, inaszakadtakon és bélpoklosokon véghez vitt, ugyanannyi előképei valának a lelki orvoslásoknak, mellyeket ő annyi sok millio bünösökön eszközle; mert ő senkit, ha hozzá igaz szivvel közeledik, magától el nem taszit. — Jezus még Krisztusnak is, az az fölkenetettnek is neveztetik, mert e görög szó Krisztus, magyarul annyit tesz, mint fölkenetett. És valóban Jezus a Jordán vizében megkeresztelkedésekor a Szentlélek teljes mennyei kenetével fölkenetett, midőn az galamb képében reá szállott. Krisztustól pedig mi is keresztényeknek hivatunk, mert a Keresztség szentségében ő általa mi is fölkenettünk a Szentlélek hét ajándékival, u. m. az értelem, bölcseség, tanács, erősség, tudomány, ur-félelem, és istenesség szent adományaival. Ő tudniillik kimerithetlenül gazdag és bőadakozó az ő kegyeinek osztogatásában mindazokra nézve, kik teljes szivökből hozzá folyamodnak.

A másik név, mellyen isteni üdvezitőnk a szentirásban neveztetik: az igazság napja, és az atya dicsőségének fényessége, a mint őt szent Pál nevezi. Mert valamint az égen tündöklő nap mindent megvilágit, éltet és érleszt: ugy épen ezeket munkálja Krisztus is a lelki nap a mi lelkünk körül. Ő az igaz világosság, melly minden e világra jövő embert megvilágosit. Az ő eljövetele elött a világ a pogányság és babona sötétségében mélyen eltemetve fötrengett: de alig terjeszté ő el az ő szent üdvigéjének szelid és világosan tündöklő sugarait, ime! mennyire jobb és derültebb alakba öltözött az egész föld kereksége. Ő pedig még jelenleg is, és örökre az igaz világosság, melly a bünös sötét szivét megvilágositja, hogy neki azon romlásnak, mellybe önként rohan, elnyelő mély örvényét megmutassa. Ő szeliden melegitő tüz, melly a fagyos és minden jónak megholt keblet föléleszti; és valamint a tavasznak meleg napjai a föld kebeléből mindenféle szép és jóillatu kellemes virágokat idéznek ki: épen ugy támadnak min-

denféle erények az emberi szivben is, ha azt Jezus Krisztusnak kegyesen melegitő fényessége megvilágositja és serkenti; — valamint tovább a nap melegitő fénysugara nélkül semmi a földön meg nem érlelődik: épen ugy Jezus, és az ő malasztja nélkül semmit, mi az örök életre érdemes és üdvös lehetne, nem tehetünk.

A harmadik név, mellyen Jezus Krisztus a mi üdvezitőnk neveztetik: Emmanuel. E zsidó név nyelvünkön annyit tesz, mint: Isten velünk. Ezen vigasztalatos névről szent Pál a zsidókhóz szóló levelében igy ir: mivel a bün által mindnyájan az ördög hatalma alá vettettünk, épen azért, minthogy a gyermekek testből és vérből állók, üdvezitőnk, a bünt kivéve, hasonlóképen ugyanazoknak részese lőn, hogy halála által elrontaná azt, kinek a halálon hatalma volt, vagy is az ördögöt, és megszabaditana minket, kik a halál félelme miatt a pokol szolgaságának igája alatt nyögtünk, mert ő nem a vétkes angyaloknak, hanem Ábrahám maradékinek ügyét fogta fel, hozzánk, mint testvérihez mindenben hasonlóvá levén. Oh tehát millyen bizodalmat, millyen szeretetet gerjeszthet bennünk e név: Emmanuel? Mennyire hajlandóvá és engedelmessé teheti iránta a mi sziveinket? —

A negyedik név, mellyen üdvezitőnk hivatik: Isten báránya. Már Izsáiás próféta őt lélekben igy nevezé, mondván: megnémul, mint bárány az ő nyirője előtt, midőn a vérpadra vitetik; az uj szövetségben pedig az üdvezitőnek nagy előhirdetője János a Jordán partján feléje érkező Jezusra ujjával mutata, mondván: ime az Isten báránya, ki elviszi a világ büneit. Báránynak neveztetik pedig végtelen szelidsége miatt, mellyel a bünös iránt viseltetik; végtelen türelme miatt, mellyel a bünös megtérésére olly sokáig várakozik; báránynak neveztetik, mert valamint a bárány gyapjából készült öltözékek testünket födözik: ugy a mi jó nélkül szükölködő meztelen lelkünket ő az ő végetlen érdemeinek gyapjával ruházza, fölékesiti.

Az ötödik név, mellyen üdvezitőnk neveztetik, ime kedves nevezet: vőlegény. Igy nevezték Krisztust gyakran az ó szövetség szentirói, az uj szövetségben pedig keresztelő szent János hivta igy Jezust. A kinek arája van, ugymond ő, az vőlegény. És ki azon vőlegénynek, ki itt mellettem áll, barátja, az hallván a vőlegény szavát szivéből örvend. A földi

vőlegény elhagyja anyját és atyját, és arájához ragaszkodik, gondoskodván róla, védelmezvén őt, és neki hagyván minden örökségét : igy Jezus Krisztus a mennyei vőlegény a mi halhatatlan lelkünk szereteteért oda hagyá mennyei atyjának fejdelmi székét, le szálla hozzánk e siralom völgyébe, táplál minket az ő éltető szent malasztjával, szent testével etet, szent vérével itat, megosztja velünk mindenét, még az ő atyjának országát is : mert igy könyörgött ő végső imádságában : Atyám! akarom, hogy azok, kiket nekem adtál, ott legyenek, hol én vagyok.

A hatodik név, mellyen üdvezitőnk hivatik, e dicső név : pásztor. Már Ezechiel próféta őt e nyájas néven nevezi. Az uj szövetségben pedig Jezus maga mondá magát pásztornak : én vagyok a jó pásztor; a jó pásztor legelteti juhait, ismeri azokat, és neveiken szólitja övéit; a jó pásztor lelkét adja juhaiért, én az enyéimnek az örök életet adom az ő bőségében. Oh milly vigasztalatos név ez! Krisztus a jó pásztor ismeri az ő juhait; ismeri azon hű juhát, ki ugyan hallja a pokolbeli farkas cselhangjait, a bün kellemes csalsipját, de azokat nem követi; ismeri azon keményen megtámadott juhot, ki hozzá a kisértetek nehéz órájában erőért és kitartásért fohászkodik, kinek is az ő mindeneket legyőző malasztjával segedelmére siet; ismeri azon eltévedt juhot, ki az ő aklából való, de abból kiszökvén, mast töretlen kemény utakon, és sovány pázsiton jár, ki örömest visszatérne az ő aklába, de erőtlennek érzi magát : azért a jó pásztor sietve siet feléje, vállaira veszi őt, és nagy örömmel viszi vissza aklába.

A hetedik név, mellyen üdvezitőnk neveztetik, e magasztos név : főpap. Tudva van előttetek, hogy a főpap az ó szövetségben a Jeruzsálemi templomban különféle véráldozatokat mutatott be Istennek : de mivel a bika és kos vére által a bünös emberi nemzetet az isteni igazsággal kiengesztelni lehetetlen vala; azért ő a szent, az ártatlan, a szeplőtelen, a minden büntől tiszta és minden egek fölött magasztos főpap Jezus Krisztus, bemenvén egyszer a szentek szentélyébe, a kereszt kinfáján maga magát örök véráldozatul feláldozta, és naponként feláldozza magát vér nélkül a mi szent oltárainkon; melly feláldozása által nekünk örök váltságot szerzett. Oh! tehát milly szent tisztelettel,

milly forró hálával, milly lángoló szeretettel kellene nekünk mindenkor a szent misén megjelennünk?

A nyolczadik név, mellyen üdvezitőnk hivatik, ama rettenetes név: oroszlány Juda nemzetségéből. Az ő oroszlány erejét Krisztus Jezus ugyan már akkor megmutatta, midőn az erősen fölfegyverkezettel a kereszten harczra kelt és a halált, poklot, bünt legyőzte: de ő az ő oroszlány erejét még egyszer, és pedig nagyobb hatalommal és dicsőséggel megfogja mutatni, midőn tudniillik eljövend megitélni az eleveneket és holtakat. Valamint az oroszlány orditása a sivatagokban minden állatot megrémit, és rettegéssel tölt el: ugy az ő fölségi szózata is: „keljetek föl mindnyájan és jöjjetek az itéletre“ minden embert meg fog rémiteni. Akkor akkor bizonyára rettenetes leszen az ő neve, midőn a földnek minden hatalmasi előtte fognak állani, midőn minden elemek porba oszlanak fel, akkor meghajol előtte minden térd a mennyben, a földön, és a föld üregében; akkor megfogják mindnyájan vallani: hogy Jezus Krisztus, kit ők annyiszor megbántottak, megvetettek, és kigunyoltak, a minden seregek ura, minden királyok királya, kit egyedül illet a tisztelet, dicsőség, és imádás.

Mi Szeretteim! nem várjuk be az oroszlány rettentő szózatát melly minket borzasztó hatalmával megrendithetne: hanem követjük hiven az ő pásztori nyájas szavát, és teljes lelkünkből ragaszkodunk a mi urunk Jezusunkhoz; az ő nevében kezdjük minden mozdulatainkat, az ő hatalmas karát kérjük támaszul gyarlóságunkban, elkövetett büneinkre emlékezvén, ő nála keresünk menedéket, és őt kérjük: segélje életünk pályáját bevégezni, és erősitsen az ő édes neve Jezus halálunk órájan, és ő, mint a halál legyőzője vezessen minket az örök élet honába. Amen.

---

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 63 von 618

Ugyan arra.

Jezus szent nevének ereje.

(Pinkafő 1834.)

Az Isten nevet ajándékozott neki, melly minden név fölött vagyon, hogy Jezus nevére minden mennyeieknek, földieknek, és földalattiaknak térde meghajoljon.

(Filip. II, 9—10.)

Miután a katholika anyaszentegyház a mi üdvezitőnk kegyteljes születése után nyolcz napra az ő körülmetéltetése, ezután pedig a keleti bölcseknek megjelenése ünnepét fényesen megtartotta: ma a mi üdvezitő Jezusunk neve napját ünnepli. Millyen az ő neve? hajoljon meg minden térd, hajoljon meg minden fej, örvendezzen minden sziv, Szeretteim! mert a mi üdvezitőnk és megváltónk neve: Jezus Krisztus. — E nevet neki nem ember, hanem az ég adta, mert midőn József az ő eljegyzett arájának nehézkes állapotát megfejteni nem birta, és titkon azon gondolatot forgatá elméjében, hogy elbocsátó levél mellett őt szabadon eleresztené magától: ime! a nehéz tusakodás közt küzdő igaz férfiunak megjelenik álmában az ur angyala mondván: József, Dávidnak fia! ne félj, Máriát, a te feleségedet hozzád venni, mert a mi ő benne született, a Szentlélektől fogantatott, ime! ő fiat fog szülni, kit Jezusnak nevezsz, mert ő megfogja szabaditani népét az ő büneitől. — Ezen név Jezus ama jelentékeny és magasztos név, melly előtt a Cherubok és Szeráfok, az ég hatalmasságai és fejedelmei, és az egész mennyei sereg meghajol; — ezen név ama jelentékeny és magasztos név, melly előtt a római pápák, a koronás fejek, a császárok és királyok, ha keresztények, tisztelettel térdet hajtanak; — ezen név Jezus, ama jelentékeny és magasztos név, mellyre a pokolbeli lelkek reszketnek és kétségbe esnek. Minden időben teljesedésbe ment ama vigasztalatos igazság, mellyet szent Pál, a Jezus nevét olly buzgón kedvelő apostal, hogy róla négyszázszornál többször emlékeznék, különösen a Filippiekhez irt levelében följegyzett: Krisztus megalázá magát halálig, és pedig a keresztnek halálaig, és épen azért magasztalá őt fel az Isten, ollyan nevet ajándékozván neki, melly minden név fölött vagyon, hogy Jezus nevére minden mennyeieknek,

földieknek és fölalattiaknak térde meghajoljon. — Mennyire meghajolt legyen Jezus nevére minden térd, midőn ő láthatóképen e földön vándorolt, bizonyitják azon számtalan vakok, kiknek a látást, azon számtalan siketek, kiknek a hallást, azon számtalan inaszakadtak, kiknek a járhatást megadta, azon számtalan bélpoklosak, kik az ő imádandó szent nevének segédül hivására megtisztulának. Jezus! Dávidnak fia! szóliták őt ezen nyomorgók, könyörülj rajtunk és meggyógyulunk. Ezen imádandó szent névben tették az apostalok ama legálmélatosb csudákat, mellyeket azok cselekedeteinek könyvében olvasunk. Hatalmas erővel hat e név még ma is mindazokra, kik hozzá ájtatossággal, tisztelettel és bizodalommal folyamodnak. Hogy pedig Szeretteim! ezen ájtatosságot, tiszteletet, és bizodalmat Jezus szent neve iránt belétek oltsam: Jezus neve hatalmát és erejét három történetből fogom bebizonyitani; u. m. Jezus nevére meghajol minden térd mennyben, mit Szent Ödön (Edmund) történetéből világositok fel az első részben; Jezus nevére meghajol minden térd a földön, mit Klodvig király életéből mutatok meg a második részben; Jezus nevére meghajol az ördögök térde a föld alatt, mit jámbor Kempis Tamás történetéből bizonyitok be a harmadik részben. Ugyanazon Jezus szent nevében kezdem.

Szent Ödön kereskedőnek fia volt Angolországban. Isten őt jámbor anyjával áldá meg, kinek neve Mabila levén, ez gyermekeit korán istenességre szoktatta. Ödön az ő istenfélő anyjának tanácsára minden ünnep és vasárnapon, mielőtt valamit ennék, a zsoltárt egészen térdelve elmondá. Pénteken rendesen kenyéren és vizen böjtölt. Fölserdülvén a tanulási pályára, anyja őt Párizsba küldé. Tudván pedig, mennyi veszedelemnek van a tanuló ifjuság kitéve, és milly gyakran megromlanak az iskolában a legjobb reményü ifjak is, habár szüléik körében a legjobb nevelést nyerték, — hogy szive kedveltét a jámbor anya ezen szerencsétlenségtől megóvná, bucsuzásakor egy bánatköntöst ada át Ödönnek azon anyai tanácscsal, hogy azt hetenként legalább kétszer vagy háromszor magára venné, s általa a világ cselszövényeitől magát megőrizné, — továbbá valahányszor ruhát külde az ő szeme fényének, Ödönnek, mindannyiszor valami penitenczia jelet csatolt hozzá, melly által fiát az önsanyaritás szükségére emlékezteté. — A

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 65 von 618

gondos anyának fáradalmai és gondoskodásai nem is maradának siker nélkül. — Ödön a tanuló ifjuság erkölcsi tüköre lőn, örök szüzeséget fogadott, mit törhetetlen hűséggel meg is tartott. Midőn egykor a rétekre sétálni kiméne, ott néhány csapodár tantársaival találkozott, kik őt velök tartásra hasztalan csábitgaták, és Ödön, ne hogy botrányos beszédeik által szivét megszeplősitse, hivogatásuknak nem engedett. Midőn tehát magányosan a réteken fel és alá járdalva szent elmélkedésekbe merülne: ime! előtte terem egy szép és deli ifju, ki őt igy köszönté: üdvöz légy kedvenczem! — Ödön ezen üdvözlés miatt álmélkodék, és bensejében megháborodék vala. Miért zavarodtál annyira meg, kérdé őt az emlitett deli ifju, valljon nem ismersz-e engem? Ödön őszinte együgyüségében felelé: én téged épen olly kevessé ismerlek, mint hiszem, hogy te sem ismersz engem. — Ha nem ismersz is engem, válaszolá az ifju, én még is melletted ülök az iskolában, és neked elválhatatlan társod vagyok. Azonban nézz meg jobban, nem látsz semmit homlokomon irva? Erre Ödön, ki egyébiránt szemeit mindig féken tartá, rátekint az ismeretlen ifjura, és annak homlokán e szókat látja irva: a názárethi Jezus. — Én, monda Ödön, homlokodon e szókat: a názárethi Jezus, olvasom. Ugy vagyon, felelé az ifju, jól olvastad. Oltsd e nevet mélyen szivedbe; valahányszor kisértetek környeznek, e névhez folyamodjál; e névben minden lelki elleneidet szerencsésen legyőzöd, és valaha boldog halállal fogsz kimulni. — Mire az ifju eltünt Ödön szeme elől, de ez kimondhatatlan nagy örömmel és édes vigasztalással telék meg szivében.

Valljon ki volt azon deli ifju? Mit mondott ő jámbor Ödönnek? — Az maga Jezus Krisztus volt, kinek szent neve az ő saját bizonyitása szerint legbiztosabb védpaizs minden kisértetek ellen, kinek szent neve, ha azt gyakrabban ájtatosan, tisztelettel és bizodalommal ejtjük ki, megőrzi ártatlanságunkat, és a nőtlen ifjakat s hajadon szüzeket hasonlóvá teszi az angyalokhoz, kik Jezus dicső nevére mindnyájan térdet hajtanak mennyben. — Ödön idővel Kantelbergi érsekké lőn Angolországban, és sok ezereket tanita Jezus szent neve erejének ismeretére, kik előbb elő Jezus felől mit sem hallottak volt. Jegyezd meg magadnak kedves fiatalság e nevet, és azt soha könnyelmüen, vagy tréfa enyelgés közt ki ne mondd; folyamodjál hozzá teljes ájtatossággal, és bizonyos lehetsz,

hogy te is diadalmasan lefogod általa győzni a harag, gyülölség és bujakéj heves indulatait, mellyek téged pezsgő fiatal korodban legveszedelmesebb hatalommal ostromolnak.

Jezus nevére meghajol minden térd a földön, mit bizonyit Klodvig, Francziaország királya. E fejedelem pogány vala, de neje Klotildis istenfélő jámbor asszony volt, ki semmit inkább szivén nem hordozott, minthogy férjét a pogányság sötétségéből az üdvige világosságára térithetné. De sokáig nem tudott férjétől egyebet kinyerni, mint azon egyet, hogy Klodvig a hatalmas király a keresztények üldözésével és azok templomainak leromboltatásával elvégre felhagyott. Mast háboruba indult a szomszéd németek ellen. Eddig elő mindenütt győzedelem volt az ő kisérője: de jelenleg a szerencse nem akart neki kedvezni. Mindkét rész a legborzasztóbb dühvel és legbátrabb vitézséggel harczol vala: mig végre Klodvig serege ritkulni és már már egészen hanyatlani kezde. Mire a király megszégyenülve emelé föl fejét az egekre, könyek közt felkiáltván: Jezus Krisztus! többször mondá rólad nekem az én jámbor feleségem, hogy te mindazokon segitesz, kik szent nevedhez bizodalommal fordulnak: ha te engem e szükségemben meghallgatsz, és nekem keményen szorongatottnak ellenségem fölött győzedelmet adsz, én téged mint az élő Isten fiát foglak imádni, és megfogok a te nevedben keresztelkedni. Esdettem ugyan bálvány isteneim előtt is, de látom, azok nem képesek rajtam segiteni. — Alig végzé be Klodvig az ő imádságát, és alig kezdé meg ujra Jezus nevében a csatát: ime! a rettenthetetlen németeket hirtelen meglepi a nálok idáig szokatlan félelem, megzavarodik köztök azonnal a hadi rend, nagy részént lemészároltatnak a franczIáktól, sőt királyok is a csatában elesett. Mit látván a még életben maradt németek, egyhangon felkiáltának: hagyj fel a vérengzéssel, a te néped vagyunk mindnyájan, és meghódolunk. Klodvig győzedelmesen tér vissza országába, elbeszéli jámbor nejének, hogyan győzött légyen ő Jezusnak szent neve által. Klotildis pedig tüstént Remigiust, a szent püspököt hivatá, ki a pogány királyt a keresztény hit igazságaira oktatván, a keresztség fölvételére elkészité. Midőn Klodvig a szent keresztkuthoz közelge, Remigius őt igy szólitá: hajtsd meg kevély Sicamber! a te fejedet, imádd azt, kit eddig elő lerontottál, és rontsd le azt, mit idáig imádtál. A király példája alattvalóira olly üdvösen hatott, hogy ez akalommal az

ország nagyai közül három ezeren vevék föl a keresztséget, és Jezus nevére térdet hajtának.

Nem látjátok-e ebből, mennyire igaz, hogy Jezus nevére minden térd meghajol? Igen jól tudom ugyan, hogy ollyan időket élünk, midőn Jezus neve soknak botrány és bolondság, ollyan időket, midőn sokan ezen imádandó név miatt, mellyre még is mindnyájan megkereszteltettünk, pirulnak. De ez a dolgon nem változtat, és az igazságot távol sem képes megdönteni. Sőt az illyen fenhéjazók többnyire leggyávábbak és legkisebb lelkü kétségbeesők szoktak lenni, mihelyt szorongattatnak, vagy a halál képével találkoznak. Illyenkor többnyire megismerik ők azt, kit az élet örömei közt ismerni és megvallani nem akartak, vagy átallották, és épen ezen viseletök által tesznek bizonyságot arról, hogy Jezus nevére minden térdnek meg kell hajolnia e földön. Ti pedig Szeretteim! kik ime szép üdvözlést: dicsértessék az ur Jezus Krisztus, nyelvetekön olly gyakran rebegitek, — mutassátok meg, hogy Jezus nevének tisztelői és imádói vagytok, az által, hogy a keresztségben tett igéreteiteket szentül és hiven kövessétek, — hogy kivált a kevélységnek örökre ellene mondjatok, — hogy minden ügyeitekben menedéket Jezus szent nevében keressetek; — és nem csak az ő segedelmét fogjátok tapasztalni, hanem szivetek fölötte sokszor Jezus szent neve által a legédesebb vigasztalással fog eltelni.

Jezus nevére meghajolnak az ördögök térdei a föld alatt. Ennek igazságát önmagán tapasztalá Kempis Tamás, Krisztus követése könyvének jámbor szerzője. Igy ir ő saját személyéről: bizonyos szerzetesnek (önnevét alázatosságból elhallgatá) szokása volt, valahányszor valami szenvedés vagy viszontagság érte, ájtatosan Jezus édes nevéhez fordulni. Bármi kisértetektől környezteték: ezek ellen neki védpaizsul Jezus neve szolgált, melly név által ő mindenkor győzött. Egykor látá álmában, mintha az ördög halkan feléje közelegne, és őt megsérteni készülne. Mire ő elakart repülni, (mint ez álmunkban velünk is sokszor megszokott történni) de nem tudott; az ördög pedig folyvást közelebb jött ágyához. Szorongattatásában elkezdé az angyali üdvezletet imádkozni, és alig mondá ki annak közepén Jezus nevét: ime! az ördög azonnal ágyától távolitni kezde. Mit Tamás észrevevén, fenn szóval kiálta: Jezus! Jezus! és minél hangosabban mondogatá Jezus imádandó szent nevét, annál gyorsabban kotródott el az ördög, mig végre egészen

eltünt, és Tamás az ő nehéz álmából fölébredt. Ekkor betelék az ő szive igen nagy örömmel, és lelkesülten felszólalt: ha az egyetlen egy Jezus neve által elüzhetem az ördögöt, kitől félhetnék már ezentúl? — Ugyan ezt mondá már századokkal az előtt szent Antal a nagy remete is az ő tanítványinak, holott ő sivatag pusztájában a sátánnal sokat küzdött vala. Higyétek, szóla ő tanitványihoz, az ördög félve fél azoktól, kik az imádságban hosszu éjeket ébren töltenek el, kik lélekben szegények és szivben alázatosak, de mégsem retteg ő senkitől annyira, mint Jezus Krisztustól, ki őt a keresztfán legyőzte: azért Jezus nevének csak ájtatos említésére, sőt a kereszt vetésre is hirtelen eliramlik. Ime tehát, mennyire meghajol az ördögök térde is Jezus nevére a föld alatt.

Azért kérlek és intlek benneteket: forduljatok mindenkor ájtatosan, tisztelettel és bizodalommal Jezus édes nevéhez. — Az ő szent nevében keljetek föl reggel, az ő szent nevében feküggyetek le esttel ágyaitokba. Jezus nevében fogjatok foglalkozástokhoz, melly igy Isten előtt kedves, nektek hasznos, és embertársaitokra nézve épületes leszen. Jezus nevét hivjátok segitségül, ha kisértetektől szorongattattok, és habár a legnagyobb bünbe estetek is, ne essetek kétségbe, hanem folyamodjatok annak hathatós nevéhez, ki azért jött e világra, hogy a bünösöket megváltaná és üdvezitené; és mindazok, kik Jezus nevéhez ajtatosan és bizodalmasan fordulnak, soha meg nem szégyenülnek. De fölötte óvakodjatok, netán valamikép e szent nevet megvetőleg, könnyelmüen, vagy hiuságból emlegessétek: mert ez az Isten második parancsolata elleni bün volna, melly világosan meg parancsolja: Isten nevét hijában ne vegyed.

Jezusom imádandó szent neve! ép, jóizű ételek a testet megujitják: de még inkább megujitja az én lelkemet a te szent neved, Jezus Krisztus, melly minden méznél édesebb, még magánál a szinméznél is. Neked ajánlom fel azért az én testemet és lelkemet, Jezus! te az én egyetlen vigasztalásom szenvedéseimben! Jezus! te az én egyetlen erősségem a kisértetekben! Jezus! te az én egyetlen életem halálom órájában! A te szent neved lebegjen az én emlékezetemben; a te szent neved legyen az én nyelvemen; a te szent neved telepedjék mélyen és szeretetteljesen az én szivemben. E szent névben kivánok élni, e szent névben kivánok szenvedni, e szent névben kivánok kimulni. Jezus! a te neved legyen az én boldogitóm örökre. Amen.

Hamvazó szerdán.

A kétféle bünbánat példákban előadva.

(Pinkafő 1836.)

Azon hamunak, mellyel ma a katholika anyaszentegyház az ő hiveit a szent böjtre fölszenteli, kettős értelme vagyon. Először is minket az a mi származásunkra emlékeztet. Az első ember tudniillik a föld porából, hamuból alkottatott, és minden ember ismét porrá, hamuvá fog feloszlani. A hamunak másik jelképes értelme a törödelmesség, mire minket ezen szent idő serkent, mert valamint az ó szövetségben, ugy a keresztény katholika anyaszentegyház első őskorában is hamuval volt szokás mindannak homlokát meghinteni, a ki nyilvános törödelmezést kivánt tartani. — Az igaz törödelmesség, melly büneink bocsánatját eszközölje, igaz benső bánat nélkül nem is képzelhető. Továbbá a bánát és bánat közt is roppant a különbség; az egyik tökéletlen puszta szolgai bánat, a másik tökéletes és igaz fiui szeretetből eredő bánat. Mind a kettőt hasonlatossâgokban mintegy megszemélyesitve fogom nektek láthatóvá tenni. — Tekintsünk két foglyot, kik halálra itéltettek; és pedig az egyik, mert ellenségét, szántszándékosan agyon szurta; a másik, mert részegségében atyját véletlenül meggyilkolta. Mindkettő bánkódik elkövetett gyilkossága miatt, mindkettő sir, zokog és feljajdul. Azonban a vesztő helyen mindketten váratlanul kegyelmet nyernek. — Mit tesznek mast? Az egyik, ki ellenségét ölte meg, a kegyelem fölött örülve örvendez, barátival lakomát tart, és társpoharat vált, minthogy a haláltól megmenekült, de szivében titkon annak örül, hogy ellenségét megboszulhatta. És ezzel minden szomorkodásának, minden bánatának vége. — Ellenben a másik, ki atyját véletlenül meggyilkolá, a nyert megkegyelmezés után sem találja sehol nyugalmát, vigasztalhatatlan ő, valahányszor atyja nevét emlittetni hallja, valahányszor meggyilkolt atyjának valami ruhája szemébe ötlik, valahányszor azon szobába lép, hol atyjának véletlen gyilkosa lőn, mindannyiszor könybe lábadnak szemei, zokogva felkiált: Oh! édes atyám! hol vagy? az én kezeim által kellett-e neked meghalnod? — És valljon miért vagyon ő ennyire megilletődve? azért mert nem a halál félelme,

nem a börtön, hanem az általa elkövetett gyilkosság az ő szomoruságának alapoka.

Bünös ember! ki szent Pál bizonyitása szerint minden halálos bün által a te üdvezitődet megfeszited, — te e nagyböjtben is szokásod szerint a husvéti gyónást el fogod végezni. De ha tudni akarod: valljon a te gyónásod üdvös-e, vagy üdvtelen? kérdezd ki, és jól megvigyázd magadat, millyen utána a te életmódod. Ha te azt gondolod: már mast meggyónván mindennek eleget tettem, mast ismét ujra kezdhetem életem előbbi pályáját, folytathatom társalgásimat, élvezhetem a világ minden örömeit, ha régi büneid már többé eszedbe sem jutnak, mintha te maga az ártatlanság volnál. Illyen viseleted nem világos jele-e annak, hogy a te bánatod nem vala igaz benső, hanem csak szinleges külső bánat? melly ugyan a bünök bocsánatát soha, de soha meg nem szerzi. Egészen más érzelmekben él azon lélek, ki Istenét igazán teljes szivéből szereti, és tudja, hogy ő azt, kit büneivel megbántott, azokkal ujra megfeszitette. Ő távol sem éri be azon bánattal, mellyet a gyóntató székben nyilvánitott, hanem valahányszor eszébe jutnak elkövetett vétkei, mindannyiszor uj szurást döf érzékenyen bánatos szivébe azok szomoru emlékezete. Nem is képes ő benső megilletődés és titkos szomor nélkül arra gondolni, mi neki a bünre okul, alkalmul vagy ürügyül szolgált. Ha azon ház előtt elmegyen, mellyben a bünt elkövette, vagy csak nevét hallja azon személynek, kivel vétkezett, azonnal feljajdul: oh jaj nekem! mit cselekedtem? Uram! bocsáss meg! vajha azon embert, azon személyt soha ne ismertem volna; vajha törött volna el inkább lábam szára, mielőtt ama házba beléptem; vajha estem volna inkább beteg ágyba, hogysem azon szerencsétlen társaságba keveredtem, hol az én szeretetre legméltóbb Istenemet megbántottam. Ime! ez teszen igaz törödelmességet tartani, ez teszen elkövetett büneinket igazán megutálni és bánni.

És te oh bünös lélek! illyen törödelmességre mindennap felindulhatsz. Reggel, ha imádságodat végzéd, mondjad: Uram! nem vagyok méltó e napot megérnem, mert én téged nagyon megbántottalak. Ha napi foglalkozásodhoz kezdesz: Uram! büneim fölötti törödelmezésül ajánlom fel neked mai munkámat. Ha az asztalhoz ülsz: Uram! milly kegyes vagy te irántam! én neked semmi szolgálatot nem teszek, sőt téged gyakorta megbántalak, és te még is engem naponként ellátsz eledellel! Estel, ha imádságod

után ágyadba lefekszel: Uram! büneim miatt pokolban kellene lenni fekhelyemnek, párnámul a te örök haragod tüzszikráinak, födözőmül kiolthatatlan lángoknak kellene szolgálni. Ha bünös társodat látod, vagy róla valamit hallasz: Uram! én téged jóval előbb, és gyakrabban megbántottalak, hogy sem ez vagy másik felebarátom: bocsáss meg nekem irgalmasságod szerint, és világosits meg minden bünöst. Ha a szerencse kedvez, vagy dolgaid jól folynak: Uram! hogy is ne zokognék mély köserűségben, ha meggondolom, hogy te engem minden roszaságom mellett halmozva halmozol áldásiddal. Ha téged bárhonnan valamelly kereszt ér: Uram! jól esik nekem, hiszen én ezen gyalázatnál, leláztatásnál, kárvallásnál, vagy bármi bajnál is sokkal többet és nagyobbat érdemlettem büneim által. Illy módon te az Isten előtt kedves, magadra nézve üdvös törödelmességet fogsz tartani, és nem sokára tapasztalandod is az ur igéretét: boldogok! kik az ő büneik miatt sirnak, mert ők megvigasztaltatnak; nem sokára lelkismeréted nyugalmát és azon bizodalmat fogod érezni, hogy büneid megbocsáttatnak, és az Isten fiai közé fölvetettél. Csak kérdezd meg mindazokat, kik igaz törödelmességet tartottak, és mindnyájan egyhangulag azt fogják vallani: hogy a törödelmes bánat könyei annyira édesek, miszerint sokan kivánnák, vajha szünet nélkül illy könyeket sirhatnának; nem azért szomorkodnak ők, hogy törödelem könyeire fakadnak, hanem azért, hogy megtérésök után ezen könyektől gyakran elhagyatnak. Ha e szent böjt törödelmező napjaiban igy fogtok a törődő bánat üdvös cselekedeteihez: halálos ágyatokban is áldani fogjátok a szent böjtöt, mellyet Isten nektek a ti üdvösségtökre megérni engedett. Mihez, nyujtsa a keresztre feszitett Jezus az ő kegyelmét és hathatós malasztját. Amen.

Ugyan arra.

Az oltárra kifüggesztett kereszt Krisztus szenvedésének fontolgatására int.

(Pinkafő 1841.)

A szent nagy böjt, mellyet Isten kegyelméből ismét megértünk, tulajdonképen azért rendeltetett, hogy abban többször és mélyebben, mint egyébkor, elmélkedjünk Krisztus Jezus kinszenvedése fölött,

és hogy böjtölés által az a fölötti szent elmélkedésekre magunkat alkalmasabbakká tegyük. Azért függeszti ki az anyaszentegyház az Isten templomainak nagy oltárai fölé a feszületet, melly által minket felszólit: sursum corda! messze távolitsd szivedtől mindazt, mi Jezus Krisztus kinszenvedésének fontolgatásától elvonhatna; sursum corda! föl a mi sziveinkkel Golgothára, hol a te szerelmes üdvezitő megváltód büneidért elvérzett, és a legkinosabb halállal halt meg. Fontold meg itt, milly drága a te lelked az Isten szemében, mellyet ő nem mulandó aranyon vagy ezüstön, hanem a szeplőtelen bárány drágalatos vérével szabaditott meg az örök kárhozattól. Fontold meg itt, milly nagy gonosz, mennyire utálatos a bün, mellyet te sokszor mosolygó ajakkal, többször parányi mulandó nyeremény fejében, számtalanszor pillanatnyi gyönyörért elkövettél, holott azt egyedül az Isten fiának vérhalálra feláldozása volt csak képes kiengesztelni, és eltörleni. Fontold meg itt, mennyire épen nem csekélység az Isten törvényének megszegése, melly az Isten fiában olly rettenetesen bünhődött. Tanuld meg itt elevenen érezni, milly nagy, milly dicső, milly boldog az ember kiért Krisztus meghal.

De hol találunk ma ollyan kereszténye kre, kik az ő édes anyjok, az anyaszentegyháznak imez üdvös hivását követnék? Hol találtatnak Jezus kinszenvedésének olly buzgó fontolgatói, kik a szent böjti napok beköszöntésével magokat igy szólitnák: én ugyan életemben már többször sok jó fogadást tettem, de azokat cselekedeteimben soha nem követtem. Mast az egyszer azonban, mennyire tőlem telik, komoly szándékom szivemet a földiektől elvonni; mától fogva eltökélém naponként Krisztus kinszenvedéséről elmélkedni, s minden szórakozástól gondosan őrizkedni, melly bármint is szivem nyugalmát háborithatná; az emberek társaságától lehetőleg visszahuzódom, a korcsmát és tivornyákat egész böjtön át kerülöm, hogy annál üdvösebben elmélkedhessem üdvezitőm szenvedése fölött. Hol találunk ollyan kereszténye kre, kik igy gondolkodnának? Oh! nem bizonyitja-e a szomoru tapasztalás, hogy legtöbben a nagy böjt szent napjaiban is előbbi ferde életök pályáját folytatják? kikre nézve az üdvösségnek ime kellemes ideje is minden lelki haszon nélkül leperdül? Ezek illy életmód által szomszéd társaikat elannyira épületesen nem buzditják, hogy azokat inkább megbotránkoztatják.

De jaj! mindazoknak, kik e szent időszakban felebarátjaikat törödelmes üdvgyakorlatok helyett lomha, szórakozott és zabolátlan életök által megbotránkoztatják, mert illyen életet akkor folytatni, midőn a böjt rendeltetése szerint, hitünkben erősödnünk, szivünkben megtörődnünk, és szeretetre, ájtatosságra gerjednünk kellene, kétszeresen nagy vétség, minthogy az illy bünösök az ő féktelen életök által másoknak is ürügyül szolgálnak, hogy Jezus szent keresztjét megvessék, vagy épen káromolják.

Kedves felebarátom! igy int szent Pál apostal, ne rontsd el, kérlek azt, a kiért Krisztus meghalt. Vedd szivedre, oh keresztény! az apostalnak ime komoly intését, és ne semmisitsd meg, kérlek, kicsapongó életed által azon üdvös hatást, mellyet Jezus szenvedése a te felebarátod szivében szült, nehogy ő valaha téged átkozzon és az Isten itélő-széke előtt vádoljon. Szállj inkább lélekben Calvaria hegyére, és fontold meg ott a földi tárgyak semmiségét, az emberi élet rövid állhatatlanságát, a várt boldogságnak pedig hosszu örökkévalóságát. Szállj ott szivedbe, sirasd meg vétkeidet, fontold meg, hogy az Isten fia volt, a ki érted igy meghalt. Szállj szivedbe, és kérd zokogva az Isten irgalmasságát, és helyezd magadat mast már azon állapotba, mellyben kimulásod óráján lenni kivánnál. És ha beköszönt azon óra (pedig többeknek közülünk még ezen esztendőben befog köszönteni) akkor örömmel veheted a feszületet jéghideg kezedbe, megfog téged annak tekintete örvendeztetni, minthogy egészséges napjaidban Jezus kinszenvedésének fontolgatása legkedvesebb foglalkozásod vala; lelkedet örömmel fogod az örökkévalóságba átlehelleni, és azon dicsőültek serege közé átszállasz, kiknek Jezus szenvedése az ő életök, Jezus halála az ő boldogságuk vala. Amen.

Ugyan arra.

Egy két komoly szó a mai háromféle keresztényekhez.

(Pinkafő 1850.)

A nagy böjtnek fontos időszakába, mellyet Isten irgalmából ezen évben is megértünk, háromféle keresztények lépnek át. Eltökéletten meg nem térő bünösök; — pulya és lelkiüdvök előmoz-

ditásában gondatlanul tunya keresztények; — és ollyanoknak csekély kisded nyája, kik örülve örvendeznek, hogy a kegyelem üdvös időszakát ismét megérhették. Ma mind a három osztályhoz egykét komoly igém van mondanom. Minden előtt:

Az eltökéletten meg nem térő bünösöket a prófétának ama szavaival, mellyek a mai mise szent leczkéjében olvastatnak, szólitom fel: térjetek hozzám teljes szivetekből böjttel, sirással, és jajgatással, térjetek a ti uratokhoz, Istentekhez, mert ő kegyes és irgalmas. De ezektől azon feleletet hallom: még nem vagyok erre képes, mert bünös szokásaim még erősek, és kisérteteim még hatalmasak, majd ha idősebb leszek, Istenemhez fogok fordulni. Ezen kemény és körülmetéletlen szivüek füleibe azt sugom, mit nekik a Szentlélek mond: az ifju azon utat, mellyen fiatalságában járt, vénségében sem hagyja el. Nyomoru bünös! csak fontold meg, mit mondasz. Ugyan is te azt állitod: hogy minél vénebb a fa, annál könnyebb azt meghajtani; minél mélyebb a fa gyökere, annál könnyebb azt kiirtani; minél megrögzöttebb valamelly nyavalya, annál könnyebb azt orvosolni. — Tekints, oh bünös! a zsidókra, ők az Istennek választott kedves népe valának. Az Isten e népre atyai jóságának minden kincsét bő mértékben árasztotta, és az ő háladatlan hütlenségét sokáig hosszu várakozásával türte: de miután e nép az őt annyiszor felhivó kegyelem szózatának megátalkodottan ellenszegüle, végre elhagyá az ur őt, melly jelenleg hasonló ama puszta szőlőhegyhez, mellyre az ég az ő kegyelmének mennyei harmatját többé le nem harmatozza. Ha tehát a természetszerü ágoknak nem kedvezett, minél könnyebben megeshetik, hogy neked se kedvezzen. (Rom. XI, 21.)

A pulya és minden jóra rest, lomha kereszténytektől, kik ugyan a gonosztól távoznak, de a jót elmulasztják, azt kérdem: mit teszesz te a te kertedben azon fával, melly ugyan minden esztendőben virágzik, de soha gyümölcsöt nem terem? Azt véled-e, hogy ha te életpályád háromnegyedén az istenes cselekedetektől undorodva elfordulsz, majd annak utolsó negyedét arra használod, hogy magadon erőszakot elkövetve gyakorolni fogod azon erényeket, mellyeket eddig elő elmulasztottál? Azt véled-e, hogy ki eddig elő csak szájjal imádkoztál, és szived messzetávol volt Istenétől, mast majd egyszerre a sziv ájtatosságának és imádságnak emberévé

leszesz? Véled-e, hogy te, kinek Istene idáig az ő hasa volt, mast majd egyszerre a törödelem és testi sanyar emberévé leszesz. Véled-e, hogy ezentul mindennek, mit hited neked parancsol, alávéted magadat, ki idáig életed folyamán korlátot nem türtél? Oh te a kényelem lágypuha kereszténye! az Isten igája ugyan gyönyörüséges, az Isten terhe ugyan könnyü: de csak azoknak, kik azt hordozni fiatalságoktól óta megszokták. Ha nektek a léleknek gonosz ellensége azt sugná: mondjatok le örökre lelketök üdvéről, őt magatoktól bizonyosan megvetve utasitnátok el, mit ő, ki elejétől fogva hazug és emberölő vala, igen is jól tud: azért más cselt vet ellenetek, megvakit tudniillik benneteket, és az üdvösség eszközeinek használását napról napra halogattatja veletek, míg végre belemerit titeket azon szomoru állapotba, mellyről az irás mondja: mivel sem hideg, sem meleg nem, hanem lágymeleg vagy; azért kiokádlak én téged szájamból.

Végre az istenfélő jámbor lelkek kisded nyájának azt mondom: adjatok hálát az urnak, ki nektek a kegyelém ime kellemes napjait megérni engedte, talán ez az utolsó a ti életetökben, mert mint az áldozár a hamvazásnál mondja: emlékezzél meg oh ember! porból lettél, porrá leszesz, és könnyen megtörténhetik, hogy a bün adóját, mielőtt a jövő nagy böjtöt megérnők, le kell fizetnünk. Emlékezzetek mindennap Krisztus szenvedéseire; áldozzátok fel az urnak minden mozdulataitokat és lépteiteket, minden tetteiteket és foglalkozásaitokat; imádkozzatok buzgón, hogy a végtelen jóság titeket a tökéletesség utján folyvást tovább vezéreljen; vegyétek föl gyakrabban az üdvszerző szentségeket, viseljétek türelemmel az élet viszontagságait, mellyek titeket érnek, kivált az önfejü emberek megvetéseit és ellenmondásait; kerüljétek a világ zaját, hogy az urnak szivetekhez szóló igéit annál világosabban megértsétek: igy az isteni malaszt szent kenete el fog fölöttetek áradni, és majd halálos ágyatokban is teljes vigasztalás közt fogtok az urnak hálákat adni, ki nektek az üdvösség és kegyelem napjait megérni engedte. Amen.

Virág Vasárnapra.

Miért vonult ma Krisztus diadalmasan Jeruzsálembe?

(Pinkafő 1832.)

Isteni üdvezitőnk nyilvános élete folytában többször fölméne Jeruzsálembe az ő apostalaival; hol a sátoros ünnepeken, mint Husvét és Pünkösd napján a templomban nyilván tanitott, és a városban különféle nyavalygókat csudálatosan meggyógyitott: de csak egyszer vonult be ünnepélylyel a prófétaölő zajos városba, t. i. virág-vasárnapon; ekkor nyiltan megparancsolá tanitványinak hogy egy szamarat hoznának neki, mellyre fölülvén a népsokaságának szivét annyira megindità, hogy azok eleibe sietének, és részint ruhájokat, részint ujan vágott pálma és olajfa ágokat az utra leteriték, s öröm örvendezés közt üdvözlék őt, mondván: Hozánna! David fiának! áldott legyen, ki az ur nevében jő; Hozánna a magasságban! De miért vonult ma Krisztus illy diadalmi menettel Jeruzsálembe? — Azért, mert megjött az atyától örök időktől fogva elhatározott idejének azon szaka, mellyben kinos kinszenvedése és véres halála által a bünös emberi nemet a sátán hatalmából, a pokol rabságából, a bün szolgaságából, az örökhaláltól megváltaná, és Istennek szabad gyermekévé, önmagának szabad testvérévé tenné. Ime! ezen győzedelmét akarta Krisztus kinyilatkoztatni, midőn ma diadal ünnepélyével Jeruzsálem városába bevonult. Mit pedig Krisztus Jeruzsálembe ünnepélyesen menvén, e diadal menete által hirdetett: ugyanazt hirdeti ő még ma is mindannyiszor, valahányszor ő az ő szent malasztja által akarki bünöst elévült régi büneinek kötelékeitől, és megrögzött gonosz szokásaitól megszabadit. Mert minden bünös megtérésénél kinyilatkoztatja Krisztus, 1) az ő mindenhatóságát, midőn ő az értelmében és akaratában megromlott utálatos edényt, millyen minden bünös, — egy pillanatban a tisztelet edényévé átalakitja. Minden bünös megtérésénél kinyilatkoztatja Krisztus 2) az ő végetlen bölcseségét, midőn a bünbe elmerült szivek megtéritésére a legczélszerübb eszközöket használja; mert valamint a nap fénysugarait minden harmatcseppben más és más alakban látjuk visszatükrődzeni: ugy az Isten bölcsesége is különféle módon tündöklik

a bünösök megtérésében, ugyan is az egyiket lelkisméretének szünetlen mardosásai, a másikat nehéz kereszt és szenvedések, a harmadikat becsületének, jó hirének vagy barátinak vesztesége, a negyediket az Isten igéje véletlen, vagy buzgóbb hallgatása, az ötödiket az istenfélők épületesen vonzó példái által vezérli a kárhozat tágos ösvényéről a törödelmesség keskeny utjára. Minden bünös megtérésénél kinyilatkoztatja Krisztus 3) az ő végtelen jóságát, midőn a bünöst, ha elvégre hozzája közeledik, testvéri szeretettel fogadja, neki semmi szemrehányásokat nem teszen, sőt, kivált megtérése első pillanataiban azt kimondhatatlan vigasztalásokkal elárasztja, a mit mindazok, kik igazán megtértek, sokféleképen tapasztalhattak. Minden bünös megtérésénél kinyilatkoztatja Krisztus 4) az ő törhetetlen türelmét és hosszu várakozását, midőn ő, kinek hatalmában áll minket minden pillanatban lelkestül testestül örök poklokra taszitani, esztendőket és éveket vár, hogy elvégre az eltévedt juh visszaforduljon, és az ő kész nyilt karjaiba siessen. És ha a bünös csak ugyan visszatér hozzá : oh! milly öröme vagyon a jó pásztornak az ő megtalált juha fölött! Ő ekkor győztes, ekkor győzedelmének diadalünnepét üli, és örülnek vele minden az ő angyalai mennyben!

Szeretteim! tegyük meg mi a mi üdvezitő urunknak ezen örömöt, és ha elég szerencsétlenek vagyunk még mast is megrögzött gonosz szokásainkban élni, tegyük le azokat az ő szent malasztja által; ha pedig már magunkba tértünk, vigyázzunk és imádkozzunk, hogy bennünk a bün, mellynek ellene mondottunk, uj életre ne támadjon; ha végre az igazság utján járunk, tápláljuk szünet nélkül szivünket a szeretet és áhitat szent olajával, és maradjunk állhatatosak az igazság ösvényen, mig végső óránk üt, — akkor Szeretteim! a diadalom pálmaágával Hozánna örömkiáltások közt mehetünk a mi győzödelmes urunk eleibe. Ő minket őveinek fog ismerni, és atyja elé fog vezetni mondván : ezek azok, kik megtudták az én vérem árát becsülni; ezek azok, kik lelkeiket az én véremben minden hónál fejérebbé mosták; ezek azok, kiket én az örök kárhozat örvényétől szerencsésen megszabaditottam. Oh! milly öröm fog akkor szivünkön erőt venni, midőn meglátjuk őt, ki a mi megváltónk és üdvezitőnk. — Illyen fogadást, illyen eltökélést teszünk mi ma, mellyet mindanyiszor megujitunk, valahányszor otthon a megszentelt barkát megpillantjuk. — És azért

üdv nekünk! mert a dicső feltámadás részeseivé leszünk a mi győzedelmes urunk Jezus Krisztus jósága és emberszeretete által. Amen.

Nagy csötörtökre.

Az oltári szentség szerzésének okai.

(Pinkafő 1832.)

Valamint engem elküldött az élő atya, én is élek az atyáért, és a ki eszik engemet, ő is él én értem.

(Ján. VI, 58.)

Azon kereszténynre nézve, ki nem csak névre, hanem tettében és életében keresztény kiván lenni, semmi fontosabb nem lehet: mint az ő szent hitének magasztos titkait, fölséges igazságait tökéletesen ismerni és tudni. A mi szent hitünknek pedig egyik legmagasztosabb, de egyszersmind legmegfoghatlanabb titka az oltári szentség: mellynek szerzését mi ma ugyan csendes áhitattal, de gerjedező és háladatos szivvel ünnepeljük. Mi tudniillik keresztény katholikusok azt hiszszük, és valljuk, hogy itt a kenyérnek és bornak szine alatt Jezus Krisztusnak valóságos szent teste és vére jelen vagyon; mi e legmagasztosabb szentségben az év folytában többször részesülünk; mi e legméltóságosabb szentséget elkisérjük, valahányszor azt, mint az örök életre leghathatósb és legszentebb utiköltséget beteghez vitetni látjuk; mi urnapján, midőn e szentség nyilvános körmenetben mennyezet alatt körülhordoztatik, az egész világ előtt nyilt vallomást teszünk hitünkről, melly szerint az Istenembernek e szentségben valóságos jelenlétét hiszszük; mi a vértelen szent mise áldozaton, valahányszor ráérkezünk, tisztelettel és ájtatosan megjelenünk. — De e mai nap minket különösön e szentség iránti hitünkre és köteles tiszteletünkre emlékeztet. Miután tehát az oltári szentségben jelenlevő Isten iránt tiszteletünket, imádásunkat és hitünket különféle alkalommal olly gyakran nyilvánitjuk: illő azon okokat is tudnunk, mellyeknél fogva Krisztus urunk e szentséget szerzette. Ezen okokat szándékom ma olly egyszerüen és értelmesen, mint csak tőlem telhetik, előtökbe adni. A

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 79 von 618

lelki haszon, mellyet előadásom eredményezhet, az legyen, hogy ti velem együtt a Jezus Krisztus iránti hitben, reményben és szeretetben növekedjetek és gyarapuljatok. Az Isten áldása foganatositsa szándékomat, ti pedig ne vonjátok meg figyelmetöket.

Az első ok, mellyből Krisztus urunk ezen szentséget szerzette, az, hogy abban nekünk az ő szeretetének, szenvedésének, és halálának örök emlékét hagyományozná. Krisztus fölkelvén a végvacsorától, mint ezt szent János apostal szépen leirja, megmosá tanitványinak lábait, és azokat ama fejér kendővel, mellyel átövezve vala, letörlé. Miután pedig a lábmosást bevégzé, fölső köntösét magára öltvén, ismét az asztalhoz üle mondván: vágyva vágytam veletek ezen husvéti bárányt szenvedésem előtt elkölteni. Azután vevé a kenyeret, és hálákat adván, megszegé, és az ő tanitványinak kiosztá, mondván: ez az én testem, melly értetek adatik. Hasonlóképen vevén a poharat, monda: ez a pohár az uj szövetség az én véremben, melly értetek ontatik. Ezt cselekedjétek az én emlékezetemre; az az: valahányszor e szentséget látjuk, imádjuk, a szentmisén megjelenünk, vagy áldozunk: mindannyiszor Jezus kinos halálára és ama nagy szeretetére emlékezzünk, mellyből ő értünk halált szenvedett Mert ime! mindnyájan bünös emberek valánk, az Isten igazságos haraga mindnyájunkra reánk nehezedett : de az Isten fia rajtunk könyörülvén, értünk gyarló emberré lőn, szenvede és meghala, és megszerzé nekünk az ő atyjának szeretetét, és a bünbocsánatot mindazoknak, kik ő benne élő hittel hisznek. E nagy jótéteményt, hogy soha feledékenységbe ne mehessen, Krisztus urunk az oltári szentség szerzése által megörökitette. Valahányszor e kenyérből esztek, vagy e pohárból isztok, igy ir szent Pál, az ur halálát hirdessétek, mig ő el nem jő. Itt tehát Szeretteim! azon Jezus vagyon jelen, ki az olajfák hegyén vérrel veritékezett; itt azon Jezus van jelen, ki tanitványitól hütlenül elárultatott, harmincz ezüst pénzért eladatott, szinlett baráti csókkal ellenségeinek átadatott; itt azon Jezus van jelen, ki hamis tanuktól mint Istenkáromló és néplázitó vádoltatott, arczul csapatott és pökdöstetett, ostorütésekkel iszonyuan szétmarczangoltatott, és tövisekkel megkoronáztatott; itt azon Jezus van jelen, ki Barabbás a gonosz rablónál alább becsültetett, halálra

itéltetett, és nehéz keresztjét vállain a Calvaria hegyére hurczolni kényszerittetett; itt azon Jezus van jelen, ki a gyalázatos keresztre fölfeszittetett, és értünk a kereszten meghalt. Hogy pedig e nagy és szent igazságokat, mellyekért soha elegendőképen hálákat nem adhatunk, örökre el ne felejtenők, azért szerzette Krisztus Jezus az oltári szentséget; — és ez az első ok.

A másik ok: hogy ezen szentség által a mi lelkünknek erős támaszt, hathatós táplálékot és igaz életet szerezzen. Ádám ősatyánk este szomoru következtében mi folyvást gyarló, töredékeny és bünös emberek maradtunk. Alig hogy körül tekintünk, és már bünbe estünk; ma buzogva buzgunk a jóért, holnap minden jóra restek, ma szeretet és nyájaság-teljesek, holnap zugolódók és háborgók vagyunk. Hogy minket a jóban megerősitene, hogy lelkünket gyarlóságainkból kigyógyitaná: azért Krisztus urunk, nekünk a kenyér és bor szine alatt az ő drágalátos szent testét adá, mert valamint a kenyér és bor a testet táplálja, erősiti, épségben és eröben tartja: ugy ezen szentség is a lélek életének táplálója, erősitője és fentartója. Krisztus, ki maga az élet, mondá: bizony bizony mondom nektek, ha nem eszitek az ember fiának testét, és vérét nem iszszátok, nem leszen élet bennetek; mert az én testem bizonynyal étel és az én vérem bizonynyal ital. A léleknek élete pedig a Krisztus iránti hitben, a Krisztusban helyezett reményben, és Krisztus iránti szeretetben áll; melly életet csak azon eledel által, melly nekünk az oltári szentségben nyujtatik, nyerhetjük meg. Oh tehát milly szorgosan gondoskodik Jezus a mi lelki, a mi örök javunkról! jöjjetek azért hozzá ifjak és leányok, megrögzött bünösök, igazán megtérő és gyakran megeső bünösök, az igazság utján mendegélő keresztények! — és nála lelketök életének táplálékát és gyámolyát mindnyájan megtaláljátok.

A harmadik ok, miért szerzette légyen Krisztus ime legmagasztosabb szentséget, az, hogy hiveit vele legszorosabb lelki egyességbe füzné. Valamint az egymást kedvelők örömest egyesülnek egymással és szeretnek egymással együtt lenni: ugy megkivánja Krisztus is, ki minket jobban szeret, hogysem a dajkáló anya az ő édes magzatát, hogy mi ő vele folyton folyvást inkább és inkább egybefüzve és egyesülve maradjunk, melly üdvös egyesülésünket ime szentség eszközli. Ő azt mondotta: a ki az én

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 81 von 618

testemet eszi és az én véremet iszsza, az én bennem marad, és én ő benne. Krisztusnak ime velünk egyesülése és maradása könnyen érthető a szentség szerzésének módjából. Krisztus tudniillik nekünk az ő szent testét eledelül, az ő szent vérét italul adja a kenyér és bor szine alatt: valljon miért ezen szinek alatt? nemde az étel és ital átmegyen természetünkbe és bennünk testté és vérré válik? valamint tehát az étel és ital az ő vétele s megemésztetése által testünkkel egybeolvad: ugy kell a mi lelkünknek is az ur asztalánál a hit, remény és szeretet által Krisztussal egygyé lennie. Olly érzelmüekké kell tudniillik nekünk is lennünk, millyen ő vala, vagy is minden gondolatainknak, szavainknak és cselekedeteinknek Krisztus akaratával egybe kell hangzaniok. A mit ő szeretett, az erényt nekünk is szeretnünk; a mit ő utált, a bünt nekünk is utálnunk kell. Ő engedelmes vala atyjának a kereszt halálaig: azért engedelmeskedés legyen a mi legkedvesebb üzletünk is. Ő türelmes és szelid vala legnagyobb szenvedéseiben is: türelem, kitartás és szendeség legyen a mi erényünk is minden habár legnagyobb gyötrelmeinkben is. Az ő egész élete és halála szakadatlan jótevés vala: jó bánás és ne megbántás legyen a mi örömünk is.

A negyedik ok, mellyből Krisztus urunk az oltári szentséget szerzette, az, hogy mi keresztények egymást folyvást inkább és őszintébben szeressük, és a szeretetben magunk közt egyesüljünk. A szeretet, szeretet, igen drága keresztény atyámfiai! a szeretet az igaz kereszténynek legbizonyosabb ismertető jellege. Semmit Krisztus olly hathatósan nem ajánlott, mint a szeretetet: azért tartott ő végvacsoráján olly szivreható beszédet a szeretetről. Maradjatok meg az én szeretetemben, mond ő, uj parancsolatot adok nektek, hogy szeressétek egymást, arról ismernek meg titeket, hogy az én tanitványim vagytok, ha ti egymást szeretitek. Ezen szeretetet példázva ajánlá ő azon alázatos tettével is, midőn térdre ereszkedvén tanitványinak lábaihoz, azokat az ő legszentebb kezével megmosta. Ezen benső és őszinte szeretetet példázta ő a legfölségesebb szentségnek kenyér és bor szine alatti szerzése által; mert valamint sok buzaszemből csak egyféle buzakenyér leszen, valamint sok szőlőszemből csak egyféle bor sajtoltatik: épen ugy kellene a hivek sokaságának egy testté olvadnia, és egyiknek a másikat szinletlen őszinte szeretetre

buzditania. Mivel egy a kenyér, ugymond az apostal, mellyből eszünk, azért mindnyájan, kik ezen egy kenyérből eszünk, egy test vagyunk, mindnyájunknak egy Istenünk, egy üdvezitőnk, egy oltárunk, egy élő mennyei kenyerünk vagyon, azért egy sziv, egy lélek és tökéletesen egyek legyünk a szeretetben. Tehát azon napák, kik az ő menyökkel, és azon menyek, kik az ő napájokkal viszálkodnak, azon házaspárok, kik egymás közt békétlenül háborkodnak, azon szomszédok, kik egymással hajba esnek, a legmagasztosabb szentséget ma méltatlanul imádják.

Végre Krisztus urunk ezen szentséget a mi leendő feltámadásunk és örök életünk zálogaul szerzette, mit önmaga igy bizonyit: a ki az én testemet eszi, és az én véremet iszsza, annak örök élete vagyon és én feltámasztom őt az utolsó napon. Ez a kenyér, melly a mennyből szállott alá, nem mint a manna, mellyet atyáitok ettek és meghaltak; a ki e kenyeret eszi, az nem hal meg örökké. A millyen bizonyos tehát, hogy Krisztus értünk meghalt, a millyen bizonyos, hogy Krisztus halottaiból feltámadott: épen olly bizonyos, hogy azon Krisztus, kit mi itt imádunk, minket egykor halottainkból uj életre fel fog támasztani. Ő ugyan mindnyájunkat fel fog támasztani, de csak övéit fogja az örök élet boldogságába bevezetni. E szentség tehát megbecsülhetetlen záloga annak, hogy mi ő általa örökre élni fogunk. Milly jól érezheti ma szivében magát minden lélek, ki e szent igazságot mélyebben megfontolja! feltámaszt téged oh ember! halottaidból az, ki érted meghalt, feltámaszt bizonyosan téged az, ki mindent megtehet, ki mindennel bövelkedik, ki mindeneket megad az őt kérőknek.

Ihol Szeretteim! azon öt ok, mellyből Krisztus az oltári szentséget szerzette; 1) hogy nekünk abban szenvedésének és halálának örök emlékét visszahagyná; 2) hogy lelki bajainkban orvosságot nyujtana; 3) hogy minket magával szorosabban egyesitene; 4) hogy a kereszténeket egymás közt a szent szeretet kötelékével szorosban összefüzné; 5) végre leendő feltámadásunkról biztos zálogot nyujtana. Boldog! ki e szentség szerzése okainak egyikét, vagy másikát gyakrabban komolyan fontolgatja! Illyen a nagy csötörtököt méltán ünnepli, a szent misén üdvös foganattal van jelen, és lelkének nagy hasznára részesül a legszentebb szentségben.

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 83 von 618

Megfeszitett Jezusom! kit én, mint elrejtett Istent igazságban imádlak, ébreszsz föl, hogy szenvedésed és köserü halálod fölött hálával elmélkedjem. Bünösök barátja! Isten báránya! ki elviszed a világ büneit! tisztitsd meg szivemet minden büntől és gonosztól. Élő mennyei kenyér! igaz lelki eledel! erősits meg, hogy neked, egyedül neked éljek. Keresztény közönségednek feje! te egy kivánsz velünk lenni, egyesits minket veled, öntsd a szeretet lelkét a mi szivünkbe, hogy mi mindnyájan, mint egy testnek tagjai egymást tiszteljük, szeressük, és egymást kisegitsük. Holtak feltámasztója! engedd, hogy e szentség ne csak az én feltámadásom, hanem az én dicső feltámadásom záloga legyen. Boldog! boldog! örökre boldog ohajtanék lenni, sőt olly bizonyosnak ohajtom boldogságomat mennyben, milly bizonyos a te jelenléted e szentségben. Azért én semmit jobban nem ohajtok, mint hogy te bennem maradj és én én te benned; te, te, egyedül te Jezusom! légy az én szivem örök vigalma. Amen.

Nagy Pénteken.

Jezus hét szavai a kereszten.

(Pinkafő 1810.)

Jezus pedig kiáltván, fenszóval kibocsátá lelkét.

(Máté XXVII, 50.)

Többször föllépek éven át e szent helyre, nektek a mi szent hitünk titkait hirdetni: de soha szivem annyira el nem érzékenyül, mint épen e mai napon, melly a mi üdvezitőnk és legjobb atyánk halálának emléknapja. Elvégre győzött ma a zsidók megátalkodott gonoszsága, — ma ők a legártatlanabbat, kit valaha a föld hordozott, oda vitték, hol azt régtől fogva láthatni vad örömmel ohajtották. Halljátok csak Szeretteim! Jezus Krisztus az örök atyának fia, az isteni dicsőségnek fényessége, a minden idők királya, minden népek kivánsága, — Jezus az igaz Isten az ő dühös ellenségeinek kezei által két lator közt a keresztnek leggyalázatosabb halálával hal meg: Jezus pedig ismég fenszóval kiáltván, kibocsátá lelkét. Áldott napja az égnek! igazad

van, midőn ma ragyogó sugáridat a földkerekségének szine elől eltakarod, ne hogy azokat a meghalálozó Istenembernek ártatlan vérébe mártsad. — Százados kemény sziklák! igazatok van, midőn Jezus gyilkosinak iszonyatossága fölött megrepedeztek, és csattogó ropogástokkal a mi szikla sziveinket megrázkodtatjátok! — Föld! igazad van, midőn ma megrendülsz sarkaidban, és a holtakat kiadod sötét kebeledből, hogy abban a meghalt Istennek méltó helyet készits! — Sirjatok, oh Isten angyalai! sirjatok, mert az, kinek kegyteljes születését a pásztoroknak örömkiáltás közt hirdettétek, nincs többé, — ott a kálvária hegyén hala ő meg ezerféle kinzások által elrutitva, ezerféle gyalázatoktól elhalmozva. Kisérjük ma vizsga és éber szemmel a halálra hurczolt Istenembert, halljuk figyelmesen az ő szavait, mellyeket ma a kereszten olly nagy szeretettel monda vala. Oh! tanitók legjobbika és legbölcsebbike! ki még a kereszten is tanit vala, és pedig mindaddig tanita, migcsak szent lelkét ki nem adá. Igaz ugyan, hogy én az ő végszavait nektek ezelőtt három évvel is megmagyaráztam, de Jezus végszavaiban annyi tanulság és vigasztalás vagyon, hogy azokról valóban nem egy, hanem több érzékeny beszédet tarthatni, a nélkül, hogy az egyszer elmondottakat ismételni kellene. Tehát Jezus végszavai, mellyeket a kereszten mondott, teszik mai beszédem tárgyát.

Haldakló atyánk! áldd meg a te bünös ugyan, de bánkodó gyermekeidet ezen órában! Jezusom szent vére! lágyitsd meg mindenek előtt az én, s aztán hallgatóimnak szivét, hogy üdvös tanulságot és vigasztalást merithesünk ama végszavaidból, mellyeket te a mi urunk és üdvezitőnk kemény halálos ágyadon mondottál! Türelmet.

Első szava.

Ha valaki szerencsétlen bünös a vesztő helyre kivezettetik, örege apraja mindnyájan kisietnek annak kikisérésére, — némellyek ugyan kiváncsiságból, mások pedig szánakodásból. És illyenkor minden előforduló legkisebb körülményre vigyáz, legkivált pedig a kivégzendőnek minden mozdulatára, de leges leginkább ennek végső szavaira hegyezett füllel ügyel a nézőség. — Hasonlóképen történt ez Krisztus fölfeszittetésénél is. Sok ezeren kik épen akkor a husvéti ünnepekre Jeruzsálem városába összetódulának,

kimentek az ő kimulásának látására. Ámbár pedig Szeretteim! ezer esztendőnél néhány századdal több ideje annak, hogy Jezus a keresztfán meghalt, mi azt ma még is ugy fogjuk tekinteni, mintha mast itt a mi szemeink előtt halna meg. — Itt függ ő sebektől tetézve két lator közt a kinfán, mintha ő lenne a legnagyobb gonosztévő. Kezei s lábai kifeszittetve erősen a kereszthez szegezvék, még csak annyi helye sincsen, hová lankadt és tövis koronával övedzett fejét lehajthatná. Midőn pedig őt e szomoru helyzetében a zsidók legjobban káromolják és gyalázzák, midőn minden oldalról kiábálják: „vah! ki az Isten templomát elrontod, és harmad napra azt fölépited, szabaditsd meg magadat, ha Isten fia vagy és szállj le a keresztről," ő ezen káromlások közepette fölemeli szent fejét, az égre veti jámbor szemeit, és a szeretet szelid hangján szólamlik meg: „Atyám! bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekesznek! — Oh! valóban jeles, valóban örök emlékezetre méltó szent szavak! Jezus tudja, hogy életének már már vége szakad, ő tudja, hogy épen azoktól, kikért imádkozik, üldöztetik legdühösben mind halálig, ő tudja, hogy ellenségei nem a gonosz szándékból, hanem az időből fogynak ki, őt tovább is kinozhatni; és még is azokért imádkozik: bocsáss meg nekik! sőt hogy az atyát még inkább megbocsátásra birja, őt igy szóllitja: Atya! atyám! lehet-e ennél a megindításra hathatósabb eszköz, mint midőn ő az atyát atyai kegyességére és jóságára emlékezteti? mintha mondaná: Atyám! minden fáradozásimért, minden fiui engedelmességemért, mellyel a te szent akaratodat mindenkor teljesitém, nem kérek és kivánok tőled egyebet, hanem hogy: bocsáss meg nekik, tekintsd az én véremet, mellyet mast kiontok azok örök életének zálogaul, ne tulajdonitsd nekik vétkül azon Istenöldöklést, mellyet mast rajtam a te fiadon elkövetnek: bocsáss meg nekik, mert ők nem tudják, mit cselekesznek.

Valljon az itt, ki élete végső pillanatában az ő megfeszitőiért igy tud imádkozni: nem tökéletes bajnoka-e az igaz szeretetnek? Oh! ti mindnyájan, kik ma itt az ur házában ellenségeskedő szivvel jelentetek meg: valljon képesek vagytok-e ime szavak hallatára is sziveitekben még tovább bosszut és ellenségeskedést forralni? Nem, kedvesim! Jezus ma titeket a keresztről int: — jöjjetek ide, tanuljátok meg tőle ellenségeiteket is szeretni, és ne távozzatok

innen, mig ellenségeskedő hajlandóságaitokat le nem győzitek, mig a ti gyülölségtek igaz testvéri szeretetté nem változik; — ime! Jezus ma az ő ellenségeiért, az ő kinzóiért könyörög, és te nem tudnád-e ama sértő szót megbocsátani, mellyet szomszédod ellened kiejtett?

Második szava.

Jezussal két más lator is fölfeszitteték. A bal lator az ártatlan üdvezitőt a többi zsidókkal együtt káromlá; — de a jobb lator nyilván vallja annak ártatlanságát, igy szólván társához: te sem féled az Istent, holott ugyanazon kárhozatban vagy, mi ugyan igazán, mert cselekedeteinkhez méltókat veszünk, de ez semmi gonoszt nem cselekedett. Ezen lator tudniillik látván, hogy életének vége elközeledett, megemlékezék minden büntetteiről, mellyeket életében elkövetett, — tudván, hogy nem sokára az igaz Isten itélőszéke előtt meg fog jelenni, a lelkisméret, melly ezen hatalmát rajtunk halálos ágyunkban rendesen gyakorlani szokta, benne felszólalt, — ő azon nyomort, mellybe magát bünei általa döntötte, jól érzé, és ime nyomoruságának mély érzelmében mondá: Uram! emlékezzél meg rólam, midőn országodba jutsz. — Nem kérlek én, hogy engem a keresztnek halálától ments meg, és mindenható hatalmad által szabadságomat vissza add; — nem, — csak arra kérlek, emlékezzél meg rólam, ha atyád házába vissza térsz; — nem is maradt az ő könyörgése meghallgattatás nélkül: — „bizony, igy szóla hozzá a bünösök kegyes barátja, bizony mondom neked, ma velem leszesz a paradicsomban“. Oh! Istennek kimondhatatlan jósága és irgalma! — ott oldalad mellett a te szerelmes anyád — és te még is előbb forditod kegyes pillanatidat a latorra, kinek a legvigasztalatosabb reményt nyujtod, hogy veled még ma a te országodban találkozik. — Már mast látom, hogy te a legnagyobb bünöst sem veted meg, ha bánatos szivvel hozzád fordulni kész, — már mast látom, hogy az Istennél nincs személyválogatás, — már mast látom, hogy az Isten nem kéreti magát hosszan, hanem mindeneket megad az őt szeretőknek, miket azok tőle bizodalmasan kérnek. Oh! Szeretteim! milly kegyes és bőadakozó atyánk vagyon nekünk mennyben! ő az ő kegyes igéreteit el nem halogatja: — még ma, ugy mond, sőt, hogy a lator szivéből minden szorongást és kétséget számüzzön, szavának esküvel ad erőt: „bizony, bizony mon-

dom neked“ ki ne helyezné tehát erős bizodalmát Istenben, látván itt a kereszten, milly kegyes a mi urunk? De a mi nekem Krisztus megfeszittetésénél felötlik, az, hogy sok, igen sok bünös volt ott jelen, és nem részesülének mindnyájan a bünbocsánatban, — „Neked, igy szóla Krisztus, neked, ki büneidet igazán szivből megbántad, neked mondom, te még ma velem leszesz a paradicsomban. Tehát nem azok, kik ma meggyónnak, de holnap ismét a régi bünösök, hanem egyedül azok, kik teljes szivökből igazán megtérnek, egyedül azok remélhetik alaposan, hogy ők is, mint a lator, egykor Jezussal a paradicsomba jutnak.

Harmadik szava.

Jezus szenvedését más szivreható körülmény is öregbité. Azon gyöngéd szeretet tudniillik, mellyet Mária az ő isteni fia iránt kebelében hordoza, a fájdalmas anyát is a keresztfához kimenni készteté. Oh! ki képes azon fájdalmat leirni, mellyet az érzékeny anya érzett, midőn anyai szeretetének egyetlen tárgyát olly kegyetlenül kinoztatni látta? Vagy ki képes azon fájdalmat csak elméjével is felfogni, melly Jezusnak szeretettől lángoló szivét elfogá, midőn az ő legszeretettebb anyját mély fájdalomtól lekonyitva a keresztfa alatt állani látta? De a szeretet erős bajnokának nagy lelke itt is az ő teljes magasztosságában nyilvánult. — Asszony, monda ő a jelenlevő kedvelt Jánosra irányozva: ime! a te fiad! és a tanitványnak mondá: János! ime! a te anyád! — Tanuljátok itt meg, mihez tartsátok magatokat, ha a kérlelhetetlen halál szüléiteket, gyermekeiteket, legjobb barátitokat mellőletek elragadja. Mária előbb férjét, mast az ő egyetlen fiát veszté el: ám de ha bár mindenétől megfosztatott is, Istenben helyezett bizodalma örökre megmaradt.

Azért ti se csüggedjetek el árvák! ha bár még neveletlen korotokban elhalt is mellőletek a ti atyátok, sőt anyátok is, ne emeljetek ezért kétségbeejtő panaszszót: jaj! mi leszen belőlünk! — mi a legelhagyatottabb teremtmények vagyunk e földön, miután gyámoló szüléinktől megfosztattunk; — emeljétek inkább az égre könyekbe borult szemeiteket, ott uralkodik a jóságos Isten, ki magát az árvák atyjának nevezi. — Ezen atya, ha ti tökéletesen reá hagyatkoztok, bizonyára rólatok is fog gondoskodni; — atyámtól és anyámtól elhagyattam, de az ur engem befogad, monda egy-

kor Dávid. Hasonlóképen nyilatkozzatok ti is, ha drága szüléiteket idő előtt a sirba takartátok: atyám és anyám elhaltak ugyan mellőlem, de az Isten nekem atyám helyett leszen.

Tanuljátok meg szülék! a halál kinfáján tanitó Jezustól, hogyan tegyétek éltetök végóráját örökre elfelejthetetlenné gyermekeiteknél. Hivassátok azokat halálos ágyatokhoz mondván: jertek, kedves gyermekeim! jó barátim! szomszédim! legyetek tanui az én végső tusakodásimnak; — jertek ide, kedves magzatim! halljátok végtanácsimat, vegyétek utolsó áldásomat, fogadjátok vég bucsuszavaimat. — Ime a ti anyátok! tiszteljétek és becsüljétek meg őt halálom után, ne szomoritsátok meg őt öreg napjaiban; emlékezzetek meg, hogy ő fájdalommal szült titeket, és nagy fáradsággal nevelt föl. — Kedves nőm! ime a te gyermekeid! viseld gondjokat halálom után, vezesd őket az ur félelmére, őrizd meg ártatlanságukat, neveld őket jámborul minden az Isten előtt kedves erényekben. Isten veletek mindnyájotokkal: oda fönn bizonyosan meglátjuk egymást örök elválás és fájdalom nélkül. Tanuljátok itt meg ti szűz ifjak és leányok! milly kedves Jezus előtt a szűztisztaság. Ő anyját nem Péternek, vagy Andrásnak, hanem Jánosnak ajánlá, ki tiszta és szeplőtelen ifju szűz legény vala, kit azért Jezus többi tanitványinál inkább és forróbban szeretett; vigyázzatok tehát ime legdrágább kincsetekre, melly a ti szivetek legnemesb értéke, a ti korotok legszebb ékessége.

Negyedik szava.

A test kinos szenvedései a mi isteni megváltónknál már a legmagasabb tetőpontot elérték. Még mast szivében is szomorúságokat, és szorongásokat kell vala kiállnia. Egyszerre magát mindenektől elhagyatottnak látszott érezni, miért is felkiálta: Istenem! Istenem! miért hagytál el engem! Igen nehezen esik az embernek Szeretteim! ha szenvedéseiben nem csak hogy senki jó baráttól vigasztalást nem várhat, hanem még azonfelül kárörömöt érző emberektől meg is vettetik, és kicsufoltatik. Azonban bármi fájdalmas is ez, mindig eltürhető marad, mig tudjuk, hogy Istentől el nem hagyattunk. — De ha már egyszer az ég kegyeire sem számithatunk, ha minden benső vigasztalástól is megfosztatunk, akkor csakugyan a mi szenvedéseink elviselhetetlenekké lesznek. — És ime Jezusnak imez elviselhetetlenül nagy fájdalmat is ta-

pasztalnia kelle, hogy általa megtanitana minket, hogyan viseljük mi magunkat a mi lelki elhagyatottságunkban.

Tudom, többen vannak e mai gyülekezetünkben is ollyan keresztények, kik nagy és nehéz szenvedések kinos gyötrelmei közt sinlődnek. Az egyik talán annyira szegény, hogy gyermekeivel mindennapi kenyerére sem viradhat, és még e mellett meg is vettetik, — a másik fájdalmas nyavalyáktól gyötörtetik, és nem talál sehol szánalomra; — egy harmadik a legnagyobb kisértetektől támadtatik meg, minden pillanatban a bünbe esésnek van kitéve, sír ő és gyakran mély fohászok közt imádkozik: Istenem! Istenem! valljon minden baj engemet ér-e? oh milly szerencsétlen elhagyatott ember vagyok én e földön! — Ámde vigasztalódjatok kedves szenvedő embertársaim! vigasztalódjatok, jöjjetek ide Jezus keresztjéhez, tanuljátok meg itt isteni mestertektől, hogyan kellessék illyen körülményekben magatokat viselnetek. Ne csüggedjen szivetekben az Isten iránti bizodalom, legyetek egy kevéssé még kitartók, és a ti szenvedéseitek, bármi nagyok és hosszan tartók is azok, rövid idő mulva, szinte mint Jezus kinszenvedése, örök örömre fognak átváltozni.

Az atyától elhagyatott Jezus szolgáljon azoknak is vigasztalásul, kik az imádságban és lelki gyakorlatokban szivök szárazságát, lankadtságát és lelkök kenetlenségét érzik. Az Isten Szeretteim! egy időre elrejtekezik előlünk, s ugy tetszik nekünk, mintha ő minket egészen elfeledne: de ez csak azért történik, hogy a mi szeretetünk állhatatossága próbakőre tétessék: ha valljon mi ő neki egyedül csak a vigasztalásért, vagy csakugyan ő iránta égő tiszta szeretetből szolgálunk-e?

Ötödik szava.

Üdvezítőnk már minden tagjaiban a legkinosabb fájdalmakat érzé. Feje a tövisektől, képe az arczul csapásoktól, kezei s lábai a szegektől, egész teste az ostorozástól vala szét marczangolva. Hogy tehát nyelve se maradna kinzás nélkül, azért a halálhoz közelitő megváltónk a leghevesebb szomjtól gyötörtetve mondá: szomjazom! Tehát te oh szeretetre méltó Jezusom! szomjazol-e? de valljon miért szomjazol? mast ugyan egyedül viz után: de még jobban szomjazik kiszáradt nyelvednél a te lelked az én és az egész világ üdvességéért; mert hiszen azért munkálkodott és fára-

dozott ő harmincz három évig szünet nélkül, hogy minket eltévedt juhait az igazság utjára visszavezetne. Ennek szomja égeté az ő szivét, ez őt a kinos keresztnél is jobban gyötré, mert előre látta, hogy minden az ő szenvedése mellett is az emberek nagyobb része önhibája miatt elveszend.

Szent szomj! vajha minden embert gyötrenél! vajha minden lelkipásztor szomjazná az ő gondjaira bizott hiveinek üdvét! vajha minden előljáró az után szomjaznék, hogy nyilvános botrányok ne történjenek, és az előforduló botrányok megszünnének! vajha minden szülék az ő gyermekeik, minden családfők az ő alattvalóik üdvét hevülve szomjaznák!

Amazok pedig eczettel teli szivacsot, körüle izsópot téve vivének szájához. Ime Szeretteim! ez a jutalom, mellyet mast Jezusnak az ő sok szép vigasztalatos tanitásaért, az ő számtalan jótéteményeiért, mellyekkel a zsidó népet tetézé, adnak vala, hogy tőle még a szeretet azon végső adományát is, mellyet illy körülmények közt a legmegátalkodottabb gonoszoktól sem szoktunk megtagadni, megvonják, sőt viz helyett köserű izsópos eczetet tartanak áldott szájához. Oh! világ! világ! igy fizetsz te rendesen az általad vett jótéteményekért feketelelkü háladatlansággal! Csak szolgálj gazdag! a világnak, végy részt annak minden ostobaságaiban; — fajtalan! csak szolgálj a világnak, izleld csak a kéjöröm buja gyönyöreit! — tiszteletvágyó! csak törekedjél szünet nélkül magasabbra emelkedni, és várd e mellett a világtól jutalmadat, — meg is fogod azt tőle nyerni, de eczetes fog a te örömöd lenni, és köserüen, bizonyára köserüen, magánál az epénél is köserüebben fog neked az édesség pohara izleni.

Hatodik szava.

Látván Jezus a kereszten, hogy mindazok, miket róla a próféták megirtak, tökéletesen beteljesedének, és hogy életének vége már már elközelednék, áldásadó és mintegy bucsuzó hangon szólal fel mondván: beteljesedett, az az, ezennel atyám! a te parancsolatodat az emberi nem megváltására nézve bevégeztem, betöltvén mindeneket, miket rólam a próféták jövendöltek, s igy minden munkálódásimnak, minden további gyaláztatásomnak s szenvedésemnek vége vagyon. — Minden, de minden, mi rólam szól vala, a betünek legkisebb részecskéjeig teljesedésbe ment.

Oh! milly rendkivüli önmegelégedéssel mondhatta el Jezus ime szavakat! —

Szeretteim! ugyanazon megelegedést, ugyanazon lelki nyugalmat fogjuk mi is halálunk óráján érezni, ha valaha igazságban elmondhatjuk: beteljesedett. Hivatásom minden kötelességeit, legkisebb tartozásimat is teljesitettem, lelkismeretem minden kételyei meg vannak oldatva, — az idegen jószág, mások becsületének kisebbitése helyre van állitva. — Minden, de minden teljesedésbe ment. Oh! be ohajtanám, vajha mindnyájan illy diadaléneket hangoztathatnánk halálos ágyunkban. Oh! milly vigasztalatosan szenderülnénk akkor mi át a jobb világba! Oh! mi akkor haldakolva is szent Pál szavait hörögheтnők: — jó harczot harczoltam, pályafutásomat bevégeztem, hitemet megtartottam, eltétetett számomra az igazság koronája, mellyet megad nekem az igaz biró. — Törekedjünk azért mast az ur félelmében élni, hogy valaha igazsággal elmondhassuk ama fontos igét: beteljesedett.

Hetedik szava.

Eljött végre üdvezitőnk földi pályájának végső pillanata. Nem vala egyéb hátra, hanem hogy visszatérjen az atyához, ki őt e világra küldötte. Összeszedvén tehát végső erejét fenszóval mondá: Atyám! a te kezeidbe ajánlom az én lelkemet! Oh minden csudák csudája! az Isten Istenhez kiált fel, az atya a fiuhoz, a legszentebb a legszentebbikhez! Atyám! ime a te fiad, kiben neked mindenkor jó kedved telett, a te fiad, ki a legiszonyabb kinzatások közt is neked halálig, és pedig a keresztnek halálaig engedelmes fiad maradt, — ime vándor mast az ő bevégzett szenvedései után hozzád fordul, — a te kezeidbe, mert csak azok közt vagyon legjobb helyen, a te kezeidbe ajánlom én az én lelkemet, mellyet mast az emberek iránti szeretetből leteszek. Oh! mennyire meg indulhatott az atyai sziv ime teljes fiui kegyelettel kiejtett szeretetdus szavakra? Mast elnémula, szája bezáródék, szemei elsötétülének, képe elhalványodék, és lehajtván szent fejét a legboldogabb halállal halt meg értünk szegény bünösökért!

Oh! zsidók! zsidók! mast tehát bosszutok már meghült vala, — vérszomjatok már ki van elégitve. — Ő, a názárethi férfiu meghalt, kinek tanitását és igazságos dorgálásait ti ki nem állhattátok. Ő, ki a

ti betegeiteket meggyógyitotta, a ti vakaitokat látókká, siketeiteket hallókká, némáitokat szólókká, inaszakadtaitokat egyenesekké, sántáitokat járókká, bélpoklosaitokat tisztákká tette, ő nincs többé; ő rajta az ártatlan Názárethi férfiun már többé semmi bántalmat el nem követhettek. Mit cselekedtetek oh zsidók! oh főpapok! reszkedjetek Istengyilkolók, mert az ártatlan kiontott vér rajtatok és a ti fiaitokon szárad.

Ugy de nekem ma nem a zsidókhoz, hanem a kereszténvekhez illik és kell intéznem szavaimat. Ti mindnyájan, kik Krisztus keresztje után kereszténveknek, az az a kereszten meghalt Jezus követőinek nevezitek magatokat, jöjjetek ide a kereszthez, tanuljátok meg itt a ti mestertektől, kinek ajánljátok fel lelketöket a halál legfontosabb végperczeiben. — Egyikünknek előbb, a másiknak utóbb, de kivétel nélkül mindnyájunknak nem sokára az mondatik: ki e világból, csinálj másnak helyet. Ne várjátok be, kérlek azon időt, mikor az eldöntő pillanat rátok üt, mert ebben többnyire mi gyarlók mindenre képtelenek vagyunk. — Hanem ajánljuk fel mast, mig ép testtel birunk, Isten kezeibe lelkünket, mondván: Atyám! én a más világot, és az örök hazát nem ismerem! tehát a te kezeidbe, mellyek engem anyám méhében képeztek, mellyek engem ez életben olly nagy szeretettel dajkáltak, a te kezeidbe, mellyeket te felém olly gyakran és kegyesen kiterjesztettél, ajánlom az én lelkemet is. Ezen kezek, bizonyosan hiszem, hogy a szentek hazájába áthelyeztetnek.

Igen Szeretteim! illyen fiui bizodalommal, mast, a mi még ép napjainkban, kivált naponként esttel, mikor lefekszünk, forduljunk könyörögve az atyához, és oh! igy a halál bizonyosan vigasztalatos leszen reánk nézve, sőt vigasztalatos leend az mindazokra nézve, kik halálos ágyunkat körülállandják.

Miután ma a meghalálozó Krisztus hét végszavai fölött üdvösen elmélkedtünk: forduljunk már mast tisztelettel és bánatos szivvel, szeretettel és bizodalommal Jezus keresztjéhez, mondván:

Fölfeszitett Jezusom! te az én lelkem szeretete! te tehát hazamensz a te atyádhoz, tekints még egyszer reánk gyermekidre a te jegesülő szemeid szelid pillanatával, és tölts el mindnyájunkat irántadi szent s háladatos szeretettel. Ime! mi ugyan mindannyian bünösök vagyunk, de még is mindnyájan a te gyermekeid vagyunk, kiket te a te drágalatos szent véreddel megváltottál. Föl-

feszitetett! a te kiontott véred ugyan reánk és a mi fiainkra száll. — Oh! de mit is mondok én? micsoda beszéd ez tőlem? ez valaha a zsidók mondása vala, melly azokra Isten átkát hozta. — Én azonban még sem huzom vissza szavaimat, mert azok mi reánk nézve áldáshozó igék; — igen is én Uram és Istenem! szálljon vissza reánk a te véred, mert mi ezen vérontásnak utolsó cseppjeig büneink által okai valánk. Épen ezen drágalátos vér a te határtalan szereteted vére, és ezzel vegyült bánatos könyeink mosnak és tisztitnak meg minket a mi büneinkből. Tégy minket itt szentekké, ott boldogokká, — oh üdvezitő Jezusom! oh szeretetem! engedd, téged bünös szivemhez elválhatlanul szorithatnom, és vagy engedj engem mától fogva veled meghalnom, vagy élj te állhatatosan én bennem. Amen.

Ugyan arra.

Krisztus ma a kereszt botrányát a világ előtt megszüntette.

(Pinkafő 1837.)

Látván pedig a százados, a mi történt vala, dicsőité az Istent, mondván: bizony igaz volt ez az ember.

(Luk. XVIII, 47.)

Azon számos szép és szivreható szertartásoknak, mellyekkel a kegyes katholika annyaszentegyház az ő alapitójának halála napján a mi szivünkre hatni és lelkünket meginditani igyekszik, egyike az is, mellynél fogva ma az áldozár Krisztus feszületét a népnek bemutatja. — A feszület fekete fátyollal van beboritva, mellyet az áldozár lassanként leleplezvén, e közt a nép felé fordulva igy énekel: Ime! a keresztfája! mellyen a világ üdve függött! Valljon mire akar minket a mi kegyes anyánk a katholika egyház ez által tanitani? Ő ezzel nekünk azt akarja mondani: Jezus, ki ma a kereszten az ő szentlelkét kiadá, nem csak megfeszittetésekor a nagy világ előtt elrejtett titok vala, hanem még ma is sok keresztényre nézve az. — Némellyek, kik erős lelküeknek nevezgetik magokat, a kereszten nem látnak egyebet botrány és bolondságnál, ismét mások a keresztfában csak annak külhéját, a fájdalmakat,

sebeket és vért szemlélik, de Jezus szenvedésének és halálának üdvös eredményeit nem tudják. Azért szükséges a lélek szemei előtt a fátyolt leleplezni, s ájtatos ének s fohászok közt félrevonni, hogy ők szabadon és lepel nélkül lássák a kereszten az igazság nagy hősét, ki a világon, poklon és ördögön fényes diadalt győzött és vivott ki. A világnak első eredetétől fogva maig tulajdona volt, sőt az idők végeig az fog lenni, hogy az igazságnak, melly Jezus Krisztus, ellene mond. Ezen átalános ellenszegülés az igazság ellen tudniillik a bünnek egyik főbüntetése. Mert mióta az első ember szivéből az igazságot, a legszentebb törvényt számüzte, és a mennyei világosság szentélyét, az ő szivét az indulatok, önszeretet és sötétség barlangjává tette: azóta közte és az igazság közt megfoghatatlan küzdelem és tusakodás vagyon, melly annál inkább növekedik, minél tovább és mélyebben sülyed az ember a bün tengerébe. Ezen ellenszegülés, küzdelem és tusakodás az igazság ellen egyszersmind azt is okozza, hogy sok embernek a kereszt botrányul tünik föl. Ő nem képes fölfogni, miképen lehetséges az, hogy egy Istenember meghaljon? Az irgalmában végtelenül dusgazdag Isten ugyan a világ kezdete óta mindenkor támasztott férfiakat, kik az igazságról bizonyságot tennének, és a világ megbotránkozását eloszlatnák: ma azonban maga az örök igazság emberi testben lépett föl a jeruzsálemi gyalázatos kereszt dicső szószékére, hogy vére és halála által tenne bizonyságot az igazságról, és az embereknek a kereszt fölötti megbotránkozását legyőzné. Ma Jeruzsálemben a világ Jezus tanitásának igazságát, az ő csudatételeinek igazságát, és az ő királyi méltóságának igazságát megtagadta, és a keresztre feszitette: de ugyan ma a megfeszitett örök igazság Jezus Krisztus az ő tanitásának igazságát a keresztfán az ő szent vérével megpecsételte, az ő csudatételeinek igazságát a gyalázat kinfáján végbevitt uj s hallatlan csudáival megerősitette, az ő királyi méltóságának fölségét a világon vett diadala által bebizonyitotta. — Mivel pedig még napjainkban is találkoznak Krisztus keresztének ellenségei; mivel még a mi korunkban is vannak, kik Krisztus keresztében megbotránkoznak; és mivel én titeket ezen megbotránkozás ellen fölfegyverkeztetni szeretnélek: azért ma a kereszt botránya ellen intézem hozzátok beszédemet, és megmutatom először, hogy ma Krisztus az ő tanitásának szentségét megmutatta; másodszor, hogy ma Krisztus az

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 95 von 618

ő csudáinak igazságát megerősitette; harmadszor, hogy ma Krisztus az ő királyi hatalmát és fölségét bebizonyitotta.

Megfeszitett üdvőzitője a világnak! mi idáig a te szent igédet épen olly hideg részvétlenséggel hallgattuk, mint hajdan Jeruzsálem lakósai: de ma, midőn te az igazságról olly világos tanuságot teszesz, csak egy cseppet engedj ma a te drágalátos szent véredből szivünkbe szivárogni, és el fog lelki szemeink elől tünni a tévedés fátyola, és mi az igazságot látni, látva szeretni, szeretve követni fogjuk. Figyelmezzetek.

Hogy titeket ma az igazság nagylelkü hős tanuja Jezus Krisztus inkább és inkább meginditson, képzeljétek magatoknak Szeretteim! mintha Jeruzsálemben a vesztőhelyen volnátok, és mintha a mi templomunk itt volna azon kálvária hegy, mellyen Krisztus az igazságról bizonyságot tőn, és a kereszt miatti botránnyon diadalmat vőn. Képzeljétek, mintha látnátok itt a kiváncsi néptömeget, amott a vérszomjazó kevély Fárizéusokat állani; itt a törvény irgalmatlan szolgáit, amott a megfeszittetés kinzó szereit. De függeszszétek mindenek fölött szemeiteket az igazság lelkes tanujára, ki ott a kereszten függ. Ő néplázitásról vádoltatik, ki Mozesnek ellene mondana; és ugyan miből állott tulajdonképen azon tanitás, mellyet Jezus hirdetett? az e rövid szókban egybefoglalva találtatik: a ki utánam akar jőni mennyekbe, az tagadja meg magát, vegye föl keresztjét és kövessen engem. Tehát mind az, mit Krisztus üdvigéje tőlünk kiván, az emberi értelem megalázkodásában, és a test sanyargatásában áll.

Lássuk már mast, hogyan pecsételte meg Krisztus ezen tanitását a kereszten? Ő fájdalmas kinokat szenved, és milly fájdalmasakat? Legepesztőbb szomjuságában eczettel és epével itatják, az ő mennyei ártatlan szent képét utálatosan összepökdösik, egész testét ostor csapásokkal korbácsolva szétmarczangolják, szent fejét tövis koronával átlyukgatják, kezeit s lábait tompa szegekkel a keresztre kifeszitik. Oh! ti mindnyájan, igy kiált föl a próféta az ur nevében, kik itt általmentek, nézzétek és lássátok, ha van-e fájdalom, mint az én fájdalmam? — És mit szenvedett ő még az ő ártatlan lelkében? Szivében ő ama bünök sokasága miatt, mellyekért ma a kereszten eleget tőn, keményen szorongattaték, lelke azon előlátásnál fogva, hogy szenvedései az emberek nagyobb

részére nézve sikertelenek maradnak, a szomor mély tengerébe merül, és midőn anyját a kereszt alatt köservesen sirni megpillantja, fiui szive majd nem megreped, és az ő választott népének háladatlansága, s e miatt reá következő szerencsétlensége miatt az ő szeretetteljes lelke egészen lesujtatik.

Jer már mast gyáva pulya lélek! te a világnak könnyelmű fia! jer ide, és szólj, mi kifogásod lehet az önmegtagadás ellen, mellyet Krisztus a kereszten tanit? talán ártatlanságodra hivatkozol-e? Oh! ekkor téged tulajdon lelkismereted büntet, a mindentudónál, ki előtt a te indulataid legkisebb és legtitkosabb mozgalmai is tudvák, minden bal lépéseid följegyezvék, jaj! leszen azért neked, mikoron az isteni igazság világossága elől a szemfényvesztő lepel elvetetik. Vagy talán igy szólasz-e? én nem vagyok képes önmagamat megtagadni, mert igen gyarló gyönge alkatású és egészségű vagyok; de erre igy fordul hozzád az örök igazság az ő kérdésével: honnan vettél tehát még is elég erőt a te féktelen indulataid rendetlen kivánságainak kielégitésére? honnan vettél elég erőt a te szenvedélyeid édes gyümölcseinek köserü megemésztésére? honnan vettél elég erőt, hogy a gonoszság ösvényén még őszbe borult napjaid hanyatló alkonyán is óriási léptekkel haladnál? Ugy-e bizony, te elég erős valál a pokolnak indulni, de gyönge és erőtlen az igazság utján járni? — Vagy talán arra fakadsz-e, miért törődném, miért sanyaritanám gyarló testemet, hiszen az én Istenem végtelenül kegyes ur, ki sokkal jobb, hogysem tőlem önsanyaritásomat követelné? — Ugy de tekints még egyszer a keresztre, és kérdezd tovább magadtól: valljon jobban szeret-e engem a végtelenűl kegyes Isten, hogy sem az ő egyszülött fiát szerette? és még is — a kinszenvedésnek milly köserű poharát nyujtotta ő annak? milly szorongató szomoruságok és iszonyú szenvedések után mehetett ő be az atyának dicsőségébe? Ha tehát a kegyes atya az ő egyetlen ártatlan fiával mások büne miatt is illyen szigorral bánt, valljon én ő tőle gyöngébb elbánást várhatok-e? Ha ez történik vala a zöldellő fán, valljon a bün száraz törzsökével mi fog történni? — Látod-e ezekből, hogyan megerősité ma az örök igazság a keresztkinfán az ő tanitását és mennyire megszégyenitette ő a puha és gyáva világot?

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 97 von 618

De a zsidó világ nem csak Jezus tanitásán, hanem az ő számos csudatételein is megbotránkozott. Midőn tudniillik a csudák valóságát kétségbe nem vonhatták, más oldalról támadták meg azokat, vádolván Jezust mintha Belzebubbal az ördögök főnökével szövetségben volna, és a sátán segitségével üzné ki az ördögöket, s a sátán erejével mivelte légyen egyéb csudáit is. Mind ezen rágalmakon azonban az Istenember ma, épen az által és azon pillanatban, hogy és mikor az ő szentlelkét a kereszten kiadá, fényes diadalmat vőn, mert ő az ő halálával uj meg uj csudákat cselekszik vala, és pedig millyeneket? Elhallgatom én itt azon roppant csuda tüneményeket, mellyek az egész természetet megrázkodtatták, nem emlitem a napnak elsötétülését, nem a földnek sarkaiban megindulását, nem a jeruzsálemi templom kárpitjának ketté szakadását, nem a legmeredekebb százados sziklák hasadozását, nem a holtak országának fölelevenülését, s a jámboroknak sirjaikból kikelését s a fővárosban megjelenését; hanem inkább az isteni malaszt ama csudáira forditom figyelmetöket, mellyek a látható természetnek sarkaiban megrendülésénél is nagyobbak, és álmélkodtatóbbak.

A megfeszitettnek jobbján függ egy haldakló gonosztevő lator, ki idáig Isten nélkül élvén és Isten ellen cselekedvén öngonoszságával szerezte magának a kereszt kinos halálát. És ime! ezen gonosztevő benső világosságot, bánatkönyeket, kegyelmet, bünbocsánatot és olly vigasztalatos biztositékot nyer, hogy ő még ma Jezussal a paradicsomban leszen. Vegyétek jól fontolóra Szeretteim! ime hallatlan nagy csudáját a kegyelemnek, valljon miért nyert a gyilkos kegyelmet? azon pillanatban, midőn többnyire mindig alapos okunk van a bünös megtérése fölött kétkedni, azon pillanatban, midőn a bánat többnyire inkább a büntetés félelméből, hogysem a bün megutálásából ered, azon pillanatban, midőn a bün mértéke tuláradozván a bánat malasztja többnyire megtagadtatik, a lator kegyelemre talál! — Krisztusnak a kereszten kiontott első csepp vére megtisztitja azt bünszeplőiből, Krisztusnak a kereszten rávetett végső pillanata, midőn az ő szent lelkét mennyei atyjának kezeibe ajálja, biztositja azt az örök boldogságról! Oh! milly bámolatos csudája ez a kegyelemnek a kereszt kinos fáján?

A kegyelem másik csudáját látjuk Golgotha hegyén a pogány századosban, a ki idáig Krisztust szemre sem méltatta, és annak

tanitását ámitásnak tartotta. Ő ma látja, milly mennyei türelemmel viseli a megfeszitett a kereszt legköservesebb kinait; hallja, milly isteni szeretettel imádkozik a kinfán Jezus az ő ellenségeiért, mint kéri az atyát értök kegyelem és bocsánatért, mert nem tudják, mit cselekesznek; látja és hallja, milly szelid és mégis eget, földet s poklot megrázkodtató hangon adja ki Jezus a kereszten az ő szent lelkét! — És ekkor a kegyelem malasztja a hittelen pogány százados lelke mélyébe száll s rögtön megtöri kevély gondolkozását, ekkor szive, mint a kálváriának százados sziklái, repedezni kezd; ekkor hangos lökésekkel kezdi mellét verni, mondván: bizony ez az ember Isten fia volt! oh! milly csudálatos csudája ez a kegyelemnek a véres kereszten?

A kegyelemnek harmadik csudája Golgothán a kiváncsi néző nép serege, mellyet csupa kiváncsiság csalt ki a vesztőhelyre. E nép sokaság még ez előtt néhány órával toroktátva kiáltozá: feszitsd meg, feszitsd meg őtet; — mast azonban az igazság a dühöngő népen győzedelmet arat. Mellét veri a bőszült csoport, és Isten irgalmáért sopánkodva sopánkodik. Milly hirtelen változás ez? Oh! adná Isten, hogy köztünk is hasonló kegyelem csudái történnének, mert mi köztünk is számosan találtatnak botrányos megrögzött bünösök, kiket büneik miatt nagyobb felelet terhe nyom, hogy sem a Krisztussal megfeszitett latort, mert ők a kereszténység világosságában születtek és a kereszt igazságának világánál növekedtek föl. Mi köztünk is vannak hittelen bünösök, millyen a pogány százados vala, kik Krisztus keresztét bolondságnak tartják és az ur félelme fölött gunyolódnak. Mi köztünk is vannak világérzelmü bünösök, hasonlók a golgothai népsereghez, kik egész éven át, sőt még nagypénteken is az ur házába Isten iránti hit nélkül, elkövetett számos büneik fölötti bánat nélkül, jobbulási szándék nélkül jelennek meg; valamint ma Izraël népe puszta kiváncsiságból sietett a vesztőhelyre, ugy ők is egyedül azért jönnek templomba, mert itt látni és láttatni kivánnak. Oh! vajha e háromféle bünösöknek legalább néhánya verné bünös mellét és bánatos megigazulással térne vissza hajlékába.

A zsidó világ elvégre megbotránkozott Jezus Krisztus királyi méltóságán, e miatt vádolák őt Pilátusnál, és kérték megfeszittetését; azért iratá Pilátus is igy a halál itéletét: Názárethi Jezus,

a zsidók királya! ellenségei is Jezust e miatt gunyolák és illeték mindenféle csufsággal: királyi pálcza helyett nádszálat adának kezébe, királyi bibor helyett csuf ruhába öltözteték, korona helyett tövissel övedzék fejét, királyi szék helyett a keresztre feszíték, királyi hódolat helyett gunyos hajladozásokkal csufolák, mondván: vah! ki az Isten templomát lerontod és harmadnapra fölépited azt; ha Isten fia szálljon le a keresztről, és hiszünk neki. De csudáljátok és imádjátok Szeretteim! az Isten bölcseségét, a királyi méltóságot lealacsonitó gunyjelek és csufolódások ma a kereszten a mindenható fölségének és hatalmának csudajeleivé lőnek! Az ő kezében a gyönge nádszál hatalmas királyi pálczává változott melly a pogányok isteneinek templomait szétzuzta, ő általa ma minden kevély megaláztatott, és minden, ki az ő bölcsesége ellen föltámad vala, meggyaláztatott. — A tövis korona szent ereklyévé lőn, melly után a föld királyai is sovárognak és szerencsének tartják, ha az ő arany koronájokat Jezusénak csak egy kis tövisképével ékesithetik. A kereszt gyalázatos zsámolya a tisztelet és dicsőség oltárává lőn, melly előtt a föld hatalmasi térdet s fejet hajtva meghódolnak; a megvetett kereszt nem csak a templomokban fényeskedik, hanem a világ nagyainak mellén legbecsesebb diszjelül függ; a keresztfa, melly előbb a halálnak legátkosabb kinfája vala, ma a kegyelem és irgalom fejdelmi széke, mellynek zsámolyához borul minden, ha az örök életet meg akarja nyerni. Ugy vagyon a kereszt azon törvényszék, mellyen az örök itélet az igazakra szinte mint a gonoszakra kimondatik. Nem látjátok-e mindezekben a kereszt diadalmát? nem látjátok-e a kereszt botrányának megsemmisülését? a föld koronásainak hatalma, fölsége és uralkodása azok halálával megszakad: ellenben Krisztus országa voltaképen az ő halálával kezdődött, és mind azon gyalázat, mellyet ő a kereszten szenvedett, az ő örök dicsőségének forrásává lőn. Igen, mindenek dicsérik és magasztalják ma Jezus Krisztus királyi fölségét és hatalmát, a vakoskodott zsidók, a kevély pogányok, még a kegyetlen hóhér szolgák is, sőt, a mi még több, az egész lelketlen természet dicsőiti és imádja őt. Valljon tehát mi, kik tőle tanultuk imádkozni: jőjön a te országod! egyedül mi zárnók-e be sziveinket, mi lennénk azok, kik igy nyilatkoznak: nem akarjuk, hogy ez rajtunk uralkodjék. — Ma a holtak meghallák az ő szavát néma sirjaikban, és kiszállának koporsóikból:

valljon mi még tovább is a bün büzhödt sirboltjában tespednénk-e? ma a sziklák is megrepedeznek vala: valljon egyedül a mi merev szivünk nem indulna-e meg? Ma a templom szőnyege ketté hasadt: valljon a mi szivünk gonoszságának leple, melly a bün mocsárát még a gyóntató székben is szentségtelenül elfödözé, nem fogna-e már egyszer a sötétség homályából világosságra jönni? Meddig akarjuk még szivünket, a szent lélek ime drága hajlékát a gyalázat és háborgás öldöklő barlangjává tenni? Nem kivánunk-e már egyszer a sötétség országától bucsut venni, és a világosság országába bemenni? Nem ohajtjuk-e már egyszer a világ gyalázatos rablánczait nyakunkról lerázni, és a megfeszitett ugyan, de mindenek fölött győzedelmes igazságnak, Jezus Krisztusnak szabad szolgáivá lenni?

Megfeszitett üdvezitőnk! e mai nap a te kegyelmed, irántunki irgalmad napja. Ma minden bünösnek, ki hozzád a keresztre fölpillant, minden kedvező: a te szent kezeid kifeszitvék a kereszten a mi ölelésünkre, a te szived nyitva áll a mi büneink bocsánatára, a te nagy szomjad a mi boldogságunkért eped, a te igéid, mellyeket atyádhoz a keresztről ajkaid rebegnek, a mi szószólóink, a te megnyitott szent oldaladból folyó vér és viz azok, mellyek a legtisztátalanabb és legundokabb bünöst is tisztára mossák. Oh! tehát csak egy pillanatot vess reám szegény bünösre azon kegypillanatokból, mellyeket Te ma a te megfeszitőidre vetettél, és az én lelkem megváltozik, meglágyul és meggyógyul. Kész vagyok köservesen megbánni, hogy téged, kit vég nélkül kell vala szeretnem, szeretet helyett annyiszor és olly igen nagyon megbántottalak, egyetlen egy törekvésem leszen egész életem minden napjaiban, csupán téged igazán teljes szivemből szeretnem. Oh! Jezus Krisztusnak szent vére! egyesitsd magaddal az én bánatkönyeimet! oh! Jezus Krisztusnak szent sebei! belétek meritem én minden elkövetett büneimet! oh! megfeszitett szeretett Jezusom! Krisztusom! tőled várok én nagy bünös nagy kegyelmet és irgalmat! oh! Jezusom, Krisztusom áldott halála, üdvöm áldozata! általad remélem én az örök életet. Amen.

Husvét napján.

Krisztus feltámadása és a mi feltámadásunk.

(Pinkafő 1822.)

A megfeszitett Názárethi Jezust keresitek, nincs itt, feltámadott.

(Márok. XVI., 6.)

Semmi más ünnep alkalmával a katholika anyaszentegyház örömét olly nagy mértékben nem nyilvánitja, mint a magasztos husvéti ünnepeken. E sátoros ünnepünk napján alig lépünk be a templomba: azonnal az ő ünnepélyes örömének számtalan jelei minden oldalról szemeinkbe ötlenek; az előbbi napokban disz nélkül meztelen oltárok ma ünnepi fényben özönlenek, az előbbi napokban gyászos csendbe elnémult harangok, ma ünnepélyesebb hangon zúgnak, hogysem az évnek bármellyik napján, ma a minapi panaszos énekek és zokogó siralmak helyett örvendetes Állelujáknak zengedeznek! sőt nem szünik meg az anyaszentegyház Husvéttól fogva Szentháromság vasárnapjáig folytonos Állelujával magasztalni a győzedelmes vőlegényt, ki meghalt a mi büneinkért és feltámadottt a mi megigazulásunkért. Ő a feltámadás fölötti örömét, és a feltámadt iránti hitét nem csak a husvéti ünnepeken hirdeti: hanem egész éven át minden vasárnapot, mint a mi üdvezitőnk dicső feltamadásának örök emléknapját ünnepli, és megszenteli. De valljon miért olvadoz olly annyira örömében az anyaszentegyház Jezus Krisztus feltámadása miatt? A katholika anyaszentegyház Szeretteim! azért örvendez annyira az ő kedves isteni vőlegényének Jezus Krisztusnak feltámadása miatt, mert ő a mi hitünket és reményünket ezen feltámadásra alapitja, mert ő a hitet éltető és a reményt ápoló szeretetünket a feltámadásra épitve, a feltámadott által megerősitve, és a feltámadás által az igazság örök pecsétével lepecsételve találja; — ugyan is ha Krisztus föl nem támadott, így ir szent Pál a Korinthiaiakhoz, úgy hijában való a ti hitetek, és még mast is előbbi büneitekben vagytok, következőleg azok is, kik az úrban elaludtanak, mindnyájan elveszvék; és ha csak ez életben volna reményünk Krisztusban, ugy mi kereszt-

tények minden más embereknél szerencsétlenebbek volnánk, mast azonban, így folytatja tovább az apostal, Krisztus mint a holtaknak első szülötte feltámadott halottaiból, ki által mindnyájan uj életre fogunk támasztatni. — Imez a minden vigasztalatok legnagyobb vigasztalásáról szándékom ma hozzátok szólani: hogyan támadott fel Krisztus? az első részben; hogyan támadunk mi fel? a második részben adom elő. Világositsa meg az ő Szentlelke a mi szemeinket!

Mig Krisztusnak sebekkel tetézett teste nikodémi József és áriméthiai József jámbor férfiak által a szikla sirboltba tételték, és a koporsó ajtaja a zsinagóga pecsétével lepecsételtetvén, s oda hengeritett nagy kővel bezáratván, római vitéz őrkatonáktól őrizteték, ne hogy (mint a fárizéusok kaján vad irigysége Pilatus előtt nyilatkozék) tanitványi a holt testet ellopván, álnokul elhiresztelnék, mintha feltámadott volna, — míg mondom, Jezus Krisztus holt testével és sirjával ezek történnek vala: az alatt az ő Szentlelke leszálla pokol tornáczába, vagy is azon helyre, hol az igaz és jámbor megholtak lelkei Ádám óta idáig a váltságra és az Istentől igért megváltónak érkezésére csendes békében és nyugalomban várakoztanak. Az urban elszenderült jámbor lelkek ime helyét Krisztus urunk majd Ábrahám kebelének nevezi, hová Lázár az angyaloktól viteték légyen, majd paradicsomnak hivá, mellyet ő az ő jobbján vele megfeszitett és megtérő latornak igért. Könnyen elképzelhetjük magunknak, milly örömmel, milly fényes világossággal, milly kimondhatlan dicsőséggel tölthette el ezen megjelenés az áldott lelkeket. Vannak, kik vélik, hogy Jezus, mint a halál és pokol legyőzője a pokolban elkárhozott lelkek és ördögöknek is megjelent légyen.

Felviradt azonban szenvedése után a harmadik hajnal, melly az ő feltámadására előjelelt nap vala. De miért akart Krisztus épen harmad napra feltámadni? ezt ő a legbölcsebb azért cselekedte, mert egy részről igaz Istenségét, más részről pedig igaz emberségét megakarta mutatni -- hogy megmutatná Istenségét, feltámadott önerejéből, hogy pedig bizonyosan megmutatná Istensége mellett emberségét is, harmad napra kelt uj életre, minthogy három nap elegendő volt bárkit is az ő halálának valóságáról alaposan meggyőzni.

Az emberi eszély a római őrség, a koporsóra nyomott pecsét, a sir ajtajára hengeritett kőszál által a ne tán történhető csalás elháritására minden lehető eszközét kimeritette. Az őrség, a pecsét és a nagy kőszál ugyan azért alkalmaztattak, hogy a sirboltot minden föltörés ellen biztositanák: de a gyönge emberi észnek épen ezen eszközei szolgáltak arra, hogy Jezus Krisztus feltámadása annál hamarább, annál közönségesebben elhirhednék, és a főtanácsnak szinte mint a főpapoknak azonnal tudtokra esnék. Korán reggel a hajnal előszürkületével hirtelen földrengés támada, mert a föld reszkede, midőn az ember fia meghalt, és a föld másodszor is megrendüle, midőn az Isten fia feltámada. Már e földrengés eléggé figyelmeztette az őrvitézeket ama nagy eseményre, melly itt történendő és az egész világon hirdetendő vala. Leszálla most egyszerre mennyei szárnyaival egy angyal az égből, és a sirhoz közelitvén, minden munka és fáradság nélkül elhengerité a nagy követ a koporsó ajtajáról: — az ő fényes tekintete az őrkatonák szeme világát villám gyanánt káprázta tá, kinek ruhája fejérebb vala a legfejérebb hónál. Az őrvitézek e látványra magokon kivül ragadtatának, félelem és rettegés közt ájuldozva hüledezének és mint félholtak a földre hulladozának, föleszmélvén végre megfutamodva iramlának a főpapokhoz, hogy azoknak a történetek legnagyobbikát melegében följelentenék. Jezus pedig uj életre támadva, és testében megdicsőitve szálla ki sötét sirjából. Álleluja! mert a legalávalóbb gyalázat, mellyet három nap előtt szenvedett a kereszten, ma legnagyobb dicsőséggé átváltozott. Az Isten szigoru igazsága, melly őt értünk három nap előtt gyalázattal, szenvedéssel és halállal tetézte, ma önmagaért és erényeiért megdicsőitette, mint ezt igen elmésen és mélyértelmű szavakban adja előnkbe szent Pál, mondván: megalázta magát, és engedelmes lőn a halálig, és pedig a keresztnek haláláig, — és azért felmagasztalá őt az Isten.

Krisztus az ő feltámadása által megczáfolhatlanul bebizonyitotta, hogy ő az Isten fia, hogy az ő szava, tanitása és szent üdvigéje örök igazság és örök élet. Ő a zsidóknak előre megmondotta: rontsátok le az én testem templomát, és én harmadnapra fölépitem azt. Az ő ellenségeinek dühe le is rontotta azt: de harmadnapra fölépitette azt az ő mindenható Istensége. Kevéssel szenvedése előtt mondá ő: én az én életemet

adom oda, hogy azt ismét fölvegyem, — és adott szavát Istenhez méltó módon beváltotta. Senki közülünk olly szendén és nyugalmasan elszenderedni, bár mikor akarjon is, nem képes, miként Krisztus a kereszten lehajtván fejét kiadá lelkét; — és senki közülünk nem képes szenderéből, bármikor akarjon is, ugy fölserkenni: miként Krisztus a holtak országából kikelt vala. Oh tehát Szeretteim! ti, kik Krisztus feltámadásában az ő Istenségének tagadhatatlan bizonyságát birjátok, ti mindnyájan, kik az apostali hitvallásban naponként imádkozzátok: harmadnapon halottaiból feltámada, — ti Szeretteim! ragaszkodjatok hiven Jezus Krisztus üdvigéjéhez, és attól magatokat semmi guny vagy a rosz példák vonzó ingerei által még csak pillanatnyira is elvonatni ne engedjétek. Szeressétek teljes szivetekből a mi legdrágább és legjobb üdvezitőnket Jezus Krisztust, ki meghalt ugyan a mi büneinkért, de feltámadott halottaiból önerejével a mi megigazulásunkért. Pál őt a holtak első szülöttének nevezi, — valljon miért? azért Szeretteim! mert noha azon időben, mikoron Krisztus sirjából kiszálla, szent Máté üdviró szerint több szentek Jeruzsálem körül sirjaikból kiszólittatván a fővárosban uj testi életökben megjelentek, de ezek mind megint meghaltak: ellenben Jezus önerejéből egyszer feltámadván, soha többé meg nem hal, és a halál rajta többé nem uralkodik. — Ennyit ma Jezus feltámadásáról. Lássuk már mast röviden, hogyan fogunk valaha mi feltámadni?

A mi testünk halálunk után a hideg sir koporsójában fog omladozni, mig az alatt lelkünk talán örök kinokban, vagy örök örömben fog részt venni. Évek, sőt évszázadok fognak eltünni, nemzedékek nemzedékekre fognak születni és meghalni az alatt, mig a mi testünk csendes nyugalmát legfölebb az omladozás porzöreje fogja nyugtalanitni. Emésztő férgek fognak hamvadó testemben szállásolni, benne fogják ők kedves eledelöket föllelni, sőt még csontjaim is porrá fognak omladozni, és azoknak egyedül csekély omladéka fog a koporsó romjai közt fönmaradni; igen, maroknyi por és hamu leszen minden világi dicsőségnek siri maradványa. Azonban nem fog a hamu örökre hamu, az omladék örökre omladék, a por örökre por maradni; mert eljő az óra, ugymond Krisztus, mellyben azok, kik a koporsókban vannak, mindnyájan megfogják hallani az Isten sza-

vát, és ki fognak kelni az ő sirjaikból, kik jót cselekedtek, az életnek feltámadására, kik pedig gonoszat cselekedtek, az itéletnek feltámadására. Megjelennek akkor az Isten angyalai a világ minden részeiben, megfujják a mennyei trombitát, mellynek hatalmas harsogására megnyilnak a koporsók, a szétomlott csontok összeolvadoznak, uj testtel körülvétetnek; a lélek pedig vagy az ég magasságából fog leszárnyalni, vagy a pokol mélységéből felvánszorogni, és régi szomszédjával a testtel ismét egyesülni, hogy igy a test elvegye jutalmát azon szerint, mint e mulandó életben jót vagy roszat cselekedett. A gonoszak feltámadását ma elmellőzöm, mert örömest hiszem, hogy a jelenlevők nagyobb része e nem rég lefolyt nagy böjtön igaz törödelmesség által uj lelki életre támadott: azok pedig, kiknek mindenre másra nagyobb vala gondjuk, hogysem a törödelmezésre, a test leendő feltámadását ugy sem hiszik.

Oh ti háromszorosan boldogok! kik jelenleg a bünbánat és szivtörődés által uj életre támadtatok, milly dicső és örvendetes leszen reátok nézve a test feltámadása! hiszen Krisztus maga mondotta: midőn pedig ezek megtörténnek, emeljétek föl fejetöket örömötökben, mert a testi halálból szabadulástok ideje elérkezett! Ugyan is a mi testünk az ő sirjából már többé nem előbbi gyarló, előbbi mulandó, előbbi nemtelen és szenvedő állapotában fog kikelni: hanem dicső, halhatatlan erő és szellemteljes lelki test leszen. Oh milly örömmel fogja akkor a lélek az ő megdicsőült testének mondani: üdvöz légy és hozott Isten téged, az én egykori testem! ki érzéki kéjed zabolázásában, és mindennek, mit Isten parancsolt, készséges teljesitésében magadat nekem örömest szivből alárendezted! te hü segédem valál nekem ama kimondhatatlan öröm megnyerésére, mellyben idáig részesültem, és mellyet Isten irgalmából örökre élvezni fogok. Örülj és örvendezz, hiv társam! mert neked is ütött a szabadulás órája és eljött a te örök vigalmad, örök fényességed és örök világosságod órája; nem fogsz te soha többé nemetlenül elvettetni, és a sötét földbe eltakartatni, nem soha többé — mert dicsőségben támadtál fel, és egyszer feltámadván, nem halsz meg többé soha; dicsérd azért és magasztald a halál legyőzőjét, mert ezentul te is vele fogsz az örökkévalóságban uralkodni. Oh! akkor örvendetesebb Alleluják fogunk énekelni, mint mast itt e siralom völgyében. Öröm-

riadás közt fogjuk ott harsogtatni: Álleluja! elnyeletett a halál a győzedelemtől! Álleluja! halál! hol a te győzedelmed? Álleluja! halál! hol a te fulánkod? az erős oroszlány Juda nemzetségéből, az értem megöletett és ismét feltámadott Isten báránya szerezte meg nekem ezen diadalmat.

Oh Szeretteim! milly örvendetes nap leszen ez minden igazakra nézve! mekkora leszen a szülék öröme, midőn az ő magzataikat, egyet sem kivéve, mindnyájokat elővezetik, és ők az ur angyalaitól annak jobbjára a juhok, az Isten választottai közé fognak helyeztetni! hogyan köszönik ezek akkor az ő szüléiknek, hogy ők pontosak, szigoruak és őrködők valának az ő nevelésökben! hogyan fognak örvendeni a hiv házas párok, midőn ők egymással karöltve az ur angyalaitól annak jobbjára a juhok és az Isten választottai közé helyeztetnek! hogyan fogják ők azon éveket, napokat és órákat áldani, mellyekben a hivtelenségre késztető kisérteteknek ellenszegülve, egymáshoz szentül hivek maradtak! hogyan fognak akkor az igaz törödelmezők örvendeni, hogyan fogják ők az Istent dicsérni, hogy még idején bünbánatra és törödelmességre ébredtek! hogyan fogják áldani azon órát, mellyben ők Isten malasztjának sziveiket megnyiták, és azzal mind végig állhatatosan együtt munkálkodtak! És mennyire fogok én azon a napon örvendeni, midőn én — mint Isten irgalmából bizalmasan remélem — titeket, kiknek lelkeit az ur gondviselésemre bizta, mindnyájotokat, kiket áldásaimmal sirjaikba, hol poraik nyugszanak, kikisértem, vagy kik jelen beszédemet a feltámadásról halljátok — ha én titeket mindnyájotokat az ur angyalaitól egybegyüjtve annak jobbjára a juhok, az Isten választottai közt meglátandalak!? ha látni fogom azon ifjakat és leányokat, kik életök nyiladozó virágában átszenderültek; — ha látni fogom azon eltévedteket, kik e szent helyről, vagy a gyóntató székben hallott igére visszatérének, és igy az örökkévalóságba szerencsésen eljutának; ha látni fogom ama siránkozó szenvedőket, sinlődő szegényeket, a kemény megtámadásokban bátran megküzdött vitézkedőket, kik az Isten akaratára készséggel hagyatkozva, végezték be siralmas és tövises pályájokat; — mennyire fogunk mi akkor együtt tiszta mennyei örömök közt olvadozni, mennyire fogunk mi akkor együtt vidám szivvel Istennek hálákat adni — én ugyan, hogy ő, a végetlen jóság engem az ő szent igéjének hirdetésére

méltatott, ti pedig, hogy a hirdetett igéket készséggel fogadtátok és azok állhatatos követését, mellyek örök életre vezetnek, szivetekben eltökélétek, életpályátokon nyilvánitottátok?!

Oh Isten báránya! ki megölettél a mi büneinkért és feltámadtál a mi megigazulásunkért! Oh győztes, oh halál és pokol, bün és sir, hamvadás és enyészet dicső győztese, Jezus Krisztus! ne szégyenitsd meg, kérlek, az én annyira kellemes, annyira vigasztalatos reményemet, méltatlan személyem és fárabeli hiveim irányában! — Diadalmaskodjál tehát oh Isten báránya! mindnyájunk szive fölött, és ne engedj, kérlek, minket husvét után tőled a halálos bün által ismét elszakasztatni! Magdolnával a szeretettől hevülő bünbánóval karolom át lélekben a te dicsőült szent lábaidat, — Rabboni! legkedvesebb tanitó mesterem! Rabboni! imádandó üdvezitőm! Rabboni! minden reményem és egyetlen életem! légy folyvást elevenebb a mi lelkünkben, ebben élj, uralkodjál, diadalmaskodjál mind addig, mig végre testünkben az ég fölhői közt szined elé vezettetünk, hogy örökre veled legyünk: akkor, oh! akkor tisztább és vidámabb hangon, hogysem ma e mulandó falak közt tehetnők, fogjuk mi harsogtatni hálánk, szivünk bensejéből az örök Alleluját. Amen.

Ugyan arra.

A tavasz a mi leendő feltámadásunknak előképe.

(Pinkafő 1832.)

Feltámadott: nincs itt.

(Márk. XVI, 6.)

Nem tudom, Szeretteim! eddig elő észrevettétek-e, hogy az isteni bölcseség a mi katholika anyaszentegyházunk fő ünnepeit, mellyek minket szent hitünk legmagasztosabb titkaira emlékeztetnek, időre nézve is ugy intézte el, mi szerint azokat némileg maga a természet is velünk együtt ülné meg. A mi religiónk fő ünnepei: a karácson, husvét és pünkösd. A karácson a napfordulás idejébe esik. — Illyenkor a nap földünk irányában az ő legmélyebb körében áll, a napok legrövidebbek, a nap sugarai nem birnak átható erővel, az élet az egész természetben megmerevül, és a földön minden

szinhalálban szenderülve nyugszik. De innen kezdve a nap fölebb emelkedésével minden fölfelé indul. A nap sugarai annak emelkedésével folyvást erősödnek, a napok szemlátomást hosszabbodnak, és fölvidit mindnyájunkat ama vigasztaló remény, hogy a melegitő napnak tüzetesebb sugarai nem sokára uj életet öntenek az egész természetbe. Hasonlóan van a lelki világ állopota Krisztus születésével. Ő az igazság fölkelő napja, kinek születése azon korszakba esett, midőn az emberi nem erkölcsi élete majdnem kihalva volt. De ez is csak szinhalálba volt szenderedve, épen ugy, mint télen át a természet élete. Krisztus születésével föltünt egyszersmind a remény, hogy, ha egykor belőle az igazság és szeretet sugarai hathatósabban az egész világra kilövellenek: általuk uj lelki és erkölcsi élet fog az emberek közt felvirágzani. — A husvét a tavasz kezdete, melly a természetre szinte, mint az emberekre nézve a feltámadás ünnepe. Ezen egyszerü fogalomban: valamint a gabna szemnek, ha külső hüvelye a földben megrothad, *belső* életcsirája a nap fényére kibujik a földből és fölféle siet: ugy az ember is, ha testének külső hüvelye feloszlik, belső valójával a feltámadt üdvezitőnek előképe szerint uj élet világosságára fog a föld porából kikelni, — ezen egyszerü fogalomban öszpontosul a természeti, és keresztény tavasznak egész hasonlatossága. — Pünkösd napján az atya jobbján ülő üdvezitőnek dicső munkáit ünnepeljük. Az uj lelki világnak alkotója ekkor az ő munkásságának teljes dicsőségében mutatkozik. — Igy van ez a látható természetben is. A természet ujan viruló élete, mellyet karácsonkor még csak sejtve váránk, mellyet husvétkor első csirájában üdvezlénk, — mast teljes erejében és virágjában diszlik; ezentul annak nyári szinte, mint téli gyümölcsei érni indulnak. Igy állitja előnkbe a pünkösd is Jezus apostalaiban, és az első keresztényekben zsenge gyümölcseit ama nagy lelki aratásnak, mellynek ezentul az egész emberi nemre ki kelle terjesztetnie. Milly dicső, milly tanulságos a természetnek imez egybehangzó járása a mi fő ünnepeinkkel? Mivel tehát mi ma Isten kegyelméből örvendetes husvét napját, vagy is Jezus dicsőséges feltámadásának emlékét ünnepeljük: elmélkedjünk ma azért a tavaszról, mellyet megérhetni szerencsések valánk. Beszédem tárgya tudniillik: a tavasz, mint leendő feltámadásunknak előképe. Feltámadt urunk nyissa meg sziveinket!

---

1. Évről évre azt tapasztaljuk, hogy a természetben minden, mi télen át hóval födetvén, megmerevült, a kikelettel megujul: igy a földbe takart vetemények, és a réteknek őszszel lekaszált virágai tavaszkor megujulnak. A napnak téli mélységéből kiemelkedésével ennek melegitő sugaraitól földünk egészen uj alakot nyer, a fák uj zöld lombokat vervén a remény virány szinével viritanak. Ugyan ezt fogjuk látni az emberek közönséges feltámadásának nagy napján is, miként erről az ur Izsáiás prófétának előre nyilatkozott: látni fogjátok és örvendeni fog a ti szivetek, mert mint pázsit, ugy fognak viritani a ti csontaitok, és megfogjátok ismerni az ur kezét. Tehát itt alant mi még szinte, mint egy télben élünk, hol egyikünk másika után hull a sirba, valamint öszszel a fának levelei egyik a másik után hulladoznak, vagy mint a gabnaszemek a földbe boronáltatnak. De eljő a mi feltámadásunk kies tavasza, és akkoron Alleluja! akkoron örülni s örvendeni fogunk, eleibe fogunk menni a mennyei vőlegénynek a halhatatlanság pálmaágaival! innen van nálunk kereszténynéél ama szép szokás is, hogy mi halottaink tetemeit hamuvá nem égetjük, mint a pogányok, hanem az Isten kertjében azon földbe, honnan vétetett, eltakaritjuk; hol a test hüvelye, mint a buzamagé, elrothad, és rothadásából a virulva kibujó buzamag gyanánt egykoron uj halhatatlan életre támad.

2. Valamint tavaszkor nem csak megujul, hanem egyszersmind megszépül az egész természet: ugy fog a mi testünk is egykor a feltámadás nagy napján megdicsőülni. Világosan tanitja ezt szent Pál, mondván: rothadásban vettetik el, rothadatlanságban támad fel; nemtelenségben vettetik el, dicsőségben támad fel; erőtlenségben vettetik el, erőben támad fel; állati test vettetik el, lelki test fog feltámadni. Tehát 1) ezen gyarló olly sokféle nyavalyák és gyötrelmek alá vetett test helyett a választottak dicső testet vesznek föl, melly többé szenvedésnek soha ki nem tétetik; 2) ezen nemtelen, sötét, romlandó test helyett dicső testet vesznek föl, melly hasonló leszen a nap fényétől megvilágitott fölhőhez, és a tüz lángjai közt szikrázva csillámló vashoz, 3) ezen erőtelen, és gyönge test helyett ép erős testet vesznek föl, melly elevensége és sebességével a szeleket is fölülmulja, ugy hogy egy szempillantásra ott lehet, a hol akar. Erre nézve van példánk Habakuk profétában, kit az angyal

Juda országából Babylonba két száz mértföldnyire elragadott Danielhez az oroszlányok vermébe, és ismét azon pillanatban Judaországába visszavitt. 4) Ezen állati test helyett, mellynek fentartása ételt, italt és álmat kiván, a közönséges feltámadáskor lelki testet veszünk föl, melly feltámadt urunk testéhez hasonlólag a zárt ajtókon és falakon át fog hatni, épen ugy mint a nap sugarai az üvegen áthatnak. A testnek pedig ime megdicsőülését a keresztények széles e világon husvét napján az által vallják és hirdetik: hogy ők hitünk ezen főünnepén legszebb ruháikba szoktak öltözködni. Mire nézve csak egy az én észrevételem. Ha a világ fiai semmi fáradságtól vissza nem rettennek, hogy halandó testöket uj köntösbe takarhassák: mennyivel inkább kötelesek a keresztények mindent elkövetni, hogy istenes életök által magokat a dicső feltámadásra, melly a mi portestünket olly ékes alakba fogja öltöztetni, méltókká tegyék.

3. A kikelet az ő különféle tarka és változatos szépségeivel *minket* leendő feltámadásunkra emlékeztet. Mast a tavasz uj virányai közt a kinyiló változatos virágokban látjuk ama roppant különbséget, mellyel azok egymástól illatra, szinre és szépségre nézve különböznek, (és milly gyönyörrel kecsegteti ime sokféle változatosság a mi szemeinket?) Igy a közönséges feltámadáskor hasonló változatos szépség fog lenni a dicsőült testek között is. Mit ismét szent Pál világosan ád elő, mondván: más a nap fényessége, más a hold fényessége, más a csillagok tündöklése, mert a csillag különbözik a csillagtól fényességben. Valamint tehát a virágos tavasz szépségei közt a rózsa a liliomtól, a liliom a violától kecses szinére, kellemes illatára nézve különbözik: ugy fognak a választottak is testökben a feltámadás nagy napján különbözni. Az arany ragyogó fényében jelennek meg akkor azok, kik itt az Isten és felebaráti szeretetben tündöklöttek; fejér liliom öltözetében a szűztiszta ifjak és leányok, kik itt a szűztisztaság esküjét és kincsét hiven megőrizték; tüzfényű biborban a vértanuk, kik itt Jezus hiteért és üdvtanitásaért véröket ontották; — szóval: mind azon erény, mellyet halandó pályánkon magunkévá teszünk, épen ugy fog a mi dicsőült testünkön visszasugárzani, mint a tavasz virágaiban azok változatos szinei kecsteli visszatükrődzenek. Menjetek ki oh keresztények! gyakrabban virányos réteitekre, hol a természet szép virágai annyi

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 111 von 618

sok változatosságban virágoznak: vegyétek szemre azok kecsegtető tarkaságait, és emelkedjetek föl a virágos pázsit szinhelyéről a csillagos egekre gondolataitokban, énekeljetek örvendetes Állelujját azon képzeletnél: hogy a tavasz minden virágainál szebben fog a föld sötét gyomrából kivirágzani az én testem, ha én mast itt az én Istenemnek élek! Valamint pedig a tavasz virágai mast itt kellemes illattal áradoznak: ugy fognak a választottak dicsőült testei is jó illatokkal illatozni, mert a szentek hiteles életirásaiban többekről olvassuk, hogy fölvétetvén sirjaikból hült tetemeik bájoló illatot terjesztének el. Legalább ezt olvassuk szent István apostali királyunk ereklyéiről is.

4. Bárhová vetjük kikeletkor szemeinket: mindenütt bájoló örömmel töltöznek érzékeink; itt a szépen tenyésző gyümölcsfák buja virágai legeltetik szemeinket; ott a madarak elragadó énekei kecsegtetik füleinket, amott a jóillatu virágok kellemesen illetik orrunkat; másutt a tavasz kora gyümölcsei elégitik ki izvágyainkat. De emeljük föl szemeinket e siralom völgyéből! ha már ennek tavasza is olly sok kellemekkel bövelkedik: mi leszen majd ott az örök tavasz hazájában? Oh! milly szivéltető örömélv várhat mi reánk ott, hol a Szentháromság egy Istent az ő szent angyalaival szinről szinre látni fogjuk? milly lélekemelő örömélv vár reánk ott, hol a szent angyalok szivolvasztó énekét meghalljuk, kik a bárány előtt éneklik: Állelujа! a megöletett és feltámadott bárányé a tisztelet, és hatalom, dicséret és dicsőség; milly örömélvekkel fogunk mi akkor eltelni, midőn az Isten tökéletes látásával táplálkozunk? a zsoltáros ama dicsőség fölötti elmélkedésében elragadtatva kiálta fel: megrészegednek ők a te házod örömeitől, és boldogságod forrásaiból fogod te őket itatni.

5. A tavasz tökéletes képe a mi leendő feltámadásunknak; mert valamint kikelettel minden uj életre támad, de nem minden változik át; igy például a mérges kigyó fölébred tavaszszal téli álmából, a mérges növények kikelnek téli szenderökből, de mérges kigyók és növények maradnak tovább is: épen ugy leszen a közönséges feltámadás napján is. Mert mindnyájan feltámadunk ugyan, mint szent Pál tanitja, de nem mindnyájan változunk át testünkben az örök dicsőségre. Minthogy tudniillik Krisztus tanitása szerint tágos az ut, melly a kárhozatra vezet, és sokan járnak azon; ellenben keskeny az ut, melly az

életre vezet, és kevesen járnak azon: azért bizonyos, hogy az emberek nagyobb része egykoron nem a dicső feltámadásra, hanem az itéletre fog sirjából kikelni. Ime komoly gondolat forogjon tehát szünet nélkül mast a mi elménkben: nehogy valaha mi is az emlitett szerencsétlenek közé számittassunk. Legyen azért husvét napján a mi örömünk hasonló azon földmivelőéhez, ki tavaszszal buján zöldellő mezejének viranyait öröm közt vizsgálgatja; ő ugyan örvend, látván veteményeit a remény szinében ékeskedni: de tavaszi öröme távol sem olly nagy, mint az ő aratási örvendezése; mert szép kilátásai mellett szorong az ő keble a félelemtől, ne talán egyszerre semmivé tegye a jégeső fáradozásának minden gyümölcsét. Azért midőn viruló szántóföldeiken körüljárnak, egy uttal égbe emelik könyörgő szavaikat: a mennydörgésektől, villámoktól és jégesőtől, ments meg Uram! minket; hogy a földnek bő gyümölcseit adjad és megtartsad, kérünk téged, hallgass minket! Hasonlóképen mi is örvendjünk ugyan feltámadásunk dicső kilátásának, de azon komoly tartózkodással és megfontolással, hogy még nem vagyunk a világ végső napján: azért álljunk őrt, és imádkozzunk, hogy kisértetbe ne essünk, ne hogy ettől legyőzetvén, az örvendetes és dicső feltámadástól megfosztassunk.

Feltámadt igazság napja! derülj föl a mi szivünkben, mint mast az egész természet megujul; derülj föl a mi lelkünkben, mert nálad nélkül az e pillanatban a halál martalékává lenne. Derülj föl és diadalmaskodjál az igazak és töredelmes bünbánók sziveiben; derülj föl, és diadalmaskodjál a bünösök sziveiben is, hogy azokat megszenteld és üdvözitsd. Engedj minket e mulandó kikelet után az örök tavaszra viradni, hogy mi ott neked örök Álleluját énekelhessünk. Amen.

---

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 113 von 618

Husvét napján dél után.

A fafeszület, vagy is segedelem a szükségben.

(Pinkafő 1827.)

Németországban Köln városában vala egy Katinka nevü árva leányka, ki atyját nem is ismerte, anyját pedig már nyolcz éves korában elveszté. Rokonai ugyan jólelkü, de szegények valának, kik magoknak is sok gyermekeik levén, az árvát nem segithették. Egyik vasárnapon, mellyet nálunk sokan kivált a fiatalok Istennapja helyett bünnapjává tesznek, est felé a szegény árva a székes egyházba menvén, ott a szüz Mária oltára előtt az irgalmasság anyját könyhullatás közt kéré, venné őt az elhagyottat kegyes oltalmába, és segitené valami jó szolgálatba. — Itt az ájtatosan imádkozó leányka magára vonta figyelmét valaki Linden nevü asszonyságnak, kinek kastélya Kölntől négy órányira fekvék. Ezen asszonyság a nehéz zokogás közt imádkozó árvához közelitvén, szelid hangon megszólitá őt: szegény leányka! te igen szomoru vagy, miért zokogsz te annyira buzgó imádságod mellett? Oh! válaszolá az árva, hogyan is ne szomorkodnám, anyámat az én egyetlenemet ez előtt nyolcz nappal temették el, apámat nem is ismertem, és mast magamra hagyatva végső szükségemben nem tudom, hová forduljak, azért esedezém itt a szeretet anyja előtt, hogy vegyen kegyes anyai szárnya alá, és segéljen valami jó szolgálatba. És ime! a te könyörgésed, viszonzá a nemes lelkü asszonyság, meghallgattatott; jer velem, én mától fogva neked anyád leszek. A könyörülő asszonyság csak ugyan az árvát magához vette kastélyába, azt minden női munkára megtanittatá; a leányka pedig az ő jótevőnéje várakozásának annyira megfelelt, hogy őt mint tulajdon leányát megkedvelné; az árva tudniillik jótevőnéjének minden mozdulatára vigyázott és annak akaratát mindenkor megelőzőleg teljesitette.

Katinka távol vala attól, hogy a kegyelem miatt, mellyben őt kegyes jótevőnéje részesité, elbizakodnék; sőt inkább ő az egész helységben az alázatosság és visszatartózkodás példája levén, mindenkitől megkedvelteték. — Igy éle Katinka az ő második anyjának oldala mellett tizennégy évig vidáman és gond nélkül, egy

napot sem hagyván lenyugodni, hogy Istennek az ő atyai gondviseléseért, mellyel az árvák atyja róla gondoskodék, forró hálákat ne adott volna. Mivel pedig nincs itt a földön sehol állandó boldogság: Katinkának is szép derüre nyilt tiszta ege nem sokára borura változott. Az ő szeretett jótévőnéje hosszu és veszedelmes nyavalyába esett. Katinka körötte minden szolgálatot éjjel nappal azon szivességgel megtőn, mellyel a hű gyermek anyjának betegágyában tartozik. Azért gyakran megvigasztalá őt a beteg asszonyság, mondván: kedves gyermekem! te igen sokat fáradozol én értem, de végrendeletemben gondoskodom rólad, hogy holtom után becsületesen ellátva légy. Mire Katinka könyekre fakadván, kéré jótevőnéjét, ne hozná elő halálozását. De a nemes asszonyság válaszolá: ne sirj, kedves gyermekem! nem olly rettenetes a halál, mint azt az álképzelet előnkbe festi, sőt az a mi komoly barátunk, ki minket ime test fogságából, mellyben sinlődünk, kiszabadit, és megnyitja nekünk a szebb világ kapuját. — Ime! ma épen husvét ünnepe vagyon, azon nap, mellyen Krisztus a mi üdvezitőnk halottaiból feltámadott. — Oh! milly dicsőséges vala akkor az ő teste, fényes, mint a ragyogó nap! ezen Jezus az én testemet is egykor feltámasztja. Ott mi megint találkozunk, és ha te jámborul élvén, ártatlanságodat megőrzed, akkor nála téged valaha bizonyosan meglátlak, és pedig örök elválás s fájdalom nélkül.

Valóban meg is hala néhány nap mulva a jótevő asszonyság, és végrendeletében ugy intézkedék, hogy az ő fogadott leánya Katinka azon négy ezer forintot, melly egy kölni kalmárnál vala tőkésitve, öröklené; azonfelül pedig a boldogult drága ékszereiből is egyet tetszése szerint választhatna. — A végrendelet kihirdetésénél lehete a boldogult rokonainak arczképein irigy vonásokat látni, kik a szerencsés Katinkát, mint hajdan Józsefet az ő testvérei, nem szenvedhették. Azonban a mindenkor kevéssel megelégedő árva a boldogult ékszereinek megosztásánál sem arany gyürüt, sem drága karpereczet, vagy gyöngyöt nem választa, hanem azon feszületet, mellyet jótevőnéje beteg ágyában mindig kezében tarta, többször megcsókola, és a szeretet könyeivel áztata. — Ezen fafeszület, monda ő az örökösöknek, kik az ő választásán szivből nevetének, nekem legdrágább emlék, melly engem örökre az ő végszavaira emlékeztet, miket halaványajka hozzám rebege: ha én abban helyezem bizodalmamat, ki itt a kereszten függ, ak-

kor soha vigasztalás és segedelem nélkül nem fogok szükölködni; mert a halál óráján sem drága kő, sem igaz gyöngy, hanem egyedül a feszület nyujthat vigasztalást.

Jótevőnéjének halála után Katinka az udvari kertésznek fiával, munkás és erényes ifjuval egybekelvén, öt évig mindketten boldog páros életet élének. — Mast azonban férje a kert gyümölcsösét nyesegetvén, a fáról leesett és jobb karát kitörte, melly roszul forrasztatván egybe, munkára örökre haszonvehetetlen maradt. És igy a kertész csekély kegypénz elnyerése mellett szolgálatából kénytelen lőn kiállani. — Erre elhatározák magok közt, hogy Katinka örökségén egy házat megvesznek a faluban, hol boltot nyitván, ennek azonnal árukkal beszerzésére a helység egyik tehetősb birtokosától ezer forintot kölcsönbe fölvettek. Ők itt is a kevéssel megelégedvén, vidám és boldog életet folytatának, és Istentől több gyermekkel megáldattak.

Azonban ütött rájok nézve is a legnyomasztóbb csapás, és a legnehezebb kisértet órája. A kölni kalmár tudniillik, kinél négy ezer forintjok tőkésitve vala, csőd alá esett, és Katinka egész örökségét egy fillérig elvesztette. Miről értesülvén a paraszt, kitől ők a pénzt kölcsönözték, dühösen berohana hozzájok, és szidalmazások, átkozódások közt felmondá tőkéjét azon fenyegetéssel, hogy, ha őt husvét napig ki nem fizetnék, minden irgalom és perpatvar nélkül házukat, boltjokat, minden vagyonukat, sőt utolsó vánkosukat is el fogná adatni, — e közben gorombán verte az asztalt, és szája szinte habzott dühében. — Katinka annyira elszomorodott, hogy majd nem szive megrepede szorongó keblében, mert neki e földön senki jóakaró barátja nem vala. Elközeledék az alatt a nagy hét, melly mast ő reá nézve kétszeresen szomoru hét vala, mert a fizetés napja már már beálla, a remény sugara pedig sehonnan feléje nem sugárzék; ámbár kis sereg gyermekeivel és férjével együtt Istenhez fordulván az imádságban állhatatos vala. Nagyszombat alkonyán, midőn egész családja a templomba méne feltámadásra, Katinka mint a ház őre maga marada otthon; és bezárván minden ajtót, kezébe fogá ama fafeszületet, mellyet jótévőnéje hagyatékából választa, és letérdelvén szobájában igy kezde imádkozni: Oh! én Istenem! megváltóm! milly iszonyu nagy nyomorban vagyok én, de nem annyira magam miatt fáj szivem, mint inkább az én gyermekeimért, kiket te nekem adtál;

majd nem megrepedez az én anyai szivem az én szomorgó kebelemben! de nem annyira én értem, mint inkább enyéimért kérlek tégedet: atyám! ha lehetséges, muljék el tőlem a szenvedés ime köserü pohara! — Megváltó üdvezitőm! te könyörülő szemekkel tekintél le anyádra a keresztről, te őt feltámadásod által dicsőségesen megörvendeztetted; tekints reám is szegény bünös anyára, és add, hogy husvét napja nekem is örvendetes örömünnepe legyen. — Mire hirtelen olly igen könnyen érzé magát, mintha egy malomkő esett volna le nyomasztott szivéről, vidáman kele föl imádságából, és a fafeszületet szokott helyére felakasztani indula. — E közben észreveszi, hogy a feszület hátuláról egy fadarabka az enyvtől elválva a szoba padolatára esett, mert az enyv kezeinek forróságától és könyeinek cseppjeitől felolvadván engedett; tehát az ablakhoz méne, a világosságnál megakarván nézni, mimódon ragaszthatná vissza az elvált darabkát a feszületre. — Ihol! mit látott? a feszület belsejéből szemét káprázтató csillám sugárzék ki, és folytatván tovább fürkészését ugy találta, hogy a fafeszület belüregében egy másik drága kövekkel gazdagon megrakott és aranyba foglalt kisebb kereszt vala elrejtve. — Ekkor az ő szomorának és aggodalmának fájdalom könyei hirtelen örömkönyek gyöngyeivé változának! Oh! feltámadt! kiálta föl Katinka, hiszen te megint kegyesen meghallgattad könyörgésimet! fogadd azért az én örömkönyeimet tőlem hálaáldozatul. — Elképzelhetitek azon nagy örömöt, melly az ő férjét és gyermekeit meglepte, midőn ők a feltámadásról szomoruan visszatérvén, anyjoktól az Isten kegyelmének ez uj nyilvánulását megértették; térdre estek ők mindannyian, és hálakat adtak Istennek az ő váratlanul rájok áradozott jótéteményeért. A drága feszületkét az aranymüvesnek eladván adósságukat mind lefizették, és a fölül maradt pénzt szükség esetére félretévén, józan takarékosság s gazdálkodás által annyira mentek, hogy gyermekeiket nem csak illendően fölnevelték, hanem becsületesen el is látták. A fafeszületet pedig, mint legdrágább emléket késő unokáikra is örökségképen áthagyományozták, hogy ez által azok örök időkre visszaemlékeztetnének ama jótéteményre, mellyel Isten őket a legnagyobb szükségben megáldotta. — Lássuk már mast, millyen tanulságot vehetünk e történetből.

1-ső tanulság. Katinkának fafeszülete (ki hitte volna!) gazdag drága kincset rejtett magában, melly őt gyermekeivel együtt a

legnagyobb szükségből gazdagon kisegitette. Ime feszület Szeretteim! melly itt előttünk vagyon, tegnap előtt még Golgotha, vagy is agykoponya hegyén köz-megvetés és gyalázat tárgya vala; — mindnyájan, ugymond az üdvige, kik mellette elmenének, hajtogatván fejöket, káromolják vala mondván: Vah! ki az Isten templomát lerontod, és harmad napra fölépited azt, szabaditsd meg magadat, ha Isten fia vagy, szállj le a keresztről. — És lássátok e gyalázatos kereszten az függött, ki becsesebb és drágább minden drága gyémántnál és igaz gyöngyöknél, ki mint a halál meggyőzője, mint második Jónás uj életre kelt ki a föld gyomrából, és azon templomot, mellyet a zsidók dühe lerontott, önerejéből igérete szerint az ő megfeszittetésének harmad napján fölépitette. Az ő fakeresztje diadaljele ama győzedelemnek, mellyet ő a poklon, a bün hatalmán, a halálon és az enyészet sirján vőn; és imez előbb átalán megvetett és útált kinfa, ma még a föld hatalmas királyainak koronáján is minden gyémántnál becsesebb fényével ragyogva tündöklik. Mi pedig a feltámadt Istenembernek ime keresztjele által minden kisérteteken győzedelmeskedhetünk, minden jóra megerősittetünk, sőt azon feltámadt Urunk által, ki értünk a fakereszten meghalt, számunkra a mennyország is nyitva áll. Alleluja!

2-ik tanulság. A mi Katinkának fafeszületével, melly drága kincset rejte magában, a mi Krisztus keresztével, mellyen ő értünk függött, történt vala: ugyanaz történik Szeretteim! még ma is a mi szenvedéseinkkel, és azért ezeket mi keresztények szépen és elmésen keresztnek szoktuk nevezni. Külszinre minden baj és szenvedés a kereszt kinfájához hasonlit: de bensőleg olly nagy kincset rejt az magában, melly minden aranynál becsesebb, minden gyémántnál és igaz gyöngyöknél drágább. Ez jusson eszetekbe minden szenvedésnél, melly vállaitokat nyomja, és ne tekintsétek szerencsétlenségnek, hanem Isten áldásának, ha Isten titeket szenvedésekkel meglátogat, mert eljő az óra, mikor a hüvely (a halandó) elmulik, és a legdrágább belső valóság, melly becsével minden aranyot és drága követ meghalad, az ő dicső értékében fel fog tünni; és ha bár ez itt alant nem is történik meg mindenkor, de oda fenn minden esetre megfogjátok látni, hogy a ti szenvedéstek az Istennek kimondhatatlan jótéteménye vala, melly minket az örökkévalóságban még akkor is gazdagokká teszen, midőn

már e világ a tüztől régen fölemésztve, és az ő dicsősége minden aranyával s drága köveivel együtt porrá hamuvá égetve leszen. Igen, Szeretteim! ez ép olly bizonyosan befog következni, a millyen bizonyos, hogy Krisztus feltámadott. Azon szem, melly mast a fájdalom könyeit sirva hullatja, ott az öröm kiapadhatlan forrásaiban fog töltözni. Azon fül, melly mast vigasztalást nem hall, ott az Isten szent keneteiben fog enyhülést találni. Azon nyelv, melly mast csak panasz és jaj szókat rebeg, itteni jajgatásaiért is örvendetes Alleluját fog zengedezni. Azon sziv, mellyet mast a szomoruság mázsás sulya nyomaszt, örömérzelmekkel fog megtelni. Tekintsetek csak vissza Jezus tanitványira és a jámbor asszonyokra, mennyire szorongattatának ezek, mondván: Oh! kicsoda hengeriti el nekünk e nagy követ? mennyire félve rettegének, és remegve bezárkózának az apostalok? de hogyan örvendének ők, midőn az urat meglátták? mennyire zokogott Péter, és hogyan megvigasztaltatott ő? mennyire siránkozott a fájdalmas anya Mária a kereszt alatt, és millyen öröm és örvendezés lőn fájdalmának jutalma? és oh! milly örvendetes, milly dicsőséges lehet ma az ő husvétjok mennyben? Bizzunk azért és reméljünk kedvesim! a mi feltámadt urunkban, kinek minden öröme abban van, ha másokat megkémélhet, ha másokon könyörülhet, ha másokat megörvendeztethet. Egy időre ostorozol te minket, monda a próféta, hogy azután megenyhithess. Bizzunk és reméljünk feltámadt urunkban, ki soha többé meg nem hal, s kinek adatott minden hatalom mennyben és a földön. Bizzunk és reméljünk a halál és enyészet legyőzőjében, mert e sárházunk ugyan nem sokára összeomlik, de helyette ollyan hajlékot nyerünk, mellyet nem emberi kezek épitének. Csak arra az egyre emlékeztetlek, hogy az apostal intéséről meg ne feledkezzünk: ha tudniillik Krisztussal lélekben feltámadtatok, azokat keressétek, mellyek oda fenn vannak, hol Krisztus az atyának jobbján él és uralkodik. Amen.

Ugyan arra.

A husvéti tojás eredeti története.

(Pinkafő 1843.)

Jámbor eldődeink, kikben még a vallásosság, becsületesség és az ur félelme nagyobb vala, hogy sem az ő késő unokáikban, az anyaszentegyház sátoros ünnepeit, ugymint husvétot és karácsont gyermekeik előtt is különféle ajándékok által örvendetes és emlékezetessé tenni iparkodtak. Innen keletkezett a kis Jezuskának karácsonfája, és a husvéti piros tojás. Talán a husvéti festett tojások eredeti történetę előttetek egészen ismeretlen: azért ma ezt elbeszélem.

Több század előtt Németországban élt egy Burgund nevü jeles herczeg, ki nagyon gazdag vala. Ennek egyetlen leánya volt, kinek neve vala Ádel. A gróf kisasszonyt egyszerre két gróf kéreté meg házastársul; egyik kérőnek neve Árnold, ki ugyan gazdag, de vad és rosz erkölcsü vala; másiknak neve Szigfrid, ki az elsőnél szegényebb, de annyival jámborabb és szendébb vala. A szülék az ő kedves leányuknak szabad választást engedének, és nem kényszeriték, mint illy esetekben többnyire szokás. Ádel jól nevelt leány létére a vagyonára nézve ugyan szegényebb, de erényeire tekintve Árnoldnál gazdagabb Szigfridet választá vőlegényeül. E miatt Árnold felbőszülvén, bosszuállást kezde szivében forralni, mellyet az első kinálkozó alkalommal ki is vitt. A házas pár hat évig olly boldogan éle együtt, mintha már itt a nap alatt mennyekben laknék. Az Isten őket egy fi és egy leány gyermekkel áldá meg. Hat év mulva háboru ütött ki, és Szigfridnek vitéz levente létére a császárt kelle kisérnie. Árnold Szigfridnek távollétét bosszuvágyainak kielégitésére felhasználván, ennek várait egymás után megrohaná, és Ádelt is gyermekeivel együtt fogságba hurczolandotta, hahogy szökés által nem menekül vala.

Ádel két kis gyermekével és egy inassal három napi utazása után a nagy erdőségben (mert akkor még Németországban olly rengeteg erdők valának, hogy azokban napokig lehete barangolni) egy szénégető gunyhóra akadt, hol a völgyben a szénégetők mintegy harminczan csendes és nyugalmas életet élének, és azon ke-

véssel, mijek vala, megelégedének. Ezek a jó grófnét, ki azonban származását és rangját eltitkolá, szivesen fogadták, annyival is inkább, mert ő azoknak minden csekélységért megfizetett. Itt nevelé a jó anya az ő gyermekeit az ur félelmében, gyakran könyörögve az urhoz fordulván: tekintene szomorú állapotára, és vezérelné őt vissza férjéhez.

Már három év folyt le, mig a háboru folyvást tartott; a gonosz lelkű Árnold pedig a grófné várlakait elfoglalván, keményen őrizteté, és a grófné után mindenfelé kémlelődött, de annak tartózkodási helyét kitanulni nem tudta. Az alatt a szénégetők gyermekei a grófnéival közelebb megismerkedének; a jó anya pedig ezen gyermekeket megakará örvendeztetni. Épen husvét napja vala, mire ő különféle tojásokat festett, mellyekből minden gyermeknek hármat szánván, mindegyik tojásra valami emlékmondatot irt. A tojás osztogatása közt az örvendező gyermekek körül a grófné egy idegen ifjut pillanta meg, ki tizenöt éves lehetett; ezen ifju szomoruan állva nézé az örülő kisdedeket. A jó hölgy pedig a szomorgó ifjuhoz közeledvén, kérdé tőle: valljon miért szomorkodnék? Oh! monda ez, tizennégy nap előtt meghalt atyám, és anyám azt üzené, mennék haza, az ő és még két kisebb testvéreim számára kenyeret keresni. Már három napja jövök és még jó darab utam van hátra haza érkeztemig. Szegény árva! monda a grófné, szánakodom sorsodon, de bizzál az Istenben, ő, ki senki árvát el nem hagy, rajtad is fog segiteni, ime egy kis uti költség; — én pedig, szóla a kis gróffi, husvéti tojásomat adom öcséd számára; én ismét, mondá a kis grófleány, az enyimet kis hugod számára; — nohát én is adok egyet anyád számára, szóla a grófné, és kihozván egyet hajlékából, arra a következő velős mondatot jegyzé föl: a szükségben, bizzál Istenben.

Utnak indulván az ifju az ő ajándékaival, két nap az erdőben szerencsésen haladott; harmadnap pedig alkonyat felé, midőn egy nagy magas szikláról leereszkedék, a völgyben maga előtt egy ájulásban fekvő embert látott, kinek formájából, és mellette fölnyergelve álló lovából kinézte, hogy ez valaki nagy urnak inasa lehet. Szánakodván a szerencsétlenen, vizért ment, mivel azután addig mosogatá az ájultat, mig az egészen magához tért, és föléledezett. Isten fizesse meg, szólamlék föl az inas, ha mast véletlenül te nem jösz, ájulásomban itt elvesztem volna. Lovam a

sziklaoromról lecsúszott, és engem ide a mélységbe levetett. De mast ugyan éhes vagyok, van-e egy falat kenyered, én már mindenből kifogytam. Kenyerem, viszonzá az ifju, nekem sincs, de van három tojásom, azokat oda adom. Föltöré tehát először az egyiket, utána a másikat; az inas pedig azokat jó izüen megeddegélé; de a harmadikat, ugymond, már nem merem megenni, mert a kemény tojás hamar megárthatna; hanem nagy szivességet tennél velem, ha azt nekem ajándékoznád, már csak azon reám illő szép fölirásért is: a szükségben, bizzál Istenben. Az ifju neki adá, és mast ketten együtt folytaták utjokat, mig végre a szegény özvegyasszony házához érkezének. Itt az inas egy napig nyugodott, mert jobb lábát megsértvén, nehezen esék neki a lovaglás.

Másnap reggel bucsut vevén a jólelkü szegényektől tovább lovagola hazája felé, hol nap nyugtával az ő uránál Szigfridnél, kivel a háboruból csak néhány nap előtt jött vissza, megérkezett. Midőn őt ura az ő hosszu elmaradásáért kérdőre vette, elbeszélé az inas uti kalandjait, miként a szikla alatti völgyben elájulásából az emlitett ifju által csudálatosan menekülvén, ennek emlékeül tőle a tojást elkérte. Hol van azon tojás? kérdé a gróf. Itt van, méltóságos uram! — A gróf vizsgálván a fölirást, abban feleségének keze vonásaira ráismert. A nélkül azonban, hogy e felől nyilatkoznék, másnap inasával azon ifjuhoz, ki a tojást ajándékozá, ellovagolt. Ezt kikérdezte: hol vette legyen a tojást? az ifju pedig elbeszélte a vele történteket (ut supra) mire a gróf fölkérte, mutatná meg neki a szénégetőkhöz vezető utat.

A jámbor grófnénak szokása vala naponként azon kis kápolnába, mellyet a szénégetők épitének, elmenni, hol férjeért és önbajaiban tántorithatlan kitürésért esdeklett. Ezen szép szokást már három év óta naponként gyakorlá. Midőn egyik napon a grófné az ő gyermekeivel szinte a kápolnában imádkoznék: egy tisztes öreg vándor lépe be az ajtón, kinek szakála ősz, palástja fekete, és kezében vándorbot vala. — A bejövő vándor tisztelettel közeledvén a grófnéhoz, azt szivesen üdvözlé. — Hogyan állanak a dolgok a messze nagy világban, honnan ön jő vala? kérdé a grófné; tart-e még mast is az iszonyu háboru? — Hála Istennek! monda a vándor, végre csak ugyan béke van, és a nemesek s grófok mindnyájan visszavonultak az ő várlakaikba; Szigfrid is visszajött a császárral, és az istentelen Árnoldot megszalasztván,

annak minden várait elfoglalta. Ő mast mindenfelé az ő szeretett párját keresi, de azt sehol nem találván, teli van aggodalommal, ne talán neje hozzá hűtelen lőn, és róla egészen megfeledkezék. — Oh! felele a grófné, hogyan lehetne ez? jertek, kedves gyermekeim! mondjátok el ezen jámbor férfiu előtt azon imádságot, mellyre én titeket atyátokért imádkozni tanitottalak. Az ártatlan kisdedek összetévén kezeiket igy imádkozának az égfelé feszült szemekkel, mondván: vigasztalás Istene! könyörülj rajtunk, és vezess minket minél előbb a mi atyánk karjai közé; add, hogy a háboruból szerencsésen visszajöjjön, és anyánk az ő nyomorúságától szabaduljon. E szavakra az átöltözött vándornak szive megindulván, leveté álszakállát arczáról, megnyitá hosszu fekete palástját, és itt álla Szigfrid, a grófnénak férje, és a kedves gyermekek édes atyja! — Jezusom! kiálta fel a grófné, Szigfridem! és a gróf: Jezusom! az én kedves Ádelem! az én kedves gyermekeim! — Ti pedig elképzelhetitek az örömöt, mellyet ők érzének. Minden előtt, monda tovább a grófné, adjunk hálát Istennek, — és azután beszéld el, hogyan találtál fel engem.

A háladási imádság után Szigfrid igy kezdé: a te jóságodat kedves párom! az Isten megjutalmazta. Ha te a szénégető gyermekeknek a husvéti piros tojással örömet nem szerzesz, talán soha nem találok ide. Bruno inasomat elküldém fölkeresésed végett saját paripámon, ő sokáig kalandozott, mig végre egy ismeretlen ifjutól két tojással megvendégeltetvén, egy harmadikkal megajándékoztatott ezen fölirással: a szükségben, bizzál Istenben. Csak képzeld magadnak, hogyan vert az én szivem örömömben, midőn a tojás szép emlék-mondatában a te irásodra ráismertem. Azonnal azon ifjutól vezéreltetve, ide siettem, és téged meglepni akarván, vándor köntösbe öltözködtem. — Az alatt a grófnak szolgái is megérkezének; a szénégetők mindnyájan gazdagon megajándékoztattak, azért, hogy a grófnét kunyhóikba befogadták; a gróf pedig azok gyermekei közt e történet emlékére évenként kiosztandó husvéti tojásokra alapitványt tőn, melly szokást a grófné minden jószágain gyakorlatba hozott örök hálaul, hogy az által nyomorától olly csudálatosan megmenekvék, s igy a piros tojás mindig tovább terjedvén, végre husvét napján a keresztények közt majd nem átalános szokássá lőn, és pedig annak emlékeül, hogy mi Krisztus halála és feltámadása által a bün örök nyomorától, s

az örök haláltól megszabadultunk. Ime ez a husvéti piros tojás eredetének története.

Honnan megtanulhattátok először, hogy minden alamizsnát, és jótéteményt, legyen az nagy vagy kicsiny, az ur áldása követ, ha az tiszta és készséges szivből adatik. Az tudniillik ollyan mag, melly gazdag gyümölcsöt hoz, és az Isten vezérlete alatt már itt a földön áldást s boldogságot terem. Adjatok azért örömest a szegényeknek alamizsnát, és kivált nagyobb ünnepeken szerezzetek azoknak vig napokat; segéljetek örömest másokon bajaikban és rajtatok is fog segittetni. Könyörüljetek az ügyefogyottakon, és nem csak ez életben, hanem a mi fő dolog, és a mire mindnyájan rászorulunk, az itélet napján is irgalmasságra találtok. Az irgalmasság, ugymond szent Jakab apostal, tisztelettel fog megállani az itélet napján is. Ellenben a keményszivünek, ki csak mindig magát nézi, és másokra nem tekint, ki nem gondol vele, bármint bajlódjék is a szegény, csak ő ne lásson szükséget, fájdalmas és nyomoru leszen egykor sorsa. Cor durum male habebit in novissimo; — jaj a kemény szivnek az utolsó napon! ugymond az irás.

Ebből meg tanulhattátok másodszor, milly fontos igazság azon emlékmondat, mellyet a grófné a piros tojásra irt: a szükségben, bizzál Istenben. Ő az Istenben bizott és milly csudálatosan, de még is természetesen segitett rajta az Isten. Bizzatok Istenben mindnyájan szegények! nem irigykedvén a gazdagabbak ellen, se nem átkozódván; a csalást és ravaszságot ne kövessétek, se ne türjétek, mert hiszen még a régi Isten él, és ha benne helyezvén bizodalmatokat, szorgalmasan dolgoztok s imádkoztok: előbb változnak a kövek kenyérré, hogy sem az Isten egy illyen szegényt elveszni hagyjon. Juuenis fui — etenim senui — Dávid. — Bizzatok Istenben árvák és özvegyek! ti az ő szemefénye vagytok, s ha ti a büntől, kivált a bujakéjtől, részegségtől és a vad haragtól őrizkedtek, Isten rólatok jobban fog gondoskodni, hogysem bárki földi atya képes lenne. Bizzatok Istenben, szülék! és tanitsátok, mint a grófné, jókorán gyermekeiteket Istent félni és szeretni, a bünt gyülölni, a fényüzést a ruházatban, melly a gyermekeket megrontja, kerülni, ajánljátok fel őket többször Istennek imádságtokban, és neveléstek örvendetes sikerrel fog koronáztatni, — igen azon szülék, kik igy cselekesznek, nem fognak az ő

gyermekeik tiszteletlensége miatt öreg napjaikban könyezni. E velős mondatot: a szükségben, bizzál Istenben, jegyezzétek meg egész életetökre.

Ebből megtanulhattátok harmadszor: mire figyemeztet minket a husvéti piros tojás; az tudniillik üdvezitőnkre emlékeztet, ki minket a bün igájától, az örök haláltól és pokoltól megszabaditott. A husvéti tojás rendesen pirosra festetik, a piros szin jelenti, hogy mi Jezus Krisztus vére által, mellyet értünk a kereszten kiontott, váltattunk meg. A tojás táplálékony erős eledel: ugy szinte Krisztus kegyelme is, mellyet ő nekünk halála által megszerze, elég erős, hogy bennünk a bünt elfojtsa, és minket minden jóra megerősitsen. De a tojás a reménynek is jelképe; mert valamint a tojásban rejlik a kis csibe, mellyet a kotlós tyuk melege kikölt: épen ugy alapszik Jezus Krisztusban, ki mindnyájunkat az ő szeretetének szárnyai alá veszen, szent Pál tanitása szerint a mi leendő feltámadásunk reménye is. Valamint tudniillik bizonyos, hogy Krisztus önerejéből feltámadott halottaiból: ugy fogunk mi is ő általa föléledni és feltámadni, ugymond az apostal. Nincs különben, Szeretteim! mert eljő az óra, midőn az angyal a mi sirunk fölött is megjelenik, és megfujja a trombitát: szálljatok ki ti holtak! — oh! milly nagy leszen akkor a mi örömünk, midőn előszólittatunk: jer te hiv ifju! szűzleány! jó atya, anya! stb. mivel kevésben hiv voltál, sokak fölé helyezlek, menj be a te uradnak örömébe! ki képes felfogni gondolatával ime husvéti örömöket? Az Isten pedig adja meg nekünk egykoron azokat a feltámadt üdvezitő Jezus Krisztus által. Amen.

Ugyan arra.

A husvéti emlékpénz.

(Pinkafő 1830.)

Valamint ti Szeretteim! gyermekeiteknek husvétkor piros tojást szoktatok ajándékozni: ugy a nagy urak több helyeken e napon gyermekeiknek arany vagy ezüst emlékpénzt ajándékoznak, mellyeken a család czimere és jelmondata szokott lenni, és mely-

lyeket a gyermekek nyakaikba akasztván, mellökön hordoznak. Illyen husvéti emlékpénzről akarok ma nektek egy történetet elbeszélni, és az által titeket az Isten mindenhatóságára, bölcseségére és szeretetére figyelmeztetni.

Ezen esemény 1597-ben Ferrárában Olaszország egyik városában történt. Itt egy Fabricius nevü hires gróf él vala. Isten őt házasságában három gyermekkel áldá meg. A harmadik szülött Mariannának kereszteltették, kinek két éves korában anyja az ő nyakába husvéti ajándékul egy a család czimerével ellátott emlékpénzt akasztott. A jó anya nem sokára ezután meghalálozván, e miatt a grófnak tovább is Ferrárában lakni kedve nem levén, áttelepült Piacenzába, hova maga előre elmenvén, embereinek megparancsolá, hogy a kisded Máriánnát dajkájával, és a szükséges házi szerekkel együtt vizen hoznák utána. A hajó, mint ez történni szokott, majd szerencsével, majd veszélyek közt halada a folyón előre. Eleinte csendes levén az idő a Pó folyón szerencsésen evezének, de más nap erős zivatar támada, a hullámok a hajót majd az égfelé emelék, majd ismét az örvény mélységére lesodrák, mig végre a hosszabb ideig tartó hánykodás közt a hajó töredezni kezdett, és eltelvén vizzel, minden, mi rajta vala, a folyó habjai alá temetteték, egyedül Márianna, ki a bölcsőben bepólyázva feküvék, viteték bölcsőjével együtt tovább a hullámoktól, mig egy zátonyra kivetteték. A kedves kisded itt kétségkivül az éhség áldozata leendett, ha az Isten róla atyailag nem gondoskodik vala. Alkonyat felé tudniillik egy jólelkü paraszt napi munkájából hazatérvén, épen azon zátony mellett méne el, hol a bölcső kivetteték a haboktól, és észrevevén a gyermeket bölcsőjével együtt magával elvitte; haszontalan tudakozódott ő mindenfelé a gyermek szüléiről, azokat kitudni képes nem vala. Tehát a paraszt és neje a kisdedet tehetségökhöz képest fölnevelék. Elérvén Marianna korának tizedik évét, minthogy gyöngesége a földmüvelés körüli munkára alkalmatlan vala, azért nevelői mindent elkövettek, hogy őt a Ferrarai leánynevelő intézetbe fölvetetnék. Itt az elhagyatott árva leánykák minden női munkára megtanittatának, és ha magokat jól viselték, mindennel tökéletesen elláttatának. Marianna egyik vala a legügyesb és szorgalmasb növenczek közül, azért mindenkitől kedvelteték, és már tizennégy évet tölte az intézetben; midőn Francziaországból egy órás Ferrárába jövén, itt letelepült, ki meg-

hallván Máriánna magasztos erényeit, azonnal az intézet főnöknéjéhez ment, hol a hallottakat bővebben kitudakolván és azok valóságáról meggyőződvén, a mast huszonnégy éves Máriannát azonnal eljegyzé, kivel azután egybe is kelt. Nem sokára az egybekelés után Fabricius is Ferrárába visszajött lakni az ő legöregebb fiával együtt, kinek ekkor már egy kis leánykája vala. Fabricius az uj órás hiréről értesülven, ennél magának egy szép órát rendelt, melly mesterileg megkészülvén a grófnak minden várakozását felülmulta. Az órás, ki egyébiránt nyájas ember vala, Fabriciusnak nagyon megtetszett; és mivel a nagyok többnyire igen kiváncsiak szoktak lenni, tehát ő is az órást családjáról, egész házi körülményeiről, minden kicsinységekről kikérdezte. — Az Isten, monda neki az órás, engem ugyan szegény árva, de jó leánynyal áldott meg, kit az itteni árvaházból vettem nőmül. Erre az öreg gróf még kiváncsiabb lőn, és az órásnak jámbor visszavonult nejét közelebb ismerni ohajtá, kit az órás másnap a grófnak be is mutatott; — várj, mondá az órásné otthon férjének, mielőtt a grófi házba megindulának, mivel a gróf neked az órát olly jól megfizette, és minket olly szivesen lát, én az ő kis unokáját azon emlékpénzzel megajándékozom, mellyet valaha ismeretlen anyám akasztott még nyakamba. — Midőn a gróf szobájába ketten belépének, Marianna az öreg Fabricius szemének igen feltünő vala, és akaratlanul őt szemre vevé, fölötte nyájasan és leereszkedőleg fogadá, és egész életéről kikérdezé. Marianna a gróf feleleteit kielégitvén végre igy szóla hozzá: egy kegyelemért vagyok bátor méltóságodnál esedezni, — no s miért? kérdi Fabricius; hogy ezen emlékpénzt, viszonzá Márianna, hódolatom jeleül méltóságod kis unokájának ajándékoznom szabad legyen. Fabricius az emlékpénzt kezébe vevén, midőn egyik s másik oldalán is vizsgálgatá, álmélkodással látta, hogy azon az ő családi czimere vala. Hogyan jutottál te ezen emlékpénzhez? — azon paraszt, ugymonda Marianna, ki engem ez előtt huszonkét évvel a Po folyó zátonyán megtalált, azt mondá nekem, hogy akkoron ezen emlékpénz a nyakamon lóggott. Erre a jó öreg lelkében egyszerre tökéletes világosság derüle föl, és könyekre fakadva kiálta fel: Istenem! milly kegyes és szeretetteljes vagy te én irántam, és milly örömöt készitettél te számomra öreg napjaimban! Jer édes fiam! folytatá tovább, jer, ezen nő a te testvéred, kit te annyira megsirattál és holtnak tartottál. Márianna!

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 127 von 618

legkedvesebb leányom! téged a te őrangyalod második Mozes gyanánt a hullámok habjai közől megszabaditott, — e közt nyakára borula, szeretet könyeivel áztatá őt, és atyai örömök közt megcsókolá. Márianna előtt váratlan volt az egész, ő azt, hogy grófi leány legyen, még álmában sem gondolván, magán kivül ragadtaték és elájula. Midőn pedig ájuldozásiból föléledeze, még nagyobb lőn az öröm, és alig birt a jó gyermek az ő atyjának kebelétől megválni. A jó atya pedig az órást tulajdon lakába fogadta, több jószágokkal megajándékozta; a háladatos órás a szerencse ime kedvezése miatt elbizakodás helyett inkább alázatosabb és jótevőbb lőn, — és Márianna a szerencsétlenség nehéz próbáját tulélvén, megismert magas születése mellett is férjét meg nem veté, ámbár ez csak órás vala, ki az ő mesterségét tovább is műgonddal és szorgalommal folytatá. Mindketten megelégedett és példás életet viselének, és a szegényekre nézve valódi áldássá lőnek, mert az irgalmas könyörületességet bő mértékben gyakorolták. Ime! illy csudálatosan ismerteté meg Isten husvéti emlékpénz által huszonkét év után az elveszett gyermeket az ő édes atyjával, és családjával!

Ezen történet velünk is több fontos igazságot ismertet meg, és pedig megismerteti 1) az Isten mindenhatóságát. Van-e Szeretteim! valami gyöngébb a csecsemő kisdednél? van-e valami dühösebb és mindeneket magával ragadóbb a viz hulláminál? Hiszen tapasztalásból tudjuk, milly pusztitásokat tesz a mi kis patakunk is, ha megárad; hogyan elsodorja a gátokat és bürüket; — millyen lehet még a nagyobb folyók pusztitása, ha azok ágyaikból kirontanak? — És ime a mindenható Isten, szelek, tengerek és hullámok urának parancsolatára a bölcsőben tehetetlenül nyugvó két éves gyermek a hullámok örvényétől megkéméltetek, és sem a hajó töredékeitől, sem a gerendáktól össze nem zuzaték. Oh tehát ki ne bizakodnék a mindenhatóban, a halál és hullámok urában teljes szivvel életének bármi állapotában is!

Ezen történet megismerteti velünk 2) Istennek szeretetteljes atyai gondviselését. A zátonyra kivetett csecsemő kisded bizonyosan az éhség vagy vadak martaléka leendett, ha az isteni gondviselés egy parasztot feléje nem vezet, ennek szivét könyörületesen meg nem inditja, és elméjében a gondolatot nem támasztja, hogy a kisdedet bölcsőjével együtt magához venné.

Oh mindnyájan árvák! kiket szüléitektől a halál előbb megfosztott, hogysem, nem mondom, napi kenyereteket megkeresni, hanem csak egy falat kenyeret is lemetszeni birnátok, bizzatok azon atyában, ki soha meg nem hal, ki az árvákról mindenkor gondoskodik. De miután az Isten a ti atyátok, ügyekezzetek ti annak méltó gyermekei lenni, és mutassátok meg igaz keresztény életetök által, hogy a ti atyátoknak, ki mennyekben vagyon, igaz gyermekei vagytok.

E történet megtanit minket 3) hogy Isten szenvedéseinket, és szomoruságinkat már itt a földön többször váratlan örömökkel váltja fel, és pedig ezt épen olly természetes, mint csudálatos utakon eszközli. Igy a husvéti emlékpénz a kisded nyakan azon eszköz vala, melly az elveszett leányt az ő atyjával, az elveszett hugat az ő bátyjával megismerteté. És ha az atya könyekre fakadt örömében, midőn leányát átölelte, és a leány elájula örömében, midőn atyját megtalálta: milly öröm és örvendezés leszen mennyben, ha mi ott a mi atyánkat, kitől annyi ezer meg ezer jótéteményeket vettünk, szinről szinre fogjuk az ő valóságában látni? milly öröm, és örvendezés leszen, midőn mi Jezus Krisztust, a mi testvérünket, ki értünk meghala és feltámadott, meglátandjuk, és körében boldogok leszünk? — Járjunk azért méltóképen az ő szent szine előtt itt a földön, mutassuk meg életünk megujulása által, hogy mi az Isten igaz gyermekei, Krisztusnak igaz testvérei vagyunk, akkor a közönséges feltámadásnál mindnyájan vigasztalással és örömmel tulmértékben fogunk elárasztatni. — Amen.

Husvét hétfőn.

Az Emauszba menő tanitványok.

(Pinkafő 1817.)

> És megnyilának az ő szemeik és megismerék őt; és ő elenyészék szemeik elől.
>
> (Luk. XXIV, 31.)

Jezus Krisztus feltámadása, mellyet még ma is örvendező szivvel ünneplünk, a mi hitünk legszilárdabb alapja, s a mi reményünk legvigasztalatosabb támasza. Ezt tegnap bővebben hallottuk. Jezusnak ezen feltámadása az ő szeretett apostalainak csüggedező

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 129 von 618

hitét megerősitette. Jezusnak ezen feltámadása a jámbor asszonyok hitét, kik már nap kelte előtt a koporsóhoz a holt tetem bekenetezésére sietének, ujra fölgerjesztette. Oh! milly hitérzelemmel kenhette föl Magdolna a feltámadt Jezus lábait? milly szivvel mondhatta ki a nevet: Rabboni? isteni mesterünk! milly hiterős hódolat közt imádhatták a feltámadt Jezust a többi asszonyok, midőn nekik Jeruzsálembe visszatértökben eleibök jöve? milly nagy és eleven lehete mast a kedves Péternek idáig csüggedező hite midőn őt mestere az ő megtagadása után is változatlan szeretetéről biztositotta? — Mivel pedig Jezus Krisztus feltámadása a mi hitünknek legszilárdabb alapkőszála, azért Krisztus, hogy övéit a hitben megerősitené, azoknak husvét napján többször különféle alakban megjelent. Megjelent ő először Magdolnának; mert asszony lévén, ki Ádámra halált hozott, asszonynak kelle az élet feltámadása első hirdetőjének is lennie. Azután megjelent Krisztus a többi asszonyoknak. Kleófásnak és Szalomének, kik Magdolnával a sirbolthoz együtt mennek vala; — utána Péternek, — és mint a felolvasott igéből értettük, a két tanitványnak, kik Emauszba menének, melly Jeruzsálem városától két órányi távolságra vala. A feltámadt Krisztusnak ezen megjelenése annyira szivreható, lélek emelő és örvendetes, hogy lehetetlen azt Jezus iránti szeretetre gerjedés nélkül olvasni. Azonfelül a feltámadt Krisztusnak ime megjelenésében még olly sok vigasztalatos igazság rejtezik, hogy lehetetlen e tekintetben is nem imádnunk és magasztalnunk az Istent, ki tudniillik mindenkor maga a szeretet vala, és örökre az is maradand. Nem is vagyunk képesek a husvét hétfőt méltóbban megülni, mintha Jezus Krisztusnak ime megjelenését mi ma magunknak lehetőleg elevenen képzeljük, és az abban foglalt igazságokat kellőleg szivünkre veszszük. És ime ez az, Szeretteim! mivel én ma az ur igéje után szomjazó sziveiteket kielégiteni ohajtanám. Tehát az Emauszba menő két tanitványt fogom nektek olly természetesen, mint csak tőlem telik, előtökbe terjeszteni az első részben; azután pedig azon üdvös igazságokat, mellyeket e szív, emelő történet tartalmaz, a második részben. Te pedig, ki élsz és soha többé meg nem halsz, te, ki ma kedvelteidnek sziveit isteni tüzeddel annyira gyulasztád, gyujtsd meg bennünk is az érted égő szeretetet, hogy mi egyedül téged imádjunk, és a te feltámadásodról vigan elmélkedjünk. Figyelmezzetek.

Husvét napja vala, midőn a két tanitvány Emauszba méne; egyiknek neve Kleófás volt, másikát az irás nem nevezi meg, de a közvélemény szerint ez Lukács vala, ki magának nevét szendeségből elhallgatá. Ő reájok nézve Jeruzsálem városa már többé semmi kecsegtetővel nem birt, miután ott azon legkedvesebb, mit ők e földön birhattak, kegyetlenül megkinoztatott és megöletett. Elhagyák azért a háladatlan várost, és utközben a fájdalom könyei kétség kivül többször legördülének bus arczaikra, szomoru keblökből pedig a szorongó szivnek számtalan fohászai emelkedének. Ők egymás közt beszélgetének; de valljon kiről szólhattak volna másról Jezus tanitványi, hanem ha az ő szeretett mesterökről? Képzeljük csak, mintha előttünk történnék szóváltásuk. Uram! igy kezdheté azoknak egyike, — világosits meg, mert szivemben a hit és kétség egymás ellen hatalmasan harczolnak. Mit? mondhatá a másik, hiszen ma van harmad napja, majd meglátjuk, fog-e ma valami történni. Oh! folytathatá az első, de mondd meg mi, valljon mi történhetnék? elég az hozzá, hogy a mi legkedvesebb mesterünk meghalt. Ugy de lásd, válaszolá ismét a második, még eddig minden, mit csak ő mondott, teljesült. Ugyan is lehetett-e valami hihetlenebb annál, hogy illy jótevő, illy szent ember, milylyen a mi mesterünk vala, annyira legyaláztassék, megutáltassék, annyi sebekkel és csufokkal tetézve a keresztre feszittessék; valljon kinek jutott volna közülünk eszébe, felőle illyesmit hinni, és még is megtörtént, és pedig ugy, mint ő ezt ismételve előre megmondotta. — No de hogy egy megfeszitett legyen a Messiás? hogyan lehet ezt a mi nézeteinkkel és várakozásunkkal összeegyeztetni? — Igazad van, viszonozhatá a másik, az nekem sem akar fejembe menni, hogy ő fel fogna támadni; hiszen te is láttad őt, milly megmerevült holt vala, hogyan kifolyt vala minden csepp vére, és miként átdöfetett az ő oldala egész szive legbensőbb részeig. — Az ugyan igaz, megjegyzé az első, hogy ő szinte elkövült merevény holt vala; de nem emlékszel-e, milly elfásult holt merevültségben feküdt légyen Lázár az ő koporsójában ugy, hogy a rothadás szaga bántva bántá a mi orrainkat, midőn a kőfödél sirjáról elhengeritteték, de a mi mesterünk még is őt a hamuhodót egy szavával ismét életre támasztá. — Igazad van, veté közbe a másik, de én ma szivemben igen különöseket érzek; — majd tudniillik azon hitnek némi szikráját, hogy ő még is feltámadhat, sőt fel fog tá-

madni; majd ismét hirtelen elalszik bennem ez örvendetes hitszikra, és visszaesem azon homályba, mellyben előbb valék. — Ugy de, vága közbe a másik, hát nem éleszti-e a te hitedet az, mit Magdolna és a többi jámbor asszonyok beszéltek, hiszen ők mindenkor igen egyenes szivüek, és őszinték valának; ezek pedig azt mondották, hogy nem őt, hanem egy angyalt, nem őt, hanem az ott maradt lepedőket találták a koporsóban. Épen ez az, adá válaszul a másik, mi engem még némileg hitemben megtart, mert, ha ez nem volna, hidd el, az egész eseményről még csak egy szót sem váltanék. — No de, hátha ő még is feltámadott; — oh! be boldogok lennénk, ha őt még egyszer ez életben megláthatnók! mit gondolsz, ki tudnók-e az ő látását állani? Illy formán beszélgethetének egymást közt bizodalommal a szomoru vándorok.

Midőn pedig ezek szóváltásaikban elmélyedve, szomoruan lépdelének, ime! egy nemes alkatu ismeretlen vándor feléjök közelge, kit ők magok közé vesznek, tetőtől talpig jól megnézik, de benne arra, ki után szomorgó szivök olly hévvel sovárga, nem ismertek. -- Kedves vándoraim! monda az örök szeretet, ti egymás közt igen bizodalmasan beszélgettetek, de e mellett igen levertek és szomoruak vagytok; szabad-e tudnom, mi legyen oka a ti szomoruságtoknak és közelebb tárgya a ti beszélgetésteknek? mire Kleófás felelé : ha nem vagy egészen jövevény Jeruzsálemben, könnyen kitalálhatod, miről beszélgeténk; hiszen e városban a napokban hallatlan dolog történt. — Valljon mi? kérdé őket az ismeretlen, ámbár ohajtva ohajtott Krisztus, — ugyan mi történt, kedvesim? — Hát nem hallottál-e te semmit a Názárethi Jezusról? — Igen, szóla közbe Lukács, ez volt ám az ember, ez volt ám a próféta, kinek párja még nem létezett, mert ő hatalmas vala szóval és cselekedettel Isten és az egész nép előtt. És ezen Jezus ellen, monda közbevetőleg Kleófás, a főpapok annyira felbőszülének, hogy őt Pilátusnak átadnák, ki megfeszité azt a mi jó mesterünket, életünket és vigasztalásunkat. Meg kell előtted vallanom, igy váltá fel Lukács beszélő társát, hogy mi őt a megigért Messiásnak tartottuk, és ma van a harmadik napja, melly napról ő többször megemlékezett. Igen többször, folytatá Kleófás, mert ő nekünk több izben előre megmondotta, hogy felfeszittetik, de harmad napon fel fogna támadni. A reménynek némi gyönge kis szikrája van ugyan bennünk, füzé tovább Lukács a beszéd fonalát,

mert asszonyaink ma korán az ő sirjánál levén, a koporsót üresen találák; az ott megjelent angyal pedig mondá nekik: hogy Jezus él; tanitványtársaink közül is voltak némellyek ott, kik szinte a koporsót üresen lelték, de azt, kitől a mi életünk függ, magát nem látták. Mast bizonyára nem tudjuk hányadán vagyunk, de hogy a megfeszitett élne, alig alig tudjuk elhinni. A szeretet idáig hallgatag figyele a beszélőkre; mast azonban megnyitá száját az örök bölcseség mondván:

Kedves vándoraim! hogyan lehettek ti olly gyöngehitüek, és olly könnyen felejtők mindazokat, miket a próféták a Messiásról megjövendöltek. Valljon nem olvastátok, vagy nem hallottátok-e soha, hogy ezeket kelle a Messiásnak szenvednie, és ugy bemennie az ő dicsőségébe? Nem hallottátok, vagy olvastátok-e, mit Hozeás próféta irt meg, hogy az ur vervén meg minket, ki is fog gyógyitani, ki megelevenit minket két nap mulva, harmad napon pedig feltámaszt, hogy éljünk az ő szine előtt? Nem olvastátok, vagy hallottátok-e soha, hogy a kő, mellyet az épitők elvetének, a szeglet fejévé lőn? — igy szóla a bölcseség, és a hallgatók szive örömlángok közt gerjedezett keblökben, mig ezen beszélgetés közt Emauszba megérkezének. — A nyájas idegen ugy fordità arczát, mintha tőlük távozni készülne; de hogyan lettek volna képesek az érzékeny vándorok körükből olly hamar elbocsátani azt, ki őket már is annyira megvigasztalta, és kinek felvilágositó előadása az ő hanyatlásnak indult hitöket olly igen emelte. Hová mennél, mondának egyszerre mindketten, maradj velünk, nem látod-e, hogy a nap alkonyodni kezd, és beestéledik az idő, jer azért velünk a szálló lakba. — A szeretet nem szokta magát hosszan kéretni, tehát a nem ismert ugyan, de még is kedvelt jövevény, a Krisztus beméne velök a vendégfogadóba. Oh boldog tanitványok! millyen öröm és boldogság vár itt reátok? letelepednek ők szokás szerint az asztal körül, megkinálja szives készséggel és szeretettel mind a két tanitvány a megkedvelt jövevényt az ő kenyerével. Vegyed, igy szólhatának ők, egyél, és elégedjél meg azzal, a mi kevéssel birunk, és azon szivességgel, mellyel azt veled megosztjuk. — Jezus kezébi veszi a kenyeret, — és hirtelen egy sebes villám gyanánt keletkező gondolat éled föl mind a két tanitványban, — épen igy vette kezébe a mi mesterünk is ez előtt négy nappal a ke-

nyeret. — Jezus megáldja a kenyeret, — mire a villám-gondolat világosabban tünik föl, — és a két tanitvány egymásra néz: igy áldá meg közönségesen a mi mesterünk is a kenyeret; — Jezus a kenyeret nekik nyujtja, — mire ellebbenik szemeik elől a fátyol, a villám-gondolat napfénynyé derül, megismerik őt és magok előtt életben látják az ő mesteröket. — Ennek arczképéről az Isten dicsőségének fénysugarai az álmélkodók lelkeibe szálladoznak, imádják őt, örömkiáltások közt riadoznak és könyekbe olvadoznak, — ő pedig a lelkedvesebb, az annyira ohajtott egyszerre hirtelen elenyészik szemeik elől. Oh! örömök örök forrása, Krisztus Jezus! soka senki embert ugy, mint te, meg nem örvendeztetett, és senki soha embert, ugy mint te, megörvendeztetni nem képes.

Nemde Szeretteim! a ti szivetek is ég örömében, midőn e történetet több, mint ezer ötszáz évek után elbeszéltetni halljátok? ne csudáljuk azért, ha a boldog tanitványok is igy szólának egymáshoz: oh! nem gerjedez vala-e kebelünkben a mi szivünk, midőn szól vala az uton, és megnyilatkoztatá nekünk az irásokat? és azonnal ott hagyván kenyeröket és a vendégfogadót, sietve sietének vissza Jeruzsálembe. Elképzelhetjük könnyen magunkban, hányszor állapodának ők meg visszatértükben majd az egyik, majd a másik helyen, emlékeztetvén egymást: ime itt ezeket, amott amazokat az iráshelyeket fejtegette ő nekünk, mellyek által illyen meg illyen uj világosság derült szivünkben. — Megérkeznek mast azon helyre, hol a többi tanitványok együtt bezárkozva tartózkodának. Harsogva kopogtatnak: nyissátok fel, mi vagyunk, kik nektek fontos és örvendetes ujságot hozunk; — az ajtó megnyilik; — ők pedig örömmel eltelve levén szájok, nem birnak többet kiejteni, mint hogy: Jezus él, — a mi mesterünk feltámadott, — Krisztus nekünk megjelent; — és ez igy meg igy történt: ő velünk utunkban igy meg igy találkozott, hozzánk csatlakozott, megmagyarázta nekünk az irásnak ezen meg ezen helyeit, elakart tőlünk távozni, de mi őt a velünk maradásra megkértük; ki engedvén kérésünknek, igy és igy vevé el tőlünk a kenyeret, azt igy és igy áldá meg, mire megnyiltak a mi szemeink, és midőn mi őt imádván, átölelni akartuk, szemeink elől hirtelen elenyészett. — Midőn pedig ezek az örömtől elfogulva alig birák a lötteket elbeszélni, amazok pedig alig győztek beszédökre eléggé vigyázni: ihol! a kedves köze-

pettök ismét megjelenik, mennyei szelidségével köszöntvén őket: békesség nektek! én vagyok, ne féljetek. Hála! örök hála neked ezért a te végtelen szeretetedért oh feltámadt urunk! de neked is hála! szeretett üdvirónk Lukács! ki nekünk e szivreható szép történetet följegyezted, mert az mi reánk nézve vigasztalatos igazságokat tartalmaz.

1. Ezen történet arra tanit minket, hogy hol ketten vagy hárman Jezus nevében összegyülekeznek, ott Krisztus azok közt, mint harmadik jelen van, — ha bár ő meg nem ismertetnék is. Jezus nevében pedig nem csak akkor vagyunk együtt, ha mi az ur házában vagy otthon együtt imádkozunk, hanem akkor és ott is, ha és hol hivatásunknak Isten akarata szerint megfelelünk. Ha tehát te reggel fiaddal Isten nevében a mezőre kocsizol ki, vagy te anya! a te leányoddal a patakra ruhát mosni mensz, Krisztus mint harmadik veletek vagyon; tartsd azért őt szemen, és ne beszélj ollyast, mit más becsületes ember jelenlétében elmondani nem mernél; ajáld föl neki munkádot, és ő, ki még a másnak nyujtott pohár vizet sem hagyja jutalom nélkül, ő tetőled azon szándékodat is, mellyel munkádot megkezded, folytatod és bevégzed, kedvesen fogja venni. — De valljon ki azok között és ott a harmadik, hol ketten együtt vétkezni indulnak? vagy hol ketten együtt embertársaikat az ő becsületökben rágalmazzák? hol ketten együtt ocsmány beszédeket, mellyek az ártatlanságot bántják, beszélnek? Valljon ki lehet a harmadik illyen pár mellett? Ugy gondolom ezt, ha ki nem mondom is, könnyen kitalálhatjátok.

2. Igazság. Krisztus az ő feltámadása után is a valóságos *jó pásztor*, ki az ő juhainak utánok jár és azokat fölkeresi. Mulandó pályáján az ő egyetlen öröme az vala, ha szomorkodókat vigasztalhatott, buslakodókat megörvendeztethetett, tudatlanokat oktathatott. Ő látja kedves tanitványait kirándulni, tudja azok szivszorongatásait, kebelcsüggesztő kételyeit; szomoru, levert lelki állapotukat és busongó szomoruságukat örvendetes örömre, kétkedő habzásukat erős hitté változtatja. — Ő még ma is azon jó pásztor mennyben, hol örök atyjának jobbján ül. Oh! Ő mindazon könnycseppeket, mellyek titokban fátyol alatt hullatnak, látja, ő még azon rejtekes fohászokat is hallja, mellyeknek csak az éj sötét komorsága vagy a hajlék titkos zugolyai szoktak tanui lenni, ő még az emberi kebel mélyében rejtekező lelkisméretnek is minden

nyughatatlanságát, és szorongató furdalásait is tudja; — azért folyamodjál csak hozzá, akárki szenvedések vagy kétkedésektől gyötörtetel, folyamodjál csak állhatatosan ő hozzá, és ki fölviditá az ő szomorgó tanitványinak bus szivét, az megfogja a tiedet is vidámitani; mert másokat enyhiteni, vigasztalni és megörvendeztetni volt öröktől fogva, és maradand örökre az Isten irgalmának munkája.

3. Igazság. Valamint a kedves tanitványok álmélkodnak vala, midőn isteni mesteröket a kenyérszegésről megismerék, és az örömtől egészen elragadtatának: épen ugy, sőt még inkább fogunk egykor mi is álmélkodni és örvendeni, midőn már nem a hit homályában, hanem szinről szinre fogjuk látni azt, ki minket öröktől fogva szeretett. Még mast Szeretteim! mindig csak vándorok vagyunk mi itt a mi mennyei hazánk felé; — nekünk is megvannak aggság és szomoruságaink, mert előre nem tudhatjuk, valljon haragra vagy szeretetre vagyunk-e méltók, — és noha mi a szent hitben vándorolunk, de vannak a hit pályájan is sötét óráink. De Szeretteim! de ha ő egykor meg fog nekünk jelenni az ő dicsőségében, ha mi az ő szent kezeit, mellyek minket olly atyailag vezéreltek, megláthatjuk; ha megláthatjuk az ő drága lábait, mellyek minket a bün ösvényén olly gyakran utolértek, és az igazság utjára visszavezettek; ama szeretettől égő szivét, melly minket forróbban szeretett, hogysem anya az ő egyetlen magzatát szerethetné; — ha ő kegyesen reánk tekint és megszólit: bevégezted te is pályafutásodat, nincs többé hatalom, melly téged karjaimból kiragadjon, jer! testvérileg megosztom veled az én dicsőségemet: oh Szeretteim! hogyan eleibe fogunk mi akkor borulni, a szeretet tüzétől gyulasztva, milly vidámok, milly boldogok, igen, örökre boldogok fogunk mi akkor lenni! — legyünk azért mast az ő hiv tanitványai, fojtsunk el magunkban mindent, a mi nem isteni, szakaszszuk el szivünket mindentől, a mi nem kereszténhez illő: — akkor bizonyosak lehetünk, hogy valaha minden földi husvétnál boldogabb husvétot fogunk ünnepelni mennyben, hol az angyalokkal soha el nem hangzó Alleluja fog rebegni boldog ajkainkon.

Feltámadt üdvezitő! nem csak tanitványidnak, hanem nekünk is mindnyájunknak üdvezitője vagy te! — te minket is a te szent üdvigéddel legeltetsz; nekünk is megszeged te az oltári szentségben az élet kenyerét, — jer azért mi utánunk is, ha tőled elpártolunk,

vezérelj vissza, ha eltévedünk; nyisd meg a mi lelki szemeinket, hogy téged megismerjünk; hevitsd szivünket, hogy érted verjen, adj erőt és erősséget lelkünkbe, hogy a te tanitványiddal higyünk mi is a te feltámadásodban. Eszközöld, hogy mast örömmel teljesitsük mindazt, a mit parancsolsz, és kitartó békével türjük, a mit bölcseséged reánk küld, — végy minket is egykoron oda, hol hozzád Isten bárányához mast a te tanitványid felkiáltanak: Alleluja! üdv, tisztelet és hatalom a mi urunk Istenünknek. Örvendjünk és vigadjunk, és a mi husvéti bárányunknak tiszteletet adjunk. Amen.

Ugyan arra.

Milly keresztények hasonlitanak az Emauszba menő tanitványokhoz.

(Pinkafő 1832.)

Az ő szemeik pedig tartóztatva valának, hogy meg ne ismernék öt.

(Luk. XXIV., 16.)

Mit nekünk szent Lukács üdviró az Emauszba menő két tanitványról beszél, kik Jezust a kenyérszegésről ismerék meg, az husvét napján történt, mellyen az élet és halál ura Jezus Krisztus halottaiból dicsőségesen feltámadott. De itt azon kérdés támad: *miért jelent* meg Krisztus az ő két tanitványának előbb, hogy sem az ő apostalainak, holott ezek az ő országában nagyobbak és jelesebbek valának? hiszen Kleofás és az ő utitársa közvélemény szerint Lukács csak a 72 tanitvány és nem a 12 apostal sorába tartoztak. — Erre a szent atyák azt felelik, hogy e két tanitványt nagyobb lelki veszedelem környezé, mintsem az apostalokat; azokat a sátán a hitetlenség rostáján már annyira rázogatá, hogy közel valának mesterökről egészen lemondani. Valamint tudniillik az anya, kit Isten több gyermekkel álda meg, magokra hagyván az egészségeseket, minden anyai szorgalmát beteg gyermekének gondos ápolására forditja: épen ugy cselekvék Krisztus is. Ő magukra hagyá egy ideig apostalait, mint a hitben erősbeket, elha-

lasztá köztük megjelenését sötét alkonyatig, és mint jó pásztor az ő két gyöngébb juha után siete, ne hogy azokat a hitetlenség farkasa egészen fölemészsze. Hogy pedig e két tanitványnak lelki élete igen gyönge lábon állott: azt eléggé kivehetjük azon üdvigéből, melly azoknak Emauszba utazását elbeszéli. Honnan kitetszik, hogy az ő hitök, reményök és szeretetök Krisztusban már már majd nem egészen kiholt vala, és azok helyett merő mulandó gondolatok foglalák el az ő sziveiket. Adná bár az Isten, hogy az 1832 esztendős kereszténységben ime két tanitványhoz hasonló keresztények számosan ne találtatnának: de ha ti ma a két tanitványnak viseletét, életmódját, és gondolkozását szemre veszitek, és azzal sok kereszténynek mai életpályáját összeillesztitek, csak hamar látni fogjátok, hogy még napjainkban is számosak az emlitett két tanitványhoz hasonló keresztények. Valljon kik ezek? Kérditek-e? válaszom erre: először azok, kik a három isteni jóságokban gyöngék; másodszor azok, kik Krisztustól csak ideiglenes és mulandó javakat várnak.

Az Emauszba menő két tanitványnak hite Krisztusban bizonnyal igen gyönge, sőt majd nem egészen kiholt vala. Ők Krisztustól, midőn velök nyolcz nappal előbb Jeruzsálembe fölméne, világosan érthették volna, hogy már eljött és mast vagyon az idő, midőn az ember fia át fog adatni a pogányoknak, hogy azoktól kicsufoltassék, megostoroztassék, és keresztre fölfeszittessék, de hogy ő harmad napra fel fog támadni. Krisztus ezeket mind előre megmondotta nekik. Ime! az ő szenvedésének teljesülését már meg is érték, mesteröket a pogányok kezeibe átadatva látták, látták azt is, miként megfogatván sok gyalázat és kin között fölfeszitteték és meghala; — de ez még nem elég, — szemtanui valának ők ama sokféle csudáknak, mellyek Jezus halálánál és sirjánál történtek, hallották a századost, mikor ez Krisztus keresztjénél annak Istenségéről nyilvános vallást tőn, a jelenlevő népsokaság pedig bünös mellét bánkodva veré; hallották ők Mária Magdolna jelentését, hogy Krisztus valóban feltámadván, neki megjelent és azon utasitást adta, miszerint ő ezen örömeseményről a tanitványokat értesitené: azonban ők mind ezen tanujelek ellenére csüggetegek maradának az ő hitökben, ugy hogy Krisztus ma ezen hitetlenségökért

őket, mint hozzájok csatlakozott ismeretlen vándor megfeddené, mondván: Oh! ti balgatagok és késedelmes szivüek mind azoknak hitelére, mellyeket a próféták szólottak! — Illyen hitetlenek pedig, fájdalom! napjainkban a keresztények közt fölötte számosan vannak! hányszor nem hallja a lomha és minden jóra rest keresztény, hogy a gyümölcstelen fügefa a tüzbe vettetik, és még sem ébredez restségének szunyátolásából? hányszor nem hallja a vakmerő bünös, hogy sirás és jajgatás vár reá, ha meg nem tér és ki nem józanodik? hányszor nem intettek meg e nagy böjtben is, hogy óvakodnának a hamis prófétáktól, és ők még sem hisznek?

Valamint pedig az Emauszba menő tanitványok hite holt vala: ugy az ő reményök is Krisztusban a végvonaglásához közelite. Reményök ime hanyatlását világosan kijelentették Krisztusnak is, midőn ő mint vándor az uton hozzájok csatlakozék, és ők a nem ismert jövevényhez igy szólának: mi pedig reméljük vala, hogy ő megszabaditaná Izraelt, és mast mindenek fölött harmad napja ma, hogy ezek lettek. Azt mondák: reméljük vala; mire szent Ágoston igy kérdezi őket: ti reméltétek vala, tehát már mast nem remélitek-e? — Miután tudniillik Kleófás Jeruzsálemben délig a feltámadt megjelenését siker nélkül várta: délután levert szivvel, mint mi szoktunk, ha otthon magunkat eluntuk, Emauszba indula. — Oh! hányan hasonlitanak ma a szenvedés és kereszt, szomor és bú által gyötört keresztények közől ime tanitványokhoz! kik ugyan is az Istenhez fordulnak, előtte járdalnak, mig annak szolgálatában örömöt, gyönyört és vigasztalást lelnek, de ha csak három nap, vagy valamivel tovább világosság és vigasztalás nélkül hagyatnak, azonnal különféle kétségbeejtő gondolatok támadnak az ő lelkeikben, és a jóság iránti első hevök az istenes cselekedetek gyakorlatában azonnal csökkenik, sőt legtöbben Krisztustól egészen elpártolnak. Ezeknek is méltán mondhatjuk Krisztussal: oh! ti balgatagok és késedelmes szivüek mindazoknak elhitelére, mellyeket a próféták szólottak. És valljon mit szólottak a próféták? azt, hogy mindazok, kik magokban az urat szolgálni eltökélék, a rájok bekövetkező kisértetekre készen legyenek; azt, hogy legkedvesbek Isten előtt azok, kiket ő leggyakrabban a lélek csüggedése és a belvilágosság megvonása által próbakőre teszen;

azt, hogy ő hozzájok szinte, mint az Emauszba menő tanitványokhoz, az ur legközelebb van, mert hiszen kicsoda más, ha nem ő, oltaná szivökbe amaz ohajtás érzelmét, mellyel annak jelenléte után sovárognak?

Az Emauszba menő tanitványok szivében az ő szeretetök isteni mesterök iránt is igen igen meghült vala, mi onnan is kitetszik, hogy ők az ismeretlen jövevény előtt nem nevezék az ő mesteröknek, hanem csak a Názárethi Jezusnak, mert midőn Krisztus kérdé őket, miről beszélgetnének egymással, felelének: te vagy-e egyedül jövevény Jeruzsálemben, ki nem tudja, mi történt légyen ott a Názárethi Jezussal? — átallák ők magokat Jezus tanitványinak nevezni, tartván a félelemtől, ne talán ama jövevény, kivel utjokban találkozának, a főpapok titkos őre levén, őket feladná és befogatnának. Ezen tanitványokhoz hasonlitanak napjainkban mind azon hideg keresztények, kik Krisztust nyilván megvallani szégyenlik; kik a Lutheránusok kedveért, parancsolt böjti napokon hust esznek; kik, midőn a legmagasztosabb szentség a betegekhez vitetik, előtte kevély térdöket meghajtani szégyenlik; kik mások társas körében, ne hogy kipisszegtessenek, vagy kikaczagtassanak, mindenben, még a bünben is társaikhoz alkalmazkodnak, ha bár e miatt őket lelkismeretök titokban megbünteti is. Mind az illy félkeresztényeket megszégyeniti Arimathiai József, ki Krisztust, a közmegvetés tárgyát nyilván sirba takarni nem szégyenlé. Audacter, bátran, ugymond szent Márok üdviró, lelkesülten elméne ő Pilátushoz, és megkéré Jezus testét; megszégyeniti őket Nikodemus, ki száz font drága olajt vásárla Krisztus testének bekenetezésére; megszégyeniti őket a százados kapitány, ki Krisztus megfeszittetésénél annak Istenségéről nyilvános vallást tőn, mondván: bizony ez az ember Isten fia vala; megszégyenitik őket a jámbor asszonyok, kik kora hajnali szürkületkor Krisztus sirjához sietének, hogy holt tetemeit bekeneteznék. De ti balgatag, a bünre olly vakmerőn bátor, a jóra pedig nyulszivű bátortalan keresztények, tudjátok meg, hogy valamint ti mast szégyenlitek a fölfeszitett Krisztust, ugy fog titeket is szégyenleni egykor a feltámadt és megdicsőitett Krisztus az ő mennyei atyja előtt.

Az Emauszba menő tanitványokhoz hasonlitanak végre még azon keresztények is, kik Krisztustól csak mulandó és nem örök

javakat várnak. Az volt tudniillik a két tanitványnak a zsidókkal közös előitélete, miszerint a Messiástól, mint valami hatalmas földi királytól azt várták, hogy Izrael népét a római nehéz iga alól felszabaditaná, és ujolag visszaidézné ama csendes és boldog időket, mellyeket atyáik Salamon alatt éltek vala. Ugy de mennyire hibás, és alaptalan vala az ő hiedelmök és várakozásuk! mert Krisztus, kinek országa nem e világból való, nem jött vala nekünk mulandó, hanem örök javakat szerezni; ő minket véres halála által nem a mulandó, hanem mi ennél végtelenül fontosabb és nagyobb, a sátánnak örök kárhozatot hozó kemény és zsarnok igája alól szabaditott fel, és az Isten fiainak lelki szabadságával ajándékozott meg. Oh! milly keveset szerez vala minekünk Jezus halála, ha az nekünk csupa mulandó, és nem a büntől és haláltól megszabaditó örök váltságot eszközlött volna? — Valamint pedig Krisztus csak szenvedés által mehetett, és ő neki szenvedés által kelle bemennie az ő atyjának dicsőségébe: ugy ő oda választottait is ezen uton szokta vezérleni. A kereszt Szeretteim! azon hid, mellyen át kell hidalnunk az ő dicsőséges feltámadásához; a kereszt és szenvedés amaz egyetlen biztos hajó, mellyen nekünk ezen világ hullámos és vészteljes tengerén áteveznünk kell, ha az örök boldogság partján kikötni kivánunk. Valamint Isten az Izraelitákat nem kellemes vidékeken, hanem sivatag pusztákon vezette az igért földre: ugy ő még ma is mindazokat, kiket kedvel, kereszt és szenvedések által vezeti be az örök öröm hazájába. Azt mondod talán: oh! ez igen göcsörtös ut! Igazad van, tövises ugyan és köserü ez a gyarló emberi természetnek, de nem az isteni malasztnak, melly mindent könnyüvé és gyönyörüségessé teszen; — hogy pedig te ezen malasztot, melly Krisztus igáját gyönyörüségessé, és az ő terhét könnyüvé teszi, megnyerjed: kövesd a tanitványokat, kényszeritsd imádságod által Krisztust, hogy veled maradjon, erősitsd magadat gyakrabban az ő szent testének az oltári szentségben magadhoz vétele által. Oh! akkor megfognak nyilni a te szemeid is, hogy megismerhessed a te üdvezitődet. Oh! akkor gerjedezni fog és szeretetté átolvadoz a te szived is, hogy Krisztus szereteteért, a világ minden viszontagságait kitartó türelemmel viselni képesittessél; akkor uj világosságot, uj erőt fogsz nyerni a bün legyőzésére. Ha tehát Krisztustól elpártoltál, térj vissza a te szived mélyébe, mint a tanitványok

Emauszból visszatérének Jeruzsálembe. — Légy ott állhatatos és kitürő, és Krisztus igaz tanitványává fogsz válni; és már itt a nap alatt fogsz te időről időre kimondhatatlan örömöket érezni, valaha pedig a feltámadt Krisztus által dicső feltámadásra méltatni. Amen.

Husvét kedden.

Miért mutatá meg a feltámadt Krisztus tanitványinak az ő kezeit, lábait és szent oldalát.

(Felső-Lő 1832.)

> És mikor ezt mondotta volna, megmutatá nekik kezeit és lábait.
>
> (Luk. XXIV, 40.)

Mind azon csudák között, mellyeket Krisztus urunk cselekedett, legnagyobb csuda vala az ő uj életre kelése, dicsőséges feltámadása. Ezen nagy csudát, melly a többire valamennyire a pecsétet ráütötte, milly nehezen hitték légyen magok a tanitványok és apostalok is, ezt nekünk Lukács üdviró a felolvasott üdvigében följegyezte. A feltámadt üdvezitő már Mária Magdolnának, és a többi asszonyoknak megjelent, kik tudniillik kora hajnalban a sirhoz sietének, hogy Jezus testének a bekenetelés végtiszteletét megadnák; ő már az Emauszba menő két tanitványnak megjelent, azokkal magát a kenyérszegésben megismertetvén; ő már Simon Péternek megjelent, hogy a megtagadás büne miatt szomorkodót megvigasztalná; és mindezen megjelenései mellett is, holott ezek ugyazon egy husvéti napon történtek, millyen volt a tanitványok és apostalok lelkülete, midőn estel a zárt ajtókon hozzájok bemenvén, őket békével üdvözlé? mindnyájan megrettenvén, azt vélék vala, hogy lelket látnának. Mire Krisztus, hogy az ő hitetlenségöket orvosolná, parancsolá nekik: tapogassatok meg és lássátok, mert a léleknek csontjai és husa nincsenek, a mint láttok, hogy nekem vagyon; honnan meggyőződhettek, hogy én nem valami más lélek, hanem a ti feltámadt mestertök vagyok. Midőn pedig még sem hinnének, megmutatá nekik sebeit az ő kezein és lábain, s szent oldalán, és midőn még ekkor sem ger-

jedne föl szivökben a hit, enni valót kére tőlük; ők pedig hozának neki egy darab sült halat és lépes mézet. Mig végre a sokféle tagadhatatlan jelek után hivének az apostalok, és örvendének, hogy mesterök csak ugyan halottaiból feltámadott, és bizonynyal él. Oh milly gazdag és bő a mai üdvige a tanitások és vigasztalásokban, és valljon mikor érne beszédem véget, ha az abban foglalt tanitásokat és vigasztalásokat mind csak fölületesen is érinteni akarnám? Azért én ma csak egy körülményre szoritkozom, ezen kérdésre felelvén: miért mutatta meg Krisztus urunk az apostaloknak és ezekben mi nekünk az ő szent kezeit, lábait és oldalbordáját? És pedig: miért mutatta meg Krisztus az apostaloknak az ő szent kezeit? az első részben; miért szent lábait? a második; és miért szent oldalát? a harmadik részben.

Semmi Szeretteim! nem nehezebb, mint ugy hinni, mint tőlünk azt az üdvige kivánja. Sokan vannak ugyan azon keresztények, kik szájjal hiszik, hogy Krisztus született, meghalt és feltámadott: de igen csekély azon keresztények száma, kik szivvel hisznek, vagy is, kik életöket az szerint intéznék, a mit nekik az ő szent hitök parancsol; azért igen helyesen tanittatik a katechizmusban, hogy az igaz és üdvös hit az Isten ajándéka. Ha a keresztény katholikusok nagyobb részének életét szemre vevén, azt az üdvigével egybe hasonlitjuk: ugy találjuk, hogy azok közől legtöbben csak szájjal keresztények, szivben pedig épen nem keresztények. Azonban mellőzzük mast ezt, vizsgáljuk inkább annak okait: miért mutatta meg nekünk Krisztus az ő sebhelyeit az apostalokban; nevezetesen pedig először: miért mutatta meg kezeit?

Krisztus urunk az ő kezeit megmutatá, hogy minden tanitványait és követőit az ő lelki ellenségök elleni harczban vitézkedésre, és bátor küzdelemre lelkesitené. Ime! lássátok kezeimet, monda ő, mellyekkel én tiértetek a ti legnagyobb ellenségtök az ördög ellen harczoltam és őt legyőztem. Én csak küzdelem és szenvedés után mentem be az én dicsőségembe; ha tehát ti is valaha az én dicsőségem részeseivé kivántok lenni, nektek is e mulandó pályafutástokon vitézül kell harczolnotok. Vagy talán kérdi tőlem valaki közületek: valljon ki ellen harczoljak én? — annak válaszolom: nekünk harczolnunk kell 1) saját rosz akaratunk ellen, mellyet testnek nevezünk. Ezen gonosz akarat minket folyton folyvást csak

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 143 von 618

a mulandókhoz vonz, és ügyekszik velünk elhitetni, hogy egyedül a mulandó javakban találjuk fel az igaz gazdagságot, egyedül a mulandó nagyságban az igaz tiszteletet, egyedül a mulandó gyönyörökben az igaz öröm élveit; hogy pedig ez nincs ugy, arról eléggé meggyőzhet mindenkit öntapasztalása; mert mit használ a földön gazdagnak, az Isten előtt pedig szegénynek lennünk? mit használ a világ előtt tekintélylyel és tisztelettel birnunk, az Istentől pedig megvettetnünk? mit használ a világi gyönyörök és gonosz bujakéj minden örömpoharait kiüritenünk, önlelkismeretünktől pedig kárhoztatnunk?

Vitézkednünk és harczolnunk kell 2) a világ és az ő fiainak félelme ellen. Imez emberi félelem rettenetes nagy gonosz. Sok bünös szivesen visszatérne Istenéhez, és örömest jobb, istenfélőbb és buzgóbb életet viselne: de többnyire félnek ők az emberek gunyfulánkaitól, hogy kinevettetnek, imabátyóknak és imanénikéknek csufoltatnak, és azért elkövetik a gonoszt, mellyet kerülniök, és elmulasztják a jót, mellyet követniök kellene. — A ki pedig Szeretteim! szégyenli Krisztust ez életben megvallani és az ő szent tanitása szerint élni, melly egyedül biztos utmutató az örök életre, azt Krisztus sem fogja a tulvilágban övéjének ismerni. Mit is képesek nekünk elvégre az emberek gonosz nyelvei árthatni, ha ők minket kipisszegnek? zajognak és csacsognak ők ugyan ma, de holnap már a sirban porladoznak; továbbá azért én még rosz nem vagyok, mert az emberek gonosz nyelve engem rosznak kürtöl; valamint azért még távol sem vagyok jó, mert engem az emberek tulságosan magasztalnak: hanem a mi én az én lelkismeretemben, és Isten a szivek csalhatatlan vizsgálója előtt vagyok, az és sem több, sem kevesebb nem, vagyok én. Itt az Isten itélete határoz, nem pedig az embereknek az idő járásához hasonló változékony véleménye, melly kit ma közülünk fölemel, holnap ugyanazt sárba tiporja.

Vitézkednünk és harczolnunk kell 3) a mi törödelmetlen életünk mellett is minket vakmerően biztató álreményünk ellen. Már gyakrabban hallhattatok Szeretteim! többeket igy szólani: *oh!* hiszen a szeretetteljes Isten végtelenül könyörületes, ő senkit sem akar elkárhoztatni, mert ha ezt akarja vala, nem kell vala értünk annyit szenvednie. Hiszen én még fiatal, virgoncz és ép egészséges vagyok; e koromban még csak megengedhetek magamnak némellyeket; majd ha előhaladok napjaimban, és öregebb leszek,

akkor fogok büneim fölött törödelmeskedni. Az Isten engem még akkor is befogad, és nem fogja könnyelmü s indulatos ifjuságom büneit olly nagyba venni. — Ezen ellenségünk, imez álbizodalom és vak remény már sok ezereket ejtett a kárhozat elnyelő örvényébe. Igaz ugyan, hogy az Isten végtelenül irgalmas, de egyszersmind végtelenül igazságos is; az ő végtelen irgalma ugyan még csak egy pohár viz adományát sem hagyja jutalom nélkül: de az ő végtelen igazsága még a haszontalanul kiejtett szót sem engedi büntetés nélkül. Ha bár továbbá igaz is, hogy te még fiatal virgoncz vagy, de a halál előtt nem bir nyomatékkal a te fürge fiatalságod, sőt talán tenmagad is, ki mast igy beszélsz, vittél már ki vállaidon hozzád hasonló fiatalokat a moh lepte sirba. — Valljon nem fogja-e neked Isten a te fiatalságod büneit felróni? — hol vagyon ez megirva? — vagy talán ő más tiz parancsolatot adott-e a fiatalságnak, és ismét mást az öregségnek? — A bün mindenkor bün marad, akar fiatal, akár vén korodban követed azt el. De hát miért kinozzák és gyötrik közönségesen az öregeket az ő fiatalságuk bünei, ha azokat Isten nem veszi olly nagyba? miért imádkozott Dávid olly forrón, hogy Isten az ő ifjuságának büneiről meg ne emlékezzék? Az pedig az ördögnek leggonoszabb szemfényvesztő cselmüve, hogy majd öregségünkben megtérhetünk, mire nézve a Szentlélek, az igazság lelke egészen mást tanit, mondván: az ifju azon utról, mellyet ifjuságában követett, ha megvénül sem távozik attól. Vitézkedjetek azért és harczoljatok mindnyájan, ha valaha megakartok koronáztatni: ezért mutatá nekünk feltámadt urunk az ő dicsőséges szent kezeit.

Miért mutatá tanitványinak a feltámadt Krisztus az ő lábait? azért hogy őket, és általuk minket mindnyájunkat az ő szolgálatában hüségre és szilárd állhatatosságra lelkesitene. Hiszen arra teremtettünk, hogy Istennek e földön rövid ideig pályázván, hiven szolgáljunk, és azután üdvözüljünk. Istennek szolgálni az embernek legszebb hivatása, legnagyobb dicsősége és egyetlen boldogsága. Nem de mindazok, kik mások szolgálatába lépnek, iparkodva iparkodnak, hogy jólelkü urakhoz és jó bérért szegődhessenek be. Már pedig nincs égen földön jobb ur az Istennél, mert az Isten maga a szeretet, és senki fejedelem, senki császár vagy király a neki tett szolgálatokért olly nagy bért nem ad, mint az Isten, mert ő mind azoknak, kik az ő szolgálatában állhatatosan megmaradnak,

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 145 von 618

azon örök életet igérte, hol ollyan örömök várnak reánk, mellyeket emberi szem még nem látott, emberi fül nem hallott, sőt emberi sziv nem is sejdithet. Ide járul, hogy nincs iga gyönyörüségesebb, nincs terh könnyebb az Isten szolgálatánál, és olly sok kegyelem, olly változatos öröm, olly édes vigasztalás semmi szolgálattal nincs kapcsolva, mint az Istenével. Azonban az emberek közül sokan nem is tudják, hogyan kelljen Istennek szolgálnunk? — Némellyek azt hiszik, mintha az isteni szolgálat egyedül abban állana, hogy a templomba gyakran eljárjunk, ott sokat és sokáig imádkozzunk, sokat böjtöljünk, vagy más rendkivüli ájtatoskodásokat gyakoroljunk. Nem, Szeretteim! nem ezekben áll az Isten szolgálata. Mind az, ki az ő hivatásának kötelességeit Isten iránti szeretetből teljesiti, az Istennek szolgál, akár hol legyen is ő. A gyermekek, ha szüléiknek szépen engedelmeskednek, és azoknak jó viseletök által örömöt szereznek, az Istennek szolgálnak. A szülék, ha magzataikat jó korán az ur félelmében nevelik, és azok lelki állapotára annál inkább felvigyáznak, minél előbb haladnak ők korukban, az Istennek szolgálnak. A házas párak ha együtt szép békesség és egyességben élnek, házi bajaikat türelmesen és az Isten akaratára hagyatkozva viselik, aggodalmaikat és munkáikat, mellyekkel övéiknek a mindennapi kenyeret keresik, Istennek felajánlják, az Istennek szolgálnak; az azután mindegy, legyenek ők a mezőn, vagy a barlakban, az ur házában vagy otthon. A betegek, ha beteg ágyukban nyavalyogván, Jobbal felkiáltanak: ki az ur kezéből annyi vidám napokat egészségben vettem, miért ne fogadnám az ő kezéből nyugodtan e néhány nyavalyás napjaimat is; vagy ha ők szent Ágostonnal szólanak: Uram! vagdalj itt, égess itt, csak az örökvalóságban kémélj meg, — és a hosszabban tartó fájdalmak vagy rosz szolgálat miatt türelmetlenkedve nem zugolódnak; oh! akkor igy ők beteg ágyaikat ama gyönyörű szent oltárrá varázsolták, honnan Istenre hagyatkozásuk tömjéne kellemesen illatozva emelkedik föl az égbe. Ha te neheztelés és több éveken át ápolt ellenségeskedés helyett ellenségidért imádkozol, átkozóidat megáldod, és jót cselekszel azokkal, kik téged gyülölnek és üldöznek: akkor te Istennek olly szép szolgálatot teszesz, melly által a mennyei atyának fiává leszesz, ki az ő napját a jókra és gonoszokra egyiránt feltámasztja; és ha te, hogy magadat

állapoti kötelességeidnek teljesitésére megerősitsed, az Isten igéjét mindenkor, mikor lehet, meghallgatod, minden hónapban egyszer töredelmesen meggyónván, az oltári szentséget igaz bánatos sziv érzelmei közt magadhoz veszed, és napi foglalkozásaid közt is gyakrabban rövid imádságok által munkádat az Istennek felajánlod, ime! te akkor is az Istennek szolgálsz. Mindezekből látjátok Szeretteim! hogy az Isten szolgálata épen nem igényel valami különöseket, és még is, kik annak kellően megfelelnek, azokról elmondhatni: oh! milly dicsőségesen járdalnak az illy kereszténynek lábai! és mindazon keresztények, kik igy cselekesznek, nem sokára tapasztalni is fogják, milly édes az ur, milly kellemesek az urnak szolgálatai!

A feltámadt Krisztus az ő megnyitott oldalát is bemutatá tanitványinak, valljon mit akart ő az által jelenteni? Ezt azért tette, hogy általa nekünk az ő végtelen szeretetét, mellyel minket öröktől fogva szeretett, megmutatná, és hogy minket ő az ő végtelen szeretetével lelkesitene, miszerint mi őt mindenek fölött szeretnők, bizodalmunkat ő benne helyeznők, gyámolyunkat ő benne keresnők. Mintha mondaná Krisztus: ime! megváltott gyermekeim! az ördög, az emberi nemnek imez esküdt ellensége az ő álnok hazugságának cseltőrével kettős sebet ejtett rajtatok, értelmetekön tudniillik és szivetekön. Azt hazudta ő az embergyilkos nektek, hogy ha ti az Isten parancsolata ellen tesztek, mint istenek lesztek. Hogy tehát én ezen kárhozatos sebeiteket meggyógyitanám, átengedém oldalamat döfetni; — ihol! lássátok az én szivemet, mennyire szeret ez titeket: siessetek az én megnyitott oldalamba, valahányszor szorongattattok, és gyötörtettek. Mi pedig Jezus Krisztus iránti szeretetünket háromféleképen bizonyithatjuk be. Először: ha bármi kisértetektől megtámadtatván, a kisértet forró pillanatában tüstént az ő áldott oldalához bizodalommal folyamodunk, és bizonyosak lehetünk, hogy a kisértet zivatara meg fog csillapodni, mit jól megértsenek és jegyezzenek mindazok, kiket a test vagy harag nehéz kisértetei környeznek. Nincs ezen kisértetek lecsillapitására sem jobb, sem biztosabb eszköz, mint azonnal lélekben Jezusnak megnyitott oldalába átszárnyalnunk. Valamint tudniillik a viz eloltja a tüz lángjait: ugy lohasztja le Krisztus szent oldala is a háborgó és haragra gerjedő testet. Másodszor: ha nehéz kereszt és szenvedés nyomja vállainkat, s a földön vigasz-

talást, írt, erőt nem találunk, ha előttünk minden homályba borul és komoran elsötétül, s az isteni gondviselés iránti bizodalmunk is a csüggedés végfokára jutott: siessünk Szeretteim! ismét Jezus megnyitott oldalába, és öntapasztalásból megfogunk győződni, milly közel van az Isten mindazokhoz, kik szivökben szorongattatnak, megtámadtatnak és a kétségbeesésig megcsökkentek. Harmadszor: ha a jóra tunyák és restek vagyunk, és az erény utján hüledezve megállapodunk, s az Isten szolgálatáról lemondani készülünk: siessünk megint Jezus megnyitott oldalába; mert valamint a hidegtől szinte elfásult ember nem képes a kandalló mellett sokáig állani a nélkül, hogy át ne melegüljön: épen ugy, sőt még kevesbé leszen képes a jónak megfásult sziv az örök szeretet égő kandallójához Jezus megnyitott oldala által közelithetni, a nélkül hogy az ő meghült buzgósága ujra föl ne éledne, és az ő szeretetének alvó tüze uj lángokra ne lobbannék. Midőn azonban azt mondám, hogy különösen az emlitett három esetben Jezus megnyitott oldalához siessünk: ez által más eseteket el annyira ki nem akarék zárni, hogy inkább intlek és kérlek mindnyájatokat, kik engem hallgattok, siessetek bármiféle ügyeitekben Jezus oldalához, mert ott nyugalmat, enyhülést, békét és erőt fogtok találni lelkeiteknek. — Ezen oldalba ajánlják a szülék naponta gyermekeiket, hol ezek legjobban ellesznek látva; ezen oldalba ajánljuk mi magunkat éltünkben és halálunkban, hol üdv, áldás és örök élet tenyészik. Maradjunk azért hivek az ur szolgálatában, ez által mutatván Jezus Krisztus iránti szeretetünket, — és akkor bizhatunk, hogy az ő dicsőséges feltámadásának részeseivé leszünk. Ámen.

Áldozó csötörtökön.

Sursum corda! föl a mi sziveinkkel!

(Pinkafő 1832.)

Praef. Eccl.

Rövid, de velős szavakkal beszéli el Márok az ő üdviratában, és Lukács az apostalok cselekedeteiben Jezus csudálatos mennybemenetelét, mellyet a keresztény katholika anyaszentegyház ma

ünnepel. — Miután feltámadt urunk negyven napon át többször majd egyes apostalainak, majd mindnyájoknak együtt megjelenék, és őket az Isten országáról, vagy is az ő anyaszentegyházának megalapitásáról és kiterjesztéséről oktatá: ma a negyvenedik napon épen akkor jelenék meg köztük, midőn ők mértékletes ebédök vételénél ülének. Ekkor megparancsolá nekik, hogy Jeruzsálemben tartózkodnának mindaddig, mig az ő igérete, mellyet nekik az örök igazság még életében tőn, beteljesednék, és az igy hangzik: János vizzel keresztelt, ti pedig néhány nap mulva a Szentlélektől fogtok megkereszteltetni. A tanitványok ugy vélekedének, mintha isteni mesterök ezen szavakkal a mulandó országot, mellyet ők folyvást vártanak, akarta volna értetni; azért kérdék vala őt: valljon mast fogná-e felállitani Izrael országát? De Krisztus azok éretlen kivánesiságát visszautasitá, mondván: nem illik hozzátok tudni az időket és órákat, mellyeket az atya önhatalmába helyzett, hanem elveszitek erejét a fölől reátok jövő Szentléleknek, és tanuim lesztek nekem Jeruzsálemben és az egész Judaországában, Számáriában, és mindenütt a föld végéig. — Azután fölméne velök az olajfák hegyére, hol azelőtt negyvenhárom nappal szivszorongások közt imádkozott, vérrel veritékezett, megfogatott, megkötöztetett, és Judás által álnok csókkal elárultatott. Itt megáldá őket, itt szemök láttára fölemelkedett, mig végre őt azok szemei elől egy hirtelen emelkedő világos felhő befogadá. Itt jelenék meg nekik két angyal, kik mondának: Galiléi férfiak! mit állatok itt az égbe nézvén? Azon Jezus, ki fölvétetek tőletek az égbe, ugy jő el, mint láttátok őt az égbe menni. — Az angyalnak ezen szavaira térdre hullván imádák őt, kit az ég befogadott, és örömmel térének vissza Jeruzsálembe, hol a megigért vigasztaló Szentléleknek elfogadására készülének. Ez amaz örvendetes titok, melly a mi mai ájtatosságunk tárgya. Ezen titok forgott a katholika anyaszentegyház szemei előtt, midőn a szentmise előénekében a sursum corda szókat beiktatta. E rövid mondattal a mi kegyes atyánk azt akarja nekünk mondani: gyermekeim! szakaszszátok el szivetöket a világtól és az ő javaitól; gyermekeim! emeljétek föl szivetöket oda, hol szebb világ és vagyon vár reátok. Nekem pedig szándékom az anyaszentegyház imez intését követni,

és vele mindnyájatokat felhivlak: sursum corda! — föl a mi sziveinkkel e földről! valljon miért? erre felelek az első részben; sursum corda! — föl a mi sziveinkkel az égbe! — az ur sátorába, — az Isten városába, a mennyei Jeruzsálembe! valljon miért? ezt előadom a második részben.

Sursum corda! föl a mi sziveinkkel e földről! valljon miért? azért, mert minden haszontalan, itt a földön semmi sincs, mi a mi szivünket igazán és tökéletesen megörvendeztetné. Ha létezett valaha e földön ember, kire a szerencse legkedveletesebben mosolyga, ki a föld minden gyönyör és örömélveiben töltözött, ezen szerencsés halandó bizonyára Salamon király vala. És valljon mit mond nekünk ime földi szerencse fia a föld javairól? ő azoknak bő mértékben megizlelése után igy kiált föl: a világ minden javaiban, mikkel e földön kényem szerint töltöztem, azt láttam, hogy mindenek hiuságok hiusága s lélek gyötrelme, azt tapasztaltam, hogy nincs itt a nap alatt semmi állandó; melly kevés, de sokat jelentő szókban Salamon a föld javainak természetét és tulajdonságát épen olly igazán, mint tökéletesen leirta. Ugyan is:

A világ minden javai először hiuk. Ihol! ma álmélkodva állnak vala az apostalok az olajfák hegyén, meresztett szemmel nézvén nem a földre, hanem az égbe mesterök után, — és alig emelék föl szemeiket, már is elenyészék vala Jezus az ő szemeik elől. Épen ugy jártak ők is, mint mi szoktunk járni, midőn hazánkból messze országba elutazó barátunkat egy darabig elkisérjük. A bucsuvétel után vissza, visszatekintgetünk néhányszor, hogy elvált barátunkat még egyszer láthassuk, ő azonban eltünik egyszerre szemeink elől, és csak emlékezete marad fön szivünk kebelében. Szakasztott képmása és sorsa az e világ minden vagyonának, minden örömének; különféle terveket készitünk magunknak, és képzeletünkben elhitetjük magunkkal, mintha, Isten tudja, milly boldogok lennénk, ha dusgazdagon, mindenkitől tiszteltetve és minden örömökben uszkálva élhetnénk; azonban fölötte csalódunk, mert minél többel bir valaki, annál több után mohó vággyal vágy sovára; minél több gyönyör és örömélveknek közepette vigadozunk, annál bizonyosabban követi azokat az eltelés, az undor, az unatkozás, a kinos üresség és ama kellemetlen érzés,

hogy azokban ohajtott boldogságunkat föl nem találtuk; és a legnagyobb gazdagság, a legmeglepőbb örömök sem képesek szivünkből a háboritó nyugtalanságot és türelmetlenkedést kizárni.

A földi javak másodszor nem csak hiuk, hanem egyszersmind lélek gyötrelmei is. Ámbár ma az apostalok vékony asztalát az ő mesterök váratlan megjelenése kimondhatlan lelki vigasztalással füszerezte is: de e vigasztalást, ezen örömöt, melly csak rövid ideig tartott, csak hamar megzavarta amaz érzékény elbucsuzás, melly után mesterök tőlük az olajfák hegyén azonnal eltávozott. Mit mondjak még a testi örömökről, ha már a lelki örömök is itt e földön szomorral olly annyira vegyesek? keressetek világfiai s leányi! annyi örömöt magatoknak, mennyit csak feltalálni lehet, vélitek-e, hogy azokban elégüléstöket és boldogságtokat meglelétek? oh kicsoda az, ki itt a nap alatt rózsát talált tövis nélkül? Nincs czukor olly édes, melly vele nyálkát ne hordozna, és maga után savanyuságot ne hagyna. Kinek e világon sokja van, folyvást azzal gyötrődik, hogy el ne veszsze sokját; kinek kevese van, egyre azon törődik, hogy többet szerezzen; kinek végre semmije sincs, annak legszomoruabb az ő állapota. — Nem, Szeretteim! arra, hogy a világjavainak és örömeinek köserüségét megismerjük, nem szükséges a betegházokba mennünk, hol mindenféle nyavalygókat és nyomorgókat jajgatva sinlődni látunk; nem szükséges a szegények és ügyefogyottak kunyhóiba mennünk, és ott az éholtó falat kenyerök után sopánkodókat szemlélnünk; nem szükséges az ártatlanul koldus botra jutottak rimánkodásait hallanunk; — menjetek a nagyok diszpalotáiba, kiket a világ a szerencse fiainak szokott kürtölni, menjetek a fölséges királyok és császárok fényes várlakaiba, és kérdezzétek meg őket: valljon ők a legkisebb baj és kellemetlenség nélkül élnek-e? Oh! igy fognak ők nektek válaszolni, ne hagyjátok magatokat eltántoritani, gyakran, midőn ti minket mosolyogni láttok, épen ollyankor legnehezebb gondok, aggságok és búmerengések epesztik a mi szivünket.

A földi javak harmadszor állhatatlanok, rövidlen tartók. — Alig nézének ma az apostalok néhány perczig mesterök után, hogyan emelkednék ő föl az égbe, és őt azonnal egy világos fölhő szemeik elől befogadá. Szép képmása ez Szeretteim! a földi javak állhatatlanságának és a földi örömök tünde mulandóságának.

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 151 von 618

Hogyan törik marják sokan magokat éjjel nappal itt a földön ez vagy amaz eléréséért, és midőn azt már markokban lenni vélik, mellettök nem világos, hanem sötét fölhő kerekedik, vagy is egy nem vélt esett jő közbe, melly minden reményöket meghiusitja. Egy másik hosszu fáradozása után megnyerte végre valaki nagy ur kegyét s kedvét, ki által ő mast boldognak érzi magát: de ime sötét fölhő támad mellette, vagy is egy véletlen szó által kiesik a kegyelemből, és szerencséjének csillaga elenyészett. Egy harmadik végre mindenben bővelkedve duskáskodik, mit csak szeme, szája, szive kivánhat, és gondolja magában: mast nyugalomban és az élet örömeinek özönében töltöm el napjaimat, — de hirtelen kerekedik körében egy sötét fölhő, melly őt beteg ágyba dönti, vagy épen a néma sirba temeti, és minden örömének vége szakadt. Ismerd meg azért, oh büszke halandó! hogy itt alant minden hiu, köserü és állhatatlan. Sursum corda! föl a mi sziveinkkel! a föld haszontalanságitól, mert ezeket az ur egyedül irántunk égő szeretetéből vegyité tövisekkel és köserü epével, hogy a tövisektől megszuratván, az epétől visszaundorodván, szivünkben a mennyeiek vágyalmára gerjedjünk, lelkünkben az igaz örök javak után áhitozzunk. Ugy vagyon, sursum corda! föl a mi sziveinkkel mennybe! hová Krisztus a mi fejünk, királyunk és testvérünk ma fölemelkedett. Mert a menny a mi egyetlen végczélunk, mellynek elnyerésére teremtettünk; a menny a mi egyetlen örök hazánk, hol szivünk tökéletesen kielégittetik; a menny azon egyetlen szükséges, melly után szünet nélkül törekednünk kellene. Ott a fölhőkön tul mennyekben egészen más javak várnak mi reánk, hogysem itt alant a föld kerekségén.

A mennyei javak, mellyeket nekünk ma Krisztus az ő mennybemenetele által biztosita, először is az igaz és tökéletes jók, mert ott az Isten leszen a mi mindenünk mindenben. Itt a földön még a legjelesbnek és legnemesbnek tartott jó sem képes minket egészen és mindenre nézve kielégiteni; igy az arany, melly után a világ emberei olly mohón kapkodnak, nekem szemem világát, ha e drága kincsemtől megfosztatnám, visszaadni nem képes; a legérzékenyebb zene csiklandoztatja ugyan füleimet, kellemesen hat érzékimre, de éhségemet ki nem elégiti, mit az éhes zenészeknél nyilván tapasztalunk. Az étel vagy ital, legyen bár az legfüszeresebb és izletesebb, éhemet és szomjamat ugyan csillapithatja,

sőt szám izét és torkomat kecsegtetheti, de a tudomány és nemesb ismeretek utáni vágyaimat ki nem elégitheti. Egyedül a mennyei jóknak sajátságos tulajdona az, hogy azok mindent kielégitenek, mind az öt érzékeinkre kellemesen hatnak, szivünk minden vágyait betöltik, és mindent, mit, nem mondom, kivánhatnánk, hanem csak gondolhatnánk is, tultetézett mértékben megadnak, mert egyedül mennyben leszen az Isten, a legtökéletesebb jóság a mi mindenünk mindenben.

A mennyei javak, mellyeket ma Krisztus nekünk az ő mennybemenetele által biztositott, másodszor állhatatos édes jók köserüség nélkül, kellemesen kecsegtető jók szenvedés és szomoruság nélkül. Ők, ugymond a titkos jelenések könyve, nem fognak többé sem éhséget, sem szomjuságot szenvedni, sem a napnak égető hevétől gyötörtetni. Ott örök egészség vagyon betegség nélkül, örök bővelkedés szükség és fogyatkozás nélkül, örök öröm szenvedés nélkül, örök töltözés undor vagy beleunás nélkül.

Ezen javak végre a végetlenségbe tartó örökre változatlan jók. Az leszen ugyan is ott a mi szerencsénk fő sajátsága, hogy boldogságunk vég nélkül örökön örökké fog tartani. Ha örvendezel is itt alant a földnek valami javában; ugyan meddig tart a te örömöd? még csak odáig sem, meddig a te életed, annyi sok változásoknak van minden mulandó alávetve; — de ha egyszer mennybe jutottál, meddig fogod te ott a mennyei örömöket élvezni? örök fogyhatatlan időkre. — A mennyei javakat, a mennyei örömöket soha senki többé tőlünk el nem ragadhatja; nem a pokol, mert az mennyből örökre ki van zárva; nem az irigység és fondorkodás, mert ott mindnyájan az Istenben, az örök szent szeretetben egyesülünk; sőt maga az Isten sem, mert ő örök hü az ő igéreteiben, és ezt nekünk ime csalhatatlan szavaiban megigérte: a ti örömötöket senki tőletek el nem veszi.

A mennyei javak fölötti elmélkedés hajdan az erdőket és sivatagokat, a rengeteg vadonyok magányait szent remetékkel tölté meg, kiknek szivök fölfelé vala irányozva. A mennyei javak fölötti elmélkedés ezer meg ezereket arra birt, hogy ők a világ minden gazdagságáról lemondának, és az üdvös szegénységet választák, hogy Isten előtt gazdagokká lennének. A mennyeiek fölötti elmélkedés sok gyöngéd szüz ifjakat és leányokat arra birt, hogy

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 153 von 618

ama mulhatatlan örömök elnyerhetéseért a legszigorabb törödelmezés pályájára szánták magokat. A mennyei javak fölötti elmélkedés sok vértanut arra birt, hogy nem irtóztak a legborzasztóbb kinokat, tüzet, pallost, a vadállatok ketreczét, és azokkal megküzdést, a legiszonyuabb halált örömmel kiállani, hogy a mennyországot elnyerhessék, megemlékezvén a nagy apostal szavaira: nem méltók e mulandó szenvedések ama jókra, mellyeket a hü Isten az ő követőinek igért. Valljon mi lehet oka, hogy mi ma azok üdvös nyomain nem járunk? és a világot az ő hiuságival, s köserü ámitgatásaival meg nem vetjük? Oh Szeretteim! mi soha, vagy csak fölötte ritkán elmélkedünk a mennyeiekről, mintha azok minket nem is érdekelnének; mi csak ritkán emeljük igaz áhitattal szivünket az ég felé: innen van a mi nagy érzékenytelenségünk, innen ama siralmas vakság, hogy mi a föld hiu javait és elenyésző örömeit lelkünk nagy kárával az örök javaknál, és örömöknél többre becsüljük.

Oh győzedelem mindenható fejedelme! Jezus Krisztus! ki ma a te dicső emberségedben mennyei atyád jobbjára ültél, és az egeket mindazoknak, kik benned hisznek, benned remélnek s téged szeretnek, megnyitád: tapaszd, oh tapaszd, kérünk, a mi szivünket hozzád, hogy mi azokat keressük, mellyek oda fenn vannak, hol te az atyának jobbján uralkodol. Láss el minket utánod epedő szent vágyalom szárnyaival, és engedj minket valaha szerencsésen ama dicsőség országába eljuthatni, mellyet te nekünk ma megnyitottál, hova te előre bemenvén, nekünk az utat megmutattad. Amen.

Ugyan arra.

A kiengesztelt bün a mennyország lajtorjája.

(Pinkafő 1841.)

Az ur Jezus pedig, miután szóla nekik, fölvétetek mennybe, és ül az Isten jobbjára.

(Márok. XVI., 14.)

Miután kegyes üdvezitőnk az ő mennyei atyjának akaratát itt a földön teljesitette, miután mennyei tanitásának üdvös mag-

vát elhinté, a halálon erőt vőn, a poklot legyőzé, magának önerejéből dicső feltámadása által halhatatlan életet ada, s igy az egész világ urává lőn; miután az ő mennyei atyjának örök végzetét tökéletesen betöltötte: feltámadása utáni negyvenedik napon fölviteték mennybe, és ül az Istennek jobbjára. Az érte szeretettel égő apostalok ugyan dobogó szivvel nézének föl utána, de visszaemlékezvén adott szavára; hogy ő lélekben velök fog maradni a világ végezeteig, magasztalás közt imádák mennybe emelkedett mesteröket, és nagy örömmel térének az olajfák hegyéről vissza Jeruzsálembe. Isteni mesterökben helyzett bizodalommal általa mindenfelé bámulatos csudákat cselekvének, az ő nevében ördögöket üzének ki, uj idáig ismeretlen nyelveken beszélének, azon betegek, kikre kezöket rájok tevék, meggyógyulának; isteni mesterökben helyzett bizodalommal a legnagyobb szenvedéseken és legkinosabb halálon győzedelmeskedének, mig végre ők is mindnyájan ugyanazon dicső országba fölvétettek, hol az ő isteni mesterök mindazoknak, kik benne biznak, dicső helyeket készitett. Már mast mi rajtunk a sor, kik szinte ohajtunk mennybe eljuthatni: de millyen lajtorján menjünk mi föl? Az égbe vezető lajtorják ugyan különfélék, de az embereknek azoknak egyike sem látszik tetszeni. Illyen a törödelmezés lajtorjája, de ez darabossága miatt sokaknak nehéznek látszik; azután a szüz ártatlanság hófehér lajtorjája, de ezt az emberek nagyobb része elvesztette. Én azonban nektek ma egy ollyan biztos lajtorját szándékozom mutatni, mellyen, ha komolyan akarjuk, mindnyájan csalhatatlanul mennybe juthatunk. Ezen lajtorja az elkövetett, de kiengesztelt bünökre visszaemlékezés. Ennek pedig az üdvige szerint három foka vagyon. Hol is véteték föl Krisztus mennyekbe? ugyanazon olajfák hegyén, hol ő negyvenhárom nappal előbb köservesen sir vala, hol ő fiui bizodalmát atyja iránt, kitől az angyalok tiz csapatát kérheti vala, nyilván kinyilatkoztatta, hol ő halál küzdelmei közt vérrel veritékezett. Igy cselekedjék mindazon keresztény is, ki mennyországba fölvétetni kiván. Tehát emlékezzél vissza gyakrabban elkövetett büneidre, ez a mennybe vezető lajtorjának első foka; legyen erős bizodalmad a mennybe emelkedetthez, ki téged a büntől megőriz, ez a mennybevezető lajtorjának második foka; győzd le megrögzött bünszokásaidat, és légy hiv a bün elleni harczban, ez a mennybevezető lajtorjának harmadik foka.

Valamint a méreg önmagában ártalmas, de ha bizonyos mértékben az orvossággal vegyittetik, sok beteget kigyógyit: ugy a törödelmes bünösnek is az ő kiengesztelt bünei mennybe vezető lajtorjául szolgálhatnak, ha azokról többször Isten iránti hálás szeretetből megemlékezik. Igaz ugyan, hogy töprenkedő lelkismeretüeknek, kik szorongva rémkedni szoktak, nem tanácsolatos, hogy ők a gyónás által kiengesztelt büneik fölött gyakrabban elmélkedjenek, mert igy ők azok miatt még inkább és inkább rémkedve töprenkednének; de azok, kik az Isten kimerithetlen irgalmasságát önmagokon tapasztalták, igen is gyakran elmélkedjenek az ő elkövetett büneik fölött; mert ha te büneidre visszaemlékezel, akkor Isten azokat elfeledi, ugymond aranyszájú szent János; ha pedig te a te büneidről megfeledkezel, akkor az Isten azokról megemlékezik.

A mennybe vezető lajtorjának ezen fokát Dávid igen jól ismerte; ő ugyan Náthán próféta szavaiból világosan megértette, hogy Isten neki megbocsátotta büneit, de ezen meg nem nyugodván, folyvást igy könyörge: moss meg engem teljesen bünömből, és vétkemtől tisztits meg, mert hamisságomat megismerem, és vétkem előttem vagyon szüntelen; — és ez által ő Isten szive szerinti férfiu lőn; hasonlóan tőn Péter, hasonlóan cselekvék Pál is.

Tégy te is igy oh kedves keresztény atyámfia! emlékezzél vissza elkövetett büneidre, kivált a szent áldozásnál, hol és mikor azon Jezus száll a te szivedbe, ki ma fölvéteték mennyekbe. Itt adj neki hálákat hosszu várakozásaért, mellyel téged megkémélt, szereteteért, mellyel téged megelőzött és kegyelmébe visszafogadott. Illyen imádság illyenkor igen hathatós; mert valamint a világi nagy uraknál többet kivihetünk, ha velök személyesen értekezünk, mintha azoknak szükségeinket puszta kérleveleinkben benyujtjuk: ugy a szent áldozásnál is, hol Krisztus személyesen jelen van, és a mi szivünkbe beszáll, többet nyerhetünk tőle, mint egyébkor. Emlékezzél meg büneidről az urfelmutatásnál, és kérd Krisztust, hogy közted és az ő mennyei atyja közt a kiengesztelődést eszközölje.

Szent Lukács azt irja: ma Krisztus körül egy világos fölhő támada, melly őt tanitványinak szemei elől befogadá. A mi büneink is fölhők, és pedig iszonyu fekete fölhők

Isten és mi közöttünk; — de Izsáiás próféta azt mondja: hogy az Isten a bünt, mint a fölhőket eloszlatja. Hogyan történik ez? Nem de, ha terhes fekete fölhők borzasztó villámlás és mennydörgés közt kerekednek az égen; akkor többnyire vagy erős szél támad, vagy a napnak suragai a fölhőket átlövellik, és a zivatar hirtelen eloszlik, s a rettegett orkán kellemes esővé átváltozik. — Illyen szél a gyakori visszaemlékezés elkövetett büneinkre, melyeket Isten a gyónásban már megbocsátott. Ezen visszaemlékezés lelkünket a legjobb Isten iránt élénk hálára olvasztja; szivünk pedig a bünbánó szeretet drága könyeit folyatja velünk, mellyek ismét örömborává lesznek azon mennyei angyaloknak, kik inkább örvendenek egy megtérő bünösön, mint kilenczven kilencz igazon. Ez a mennybe vezető lajtorjának egyik foka.

A mennybe vezető lajtorjának másik foka, a mennybe emelkedettben helyzett erős bizodalom, hogy ő azoknak, kik a bünből kitisztultak, fáradozásit gyámolitja, hogy abba többé vissza ne essenek. Még ma is mutogatják az olajfák hegyén azon követ, mellyen Jezus az ő lábnyomait láthatólag behorpasztva rajta hagyá, midőn mennybe emelkedék. Ezen lábnyomból világosan kivehetni, hogy Krisztus az ő mennybe menetelekor a nap este, vagy is nyugta felé vala fordulva; tehát nem fordula ő kelet, vagy is a jámborok, szentek és igazak felé; nem fordula ő dél, vagy is a lágymeleg és lankadt keresztények felé, hanem a nap este, vagy is a bünösök felé fordula, kik tudniillik az estet, és sötétséget keresvén, sötétségben is vesznek el, mert a bünösnek az igazság napja lenyugodott; ellenben a bün és vétek nála keletben van. Azért fordula pedig Krisztus az ő mennybemenetelekor a bünösök felé, mert ő mint isteni nap azokat megakarja világositani, kiakarja a sötétség éjéből segiteni, ha még is azok készek az ő mindenható szeretetében bizodalmukat helyezni.

Ugy vagyon, mindazok, kik önerejökben nem bizakodnak vakmerően, de a mennybe emelkedett mindenható iránt fiui bizodalommal viseltetnek, azok az ő segélyét bizonyosan tapasztalni fogják; mert hiszen ő neki adatott az atyától minden hatalom mennyben és a földön. A ki pedig illyen hatalmas, az bizonyára rajtunk minden testi s lelki szükségeinkben segithet. Igen ő kétség kivül segithet rajtunk, ha mi őt fiui bizodalommal kérjük. Valamint hajdan a földön hatalmát megmutatta: ugy gyakorolja ő

azt még ma is mennyben. Azt mondá ő hajdan: bizzál, leányom! a te hited meggyógyitott téged; azt mondá ő hajdan: akarom, hogy megtisztulj, és a bélpoklos megtisztula; azt mondá ő hajdan: vak! lásss; siket hallj, néma szólj stb. és a vak láta, a siket halla, a néma szóla: azt mondja ő még ma is: bizzál fiam! leányom! a te büneid megbocsáttatnak neked; vigasztalódjál és legyen neked a te hited szerint stb. Valóban néha bármi más ájtatosság nem olly kedves Isten előtt, mint a fiui bizodalom.

Vagy talán nem akar-e ő rajtunk segiteni? oh! ő igen is akar, mert mint szent Pál a mi vigasztalásunkra tanitja: ő a mi könyörülő főpapunk azért vétetett föl az atyának jobbjára, hogy az atyánál bünös népének kiengesztelését eszközölné; — és ha büneink büntetésért, bosszuállásért kiáltanak is föl az égbe; az ő öt szent sebei, mellyeket magával mennybe fölvitt, hangosban és nyomatékosban kiáltanak kegyelem s irgalomért mindazon bünösök számára, kik az ő végetlen jóságában bánatos szivvel biznak. Ime! tehát a fiui bizodalom második foka a mennybevezető lajtorjának.

A mennybe vezető lajtorjának harmadik foka a komoly törekvés megrögzött bünszokásaink legyőzésére. Megvallom, hogy a belénk gyökeredzett bünszokást nehéz ugyan kiirtani: de Isten malasztjával minden lehetséges. A régi kigyó tudniillik a sátán azon bünösnek, ki az ő cselszövényeit kiakarja kerülni, ezerféle akadályokat szokott eleibe gördíteni. Legelőször is a törödelmezőt kedvetlen és türelmetlenné ügyekszik tenni, mert ha a bünös, ki erősen eltökélé élete megjobbitását, e mellett csak hamar régi bünébe visszaesik, illyenkor a sátán azt sugja fülébe: lá! mit használ neked a te törekvésed? ime! ismét régi bünödbe visszaestél, hagyj fel azért mindennel, mert megint az és ott vagy, ki és hol előbb voltál. Ha pedig a sátán egyszer a bünöst kedvetlenné s türelmetlenné tette, utána oda törekszik, hogy azt elbátortalanitsa és kétségbe ejtse, — mire a törödelmező felhágy jobbulási törekvésével és régi bünpályáját ujra folytatja.

Te azonban ne higy az álnok pokolbeli ravasznak, ki a nehézségeket mindig nagyitva tartja elődbe; holott a mennyországért semminek nem szabad előttünk nehéznek lenni, mert mindent elveszt, ki a mennyországot elvesztette, és mindent megnyer, ki a

mennyországot megnyerte. A ki élete jobbitásához komolyan fog, annak törekvését Isten nem csak malasztjával segiti elő, hanem illyen törekvésben neki jobb kedve telik, mintha a bünszokás embere éjjel nappal böjtölne, vagy ostorozná magát, mert a meggyökeredzett bünszokás kiirtása nagyobb erőbe és fáradságba kerül bármi más jó cselekedetek gyakorlatánál. Illyen küzdőt ugyan is szemeivel kiséri az atyának jobbjára fölvétetett Krisztus, szemmel kisérik mindnyájan az ég angyalai, és a mennynek töredelmező szent választottai, kik érte malasztért esedeznek, hogy a bünt, poklot és sátánt legyőzhesse.

Ime! keresztény atyámfia! ezek a mennybe vezető lajtorjának három fokai, ha t. i. te gyakran bánatos szivvel visszaemlékezel elkövetett büneidre; ha fiui bizodalommal viseltetel a mennybe emelkedett testvéred, Krisztus iránt; ha meg gyökeredzett bünszokásaidat kiirtani törekszel: akkor már itt alant is részt veszesz azon örömben, melly az apostalok szivét az ő mesterök mennybemenetelekor elárasztotta; sőt igy oda fenn szép és dicső korona vár reád, és ha ezek gyakorlatában állhatatosan megmaradván, a mulandóktól bucsut veszesz, el fog rólad is mondatni: az Isten vigasztalja meg őt! ő életében mennybe vezető lajtorját készitett magának, azért hiszem, hogy halála után mennyekbe fölvétetett.

Mindenható fejedelme a győzedelemnek! te ma csudálatos mennybemeneteled által az isteni fölségnek jobbjára ültél, és minden elleneidet, — a bünt, az ördögöt, a halált, a poklot, az egész világot szent lábaid zsámolyává tetted; hogyan magasztaljam és magasztalhatom én a te dicső győzedelmedet elegendőképen? Te ott, mint fejünk, mindnyájunknak helyet készitettél: oh! tehát huzz minket magad után, hogy sziveinkkel nálad tartózkodjunk; láss el minket az utánad vágyakodás szárnyaival. Mikor, oh! mikor leszek én szerencsés téged oh! szentek szente! szinről szinre láthatni? mikor fogok én hozzád és az én atyámhoz fölvétetni? jöjj már egyszer Uram! Jezusom! és vigy föl magadhoz. Amen.

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 159 von 618

Pünkösd napján.

A katholika anyaszentegyház diadalma.

(Pinkafő 1841.)

Szionból megyen ki a törvény, és az ur igéje Jeruzsálemből.
(Izsai. II, 3.)

Ha én felmagasztaltatom e földről, mindeneket magamhoz vonzok.
(Ján. XII, 33.)

Pünkösd napja, mellyen mi a Szentlélek eljövetelét az apostalokra ünnepeljük, tulajdonképen a katholika anyaszentegyház diadal ünnepe. Midőn Krisztus ama napon, mellyen Jeruzsálembe ünnepélyes bevonulását tartá, néhány pogányoktól láttatni kivánt, a következő emlékezetes szavakat mondá: mast vagyon a világ itélete, mast e világ fejedelme kivettetik, és ha én felmagasztaltatom e földről, mindeneket magamhoz vonzok. Krisztusnak ime jövendölése pünkösdnapja óta teljesedésbe méne, mert az apostalok kilépének a világ szinére, minden nyelven hirdeték az üdvezitő evángeliomot, és zsidókból szinte mint pogányokból gyüjtögeték a keresztény katholika anyaszentegyházat. E történet koronája mindazon eseményeknek, mellyeket valaha a világ látott. Mindenki, ha csak egy kissé ismeri az embereket, kényszerül megvallani, hogy nehezebb munka nincs, mint valamelly népet arra birni, hogy ősi vallásáról, anyai téjjel beszitt szokásairól lemondjon, és helyette egy uj, előtte ismeretlen, sőt tőle botránynak s bolondságnak tartott hitvallást elfogadjon. Minden más változásokra reá lehet könnyebben az embereket beszélni, de mihent a vallásról van szó, azonnal majd nem legyőzhetetlen akadályok gördülnek föl, mellyek annál inkább növekednek, minél nagyobb a régi és uj hitvallás közti különbség. Még nehezebb pedig a vallás változtatása, ha vele becsületünk, vagyonunk, sőt *életünk* koczkáztatása együtt jár, vagy ha az uj hit ollyan kötelességeket hoz magával, mellyek a megromlott emberi természet hajlamival homlokegyenest ellenkeznek. És ime mindezekkel találkozának az apostalok az üdvige hirdetésénél, a katholika anyaszentegyház alapitásánál, mellyet ők pünkösd nagy napján Jeruzsálemben meg-

kezdettek. Azért ezen ünnepet méltán a keresztény katholika anyaszentegyház diadal napjának nevezhetjük. Hogy pedig Szeretteim! a katholika anyaszentegyház ime diadalát előttetek annál szembetünőbbé tegyem: szándékom ma titeket azon személyekre, eszközökre, és nehézségekre figyelmeztetni, mellyek által e diadal megnyeretett. Milly eszközöket használt a szentlélek a katholika anyaszentegyház megalapitására és terjesztésére? az első részben; milly nehezségek gördülének föl annak terjesztésében? a második részben.

Ha a világ az ő terveit és czéljait kiakarja vinni, azokra ollyan embereket használ, kik magas tiszteletben állanak, és nagy tekintélylyel birnak; de a végtelen bölcseségű Isten, ugymond szent Pál, épen az ellenkezőt cselekszi. Ő azokat választja, kik az emberek szemeiben gyöngék, hogy megszégyenitse azt, mi az ő veleményök szerint erős. Ezen igazság soha világosabban föl nem derült, mint az üdvige terjesztésénél.

Ha az apostalok, az üdvigének ezen hirdetői korukban legtudósbak, legtekintélyesb, leggazdagabb és leghatalmasabb férfiak lettek volna: akkor az ő fáradozásuk gyors eredményét némileg meg lehetne fejteni; de ha meggondoljuk, hogy ők mind azon tulajdonságok és jelességek nélkül szükölködtek, a mik őket a világ előtt hatalmasakká tehették volna: bizonyára kényszerülünk megvallani, hogy itt az Isten hatalmas keze munkálkodott. Az apostalok azon tudományok egyikével sem birtak, mellyek idejökben nagyra becsültetének, ők nem származának előkelő családok törzséből, nem viselének közhivatalokat, nem birának gazdagságokat, mellyek által követőiket szerencsésekké tehették volna. Azonfelül hiányzott bennök a bátorság és férfias elszánás; sőt ők a legalacsonabb sorsu családokból születtek, halászok, vámszedők és kézmüvesek valának. Valljon várta volna-e valaki azt, hogy illyenek az előkelő zsidóktól vagy a tudós pogányoktól meghallgattassanak? számra nézve parányi csoport valának; hogyan is lehetett, hogy tizenkét ismeretlen férfiu a világ nagy részét az üdvige világosságával elárasztaná? Ők tudatlanok valának; épen azért emberileg alig lehetett gondolni is, hogy ők a zsidókat az ő régi szokásaik iránti buzgalmoktól, és a pogányokat az ő képzelt bölcseségöktől és bálványimádásuktól elvonhassák. Az apostalok annyira szegé-

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 161 von 618

nyek valának, hogy életök táplálékát kézi munka által kényszerülnének keresni; hogyan lehete tehát tőlük várni, hogy ők követőket találjanak ollyan tanitásra, mellynek követőire hasonló sors várakozott? Azon felül ők a gyalázatos keresztre itélt, és mindenektől megvetett Krisztust hirdették; hogyan is remélhették tehát, hogy az ő hirdetésök, az ő tanitások diadalmaskodhassék?

És még is ugy lőn; ugyan is leszállván reájok a Szentlélek, azonnal megkezdék az üdvige hirdetését, és a Szentlélektől vett bölcseségök által a zsidók és pogányok legtudósabb és legélesebbeszű bölcseit megszégyeniték. A tizenkét férfiuból álló kis apostalsereg azt eszközlé, mit senki király az ő hatalmas nagy seregével, senki bölcs az ő mély bölcseségével, senki ékesszóló az ő virágos ékesszólásával végbevinni képes nem lett volna. Ők lerontották a bálványokat, legyőzték a tudatlanságot, és kiirtották a gonoszságot; és mindezt ők az ő tanitásuk egyszerü előadásával eszközlék, de a mellyet ollyan lelkesülés és rettenthetetlenség kisére, millyent csak Isten volt képes beléjök önteni.

Nem valami elrejtett szegletében a világnak, hanem Jeruzsálemben, Jezus üldözőinek és ellenségeinek fő székhelyén lépének ők föl; itt, hol ezelőtt ötvenhárom nappal alig merék mesterök nevét nyelvökön kiejteni, itt mondák ők Jezus gyilkosainak szemökbe, hogy ő feltámadott, és Messiássá magasztaltatott; — itt Jeruzsálemben, mellynek kapui előtt Krisztus megfeszittetett, itt, hol még a vádlók, tanuk és birák mindnyájan jelen valának, kik tudniillik az ő elitéltetésében részt vőnek, itt, hol még husvét óta a zsidók nagy sokasága a világ minden részeiből együtt vala, kik Jezus szenvedésének és halálának szemtanui valának; itt bocsátá Péter szigoru birálat alá mind azt, a mit mondott, és egy napon három ezeret térite a keresztény hitre. Utóbb az üdvige diadalma még bámulatosabb lőn; az apostalok eloszlának a világnak minden ismert részeibe, és városok, tartományok, országok világittatának meg az üdvige világossága által, mindenfelé számos virágzó keresztény gyülekezetek támadának. Egy maga szent Pál dicsőséggel mondhatta, hogy ő az üdvigét Jeruzsálemtől fogva egész Illyriának határaig (Zágrább mellett) elterjesztette. Huszon öt év leforgása alatt az egész roppant római birodalom Európában szinte, mint Ázsiában az üdvige világával eltelett. — Valljon ez nem igazán dicső diadala-e a katholika anyaszentegyháznak, és nem világos

bizonysága-e annak, hogy az apostalok munkáját maga az Isten gyámolitotta?

Hogy pedig az üdvige diadaláról világosabban meggyőződjünk, lássuk azon nehezségeket, mellyekkel az apostalok küzdeni kényszerülének. Ha az üdvige a világ régi hittanitásával rokonságban állana: ugy annak gyors elterjedését könnyebben felfognám. Ha valamelly hitvallás vagyonomat, jószágomat, szabadságomat, életemet nem veszélyezteti; ha valamelly uj hitvallás testiségemnek hizeleg; ha a többnejüséget, mint a török vallás, megengedi; ha ellenségemet megboszulni nem tilalmazza, szóval: ha indulataimnak semmi féket nem vet: akkor épen nem csudálkozom, hahogy illyen hitvallás csak hamar sok követőkre talál. Ugy de az üdvige ollyan hitet tanit, melly az ó világ vallásával nincs rokonságban. A régi világ népeinek nagyobb része számos álisteneket imáda, és az ő isteni tiszteletök minden bünnek tágos kaput nyita. Ide járul, hogy az üdvigének elfogadása az ő követőit nem csak vagyonuk, hanem életök vesztével is fenyegeté, mert az első kereszténeket a pogány papok és uralkodók üldözték, és többnyire az ő legközelebb vérrokonaik is azokat megveték, elhagyák, sőt elárulák.

Az üdvige igazságai továbbá ollyanok, mellyek a büszkén kevély emberi észnek visszatetszenek; azért mondja szent Pál: mi a megfeszitett Krisztust hirdetjük, ki a zsidók előtt botrány, és a pogányok előtt bolondság; az az, a népek a mi tanitásunkat ugy tekintik, mint a melly az észszel ellenkezik; mert az üdvige hinnünk parancsolja, hogy egy megfeszitett zsidó az Isten fia, és a világ megváltója legyen, és hogy egyedül csak azok boldogulnak, kik ő benne hisznek, és az ő tanitásának elvei szerint képezik ki az ő elméjöket szinte, mint szivöket. Oh! milly különösnek tünhetett föl ezen tanitás a világ csudálta görög bölcsek előtt? — miért is azoknak e név: Krisztus! bolondság vala.

A mi pedig még több, az üdvige ellenkezik a megromlott emberi természet hajlamival is; mert azt parancsolja, hogy a mi kivánságainkat, indulatinkat és szenvedélyeinket zabolázzuk; már pedig bizonyos, hogy könnyebb egész országokat elfoglalni, a legerősebb várokat bevenni, mint csak egy indulatos szenvedélyt is megzabolázni. Ide járul, hogy ime küzdelmeink a mi indulatainkkal folytonos napi renden vannak, mert ollyan ellenekkel van dolgunk, kik általunk legyőzetvén, bennünk ismét megujulnak; — ha csak

pillanatnyira is kifáradunk, azonnal veszve vagyunk. Sőt még azok fölött nyert győzedelmünk sincs veszély nélkül; mert a kevélység és öntetszés, melly győzedelmünket többnyire nyomban követi, közönségesen a mi legveszedelmesebb ellenségünk, mellyet leküzdenünk kell; minden, a mi köröttünk létez, kész ellenünk fegyvert nyujtani. Önszivünk rak tőrt ellenünk, a harczot szünet nélkül ujra kell kezdenünk, szünet nélkül szivünk jobbulására kell munkálnunk, és a legparányibb távozást a törvénytől sem szabad csekélységnek tartanunk. Az apostalok mind ezt a zsidóknak és pogányoknak őszintén előadták, és még is annyi sokan elfogadták e szigoru tanitást. Ki ne álmélkodnék e fölött?

De mit mondjak még ama borzasztó üldözésekről, mellyeket nem csak az apostaloknak, hanem az igaz hit minden követőinek az első századokban ki kelle állaniok? Tudjuk, mennyi vért ontottak, milly nyomoru számkivetésbe küldettek, miként hazájokból kiüzettek, sötét tömlöczökbe zárattak, fáklyákkal sütögettettek, keresztre feszittettek, kinpadokra lehuzattak, a vad állatok közé vettettek, forró olajban és ólomban megfőzettek, és mindenféle más kinokkal, mellyeket az iszonyu düh csak kigondolhatott, halálra kinoztattak. — Valljon miért állották ők ki minden ezen kinokat nem csak csendes nyugalommal, hanem öröm és hálaömledezés közt? kitől vették ők erre az olly igen szükséges lelki bátorságot? ama törhetetlen állhatatosságot? A hű keresztény könnyen válaszol e kérdésekre, mondván: Krisztus, az atya jobbjára fölvétetett megerősité a Szentlélek által az ő megvallóit. De a hitetlen itt tétovázva fenakad; mert miután ő nem tagadhatja, hogy az üdvige tanitásában ezer meg ezer nyomorgattatások közt nem csak a nép söpredéke, hanem a világ bölcsei, és a föld hatalmasi is hittek: azért önakarata ellen is kényszerül megvallani, hogy az üdvige diadalma tagadhatlanul a mindenható Istennek munkája.

Fontold meg azért oh! katholikus! ama nagy kegyelmet, melly téged a katholika anyaszentegyház kebelébe fölvett; de egyszersmind borzadj vissza, ha te az üdvös világosságot, a benső sugalmakat, a külső intéseket, a szent szentségeket megveted; bizonyára nagyobb leszen egykor a te kárhozatod azon pogányokénál, kik az üdvigét soha nem hallották.

Légy azért ezerszer magasztalt oh jóságos Isten! hogy te engem a te egyedül üdvezitő katholika anyaszentegyházod kebelében

születni engedtél. Ezen anyaszentegyházban te engem idáig a Szentlélek drága kincseivel gazdagitottál; ezen lélek fölkeres engem, ha én a bün által eltévedek; ezen lélek engem ismét fölemel, ha elestem; ezen lélek megvigasztal engem szomoruságomban, megerősit a szent kegyszerek által; — add azért, kérlek, hogy azon igazságokban, mellyeket te tanitasz, az én dicsőségemet és vigasztalásomat, és az isteni szent parancsolatok teljesitésében keressem mindenkor az én szerencsémet és boldogságomat; igy a te oltalmad alatt oh teremtő lélek! itt a földön szent, és mennyben örökre dicsőült leendek. Amen.

Pünkösd hétfőn.

Jezus Krisztus az atyának nagy ajándéka.

(Pinkafő 1818.)

Ugy szerette Isten e világot, hogy az ő egyetlen fiát adná érte, hogy minden, a ki ő benne hiszen, el ne veszszen, hanem örök élete legyen.

(Ján, III., 16.)

A zsidók számos előitéleteinek egyike vala, mellynél fogva azt hitték: hogy az atyáiknak megigért Messiás nagy világi hatalommal és fölségi dicsőséggel fog eljönni; hogy ő itt a földön roppant mulandó országot fog alapitani, abba a föld minden hatalmasit és népeit megfogja hóditani, de egyedül Ábrahám maradékit fogná boldogitani; hogy ezen dicső Messiás, mint a mulandó földi világ nagy uralkodója soha sem fogna meghalni, hanem örökre megmaradván halhatatlanul fogna földi országában uralkodni. — Illyen alakban várták Szeretteim! a zsidók azon Messiást, kit a próféták megjövendöltek. Mivel tudniillik mindnyájan a testiekbe mélyen elmerülve, és a mulandókat hajhászó érzelemtől eltelve valának: azért ama fölséges magasztosságot és jeles lelki tulajdonokat, mellyekkel a próféták a Messiást festették, felfogni nem tudták. De épen azért ők más népek iránt fölötte keményszivüek és felfuvalkodott kevélyek valának, különbség nélkül mindenkit, ha nem volt zsidó születésű, megvetének, és a legjobb lelkű po-

gányokat is, mint alávaló ebet tekintették. — Ezen hibás előítélettől még az egyenesszivű Nikodémus sem vala szabad, miért is amaz ujjászületés, mellyről Krisztus vele beszélt, sehogy sem akart fejébe menni: de Krisztus, az emberi nem megváltója, ki nem jő vala magának szolgáltatni, hanem másoknak szolgálni, és az emberek váltságaért életét adni, Krisztus, ki mindazokat, miket hirdetett az örökkévalóságban látta, ezen Krisztus a szeretet atyját jobban ismerte, mint Izraëlnek konok népe. — Ő az álmélkodó Nikodémust felvilágositá, hogy az atyának szeretete távol sem olly korlátolt, millyennek azt az Izraëliták hibásan vélik, hogy a Messiás, ki köztük van, nem egyedül a zsidóknak, hanem az egész világnak, vagy is minden népeknek adatik, kik benne hivén mindnyájan okuljanak, felvilágosuljanak, vigasztalódjanak, megszentüljenek, és boldoguljanak; hogy az ő országa, mellyet alapitand, kivétel nélkül minden emberre kiterjed, hol személyválogatás nélkül kiki, legyen az zsidó vagy pogány, szittya vagy vad, szabad vagy rab, egyenlő leszen, ha egyébiránt mindnyájan a benső ó ember életének megváltoztatása által egészen uj emberekké lesznek. Ime Szeretteim! mit hajdan Krisztus Nikodémusnak a csendes éj sötét homályában mondott, azt mi ma a katholika anyaszentegyházban világos nappal ünnepeljük; mi ugyan is hiszszük és nyilván valljuk: hogy az atya az ő egy szülött fiát e világra küldé, hogy a bün miatt szerencsétlen világot az ő hite által boldogitaná; és ime! a mit mi hiszünk és nyilván vallunk, ma tiszta hála érzelemből a fölött bővebben elmélkedjünk, ugymint azon nagy ajándék fölött, mellyet nekünk az atya az ő fiában adott, és ama nagy követelés fölött, mellyet a fiu mindazokon teszen, kik általa üdvezülni kivánnak. A mi egyszersmind mai beszédem tárgya. — Először tehát ama nagy ajándékra figyelmeztetlek titeket, mellyet nekünk az atya az ő fiában adott, beszédem első részében; azután ama nagy követelésről szólok, mellyet a fiu rajtunk, kik üdvezülni akarunk, teszen, beszédem második részében. Az Isten Szentlelke szálljon *le* mindnyájunkra, és világositson meg minket!

Ugy szerette Isten e világot, monda Krisztus Nikodémushoz, hogy az ő egyetlen egyszülött fiát adná érte, hogy senki azok közől, ki ő benne hiszen, legyen az zsidó,

vagy pogány, el ne veszszen, hanem örök élete legyen. E kevés szavakban az Isten atyai szeretete, az általa nekünk ajándékozott kincs nagysága, a mi üdvünk tökéletesen kifejeztetett. Az Isten tudniillik nem külde nekünk valakit az angyalok vagy főangyalok, a Cherubok vagy Szeráfok közől, hanem ama legdrágábbikat, kit kebelében öröktől fogva birt, az ő egyetlen egyszülött fiát adta nekünk, ki az ő szeretetének fényessége, és látható hasonmása, kiben ő neki jó kedve telik. Milly dicső adomány! az Isten bizonyára csak istenit adhat. Ezen fiu ugyan is az atyának egyetlen örököse, kit midőn az atya nekünk adott, bizonyára jól tudta, hogy az adakozó fiu nem fogja örökségét egyedül maga számára fentartani, hanem ő azt velünk testvéreivel tultestvérileg is megfogja osztani. Ha a földön élő testvérek atyai örökségökben osztoznak, többnyire összevesznek, mert mindegyik többet szeretne kapni, és mindenik azt véli, hogy a kurtábbat huzza: de a mi mennyei testvérünkkel, Krisztussal másként áll a dolog, ő neki az atya átadá a világot, ő pedig mindazokkal az ő mennyországát, sőt Istenségét is megoszsza, kik vele osztozni készek, mert, mint szent János olly igen vigasztalatosan mondja, mi már is Isten fiai vagyunk, holott még nincs előttünk tudva, mivé leszünk: de annyit még is tudunk, hogy, midőn ő magát nekünk ki fogja nyilatkoztatni, mi hozzá hasonlók leszünk, és őt látni fogjuk, a mint van az ő valóságában. — Oh Szeretteim! milly nagy szeretet! ha minket az ausztriai császár valami birtokkal, vagy kastélylyal megajándékozna, milly szerencséseknek érzenők magunkat? Ime! a mi kegyes mennyei atyánk az ő egyetlen egy szülöttét ajándékozá nekünk, kinek minden hatalom adatott mennyben és a földön, és valljon ezen ajándéknak ne örüljünk-e jobban, hogysem a világ minden kincse s dicsőségének?

És valljon kinek adta Isten ezen ajándékát? talán ollyan jó, készséges és szent lelkűeknek, kik mindenkor vetélkednek az ő szent akaratának teljesitésében? talán ollyan jámbor szenteknek, kik az Istent soha nagyobb bünnel meg nem bántották? De ugyan hol találtatnak illyenek, miután nincs itt a földön lélek bün nélkül, miután egytől egyig mindnyájan eltévedtünk az igaz utról, és első atyánkban mindannyian bünösökké lettünk? Az Isten az ő fiát e világnak adá, vagy is amaz engedetlen, gonosz

és vétkes gyermekeinek, kiknek torka nyilt koporsó, kik nyelvöket ravaszul használják, kiknek lábai gyorsak a vérontásra, kik a béke utairól semmit sem tudnak, és kiknek szemeiből semmi urfélelme ki nem világlik. Igen, Szeretteim! a szent parancsolatok illyen általhágóinak, illyen hitszegőknek, illyen szám nélküli bünökkel megterhelteknek küldé el ő az ő egyetlen egyszülött és szeretettel teljes fiát. Egészen másként bánt ő az elesett angyalokkal, alig vétkezének ezek, és őket azonnal mennyországból levetette, az örök sötétség bilincseivel lelánczolta, és pokolba örök gyötrelembe taszitotta, hol őket az itéletre fentartaná. És valljon mi tartotta őt vissza, hogy velünk ne bánnék ugy, mint az elesett angyalokkal? — Az ő szeretete vala az, melly minket, kik ugyan a bün által meghalva, de Krisztus által uj életre támasztva, és a bün büntetése alól megváltva valánk, Krisztussal ismét mennybe fölvett. Valljon van-e, lehet-e valaha valahol ennél is még nagyobb szeretet? Vagy képes-e valaki ennél nagyobb szeretetet még csak gondolni is?

És hogyan ajándékozá nekünk Isten az ő egyetlen egy szülött fiát? Röviden egy szóval kiejtve: ő azt nekünk egészen átadá; — egészen, minden visszatartás és kivétel nélkül; Jezus Krisztus egészen a miénk, az ő kimerithetlen kegyelme, végtelen érdemei, az ő élete, halála, fáradalma és munkássága, az ő vére, dicsősége, sőt még az ő Istensége is a miénk. — Ő a mi királyunk, ki minket kormányoz és lelki ellenségink ellen oltalmaz; — ő a mi tanitónk, ki nekünk az üdvösség utját kijeleli; ő a mi világosságunk, ki a mi homályainkat eloszlatja; ő a mi pásztorunk, ki minket megerősit és tulajdon testével legeltet; ő a jászolyban a mi tanitó mesterünk, a kereszten a mi üdvezitő megváltónk, az oltáron a mi lelki eledelünk, mennyben a mi egyetlen és teljes boldogságunk. Valljon van-e, lehet-e valaha valahol ennél nagyobb szeretet? Vagy képes-e valaki ennél nagyobb szeretetet még csak gondolni is?

És valljon miért ajándékozá nekünk Isten az ő fiát? Oh! ezt maga Krisztus Nikodémusnak, és ez által mindnyájunknak legvigasztalatosabban kijelentette. Az Isten az ő fiát nem azért adta a világnak, hogy ő ezt jelenleg megitélje, hanem hogy ő általa a világ boldoguljon. — Krisztusnak tudniillik kettős eljövetelét tudjuk és hiszszük, az ő első eljövetele csupa kegyelem

és irgalom vala, midőn ő Betlehemben egy barlakban születék: mert akkor az angyalok igy éneklének: a földön békesség a jó akaratu embereknek; a másik eljövetele csupa igazság, melly a világ végén, vagy is minden halandónak kimulásával leszen, mikoron kiki jutalmát az ő cselekedetei szerint veszi. Először tehát Krisztus nem jött minket megitélni, hanem üdveziteni, és kegyelmet szerezni, és csak, ha mi a kegyelem idejét méltólag nem használjuk, csak akkor vár reánk a komoly s szigoru itélet. Igaz ugyan, hogy ő minket első eljövetelekor is megitélhetett volna, de ő ezt azért nem tette, mert végtelenül kegyes és irgalmas. Mind ezekből megismerhettétek ama nagy ajándékot, mellyet nekünk az atya az ő fiában adott: halljátok azért már mast ama nagy követelést is, mellyet a nekünk ajándékozott Krisztus rajtunk teszen.

A ki ő benne hiszen, ugymond Krisztus, az meg nem itéltetik, a ki pedig nem hiszen, az már megitéltetett, minthogy ő nem hiszen az Isten egyszülött fiának nevében; tehát az egyszülött iránti hit az, mellyet a nekünk ajándékozott tőlünk követel, mire nézve háromféleképen szoktak a keresztények tévedni. Némellyek egész hitöket a külsőségben helyezik, az ő katholikus nevökben tulbizakodnak és sokan ebben tulságosbak, mint valának a zsidók Ábrahámtól vett leszármazásukban. Mi, igy vélekednek az illyféle keresztények, mi katholikus szüléktől születtünk, mi a vasárnapi és ünnepi isteni tiszteleten rendesen megjelenünk, az Isten igéjét figyelmesen meghallgatjuk, bizonyos szent napokon gyónni és áldozni is eljárunk, az olvasót többször elimádkozzuk, minden esztendőben egyik vagy másik bucsura is elmenünk, következőleg, gondolják ők magokban, hitünkre nézve semmiben meg nem fogyatkozunk. Kedvesem! távol van tőlem, hogy ezeket az általad felszámlált ájtatosságaidat vitatkozás alá vegyem, csak annyit mondok, hogy, ha te nem vagy egyszersmind bensődben is katholikus, azaz, ha te a bünnek, bármi néven nevezzék is azt, meg nem halsz, és nem élsz az igazságnak, ha te nem törekszel szivben alázatos és szelid, szivben szüztiszta és szeretetteljes lenni, akkor neked a te katholikus neved és ájtatoskodásaid épen olly kevessé nyujtanak előnyt, mint a körülmetélkedés sem nyujtott a zsidóknak épen semmi előnyt a pogányok fölött; — sőt te már az utolsó nap előtt megitéltettél,

mert te nem hiszesz ugy az egyszülött nevében, mint ő parancsolta.

Másik faja a keresztény katholikusoknak abban téved, hogy ők igy szoktak gondolkozni: mi az Istennek minden tanitását, minden parancsolatát, minden igéreteit, fenyegetéseit, és jutalmazásait ugy hiszszük, mint azok az üdvigében előadatnak; mi azokra gyermekeinket is megtanitjuk, s készebbek vagyunk fegyvert ragadni, tüznek viznek neki rohanni, hogysem egyetlenegy hittanitást is, melly az üdvigében megirva vagyon, vagy a keresztény katholika anyaszentegyháztól, hogy higyük, előnkbe adatik, magunktól bárki által is elvitáztatni engednők. — Valamint az első faju fölebbieket szájkeresztényeknek, ugy ime második fajuakat fejkeresztényeknek nevezhetjük, kik ugyan a hit igazságait elméjökben hordozzák, de azok üdvös hatásu erejéről, szeretetre méltó szép tulajdonságairól szivökben meggyőződve nincsenek Mindazon hit, melly életünkkel egybe nem hangzik, mind azon élet, melly hitünkkel ellenkezik, én előttem fölötte gyanus hitélet. Szivvel hiszünk az üdvösségre, ugymond szent Pál, és nem fejjel vagy szájjal; — hogyan is hihetnéd te komolyan, hogy a jók mennyországba mennek, a gonoszak pedig elkárhoznak, ki a te nagy és halálos büneidben gondtalanul éldegélsz, és szived ujulásáról nem gondoskodol? hogyan is hihetnéd te igazán Krisztus szavait: senki két urnak nem szolgálhat; keressétek mindenek előtt az Isten országát: holott te annyira a földhöz tapadsz, hogy még lelkisméreted rendbeszedésére sem veszesz időt? hogyan is hihetnéd te az ur igéit: bocsássatok meg, és megbocsáttatik nektek, ne itéljetek és nem fogtok megitéltetni, ne kárhoztassatok, és nem fogtok kárhoztatni: ha te mindennapi: — és bocsásd meg a mi büneinket, miképen mi is megbocsátunk ellenünk vétetteknek, — imádságod mellett is megbántóidnak meg nem bocsátasz, ha te mások szemében ugyan a szálkát is meglátod, magadéban pedig a gerendát sem veszed észre, ha te embertársodra az első követ hajitod, holott azt tenmagad felé kell vala irányoznod? Igy, mond szent Jakab, az ördögök is hisznek, de épen azért irtózva rettegnek is az itélettől; hasonlóképen a te megitéltetésed is egykor annál rettenetesebb és keményebb leszen: minél jártasabb vagy a

hit igazságainak ismeretében, ha egyszersmind életedet is azok szerint nem igazitod. Sőt már is megitéltettél, mert nem ugy hiszesz az egyszülött nevében, mint ő parancsolta.

Az álkeresztények harmadik fajához azok tartoznak, kik Krisztus érdemeit az ő büneik és kicsapongásaik palástjaul használják fel. Ezek igyen szoktak nyilatkozni: az Isten nekünk Krisztust azért adá, hogy el ne veszszünk; Krisztus pedig nekünk az ő vérét, szenvedéseit, minden érdemeit ajándékozá, ő mindnyájunkért az elégségen tul szenvedett, sőt értünk meg is halt: oh! ezen végtelen szeretet nem hagyhat minket elveszni! — Én ugyan senkit Krisztusban helyezett bizodalmától megfosztani nem akarok, sőt azt inkább lelkötökben minden beszédeim által fölélesztení ügyekszem; de ha te előtted kedves, és minden intések s kérések daczára folytatott büneiddel tenmagadra kárhozatot hozasz, és tenmagadat elkárhoztatod, akkor ugyan a Krisztus rajtad nem segithet. Igaz ugyan, hogy Krisztus az Isten bárányа, ki elviszi a világ büneit; de ha te nem törekszel büneidtől megválni, azokkal felhagyni, akkor téged Krisztus minden hatalma mellett sem képes a pokoltól megszabaditani. Krisztus Jezus ugyan mindnyájunknak üdvezitője, de ő egyszersmind mindnyájunk tanitó mestere is, ki azért jött e világra, hogy nekünk az atyának akaratát megjelentené; ő a mi törvényszerzőnk is, ki nekünk bizonyos törvényeket szabott; ő a mi királyunk és urunk is, ki minket halála által megváltott, és övéivé, az ő tulajdonává megvásárlott. — Ha mi tehát a mi mesterünk tanitását engedelmes szivvel el nem fogadjuk, ha mi az ő szent törvényeinek nem engedelmeskedünk, és ő neki mint urunknak minden testi s lelki erőnket föl nem áldozzuk: akkor mi Jezus tanitását megcsonkitjuk, és egészen más a mi hitünk, mint a mellyet ő hirdetett és a katholika anyaszentegyház tart.

Igen kevés azon katholikusok száma, kik igazán hisznek, és illyenek azok, kik vagy halálosan soha nem vétkeznek, vagy büneikből, mellyekben egy ideig éltenek, fölserkenvén, Krisztus Jezus irgalmának eszközeit felhasználják, büneiket bánatos szivvel megsiratják, magok iránt szent gyülölettel, Krisztus iránt lángolva forró szeretettel viseltetnek, a bünt szorgosan kerülik, az ur parancsolatit hiven követik, lelkismeretök tisztaságát gondosan megőrizni törekesznek. Oh! ti háromszor boldogok! ti vagytok

az igaz keresztény katholikusok; vigasztaljon titeket minden bármi sok, bármi sokszor elkövetett büneitek fölött Krisztus urunk igéje: ugy szerette Isten a világot, hogy az ő egyetlen egy szülött fiát adná érte; ti megitéltetni nem fogtok, mert az egyszülött nevében az ő parancsolata szerint hisztek. Mivel pedig ezen hit, mellyről az apostal mondja, hogy cselekedetekben munkás, az Isten ajándéka: azért forduljunk az ég felé, és könyörögjünk ezen kegyes ajándékért jelenleg az atyánál Jezus Krisztus által.

Istennek Szentlelke! ha visszapillantok eddig lefolyt életpályámra, és azt a mai üdvigével egybehasonlitom: kényszerülök nyilván bevallani, hogy ama szép keresztény katholikus nevet idáig méltatlanul bitoroltam, mellyel az én minden hajlandóságim és érzelmim ellentétben állának. — Nem ama dicső példa szerint, melly Krisztusban nekem felállittatott, hanem a világ romlott elvei szerint vala intézve egész életpályám, az én ugynevezett jó cselekedeteim holtak valának élet nélkül, és lélek nélkül: változtasd meg azért te az én szivemet, mint az apostalok szivét megváltoztattad; gyujtsd meg elmémben a hitnek szent világát, hogy azon utat, mellyen járjak, megtanuljam; de gyulaszd egyszersmind az én konok akaratomat is a te szereteted lángtüzével, hogy én mint katholikus keresztény elméljek, beszéljek, éljek, és ezen hit ismeretében s a szeretetben engedj engem mindaddig növekedni, mig az egyszülöttet meglátandom, kit az atya nem azért küldött le hozzánk, hogy a világot megitélje, hanem hogy általa a világ boldoguljon. Amen.

Pünkösd kedden.

Mit jelentenek az üdvigében: a pásztor, a tolvajok, a gyilkosok és az ajtónálló.

A felolvasott szent üdvige helyesen ráillik a mai pünkösd keddre, mert miután minket az anyaszentegyház pünkösd napján a Szentlélek eljövetelére figyelmeztetett, ki tüzes nyelvekben megszállván az apostalokat egészen más emberekké változtatta, ugy

hogy az Isten dicső munkáit különböző nyelveken hirdetnék; miután a katholika anyaszentegyház a tegnapi üdvigében az embereknek a Szentlélek kegyvilága elleni viseletét előnkbe terjesztette, hogy tudniillik az emberek inkább kedvelték a sötétséget, mintsem a világosságot, minthogy az ő cselekedeteik gonoszak: a mai üdvige a tanitók viseletét a katholika anyaszentegyházban adja elő, mert valamint Krisztus idejében a farizéusok és irástudók közt sok hamis tanitók valának, ugy azon időben is, midőn az apostalok az üdvigét az egész világon elterjesztették, számos hamis tanitók keletkezének, millyenek valamint mindenkor voltak, ugy a mi napjainkban is többen vannak, sőt lesznek mindaddig, mig Krisztus a dicsőség fölhőiben el nem jövend a hamis tanitókat megitélni. Midőn pedig Krisztus a mai üdvigében egyrészről a hamis és hü tanitók viseletét előadja: másrészről abban egyszersmind a jó kereszténveknek is, kik a juhok neve alatt értetnek, hü képét festi. Hogy tehát ime szép, de némellyekben homályosnak látszó üdvigének igaz értelmét annál jobban felfoghassuk, azon különféle neveket, mellyek benne előfordulnak, fogjuk bővebben fejtegetni s igy a ti éhező lelkötöket kövér legelőn legeltetni. Mit ért tehát Krisztus a pásztor és juhok alatt? az első részben; mit a tolvajok és gyilkosok alatt? a második részben; mit az ajtó és ajtón álló alatt? a harmadik részben fejtem meg.

E név alatt pásztor értetik maga a mi urunk Jezus Krisztus, mert igy szól ő: én vagyok a jó pásztor; a jó pásztornak *kötelessége*, hogy juhait egészséges legelőre vezesse, a farkasoktól és más ragadozó állatoktól megőrizze. És oh! milly nagy mértékben teljesité ezt Krisztus! ő nekünk a szent üdvigét, mint lelkünk legkövérebb üdvös legelőjét hirdette, és oh! milly boldog azon ember, ki imez üdvige szerint él! milly teljesded teli az ő lelkismerete csendes nyugalommal! — Krisztus az ő közbenjárói halála által minket a pokol rabságától, az ördögnek, ezen dühös ebnek bosszujától megszabaditott, lebilincselvén őt feloldhatatlan lánczczal, hogy ez ugyan tovább is ugathat, vagy is megtámadhatja az embereket, de senkit meg nem marhat, vagy is bünre nem erőltethet, hanem ha valaki önként meghagyná magát tőle maratni. És a mit még a legjobb pásztorok közül is senki nem tőn,

azt a leges legjobb pásztor Krisztus megtette, ki tudniillik juhainak üdveért a kereszten meghala, feltámáda, a mennyei akolba fölemelkedék, hogy ott az ő hiv juhainak helyet készitene, hol az atyának jobbjáról legelteti s kormányozza a Szentlélek által mindazokat, kik az ő pásztori vezetésére hagyatkoznak. Távol sem valának illyen pásztorok Krisztus idejében a farizéusok, a népnek akkori lelkészei, ők inkább béresek, mint pásztorok valának, kik csak juhaik mulandó gyapjából gazdagodni törekvének, azonnal elhagyván azokat, mihelyt valami veszedelemtől fenyegettetének.

A juhok alatt mi keresztények értetünk, kik Jezus Krisztus szent nevére kereszteltettünk. Valamint a juh egyik a legtürelmesb, legszelidebb és legengedelmesb állatok közől, ugy kellene minden kereszténynek is, ha ő Jezus Krisztus igaz juha kiván lenni, mások fölött türelem, szelidség és engedelmesség által kitünnie. Azért jelent meg köztünk, ugymond szent Péter, a mi urunk Jezus Krisztusnak emberszeretete és jósága, hogy levetkőzvén minden gonosz kivánságot és istentelenséget, józanul és jámborul éljünk e földön. Azért hagyott nekünk Krisztus, a főpásztor, mint őt szent Péter nevezi, maga után példát, hogy mi az ő nyomain járnánk, távollevén tőlünk minden elköseredés, minden harag és ellenségeskedés, eltürvén egymást szeretet és türelemben; ha mi igy cselekszünk, akkor mi Krisztus juhai vagyunk; — de ha mi egymást mardossuk, megtámadjuk és üldözzük, gyalázzuk és rágalmazzuk, akkor mi nem vagyunk Jezus Krisztus juhai, hanem vad bakok, kik valaha az itélet nagy napján a baloldalra állittatnak.

Az akol pedig, mellyben Jezus juhai itt a földön együtt élnek, a keresztény katholika anyaszentegyház, és csak ez az egyedüli igaz akol, mert valamint csak egy az igazság, ugy csak egy igaz akol, egy igaz anyaszentegyház lehet; valamint szent Pál apostalnak levele szerint az Ephezusiakhoz egy a keresztség, egy a mi urunk Jezus Krisztus, ugy csak egy az igaz hit is. Adjon azért hálát Istennek, minden juh, melly ezen akolban vagyon, és vigyázva vigyázzon, ne hogy a hazugság pokolbeli ebétől valamikép abból kiugattassék. De imádkozzék egyszersmind naponként minden juhocska forrón Istenhez, hogy ő az eltévedteket is mihamarább visszahozván, egy pásztor legyen és egy akol.

A tolvajok alatt Krisztus a mai üdvigében azon hamis tanitókat érti, kik Jezus Krisztus tiszta evangeliomát evangelikus tanitás szép neve alatt megfertőztetik, az ős atyák hitétől eltérnek, és az ős igazhitüek ellen titkos idegenkedést támasztanak, mi által a szeretet és egység szent kötelékét, melly által Krisztus mindnyájunkat egyességben tartani kiván, megszaggatják. Krisztus, az ő apostalai, és az anyaszentegyház semmit szorgosabban nem sürget, minthogy a hivek Istent a mi urunkat egy szivvel és lélekkel magasztalván, köztük szakadások, tévelyek ne uralgjanak. A tolvajokhoz sorolhatók még mind azon álkeresztények is, kik nem az Isten dicsőségét, hanem saját tiszteletöket hajhászszák. Minekünk embereknek Istenen kivül másban dicsőségünket senkiben nem szabad keresnünk, mert, ha magunkat jól szemügyre veszszük, mi mindnyájan igazán csak a legszegényebb koldusok vagyunk. Nézzétek egy kissé körül magatokat, és csak hamar szemötökbe ötlik, mennyire koldulók vagyunk mi mindnyájan: a juhoktól az ő gyapjokat rnházatul kéregetjük, a földtől napi kenyerünket táplálásunkra, és a kendert, lent testünk födözésére, a barmoktól azok bőreit lábbelire; sőt a léleknek kegyajándékai is, mellyekkel diszeskedünk, ugymint az ész és erény szinte nem egyebek Istentől nyert adományoknál, mert mindnyájan ő benne élünk, mozgunk és vagyunk, és ő nála, az ő Szentlelkének segedelme nélkül még csak Jezus nevét sem vagyunk képesek üdvösen kiejteni. A ki tehát közülünk teste nemesb alkatában, fényesb öltözetében, bövebb kincseiben, vagy kitünőbb erényeiben elbizakodva, másokat megvet, az valóságos tolvaj, ki a tiszteletet, melly egyedül Istent illeti, tőle elrabolja, és önhatalmilag önmagának tulajdonitja. És oh! Istenem! hány illyen tolvaj nincs magában a katholika anyaszentegyházban is, a nélkül hogy meggondolnák, miszerint ez által a hetedik parancsolat ellen vétkeznek. Ne az enyém, hanem a te nevedé legyen a dicsőség, ugymond a zsoltáros; a halhatatlanság királyaé legyen minden tisztelet és dicséret, ugymond szent Pál, s igy kell, hogy nyilatkozzék minden keresztény is.

A gyilkosok alatt a mai üdvigében Krisztus a farizéusokat érti, kik az Isten félelmének szine alatt az embereket képmutatókká képezték, s azokat a legnagyobb kicsapongásokra vezették. E gonoszságukat Krisztus, a szivek csalhatatlan vizsgálója, több-

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 175 von 618

ször kemény dorgálások közt szemökre lobbantá. Jaj nektek, ti képmutatók! igy szóla az egyébiránt olly igen szende Krisztus, kik megkerülitek a tengert és szárazat, hogy pogányt zsidóvá tegyetek, és midőn azzá lett, a gehenna fiaivá teszitek őtet kétszerte inkább magatoknál. Napjainkban is mind azok, kik az ártatlanságot elcsábitják, másokat bünre késztetnek, valóságos gyilkosok, mert ők szellemileg megölik azon lelket, mellyet Krisztus Jezus véres kereszthalála által a bün halálából a kegyelem életére fölélesztett. Illyenek pedig mind azon szülék, kik az ő gyermekeiknek rosz példát adnak, vagy azok keresztényi nevelését elhanyagolják; illyenek minden család atyák és anyák, kik alattvalóiknak a bünre alkalmat és ürügyöt szolgáltatnak; illyenek mind azon cselédek, kik a háznak, mellyben szolgálnak, szülötteit roszra tanitják; — mindezek valóságos lélek öldöklők; — és ha azon gyilkos is, ki minket csupán testi életünktől foszt meg, halálra itéltetik: millyen leszen még annak sora, ki a lelket, ime halhatatlan valóságot a pokol mélységébe dönti? Krisztus illy gyilkosokra a borzasztó jaj-t kimondotta. Jaj a botránkoztatónak! mert hasznosb annak, hogy egy malomkő köttessék nyakára, és a tenger mélységébe eltemettessék.

Az ajtó által, mellyen az akolba megyünk, maga Krisztus Jezus értetik. Én vagyok az ajtó, monda ő, én általam a ki bemegyen, üdvözül. Hasonlóképen szóla szent Péter is pünkösd napján: Krisztusnak kivüle nincs üdvösség, mert nem adatott más név itt a nap alatt az embereknek Jezus nevén kivül, mellyben üdvözülhetnénk; Krisztus által, igy ir szent Pál, tökélé el az Isten mindeneket helyre hozni, mert valamint csak az ajtón át mehetünk be a szobába, ugy egyedül Krisztus megtestesülésének hite által juthatunk el az Istenség ismeretére, az atyának látására, mint ezt maga Krisztus is megmondotta: senki sem mehet az atyához, hanem ha én általam. Ha tehát valaha a szentháromság egy Isten látására jutni ohajtunk, szükséges, hogy Krisztus tetteiről, tanitásáról és szenvedéseiről gyakrabban elmélkedjünk, s életünket azokhoz szabjuk. És ime e tekintetben mutatkozik ismét a katholikus keresztények nagyobb részének szomoritó vakoskodása. Ugyan hányan, mondjátok meg, kérlek, hányan lehetnek

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 176 von 618

azon keresztények, kik Krisztus szenvedéséről és haláláról, azon nagy árnak, melly által a kereszten megváltattunk, értékéről, nem mondom, naponként, hanem csak hetenként egyszer is olly szent czélból elmélkednének, hogy illyféle szent elmélkedések által az Isten utainak követésére és szent parancsolatainak megtartására buzduljanak? Oh! hiszen a nagyobb résznek szive lelke csak a mulandókon csügg; a mulandók gondjaival kelnek ők ki ágyaikból és feküsznek le nyoszolájokba, azokról álmadoznak csendes szenderökben, azok fölött elmélkednek foglalkozásuk minden sokasága mellett is, erre nekik mindenkor elég idejök marad, egyedül ama legnagyobb ügynek megfontolására nem érkeznek ők: valljon miket tőn Isten érted, hogy ő téged gyermekévé fogadhasson? milly drágán váltott meg téged Krisztus, hogy testvérévé tehessen? mit nem tőn érted az Isten Szentlelke, hogy tégedet az ő szent templomává tenne? Illyen és hasonló kérdések tételére a nagyobb résznek nincs ideje, mert illyenekkel foglalkozni nekik nem kedves munkájok; mások meg azt mondják: ezek igen föllengező kérdések, ők annyira nem tanultak; mások előtt megint ezen kérdések, mellyek még is a mi hitvallásunk alapigazságait teszik, igen tulzólag ájtatosdiasan hangzanak. Szánandó vakok ezek, kik egykor az ajtót, melly a mennyei akolba vezet, hasztalan fogják keresni, ők azt fel nem találandják.

Az ajtónálló alatt elvégre a Szentlélek értetik, ki az atyával és fiuval ugyanazon egy természetű valóság, mert ő mindkettőtől származik. Valamint a világi ajtónálló a kapukulcsot birja, és vele a kaput, kinek akarja, megnyitván, azt beereszti a házba, ott megmutatván a ház belső szépségeit: épen ugy vagyon a mi szivünk kulcsa is a Szentlélek birtokában. A ki ezen ajtónállót forró buzgósággal kéri, őt folytonosan könyörgéseivel sürgeti, nála állhatatosan zörget: annak ő az Isten országának titkait fel is tárja, azt ő a mulandóság zajaiból a lélek titkos s csendes magányába vezeti, hol ő a lelket annak különböző szükségeihez képest különféleképen legelteti; — egyiket a bün álmaiból illy komoly gondolattal ébreszti föl: ember! te nem sokára meghalsz, és az Isten itélőszéke elé állittatol, vizsgáld meg magadat, valljon képes leszesz-e a mindenható előtt megállhatni? — A másiknak, ki elkövetett sok bünei miatt félig kétségbeesett, azt sugalja: vigasztalódjál oh bünös! nekünk az atyánál közbenjárónk van a Krisz-

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 177 von 618

tus, ki a mi és az egész világ büneinek bocsánatja. A kereszttel és nyomorral terheltnek, ki a vigasztaló legelőt leginkább szükségeli, azt mondja: soha nem volt, soha nem leszen hozzád közelebb az Isten, mint épen mast, midőn azt véled, mintha téged ő elhagyott volna; fordulj azért hozzá, és ő megfog téged hallgatni, megfog téged csüggesztő szomoruságodtól szabaditani; te pedig az ő szent nevét magasztalni és dicsőiteni fogod az egész világ előtt. Igy vezeti az ajtonálló az emberek lelkét különféle legelőkre, mig végre azokat a mennyei akolba eljuttatja.

Ha végre Szeretteim! az általam előadottakat jól felfogtátok, tegyétek beszédem végén magatoknak fel a kérdést: valljon mellyik fajhoz tartozom én? valljon én a juhok vagy bakok közé soroltatom-e? Vagy talán a tolvajok és gyilkosok közé, kik valamint saját magok, ugy mások lelkét is büneik és gonoszságaik által megöldökölték? valljon ismerem-e én azon ajtót, melly az örökéletbe nyilik, vagy is Krisztust? és valljon meghallgatom-e én az ajtónállónak, vagy is a Szentléleknek szavait, midőn ő az ő szent sugalataival szivemnek jelentkezik? valljon kérem-e én őt, hogy ő engem enmagam és Krisztusnak folyvást mélyebb és mélyebb ismeretére vezessen? — Ezen kérdéseket nem kellene nekünk, Szeretteim! egykedvűleg vennünk, mert ezek igen-étől a mi egész boldogságunk, és ezek nem-étől függ a mi kárhozatunk. De a jó pásztor, ki nem akarja, hogy valaki elveszszen, ki elhagyá a kilenczven kilencz igazat, és a századik eltévedt után indula, hogy őt vállaira vevén aklába vissza vigye; a jó pásztor, ki már annyi sok ezeret az ő tiszta látásán legeltet, és mennyei örömforrásaiból itat; a jó pásztor irgalmazzon nekünk is, és legeltessen minket az ő Szentlelkének malasztjával, hogy végre mi is nála minden bőségben töltözhessünk. Övé, ki mint ártatlan bárány megöletett, de mint jó pásztor feltámadott, ki az ő katholika anyaszentegyházát a világ végeig legeltetvén, azt minden hizelgő öldöklők és képmutató tolvajok, a nyájat nem az örök életért, hanem napi kenyérért legeltető álpásztorok ellen megőrzé, övé legyen a tisztelet és imádás mind örökön örökké. Amen.

Szentháromság vasárnapján.

A Szentháromság oltárképének fejtegetése.

(Grafenschachenben 1818.)

Elmenvén tanitsatok minden nemzeteket, megkeresztelvén öket az atyának és fiunak és Szentlélek Istennek nevében.
(Máté XXVIII, 19.)

Miután a katholika anyaszentegyház, a mi egyedül csalhatatlan isteni tanitónk, hiveit Krisztus születésének ünnepe által arra buzditja, hogy ők, kik Ádám bünében az átok fiaivá lőnek, Jezus Krisztusban, a második nem földi, hanem mennyei Ádámban a világosság fiaivá ujjá születnének; miután a katholika anyaszentegyház az ő gyermekeit Krisztus halálának emléknapja által nagy pénteken arra szólitja fel, hogy az ó embert az ő gonosz kivánságaival a naponkénti önmegtagadás keresztjére feszitenék, és Krisztussal a bünnek meghalljanak; miután a katholika anyaszentegyház az ő hiveit az örvendetes husvéti ünnep által arra sürgeti, hogy a feltámadt Krisztusban ők is uj lelki életre támadnának; miután a katholika anyaszentegyház az ő gyermekeit Krisztus Jezus dicső mennybemenetele által arra serkenti, hogy csak azokat keressék, mellyek oda fönn vannak, hol Krisztus az atyának jobbján ül; miután a katholika anyaszentegyház piros pünkösd napjának örömünnepe által, mellyet ez előtt nyolcz nappal ünneplénk, gyermekeit arra lelkesiti, hogy szent szeretetben és csendes nyugalomban munkáljuk a mi üdvösségünket, hiven követvén a Szentlélek üdvös malasztjának vezérletét. Sőt miután a katholika anyaszentegyház alaposan föl is teszi, hogy az ő jobb és engedelmesebb gyermekei Krisztusban csak ugyan ujjá születnek, Krisztussal a bünnek meghalnak, Krisztussal uj jobb életre támadnak, Krisztussal szivökben az egekbe emelkednek, és életök egész pályáján a Szentlélek vezérletére hagyatkoznak : elvégre sátoros ünnepeit a teljes Szentháromság ünnepével zárja be, és ezen ünnep által, mellyet mi ma ülünk, azt kivánja nyilván vallani : hogy azon jó keresztények, kiket én anyai kebelemben nemzettem, és fölneveltem, bensőképen ujjá születvén, az atyának igaz gyermekeivé, —

a bünnek meghalván és lélekben az üdvige szerint vándorolván, Krisztusnak az Isten fiának igaz testvéreivé, — a malaszt sugalatait követvén, a Szentléleknek tiszta s szeplőtelen vőlegényeivé, — a teljes Szentháromságnak uj, bensőképen egészen megujult élőtemplomaivá lettek. Ime Szeretteim! ez röviden a mi urunk minden ünnepeinek igaz, fontos és mély értelme, azon ünnepeknek, mellyeket mi éven által megülünk, mellyeket az egész katholika anyaszentegyház széles e világon ünnepel, és mellyeket mi ma itt e helyen különösen a Szentbáromság ünnepével befejezünk. Mondom, különösen itt e helyen, mert imez anyaegyháztok, imez a kegyes adakozásokból ujban épült templom, melly ez előtt nyolcz nappal a ti buzgó lelki pásztortok által beszenteltetett, különösen a teljes Szentháromságnak, az atyának, a fiunak és a Szentléleknek imádására van fölszentelve; mit bárkivel is, ha e templomba lép, azonnal tudat a nagyoltárnak ama szép ecsetű képe, mellyet nektek a jótékony és köztiszteletben álló grófné ajándékozott. Nem kétlem, már többször legeltetétek szemeiteket az öreg, tiszteletre méltó atyának, az ennek jobbján keresztjét kezében tartva ülő fiunak, és a galamb képében repdeső Szentléleknek képvonásain: ma pedig az alatt, mig én beszédemet ezen oltárképről folytatom, legeltessük sziveinket. Mit jelent az öreg atya Isten az ő szakálával? erről az első részben; mit jelent annak jobbján a kereszttel és földgolyóval a fiu Isten? erről a második részben; mit jelent az atya és fiu közt galamb képében repeső Szentlélek Isten? erről a harmadik részben.

Az Isten, ugymond szent Pál, hozzájárulhatlan világosságban lakik, őt senki soha nem látta, és senki halandó testi szemeivel soha sem is láthatja. Azért a Szentháromságnak minden képrajzai az ő tökéletességének és tulajdonságainak csak árnyéklatai. Az atyáról tudniillik azt hissszük, és ugy tanitjuk a gyermekeket is, hogy ő a világot teremtette; a fiuról, hogy ő a világot megváltotta; a Szentlélekről, hogy ő a világot megszentelte.

Az atyáról tudjuk, hogy ő, valamint a fiu és Szentlélek is, öröktől fogva volt, van és örökké leszen, hogy az ő tulajdonsága irgalmazni és jót tenni, hogy ő az, kitől minden jó adomány és tökéletes ajándék származik; az atyáról hiszszük, hogy ő az em-

bert az ő képére és hasonlatosságára teremtette, és ész s szabad akarat által a földnek minden más teremtményei fölé emelte. Az atyáról tudjuk, hogy ő az ő imádandó bölcseségével a féreg szinte, mint az emberek iránt, az erdei moha szinte, mint a kerti rózsabokor iránt, a sas szinte, mint a bogár iránt egyenlően kegyes; az atyáról tudjuk, hogy mindenkinek szemei ő reá függesztetnek, tőle várván mindennapi eledelöket, és hogy csak akkor és ott, mikor és hol ő az ő kezeit kiterjeszti, telik el minden áldással. Az atyáról tudjuk, hogy ő az ő mennyei áldását a jámborok és istentelenek mezőire egyiránt leárasztja; az ő napját a bünösökre szinte mint az erényesekre fölkelti; az atyáról végre tudjuk, hogy ő csupa szeretetéből, miután mindnyájan eltévedtünk s a boldogság utjáról letértünk, a bünben elveszett emberek fölkeresésére és boldogitására az ő egyszülött fiát elküldötte. És a mit az atyáról tudunk, azt a képiró az ő müvészi keze által az atyának ime képén, ugy, mint tőle telett, lerajzolta.

Nézzétek meg csak vizsga szemmel ime képet. A tiszteletre méltó öreg arcz, hosszu ősz szakál, mellyel az atya rajzoltatik, minket annak örökkévalóságára emlékeztet, ki tudniillik öröktől fogva volt, van és örökké leszen. Ezen eleven szem, melly mindenfelé lát (mellyről tapasztalhattátok, hogy a templom bármilly részén álljatok, mindenütt rátok néz) ezen éber szem az ő atyai őrködésére, az ő szeretetteljes gondviselésére emlékeztet, mellyel ő mindenről, mi itt a földön mozdul és él, szorgosan gondoskodik. A pálcza, mellyet jobb kezében tart, az ő határtalan hatalmára figyeltet, mellyel ő mindenek fölött uralkodik; mert ő az, ki a háborgó tengereknek határt szabott, mellyen kivül ne terjeszkedhetnének; ő az, ki az ezer meg ezer mázsás roppantterhü fölhőket a levegőbe fölfüggeszté, és azokat áldáshozó esőcseppekben a ti mezőitekre leömleszti; ő az, ki a napnak, holdnak és milliónyi csillagoknak az ő pályájokat kiszabta, mellyet azok már öt ezer éven tul körüljárnak; ő az, ki egész népeket megsemmisit, és helyöttek ujakat támaszt; ő az, ki a király és császárságokat könnyebben lerontja, hogysem mi a töredékeny agyagedényeket elzuzzuk, és azok helyett uj fejedelmi székeket, uj országokat alkot; szóval: ő az, ki mindeneket mindenütt mindenekben munkál.

Miután pedig tudjátok mit jelent az atyának öreg tiszteletre

méltó ősz ember alakjában festett képrajza: valahányszor ezentul ime képre irányozzátok szemeiteket, ne csak szemmel, hanem szivvel is nézzétek azt, mondván: Isten az én atyám! én az ő gyermeke vagyok, oh! tehát milly szent, milly sérthetetlennek kell előttem az ő mennyei akaratának lennie? Isten az én örök atyám! miért gyötörném tehát magamat tartós szomorgással, ha az én testi atyám, vagy anyám elhal mellőlem? hiszen ő nem hágy el engem örökké. Isten az én előrelátó atyám! miért szomorkodnám én, mint a pogányok, miért aggódnám, ha szegény ügyefogyott volnék is, miért gyötrődném a fölött: mit fogok jövőre enni vagy inni, mivel ruházkodni? hiszen az Isten az én szeretetteljes gondviselő atyám. Isten az én adakozó atyám! ő nekem az ő kedves szent fiát adá, kiben ő nekem mindeneket megadott, tehát csak teljes fiui bizodalommal szükséges hozzá folyamodnom, és ő mindent megád nekem, mire szükségem vagyon. Ébredj föl azért hitem az atyában! — Igen, Szeretteim! igy szólaljon fel ezután a ti szivetek, kivált ha nehéz szenvedésektől nyomattok, valahányszor az atyának ime képrajzára föltekintetek.

Ha bár pedig az atya öröktől fogva hozzájárulhatlan világosságban lakik is, de az ő örök megközelithetetlen szent kebeléből az időnek teljességében az ő szent fia Jezus Krisztus leszállott e világra; és épen azért, mivel az Istent halandó szem nem láthatja, kiüresitette magát Jezus Krisztus, és szolgai alakot vőn magára, emberré lévén Mariának legtisztább méhében, sirván, mint mi, fázván, mint mi, fáradtig járván, mint mi, izzadásig munkálkodván, mint mi; — ő tudniillik a háznak fia vala az, ki nekünk az ő atyjának akaratát hirdette, és az üdvösségnek igaz utait megmutatta; ő vala az, ki Juda országában annyi sok vakoknak a látást, siketeknek a hallást, némáknak a szólást, különféle nyavalygóknak az egészséget visszaadta; — ő, a háznak fia, Jezus Krisztus vala az, ki az eltévedt bünösöket fáradtig fölkeresé és felszólitá, mondván: jöjjetek hozzám mindnyájan, kik munkálkodtok és terhelve vagytok, és én megenyhitlek benneteket; ő vala az, ki az ő szenvedése előtt nekünk tulajdon szent testét és vérét lelki eledelül nyujtotta, hogy senki azok közől, kik őt méltán veszik, örökre meg ne haljon, hanem örök élete legyen; ő vala az, ki a mi büneinkért a kereszten meghala, az ellenünk szóló kéziratot eltörlé, a sátánt lebilincselé, a pokol szarvát le-

töré, és mindnyájunknak örök váltságot szerze; ő vala az, ki sirjából harmad napra diadalmasan kiszálla, és utána negyvenedik napon fölemelkedék mennybe az ő atyjának jobbjára, hogy ott mindnyájunknak helyet készitene, és az atyánál közbenjárónk lenne; ő vala és elvégre is ő az, kit az atya épen azért, mert magát halálig és pedig a keresztnek halálaig megalázta, az egek fölé felmagasztalt, ollyan nevet adván neki, melly minden név fölött vagyon, ugy hogy Jezus nevére meghajoljon minden térd, a mennyben, a földön, és a föld üregében; ő az, ki valaha nagy hatalommal és fölséggel eljövend, hogy a juhokat a bakoktól, a buzát a konkolytól, a szemet a polyvától elválasztván, egyiket az örök életre itélje, a másikat az örök tüzre kárhoztassa. Mind ezeket az Isten fiáról az ő saját tanitásából tudjuk, ki maga az ut, igazság és élet; és a mit részint a szentirásból, részint ősatyáink szent hagyományiból, s az anyaszentegyház tanitásából az Isten fia Jezus Krisztusról tudunk, azt a képirónak müvészi keze az Isten fiának ime képrajzán, mennyire tőle telett, kifejezte.

Vegyétek ismét vizsga szemre ime képet. A fiunak fiatal, szeretetteljes és nyájas arcza minket a mi üdvezitőnk ama kegyelmére emlékeztet, melly benne mindnyájunknak osztályul jutott. Ezen Jezus Krisztus, mint ti tudjátok és hiszitek, a mi tanitó mesterünk, ki a bünben vakoskodó világnak az atya akaratát hirdette, ő az ut, igazság és élet, és senki az atyához nem mehet, hanem ha ő általa. Jezus Krisztus, mint ti tudjátok és hiszitek, a mi megváltónk, mert ő csak azért jött e világra, hogy a bünösöket boldogitaná, kik között első én vagyok. Arra pedig, hogy ő a világot oktatta, a világot az örök haláltól megszabaditotta, emlékeztet minket a golyó, melly közönségesen a világot szokta ábrázolni. Mivel továbbá Krisztus a mi tanitó mesterünkké és megváltónkká az ő szenvedése és halála által lőn, ezen örökre áldásteljes halálra, melly az eget a földdel, az Istenséget az emberiséggel kiengesztelte, minket ama nagy kereszt, mellyet ő kezében tart, emlékeztet; és mivel végre ő ezen szenvedése és halála által legmélyebb leereszkedéséből a legmagasztosabb dicsőségre emeltetett, és az atyától neki minden hatalom átadatott mennyben és a földön, azért az Isten fiának az atya jobbján ülése minket ezen tőle átvett hatalomra emlékeztet.

Miután tehát mast tudjátok, mit jelentsen az Isten fiának képrajza a golyóval, és kezében tartott kereszttel az atyának jobbján: azért ezentul valahányszor ezen oltárképre tekintetek, azt ne csak szemmel, hanem szivvel is nézzétek, mondván: Krisztus az én tanitó mesterem! tehát ezután nem hallgatok arra, mit nekem a világ, a gonosz kivánság vagy a sátán áltettetéssel mondogat, hanem csak arra, mit az ő szent és igazságos tanitása tanit; Krisztus az én megváltóm! tehát ha még olly mélyen merülnék is a bün és gonoszság örvényébe, nem fogok kétségbe esni, hanem gyermeki bizodalommal fogom magamat a kereszten értem meghaltnak kiterjesztett karjaiba vetni, tőle várván kegyelmet és bünbocsánatot; Krisztus az én atyámnak mennyei jobbjára felmagasztalt pásztorom! tehát semmiféle bármilly ravasz és erős kisértettől nem tartok, hanem őrködni fogok magam fölött, hogy vigyáztalan körültekintgetés vagy rosz társaságokba könnyelmü keveredés által a bennem szendergő indulatokat föl ne költsem; és mivel ő az én hű pásztorom, ő bizonyára minden ellenem támadó kisérteteket ugy fog elintézni, hogy a pokol megszégyenüljön, az én lelkem tisztuljon, erősüljön, és bennem a lelki ember uj erőre keljen; hiszen ő jó és hüséges, ki senkit nem enged erején tul kisértetni. Krisztus az én életem! tehát nekem a halál nyereség; azért magával a halállal is vigasztalódva nézek szem közt, az ő hatalmasan csörömpölő kaszájától vissza nem borzadván, mert hiszen az csak a fűvirágokat és füszálokat, csak egyedül a testet kaszálja le, a lélek fölött nem lévén hatalma; az én testvérem Krisztus Jezusban helyezett bizodalmas reményem mellett pedig hadd nyugodjék lekaszabolt testem a sötét sir ölében, mig én lelki, elromolhatlan, erőteljes és dicsőült testbe öltöztetem a közönséges feltámadáskor. Istenem! őrködjél imez a te szent fiadban helyezett reményem fölött! Igy nyilatkozzék, Szeretteim! ezentul a ti szivetek, kivált, ha titeket büneitek nyomasztanak, valahányszor az Isten fiának ime képrajzára pillantatok.

Valamint az atya hozzájárulhatlan világosságban lakik, kit még senki sem látott; valamint a fiu megközelithetlen világosságban lakik, kit szinte senki sem lát vala, ha ő a mi mulandó testünkben a földre le nem ereszkedett volna: ugy a Szentlélek is hozzájárulhatlan világosságban lakik, kit emberi szem még nem látott. Azonban ezen Szentlélek, ki az atyától és fiutól öröktől

fogva származik, és az atyával s fiuval egy, örök, változatlan Isten, az emberi szemnek láthatóképen is megmutatkozott. Ő volt tudniillik az, ki a jordán folyónál, midőn Krisztus Jánostól megkereszteltetek, galamb alakjában Krisztusra leszállott; ő volt az, ki pünkösd napján, midőn az apostalok mindnyájan Jeruzsálemben egy hajlékban egybegyülve valának, azokat tüzes nyelvekben sebes szél zugása közt megszállotta, és egészen uj emberekké változtatta; ő az, ki még ma is, és egész világ végezeteig minden sötétségben botorkálókat az igazság mennyei világával megvilágosit, és minden a jóért buzgó szivet a szeretet tüzének lángjával gyulaszt; ő elvégre az, kinek minden bennünk létező jószándékot, és ennek teljesitését köszönjük, kinek malasztja nélkül üdvösen még csak Jezus nevét sem ejthetnők ki. Ezeket és még sok másokat, mellyeket mast az idő rövidsége elmellőznem kényszerit, tudunk és hiszünk mi a Szentlélekről, és a mit mi ő róla tudunk, azt a képirónak müvészi keze a Szentlélek ime képrajzán, mennyire tőle telett, festésével kifejezte.

Nézzetek azért néhaéha e képre. A Szentlélek az atyával és fiuval egyenlő Isten, de ő az atyától és fiutól öröktől fogva származik, azért rajzoltatik ő az atyának és fiunak közepette. A Szentlélek az, ki minket minden jóra ébreszt és serkent; mivel pedig a Szentlélek az Isten fiának, Jezus Krisztusnak ajándéka, mellyet ő nekünk az ő kereszthalála által szerze; mivel a Szentlelket az atyától mindenkor Jezus Krisztus által kérjük és nyerjük: azért a Szentlélek Krisztus lelkének is neveztetik; — továbbá mivel a Szentlélek munkája a mi megszenteltetésünk, és mivel ő minket a galambhoz hasonló szelid, ártatlan, együgyü, ravaszság és csalárdság nélkül őszinte lelküekké képez, azért ő galamb képében rajzoltatik, annyival is inkább, mert ő Krisztusra is jordán vizénél illy alakban szálla le. A tüzes nyelvek pedig, mellyekben az apostalokat megszállotta, az ő jövendöléseire, az ő világositó erejére, és a sziveket gyulasztó, a lelkeket pedig megindító malasztjaira emlékeztetnek.

Miután tehát tudjátok, mit jelentsen a Szentlélek képrajza, azért ezentul ne csak szemmel, hanem szivvel is tekintsetek imez oltárképre, mondván: a Szentlélek Krisztus Jezus ajándéka az atyától, azért érte gyakran élő hittel fogok esedezni Krisztusnál, jámbor bizodalommal fogom őt keresni Krisztusnál, forró szeretet-

tel fogom őt kérni Krisztustól. Ha pedig az én földi atyám nem tud irántam olly keményszivű lenni, hogy nekem kenyér helyett követ, hal helyett kigyót, tojás helyett skorpiót (bökölyt) adjon: mennyivel inkább remélhetem én Krisztus lelkét azon mennyei atyától, ki csupa szeretet? — A Szentlélek megvilágositja az én értelmemet, felgyulasztja az én szivemet minden jóra: én azért ezután lelkismeretem minden mozdulatára, minden intésre, mellyet ime lélek, az én lelkészem, gyóntató atyám, vagy szüléim által hozzám intéz, gondosan és pontosan fölügyelni fogok, a belső sugalmaknak konok szivvel ellen nem szegülök, ne hogy valamiként az én szivem is hasonlóvá legyen a megátkozott földhöz, melly minden tenyésztő áldások mellett is csak tövist és bujtorjánt terem; én a vigasztaló lélekhez fordulok állhatatosan fohászimmal és könyörgésimmel mindaddig, mig sötét szivem meg nem világosul, hideg szivem föl nem melegül, ingadozó szivem meg nem erősül; igy pályafutásomat jól végzendem, és a halhatatlanság koronáját megnyerem.

Igen, Szeretteim! igy nyilatkozzék jövőre a ti szivetek, kivált ha a jó akarat ugyan fölgerjed bennetek, de a teljesitésre szükséges erőt nélkülözitek. És ha ti e képet illyen szemmel nézitek, ugy az a ti szemeiteket kegyelem nélkül magától elfordulni soha nem engedi. — Mast pedig mennyei atyánk! miután ezen keresztény község a te imádásodra ime hajlékot uj disz és fényben felállitotta, e jelen egyháznapján neked az ő szive hajlékának bensejét áldozza fel. Atya! ők a te gyermekeid: erősitsd meg őket a hitben mindenhatóságod által; Fiu! ők velem együtt bünösök, de mind a mellett ők neked általad drága áron megvásárlott testvéreid: szilárditsd őket a reményben kimerithetlen irgalmad által; Szentlélek! ők velem együtt örömest a te kedves élő templomaid ohajtanának lenni: gyulaszd fel bennök a szeretetet irántod, szentelj föl mindnyájunkat Isten kegyenczeivé, hogy valaha a szent angyalokkal méltók lehessünk téged: teljes Szentháromság egy Isten! dicsőiteni: dicsőség az atyának, fiunak és szentlélek Istennek, miképen kezdetben vala, mast és mindörökön örökké. Amen.

Urnapján.

Az urnapi körmenet.

(Pinkafőn 1815.)

Hozánna Dávid fiának! áldott legyen, ki az ur nevében jön. Hozánna a magasságban.

(Mát. XXI., 9.)

Miután mi, szeretett keresztény hiveim! Jezus Krisztust, a mi fölséges megváltó urunkat egész esztendőn által, majd mint igaz isteni bárányt, melly a világ büneiért feláldoztatott, a szent mise vértelen áldozatában imádjuk; majd mint lelkünk egyedüli igaz eledelét az ur asztalánál magunkhoz veszszük, és ezen szeretetteljes intézkedés emlékét nagy csötörtökön néma szent csend közt ünnepeljük; mint az atyánál a mi egyetlen közbenjárónkat s szószólónkat Szentség imádása napján ünnepélyesen imádjuk; majd az örökké valóságba átvezető leghathatósabb uti költséget betegeinkhez elkisérjük: e mai sátoros ünnepünkön a legmagasztosabb oltári szentség iránti ájtatosságunknak a templom falai már megszükülnek, és a szabadba sietve öröm és hála énekek zengedezésével a tárogatók és dobok nyilvános harsogásai közt adunk hálákat az atyának, ki az ő isteni fiának valóságos szent testében és vérében ime drágalátos eledelt nyujtotta a mi itt e siralom völgyében olly igen gyakran éhező s epedő lelkünknek. — Hálákat adunk az atyának, hogy ő minket az oltári szentségben valóságosan jelenlevő Isten iránti hitben e jelen pillanatig megtartott, és igéretéhez képest a világ végezeteig megtartand. E mai nap tehát a háladás napja, mert Krisztus a mennyei főpap magát értünk a halálra feláldozta, és az oltári szentségben nekünk az ő értünk kimulásának e legdicsőbb emlékét hagyományozta. De a mai nap egyszersmind az örömnek üdvnapja is, mert ma Jezus Krisztusnak anyaszentegyháza széles e világon örvendez, hogy Jezus Krisztus az ő halálával a poklot és halált, a bünt és sátánt dicsőségesen legyőzte, és az oltári szentségben nekünk az ő testét és vérét eledelül adván, ezen ő benne élő hitünket annyi sok elleneink daczára is mind idáig életben fentartotta. E kettős szem-

pontból rendeltetett mai napra az egész katholika anyaszentegyházban az ájtatos körmenet is. Viszhangoztassuk azért örvendve Jeruzsálem örömzajgó népével az igéket: Hozánna Dávid fiának! áldott legyen, ki az ur nevében jön. Hozánna a magasságban! — Hogy pedig bennetek az oltári szentségben valóságosan jelenlevő Krisztus iránt a hála s örvendezés érzelmeit megujitva fölelevenitsem: két tárgyat adok elmélkedésül előtökbe: mit jelentenek az ünnepélyek, melyekkel az urnapi körmenet tartatik? ez az első; — milly érzelemmel kell a kereszténynek e dicső körmeneten megjelennie? ez a második része beszédemnek.

Ha valamelly győztes hős a csata mezejéről haza jő, ki ügyessége, bátor lelke és kitartó türelme által a hon elleneit megalázta és ártalmatlanná tette: annak nemes és földmives, ősz és fiatal, öreg és apró, férj és neje, anya és leánya mindannyian eleibe sietnek. Minden, a ki csak száját megnyitni képes, egy hangon felkiált: éljen, éljen, éljen a honmentője, éljen a szabaditó, éljen a hős dalia. Ihol itt Szeretteim! azon győztes van mielőttünk, ki minket nem földi elleneinktől, hanem a sötétség királyától, nem gyáva emberektől, kik minket ma félelemmel töltenek és holnap a porba enyésznek el, hanem a gonoszság szellemi hatalmától szabaditott meg az ő szenvedése, halála, feltámadása, mennybemenetele és Szentlelke által. Az első tehát az, hogy a pokol és halál legyőzőjének hála- és diadal-énekeket zengedezzünk. A harangok is a toronyban azért zúgnak ma a körmenet alatt mindannyian, hogy bennünk a hála és öröm érzelmeit inkább és inkább föléleszszék. Valamint tudniillik egész éven át harangszó által hivatunk meg annak imádására, ki a mi mindenünk: ugy ma is a harangok zugása szól mi hozzánk, mintha mondaná: „keresztények! ma ama fölséges győztesnek diadal-ünnepe van, kit egyedül illet a tisztelet s imádás, a hála s dicséret, jertek, seregeljetek össze körötte mindnyájan ti megszaditottak, gyülekezzetek az uj nagy győztes köré, mint összesereglenek a kisdedek az ő atyjok mellé, és zengedezzetek neki uj dicséret és hála énekeket;“ továbbá valamint a trombitaszó fölriasztja álmából a szunnyadozó katonát s őt a csatára hivja meg: ugy hangoztatja a mi füleinkbe is a tárogatók és trombiták harsánya: — ébredezz oh keresztény! lásd a te megszabaditódat a szentségben,

lásd ezt a te üdvezitődet, tanitódat, főpásztorodat és mennyei táplálódat. Zengj Szion! dicséneket, magasztald tehetséged szerint az ő érdemeit, mert nincs dicséret, nincs ékesszólás, melly az ő érdemeit fölérhetné. Ime ezt jelenti a harangok zugása a toronyban, ezt ünnepli a trombiták és tárogatók riadása. Emeld föl azért oh keresztény! szivedet a magasba, és hadd háladalod minden egeken tul zengedezni.

A körmenetet dicsőn ünnepélyesitik a tisztes czéhek lobogó zászlói. Ha valamelly győztes hős győzedelmének diadalát ünnepeli, az általa elfoglalt ellenségi zászlók diadalmas bevonulásakor diszjelül előtte szoktak hordoztatni; mivel pedig Krisztus Jezus ama hasonlithatatlan győztes bajnok, ki a halál és pokol, a bün és sátán fölött tökéletes győzedelmet vivott ki; tehát a körülhordozott ünnepélyes lobogók mint diadalmi diszjelek mindnyájunkat ama nagy mondatra emlékeztetnek: consummatum est, — bevégeztetett az emberi nem váltságának munkája. A győzelem kivíva, a pokol meg van gyalázva. De az ünnepélyesen lebegve lobogó zászlóknak még más jelentékenysége is vagyon, tudniillik mi mindnyájan Krisztus katonái vagyunk, mig e földön élünk, Krisztusban vitézkedők, a háborut a sátánnak megkereszteltetésünkkor a katholika anyaszentegyház kebelébe avattatván megüzentük, tehát minden az ő szenvedélyes indulataival és gonosz szokásaival küzdő keresztény a zászlók által ama nagy győzedelemre emlékeztetik, mellyet Krisztus a bün fölött aratott; a lebegő zászlók lobogása némileg meghiv minket azok alatt vigasztalatosan harczolni, mintha biztositani akarnának, hogy mi is győzhetünk, és diadalmat tarthatunk a test, világ és ördög fölött nyert győzedelmünk után. A legelső zászló, melly a körmenet elején vitetik, nevezetesen az anyaszentegyháznak szent lobogója, melly minket arra emlékeztet, hogy mindazok, kik ezen zászló alatt mennek s ezt követik, ugyan, azon egy vitézkedő anyaszentegyháznak hős bajnokai, kiket a szeretet egymással egy czélra, egy pályára összefüzött.

A legmagasztosabb szentség előtt az egész körmenet alatt a jóillatu tömjénnek füstje lebegtetik. A jó illatot árasztva égő tömjén a hivek legforróbb imádságának jelképe: a tömjénfüst lebegtetése által pedig minket az anyaszentegyház figyelmeztetni akar, mintha mondaná: ugy égjen oh keresztény! a te szived üdvezitőd szeretetétől, mint a szikra a tömjénezőben, és ugy emelkedjék föl a

te imádságod az Isten mennyei székéhez, mint a tömjén füstje a fölhőkbe szállang.

A legmagasztosabb szentség mennyezet alatt hordoztatik, mellyet ketten lámpákban égő gyertyákkal, s négyen vagy többen világos fényt özönlő szövétnekekkel s fáklyákkal környeznek. Ezzel arra tanit téged a te szerelmes anyád, hogy Krisztus a te üdvezitőd valóságosan jelen vagyon ugyan az oltári szentségben, de az ő Istensége és látható jelenléte a te testi szemeid elől kenyér szinbe, mintegy mennyezet alá rejtetik, és hitednek kell azt látnia, kit szemeid nem látnak, sőt benned a hit, ha ez nem tántorog, meg is fogja őt ismerni és látni. Az égő fáklyák eszünkbe juttatják, hogy Krisztus az igaz világosság, ki minden embert annál inkább megvilágosit, minél jobban közeledünk hozzá hitünk által, mert a ki őt követi, nem jár a sötétségben, minthogy ő az ut, igazság és élet; jer ő hozzá, és megfogsz világosulni.

A négy oltár, mellyeknél a négy evangeliom elénektetik, azt jelképezi, hogy Jezus Krisztus üdvigéje, s az oltári szentségben jelenlevő Istenember iránti hit a világ négy főrészeiben el van terjesztve, és ezekben mindenütt léteznek Jezusnak imádói, s énekes magasztalói. Az áldás, melly mindegyik oltárnál a pap által a népre adatik, arra oktat, hogy az üdvigének tenyészete nem mástól, hanem egyedül az urtól származik, mert az eredmény sem az ültetőé, sem az öntözőé, hanem azé, ki mindeneket mindenekben mivel; az áldásnak többszöri ismétlése a szentséggel tanitja, hogy egyedül Krisztus az, ki minket az ő áldása, tuláradozó irgalma, és szeretete bőségével eltölt.

A zöld lombos ágak, mellyek az utczákon szakadatlan sorban letüzetnek, gyönyörü szép jelképei a munkás kereszténynek, ki életében nem akar hasonlitani a kiszáradt fához, melly megérdemli, hogy kivágassék, és tüzre vettessék, hanem olly keresztény kiván lenni, ki különféle jó cselekedeteivel, mellyeket lelkében az Isten Szentlelke munkál, különösen pedig szeretetével és irgalmasságával a gyertyatartóra tett világ gyanánt világit, és a jót követve példájával szomszédtársát hasonlóra serkenteni törekszik.

Az utakon elhintett virágok a földiek semmiségét s mulandóságát hirdetik, mintha mondanák szent Péterrel: hasonló minden test a fűszálhoz, s ép olly hirtelen elmulhat, mint a fű lekaszáltatik; és a világnak minden dicsősége, gazdagsága,

tisztelete, tekintete csak rövid ideig tart, mint a fűnek virága, a fű elhervad s virágai lehullanak: és csak az ige, melly testté lőn, s e magasztos szentségben közöttünk lakozik, csak ő marad meg örökre.

Végre a diszesb öltözetek, mellyekbe ma nem a kevélység, vagy hiuság, hanem azok, kiktől kikerül, öltözködnek, a szeretet ama drága menyekzői ruhájára emlékeztetnek, mellyel mindazoknak ékeskedniek kell, kik bármikor is a bárány szent asztalánál megjelenni kivánnak. És ime ez az urnapi körmenet ünnepélyeinek értelme. Lássuk már mast igen röviden, milly érzelemmel kell a kereszténynek ezen ünnepélyes körmeneten megjelennie? —

1. Élő hittel. Az urmutatóban ugyan egyebet fejér ostyakerénynél nem látunk, de hitünk tanitja, hogy itt ugyan az van valóságosan az ő valójában és voltaképen jelen, ki egykor Betlehemben egy istállóban született, Názárethben nevekedett, Juda országában tanitott, kit ugyan Jeruzsálemben megöltek, de halálából feltámadott, mennybe emelkedett, és mast az atyának jobbján a mi közbenjárónk és szószólónk. Ezen hittől áthatva szólalkozik a keresztény magában a körmenet alatt: ihol! itt a te üdvezitőd, a te orvosod, a te legjobb atyád és barátod, testvéred! oh! ő még mindenkor hatalmas mindazokon segiteni, kik az ő szent nevét segédül hivják! Uram! hozzád kiáltok, könyörülj rajtam; az én halhatatlan lelkem keményen megtámadtatik, keményen gyötörtetik, és habár szinre ugy látszanék is, mintha ő engem nem akarna meghallgatni, én azonban még is a kananéai asszonynyal mindaddig hozzá folyamodom, mig csak tőle meg nem hallgattatom. Ezen élő hittől áthatva szólalkozik a keresztény magában a körmenet alatt: itt a te üdvezitőd, orvosod, atyád és testvéred! azért én azon vakkal, ki a jerichói uton ülve koldula, lelkem szegénységét, ama vakságot, mellybe olly sok évek óta szenderülve éltem, beakarom látni, és azután ugyanazon vakkal ohajtok felkiáltani: Jezus! Dávidnak fia! könyörülj rajtam! Oh! ő még mindenkor hajlandó mindazokon segiteni, kik hozzá bizodalommal folyamodnak, és habár szomszédom, mint az uton átmenők a koldust, engem e miatt megtámadna is, hogy én Krisztusról nyilván vallást teszek, én mind annak daczára ime vallásom miatt nem pirulok, hanem annál hangosabban, s állhatatosabban felkiáltok: Dávidnak fia! könyörülj rajtam! felkiáltok mindaddig, mig

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 191 von 618

meg nem hallgattatom, és tőle könyörgésem teljesedését meg nem nyerem. Ezen az oltári szentségben valóságosan jelenlevő Isten iránti élő hittől áthatva szólalkozik magában a keresztény a körmenet alatt: itt van az én üdvezitőm, orvosom, az én főpásztorom, atyám és mindenem! azért ma előtte szivemet, ki egyébiránt is vesémet, s legtitkosabb rejtekimet is átvizsgálja, felakarom tárni, egyedül neki fogom bünnyomoromot, titkos keresztemet, melly már olly régen nyom s annyiszor türetlenné tőn, bepanaszlani, oh! hiszen nem jött ő az igazakat hivni, hanem a bünösöket, hiszen az én vigasztalásomra mondotta ő: nincs az egészségesnek szüksége orvosra, hanem a betegnek; mindig kegyelte ő a bünbánókat, és azokat mindenha örömest fogadta, illyen szivemelő igéket mondván nekik: fiam! leányom! megbocsáttatnak a te büneid, sőt magához hitta mindazokat, kik nyomorognak és terhelve vannak, határozattan biztositván őket, hogy kész bajaikon enyhiteni, s könnyitni; engem is, ki az ő nevében megkereszteltettem, és az ő vérével megváltattam, engem is illet az ő meghivása, és biztositása. — Oh Szeretteim! ha illyen élő hittel birnánk, milly rövidnek találnók mindenkor valamint az urnapi körmenetet, ugy a legmagasztosabb oltári szentségnek imádása napját is.

2. A másik érzelem, melly az élő hitből szükségképen származik, az ur Jezus Krisztus iránti szeretet. Itt van az én tanitó mesterem, igy szólalkoznék tovább magában a jó keresztény ki nekem az én teremtőm és mennyei atyám akaratát kinyilatkoztatta, itt az én legnagyobb lelki jótevőm, ki, hogy nekem az örök életet megszerezné, önmagát a halálra adta, itt a valóságos tiszta szent lelki eledel, melly engem Istenemmel egyesit: felkiáltok azért az ifju Sámuellel: Uram! parancsolj, mert szolgád kész az engedelmességre; szent és drága leszen előttem az ő fölséges akarata, neki ajánlom minden visszatartás nélkül egészen szivemet, egyszer örökre ellene mondok a bünnek, melly őt olly igen köservesen nyomorgatta, az önmegtagadásban, melly ezentul semmi küzdelmet nehéznek, vagy tartósnak ne találjon, állhatatos fogok maradni mind odáig, mig az ő malasztjával Jezus Krisztusban egész uj teremtménynyé nem leszek, barátimat, mint ő szerette, hőn fogom szeretni, de még inkább elleneimet; jót fogok tenni erőm tehetsége szerint mindenkinek, valamint ő jót tőn min-

denütt, a merre járt vala; leereszkedni, mélyen, semmiségem poraig fogok lealázódni, mint Krisztus, az Isten dicsőségének tükörfénye megalázta magát, és értem e kenyér szine alá rejtekezett, és ime mennyei szent foglalkozásommal soha fel sem is hagyok, mig csak e halandó porhüvelyemből ki nem vetkőztetem, sőt ha testem siromban porrá omladozott, még akkor is szivemen irva olvashassák ezen igéket: Krisztusom! én szeretlek, téged szeretlek én, teljes szivemből szeretlek én téged. Oh Szeretteim! ha mi illyen érzelmekkel, illy szent fogadással jelennénk meg az ünnepélyes körmeneten, akkor bizonyára megnyilnának nekünk az egek, es mindeneket, a miket az atyától Jezus nevében kérnénk, kétségen tul teljes és bő mértékben meg is nyernénk. De akkoron eltávolittatnának egyszersmind örökre mindazon illetlenségek és kicsapongások, mellyek e napot olly gyakran megszentetlenitik.

Öregbitsd bennünk ezen hitet, élő mennyei kenyér! gyujtsd meg bennünk a szeretet tüzét irántad, mert te hiszen csak azért jöttél le mi hozzánk, hogy a szeretet mennyei szikráját mindnyájunkban kivétel nélkül lángra lobbantanád. Oh szeretetre legméltóbb főpásztorom! a te szent kezeidbe teszem én le az én gyöngéd, az én szegény, az én ingatag szivemet: legeltesd azt a szent hit kövér pázsitján, és itasd azt a te kimerithetlen szereteted eleven forrásaiból, mig végre a szeretetben veled egygyé olvadván, mennyben neked örök hálát adand, hogy te magadat nekünk az oltári szentségben kegyeskedtél tökéletesen oda adni. Amen.

Szentség imádása napján.

Ünnepélyes imádása a legmagasztosabb oltári szentségnek.

(Pinkafő 1827.)

Jertek, imádjuk az urat, boruljunk le, és hajtsuk meg térdeinket, mert ő a mi urunk, Istenünk.

(Zsol. XCIV.)

A mi szeretetdus anyánk, a katholika anyaszentegyház több s különnemü szokást, szertartást, és ájtatosságot rendelt, hogy

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 193 von 618

általuk, — mint a trienti egyházi szent gyülekezet mondja, — „gyermekeit, a kereszténeket szent és buzgó érzelmekre föllelkesitené, hogy azokban nekik a hit mennyei igazságait, mint látható jelekben, szemlélhetővé tenné, hogy azok által bennök a szent dolgok iránt jámbor s szent tiszteletet gerjesztene, a szeretetet nevelné, és a hitet szilárditaná.“ De minden a kath. anyaszentegyház által behozott ájtatosságok között egyik sem olly jeles, mint a legmagasztosabb oltári szentségnek nyilvános imádásra ünnepélyes kitétele. Bizonyára, minden katholikus, kiben a hit él, szent tisztelettől ragadtatik el, ha ollyan templomba lép, hol a legfölségesebb oltári szentséget közimádásra ünnepélyesen kitéve látja; mert ott ő az oltárt ugy tekinti, mint a tömjén és áldozat asztalát, melly az isteni báránynak kegyszéke előtt áll; az oltári szekrényt ugy tekinti, mint legfölségesebb urának fejdelmi székét; a kenyérnek szinét, melly alatt Jezus Krisztus valóságosan jelen van, ugy tekinti, mint ragyogó égi fölhőket, mellyek az Isten fölségét elötte leplezik; az áldozó papokat, kik az oltárnál az isteni szolgálatot végzik, ugy tekinti, mint ama huszonnégy aggastyánokat, kik az Isten bárányа előtt térdre hullanak; a keresztény hivek serege pedig melly a szentség előtt leborulva térdet hajt, és háromszor elénekli: „szent vagy uram! szent vagy, végtelenül szent vagy, e szentségben testeddel, Jezusom! és véreddel“ őt ama boldog dicső lelkekre emlékezteti, kik mennyben az urak urának örök dicsérő éneket énekelnek, és neki a hála s imádás hódolatát vég nélkül benyujtják. Midőn pedig azután látom, hogy az áldozó pap az urmutatóval a népre áldást ád: mindig szent János apostal szavai jutnak eszembe, mellyeket titkos jelenéseiben följegyzett: ihol a szék, a lak, mellyet Isten magának az emberek közt választott! Ő szereti az embereket, és szeretete irántok olly gyöngéd, olly állhatatos, hogy lakását köztük veszi, és minden időben nálok és velök kiván maradni. A katholikusok az ő kedves, az ő választott népe, mellyet ő magának tulajdon vérén szerzett meg. Ő azokat állandó jelenlétével, áldásával szüntelen ihletni kivánja. Oh! ha bennünk kereszténeyekben ezen élő hit munkálkodnék, milly tisztelettel közelitnénk mi mindenkor ime szentség szentélyéhez?

Azonban már a világ nagy apostala szent Pál is panaszkodik

hogy mindjárt a kereszténység előkorában találkozának emberek, kik a legmagasztosabb oltári szentségtől a köteles tiszteletet megtagadák. Ezen szentségsértést az uj megtért Korinthiaktól eltávolitni, Jezus Krisztus buzgó követőjének, s apostolának legforróbb ügyekezete volt. Ő ugyan akkoron Korinthban személyesen nem volt jelen, de mások tudósitásaiból több ollyanokról értesült, mik az ő nemes és érzékeny szivét megszomorithatták, azért igen nyomatékos levelet irt a keresztény községhez, mellyben atyai szivét s jámbor keresztény elveit az egész nép előtt világosan s nyiltan kitárta.

Feleim! igy ira ő, értesittetém, s egy részben el is hiszem, hogy köztetek különféle visszaélések, s rendetlenségek uralkodnak. Isteni gyülekezeteinkben is olly zavarok történnek, mintha már nem is az ur vacsoráját tartanátok, mert kiki saját vacsoráját eszi meg előbb, s igy midőn a szegényebb még éhezik, a gazdag magát a mértékletlenségnek adja át.

Mellesleg azonban, hogy jól megértsetek, meg kell itt jegyeznem, miszerint az első keresztények, templomuk nem levén, többnyire magán házokban tarták az isteni tiszteletet, mellyel mindenkor a könyörülő szeretet asztalát is egybekapcsolák. Ételről, s italról a tehetősbek gondoskodának, s ezen közös asztalnál a szegény és gazdag mindegyik mindenből egyiránt részesült. — E közös ebédlés után kezdődött még csak az isteni szolgálat, melly abból állott, hogy az apostalok egyike, vagy a hivek öregbike értelmes fenszóval előimádkozott, azután az Evángeliom valami részét, vagy az apostalok levelét olvasá föl, s csak ennek megfejtése után ünnepeltetett az urvacsora, kiosztatván a megáldott kenyér szine alatt Krisztus Jezusnak szent teste, és a megáldott bor szine alatt az ő szent vére. És ezen szent gyülekezetekbe, mint emlitém, különféle visszaélések csusztak be, mellyek ellen az istenfélő apostal szent buzgalommal felszólalt.

Ha, folytatá szigoruan dorgáló atya modorában beszédét, ha kiki közületek tulajdon vacsoráját akarja enni, és inni, miért nem teszitek ezt inkább otthon? Azért jelentek-e meg ájtatos gyülekezetünkben, hogy azt kihágás és szeretetlenség által szentetlenitsétek? vagy megszégyenitni akarjátok-e a szegényeket, kiknek semmijök sincsen, mintha hozhatnának ők is magokkal valamit? azt várjátok-e talán tőlem, hogy e kereszténytelen

viseletetöket helyeseljem, vagy épen e miatt titeket meg is dicsérjelek? Oh bizonyára nem! mert én egészen mást adtam előtökbe, a mit az ur nevében s parancsából cselekedtem; azért feleim! tudtotokra adom: valaki az ur vacsorájában méltatlanul részesül, ez által vétkezik az üdvezitőnek teste és vére ellen. Tehát vizsgálja meg önmagát minden ember, mielőtt az ur asztalához járulna, és jól kikérdezze magát, ha valljon ezen mennyei eledelre méltó-e, mert tudjátok meg, hogy minden, a ki az ur testét bünös állapotban méltatlanul veszi, annak ezen vétel nem üdvösségére, hanem kárhozatára szolgál; ez az oka annak — ugymond tovább büntető hangon, — hogy köztetek olly sokan gyöngék, betegek, és olly sokan, a kik alusznak.

Igy feddé az apostal az ő Korinthi hiveit; — valljon nem tarthatna-e nekünk is méltán illy korholó beszédet? Nem hanyagoltatik-e el nálunk a tisztelet, mellyel a legmagasztosabb szentség iránt tartozunk? Nincsenek-e köztünk is sokan gyöngék, sokan betegek, és sokan, a kik alusznak? gyöngék, kik mindenben, a mi a hit igazságait illeti, fölötte járatlanok? — betegek, kik a hitnek aszkórságában senyvednek? — aluszékonyak, kik tunya lomhaságban élik le napjaikat, a nélkül, hogy Krisztus és az ő tanitása, az Isten igéje s az anyaszentegyház szent szertartásai fölött legkevesbé is aggódnának? kik a templomba eljárnak, mert másokat is oda járni látnak, kik ünnepet ülnek, a nélkül, hogy okát tudnák, miért? a szentségeket fölveszik, a nélkül, hogy tudakoznának, valljon azok mi czélra rendelvék, és miért vétetnek föl? Mivel pedig csak ugyan többen a keresztények közől azt sem tudják, miért szokás az oltári szentséget nyilvános imádásúl kitenni, s mit jelentenek az illyenkor előforduló szertartások, sőt némellyek a szentség imádása iránt egészen közönyös érzelműek: azért ma a legmagasztosabb oltári szentségnek közimádásra kitételét, és ezen ünnepélynél szokásos szertartásokat szándékom a lehető legrövidebben megfejteni. Hallgassatok türelem s figyelemmel.

Minden kegyszereink között az oltári szentség a legmagasztosabb, és legszentebb kegyszer, mert abban, Jezus Krisztusnak valóságos szent teste, és valóságos szent vére, s következetesen

maga Jezus Krisztus mint Isten és ember a kenyér és bor szine alatt voltaképen jelen vagyon. És azért, mert Jezus Krisztus a legszentebb oltári kegyszerben valóban jelen vagyon, azt, ki előtt minden térdnek a mennyben, a földön, s a föld alatt meghajolnia kell, a kath. anyaszentegyház nyilvános imádásúl kiteszi. De mi az első, mi nekünk e legmalasztosabb szentség kitétele alkalmával szemünkbe ötlik? Az első felötlő az, hogy a legfölségesebb szentség az oltáron égő gyertyáktól környeztetik. De miért égnek körötte a gyertyák? Ezen szertartás alapját az ó és uj szövetségben feltaláljuk. Az ó testamentomban Isten maga parancsolá Mozesnek, hogy az ő tiszteletére az ó szövetségi szent sátor szekrénye előtt hét gyertya égjen; és a papoknak szoros kötelességűl tüzetett ki, hogy ezen gyertyák soha el ne alugyanak. Az uj szövetségben szent János apostal Pathmos szigeti titkos jelenéseiben hét arany gyertyatartót látott, mellyeknek közepette az ember fia állott. De mit jelentenek e tartók? ezt Isten maga megmagyarázza szent Jánosnak adott nyilatkozatában. A hét gyertyatartók, ugymond, a hét egyházi községet jelképezik; vagy is az oltáron a legmagasztosabb mellett égő gyertyák a hivek gyülekezetét jelentik, az az, titeket jámbor hiveim! és engemet jelentenek, kiknek, mint az Isten fia ismerete által megvilágositváknak épen ugy megkellene a buzgó ájtatosság, és forró szeretet tüzétől emésztődnünk: mint az égő gyertyák a legmagasztosabb mellett ünnepélyes szolgálatukban fölemésztetnek. Azért imez égő viaszgyertyák az oltáron, ébreszszenek téged oh keresztény! és emlékeztessenek arra, hogy imádásodat, dicséretedet, háládat neked azon szent angyaloknak, kik a szentség szekrényét láthatatlanul környezik, magasztalásival egyesitened kell!

De az égő gyertyák még másra is emlékeztetnek minket, tudniillik a legmagasztosabb kegyszerben jelenlevő Jezusra, ki önmagáról mondotta: én vagyok a világ világossága, a ki engem követ, nem jár a sötétségben, hanem birja az élet világosságát. Oh ájtatos keresztények! ha ezen igazságnak egész nyomatosságát szivünkre vennők, millyen áhitatra fogna lelkünk gerjedni, valahányszor a legszentebb kegyszert az égő gyertyák közt megpillantjuk? Akkor nekünk a mi szent hitünk megmondaná: hogy a határtalan szeretetnek ime kegyszéke azé, kinek nem vala elég a dicsőség székét mennyben oda hagyni, s emberi

alakban e földre leszállani, kinek nem vala elég értünk, hálátlan bünösökért a gyalázatos kereszten meghalni, hanem a ki egész a világ végezteig ime legszentebb kegyszerben velünk maradni kivánt. Akkor minden áhitatlanságot messzetávolitva a legszentebb előtt ugy jelennénk meg, mint a boldog lelkek mennyben, és iparkodnánk neki szivünket, mint titokteljes lámpákat, a szeretet tüzétől lángolva feláldozni. A mi szent hitünk megmondaná: hogy, miután Jezus az igaz világosság, melly minden embert megvilágosit, nekünk a világosság után kell törekednünk. Szenthitünk megmondaná: hogy a világnak minden gonosz szokásai s tilos mulatságai nem egyebek csalfénynél, mellyek követőiket bizonyosan a romlásnak vezetik. Ezen szent hit világánál a legmagasztosabb szentség imádása alatt a mi urunk szine előtt bensőnket megvizsgálnók, és szivünk mélyéből kiáltanánk fel szent Ágostonnal: add Uram! nekem megismernem, mi vagyok, és minek kellene lennem. Oh! ti a szeretet tüzét jelképezve lobogó viaszgyertyák! milly tiszta és világos hithirdetők vagytok ti azon hivekre nézve, kik nem mindennapi holt, hanem ritka élő hittel birnak a legmagasztosabb kegyszerben jelenlevő Jezus iránt.

Meggyujtatván az oltárnál a gyertyák, az áldozó pap kimegy, föllép a szent szekrényhez, azt megnyitja, s a legmagasztosabb előtt térdet hajt, melly tisztelet kizárólag csak egyedül a mindenek urát illeti. Ezen térdhajtás értelme nagyon szivreható. Midőn ajkaink mozdulatlanul némán hallgatnak: a térdreesés részünkről alázatos vallomás: én por vagyok és hamu — szent a seregek Ura! Istene! ki képes illy vallomást tévén, utána azonnal valami illetlent elkövetni? ki képes ugyanazon pillanatban, mellyben szent kötelességéről megemlékezett, egyszeriben arról megfeledkezni, hogy ő az Istenség közelében vagyon? és mikoron minden jámbor keresztény, ki a templomban jelen van, egyet sem kivéve a seregek ura előtt térdre borúl, valljon nem szivreható, nem épületes-e illy ájtatos gyülekezetnek látványa?

A harmadik szertartás a legmagasztosabb kitételénél abban áll, hogy az oltár legalsó lépcsőjén térdelő áldozár tömjént hint a tűzre. Ezen szertartás alapja is mint az ó, mint az uj szövetségben föltaláltatik. Az Isten maga rajzolta elé Mozesnek a legdrágább tömjénezőnek alakját. De pillantsunk az uj szövetségbe. Hogyan is történt az Isten fiának első imádása? A szent üdviró

Máté beszéli, hogy jámbor bölcsek, az Isten malasztjától világositvák, jövének Betlehembe, hol az ujan született gyermek előtt térdre borúlának, és kincses tárczájokból elővévén a legdrágább tömjént, ezt neki mély alázatossággal áldozatúl nyujták. Ime tömjén áldozatával a jámbor bölcsek Jezus Krisztus Istenségét megismerték. Szent János titkos jelenéseiben a királyi szék közepén látta a bárányt, melly ott áll vala, és megöletve jelenék meg; vevén pedig a lepecsételt könyvet, midőn annak pecsétét föltöré, a huszonnégy aggastyánok a bárány előtt arczra borulának, mindegyik arany füstölőt tartván kezében, melly tömjénnel teli vala, és ennek kellemes illata a szentek imádságát jelképezé. Még fölségesebben ir erről János az ő nyolczadik fejezetében. Jön vala egy másik angyal, ki a fejdelmi szék elé állván, kezében aranyfüstölőt tartott, és sok tömjén nyujtaték neki, hogy az arany oltáron a szentek imádságait bemutatná, s a füst az angyal kezéből fölfelé gomolyodék a magasba az Isten szent szine elé.

Mind ezen látványok minket arra oktatnak, hogy millyen legyen a mi imádásunk. Emelkedjék tudniillik a mi imádságunk a jóillatú tömjénfüstként az égbe, hogy igy Isten előtt kedves, reánk nézve pedig hasznos legyen. Erre akar minket az anyaszentegyház buzdítani az által, hogy az ő szolgáival, a papokkal a legmagasztosabb szentségnek tömjéneztet, mert itt az urmutatóban valóságosan ugyanazon eleven halhatatlan bárány vagyon jelen, melly valaha büneinkért Jeruzsálem mellett a Kálvária hegyén feláldoztatott; a pap az oltár előtt álló angyal helyét pótolja, ő is, mint az angyal, a tömjénezőt kezében tartván; a tömjén apró szemei, mellyeket a füstölő tüzsziporkáira hármazva hint, a hivek imádságait, fohászait, és dicsérő énekeit ábrázolják; midőn pedig a pap a tömjénezőt háromszor fölfelé lebegteti, ez által értesünkre adja; hogy 1) az egész kath. anyaszentegyház könyörgését, 2) a szentség imádásán jelenlevő népnek imádságát, 3) önszive fohászait az urak urának bemutatja. Sürű füstfölleg szállang a tömjénezőből a magasba, melly jelenti, hogy a hivek összes áhitata a háromszor szent Isten mennyei székeig emelkedik, mert minden malasztot, minden áldást egyedül csak mennyből várhatunk, és várunk. E szép jelenetnél csak az kár, hogy a hivek sziveinek nem minden tömjénedényei tiszták; mert többen a bujakéj, és ellenségeskedés, a pulyaság és igaztalanság szennyétől beszeplősitvék, holott illyen

szivek gőze, nem mint a jóillatu arab tömjén füstje, hanem mint mocskos edény undor büze párolog fel, melly sem áldást, sem malasztot, sem üdvöt reánk le nem áraszthat.

A tömjénezés után az áldozó pap vállain kétfelül mellére lefüggő fejér, vagy más szinű drága aranyrojtos lepleg nyujtatik, mellyel a legmagasztosabbhoz járulván, az urmutatót nem meztelen, hanem az emlitett lepleggel betakart kezébe veszi. Ezen lepleg az áldozárnak alázatosságát jelenti, ki tudniillik nem meri födetlen bünös kézzel a legfölségesebb urtartót illetni. Azután kifordul a pap az urmutatóval a nép felé, s énekszóval zengi: Tantum ergo sacramentum, mi magyarul annyit teszen: Tehát ezt a nagyszentséget, keresztények! leborulva imádjuk. És valljon ki birna e szent felszólitásnak ellentállani? ki ne imádná a legmagasztosabb szentséget, hogy ha meggondolja, hogy itt maga Jezus Krisztus jelen vagyon, ki e szentséget irántunki végetlen szeretetéből rendelte? és pedig köserű szenvedése előtt azon éjjel, mellyen az irástudók s farizéusok, a főpapok s a nép vénei Kaifásnál egybegyülekeztek, és Krisztus megöletését elhatározták. Igen, azon éjjel, midőn ő előtte látta ama szerencsétlen Judást, ki a fösvénységtől elvakítva, a sátántól üzetve, a zsidóknak már ekkor megigérte volt, hogy mesterét 30 ezüst pénzért kezeikbe keriti; azon éjjel, mellyben ő, a mindentudó Isten előre látta, mind azon szentetlenitéseket, mind azon visszaéléseket, mind azon meggyaláztatásokat, mind azon Istenfertőztetéseket, mellyek ime legmagasztosabb szentségen a világ végezeteig elkövettetni fognának; — azon éjjel alapitá ő az ő örök szeretetének, s az emberek iránti hallatlan nagy barátságának szövetségét, mellyben nekünk az ő szent testét eledelül, az ő szent vérét italúl hagyományozta. Ihol milly példátlan nagy szeretet! és valljon tudnád-e te oh keresztény! ezen örök szeretetet nem imádni, midőn arra téged az áldozó pap Tantum ergo zengedezése által felszólit? — Képzelj magadnak egy szeretetlehelő atyát, nézd csak, ő végvonaglásiban fekszik, ütött reá nézve az óra, mellyben forrón kedvelt magzatitól örök bucsut veszen, és ime gyermekei a haldokló ágyát körüllállják, szikrázó szemekkel, bosszut áruló mozdulatokkal rohanják meg a vonagló atyát, már az öldöklő vasat szivének szegezik, és vetekednek, mellyik vigye gyorsabban véghez jó atyján az utolsó haláldöfést. És mit cselekszik a haldokló atya elfajult fiai

irányában? Ő az elvetemülteket nem átkozza, oh! távol sem, sőt mindnyájokra barátságos pillanatot vetve, szendén felszólal: Oh gyermekeim! gyermekeim! mi az én vétkem? hol a ti tiszteletetök irántam? ugyan mivel bántottalak én meg benneteket? Oh! állapodjatok meg egy kevéssé, fogadjátok tőlem előbb, hogy sem kezeiteket vérembe mártsátok, fogadjátok szeretetem utolsó jótékonyságát. Ihol itt átnyujtom végrendeletemet, mindenem nektek adom, legyen mindenem a tiétek. Vegyétek, oszszátok meg, élvezzétek, én csak azon egyet kivánom ezért tőletek, emlékezzetek meg mindenkor, hogy én szerettelek, mind halálomig szerettelek titeket. — Nem de keresztények! ez az atya részéről ollyan szeretet volna, melly fölött az egész világ bámulva álmélkodnék? Ellenben ugy-e bizony, a gyermekek részéről a hálátlanság olly iszonyú volna, millyet a világ még azelőtt soha nem hallott, nem látott vala? Bizony, bizony illy undok tény embertől illyen jótéteménynyel nem viszonoztatott! Egyedül az Isten fia Jezus volt az, ki illy mértékben szerette övéit, midőn szenvedése előestéjén a legmagasztosabb oltári szentséget szerzette. Gondoljátok csak jól meg: életének végórájában, köserű szenvedésének és halálának előestéjén ugyanazon éjjel, mikoron elárultaték, és eladaték, annyira szeretett minket Jezus, hogy átadná végrendeletét, végakaratát, és végakaratában önmagát adva ollyan örökséget hagyott nekünk, minél többet velünk megosztani képes nem vala. Vegyétek és egyétek, ez az én testem.

Vegyük tehát ezen kimondhatatlan nagy szeretetét Jezus Krisztusnak mindenkor szivünkre, midőn az áldozópap az urtartót e szavakkal: Tantum ergo sacramentum, felmutatja. Illyenkor a szent hit s tisztelettől áthatva borúljunk le szent Péterrel mondván: távozzál, Uram! távozzál tőlem, mert én bünös ember vagyok, nem méltó, hogy a te szent szined előtt megjelenjek. Illyenkor szent tisztelet s mély szivtörődés közt kellene Jezus lábait illetnünk Magdolnával felkiáltván: légy oh Uram! nekem szegény bünösnek kegyes és irgalmas, én vagyok az, ki téged méltatlan áldozásaimmal olly gyakran ujra meg ujra megbántottalak. Az oltár zsámolyához kellene borúlnunk szent Tamással és velőnket, csontjainkat megrázkodtató tisztelettel felszólalnunk: én uram, és én Istenem! mindent, de mindent szerettem idáig, csak tégedet nem — mindennek,

de mindennek szolgáltam idáig, csak neked nem; oh bocsásd meg nekem gonosz hálátlanságomat, és önts lelkembe irántadi szent tiszteletet mind annyiszor, valahányszor én téged imádásúl kitéve a templomban, vagy a betegekhez ünnepélyesen vitetve az utczán látlak, vagy mikor a szentmise-áldozaton jelen vagyok, vagy épen téged, mint lelkem legdrágább eledelét szivembe fogadlak. Nincs, nem lehet e világon tárgy tiszteletre méltóbb, mi az én áhitatomat, az én felajánltatásomat, az én tiszteletemet ugy megérdemlené, mint ime legmagasztosabb szentség. — Tantum ergo sacramentum, azért ezt a nagy szentséget leborulva imádjuk. Ha az Izraëliták a frigy szekrénye iránt, mellyben csak a mulandó manna, és Mozes törvénytáblái valának, mély tiszteletet tanusítának: mennyivel nagyobbnak illik és kell az én tiszteletemnek lennie az urmutató előtt, hol nem veszendő holt manna, hanem azon élő kenyér vagyon, melly mennyből szállott alá, hol nem a törvény táblái, hanem maga Jezus vagyon jelen. Tantum ergo sacramentum. Azért ezt a nagy szentséget leborulva imádjuk.

Ezután az áldozár a legmagasztosabbat nyilvános imádásúl kiteszi, és egész napon át kitéve marad. De jól megjegyezzétek, az anyaszentegyház ime legmagasztosabb szentséget nem egyedül azért teteti ki, hogy Jezus Krisztus az Isten fia imádtassék, hanem e mellett még a mi szükségeinket is tekintetbe veszi. Mert a rend, melly szerint Jezus minket imádkozni tanított, abban áll, hogy mindenek előtt az Isten dicsőségét tartsuk szemeink előtt, és csak azután könyörögjünk esdve azokért, mellyek nekünk, vagy felebarátinknak lelki vagy testi állapotunkra nézve szükségesek. Ihol tehát keresztény atyámfia! itt az oltári szentségben a mindenható az ő kegyszékében ül, és mindnyájunkat szeretettel hí meg magához. Jertek, fiaim! kérjetek, mire van szükségtek, és én megadom nektek. Jöjjetek mindnyájan, kik nyomorogtok, és terhelve vagytok, én megvigasztallak titeket, és nálam nyugalmat leltek lelkeiteknek. Pedig mi oh keresztények! mindnyájan koldusok vagyunk az ur előtt, mindannyian szükölködők, nyomorgók, és különféle nehézségekkel terhelvék. De vigasztalódjunk, hiszen Jezushoz közeledni mindenkinek szabad, ő senkit ki nem zár, senkit el nem utal magától, hozzá akadálytalan bemenete van akárkinek; ő nem kérdi: ma-

gyarok vagyunk-e, vagy németek? nemesek-e, vagy földmivelők? gazdagok-e, vagy szegények? sőt — ő mindenkit különbség nélkül barátságosan meghí. — Jer azért te a bünnek lebékózott rabja, melly benned már szokássá, sőt másik természetté vált. Te már évek óta nyögsz gonosz szokásaid nehéz igája alatt, elakartad azokat hagyni, de nem birtad, szent fogadásokat tettél, de azokat meg nem tartottad. Jer, födözd fel kinzó nyomorodat Jezus előtt, kérd őt a szükséges malasztért, légy meggyőződve, hogy ő azt tőled meg nem vonja, ha te meg nem szünöl őt kérni. Jer te is, uj megtért! a bün igája alól nem rég szabadúlt! te ugyan mast az igaz uton vagy, de ha előbbi életedre vissza gondolsz, nem de szorongattatol, nyugtalankodol, sőt kétkedni kezdesz, valljon Jezus megbocsátotta-e a te büneidet. Oh! jer, födözd fel Jezus előtt szived nyugtalanságát, és ő téged meg fog nyugtatni. Jer te is szenvedő lélek! téged mindenek megvetnek, nagy inséggel kell küzdened, elhagyott árva, vagy szegény özvegy vagy; — jer, és födözd fel Jezusnak a te szenvedéseidet. Ő azoktól vagy megszabadít, vagy legalább megerősít azok elviselhetésére. Jer te félékeny, nyulszivű! ki mindannyiszor reszkedsz, valahányszor a halál képével találkozol, födözd fel Jezusnak gyáva vagy alapos félelmedet, és ő azt szivedből ki fogja irtani. Én, igy fog ő lelkedhez szólani, én vagyok a feltámadás, és az élet, a ki én bennem hiszen, ha szinte meghalt is, élni fog. Jer te kemény kisértetektől üldözött! te nagy és nehéz megtámadásokat szenvedsz, és gyakran bünre ingereltetel, sem éjjel sem nappal nincs nyugtod. Jer és födözd fel Jezusnak heves küzdelmeidet, ő téged meg fog erősíteni, és lefogja benned a bün hatalmát győzni. Szóval: jöjjetek mindnyájan szükségeitek, s terheitekkel a szeretetteljes és szeretetre méltó ember fiának ime kegyeletes kegyszékéhez, rakjátok le azokat szent lábaihoz, és itt mindnyájan enyhűlést, nyugalmat fogtok találni, s öröm, örvendezés közt fogjátok azután az ő jóságát, szeretetét dicsérni, magasztalni. — Erre serkent minket az áldozár is, midőn a betételnél énekli: Genitori, Genitoque, mert ezen igék magyarul annyit tesznek, mint: az atyának, és fiunak, dicséret, és dicsőség, vigasztaló Szentléleknek, hálaadás, tisztesség.

Igen dicséret, dicsőség és hálaadás legyen minden előtt az atyának, ki minket a paradicsomban első szüléinktől elkövetett bün

miatt nem taszitott el örökre kegyes szine elől, s nem vetett le poklokra, mint a kevély angyalokat: hanem megváltót adott az ő egyszülött fiában, ki a mi büneinkért végtelen elégtételt szerzett, s minket a sátán hatalma alól, a pokoltól megváltott, és ujra ismét az Isten fiainak szabadságába visszahelyzett.

Dicséret, dicsőség és hálaadás a Fiunak, ki, noha magában a leges legboldogabb lény és semmit nem nélkülöz, még is csupa szeretetből és irgalmasságból atyjának székhelyét odahagyta, emberi természet gyarló köntösébe öltözött, benne értünk szegénynyé lőn, hogy szegénységében minket mennyei kincseivel gazdagítana; megengedé magát értünk sebesíttetni, hogy a mi sebeinket meggyógyítaná, mellyeket lelkünkön a bün ejtett; — értünk meghalt, hogy nekünk a boldog halhatatlanságot megszerezné. Dicséret, hálaadás és dicsőség az Isten fiának, ki nekünk a legmagasztosabb oltári szentségben nem mulandó mannát, mint az Izraëlitáknak, hanem tulajdon szent testét és vérét adta eledelül melly minden jó izt magában foglal, és lelkünket az örök életre táplálja. Dicséret, hálaadás, és dicsőség az Isten fiának, ki reánk a mi atyáinkban kegyesen tekintett, hogy azok a római kath. anyaszentegyház állhatatos hivei maradván, minket ime mennyei kenyértől meg nem fosztottak.

Dicséret, dicsőség és hálaadás a Szentléleknek, ki az atyától és fiutól származik, mert az ő árnyékozása által készült ime drágalátos eledel a boldogságos szűz anyának méhében; az ő mennyei világossága világosít meg minket, hogy a vakító sötétséget az igaz világosságtól megkülönböztethessük; az ő ereje által erősíttetünk meg, hogy a test kivánságainak ellentállhassunk, és az erény keskeny utján biztosan járhassunk; az ő isteni tüze által melegíttetünk, hogy a megismert jót meg is kedveljük, és gyakorlatban kövessük. Ime Szeretteim! illyen érzelmeknek kellene lelkünkben gerjedezni, midőn az áldozártól énekeltetni halljuk: Genitori, Genitoque.

Ha pedig mi Jezust az oltári szentségben csak ugyan illy érzelmek gerjedezései közt imádjuk, ha nála lelkünk nyugalmát és szivünk enyhét komolyan keressük, ha őt hálaérzet mellett tiszta örvendetes szivvel dicsérjük, és magasztaljuk: bizonyosak lehetünk, hogy az ő áldásának bősége fog reánk áradozni. És ime ez azon mennyei áldás, mellyet nekünk az áldozó pap kiván, midőn Ge-

nitori után az urtartóval áldást ád, mondván: a mindenható atya, fiu és Szentlélek Istennek áldása szálljon le reátok, és maradjon örökre veletek. Mélyértelmű áldás ez! melly azt akarja mondani: azon Atya áldjon meg titeket, kitől minden jó adomány származik; a Fiu áldjon meg titeket, ki maga az élet, hogy benne éljetek, és általa boldoguljatok; a Szentlélek áldjon meg titeket, ő vigasztaljon és lelkesítsen benneteket. — Kereszt-alakban adatik reánk ezen áldás, a mi által jelentetik, hogy nekünk Isten fia a legtökéletesebb áldást a kereszten szerezte meg. A pap az urmutatóval a jobb és bal oldal felé fordúl, ezzel kijelentvén, hogy az Isten áldásából senki ki nem záratik. A jámbor keresztények pedig ezen áldást szent tisztelettel fogadják, térdepelve háromszor vervén mellöket, s mondván: Jezusom! neked élek én — Jezusom! neked halok én — Jezusom! élek vagy halok, mindenkor a tied vagyok. Áthatva tudniillik szivök mélységeig azon szeretettől, mellyet Jezus irántunk e legszentebb titokban mutatott, hálaérzelmeiket az által hiszik legszebben napfényre derűlni, ha az áldozár kivánatához ama lelkes elhatározással járulnak, hogy ők örökre Jezusnak tulajdona akarnak lenni és maradni, az életben szinte, mint a halálban.

De fájdalom! találkoznak keresztények, kik az áldásadás alatt alig hajlitják meg egyik térdöket, sőt meg ollyanok is, kik disztelenűl csevegnek, vagy kiváncsian ide s tova tekintgetnek. Illyféle hideg és botránykozó keresztények, kik szapora nyelvöket még a legmagasztosabb szentség előtt sem tudják féken tartani, kiknek arczvonásaik, mozdulataik, s egész viseletök elárulják, hogy ők másutt mindenhol — csak egyedül az Isten házában nem — otthonosak, — ezek hasonlítanak azon gonosz hadszolgához, és Istenkáromló zsidókhoz, kik a tövissel koronázott üdvezítő előtt egyik térdökre ugyan leborulának, de csak azért, hogy őt ezzel csufolnák. Oh de miért nem akarsz, te keresztény! a te üdvezítőd előtt térdet hajtani? Talán átallod-e? bizony, hidd el, nincs okod azt szégyenlened, mit a föld hatalmasi megtenni nem átallanak. Vagy te mersz-e pöffeszkedni az előtt, kinek fölsége előtt a hatalmas királyok feledik magas dicsőségöket, és porig alázódnak előtte, ki magát mennyei dicsőségéből értünk égő szeretetéből a föld poráig lealázni kegyeskedett. Nem hiszesz-e szavaimnak? menj, kevély! Bécsbe, hol gyakran leszen alkalmad a mi fölséges urunkat kirá-

lyunkat a fönséges uralkodó ház minden tagjaival a legmagasztosabb előtt összekulcsolt kezekkel térdre borulva láthatnod. Talán hallottad is, mit néhány év előtt a hirlapokban olvastunk. Az istenfélő Ferdinánd fölséges nejével a bécsi ligetbe sétakocsikázást tőn; Leopold külvárosában elébe jő egy áldozár, ki a legmagasztosabbat beteghez vivé; — a császár megállitja kocsiját, a császárnéval együtt ki száll, térdre borulnak mindketten a nedves földön, és a királyok királyát a porig le borulva imádják. Talán hallottad, vagy legalább hallhattad azt is, milly ünnepélylyel ületik meg Münchenben több évek óta az urnapja, és milly szent tisztelettel jelenik meg a bajor király egész fölséges családjával a nyilvános körmeneten? Ihol a királyok nem átallanak Isten előtt térdre hullani, és te szégyenlenéd-e azt? — Ha pedig épen olly megátalkodott kevély vagy, ki a legmagasztosabb előtt térdre esni semmikép sem akarsz, maradj el a templomból, mert itt illendő viselettel nem csak üdvezítődnek, hanem azon keresztény gyülekezetnek is tartozol, melly téged kebelében ugyan eltür, de általad épen nem zavartatni, vagy botránkoztatni, hanem inkább épűlni akar. De ám tapodják lábaikkal az illyféle hitetlenek az Isten fiát, ám vessék meg az uj szövetség ama szent vérét, melly által megszenteltetének: mi azokat hagyjuk annak itéletére, ki ide illőleg mondá: a bosszuállás az enyém, én viszonozni fogom iráni viseletöket, és megfogom az én népemet igazságban itélni. Tegyenek azért mások, miben kedvöket lelik! mi a legmagasztosabbat le borulva imádjuk, és ki fogjuk Jezus a mi isteni barátunk előtt gyötrelmeinkben és vigalmainkban, reményünkben és félelmünkben teljes bizodalommal a mi szivünk rejtekeit tárni.

Jezusom! Te a te drágán vásárlott nyájad kegyes pásztora! irgalmazz a te hű népednek, legeltess és óvj minket, ha veszedelem fenyeget, hogy az élet csalutain el ne tévedjünk. Erősits minket, Te az igaz élet kenyere! vigasztald a szomorúakat, ébreszd a szendergőket, enyhítsd a szenvedőket, a haldaklóknak légy és maradj erőteljes uti költségök az örök életre. Amen.

Szentség imádása napján.

Jezus az oltári szentségben az Isten báránya.

(Pinkafő 1832.)

Ime az Isten báránya, ki elviszi a világ büneit.

(Ján. I, 29.)

A hitben kellőleg tanult keresztények előtt tudva van, hogy az ó szövetség prófétái urunkat Krisztust különféle képekben előábrázolták. Némellyik közülök, mint például Ezechiel próféta, Krisztust pásztornak nevezte, azon okból, mert ő az ő mennyei üdvigéje által azoknak, kik benne hisznek, és ezt követik, a legdrágább lelki táplálékot, lelki legelőt nyujtotta; pásztornak tovább azért is, mert övéit a pokolbeli farkasnak minden kirohanásai ellen hatalmasan őrzi, és tőle azokat senki, semmi hatalom el nem ragadhatja. — Más próféta Krisztust oroszlánynak nevezte azon isteni ereje miatt, mellyel ő küzdelemre szállott a mi halálos ellenségünkkel az ördöggel, és vas karaiból a bün által fogva tartott emberi nemzetet kiragadta, a pokol kapuit széttörte, az örök világosság érczzárait összezuzta, és a mennyország zárt ajtait megnyitotta. De mindazon elnevezések közt, mellyek urunkat a Krisztust az ó szövetségben jelzik, a bárány név legvonzóbb és legérzékenyebben inditó jelző név. Első nevezte őt igyen Izsáiás próféta: mint bárány, ugymond a Szentlélektől ihletes isteni látnok, a leölésre vitetik, és valamint a bárány megnémúl nyirője előtt, ugy ő sem nyitá meg száját. E szavaival Izsáiás próféta a husvéti bárányra czélzott, mellyet az Izraëliták az egyiptomi szolgaságból kivezettetésök emlékeül évenként husvét napján feláldozni tartoztak, melly bárány egyszersmind előképe vala Krisztusnak, ki az időnek teljességében az egész emberi nemet a pokol fogságából fogná kiszabadítni. Izsáiás próféta után Krisztus urunkat báránynak hitta az emberek szülötteinek legnagyobbika, keresztelő szent János, ki midőn Jezust egykor a mi halandó köntösünkben a Jordán partján menni látá, és számos népseregtől, kik az ő bünbánató beszédit szivesen hallgaták, környeztetnék, ez alkalommal ujával Krisztusra mutatván, monda: ime! az Isten bá-

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 207 von 618

ránya, ki elviszi a világ büneit. A keresztény katholika anyaszentegyház ezen jelentékeny, és mélyértelmű igéket magáévá tette, és egyházi szolgái által mindazok előtt háromszor elszokta mondatni, kik az ur asztalához járúlnak. Mivel pedig látom, hogy ma is, imez urunk imádása ünnepén többen készűlnek köztetek az urvacsorához járúlni, és az Isten bárányát szivökbe fogadni: azért ma ezen bárány mellett beszédem tárgyára nézve megmaradok, és két dolgot kivánok közelebb a ti szivetekre kötni, tudniillik: miért neveztetik Krisztus a legszentebb oltári kegyszerben Isten bárányának? az első részben; továbbá mit kelljen cselekednünk, hogy az Isten báránya elvigye a mi büneinket? a második részben adom elő.

Minden jámbor katholikus keresztény azt hiszi és vallja, hogy a kenyér szine alatt az áldozári szentigélés (consecratio) után Jezus Krisztusnak valóságos szent teste és vére az oltári szentségben jelen vagyon, és következetesen, ki az ur asztalához járúl, az ott nem közönséges, hanem valóságos mennyei kenyeret veszen magához, vagy is ugyan azon üdvezitő Jezus Krisztust fogadja szivébe, ki egykor Mária méhében fogantatott, Juda országában tanított, a kereszten meghalt, feltámadott, és ma már az atyának jobbján ül, honnan eljövendő leszen mint biró megitélni az élőket és holtakat. Ennek előrebocsátása után kérdem: miért neveztetik Krisztus az Isten élő fia báránynak?

Feleletem erre a következő: Krisztus báránynak neveztetik először jelzésére ama szelidségének, mellyel ő minden ember, de kivált a bünösök iránt viseltetik. Tudjuk, hogy a négylábuak között legszelidebb állat a bárány. Lássuk azért e tekintetben és forgassuk át egy kevessé a szent üdviratok lapjait, mert azokban Krisztus életrajzát világosan megtaláljuk. Sehol sem olvassuk róla, hogy ő az igazán bánkodó bünösöket, kik büneiktől szabadúlni szivből ohajtottak, keményebben megtámadta, vagy magától épen zordon durvasággal elutasitotta volna. Hanem igen, az ellenkezőt mindenütt tapasztalhatjuk. Igy Mátét szeretetteljes szendeséggel hitta magához vámszedői állomásától, — és kit a szilaj kemény farizéusok elhirhedt bünösnek tartottak, kivel nem méltányolták egy falatka kenyeret megosztani, ugyanazt az Isten szende báránya Jezus Krisztus az ő tanitványaul, üdvigéje irójaul választotta.

Mágdolnát Náim városa egyik leghiresb bünösnőnek kiáltotta ki: az Isten báránya vele olly szeliden bánt, és olly kémélő szeretettel fogadta őt, hogy a zordon farizéus Simon e miatt szinte halálig fölbőszüle, gondolván magában: ha ez, mint róla közönségesen hiszik, próféta volna, bizonyára tudná, ki és milly bünösnő legyen az, ki itt lábaihoz leborulva hentereg. A házasságtörő asszonyt a ragadozó farkasok, vagy is fárizéusok agyon akarák kövezni; a szelid bárány igy szóla hozzá: asszony! én téged nem kárhoztatlak, se meg nem kövezlek; hanem menj el, és ezentul ne vétkezzél. Ugy de mikor fognék én ma végezni, ha az isteni bárány szelidségének minden jelző vonásait fel akarnám hordani. Átalán kedves szójárása vala: fiam! leányom! a te hited meggyógyitott téged — megbocsáttatnak a te büneid. Jöjjetek hozzám, kik nyomorogtok és terhelve vagytok, és én megvigasztallak benneteket.

Másik tulajdonsága a báránynak a türelem; ha vered is, vagy méltatlankodol rajta, ő vissza nem lök, se nem rug, legfölebb ha szinte a szánalomig fájdalmasan meeget. Lássuk az Isten bárányát e tekintetben is. És pedig csak néhány vonásokat különösen szenvedése eseményeiből: Judás barátságot szinlelve közeledik hozzája, álnok csókot nyom arczára, és a hatalmas oroszlány, ki a képmutatót egy perczben, egy pillanatával semmivé tehetné, báránytürelemmel szólamlik meg: barátom! miért jöttél? barátom! csókkal árulod-e el az emberfiát? — Annásnál a bárdolatlan hadszolga arczul csapja az ártatlant, és az Isten báránya szeliden viszhangozza: ha roszul szólottam, tégy bizonyságot a gonoszról, ha pedig nem szólottam gonoszul, miért versz engem? — Az Isten bárányát öklözik, arczul pökdözik, korbácsütegekkel utálatosan marczangolják, mint tövissel koronázott álkirályt gunyolják, a legiszonyúabb gonosztevőnél, Barabbásnál alább becsülik, — és ő türelemmel némán hallgat. — Az Isten bárányát keresztre szegezik, legborzasztóbb szidalmakkal halmozzák, epesztő szomjában eczet s epével itatják, és ő — kinek hatalmában vannak a villámok s mennykövek, szendén viszhangozza: atyám! bocsásd meg nekik, mert nem tudják, mit cselekesznek. Oh! milly szende szelid türelem ez? És épen ezen szende szelid türelemmel bir ő még ma is a legszentebb oltári kegyszerben. Ismeri ő a képmutatót, ki az imádás

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 209 von 618

órájában hozzá szól: atyám! és még is az atyának akaratát nem cselekszi; ismeri a képmutatót, ki térdre borul az ő szent asztala előtt az ő drága szent testét és vérét magához venni; ismeri a képmutatót, ki mindenre készebb, mint büneitől megválni; ismeri a megátalkodottat, ki még elhallgatott büneivel is oda mer hozzá lépni, és élet helyett nem retteg itéletet és halált venni, a szentséget legundokabb módon szentetlenítni; — és az Isten bárányа mindezen méltatlan tiszteletlenséget szendén türi, és mindezekre némán hallgat. Oh keresztények! lehet-e olly megmerevült fagyos sziv, melly ne lobbanna meleg szeretetére azon Isten bárányának, kinek szelid türelme minden emberi erőt messze tulhalad?

A harmadik tulajdonsága a báránynak, hogy ő egész mivoltában az emberek hasznára vagyon. Teje, husa, gyapja, mindene az emberiség szükségeinek födözésére szolgál. Nézzük már mast ezen szempontból is az isteni bárányt. Az ő nagy szegénysége minket lélekben gazdagított; szent élete a mi utunk, melly az égbe vezet; sebei a mi gyógyszereink, mellyek lelki sebeinket orvosolják; halála a mi életünk; vére a mi váltságunk legdrágább dija, mellyet mi az atyának büneinkért leteszünk; az ő végtelen érdemei a mi menyekzői ruhánk, mellybe öltözködünk, ha a bárány lakodalmában részesűlni ohajtunk; az ő feltámadása a mi reményünk; az ő mennybemenetele a mi bizodalmunk horgonya, hogy nekünk is készen áll az ő mennyei atyjánál a mi örök lakhelyünk. Mit mondjak továbbá az ő drágalatos szent testéről és véréről, mellyet nekünk a legszentebb oltári kegyszerben végrendeletében hagyományozott? Erre nézve magasztosabbat alig hozhatnék föl, mint a mit az anyaszentegyház az áldozó papok naplójában előád: oh szent vacsora! ugymond a bárány jegyese, mellyben Krisztus vetetik! itt a báránynak drága szenvedése eszünkbe juttatik, szivünk örömmel elárasztatik, és lelkünknek az örök dicsőség záloga nyujtatik! Alleluja! bizony bizony mondom, távol sem volt ollyan éltető kenyér ama manna, mellyet az ó szövetség atyái a pusztában ettek, és meghaltak; mert az Isten bárányának teste mennyből alászállott élő kenyér, és a ki ezt méltóképen eszi, az bizonyára örökre fog élni! Alleluja! de már mast Szeretteim! egy másik fontos kérdés támad: ha tudniillik Krisztus az Isten igaz bárányа, a mint ezt

eléggé megmutattam, mit kelljen nekünk cselekednünk, hogy ezen bárány csakugyan elvigye a mi büneinket.

Minden előtt szükséges bünbánó törödelmességre, és a mi belső emberünk megváltoztatására gerjednünk, vagy is az isteni bárány szavát, melly minket törödelemre hí föl, engedelmes készakarattal kell fogadnunk. Különféle és különböző módon hí meg minket bünösöket az Isten báránya: majd a nyugtalan lelkismeret óvató szózata, majd az isteni igazság dörgő villáma által, mellyel különféle embereknél, különböző tartományokban, különkülön népeknél különféle modorban nyilatkozik; majd nehéz és tartós házi keresztek, nyavalyák, rosz termések, inség, szükség, drágaság, pénzhiány, vagy más az ártatlan, szende, és hosszuvárakozó báránynak száz meg ezerféle szerelemnyilai által. E mai szent napunk is reánk nézve kegykináló ünnep, melly mindnyájunknak azt sugalja: az Isten báránya csudatürelemmel bir, ő téged még nem irtott ki az élők sorából, nem ragadott el a holtak országába, hogy neked időt engedne a bünbánó törödelmességre. Ha mi az Isten bárányának ezen, vagy hasonló sugalatit, hivásait magunkévá teszszük, és bensőnkbe szállva megvizsgáljuk, mennyire tértünk légyen le az igaz utról, mennyire ellenkező idáig folytatott életpályánk az isteni bárányéval: csak hamar fölébredünk és meggyőződünk, hogy számunkra törödelmezés nélkül nincs remélhető üdvösség. És ezen esetre az Isten báránya minden büneinket, legyenek azok bármi nagyok s messzeágazók, hamarább elviszi tőlünk, hogy sem a nap meleg fénysugara a havat fölemésztené. De ha mi az isteni bárány hivó szavát, melly bünös életünknek jóra fordítására serkent, halljuk ugyan, hanem azt meg nem hallgatjuk, annak nem engedünk, sőt a rosznak édes köserű mámorában tovább is elszenderedünk, oh! akkor az Isten báránya minket büneinktől nem szabadít, nem szabadíthat meg. Fordulj felém, ugy mond a bárány, és én is hozzád fordulok.

A másik, mit cselekednünk szükséges, ha akarjuk, hogy az Isten báránya elvigye a mi büneinket, abban áll, hogy a megismert, megbánt és megutált bünt az áldozárnak, kinek hatalom adatott mennyből azokat megbocsátani, vagy fentartani, hallgatag fülébe alázatos szivvel, tisztán és igazán meggyónjuk. Ezen őszinte, és alázatos megvallása a bünnek hathatós eszköz, melly téged a

visszaeséstől megőrizzen. Mert mig a bünt csak fölületesen szemléljük, nem tünik föl szemeink előtt olly kárhozatosnak és rosznak, mint a millyen utálatos, és gonosz az ő mivoltában: de mihelyt azt nem csak magunk magunkban nézdeljük, hanem másnak is és pedig az ő saját nevén megnevezzük, akkor mintegy megtestesül, és miden csalfény nélkül az ő teljes valódi utálatosságában jelenik meg előttünk. Bizonyára nincs, nem lehet hathatósabb ellenméreg a bün ellen az igaz törödelmes gyónásnál; mert miután minden bünös kevély, tehát kevélységének nem lehet jobb orvossága az alázatosságnál; már pedig a kevély embert semmi jobban meg nem alázza, büszke érzelmeit semmi annyira nem bántja, mintha kényszerül saját gyöngeségeit, vétkeit bevallani; és innen lehet megfejteni azt is, miért irtóznak a kevély emberek a gyónástól, miért mennek ők olly ritkán gyónni, és miért keresgélnek magoknak ismeretlen gyóntató atyákat.

Azonban, ámbár a gyónás fölötte üdvös, és hasznos is, mind e mellett igen nagyon csalódnánk, ha azt hinnők, mintha a gyónással mindent bevégeztünk volna, mintha a gyónás után már semmi teendő nem maradna hátra. Oh nem! Szeretteim! távol sincs vége teendőinknek a gyónás elvégzésével, sőt inkább, ha azt akarjuk, hogy az Isten bárányа a mi büneinket elvigye, a gyónás után komolyabban kell föllépnünk, és jövőre szilárd elhatározással lennünk, hogy ezentul jobb életet fogunk élni, mintsem idáig éltünk. Szilárdan föl kell tennünk, és föltételünket tetté érlesztenünk, hogy ezután a bünt, bármi néven neveztessék is, bármi kedves, és kecsegtető szinben mutatkozott is, ezentul futni, kerülni, távoztatni fogjuk; mert hogyan is vállalkozhatnék a bárány a mi büneink elvitelére, ha mi azokhoz még folytonosan szerelemmel, hajlandósággal és állhatatos elválaszthatlansággal ragaszkodnánk? Hiszen ha akarom, hogy valamit tőlem más elvigyen, attól nekem szükségképen meg kell válnom; — kerüld tehát azon házat, melly erkölcsödre eddigelő veszedelmes volt, kerüld azon alkalmat, melly téged, valahányszor vele találkoztál, megejtett, kerüld a személyt, ki téged legdrágább értékedtől, ártatlanságodtól, lelkismereted nyugalmától, szived boldog békéjétől megfosztott; — nyujtsd ki békes kezedet elleneid megengsztelésére, kikkel talán már hónapok, sőt évek óta ellenségeskedésben éltél vala; — add vissza igaztalan uton gyüjtött vagyonodat törvényes

tulajdonosának, és iparkodjál a botrányokat, mellyeket rendetlen életed idáig messzetávol mindenfelé okozott, példás, erénydus viseleted által jóvá tenni. Mikoron te ezt megteszed, büneidet szived kebeléből kirakod; az Isten bárányа pedig azokat átveszi, elnyeli, és határtalan irgalmának feneketlen mély örvényébe örökre eltemeti. De ha ezt nem cselekszed, verheted száz még ezerszer magába nem tért melledet, és szinte annyiszor mondhatod: Oh! Isten bárányа, ki elviszed a világ büneit! irgalmazz nekem, kegyelmezz nekem, hallgass meg engem! — mind haszontalan Szeretteim! mig te igaz szivtörődés által magad magadon nem könyörülsz; mig a büntől tartózkodásod által lelkedet meg nem kéméled; mig te az Isten Szentlelkének szózatát, melly téged lelkismereted által a büntől különféle intéseivel óv, meg nem hallgatod: addig büneidet az Isten bárányа el nem viszi, el nem viheti.

Szeretett keresztények! mint hajdan keresztelő szent János Jordán vizénél az emberi alakba öltözött Isten bárányára ujjával mutatott: ugy mutatok én, ki nem vagyok méltó a nagy előkövet után ezen igéket viszhangoztatni, a szent szekrényben jelenlevő üdvezítőre, mondván: Ime! az Isten bárányа! minden, a ki lélekben megvilágosodni ohajt, ő hozzá közeledjék, ki büneitől szabadúlni kiván, hozzá járuljon a hit teljességében, ki megerősűlni, és szentelődni akar, hozzá jöjjön, mert nincs, nem lehet üdv, hanem ha az ur Jezus Krisztus által; — jer hozzá, bárki légy, jer, mig ő bárány; tudd meg azonban, hogy ezen bárány a te kimulásod pillanatában oroszlánynyá változik, s akkor elég erős leend, a te lelkedet pokolba taszítani. Legyen ezen báránynak dicséret és tisztelet, dicsőség és imádás örökön örökké. Amen.

Ugyan arra.

A háromszoros mellverés az oltári szentség imádásánál.

(Pinkafő 1822.)

Ez a kenyér, melly mennyből szállott alá.

(Ján. VI, 59.)

A legszentebb oltári kegyszer, melly e folyó évben ma másodszor van itt nyilvános imádásra kitéve, minden kegyszerek közt a legmagasztosabb szentség; és pedig azért minden kegyszerek fölött a legszentebb és legmagasztosabb szentség, mert midőn a többi kegyszerek nekünk az Isten megszentelő malasztját megszerzik, vagy ezt azokban, kik a szentségekben méltán részesűlnek, öregbítik: itt az oltári szentségben közvetlenül magát a minden malasztok kutfejét és szerzőjét Jezus Krisztust veszszük magunkhoz.

Ezen legszentebb szentség iránt az egész katholikus kereszténység első eredete óta mindenkor a lehető legnagyobb tisztelettel, legmélyebb imádással viseltetett. Valahányszor e legmagasztosabb szentség isteni szolgálat alkalmával kitétetik, az oltár a szokottnál fényesebben kivilágíttatik; valahányszor e legszentebb szentség beteghez vitetik, előtte, legalább a városokban, égő gyertya hordoztatik, sőt javadalmasabb templomokban ezen legfölségesebb szentség tiszteletére éjnapon át ugy nevezett örök lámpavilág ég. Azon igaz keresztények, kik Jezus Krisztusnak az oltári szentségben jelenléte iránti hittől áthatvák, midőn a szentségvivő áldozár átmenetére a kisérőnek csengetése által figyelmeztetnek, abba hagyva minden foglalkozásukat térdre hullanak, alázatos szivvel imádandók az élő Istent, kit az ur áldozára házok előtt a beteghez szent áhítat és fohászok közt viszen. Alig adatik mise alatt jel az urfelmutatásra, azonnal nem csak a templom falai közt ájtatoskodók térdei hajolnak meg, hanem mindazon hiveké is, kik otthon a tüzhelyet őrizni kényszerűlvén, a harangszó által e szent cselekvényre serkentetnek. De a legszentebb oltári titok tisztelete, és imádása körül még egy másik módot is veszek észre, mellyet a többi kegyszereknél nem tapasztalok. Minden igaz jámbor

kereszténynek tudniillik még az első őskorból öröklött szokása az, hogy, valahányszor a szentelt ostyával áldás adatik, vagy az ur felmutattatik, mellét háromszor megveri, s ezen mellverés alatt különféle kegyeletes szent fohászokra fakad. Azonban ezen szép mélyértelmű szokás a nagyobb résznél nem egyéb majmolva betanult divatnál, és vajmi kevesen tudnák a hármas mellverésnek igaz okát adni. Miután pedig, keresztény atyámfiai! szent Pál tanitása szerint minden isteni tiszteletünknek okosnak kell lennie, és mind abban, mi a religiot illeti, tökéletes tudományt illik birnunk: azért ma a legszentebb oltári kegyszer dicsőítésére e hármas mellverésről szólok hozzátok. Beszédem felosztása igen egyszerű leszen. Mit jelent az első mellverés az urfelmutatás és áldásadásnál? erről az első; mit jelent a második, mit a harmadik mellverés? erről a második és harmadik részben.

Mi emberek, Szeretteim! semmiben sem vagyunk olly nehéz felfogásuak, semmiben sem annyira tudatlanok, ha egyedül a természeti világosságra hagyatunk, mint épen az üdv legfontosabb dolgában. Vajmi igazán állittatik egy előttetek ismeretes és a szent igehirdetés előtt zengeztetni szokott énekben, hogy mi emberek a mennyei dolgokban vakok vagyunk, mert gyakran igazságnak valljuk, a mi az Istennek épen nem tetszik; főképen áll pedig ezen szellemi vakságunk, lelki tudatlanságunk azokra nézve, mellyek közvetlenül az oltári szentséget érintik, mert hogyan is volna egyébként lehetséges az, hogy ezen szentséget olly igen számos méltatlanul áldozó annyiszor megszentetlenítse. Ezen szentség egyházi nyelven közonségesen a szeretet titkának neveztetik, és ha hitünket kérdőre veszszük, hamar könnyen meggyőződünk, hogy ez valóban minden titkoknak legszentebb titka. Ime Szeretteim! mi hiszszük és valljuk, hogy Jezus Krisztus, a mint ezt az ő kedvelt apostalai egyszerüen, de szivrehatólag elbeszélik, azon éjjel, midőn a hütlen Judástól elárultaték, az ő szent és tiszteletre méltó kezeibe vevé a kenyeret, azt megáldá, megszegé, és tanítványinak ezen világos szavakkal nyujtá át: vegyétek, és egyétek, mert ez az én testem; hasonlóképen a bort a kehelyben e szavakkal: vegyétek és igyátok, mert ez az én vérem; mi hiszszük és valljuk, hogy Krisztus ezen hatalmat, mellyet önerejéből gyakorlott, az ő apostalainak s tanítványinak,

és ezek utódainak a püspököknek s áldozároknak által adta e szavakban: ezt cselekedjétek az én emlékezetemre. Mi hiszszük és valljuk, hogy a megszentelő igék elmondása után már nem többé kenyér és bor, hanem a kenyér és bor szine alatt Jezus Krisztusnak valóságos szent teste és vére vagyon jelen az oltári szentségben, az az ugyan azon Jezus Krisztus, kivel a második isteni személy még az angyaloknak is megfoghatatlan mód és modor szerint egyesült, azon Ige, ki által mindenek teremtettek, és a ki nélkül semmi nem lett, a mi lőn az égben, a földön és a föld üregében. Mi hiszszük és valljuk, hogy ama parányi ostyakerényben, melly ott a szent urmutatóban bezárva tartatik, — azon mindenható, mindentudó, azon öröklétű szent Isten van jelen, ki előtt még az angyalok és főangyalok, a Kherubok és Szeráfok, a fejedelmek és hatalmasságok is arczulatokat eltakarják, és őt az ime szinekben rejtekezettet legmélyebb hódolat s tisztelettel imádják, dicsérik és magasztalják. Mindezeket és még sok másokat is, mellyeket rövidség okaért, ne tán beszédem hosszszabbra terjedne, hallgatva mellőzni kényszerűlök, a hitben kellőleg tanult keresztények hiszik, sőt többen őselődeink közől készebbek valának inkább véröket ontani, inkább legborzasztóbb kinok közt halálig marczangoltatni, hogysem a legszentebb szentség iránti szilárdan állhatatos hitöktől megválni. Azonban akármelly eleven, igaz és szilárd legyen is mindezekben a mi hitünk: még is vizsga elménk bármilly nagy éle mellett sem vagyunk képesek megfogni, hogyan és mimódon történik az, hogy azon Istenember, kinek átadatott minden hatalom a mennyben és a földön, valamelly áldozárnak, kit minden más emberhez hasonló gyarlóság környez, gyenge s gyakran áhítat nélkül kiejtett igéire leszáll mennyei örök dicsőségének székéről, és a kenyeret szent testévé, a bort szent vérévé változtatja; e fölött csak szent borzalom, és mély tisztelet közt álmélkodva kiálthatunk fel szent Pál apostallal: Oh milly mélyen rejlik az Isten bölcseségének és ismeretének kincse! milly teljesen megfoghatlanok az ő itéletei, milly tökéletesen megvizsgálhatlanok az ő utai! Valamint keresztény hiveim! a közönséges emberek, kiknél gyakran több igazságot és őszinteséget találhatni, hogysem a világ nagyainál, ha valamit erősítnek, mellöket verik, mondván: bizonyosan ugy van és nincs másképp; épen ugy cselekszik az igaz

jólelkű s őszinte keresztény is ime legméltóságosabb szentség imádásánál, veri tudniillik mellét legmélyebb alázatosságban, és ezen első mellverésével azt akarja mondani: igaz ugyan eszemmel föl nem érhetem, hogyan és milly módon vagyon Jezus Krisztus jelen a kenyér és bor szine alatt, de mivel ő mondotta, kinél semmi sem lehetetlen, azért hiszem, és hitemnek alárendelem az én gyönge eszemet, és jeleül annak, hogy ezen hitemet Jezus Krisztusnak ime legszentebb kegyszerben jelenléte iránt nem csak ajkimon, vagy agyamban, hanem szivem mélyében is hordozom, gyarló mellemet verem, mondván: hiszem, hogy az átváltoztatás után nem puszta kenyér és bor, hanem valóságos test és vér vagyon itt jelen. Ime ezt jelenti az első mellverés, tudniillik, hogy, ámbár a mi módon-t? meg nem foghatjuk, még is szivünk tökéletes alázatosságában hiszszük Jezus Krisztus valóságos jelenlétét az oltári szentségben.

A második mellverés, mellyet mi vagy imádáskor, vagy áldásadáskor, vagy ezen legmagasztosabb szentségnek magunkhoz vételekor teszünk, ama forró ohajtást jelenti, vajha magunkat lelkünkben a mennynek ime drága eledele szerint viselnők. Valamint testünk, imez állati részünk, mint azt szent Pál a Khorintiaiakhoz irt levelében nevezi, az ő életének és erejének fentartására, ne hogy kiaszásnak induljon, testi eledelt igényel, és kenyérrel, mellyet a föld terem, tápláltatik: ugy a léleknek is, imez Isten mennyei leheletének, ime halhatatlan égi szellemnek lelki táplálék szükséges, nehogy a mennybe vezető uton a számtalan szenvedélyek forró hevétől fölemésztetve ellankadjon. Ezen lelki táplálék pedig azon szent ige mellett, melly az Isten szájából jő, a legszentebb oltári kegyszer. Az én testem, ugymond ama szent ajak, melly soha hazugságot nem szólott, vagy csalárdságot el nem követett, bizonyára étel, és az én vérem bizonyára ital. Ez a kenyér, melly a mennyből szállott alá, nem ugy, mint a manna, mellyet atyáitok ettek és utána meghaltak; a ki e kenyeret méltóképen eszi, az örökké él. Ollyan szent és örök igék ezek, mellyek Jezusnak katkolika anyaszentegyházában hangzani soha meg nem szünnek, habár ég és föld elmulnának is. Már Szeretteim! mindnyájan tudjátok, kivált ti szegények, kik igen ritkán laktok jól, minő sovár vágygyal, és minő vágyakodó sovárral epedez az éhes étel

és a szomjas ital után? átalán tudjuk tapasztalásból, hogy legjobb szakács, legizletesebb fűszer az étlenség, tudjuk, minő egészen ujult erőt érez az ember, ha jól lakomázva töltözött. Valamint pedig a testiképen éhező az étel, a ma született gyermek az anyai téj után eseng: ugy nekünk is keresztény katholikusoknak, kik tudjuk, hogy mennyei urunktól mintegy elutaztattunk e földre, és itt addig vándorolunk, mig utazásunk czélját elértük, még forróbb vágygyal kell ezen mennyei eledel után sóvárogva esengenünk; — és ezen epedő sóvárunkat, ezen égő kivánságunkat tudatjuk a második mellverés által; nevezetesen a ki közőlünk az alázatosságot éhezi, ez annak mihamarábbi magához vétele után epedezzen, ki isteni természettel birván, ezen egyenlőségét Istennel nem mutogatá zsákmány gyanánt, hanem annyira megalázta magát, hogy az őt kedvelő Jánosnak és az őt eláruló Judásnak az ő szent teste és vérének vételét egyiránt megengedné; a ki közőlünk az olly igen szükséges szelidség, és türelem erényeit éhezi: annak vétele után epedezzen, ki, midőn káromoltaték, vissza nem szólott, midőn szenvedett, fenegető hangot magától nem hallatott, hanem teljes és alázatos szelidség és türelemmel aláveté magát annak, ki őt igazságtalanúl kárhoztatta; a ki közőlünk az olly igen szükséges, és ma már körünkből majd nem egészen kiveszett szüztisztaságot éhezi, annak vétele után epedezzen, ki ezt az ő szent testét a legtisztább szüz véréből a Szentlélek árnyékozása által venni méltóztaték; az után epedezzen, kiről Zacharias próféta világosan irja: hogy ő azon étel, és ital, melly tiszta szüz sziveket nevel. Tehát Szeretteim! már mast azt is tudjátok, mit jelentsen az oltári szentség előtti második mellverés, tudniillik a hő, forró és igaz vágyakodást ezen mennyei eledel után, melly által mi, ha azt gyakrabban méltóképen magunkhoz veszszük, Jezus Krisztusban egészen uj teremtményekké változunk, és én szebb előadást, melly ezen vágyat kevesebb szóval, és még is olly hathatósan kifejezné, nem ismerek a Krisztus követéséről irt IV. könyv 17. részénél. Már mast még csak néhány szót az oltári szentség imádásánál szokásos harmadik mellverésről.

A hitben kellőleg tanult keresztény katholikusok tudják, hogy valamint a legszentebb oltári szentség vétele számtalan kegyelmekkel árasztja el annak méltó vevőit: ugy ellenben annak méltatlan

vétele lelki kárhozatot és örök halált okoz; azért szent Pál komolyan óvja, s inti mind azokat, kik e legmagasztosabb kegyszerhez járúlnak, mondván: próbálja meg az ember magát, és csak azután egyék e kenyérből, s igyék e borból, mert a ki méltatlanul eszik, itéletet eszik magának. A komolyan intő apostalnak ime jelentékeny szavaira még az istenfélő jámbor lelkek is üdvös borzalom közt rázkodnak meg, mit senki ne csodáljon, mert épen ezek azok, kik leghathatósabban szokták érezni az ő méltatlanságukat az urasztalára, mert épen ők leginkább sopánkodnak s mélyen fohászkodnak szivökben a test porhüvelyének nehéz terhe alatt: más törvényt látok az én tagjaimban, melly lelkem törvényével ellenkezik; ők érzik legjobban, és vallják be nyilván: hogy a legtisztább lény szent szine előtt még az angyalok sem elég tisztták, és ha az Isten minden törvényszegést megbüntetne, előtte senki meg nem állhatna; de ezen istenfélő jámbor lelkek azt is nagyon jól tudják, hogy a bünbánó törödelmes szivet Isten még soha magától el nem taszította; ők fölötte jól tudják, hogy a bünös de bünbánó Publikanus, ki a szentélybe magába belépni nem merészkedett, hanem az ajtó küszöbénél megállva veré bünbánatos mellét, bevallván haszontalan bünös létét a farizéusok szemeláttára megigazulva tért vissza házába. Tehát tökéletesen meggyőződvén egy részről, hogy bennök semmi jó nem létezik, hogy ők nem csak bünben fogantattak, hanem bünben nőttek föl, és bünben őszültek is meg, de más részről azt is jól tudván, hogy nincs ollyan nagy bün, melly a mindeneken könyörülőnél irgalomra ne találna, jól tudván azt is, hogy itt az oltári szentségben az vagyon jelen, ki mondá: nincs orvosra szüksége az egészségesnek, hanem a betegnek; jól tudván azt is, hogy a törődött szivű bünösnek legelső, legfőbb és legbiztosabb igénye lehet az Isten irgalmára, azért harmadszor is bünös mellökre ütnek, és nem szóval, de szivben mély alázattal kiáltanak fel: Istenem! oh légy nekem szegény bünösnek irgalmas, Krisztusom! moss meg és tisztits meg engem, Jezus Krisztusom! áldj meg engem. És ihol ezt jelenti a harmadik mellverés, t. i. hogy mi utáljuk teljes szivünkből büneinket, kárhoztatjuk azokat, és miattok kiáltunk fel az örök irgalmassághoz, melly nekünk Jezus Krisztusban megjelent.

Tudván ezek szerint: mit jelentsen a hármas mellverési szép szokás; csak arra intlek titeket: alázzátok meg magatokat az első mellverésnél teljes lelketökből az ég és föld ura előtt. Oh micsodák egész nemzetek, micsodák a világ minden hatalmasi és nagyai imez a kenyér szine alá rejtekezett Isten előtt! nem egyebek ők a levegőben szállangó porszemeknél, nem egyebek az örökös fonnyadásnak kitett faleveleknél, mellyeket a legkisebb szellő is könnyen elsodor! intlek titeket: sovárogjatok a második mellverésnél Jezus Krisztussal ollyan esengő vágyakodással egyesülhetni, mint az ujszülött kisded csecsemők az anyai téj után esengve vágyakodnak; oh! a mi szivünk nagyobbra, terjedelmesebbre, magasabbra van teremtve, hogy sem a mulékony földi tiszteletnek vakító fénye, vagy az állhatatlan világnak tünékeny kincsei, vagy a lankasztó testi gyönyörök szivepesztő bujabájai azt kielégithetnék, betölthetnék, vagy boldogíthatnák; mi egyedül Jezus Krisztusban lelhetjük föl nyugalmunkat, igaz vigasztalásunkat, és tökéletes megelégedésünket, és a ki a földön ezen mennyországot nála keresi, egy pillanatig se kételkedjék, nála azt bizonyosan fel is találja. Intlek titeket a harmadik mellverésnél: ne közelítsetek az urhoz soha szeretetlen szivvel, mint Krisztus idejében a farizéusok, ne közelítsetek tettetett képmutató szivvel, mint hajdan Judás: hanem alázatos remegő szivvel, mint a Publikánus, mert többé kevesbé mindnyájan a koronás főktől egész az ekeszarvát tartó földmivelőig bünös emberek vagyunk, és ha magunkat alázatos megismeréssel bünösöknek megvalljuk, bizonyára annak kellő idején kegyelemben, irgalomban és boldogságban is részesülendünk. Ha ti illy módon veritek bünös melletöket, ámbár szomszédotok a templomban csendes mellzokogásaitokat észre nem veendi: de azoknak bus hangja kellemesen fog az ég felé emelkedni, és hitetöket az első, reményetöket a második, szeretetetöket a harmadik mellverés, erősíteni, nevelni és gyulasztani fogja, mi végre eltünik szemeink elől a kenyér titkos fátyola, és leplezetlenül fogjuk látni az igaz mennyei kenyeret, melly örök életet szerez mindazoknak, kik őt méltóképen veszik, és imádják. Amen.

II. A boldogs. szüz Mária ünnepeire.

Boldog asszony fogantatása napjára.

Az ártatlanság ellenségei.

(Pinkafő 1814.)

A sértetlen tisztaság az embert legközelebb viszi Istenhez.
(Bölcs. k. VI, 18—19.)

Ismét elérkezett a boldog szűz Mária szeplőtelen fogantatásának örvendetes napja, mellyen a mi fáránk fiatalsága a kegyanyához buzgó imádságokat szokott bocsátani ártatlanságának megőriztetéséért. Ezen buzgalmat, ezen áhítatot csak dicsérhetem, ezen buzgalom, ezen áhítat szivemet örömmel tölti el; ezen buzgalom, ezen áíhtat Mária iránt szent alapon épűl, — mert az Isten Máriát a megszentelő malaszttal nem csak fogantatása első pillanatában ékesíté, hanem benne ezen malasztot folyvást nevelé s öregbíté. Ugy látszik nekem, mintha a kegyanyát számtalan angyaloktól környeztetve látnám, kik az ő rendkivüli ártatlanságának ékességét bámulják, kik őt minden oldalról őrzik, ne hogy a gonosz ellenség álnoksága ravaszságával az ő ártatlanságán valami sérelmet okozhasson. Mert valamint kaján irigy szemmel nézte a sátán, hogy első szüléinket a teremtő Isten a paradicsomban olly jeles tulajdonságokkal ruházta fel, és azokon mindaddig incselkedett, mig őket az ártatlanság szabad állapotából a bün szomorú fogságába nem ejtette: épen ugy még dühösebben felbőszüle a pokol, midőn Mária még szebb mennyei adományokkal ékesítteték föl az emberi nem üdvére. Miért is a pokolbeli kigyó Máriának örök hadat üzent, a sátán minden cselt és minden dühét felhasználta, hogy Mária ártatlanságának fénysugarait behomályosítaná. — Ámde a kegyanya a mindenhatónak ótalma és véd-

szárnya alatt állott. Isten az ő lelkét a malasztban olly hathatósan megerősité, hogy ő ártatlanságának minden ellenségein győzedelmet aratott, és a pokolbeli kigyónak fejét diadalmasan szétzuzta. — Ezen nagy igazság az, melly fölött Máriáról ma veletek elmélkedni szándékom. Mária ártatlanságban fogantaték, Mária ártatlanságában ugyannyira megerősítteték, hogy neki az üdvösség elleneitől félni vagy tartani mit sem kelle. Mi ugyan se nem fogantattunk, se nem születtünk ártatlanságban: de még is a szentkeresztségben tisztára mosattunk, és az ártatlanság köntösével fölékesíttettünk. Ezen sérelmetlen tisztaság minket Istenhez legközelebb vitt. Minden arany, a világnak minden ékszere, drága kövei, vagy gyöngyei, mellyek a tenger fenekéből, vagy a föld gyomrából élet veszedelem közt buvároltatnak vagy ásatnak fel, elenyésznek az ártatlanság megbecsülhetlen értéke mellett. De épen azért, mivel a szüztiszta ártatlanság annyira megbecsülhetlen drága ékszer, a pokolbeli szellem semmi módot nem hagy kisérletlenül, hogy tőlünk e legdrágább kincset elrabolja; épen azért izgatja fel ellenünk a világot, hogy általa elámíttassunk, sőt magunkat önmagunk ellen fölindít, ugy hogy önmagunktól is méltán félve reszkednünk kelljen. Ma tehát azon elleneinkről akarok hozzátok szólani, kik a szűz ártatlanságot legveszedelmesben szokták megtámadni, mert akarom, hogy azokat idején korán megismerni és kerűlni tanuljátok. A szűz ártatlanságnak egyik fő ellensége a világ — kerűljétek azt; erről az első, — a szűz ártatlanságnak másik ellensége az ember önmaga — azért vigyázzatok magatokra; erről a második részben. Az Isten anyja nyerje ki könyörgésével oh szerettem fiatalság! számodra a Szentlélek világosságát, hogy ártatlanságod elleneit megismerni, és legyőzni tanuld meg!

Első ellensége az ártatlanságnak a világ, melly háromféle csalétket nyujt a vigyáztalan lelkek elcsábítására. Ezek 1) a rosz társaságok, 2) a gonosz példák, 3) a buja kéjörömök és mulatságok.

1. A rosz társaságok. Oh! hányan vesztették már el ezekben ártatlanságukat. Itt a sátán épen ugy működik, mint a madarász; ha ez egyszer egy madarat megfoghat, annak mint hivónak énekével a többit hamar és könnyen oda csalogatja, azok örömmel repdesnek a hivó felé, esznek a kitett csalétekből, észre

sem véve, hogy már a hálóba keritvék, vagy pedig a tőrbe akadtak. Hasonló módon keveredik sok ártatlan a bűnök hálójába; egy istentelen gonosz lélek képes számos ártatlanokat maga után a kelepczébe vonni. Azért ha te, oh vigyáztalan szűz legény vagy leány! rosz társaságba keveredel, tudd meg, hogy ott eleinte örömmel átkarolva fogadnak, talán még meg is dicsérik visszavonuló életpályádot, kitünő erkölcsösségedet, de utóbb azok miatt kinevetnek, ajtatoskodásid fölött csúfolódva kaczagnak és azoktól lassan lassan visszatartani iparkodnak. Végre olly vakmerőkké válnak, hogy legdrágább kincsednek, mit csak birhatsz, a te ártatlanságodnak koczkáztatására mindent, mi őket czélokra vezeti, elkövetnek. Oh hány ezer meg ezer lélek veszett már el egyedül a rosz társaságok által! u. m. legények, szolgálók stb. Jegyezd föl azért kitörülhetlen betükkel szivedben a Szentlélek intő szózatát: ha téged a bünösök hizelgő szavakkal csábitnak, ne hallgass reájok, ha mondják: jer velünk, mi egymással mindent megkivánunk osztani, — ne menj velök, mert az ő lábaik csak a gonosz után futnak, és a veszedelembe sietnek. (Példd. besz. I.)

2. Nem kevesbé veszélyesek a szűz ártatlanságnak a világ ragályos, botránkoztató példái. Sokan jámbor és ártatlan életet kivánnak ugyan élni, de csak ugy, hogy e miatt ellenök a világ kifogást ne tehessen, őket e miatt ki ne nevethesse; mások gonosz, botrányos társaságokba nem akarnak ugyan keveredni, de a világ embereinek társaságát, a divatvilág szerint érezőket, egészen mellőzni még sem kivánnák; mások ismét színre külsőképen egészen a világ hangulata szerint akarnak élni, de csak a nem tilos dolgokban, nem pedig a világnak divatos bűneiben. Ezen érzelem a félig meddig jámborok, és felényire istenfélők érzelme szokott lenni, melly a lehető legveszedelmesebb érzelem, mert, hidd el, a világnak az ő embereitől helyeselt, de az Istentől megvetett divatszerű szokásai téged hamarább, hogysem gondolnád, ártatlanságod elnyelő örvényébe döntenek. Az egész világ, ugymond szent János, gonoszságban fetreng, bárhová tekintsen az ártatlan e világban, mindenütt csak botrányokat lát, eleve küzd magával, és nem elég bátor maga magának ellenmondani, sőt helyesel is némellyeket csupa emberi tekintetből, miket lelkiismerete kárhoztat, lassan lassan kivetkőzik fokonként a lélek a bün iránti szemér-

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 223 von 618

méből, kialszik benne az Isten szeretete és félelme, erőt vesznek rajta szenvedélyeinek indulatai és a kisértetek, és elkezdenek az égben az angyalok szomorkodni drága ártatlanságának vesztén. Oh ti erős lábon állott férfiak és nők, mondjátok meg, kérlek, az ártatlan fiatalságnak, hogy titeket a világ csakugyan illy módon csábított el. Bizonyára ti is minden rosz szándék nélkül ismerkedtetek meg a világgal, de milly hirtelen megváltozott a ti szivetek? Milly hamar megkedveltétek, a mit idáig utáltatok? és — a ti ártatlanságtok veszve vala. Nem, nem, Szeretteim! két úrnak teljes lehetetlen egyszerre szolgálni, nem szerethetjük az Istent és a világot egyetemben; — azért a ki nyiltan és szemérem nélkül az Istenhez nem szegődik, az az Isten ellen van. A ki nem egészen, hanem csak felényire áll el a világtól, az el van veszve, mert a világ az ártatlanságnak esküdt ellensége.

3. De legveszedelmesebbek az ártatlanságra nézve a világ buja kéjörömei és mulatságai. Ezt az annyi sok szerencsétlenek nagy száma elégen túl is bizonyitja. Nem ismertetek-e még lelkeket, kik fél sőt egész éjen át a tánczteremekben mulatoztak? kiknek legnagyobb örömélvök vala, egész napon át nevetgélni, enyelegni? Oh beh hamar búbánattá, siralommá változott az ő kaczajok! ugyan is legszebb kegykincsöket elvesztették, és a legnyomorúbb bűn örvényébe elmerültek. Szülék! ha kedves előttetek a ti gyermekeitek ártatlansága, tartsátok azokat vissza a világ örömeitől, az utczára, vagy máshova kiszaladgálást, az ajtó mögötti álldogálást, a buja tánczot meg ne engedjétek, ha nem akarjátok, hogy lelkiképen elveszszenek; kössétek többször szivökre szüléi komolysággal és szeretettel, hogy a buja vigalmak az ártatlanságnak meghuzzák a lélekharangot. Ugy de mintha hallanám sok szülék szájából e szókat mondatni: de már még is ez a tanitás, ez az intés túlságos; hiszen a fiatalságnak is kell valami kis örömöt engedni, és gyermekeinket minden társalgási körtől elvonni annyit tenne, mint őket butákká, s faragatlanokká nevelni akarni. Tudjátok meg mindnyájan, kik igy nyilatkoztok, vagy gondolkoztok, hogy ti nem vagytok szülék, hanem gyermekgyilkolók, kik saját magzataitokat a romlásnak viszitek. Kegyes üdvezitőnk titeket rettenetes jaj szóval fenyeget, a szomorú tapasztalás pedig azt tanitja, hogy illyféle szabadon bocsátott gyermekek szüléiknek legköservesebb búnapokat szereznek még életökben, más

világon pedig kárhozatukat és kétségbeesésöket okozzák. Ugyde a fiatalságnak örömöt kell szerezni! — igen is, hanem ártatlan örömöt, nem a világ kártékony örömeit, mert a világ gyönyöreit vadászni annyi, mint az ártatlanságot az ördögnek elevenen feláldozni. Hiszen a mindennapi tapasztalás elég szomoruan tanusítja, hány ártatlan lélek csábíttatott legyen el a világ hiú örömei által. Azért a ki ártatlanul kiván élni, az a világot kerülje, de e mellett még az is szükséges, hogy egyszersmind önmaga fölött vigyázva őrködjék.

Az ártatlanságnak mindnyájan háromféle ellenségét hordozzuk kebelünkben. Az első a kandi kiváncsiság, a második a vakmerő bizakodás, a harmadik a tunya hivalkodás. A kiváncsi kandiság mindent látni, mindent hallani, mindent a hajszálig tudni akar, azért kutató vizsga szemeket vet ide s tova, meghallja, mit soha hallania, megtudja, mit soha tudnia üdvösebb lett volna. Mast fürkésző szemeit a legveszedelmesebb tárgyakon legelteti, máskor füleit a tisztátalan beszédekre, illetlen dalokra, lélek öldöklő történetkékre kiváncsilag hegyezgeti — és ezen uton nem sokára ártatlanságának is végére jár. Csak kérdezzétek meg mindazokat, kik elég szerencsétlenek valának ártatlanságukat elveszteni, valljon nem-e a szerénytelen kiváncsiság volt szerencsétlenségök oka? — csak kérdezzétek meg őket, és ha egyébiránt őszinték akarnak lenni, bizonyosan kénytelenek Jeremiás prófétával fohászkodva bevallani: az én kandi szemem, szemtelenül kiváncsi ides tova nézdelésem fosztott meg engem ártatlanságomtól.

Az ártatlanságnak másik bennünk lappangó ellensége a szerénytelen bizakodás, ön erényeinknek mértékletlen túlbecsülése, ha tudniillik elhitetjük magunkkal, hogy az erényben sziklaszilárdak vagyunk, és azért nincs, nem lehet számunkra veszedelem, nincs, nem lehet ellenség, nincs, nem lehet megtámadás, melly elől visszariadnunk kellene. Ezen önmagában tulbizakodás az embert szerénytelen, szemtelen, és vakmerővé teszi; — nem is ritkaság tapasztalni és hallani ollyan szerénytelen könnyelmű legénykéket és leánykákat, kik megintetvén vakmerően felszólalnak: „hiszen én nem vagyok olly gyönge, mint mások, hiszen én jól tudom, mennyire kelljen az ártatlanságot megbecsülni, engem senki ne féltsen, vigyázok én magam is magamra, hiszen már több ki-

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 225 von 618

sérteteket legyőztem“ — igy keresik ők magok a veszedelmet, mellyben a Szentlélek szavaiként el is vesznek. Csak nézzetek egy kissé körül, és vizsgáljátok: hogyan vetemedhetett a leggyalázatosabb bűnre ime legényke, vagy leányka, kik azelőtt olly visszavonultan, olly engedelmesen, olly jámborul éltek? A szerénytelen bizakodás vitte őt az örvénybe, azt gondolá, lehetetlen, hogy őt valaki elcsábíthassa, más szerencsétleneket kinevetett, saját ártatlanságával dicsekedett, nem a gyöngék, hanem az erősek közé sorolta magát; és épen azért, mert az Isten ajándékával és malasztjával kevélyen pompáskodott, az Isten őt vakmerő bizakodása bünhödéseül mélyen esni hagyá. Azért mondja szent Gergely: ki az ő ártatlanságát nem rejtegeti, hanem azzal dicsekszik, épen ugy cselekszik, mint a ki meghiná az ellenséget, hogy kincsét tőle rabolja el.

A harmadik bennünk lappangó ellenség a lomha hivalkodás, melly az embereket a Szentlélek mondása szerint sok gonoszra tanítja. A hivalkodó pulya ember olly gyönge, és annyira hajlandó az esésre, hogy őt a legcsekélyebb kisértet is földhöz veri. Valóban tagadhatlanúl igaz, hogy azon lélek, ki nem szorgalmas, folyvást nem foglalatoskodik, bizonyosan nem is marad sokáig ártatlan. Nézd az álló vizet, milly hamar megpeshed, és férgekkel eltelik. Tekints a mezőre, melly nem vettetik, hanem parlangon hever, mit fog az teremni? semmit egyebet, hanem ha gyomot, bujtorjánt és tövist. Épen ollyan az ifjú és leány, a ki folyvást szorgalmasan nem dolgozik; annak szive nagy hamar mindenféle bűnökkel, és gonoszságokkal szeplősíttetik. A lomha tunyaság lelkünket elaltatja, hogy magunk fölött ne őrködjünk, és igy a gonosz ellenség akadálytalan utat talál szivünkbe, s elrabolja tőlünk az ártatlanság legszebb s legdrágább ékszerét, szinte mint a tolvaj mindent altakarít a házból, ha benne a lakosok alusznak.

Fárámnak nekem fölötte kedves drága fiatalsága! tegyük az esetet, hogy te egy szép kertben volnál, hol veszedelmet nem is gyanítva, magadat szived ártatlan örömeinek szabadon átengednéd. De ha én neked nyiltszivűen tudtodra adnám : fiatalság! óvakodjál; — azon szép virágok alatt, mellyek olly kellemesen illatoznak, egy nagy kigyó lappangva leskelődik, őrizkedjél oda lépni, mert első lépésedre rajtad is, mint már több másokon, halálos csipést ejthetne.

Nemde meg köszönnéd nekem, hogy a halálvészt előtted felfödöztem. Lá! pedig a te jelen fiatal korod ama szép kert; — a rosz társaságok, a világ botrányos példái és buja kéjörömei, továbbá a kandi kiváncsiság, vakmerő bizakodás és pulya hivalkodás ezek ama virágok, mellyek alatt a mérges kigyó, a bűn lappang; ha azért ártatlanságod előtted kedves és becses, figyelmezz lelki barátod intésére, kövesd azt, és menekültél.

Minden szűzek szent szűze! mivel tudom, hogy én szűztiszta életet nem élhetek, ha nekem erre kegyelem onnan fölől nem adatik, könyörögj azért, kérlek, értem, hogy a tisztátalan szellemet fölöttem uralkodni ne engedjem. Oltsd el bennem az indulatok tisztátalan lángait, és övezd körűl ágyékimat Isten félelmével, hogy a szűztisztaság minden elleneit legyőzhessem. Jegyezd el lelkemet Jezussal a legtisztább vőlegénynyel, és őrizd meg testemet, a Szentlélek ime templomát minden szeplőtől, — akkor örömmel fogom halálom óráján keresztségi köntösömet a te isteni fiadnak, az én birómnak bemutatni, és elvenni kezéből a dicsőség koronáját, melly minden győzőnek megigértetett. Amen.

Ugyan arra.

Az oltárkép értelmezése.

(Pinkafő 1815.)

A szűz egyedül arra gondol, mi az úré, hogy testben és lélekben szent legyen.

(1. Kor. VII, 34.)

A boldogságos szűz, Isten anyja, Mária szeplőtelen fogantatásának ünnepélyes napja ismét föltünt, mellyre az én szivem egész éven át titkon örvendez. Már a reggeli misében plébániám kedvelt fiatalságát Krisztusnak felajánlottam, parányi tehetségem szerint esedezvén, hogy ő az ártatlanokat mindenható védszárnyai alatt megtartsa, és azokat, kik veszedelemben forognak, ne tán a legdrágábbat, mellyet a szent keresztségben nyertek, az ő ártatlanságukat elveszítsék, mindenütt jelenlétének emlékezete s szent

félelme által megőrizze, az elesteket pedig könyörülő szeretetének hatalmas karával ismét fölemelje. Hála legyen annak, kitől minden jó adomány származik, mert még fáránk körében is vannak szűz legények és leányok, férjek és nők, özvegy emberek és asszonyok, kik egyedül arra gondolnak, hogy testben és lélekben szentek legyenek. Oh kedvesim! ne lankadjatok ti az úrnak buzgó szolgálatában, mert dicső koronák várnak reátok mennyben. Iparkodva iparkodjatok testben és lélekben megszentelődni, és jutalmatok egykor a csekély fáradozásért nagy leszen; mert nincs semmi szebb és drágább e földön a szűztisztaságnál, ha azt az alázatosság karöltve kiséri. Azonban hogy e mai napot ne csak e plébánia szűzeire, hanem minden itt a templomban jelenlevőre elfelejthetetlenné tegyem: azért ma nagy oltárunk szentképét, melly az Isten boldogságos anyjának, szűz Máriának szeplőtelen fogantatását ábrázolja, akarom előttetek értelmezni, és helyettem azt beszéltetni. Mit jelent ezen kép? — ez az első; — mire serkent minden rideg vagy házasult keresztént? — ez a második része elmélkedésünknek. Lelkem pedig Máriában, az áldott szűzben egyedül az urat magasztalja, ki vele olly nagy dolgokat cselekedett.

Mindnyájan tudjátok Szeretteim! hogy az első ember, kinek neve Ádám, és felesége, kinek neve Éva vala, tisztán, szentül és szeplő nélkül jött ki a teremtőnek szent kezéből, mert abból, mit Isten teremtett, rosz semmi nem lehet. Tudjátok, hogy az első emberek halhatatlansággal valának megajándékozva, hogy az ur, engedelmességöket és alávettetésöket próbakőre teendő, azoknak csak egyetlenegy, s pedig igen könnyű parancsolatot adott, tudniillik, hogy a jó és gonosz tudás fájának, melly a paradicsom közepén áll vala, gyümölcséből ne ennének. Tudjátok, hogy törzsszüléink eredeti ártatlanságukban nem maradtak meg, hanem Éva inkább hitt a ravasz kigyónak, az ördögnek, hogysem az örök igazságnak, az Istennek. Tudjátok, hogy a mi első anyánk a mindentudó, legigazabb és legszentebb Isten világos parancsolatát áthágá, midőn a tiltott gyümölcsből evett, és Ádámot is engedetlenségre csábítá azon elhitetéssel, hogy a gyümölcs evése által lennének, mint az Isten, mindentudók. Tudjátok, hogy első szüléink ime bűnesete által mindnyájan szerencsétlenekké lettünk, és a bün minket a halál és sátán hatalmába ejtett. Tudjátok, hogy az Isten első szüléink

bűne után mindjárt paradicsomban az utolsó ítéletet nemünk fölött ama rettenetes közitélet nagy napjának eljövetele előtt megtartotta, elitélvén a férjet, hogy kenyere falatjait arcza verítékével keresse; a nőt, hogy férjének alája rendeltessék, gyermekeit fájdalommal szülje, s velök sok kínos gyötrelmet szenvedjen; mindkettőt pedig, hogy porból vétetvén, porba omoljanak vissza. A kigyónak végre ime jelentékes igéket, mellyek az elesett embereknek vigasztalatos igéretűl szolgáltak, mondá: mivel ezt cselekedted, átkozott légy minden állatok közt a földön, hasadon fogsz mászni, a föld porát fogod enni; és én ellenségeskedést teszek közted, és az asszony, a te fajod, és annak magva között, melly a te fejedet megrontja ugy, hogy sarka után fogsz járni, az az, nem fogsz ugyan megszűnni ármányos incselkedéseiddel, de azon soha többé soha illy fényes győzedelmet aratni nem birandsz.

Mindezeket tudván Szeretteim! tekintsetek már mast ime képre, és nézzétek azt figyelmes vizsga szemmel. A golyó, melly körül az izmos sárkány tekerődzik, földünket jelképezi, a kigyó az ördögöt jelenti, ki a golyó egész átmérője körül kétszer áttekerődzik, értésünkre adván, hogy Ádámban mindnyájan vétkeztünk, és ezen bün következtében a tudatlanság, elmehomály, lelki vakság, a rosz akarat, gonosz kivánság, rosz hajlandóság, a halál, kárhozat és pokol kötelékei mindnyájunkat átkaroltak, átöveztek és áttekertek. A kigyó szájában almát tart, ez képe azon szomorú győzedelemnek, mellyet a kigyó, az ördög első szüléinken és bennök mindnyájunkon vett, midőn azokat a tiltott gyümölcs evésére eltántorította. Egy embernek büne által, ugymond szent Pál a rómaikhoz, jött a halál minden emberre. Az alma a bünesetet, az első embereknek engedetlenségét jelenti, kik a tiltott gyümölcs megízlelése által ártatlanságukat elvesztették, kikben az ő maradéki mindnyájan vétkeztünk.

De az irgalomban dúsgazdag Isten nem akarta, hogy a sátán ravaszsága által elcsábított ember az ő maradékival együtt örökre szerencsétlen maradna; hanem általunk távol sem érdemlett végtelen szeretetéből és kegyelméből öröktől fogva elhatározá, az elesett embert ismét fölemelni, s a bűntől, haláltól, pokoltól megváltani. Mivel pedig a megbántás a végtelen Isten ellen követtetvén el végtelen volt: azért az Isten igazsága végtelen elégtételt kivánt;

de végtelen elégtételt adni sem a véges ember önerejéből, sem angyal, sem Szeráf, sem Cherub képes nem vala, és bika vagy bakvér, melly az ó szövetségben bőven folyatott, sem volt képes és elégséges az emberi nemet tisztára mosni. Elszáná tehát magát a második isteni személy az elveszett Ádám gyermekei iránti örök szeretetéből és kegyelméből emberré lenni, és hozzánk hasonló emberi testben értünk szenvedni s meghalni. Mire nézve ő az időnek teljességében Dávid nemzetségéből és házából a mulandó kincseire nézve ugyan szegény, de erényeiben és isteni malasztban dusgazdag szüzet Máriát választá Názarethből, ki Józseffel az ácscsal jegyben vala. Máriának legkedvesb fő foglalkozása volt a belső szivbeli áhítat és forró imádság a csendes magányban. És ihol az imádság iránti ime forró szeretetét, titkos áhítatosságának hő buzgalmát ábrázolják az ő képén az égfelé szegezett szűztiszta szemei.

A tiszta szűznél hajdan épen az imádságra kitüzött egyik órájában megjelenik Gabriel főangyal, köszöntvén őt: üdvöz légy Mária, malaszttal teljes, áldott vagy te az asszonyok között, stb. Mivel pedig életében fő gondot forditott az ő teste és lelke tisztaságának megőrzésére: azért döbbent meg a főangyal köszöntésére, és a nagy titok előtte kitalálhatatlan rejtély gyanánt mutatkozott, mig az angyal neki meg nem fejtette, hogy a Szentlélek fogná őt megárnyékozni, és az által fogantaná tiszta méhében a legszentebbiket, ki Isten fiának hivattatik. A szűznek ezen tisztaságát jelképezi a liliomszál; mivel pedig a liliomnak szára a többi virágok közt legizmosabb, s erősebb, ennek izmos erőssége a szűz állhatatosságát és szilárdságát az ő szűztisztaságában ábrázolja, mert ő méhfogadása szinte mint születése előtt és után tiszta szűz maradott.

Továbbá a minden szűzek szűze egyik lábával a pokolbeli kigyónak fejét tiporja, annak jeléül, hogy a második isteni személy Jezus Krisztus az ő szűz véréből Szentlélek árnyékozása által vette magára a halandó testet, mellyben értünk szenvedett. Az égnek ezen drága ajándékát Mária balkezében tartja, mintha azt nekünk bemutatná és mondaná: ugy tekintsetek engem mint a második jobb Évát; az első Éva, ki a paradicsomban férjét a gyümölcscsel megkinálá, ennek evése által neki halált okozott, de azon gyümölcs, mellyet én nektek Jezus Krisztusban, az én fiamban,

az örök élet fájáról kinálok, számatokra üdvöt, malasztot, bünbocsánatot hoz, mert ime ez az Isten báránya, ki elviszi a világ büneit, ez a jó pásztor, ki lelkét adja az ő juhaiért, ez a mennyei orvos, ki nem az egészségeseket, hanem a betegeket jött gyógyítani. Ő a ti szentségtek, bölcseségtök és váltságtok. Az első Éva kevély volt, inkább hitt a sátánnak, mint az Istennek és elesett: én az angyalnak hittem, és mint az ur alázatos szolgálóleánya az ő szent akaratára hagyatkoztam, és ime a világra szültem az ezredek óta igért üdvezítőt, kiben minden nemzetek boldogúlnak.

A kisded Jezus balkezében keresztet tart, melly a kigyónak fejét szétzuzza, mert ő a bűnnek, sátánnak és halálnak legyőzője, ő a mi főpapunk, ki magát a kereszten mindnyájunkért feláldozta, és nekünk az örök váltságot megszerezte, minthogy ő halála által a mi halálunkat, ártatlansága által a mi bűneinket, mély alázatossága által a mi kevélységünket, szelidsége által a mi indulatos haragunkat, szenvedése és halála által a mi bujaságunkat, feltámadása által a mi lelki eltemettetésünket, mennybemenetele által a mi földhöz ragaszkodásunkat, a Szentlélek elküldése által a mi vakságunkat tökéletesen legyőzte, és a bűn adósságának ellenünk szóló levelét az ő szent vérével eltörölte; de itt a keresztnél történt az is, hogy az ördög az ő szerencsétlen eszközei, Krisztusnak megfeszítői által a szűznek sarkát, melly után incselkedék, átdöfte, midőn azok az ő ártatlan szent fiának lábait, mellyek az igazságtalanság, vagy az istentelenek útain soha nem jártak, tompa szegekkel átdöfték. És imez oltárunknak Mária fogantatását ábrázoló képe hitünknek emlitett szent igazságait tükrözi előnkbe. Már mast a másik kérdés következik: mire buzdítja e szép jelentésű kép a ridegeket szinte, mint a házasokat?

Ezen kép a ridegeknek, vagy is a nőtlen legényeknek, és hajadon leányoknak 1) azt mondja: Lásd, milly szép és kellemes a tiszta szűz nőm, milly dicső, és mennyire kedves Isten előtt a szűztisztaság! ime még az Isten fia is kész vala Izraël egyik szűzének tiszta méhébe leszállani, és ott kilencz hónapig szállást venni! Nincs különben kedves szűz ifjaim és leányim! a tiszta szűz lélekhez semmi sem hasonlítható, vele semmi föl nem ér, annak értéke a világ minden kincseit fölülmúlja, mert ha más bármi kincsedtől megfosztatol is, van út, van mód, van eszköz, mellyekkel azt

vissza- vagy megszerezheted, de az ártatlanság, ha tőled búcsút vett, épen úgy mint az elpazarolt idő, hozzád soha, soha többé vissza nem tér. A szűzesség titeket ártatlan ifjak és leánykák! már itt az ég alatt e halandó testetökben hasonlóvá tesz a mennyei angyalokhoz, mert ezek se nem házasodnak, sem férjhez nem mennek; azonban csak kevesen tudják ezen kincset értékéhez képest méltatni, és becsülni. Hogy pedig ti a szüzeség legdrágább ékszerét megőrizni képesek legyetek, nektek a boldogságos szűznek ég felé szegezett szűztisztán csillogó szemei azt mondják:

2) Imádkozzatok, szünet nélkül imádkozzatok, kérjétek szivetek minden telhetőségéből az Isten Szentlelkét, hogy e drága kincstől az ő malasztjának szent árnyéka alatt titeket senki meg ne foszthasson; mert tudjátok meg, hogy a szűzi tisztaságnak ezer meg ezer ellensége vagyon, hogy az minden életkorban száz meg ezer veszedelmeknek tétetik ki. Ezen erénynek főképen öntestünktől, mellyet ez életben tökéletesen leigázni képesek alig vagyunk, legnehezebb megtámadásokat kell kiállnia. A testnek ezen éles fulánkját fiatal és öreg, rideg és házas egyiránt érzi, mellynek, ha csak szüntelen nem imádkozunk, tökéletesen ellenállni teljes lehetetlen. Mivel tudom, monda hajdan Salamon, hogy szűz életet élni képtelen vagyok, ha csak Istentől erre malasztot nem nyerek, azért imádkozva fordúltam az én Istenemhez, és alig szünt meg Salomon imádkozni, ime azon pillanatban elesett, azon pillanatban ártatlansága veszve volt. Imádkozzatok azért nőtlen ifjak és hajadon leányok! ti az én kedvelteim! imádkozzatok mindennap, minden órában, minden szempillantásban a szűztisztaság lelkeért; kettőztessétek meg imádságtokat főképen név- és születésnapotokon, a boldogságos szűz ünnepein. Mivel pedig az imádság maga nem használ, ha csak az Isten malasztjával, melylyet az imádság szerez, együtt nem munkálódunk: azért imádkozván, őrködjünk szivünk, őrködjünk érzékenységünk fölött, hogy kisértetbe ne essünk. Ezt mondja nektek:

3) a kigyó tipratása a legtisztább szűz szent lábai alatt. Vigyázz érzékidre, kivált pedig szemedre; kerülj ollyan társaságokat és személyeket, kik üdvtelen szájokból csak tisztátalan mérget okádnak. Vigyázz szived indulataira, és szenvedélyes kívánságaira; tipord le, sőt agyon tipord első gerjedelmökben, első támadásukban a tisztátalan gondolatokat, és az ezekből eredő buja-

kéjt, mihelyt gerjed, épen ugy, mint a figyelmes jó házi gazda eltiporja a sziporkát, mellyet udvarán talál, nehogy egész háza porrá, hamuvá égjen, mert az eredetében tüsténl el nem fojtott rosz gondolat gonosz kivánságot gerjeszt, a gonosz kivánság bujakéjt, és a gonosz akarat hamar igen-t mond a bujakéjnek, könnyen beleegyezik, és azonnal már a bün is szivben Isten előtt elkövettetett, ha bár felőle emberi lélek senki semmit nem tudna. Ha azért ti szűz legénykék és leánykák! vagy a szűzek atyái és anyái! ez oltárképet gyakrabban szemlélitek: gerjedjen föl szivetek Dávid a koronás próféta szavaira: teremts uram! tiszta szivet belém, és az igaz lelket ujítsd meg bennem! Igen fohászkodni, imádkozni és őrködni akarok, Istenem! hogy kisértetbe ne essem, vagy a kisértet tüzpróbájától meg ne égettessem!

Nektek pedig házas férfiaknak és asszonyoknak e kép azt mondja 1) az Istennél nincs személyválogatás, a szivek és vesék vizsgálója nem nézi: gazdag vagy-e, vagy szegény, polgár-e vagy földmivelő, kisasszony vagy koldúsnő: hanem valljon szived helyén van-e, egyenes és együgyű lelkű vagy-e? és igaz uton jársz-e az Isten előtt. Mária szegény, a világ előtt kevéssé ismeretes, és tisztelt szüz vala: de mivel ő az úr előtt egyenes és igaz úton járt és annak drága szent malasztjával együtt munkálkodott, azért az úr szemei előtt drágalátos is lőn. Törekedjél azért nem annyira mulandó kincseket, mellyek az örökkévalóságban mit sem használnak, mint inkább tiszta szivet, és ebben az úr félelmét megszerezni, a mit hogy megnyerhess, légy te is, mint vala Mária, a szivbeli imádságnak meghitt barátja.

Nektek atyáknak és anyáknak azt mondja ezen kép 2) légy gondos nevelője gyermekeidnek, mint Mária; nagy fájdalom közt kereste ő a kisdedet három napig, míg azt a templomban megtalálta. Ugyan hányszor kerested te már fiadat és leányodat, ha azok kellő időben otthon nem voltak? — Ezen kép azt mondja nektek házasoknak: éljetek szent békességben és csendes egyességben egymással, ha talán egyitek természete a másikéval nem rokon összehangzó is, valamint Mária békében és nyugalmasan bevárta azon időpontot, mig Isten az ő jegyesének Józsefnek, ki Mária viselősségét megfejteni nem birta, a mennyei titkot kinyilatkoztatta. A béketürés a házas életben épen olly szükséges, mint só az ételben, mert a legjobb házaspárnak is megvannak az ő szomorú órái és

jajnapjai; hol pedig a házaspárokban hiányzik a türedelem és bizodalom: ott nincs, nem lehet állandó ohajtott megelégedés.

Végre ezen kép mindnyájunkhoz szól, és azt mondja: az Isten végtelenűl irgalmas, és az ő szeretetének vége nincs. Az angyalok mennyben vétkeztek, és Isten őket, mint ördögöket poklokra taszította. Az ember, ki az angyaloknál kisebb, szinte vétkezett, de Isten könyörülvén rajta, elküldé az ő egyszülött fiát annak megváltására. Dicsérd azért az úr Istent oh ember! ki rólad olly kegyesen gondoskodott, adj neki hálákat, hogy magát veled megismerteté, közeledjél hozzá teljes bizodalommal minden ügyeidben, ne essél kétségbe, ha még olly mélyen estél is a bün örvényébe, nem vagy te képes annyit vétkezni, mennyit neked az úr megbocsátani tud, és kész is, de csak úgy, ha te őszintén magadba térni kész vagy. Krisztus hatalmasabb minden kísérteteknél, fordúlj hozzá szükség és inségidben, és ő téged bizonyosan megszabadit, megvigasztal s megdicsőít: de ne hagyd életpályád egyetlenegy napját se lenyugodni a nélkül, hogy Istennek hálákat ne adnál a malasztteljes váltságért, mellyet ő számodra az angyalok előtt is megfoghatatlan úton és módon kieszközlött. Az ember tudniillik bünös vala, és az ige testté lőn, hogy a bűnöst Isten fiává, Jezus Krisztusnak testvérévé tenné. Alleluja! örvendezzen e fölött, és buzdúljon imádásra minden, ki csak urát Istenét szereti.

E szerint Szeretteim! tudjátok már mind a kettőt: mit jelentsen tudniillik oltárunk Mária képe, és mire buzdítson minket annak szemlélése. Hiszem, a jámborlelkűek közől sokan megfognak emlékezni amaz üdvös igazságokra, mellyeket én e kép ábrázolatától alkalmat nyerve nektek ma előadtam! hiszem, nem egy szemérmes ifjú, nem egy szende leány fog gyakran titokban Istenhez fordúlni, és előtte csendes magányban a szűztisztaság ajándékaért esedezni; hiszem, számos atya, sok anya, több férj és nő, özvegy ember és asszony felfogják valamint önmaguk, ugy gyermekeik szivét is a boldogságos szűz oltalmába ajánlani, és szent képe előtt esedezni, hogy az úr legyen véd-őre a Szentlélek gyönge templomainak: de azt is hiszem, hogy fognak találkozni olly szerencsétlen legények és leányok is, kiknek mai beszédem visszatetszik, mert szivök más szenvedélyekkel, indulatokkal és kivánságokkal telvék, hogysem a szűztisztaság, illyenekhez azonban én szólani sem akarok.

Neked te az emberiségnek szeretetdús atyja! neked ajánlom fel én ma megint az én plébániám ártatlan fiait és leányait mindenható ótalmadba; te azokat a te végtelenül szent képedre és hasonlatosságodra teremtetted; a te szent fiad azokat drágalátos szent vérével váltotta meg, a te Szentlelked azokat a szent keresztségben az ő élő templomaivá kente és szentelte föl; te ugyan őket az én gyarlóságom gondviselése alá rendelted, és jaj nekem valaha a te ítélő széked előtt, ha fölöttök ébren nem őrködöm: de mind e mellett ők még is csak a tieid, uram Istenem! szólj te az ő szivökre, és világítsd meg értelmöket, hogy az ártatlanságnak drága kincsét, mellyet a keresztségben nyertek, becsüljék és őrizzék; ömleszd lelkök mélyébe a szivimádságnak Szentlelkét, hogy a testnek minden kisértetein, mint hajdan az egyiptomi József, és a tisztaszivű Szuzánna, szerencsésen győzedelmeskedhessenek; adj nekik bölcseséget, hogy minden alkalmat gondosan kikerüljenek, melly tőlük a visszanyerhetlen angyali drága ékszert elrabolhatná. Gyulaszd szivöket, hogy a világnak minden tilos örömeit megvessék, és készebbek legyenek éltöket és véröket feláldozni, hogysem testi bünt elkövetni. Világítsd meg az eltévedteket is, kik öltözetök fényéről és a pompáról jobban aggódnak, mint lelkök tisztaságáról, kik egy újdivatú ruhát többre becsülnek az ártatlanságnál, világítsd meg ezeket, és bocsáss meg nekik, ha lelkökben megtörődnek, és hibás ballépéseiket igaz, őszinte szivből megbánják; mosd őket a te szent fiad vérében ismét olly tisztákká, mint tévedésök előtt tiszták valának. Főleg pedig világítson a te világod a szüléknek, hogy őrködésök, példájok és szeretetök által serdülő magzataikat a te dicsőségedre, önmagok és az anyaszentegyház örömére s a keresztény községek üdvös épülésére vezessék és neveljék, mig végre mindnyájan oda jutandunk, hol téged, az Isten igaz bárányát, ki magát a mi büneinkért feláldozta, ime kimondhatatlan nagy szeretetedért áldani, magasztalni és örökre imádni fogunk. Amen.

Ugyan arra.

A szüz lélek, az Isten báránya, a farkasok közt.

(Pinkafő 1815.)

Józanok legyetek, és vigyázzatok, mert a ti ellenségtek, az ördög, mint orditó oroszlány körüljár, keresvén, kit elnyeljen.

(1. Pét. V, 8.)

Ma Mária fogantatásának szeplőtelen ünnepét üljük, kiről a katholika anyaszentegyház az ő áldozári naplójában igy énekel: örvendezve üljük meg az áldott szűznek, Márianak fogantatása ünnepét, mert tőle született Krisztus urunk, ki az ellenünk szóló átkot elvitte, és helyette a leggazdagabb áldást hozta, ki a halált legyőzte, és az örök életet számunkra megszerezte. Mária, a minden szüzek magasztos szent szűze, ki az angyal tanusítása szerint kegyelmet talált az úrnál, és a Szentlélek árnyékozása által szűz méhébe fogadá a legszentebbiket, ki Isten fiának, az Isten legfölségesebb fiának, a magasság fiának hivatik. Mária azon ősszüléink bűnesete után tüstént magasztalva előhirdetett hatalmas nő, ki az ördögnek, a csábító ravasz kigyónak fejét megzúzandotta. Mária az Isten fiának minden angyalok fölé emelt s magasztalt fölséges anyja. Már századok óta a világ minden ismert részeiben Máriát azok, kik a szűztiszta életnek baráti valának, mindenkor, mint a szűztisztaság véd — és őr-anyját tisztelték, kinek felajánlották testöket minden érzékeivel, kihez az ő szószólásaért fiúi bizodalommal folyamodának a kisértetek szorongató óráiban; — és valljon ki lenne képes azon száz meg ezerek számát összeolvasni, kik az ő hathatós szószólása által szivök legdrágább kincsét, az angyali tisztaságot, sértetlenül megőrizték? a mi plébániánkban is, áldott legyen érte az úr szent neve! számosak a legbölcsebb és leghatalmasabb szűznek tisztelői, és körünk fiatalságának jobb része ma is buzgón esedezik előtte, hogy a hatalmas szűz, életök legszebb rózsájának, szűztisztaságuknak őre, ótalma és támasza lenni kegyeskedjék. Valamint pedig, Szeretteim! minden évben örülve örültem ezen ünnepnek: ugy ma is örvendek, és örvendve adok hálát Iste-

nemnek, hogy nekem elég erőt adott ma ismét hiveim fiatal koronájához a tiszta szűz léleknek jelességéről és magasztosságáról szólhatnom. Valójában mindennél becsesebb, kétség kivül Isten előtt legjelesebb a szeplőtelen szűztiszta lélek; mert illyen lélek Jezus Krisztusnak legkedvesebb báránya, de azon szende bárány, ki, mig itt alant a nap heve alatt él és tartózkodik, mindenütt fenyegető farkasokkal találkozik. E kettős igazságot szándékom ma a malaszttal teljes szűz tiszteletére, és üdvös oktatására mindazoknak, kik örömest szeplőtelenül élnek (holott mindnyájunknak igy kellene élnünk) bővebben felvilágosítani és kifejteni. Minek következtében állítom: hogy a szűztiszta lélek Jezus Krisztusnak, a legjobb pásztornak, kedves báránykája, — és ez az első; — de a szűztiszta lélek Jezus Krisztusnak farkasoktól környezett báránykája, ez a második része beszédemnek.

Az ó szövetségben Izraël népe az Istennek különféle állatokat volt köteles bemutatni áldozatúl: de az áldozatra kijelelt állatok közt Isten előtt legkedvesebb volt a juh és bárány áldozata. Nevezetesen az Áronrendű papoknak kötelességűl tétetett naponként a templomban hajnali és esti áldozatúl egy-egy bárányt megölni; továbbá minden anya tartozott szülése után, mikor először a templomban megjelent, tisztulási áldozatúl bárányt vele hozni; husvét ünnepén kötelezteték minden Izraëlita hálaáldozatúl bárányt ölni, és ezzel egész család körében az Egyiptomból szabadúlás emlékét megülni. Az új szövetségben pedig igen is sokszor említtetik a bárány. Igy keresztelő szent János, az ember szülötteinek legnagyobbika ujjával mutatott Krisztusra, mondván: ime az Isten báránya, ki elviszi a világ bűneit. Sőt Krisztus urunk maga is híveit juhoknak, bárányoknak, önmagát pedig azok pásztorának nevezé. Én vagyok a jó pásztor, s lelkemet adom az én juhaimért. Végre midőn feltámadása után az apostalok fejedelmének, a katholika anyaszentegyház látható fejének, ezt az ő szent vérével eljegyzett mátkáját ajánlá, igy szóla Péterhez: legeltesd az én juhaimat, legeltesd az én bárányimat.

Noha pedig ezek szerint a keresztények mindannyian, kik az Isten igéjét híven követik, Krisztus juhainak hivatnak: mindazáltal még is a szűztiszta lelkek bizonyos értelemben Jezus Krisztusnak,

a mi jó pásztorunknak különösen választott báránykái. Világosan tudtunkra adja ezt szent János, vagy jobban ő általa az örök igazság, a titkos jelenetek könyvében. Jezusnak tudniillik, ezen az ő szent kebelén többször nyugvó tanitványa Pathmos szigetében, az Isten bárányát Szion hegyén állni látá, és mellette százhuszonnégyet, kik Jezusnak és az ő mennyei atyjának nevét homlokaikon irva hordozák, és az Isten thronja előtt egy új éneket énekléne k, mellyet csak ők tudtak; nem tudván pedig János, kik lennének ime jeleltek, a kik csak egyedül magok valának képesek olly magasztos éneket zengedezni, az Isten kinyilatkoztatá neki, hogy ezek midannyian szűzek, kik életökben soha meg nem szeplősültek. Ezek, mondá az angyal, a bárányt, akárhova megyen, követik, ők azon elsődök, kiket Isten a bárány számára az emberek közől kiválasztott, és ők az Isten szine előtt feddhetetlenek. Ime ti a szűztisztaság kedvelői! ebből láthatjátok, hogyan ki vannak tüntetve az Isten fejdelmi széke előtt Jezus Krisztus báránykái; őket azon ajkak, mellyek hazudni nem tudnak, Isten előtt elsődöknek nevezik; és valljon nem kedves, nem becses-e előttünk minden, a mi elsőd? milly kedves előttünk a cseresnye, melly elsőde a tavaszi gyümölcsöknek? Milly kedvelt az első-szülött gyermek? Szent Cziprian, a dicsőséges vértanú és egyházatya világosan irja: Jezus Krisztus nyájának legjelesebb része a szüzek, sőt midőn halálra viteték is, Jezus Krisztus nyájának e legjelesb osztályáról megemlékezett, mellyet a Khártágoi egyház papjainak különösen ajánlott.

Szűztiszta lelkeim! legyetek bár ifjak vagy leányok, ti mindnyájan Jezus Krisztusnak báránykái vagytok, és mint illyeneknek kötelességtek a ti pásztortokat Jezus Krisztust, ki, hogy nektek a mennyei aklot, az ő atyjának dicső országát megnyitaná, a leggyalázatosabb halálra adta magát, teljes szivetekből mindenek fölött szeretni, inkább mindent, még éltetöket is koczkáztatni, hogysem az ő kimondhatatlan szeretetétől halálos bün által elválasztatni. Szűztiszta lelkeim! legyetek bár ifjak, vagy leányok, ti mindnyájan Jezus Krisztusnak báránykái vagytok, és mint illyeneknek kötelességtek szűztisztaságtok drága kincsére gondosan vigyázni, mint a ti szemötök fényére, azért érzékeiteket szorgosan fékeznetek, magatokat a gonoszba merült világ legelőitől szemesen óvnotok, és

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 238 von 618

készeknek lennetek kell inkább éltetöket elveszteni, hogysem a szűztisztaság legdrágább ékszerétől megfosztatni. Szűztiszta lelkeim! legyetek bár ifjak, vagy leányok, ti Jezus Krisztusnak a legjobb pásztornak báránykái vagytok, és mint illyenek tartoztok az ő pásztori szavára szorgalmasan figyelmezni, azt hiven követni, hivjon bár titeket a nyomor, megvettetés és más viszontagság pályájára, vagy a jó lét virágos ösvényére; és jegyezzétek jól föl szivetek tiszta táblájára, hogy gyéren, igen ritkán vezeti a mennyei pásztor az ő báránykáit itt alant a boldogság rózsás utain, ne tán azok bujákká fajulván, nyájától elszakadozzanak. Szűztiszta lelkeim! legyetek bár ifjak vagy leányok, ti Jezus Krisztusnak báránykái vagytok, és mint illyenek törekedni tartoztok, hogy a ti mennyei pásztorotok szent hitében napról napra jobban felvilágosúljatok, az Isten utaiban a mennyei boldogító legelő és pázsitnak várt reményében napról napra inkább megerősűljetek, és a szeretet üdvös tüze által napról napra szorosabban egyesűljetek azzal, ki értetek égő végtelen szeretetéből mennyből Máriának szűz méhébe, Mária méhéből a kemény jászolyba, a kemény jászolyból a legkinosabb keresztfára szállott. Szűztiszta lelkeim! legyetek bár ifjak, vagy leányok, ti Jezus Krisztusnak báránykái vagytok, és mint illyeneknek számotokra készen állanak mennyben a dicső koronák, millyeneket még emberi szem nem látott, emberi fül nem hallott, emberi sziv soha nem sajdított; azért ébren őrködnötök kell, hogy e dicső koronáktól el ne üttessetek; harczolnotok és a harczban végig állhatatosan vitézkednetek kell, győznetek kell, hogy az előre ment s már kiharczolt bajnokok seregének számába besoroltatván, szerencsésen meg is koronáztassatok. Igen is kedvelt drága fiatalság! te az én lelkemnek kincse és öröme! te valaha az én legszebb koronám, és dicsőségem az Isten itélőszéke előtt, midőn számadásra fogok szólíttatni! neked őrködnöd kell magad fölött, mig szived melledben ver, mert ámbár te addig, mig tiszta és szeplőtelen szűz vagy, Jezus Krisztusnak a legjobb mennyei pásztornak báránykája vagy: mind e mellett is, mig e siralom völgyében vándorolsz, igen veszedelmes farkasokkal találkozol, kik a te ártatlanságod után szünet nélkül leskelődnek. De talán kivánod immár tudni: valljon kik ezen farkasok?

A farkasoknak, kik itt alant a tiszta szűz lelkek után leskelődnek, kétféle faja van; egyik azoknak az éhségtől üzetve Je-

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 239 von 618

zus Krisztus nyáját nyilván düh és bősz indulattal támadja meg, és azt, ha erőhatalommal vissza nem üzetik, fel is falja. A másik faj titkon és lopódzva sompolyog Jezus Krisztus nyája körül, és alattomban leselkedik, ha talán egyik vagy másik bárányát ravasz csalárdsággal megkerítve bekaphatná. Az ádáz farkasok első faja, melly Jezus Krisztus báránykáit vadon dühöngve szokta megtámadni, az ördög az ő pokolbeli pártjával. Ezen farkast a szent irás tisztátalan léleknek nevezi; ez dühöng, ha látja, hogy a fiatalság, mellyet rendesen leggyöngébbnek vél, az ő tisztátalan sugalminak ellenszegűl, és csalfa szinét a tiszta életnek szokta magára ölteni, hogy belső gonosz szándékát ez alatt palástolja; mivel pedig ő mennyek országából kevélysége miatt kiüzetett, örök gyülölséget forral keblében Jezus Krisztus ellen, mert igen jól tudja, hogy a tiszta lelkek mindnyájan a Szentlélek templomai kitüzvék, és választvák, kik valaha az ő este által mennyekben megürült helyeket elfoglalják: azért a pokolnak minden mesterségét, minden ördögi cselt és ravaszságot oda fordít, hogy a szüztiszta lelkeket tisztátalan sugalmaival a mennyei vőlegény Jezus Krisztus elleni hütlenségre csábítsa; ő tudniillik azon tisztátalan és szemtelen lélek, ki, mint az üdvige mondja, ha töredelmezés által elüzetik valahonnan, elmegyen, és más hét ördögöt hoz magával, kik nála még gonoszabbak, s uj erővel egyesülve ujítja meg első támadásait, első megrohanásait. Azért int titeket különösen szent Péter az apostali fejedelem, hogy józanok legyetek és vigyázzatok, mert a ti ellenségtek az ördög, mint ordító oroszlány körüljár, keresvén, kit elnyelhessen. Józanok pedig csak ugy lesztek és a pokolbeli farkasnak megtámadásait csak akkor győzitek le, ha igazán szivből alázatosak fogtatok lenni. A kevélység, melly majd a ruha fényüzésében, majd a szülék és lelkiatyák iránti engedetlenségben, majd a lelkisméret gyöngéden intő s óvó szózata megvetésében nyilatkozik, ezen kevélység mindenkor előfutára, és fő oka szokott az utóbb bekövetkező buja fajtalanságnak lenni; mert az Isten, ki a kevélyeknek mindig ellentáll, a gyalázatos esést megengedi, hogy igy a kevélylyel szegény nyomorú gyarlóságát éreztesse, s megismertesse; azért a gonoszravaszságú pokolbeli farkas eleinte a tiszta lelkeket soha sem szokta illetlen képzeletekkel megtámadni, előre tudván, hogy illyenekkel czélját eltévesztené, mert a tiszta lelkek az ő ocsmány körmeire

hamar rá ismernének; mit teszen tehát, hogy az ártatlanságot körmei közé kerítse? — először is magát a lelket támadja meg, azt felfujja és dagályossá gőgösíti, hogy tudniillik ő magát épen azért, mert idáig szűztisztaságát megőrizte, másoknál tökéletesebbnek tartsa. Ha pedig már idáig vitte, hogy a lélek önmagában gyönyörködik, és önmagának tetszik, oh! már ekkor elérte czélját, és tovább illy lélek megejthetése fölött egy perczig sem aggódik, mert igen jól tudja, hogy ha egyszer valamelly épületnek alapja aláásatik, magának a laknak is minden ékes butoraival együtt össze kell rogynia, omlania. A lélek épületének pedig alapkőszála az alázatosság, a többi erények csak az épület ékes butorait teszik. Ellenben ha a pokolbeli farkas a lelket az ő alapjában, alázatosságában megrendítni nem birja, kétségbe esve gyalázatos futásnak ered, mert az ördög képes mindenhová behatni, csak az alázatos lélek hajlékába nem. Azért kérlek, ismételve esedezés közt kérlek titeket szűztiszta lelkeim! legyetek bár ifjak vagy leányok, ha csakugyan a szűztisztaság magasztos kincsét sértetlenül megtartani, és mint Jezus Krisztus báránykái a pokolbeli farkasnak halálélű fogaitól menekülni kivántok, alázzátok meg magatokat szivben és lélekben a ti mennyei pásztorotok ura előtt, és ő a hiv, az igaz, malasztját fogja nektek nyujtani, mellynek erejével bármint érzett gyarlóságtok mellett is mindeneket megtehettek.

A farkasok másik faja, kik Jezus Krisztus báránykái után nem dühöngve, hanem alattomosan és rejtélyes utakon, többször barátság vagy jóakaróság szine alatt leselkednek, és fegyvereiket a pokolbeli ördögével többnyire egyesítik, a világ, vagy is ollyan emberek, kiknek elveik, kitüzött életpályájok, és érzelmeik Jezus Krisztusnak az üdvigében előadott tanításával egyenest ellenkeznek. A világnak illyféle emberei, kik között ti laktok, kikkel többször találkoztok, társologtok, és köztök megjelennetek kell, nektek gyakran finomúl burkolt hurkot fognak vetni; törekedni fognak tiszta szivetek őrbástyáit majd gegyülések, édelgések és hizelgések, majd kétértelmű szavak, majd veszedelmes ajándékok által aláásni; ti azokon és azoktól sokat fogtok tapasztalni és hallani, mi a szűz szemérem s a lelkismeret gyöngédségével meg nem egyeztethető. A világnak illyféle emberei törekedni fognak bennetek az ur félelmét gyáva szepegésnek, háborítlan magánytokat különczködő embergyülölésnek, szende bátortalanságtokat korszerűtlen butaságnak

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 241 von 618

elkeresztelni, és mind ezen tulajdonságaitokat ollyanoknak fogják állítni, mellyekkel korunkban senki e világon szerencséjét elő nem mozdíthatja; és rábeszélnek, rávesznek benneteket, hogy járjatok el e vagy ama társas körökbe, hol hozzátok hasonló állapotú és rendű társakra találhattok, de kik nem ollyan szepegők és szőrszálhasogatók, mint ti; illyen és hasonló módok által, ha csak igen óvatosak nem lesztek, bennetek a világ szellemét fölserkentik, de a melly azután Jezus Krisztus szellemét tőletek eltávolítja; mert a világ, mint Krisztus urunk világosan megmondotta, nem fogja fel azokat, mellyek az Istené. Már mast kérdés: mi módon fogjátok ti Jezus Krisztusnak báránykái! ezen alattomos, de többször a pokolbelinél is veszedelmesebb farkast ki kerülni? és kelepczéiből menekülni? Vigyázzatok feleletemre, melly egy szóval mindent megmond: óvatos tartózkodás által. Ha tudniillik érzékiteket okosan fékezitek, ha ételben, italban és ruházatban az illő mértéket szorosan megtartjátok, ha a kandi kiváncsiságot korlátozzátok, hogy szemeitek ne lássanak mindeneket, füleitek ne halljanak mindeneket; és lábaitok ne fussanak mindenhová; ha másokkal, legyenek ezek bár legközelebb rokonitok, vagy épen papok, óvakodva társalogtok, ha a mennyei vőlegényhez, Jezus Krisztushoz gyakrabban szivlángolva imádkoztok, az ő szűz anyját buzgón tisztelitek, és ha az Isten tiszta bárányát az oltári szentségben méltóképen többször magatokhoz veszitek. Illy tartózkodás, szemes óvakodás és forró sziváhítat mellett bizonyosan legyőzitek a világnak utánatok lopva leselkedő farkasait is. De ha igy nem cselekesztek, hanem a világnak korlát nélkül neki ereszkedtek, s annak minden vigalmiban, táncz s egyéb mulatságaiban részt vesztek, ha a világban mindent látni, hallani s tudni akartok: ékesíthetitek akkor fejetöket száz meg száz rozmarin koszorúval, hogy ez által a világ előtt szüzeségtöket mutogassátok: mind haszontalan, mert a sziv tisztátalansága által Isten előtt az ártatlanság legszebb koszorúját elvesztettitek.

Ime ezekben megmutattam ma nektek, Szeretteim! hogy a szűz tiszta lélek Jezus Krisztusnak báránykája itt alant a farkasok között. De talán igy szólítasz te engem-föl szived magányában: mutass, kérlek, nekem egy illyen Isten báránykáját? — Szeretteim! Jezus katholika anyaszentegyházából azok még nem haltak egészen ki, és nem is fognak soha örökre kihalni; még mindig a

leggonoszabb és legromlottabb korban is lesznek a mennyei vőlegénynek Jezus Krisztusnak olly jámbor hivei, kik hozzá szivök teljességével ragaszkodnak, kik szűztisztaságukat annak felajánlják, kik érte lángoló szeretetből a farkasokkal megvivnak, és azokat az ő kegyelmével s malasztjával le is győzik. Igy legujabban a mi plébániánkból is N. N.-ben a jó mennyei pásztor egyik illyen kedves baránykáját vette haza magához az ő mennyei aklába. E valódi szűztiszta lélek a világot nem ismerte, az ő lábai a tánczteremet, hol az ártatlanság már annyiszor hajótörést szenvedett, soha nem érinték, az ő szemei a világ hiuságinak zárva maradtak, de nyilt vala füle az ő mennyei szerelmesének szózatára, és azért már itt alant is izlelé ő az égnek édes dicső vigasztalásait. Mast örömmel éneklem az alleluját, igy szóla ő én hozzám, midőn beteg ágyában első ajtatosságát bevégezte; máskor ismét mondá: magam sem tudom, honnan lehet, hogy olly örömest kész vagyok meghalni; és ismét máskor: a sátán kisértget, hogy ez élethez erősebb vonzalommal ragaszkodjam, de az én vőlegényem megsegít, hogy őt meggyalázhassam. Oh ti kedves ifjai és leányi plébániámnak! nyomjátok, kérlek, mélyen szivetökbe az illyen példákat, és őrizzétek szent félelemmel a ti ártatlanságtok köntösét, ne tartsatok a pokolbeli farkastól, dühönghet az, és ordíthat, de megmarni csak ollyant képes, ki tőle maratni akar; ne tartsatok a világtól, ez csak egy danolva hivogató csalmadár, melly kellemesen fütyölni és ingerleni tud ugyan, de senkit sem képes rejtekes cselhálójába keríteni, ki bele vonatni nem akar; még tulajdon testetöktől se tartsatok, igaz, hogy ez féktelen egy állat, melly a lélekkel mindig ellenkezik, de azt a bünre kényszeríteni még sincs elég hatalma, legyetek csak józanok, és vigyázók, vagy is alázatosak, és óvatosan tartózkodók, és bizonyosan győzni fogtok.

Oh te legtisztább szűz Mária! méltasd, kérlek, fárám fiatalságát a te hatalmas és szende védelmed- és oltalmadra; nyerj ki azoknak isteni fiadtól erőt és állhatatosságot, hogy vitézül harczoljanak, és ártatlanságuk elleneit győzedelemmel leverjék, és valaha azon száz huszonnégy ezer közé számíttassanak, kik a bárányt mindenhová követik. De nyerd ki, kérlek azoknak is, kik e drága kincset titkon vagy nyilván elvesztették, a könyekbe merülő törödelmezés malasztját a te szent fiadtól, azon könyörületes pásztortól, ki az ő kedves juhnyáját csak addig és azért hagyá el,

mig a századik tévelygőt keresé, megtalálá, és szeretetdus vállain az irgalom aklába visszahozá: igyen mi mindnyájan itt alant Jezus Krisztus báránykái leendünk a farkasok közt, oda fen pedig választottai az angyalok között. Amen.

Boldog asszony fogantatására.

A szűztiszta lélek Krisztus galambja a világ rókái között.

(Pinkafő 1814.)

Kelj föl és siess barátném, galambom, választottam, és jer.
(Ének. II, 10.)

Jezus Krisztusnak, a mi lelkünk mennyei jegyesének irántunki nagy és végtelen szeretete a szentirás minden lapján az ó és uj szövetségben egyiránt előadatik. Örök szeretettel szerettelek téged, igy szól az ur az ő prófétája által az ó szövetségben, azért csupa irgalmasságból magamhoz vontalak. Ugy szerette Isten a világot, mondja Krisztus maga az uj szövetségben, hogy érte egyszülött fiát adná. Nagyobb szeretete senkinek nem lehet, hanemha életét adja barátjáért. — Azonban Jezus Krisztus szeretetének nagysága, kivált a szűztiszta lelkek iránt, sehol magasztosabban, ünnepélyesebben és érzékenyebben nincs kimondva, mint az énekek éneke könyvében, mellyet Salamon a Szentlélek ihletésével irt vala. Ezen könyvben Krisztus, ki maga az ut, igazság és élet, kalauzolja a lelket, megmutatván, mit kelljen tennie, ha előtte kedves lenni kiván; abban Krisztus, mint lelkünknek leghivebb és szeretetre legméltóbb völegénye rajzoltatik, ki minket a malaszt száz meg ezerféle adományaival gazdagít. Midőn e napok egyikén magamban elhatározatlan valék, hogy Mária szeplőtelen fogantatásának ime mai ünnepén a szűzesség tiszteletére és dicsőségére, és a ti épületes oktatástokra minemű tárgyat válaszszak e minden erények legszebbikének köztetek meghonnosítására; midőn határozatlanságom miatt szivem forró imádságával lelkem az Istenhez emelkedék: egyszerre eszembe jutott e vezérmondat: kelj föl és siess baratném, galambom,

választottam, és jer; — és e mondat fölötti eszméletemben ugy tetszett, mintha szózatot hallanék mennyből alá szállni, melly monda: mutasd meg a szüléknek, gyermekeknek és házasaknak, hogy a szűztiszta lélek hasonló a galambhoz, hogy ő lelki galamb a világ rókái közt. Ime fölől nyert világosságot akarom is lélekismeretesen, és előre hiszem, nem haszon nélkül, követni, és neked plébániám kedvelt fiatalsága! ki Krisztus iránti szép tiszta érzelmidet legujabban egy karing, egy miseing által, az anyaszentegyház iránti szeretetedet már ez előtt két évvel egy más kegyes kéztől származott szószéki diszruhának arany rojtokkal fölékesíttetése által bebizonyítottad, neked akarom ma, midőn tulajdonképen a szűzeség ünnepét üljük, megmutatni; hogy: a szűztiszta lélek Krisztus galambja, — az első részben; hogy továbbá a szeplőtelen szűz Jezus Krisztusnak galambja a világ rókái közt, — a második részben. A minden szűzek szűze nyerje ki e végre valamint a szent-igehirdetőnek, ugy az ő hallgatóinak is a mennyei vőlegény Jezus Krisztusnak mindenható áldását.

A galamb a szentirásban többször előfordúl. Galamb vala, melly a vizözön után Noénak zöldolajágot hozott a bárkába, és vele tudatá, hogy a viz már leapadott, és elég száraz a föld annak megszállására. Galamb alakban szállott le a Szentlélek Krisztusra, midőn őt János a Jordán vizében megkeresztelé. Legyetek együgyűek, mint a galambok, mondá Krisztus az ő tanítványinak, midőn megtanítá őket, mihez kellene alkalmazkodniok az üdvige hirdetésében — a világon. De legtöbbször említtetik a galamb az énekek énekében; ennek oka az, mert ott a szűztiszta lélek énekeltetik meg, kinek a galamb tulajdonságaival kell ékeskednie. Lássuk azért, ne hogy fölötte hosszura terjedjen beszédem, a galambnak csak néhány sajátságait.

Egyik tulajdonsága a galambnak az, hogy szemei ártatlanúl együgyűek, és elerőtlenedés nélkül élénken csillámlók, nem mint a rókáé hamisak és ravaszok. A galambnak ez élénk és fényes szemei jelképei ama tiszta szándéknak, szeplőtelen iránynak, mellyet a szűztiszta lélek minden tetteiben követ; az ő czélja, iránya és szándoka valamint lelki, ugy anyagi foglalkozásiban is azonegy mindenkor, hogy Istennek tessék, s azért mindenben az Isten dicsőségét, magasztaltatását, embertársainak épülését, lelki hasznát

czélozza. Megszenteltetni s dicsőíttetni kivánnám a te nevedet, igy szól ő, a te malasztod országát, az erénynek minden nemét folyvást messzebb terjeszteni ohajtanám az én lelkem körében, a te örök bölcs és igazságos szent akaratodat szeretném én örvendetes és szomorú körülményim közt egyiránt teljesíteni, önmagamét pedig folyvást inkább s inkább megtagadni; és a szándék: mindenben egyedül Istennek tetszeni — minél inkább tisztúl mi bennünk, az az, minél szabadabbá leszen más mellékirányoktól, annál állhatatosabbá szilárdúl a lélek a förgetegek és zivatarok közepette, annál kedvesebb az ő vőlegénye Jezus Krisztus előtt, ugymond Kempis Tamás III. k., 33 r. —

Másik tulajdonsága a galambnak, hogy csupa tiszta száraz eledelekkel él, nem mint a szarka, vagy varju, mellyek undok dögtetemeken rágódnak. A szűztiszta lélek a galamb ime tulajdonságához is hasonlít; ugyan is, mig a világ fiai lelköket majd a mulandó tisztelet füstjével, majd a veszendő arany fényével, majd az ép olly utálatos, mint ártalmas bujakéj földi gyönyöreivel táplálják és épen ezen okból a lelki eledelektől undorodnak: azalatt a szűztiszta lélek abban leli örömét, hogy az Isten törvényeit kutatja, az Isten igéjét szorgalmasan és örömmel hallgatja, azt szivében elmélkedve fontolgatja, az ur asztalához gyakran járúl és szivét táplálja azon élő kenyérrel, melly mennyből szállott alá, és mindén jónak izét magában foglalja. Ezen élet-eledelek gyakori vétele a lelket rendkivül megerősíti a bün kisértetei legyőzésére, az erény ösvénye szakadatlan követésére, mig csak örök hazája kéményét feléje füstölögni látandja.

A galambnak harmadik tulajdonsága, hogy házikójában szendén és fájdalmasan brugó hangon turbikolva nyögdécsel. Szép jelképe ez is a szűztiszta léleknek, ki a Szentlélektől világosítva tudja, hogy itt alanti laka még nem a szent és boldogító békének hona, hogy ő még nem lakik a szeretet és nyugalom honában, hanem idegen földön mint vándor az ut terhei és nehézségei közt tartózkodik. Jezus Krisztusnak illyen lelki galambja az ő fohászkodó nyögdécselésével kijelenti: milly köserű és kinos az élet pályája, mennyire szorongás és fájdalommal teljes pálya ez, hol a lelket az indulatos szenvedélyek fogva tartják, a félelem lebilincseli, a kivánságok szórakozottá teszik, számos kisértetek ostromolják, tévelyek környezik, a kéjörömök özöne elerőtleníti, és szükségei-

ben komor kedvetlenség kinozza. De kivált busfájdalmasan nyögdécsel ő akkor, midőn vőlegényével a legszorosb egyesülést élvezni ohajtaná, de ezt el nem érheti, midőn örömest teljes lelkéből a mennyeihez felkapaskodnék, de az ideiglenes sulytól lefelé nyomatik, midőn lelki örömmel tulszárnyalná a mulandókat, de testétől önakarata ellenére a mulandók közé lerántatik. De illy kellemes szenvedési körülményeiben hogyan nyögdécsel tulajdonképen a lelki galamb, a szűztiszta lélek, Jezus Krisztusnak galambja, azt legjobban tudja az Isten Szentlelke, a ki kimondhatatlan fohászok közt esedezik: Istenem! szerelmem! kiált ő fel gyakrabban, ne távozzál, kérlek, tőlem, küldd le villámidat, és széleszd el ama dőre gondolatokat, mellyeket az ellenség lelkemben támasztani akar. Oh legszeretettebb vőlegényem Jezus Krisztus! Egyedül te vagy képes engem a szabadság lenge galambszárnyaival ellátni, hogy azokkal hozzád röpüljek föl, és egyedül benned találjam nyugalmamat, boldogságomat! Oh! az én jelen sorsom nem egyéb fohászkodásnál, nyögdécselésnél, mert nyelvem nem talál szavakat előtted, azért néma nyögdécselésem, csendes fohászaim szólának fel hozzád, szivem egyedül csak te utánad sohajt, és nálad nélkül nem üt nekem soha sehol boldog óra; te vagy az én egyetlen örömöm, és nyomorult vagyok, mint a börtönben ülő, mig nem enyhít engem a te jelenléted világa, mig én téged a boldog lelkek körében egészen nem birhatlak. Oh vajha indúljon meg szived, midőn te az én fohászimat hallod, és engem itt a földön különféle bútól terheltet vigasztalatlanúl bujdosni látsz. És ezen nyögdécselés a mennyei vőlegény fülét kellemesen érintő hang, ő illyen lelket időről időre megszokott mennyei vigasztalásaival látogatni, és szivéhez igy szól: ime! itt vagyok, azért jöttem hozzád, mert hittál engem; a te szerető szived sohajteljes nyögdécselése, a te galambszemed könyhullatásai, lelked alázatossága és törödelmessége megindították szivemet, és leszállítottak hozzád.

A galambok negyedik tulajdonsága, hogy azok a bogarat sem bántják, egy hajlékban együtt békesen élnek, eledelökért is együtt szeretettel röpülnek ki, és más galambokat is magokhoz édesgetnek, azért közmondássá vált, hol galambok vannak, oda galambok röpülnek. Ihol ismét egy jelleg, mellyről az igaz szűztiszta lélekre ismerhetsz. A válódi szűz nem éri be azzal, hogy testét a tilos bujakéjtől megóvja, hanem ő tiszta és szent szere-

lemre, mit jobban szeretetnek nevezünk, törekszik minden ember iránt, ő tehát nem testiképen szerelmes, hanem lélekben szeretetteljes, mert ő igen jól tudja, hogy szeretet nélkül minden szűzesége mellett ugy járna, mint a bolond szűzek az üdviratban, kik, mivel nem volt lámpájokban szeretet olaja, a lakodalomból a következő kétségbeejtő szavakkal zárattak ki: bizony, bizony mondom nektek, nem ismerlek benneteket. Továbbá a valódi szűz, Jezus Krisztusnak szende galambja nem találja abban örömét, ha valaki másokat szidalmaz, rágalmaz, vagy háborgat, és másokkal ellenkedik, még kevésbé szokott ő maga illyeneket tenni, sőt inkább iparkodik a szeretetben erősülni, szilárdúlni, és kifogyhatatlan lenni, iparkodik, mennyiben ez tőle kikerül, másokat is az ő vőlegényének Krisztusnak megnyerni, és az istenesség keskeny utjára vezérelni. Ime szeretteim! ezek a galambnak azon jeles tulajdonai, mellyekben ahhoz a szűztiszta léleknek hasonlítania kell. Hátra van még előadnom, hogy a szűztiszta sziv Krisztusnak lelki galambja ugyan, de a világ rókái között.

Miután a Szentlélek a szűztiszta lélek megbecsülhetlen kellemeit, szép tulajdonságait, kitünő jelességeit, mindent átkaroló szive nagy szeretetét az énekek éneke könyvében leirta: nem hallgatja el ama veszedelmes ellenségeket sem, kik a lelki galamb után incselkedve leselkednek, és ezeket kis rókáknak nevezi. Fogjátok meg, ugymond a kis rókákat, kik virágzó szőlőhegyeinket lepusztítják. A szentatyák a rókák alatt egybehangzólag a mi lelkünk három főellenségét értik, u. m. az ördögöt, a világot, vagy is rosz embereket, mint az ártatlanság elcsábítóit, és saját gonosz akaratunkat, saját rosz indulatainkat. A szentirás ezeket 1) rókáknak nevezi, hogy ez által azok fortélyos ravaszságát, álnok csalfaságát jelentse; mert a sátán öröktől fogva hamis volt, és marad, akár az ordító oroszlány bőrébe, akár a kigyónak csuszó mászó alakjába, vagy akár a világosság angyalának köntösébe burkolva jelentkezzék és szerepeljen; annak minden törekvése mindig csak oda czéloz, hogy lelkünket Istentől elidegenítse, és örökre szerencsétlenné tegye. Hasonlóképen a világ, vagy is a rosz emberek, s az ártatlanság csábítói örökre hamisak maradnak, hizelegjenek bár neked mézes szavakkal, vagy halmozzanak el téged ajándékaikkal, sőt igérjék bár neked az egész világot, ne higyetek nekik, mert mit használ nektek, ugymond

Krisztus urunk, ha az egész világot megnyeritek is, de lelketöknek, ártatlanságtoknak kárát valljátok; ugyan mit is volna képes, és fogna becserélni a lélek az ő elvesztett ártatlanságáért? talán örömélveket? oh távol sem! sőt inkább köserves és éveken át folyó bánatkönycseppeket. Saját testünk, elfajult indulataink, ferde szenvedélyeink szinte örökre hamis rókák fognak maradni, mert ezek a bünt olly kellem és kecsteli alakban, olly szivbájoló képekben és szinekben tartják előnkbe, hogy a tapasztalatlan azt hiszi, Isten tudja, milly édes örömöt, milly nagy boldogságot éldel annak vak elkövetője; ugy de meddig? csak azon pillanatig, mig a bünt bevégezte, mig a gonosz bujakéj mérges almáját voltaképen izlelte, és azután bezzeg szomorúan tapasztalja a könnyen hitt lélek, mennyire megcsalatott légyen, és milly köserű, az Istentől, a minden jónak élőforrásától elpártolni. Azon millió és milliónyi könycseppek, mellyeket az elcsábított ártatlanok zokogva hullattak és hullatnak, azon millió és milliónyi átkok és szitkok, mellyeket a megcsalatott és rászedett ártatlanság szórt, és szór, azon halálos ellenségeskedések ollyanok között, kik mielőtt megestek és nyilván szégyent vallottak, egymásnak örök szerelmet, barátságot és hűséget esküdtek, a nyomornak ime szomorú szerepei eléggé bizonyítják, hogy a mi háromféle elleneink valóságos hamis és ravasz rókák.

Továbbá a Szentlélek kis rókáknak nevezi a mi lelki ellenségeinket 2) mondván: fogjátok meg a kis rókákat. És igen helyesen, mert ámbár a test kisértetei hevesek, megtámadásai erőszakosakká és tulféktelenekké lehetnek is: de azok eleinte, első felzendülésökben kicsinyek, és arra nézve, ki őrködve talpon áll, nem is veszedelmesek, és csak lassan lassan észrevétlenül szoktak növekedni, mint a nyavalyák és betegségek. Eleinte csak egy könnyelmű pillantás, előre nem látott találkozás, pajzánul dévaj szóváltás, sőt néha csak egyszerű puszta gondolat az, melly a te szived ajtaján szabad bemenetelért zörget, s kopogtat; és ha ezen első jelenetet, a kis rókát állhatatosan komoly nem! nem! szóval magadtól elutasítod, s vele nem érintkezel, oh! akkor könnyű leszen annak legyőzése; — de ha talán te ezen első gondolathoz szánt szándékkal ragaszkodnál: akkor a puszta gondolat csak hamar eleven és hatalmasan vonzó képzeletté alakúlna át, a kis róka csak hamar nagygyá nőne; mert a megfogamzott képzelethez hirtelen

hozzá csatlakoznék a bájoló bujakéj, a bujakéjhez járúlna a buja kivánság, mellynek erejénél fogva az akarat a kisértetet igen-nel fogadná, és a bün be lenne végezve, s a szűztisztaság legszebb virágával ékeskedő szőlőhegy borzasztó pusztítást szenvedne.

Hogy pedig téged, kedvesem! lelki galambom! szűztiszta lelkem! ime minden szerencsétlenségeknek legnagyobb szerencsétlensége ne érjen: követned kell ismét a természet szelid és szende galambját. Lásd, a galambok házikójokból szükség nélkül ide s tova nem röpdöznek, hanem ha éheznek, és feltalált eledelök után megint gyorsan visszaröpülnek. Azért neked is a szent és háborítlan magányt kell kedvelned, és soha szükség nélkül könnyelmű pajzán társaságokba, kivált pedig a korcsmai tánczvigalmakba, tivornyákba, bordélyházokba, a tunya s pulya ünnepi összeülésekbe és sétákba nem keveredned, mert a ki a veszedelmet keresi, ugymond a Szentlélek, az a veszedelemben el is veszen. És valamit a galambok a róka elől, főképen keleten, hol Salamon az énekek énekét irta, a szikla hasadékok, és kőrepedések közé bujdoklanak: ugy neked, midőn benned a kis rókák szűztisztaságod elleni támadásaikat megkezdik, a lélek szikláinak hasadékaiban és a lélek köveinek repedéseiben kell menhelyet keresned; a léleknek pedig sziklahasadékai a mi üdvezítőnk Jezus Krisztusnak sebei, vagy is az ő szent testének seblyukai, a lélek kőrepedése a mi megváltó urunknak megnyitott szent baloldala. Higyetek nekem, igy ir szent Ágoston püspök, azon lelki galamb, kinek drága szőlőhegyét a testi bujakéj rókái valaha kilencz egész éven át siralmasan lepusztitották, higyetek nekem, nincs biztosabb győző szer a bün kecsegtető ingerei ellen, mint a sebes folyamodás Jezus sebeihez, mihent érzem, hogy a bűn nyila sebet akar rajtam ejteni, azonnal olly sebesen, mint csak lehet, sietek Jezus Krisztus sebeinek kőrepedései és sziklahasadékaiba, itt a nyil nem csak megtompúl és ártalmatlanná válik, hanem ezen sebek rejtekiben szendén és félelmetlenűl ki is nyugszom. Kövesd oh ifju és leány! oh férj és nő! oh özvegy ember és asszony! kövesd a szent egyházatyának öntapasztalásán épűlt bölcs tanácsát a megtámadás órájában, és győzesz, és lelki galambbá leendesz, kedvesed a tied leszen, és te övé leszesz, örömest fog ő a te szivedben mulatozni, melly fejér leszen mint a liliom szép virág-

szála. Vessétek szivetekbe Szeretteim! mai elmélkedésünket, és valahányszor a házi galambokat röpdözni látjátok, vagy nyögdécselni halljátok, jusson mindenkor eszetekbe, a miket ma mondottam, hogy tudniilik a szűztiszta lélek Jezus Krisztusnak lelki galambja, azért iparkodjatok illyenné lenni.

Oh minden szűzek szent szűze! szentséges anya boldogságos szűz Mária! Te a Szentléleknek valóságos gerlicze-galambja! a te hatalmas pártfogásod, és oltalmadba ajánlom én ma és mindennap az én plébániám fiatalságát, nyerj ki számukra könyörgésed által világosan csillámló galambszemeket, hogy azok a bün minden veszedelmét látva, az ártatlanság köntösét megbecsüljék, és készebbek legyenek éltöket és véröket feláldozni, hogysem ezen legdrágább ékszert veszélyeztetni, vagy épen elveszteni; nyerj ki számukra sohajgó nyögdécselést, azon szent malasztok után sovárló nyögdécselést, mellyek erejével már olly sok ezeren győzedelmeskedtek és dicső koronát nyertek; nyerd ki számukra az Isten és emberek iránti alázatosságot és szeretetet. De azokért is esedezem előtted, kiknek drága lelki szőlőhegyök virágait a csábító rókák már lepusztították, és ha ők siránkozva jobbulást fogadnak, helyezd őket oh irgalmasság szent anyja! a te szent fiad sebeinek szikla hasadékiba, mert ez hatalmas őket tisztábbakká, mint valaha voltanak, átváltoztatni; esedezem végre még azokért is mindnyájokért, kik a csábító róka ravaszságát egyre folytatni nem irtóznak: mennyei bölcseségednek csak egyetlen egy sugarát bocsásd, kérlek, az ő elsötétűlt fekete szivökbe, és bizonyos vagyok benne, hogy azok magokba fognak szállani; esedezem minden szülékért, és családatyák s anyákért, áraszd azokra is mennyei malasztodat, hogy valamint önmagok, ugy magzataik lelki kincsét megőrizhessék, és a Szentléleknek kedves lelki galambokat nevelhessenek, szóval: a te anyai pártfogásod alatt nem szünik meg az én lelkem nyögdécselve esedezni minden hiveimért mindaddig, mig mindnyájunknak ollyan galambszárnyaink nem nőnek, mellyek elterjesztésével lebegve oda repülhetünk, hová már annyi sokan eljutottak, a Jezus Krisztushoz. Amen.

A b.sz. Mária tisztulási és beavattatási ünnepére,

vagy is

Gyertyaszentelő b. asszony napjára.

A kétféle tüzről.

(Pinkafő 1827.)

Látták az én szemeim a te üdvezítődet, kit szerzettél minden népek szine eleibe.

(Luk. II, 30, 31.)

Mikoron az Ur Isten az Izraëlitákat hatalmas karával Egyiptomból a szolgaság igájából kivezette: egyéb büntetések mellett ő a keménynyakú egyiptomi népre még a következőt is rámérte; miszerint egy éjjel annak első szülöttei a királyfitól egész ama szolgálónak, ki a kézi malom körül foglalkozott, fiáig mindnyájan az öldöklő angyal által megöletének, egyedül Izraël első szülött fiai menekülvén meg a halál sulyos csapásától. Ezen csudálatos jótékonyság emlékezetére Isten Mozes által megparancsolá, hogy Izraëlnek minden első szülötte az Istennek feládoztatnék. Az anya tehát, ha fiat szült a 40-ik, ha pedig leányt szült, 80-ik napon szülése után köteles volt a templomban megjelenni, és Istennek, ha tehetősb vala, egy bárányt, ha pedig szegényebb vala, egy pár gerliczét áldozatúl hozni. — Ezen áldozat bünáldozatnak vagy égő áldozatnak neveztetett, melly által az anya hite vallomását tette le a jövendő Messiásban, ki az ő népét büneitől megváltaná. — Máriát ugyan a tiszta szűzet, ki a Szentlélek árnyékozása által fogant vala méhében, e törvény szorosan véve nem kötelezte, de ő mint jámbor Izraëlitanő magát a törvény alól még sem huzta ki. Fölméne tehát Jeruzsálembe, és ott a templomban bemutatá az urat az urnak, s mivel szegény vala, egy pár gerliczét nyujta be áldozatúl. A templomban egy öreg istenfélő Simeon nevű férfiú a világ üdvezitőjét imádság közt várta, ki a Szentlélektől megvilágosíttatván, a negyvennapos kisdedben a pogányok világosságát, Izraël népének fényét, és dicsőségét megismerte, s e fölötti nagy örömében kész vala a világból kiköltözni. E szivindító eseményre emlékeztet minket mai ünnepünk. — De e nap mi reánk nézve még más tekintetből is elfelejthetlen marad, mert épen ma egy éve

délutáni egy negyed kétórára ütött ki mezővárosunkban a nagy tüzvész, melly ennek nagyobb részét hamuvá égette. — E szerencsétlenségre, nem kétlem, sokan közőletek, mielőtt a templom küszöbéhez érnétek, már szomorúan visszaemlékeztetek; sőt hiszem, némellyek hálákat is adának Istennek, hogy a tüzvész pusztító lángjaitól megmenekültek, mások pedig bizonyosan már hajnali imádságukban magasztalák Istent, hogy a veszedelemben, mellyben forogtak, el nem vesztek, és ismét mások esedeztek Isten előtt, hogy adna nekik erőt, hogy azon sebeket, mellyeket rajtok a tüzi-veszedelem ejtett vagyonukban vagy hajlékaikban, és mellyek miatt még ma is némileg vérzenek, az ő szent akaratára hagyatkozva ezen évben is türelemmel elviselhessék. — Hihetőleg többen közőletek megvárják tőlem, és remélik, hogy ama borzasztó tüzvészt mai beszédemben egészen hallgatással elmellőzni nem fogom. Azért ma kétféle tüzről szándékom beszélni, azon tüzről tudniillik, melly ma egy esztendeje mező-városunkat feldúlta, az első részben; de egy másik tüzről is megfogok emlékezni, melly az öreg Simeon szivében égett, midőn ez előtt 1828 évvel a szerelmes kisded Jezust ölébe vette, és erről a második részben. Te, ki ma a kedvelt Simeont megvilágosítottad, hogy téged megismerne, világosíts meg, kérlek, minket is mindnyájunkat, hogy téged megismervén vig és szomorú napjainkban egyiránt szeressünk.

Mezővárosunk ugyan már máskor is meglátogattaték a tüzi veszedelemtől: de olly kártékony, olly borzasztó, olly iszonyúan pusztító tüzre, millyen a tavali volt, a legöregebb emberek sem emlékeznek. Jobbadán mindnyájan, kik itt jelen vagytok, szomorú szemtanui valátok ama rettenetes csapásnak. Bizonyosan emlékeztek még, sőt valahányszor eszetekbe jut annyiszor minden csontvelőtökön keresztül futó borzadalom rázza meg idegeiteket, ama szomorú suttogásra, melly már néhány nappal előbb hallatszott, „majd csak Gyertyaszentelő napján fog igazán égni“ és a melly terjedő hir mindnyájunkat félelem és rettegéssel tölte el. Bizonyosan jól emlékeztek még reá, midőn egy negyedkor kettőre a vészharang megkondúlt, az emésztő láng fellobbant, és a rémítő nagy szélnél a hid utczából csak nagyhamar a vár utczáig elterjedett. Jól tudjátok ti még, miként a tüzláng három négy házon is tulszárnyalt, az ötödik hatodik házat meggyujtá, és miként az

először elugrottakkal utóbbi lángba boríttatásukat lassudan bevárata. Jól tudjátok ti még, midőn a sürű vastag fekete füst a napot egy egész óráig homályba boríttotta, és azt vérszinben tünteté föl könyező szemeinknek. Jól tudjátok ti még, hogyan sirtunk, jajgattunk, kezeinket az ég felé emelve összecsaptuk, de az emésztő lángok dúlását elhárítani nem tudtuk. Jól tudjátok ti még midőn nem sokára a kigyuladt tüz után egyik házban hárman megfúladtak, a másikban ketten elégtek, a harmadikban egy gondos családatya, a negyedikben egy fiatal leányka, az ötödikben egy kézműtanuló növendék félig elégve holtan heverének. Jól tudjátok ti még, miként egyik házból egy elájultat, a másikból ismét egy másik eszméletlent, kik már félig a halál torkában valának, elméletök és eszökön kivül huzának ki, orvosi segedelem után sirva kiábálván. Jól tudjátok ti még, miként itt egy jajgató asszony kezeit összecsapta, amott a gyermekek szüléikért, a jó barátok félig fúladozó barátjaikért egész a szánalomig siránkozának. Jól tudjátok ti még, miként az urasági kastély egy óra mulva beteg és szegény ápoló ispotálylyá változott, hol minden használható kéz el vala foglalva, részint az ájultak fölélesztésével, részint a sivórivó gyermekek és kisdedek vigasztalásával. Jól tudjátok ti még, hányan valának közőletek, kik itt ma ültek, a legnagyobb veszedelemnek kitéve, de kik az Isten mindenható keze által megmenekültetek. Jól tudjátok ti még, hogy ama borzasztó fenyegetésekre „még a mezőváros másik részének is a lángok martalékává kell lennie“ szemeinktől minden álom bucsut vett, és minden kedvünk nem csak a munkához, hanem még az evéshez is elment És valljon ki képes közölünk ama csendes halotti kiséretekre borzadás nélkül csak gondolni is, midőn kedves polgártársainkat, kik részint a tüzvészben, részint utóbb az abban kiállott nyomorok következtében elhaltak, a gyászos temető sirkertjébe kisértük, hol azok hideg tetemeinek beszentelésénél nem maradt száraz szem köserű könyek nélkül? szóval: a mi nyomorunk iszonyú, roppant nagy és leirhatatlan volt.

De hát Szeretteim! honnan származott le mihozzánk ezen olly igen rettenetesen érzékeny látogatás? A nagyobb rész közőletek oda nyilatkozott, hogy ezt a gonosz szolga cselekedte, de a hitszónok a törödelmezés napjaiban ismételve nyiltan azt állitá: hogy mi magunk gyujtottuk meg a tüzet büneink által, az Isten Pinka-

főre, melly Stájerország és Ausztria határain fekszik, kezeit kinyujtá, hogy bennünk sok másoknak okúlásra példát nyujtana; — és ha én a próféták iratait Szeretteim! olvasom, azokban azt találom, hogy a hitszónok ugyan nekünk kellemetlen, de nagyon is való, szent és üdvös igazságot mondott. Ha ti nekem nem engedelmeskedtek, — igy szól az ur Mozes által, — annyira meglátogatlak benneteket, hogy szemeitek is kiesnek, és testetök elaszik, elfonnyad bele; és ha még ezek után is megátalkodott makacsok maradtok, még hétszer roszabbúl bánok veletek, mig kevélységtek és kemény nyakatok meg nem törik. Ha ti az ur szavainak nem engedelmeskedtek, ugymond Mozes más helyen, az ur átka fog rátok szállani, és az ur megbüntet benneteket tűzzel és mérges nyavalyákkal. A miket Mozes monda, azokat Jeremiás ismétlé. Én ugy bánok veletek, mond a próféta Isten helyett szólván, mint gyáva gonoszakkal, mert szavaimnak nem engedelmeskedtek. Ezechiel pedig azt mondja: ha valamelly helység Isten ellen vétkezik, s annak parancsolatit megveti: kiönti az ur az ő haragát ilylyen helység ellen. Igy beszélnek a próféták, ezek az Istentől ihletett s fölvilágositott férfiak. Már miután minden, a mit ők mondottak, szent János világos állitása szerint a mi okúlásunkra iratott fel: tehát épen nem szükséges fejünket a fölött sokat törnünk, valljon miért épen mi látogattatunk meg olly gyakran tűzvész által. Isten a mindentudó, ki a sziveket és veséket vizsgálja, Isten az igazságos, ki a bünt a harmadik és negyedik nemzedékben is megbünteti, Isten az irgalmas, ki azért büntet ideiglenesen, hogy örökre könyörűlhessen, megtalálja rajtunk a bünnek legkisebb rozsdáját is, ezt akarja ő lelkünkről leégetni, és valljon ki leszen köztünk még ezek után is olly vakmerő, és bátor állítani: nem, e szerencsétlenség nem jött a legfőbb ur kezéből? ki fogja még tovább kérdeni: valljon miért cselekedte ezt az ur? Oh te nyomorú agyag! ki vagy te, hogy képző mestereddel, az Istennel szembe szállani mersz? alázódjunk meg inkább az ur előtt, és mondjuk a törödelmes Dáviddal: ellened vétkeztünk, Uram! az elhanyagolt gyermeki fegyelem, a pogány ellenségeskedések, mellyek mező városunkban olly bőven és állandóan uralkodnak, a kevélység, a fényüzés, és pompa öltözeteinkben, az Istentől rendelt előljáróink iránti

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 255 von 618

engedetlenség, a mulandókba merülés, az isteni és lelkiek iránti könnyelmű gondatlanság stb., a szegények iránti elkeményűlés, ezek és több más bünök, mellyek köztünk honolnak, ezek azon tűzfogó tapló, mellyet mi neked Urunk! kezeidbe adánk, és mellyel te a mi mulandó hajlékinkat meggyujtád, midőn mi már jóval előbb a mi lelkünk szellemi házát alapjában a lángok martalékává tettük. — Oh! beh boldogok leszünk, ha mi büneink miatt magunkat Isten előtt megalázzuk! mert ezért ő minket bizonyosan fel fog magasztalni; beh boldogok leszünk, ha a szülék jövőben gyermekeikre nagyobb felvigyázattal lesznek, ha a kapzsi fukarok nagyobb szeretetet, és könyörűletességet gyakorolnak a szegények iránt, ha a haragosak és ellenségeskedők több szelidséggel fognak birni, ha az Isten látogatásai mindnyájunkat egymás iránt alázatosabbakká, tisztábbakká és szeretet-teljesebbekké tesznek! ezen esetre Isten látogatásai, fenyítései nem romlásunkra, hanem örök üdvünkre fognak szolgálni. — De ha mi ugyan Szeretteim! égő mulandó hajlékunkat szorgalmasan oltogatjuk, a bün tüzét pedig kebelünkben égni hagyjuk; ha mi földi lakhelyeinket cserépfödéllel a tűzvész ellen védjük, lelkünk házát pedig a gonosz szokások régi bünromjaiban senyvedni hagyjuk; ha az ujan fölépült házban a régi javulatlan bünös fog tovább is éldelegni: akkor az Isten mindenható keze a háztetőről benyulhat a szobába, és nyavalyák vagy más ostorok s csapások által fenyítheti a vakmerő bünöst. — Ennyire azonban a dolgot juttatnunk annál kevésbé kellene, minél bizonyosabb, hogy Jezus Krisztusnak igéje csalhatatlanul igaz marad, melly szerint: ha törödelmezést nem tartunk, mindnyájan elveszünk. Ezen törödelmezés pedig ama másik tűzből áll, melly ez előtt 1828 évvel az öreg Simeon szivében égett, miről megigértem, hogy némellyeket elmondok a második részben.

Izraël népének jobbjai ismerték a nyomort, mellybe az emberi nem a bün által esett, és a nép értetlensége s romlottsága fölött többször panaszt emelének. Ők szünet nélkül felfohászkodának: vajha már egyszer az egek harmatoznák és a fölhők csepegnék le az igazat, a megigért Messiást. A nép ezen jobbjai közé tartozott a tiszteletre méltó öreg Simeon is; ennek az embernek bizonyára gyakorta, és nagyon buzgón kelle imádkoznia, hogy a Szentlélektől kinyerhette azon igéretet, miszerint nem halna meg

előbb, mig Izraël üdvét, a megigért Messiást testi szemeivel meg nem látandja. Ma korán reggel elméne a templomba, és valami belső ösztön s előérzet nem hagyá őt sem pihenni, sem nyugodni; érkezének ugyan utána több ezeren még a templomba, de a belépők közől az öreg Simeonnak figyelmét senki sem vonta magára. — Mast egyszerre belép egy szegény Izraëlita asszony, kezében egy kisdedet s egy pár gerliczét tartva, kinek láttára az öreg szivében minden vér megindul: jer, sugallá neki a Szentlélek, nézd ime kisdedet, ez az, a ki után te olly forrón sovárogtál. Mire Simeon hozzá közeledik, sem anyjának szegénysége, sem a gerlicze pár erős hitét meg nem rendíti, minél inkább közeledik hozzá, annál vigabban ég és lángol a szeretet tüze szivében. Mast reszkedő karjaiba veszi a kisdedet, és a szeretet tüze szivéből vig lángokban kilobban: Uram, mond ő, kétség kivül az öröm könnyhullatási között, te meghallgatod az alázatosak imádságát, és sietve sietesz azokon segíteni. Már mast minden kivánságom betelt, már mast örömest meghalok, mert látták szemeim a te üdvezítődet, kit szerzettél minden népek szine eleibe világosságúl a pogányok megvilágosítására, és dicsőségűl a te népednek Izraëlnek. — A mi annyit tesz, mintha Simeon mondaná: te vagy az igaz világosság, ki nem csak a zsidóknak, hanem a többi pogány népeknek is az Isten utját megmutatni, és tudatlanságuk sötét föllegeit eloszlatni fogod; te vagy Izraël házának dicsősége, téged igért meg az Isten Ábrahámnak, a mi ősatyánknak, midőn neki mondá: te benned megfognak áldatni minden nemzetek, te minden emberért meg fogsz halni, és igy mi mindnyájan, kik mindannyian vétkeztünk, a te közbenjáró halálod által ismét megdicsőíttettünk, mert általad malasztot, kegyelmet, büneink bocsánatát megnyerjük, és miután már mast tudom, hogy jelenleg ezen boldog idő elközelgett, azért kész vagyok örömmel az én atyáimhoz letétetni.

Ezen Krisztus, kit ma 1828 éve Simeon karjaira vett és szivéhez szorított, a mi üdvünk is, kit hogy igazán megismerhessünk, nekünk is szivből és pedig gyakorta kell hozzá imádkozva fordulnunk, mint Simeon forró tűzzel imádkozott vala. És ha mi gyakran felkiáltunk: Uram! ismertesd meg velem magadat! akkor a mi lelkünkben is, mint az öreg Simeonéban, a mennyei tüznek világossága fog támadni, és megfogjuk szegény-

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 257 von 618

ségünket, lelki szükségeinket, bünös voltunkat ismerni, akkor észre fogjuk venni, hogy semmi jó nem lakik bennünk, hogy megvan ugyan bennünk az akarat, de hiányzik a végbevitel. Észre fogjuk venni bennünk a két külön törvényt, u. m. tagjaink törvényét, de a melly a lélek törvényével ellenkezik, és nem engedi azt cselekedni, a mit örömest tenni akarnánk, és ezen lelki szorongattatásunkban, ezen lelki nyomorunk érzetében, mellyet csak kevesen ismernek, mert kevesen ismerik igazán Krisztust, mi is gyakran fogunk szent Pállal felkiáltani: Oh! én szerencsétlen ember, ki szabadít meg engem e halál testéből? bizonyára nem más, hanem egyedül Jezus Krisztus az ő kegyelme s malasztja által. Továbbá ha mi olly buzgón, mint Simeon, olly állhatatosan, mint Simeon imádkozandunk Krisztus ismereteért, akkor mi Krisztusban nem csak ama világosságot fogjuk megismerni, melly minden e világra jövő embert megvilágosít, hanem még ő benne Izraël házának dicsőségét is fogjuk látni Valljon mit jelent ez? ez azt teszi; a mi fájdalmasan érzett, és megismert bünnyomorunk miatt nem fogunk kétségbe esni, kicsinyhitűek lenni, és remény nélkül szükölködni, mint sokan az Izraëliták közől a zsidóságban, Krisztus idejében, és sokan a keresztények közől jelen-korunkban, kik Krisztust nem ismerik. Mert mi Krisztusban megfogjuk ismerni a bün törlesztőjét, az Isten bárányát, ki elviszi a világ büneit; megfogjuk benne ismerni a jó pásztort, ki a nyomorú eltévedt juhot örömmel vállára veszi, és mennyei atyjának aklába visszavisszi; megfogjuk benne ismerni a szent főpapot, ki gyarlóságunkon szánakodván, magát értünk feláldozta, és ezen egyszeres feláldozása által nekünk örökértékű váltságot szerzett. Mi Krisztusban az atyánál közbenjárónkat és szószólónkat fogjuk megismerni, ki minden kérőnek, keresőnek és zörgetőnek Szentlelket ad, melly isteni lélek erejével fölfegyverkeztetvén józanúl, igazán és istenesen fogunk élni e földön, örömmel teljesítvén az Isten parancsolatait. Mivel pedig illy módon szivünk a rosz lelkiismérettől megszabadúl: a malaszt teljessége birtokában gyakran fogunk az Isten kegyszékéhez közeledni, mi által lelki szemünk mindig inkább és inkább felvilágosúland, és befogjuk látni, hogy itt a nap alatt mi mindnyájan idegen vándorok vagyunk, kiknek itten nincs maradandó városunk, hanem egy jobb hazát

óhajtva várunk. Melly meggyőződésünkben sokszor kivánandunk szent Pállal feloszoltatni és a mi urunk Krisztussal lenni; és ha valaha nekünk a pap beteg ágyunkban uti költségűl ugyan azon Krisztust nyujtandja, kit ma Simeon ölében hordozott: mi is elfogjuk utána mondani az igéket: Uram! bocsásd el mast a te szolgádat békében az átköltözésre, mert látták az én szemeim az üdvezítőt, sőt lelkem törödelmes kebelébe fogadtam én őt. — És valljon ki ne kivánná, hogy az ő szivében illyen tűz gyakran vidám lángokkal lobogjon? — A ki pedig ezt komolyan kivánja, a ki, mint Simeon, ezért forrón esedezik; az meg is fogja nyerni, mert az Isten hiv az ő igéreteiben, és bőkezű adakozó mindazok iránt, kik őt segítségűl hivják, ő adományai fölött soha nem bánkódik.

Irgalmasság atyja és vigasztalás Istene! ki a te szent fiadat e világra annak nem kárhozatára, hanem üdvözítésére küldötted; — Te, ki egyedül azért sujtasz, hogy gyógyíts, azért látogatsz, hogy vigasztalhass, hála neked azon nehéz látogatásodért is, mellyel ma egy éve mezővárosunkat sujtottad. Te igazságos vagy és minden ítéleteid igazságosak! — azon tűz el van oltva, gyujts helyette bennünk ujat, kioltván a bün tüzét a mi sziveinkből, gyujts bennünk uj tüzet hasonlót ahhoz, melly ma a te szolgád Simeonnak szivében lángolt. Mi ugyan nem vagyunk igaz jámborok és istenfélők, mint ő vala, mert vétkeztünk és előtted gonoszat cselekedtünk: de azért kétségbe nem esünk, mert Krisztusban, ki magát ma a templomban bemutatá, van nekünk nálad közbenjárónk; azon kedves fiadat, kiben jó kedved telik, mutatjuk mi be neked, és ha bár mi magunkban még olly tisztátlanok volnánk is, az ő szent vérében tisztára mosvák vagyunk, mint a hó; — ő általa gyujtsd meg bennünk az alázatosság és szeretet, a szűztisztaság és béketürés áldott tüzét; az ő kedveért kéméld meg jövőre mezővárosunkat, és lakosit, kik mindnyájan az ő szent nevéről neveztetnek.

Légy te is, minden tiszta szűzek legszűzebbike! kinek Simeon szenvedésre szenvedést jövendölt, mondván: a te lelkedet általjárja a fájdalom tőre! légy te is, minden béketürők legtürelmesbike! ki a földön sok bú és fájdalom könyeket könyeztél, légy te is szószólónk annál, kit egykoron karjaidon hordoztál! fordítsd felénk anyai szemeidet minden szomorúságunkban, szorongattatásunkban és szükségeinkben; — és mivel mi testi szemeinkkel a te kedves

fiadat, mint hajdan Simeon, nem láthatjuk itt a földön: legalább mutasd meg nekünk e nyomorú éltünk után a te méhednek imez áldott gyümölcsét. Oh kegyes! könyörögj érettünk! oh jóságos! könyörögj érettünk, oh édes szűz! könyörögj érettünk mast, és utolsó harczunkban, hogy az Isten szeretetének tüze bennünk folyvást világosabban és vidámabban lángolva égjen és lobogjon, mig csak a bünnek minden szikráját föl nem emészti. Amen.

Ugyan arra.

Mire emlékeztetnek minket a ma megszentelt gyertyák.

(Pinkafő 1832.)

Világosság a népek felvilágosítására, és dicsőségére a te népednek.

(Luk. II, 32.)

Az úr Isten Izraël fiainak az ó szövetségben megparancsolta, hogy egyiptomi szolgaságból megszabadulásuk hálaemlékeül minden első szülött gyermekeiket a templomban bemutatnák. A gyermekágyas asszony, ha fiat szült 40, ha leányt, 80 nap mulva köteles volt a templomban megjelenni, ott a Mozes által parancsolt áldozatot bemutatni, és ezzel elsőszülöttét az oltár szolgálatától megváltani. Mária, ki nem, mint más nők, fimag, hanem a Szentlélek megárnyékozása által szülte a szentek legszentebbikét, az igaz törvényszerzőt, Mária ugyan Mozesnek ime törvénye alá nem esett; de mivel az igaz jámbor lélek mindenkor többet cselekszik, hogysem a törvény szerint cselekedni kötelezhetnék, azért ő is azon a napon, melly Krisztus születése után a negyvenedik vala, fölméne a templomba, és a szerelmes kisded Jezust az atyának bemutatá, benyujtván az áldozatot is, mellyet a törvény a szegényektől kivánt, tudniillik egy pár gerliczét. Ezen bemutatásnál a tiszteletre méltó öreg Simeon is jelen vala, ki a Szentlélektől azon vigasztaló igéretet nyerte, hogy nem fogna addig meghalni, mig a fölkent urat testi szemeivel meg nem látná. Meglátván tehát a kisdedet, örömörvendezés közt vevé azt karjaira, és kegyeletes simogatás közt magasztalá az Istent, előlátásában hirdetvén, hogy ezen gyermek sokaknak romlásúl, és ismét má-

soknak feltámadásúl s jelűl fog lenni, kinek ellene mondatik. A malaszttal teljes anyának pedig a tisztes öreg ezt mondá: általjárja a te lelkedet a fájdalom tőre, hogy kinyilatkoztassanak sok szivekből a gondolatok. Ugyan ekkor az idejében előhaladott koros Anna, ki Istennek éjjel nappal imádkozva és böjtölve szolgált hasonlóan nyilatkozott az üdvezítőről mindazoknak, kik Izraël vigasztalását várták. Igy jelent meg ma először Jezus Krisztus a templomban, mint azon világosság, melly minden e világra jövő embert megvilágosit, a ki ő általa megvilágosíttatni kiván. Jezus Krisztusnak imez első megjelenését a templomban, ime minden világosságnak élő világosságát, ki a napot és minden világosságot teremtett, a katholika anyaszentegyház évenként e mai ünnepén az által jelképezi, hogy a szent mise és egyéb isteni szolgálatra viasz gyertyákat szentel, és égő gyertyákkal örvendetes körmenetet is tart. Valamint az anyaszentegyháznak minden szertartásai nem csak szivrehatók, és épületesek, hanem mélyértelműek és tanúlságosak is: ugy a mai gyertyaszentelés, és a templomnak égő gyertyákkal körüljárása is szivemelő szertartás. Azért mai ájtatosságunkat rátok nézve épületesebbé alig tehetném, mintha röviden megfejtem, hogy mire akar minket tulajdonképen az anyaszentegyház a megszentelt égő gyertyák által emlékeztetni. Tehát mire emlékeztet minket ma és mindenkor a katholika anyaszentegyház az égő viasz gyertyák által? Erre adandó feleletem teszi mai beszédem tárgyát, mellyet hallgassatok figyelemmel.

Az égő viasz gyertyák emlékeztetnek minket 1) Jezus Krisztusra, az igaz világosságra, ki által az előbb halál és sötétség árnyékában ülő pogányok az üdvige igazságában felvilágosíttattak, és azért viszszük mi ma szinte a pogányoktól leszármazvák, kiknek eldődeink még nyolczszázötven év előtt a pogányság sötétségében, és a legnagyobb lelki vak tudatlanságban ülének, ime gyertyákat kezeinkben hálákat adván, és dicsőítvén Istent az üdvigének általunk nyert kegyeletes világosságaért, és dicsérő ének szóval mondván: szent, szent, szent az atya Isten, a fiu Isten, és a harmadik személy a Szentlélek ur Isten! — És valóban igen szépen és helyesen jelképezik Krisztust az égő viasz gyertyák; ugyan is a tűz a viaszgyertyában, mint legfinomabb, lege-

rősebb és legtisztább elem jeleli Jezus Krisztusnak Istenségét, a gyertya maga pedig ugyan annak emberségét, mert, mint tudjuk, Jezus Krisztus igaz Isten és ember egyszersmind. Jezus Krisztusnak lelkét a gyertyának bele, emberi testét pedig a külső viasz jelképezi. A gyertyának bele meggyulad, ég és lobog, ha meggyujtatik, de a viasz nem: igy Jezus Krisztusnak emberi pályáján is csak lelke, és nem egyszersmind teste is, élvezé az Isten látását. Valamint a tiszta viaszt a méhek a virágok tokjaiból gyüjtögetve készítik: ugy Jezus Krisztus szentteste a szent lélek ereje által a minden szűzek legtisztább virága Máriának szűztiszta véréből alakúlt. — Az égő gyertya másoknak világítván, maga magát fölemészti: Jezus Krisztus, midőn a zsidóknak, hogy megátalkodott gonosz szivök sötétségét eloszlatná, mennyei tanítása által elővilágított, az ellene gyülölségből és gonoszságból felgyuladt pajkos nép által keresztre feszíttetett. Valamint pedig az égő gyertya nem használ nekünk, ha másoknak és nem mi nekünk világít: ugy nem használ nekünk semmit Jezus Krisztusnak puszta ismerete, az ő üdvigéjének betüszerű tudomása, ha ezen ismeretet, tudomást életpályánk követendő sinórmértékeül nem veszszük és nem követjük életünkben.

Az égő gyertyák a katholika anyaszentegyházban emlékeztetnek minket 2) a keresztelő gyertyára, melly megkereszteltetésünkkor kezünkbe adatott e szavakkal: vedd az égő gyertyát, és őrizd meg tisztán és sértetlenül a te keresztségi köntösödet. Ezen viasz gyertya pedig keresztelkedéskor azért nyujtatik kezünkbe, hogy általa utóbb, midőn már eszünkkel élni tudunk, visszaemlékeztessünk, miszerint a keresztség ereje és malasztja által Isten fiaivá lettünk, tehát mint a világosság fiainak a világosságban kellene járnunk, nem pedig a sötétségben, és a világosságnak cselekedeteit kellene életünkben gyakorolnunk, ugymint: az alázatosságot, szeretetet, békességet, jóakaróságot, türelmet, szelidséget, hűséget, szemérmességet, mértékletességet, tartózkodást és tisztaságot. A keresztelő gyertyának világa példázza a hitet, mert valamint a gyertyavilág sötétségben világít, és a komor éj homályában járónak az utat megmutatja: ugy kalauzol minket a hit világossága, homályos és vak értelmünket megvilágosítva azon keskeny útra, melly az örök életre vezet. Az égő viasz gyertyának lobogva hevítő tüze a hő

szeretetet példázza, melly nélkül a hit nem használna, mert ha bár hatalmasan erős hitemmel a hegyeket kimozdítnám is helyeikből, de szeretetem nem lenne, hasonló lennék a zengő érczhez vagy pengő czimbalomhoz. Végre a gyertya maga, melly oszlopalakú és fölfelé áll, a mi reményünket jelképezi, mellynél fogva a mulandóktól az örökkévalókhoz, az anyagiaktól a szellemiekhez, a földről az égbe emelkedünk. Tehát e hármas isteni erény által, mellyek a szentkeresztségben belénk öntetnek, t. i. a hit, remény és szeretet által kell nekünk a világosság cselekedeteit cselekednünk. Az arany és ezüstások is világot szoktak gyujtani; az égő gyertyára, ne hogy elalugyék, gondosan ügyelnek, vele a föld gyomrába az arany és ezüst felhozatala végett leereszkednek. Ezt jól megjegyezzétek, mert mi is Jezus Krisztusnak bányászai vagyunk, kiket ő a keresztzsoldjába fogadott, e világba bocsátott, melly mindenféle álelvekkel és tévelyekkel hemzsegve teli van, hogy mi itt, mint a bányászok a föld üregében, az erénynek aranyát sajátunkká tennők az ő, mint örök világosságnak, és az ő szent tanításának kalauzoló világa mellett. Azonban a keresztelő gyertya nem csupán azért nyujtatik kezünkbe, hogy mi az üdvige világossága szerint egyedül magunknak éljünk: hanem hogy világító jó példánk által másoknak is lelki épűlésökre legyünk, mint ezt Krisztus urunk világosan megparancsolta: világoskodjék a ti világosságtok az emberek előtt, hogy lássák ők bennetek a világosság cselekedeteit, és magasztalják az atyát, ki mennyekben vagyon.

Az égő viaszgyertyák a katholika anyaszentegyházban emlékeztetnek minket 3) a halotti gyertyára, melly akkor nyujtatik fásúló hideg kezünkbe, midőn az e világtól elválás pontján vagyunk, és bizonyára nincs semmi, a mi a halál aggodalmát, mellyet előbb utóbb mindnyájan megizlelni kényszerűlünk, helyesebben példázhatná, mint az égő gyertya. Nem egyszer volt alkalmunk láthatni, milly élénken és vidámúl ég a gyertyavilág, és milly bús örömtelenűl szokott az elaludni. Kisértsd meg, önts vizet a tüzre, és hogyan ellenszegűl ez annak, miként összeszedi sustorgás közt minden erejét, hogy csak el ne alugyék. Nem kétlem, többször láttátok, ha valamelly lámpavilág, vagy olaj vagy más gyúanyag hiánya miatt vigan nem éghetett, hogyan szokott lobogni

annak pislogó lángja? hogyan összegyüjtögeti a körötte levő gyúanyagot, mintha az elalvástól visszaborzadna? Illyesmit Szeretteim! a haldoklóknál is, kivált azoknál láthattok, kik még a végvonaglásban is szivökkel a világhoz s annak mulandóságaihoz ragaszkodnak: innen van az, hogy a haldoklók egyik ágyból a másikba örömest vándorolnak, mintha ez által a halált kikerűlhetnék, innen van, hogy majd egyik másik tárgy után kapkodnak kezeikkel, hogy a földön tovább maradozhassanak. Holott nem annyira a haláltól, és e világtól megválásunktól kellene félve tartanunk, mint inkább az utána nyomban következő Isten itélőszéke előtti megjelenésünktől, és az ottani számadástól *lefolyt* életünk fölött. Valljon mittevők legyünk mi erre nézve? Valamint az utas, ha veszedelmes erdőn megyen át, pénzét félre rejti, és nem fényes, hanem vásott ruhában utaz, ne hogy az utonálló rablóktól megtámadtatván kifosztassék: épen ugy kell nekünk még életünkben a világtól és annak javaitól bucsut vennünk, az alázatosság kopott szende köntösébe öltözködnünk, hogy az üdvösség országába szerencsésen elérkezhessünk, és attól a világ hiú kincse s piperés fényüzése miatt meg ne fosztassunk. Ha mi ezt megteszszük: akkor teljes lelki nyugalom, vidámság és ohajtás közt fogunk Simeonnal felkiálthatni: Uram! bocsásd el már mast békével a te szolgádat, hogy szemeim szinről sziure tisztán és világosan láthassák az én üdvezítőmet, kit én az én életemben a homályos hit által imádva imádtam.

Az égő gyertyák még egy nemére kell ma titeket figyelmeztetnem: ezek azon fáklyák, mellyeket a czéhek kézmüves polgárai a halottak koporsói mellett szoktak vinni. Valljon mit jelentenek ezen fáklyák, ezek a mi holt tetemeinknek végső kisérői? 1) Ezek az ideiglen tartó földieknek állhatatlanságát jelképezik; mert valamint az égő fáklyák minket csak sirunkig kisérnek, hol eloltatván sürű füstfölleget terjesztenek el: épen ugy szünik meg, és füstbe száll reánk nézve sirunknál a világ minden dicsősége, a világ minden gazdagsága, a világ minden bája, öröme, gyönyörüsége. A dicsőséget hamuhodás, a gazdagságot porladás, a zajos örömöket ünnepélyes siri csend váltja fel. És milly hamar elenyészik rövid idő mulva az emberek közől a holtaknak még csak emléke is! 2) A fáklyák a temetésnél jelképezik a megholtaknak lefolyt életök

utóhangjait. Kétféle fáklya használtatik, egyik szövétnek, a másik viasz fáklya. Mig mind a kétféle ég, világít mind a kettő, de a szövétnekek vidámabban lobognak, mint a viasz fáklyák. Ha pedig mind a kétféle kioltatik, akkor a szövétnekek orrbántó kellemetlen büzt, a viasz fáklyák pedig kellemes illatot árasztanak el: épen ez az istentelenek és jámborok közti különbség is. Mindketten azon egy világban élnek, és az istentelen gyakran nagyobb zajt üt, és kitünőbben fényeskedik a világban, mint a jámbor. De a sirnál milly különböző érzelem fog el téged oh keresztény! ha egy istentelent és egyátalán köztudomásra ismert bünöst kisérsz el a temetőbe? Vagy ellenben ha egy istenfelő, jámbor eltakarta-tásánál jelensz meg? A Szentlélek a példabeszédekben azt mondja: az igazak emlékezete áldásban marad, a gonoszaké pedig utálatos. Milly kellemes illatot áraszt még ma is mindenfelé a tisztes öreg Simeonnak neve, ki Krisztust mint a világ világosságát magasztalta? Ellenben milly utálatos büzt támaszt Herodes neve, ki a kisded Jezust megölni kereste? Vagy Kaifás a zsidó főpap, Néró, az emberi nem iszonya, Diocletián és az ezekhez hasonló undok keresztény üldözők nevei? Ellenben milly kellemesen hangzik még ma is köztünk a szelid Constantin, a bőkezű Nagy Károly, az apostali lelkű Szent Istvánnak nevei?

Azért Szeretteim! törekedjetek éltetök ép napjaiban az erények illatos virágaivá lenni, és akkor a megválás komoly perczében örömmel fogjátok a halál gyertyáját fásúló kezeitekbe venni, és vidáman fogtok az öreg Simeonnal felkiáltani: üdvezítő uram! bocsáss el békében hozzád költözhetnem. Sőt még sirotok is jó illatú leszen: minden nemes lélek vágyva vágyand ugy meghalhatni, miként ti multatok ki, hogy mielőbb Krisztussal lehessenek. Amen.

Mária méhbe fogadása, és angyali üdvözöltetése,

vagy is

Gyümölcsoltó b. asszony napján.

Mária öröme a mi üdvezítő urunk feltámadásakor.

(Pinkafő 1818, midőn ezen nap Husvét utáni Szerdára esett.)

Mennyországnak királynéja, örvendezzél, mert a kit te méhedben hordozni méltattál, feltámadott, mint előre megmondotta, könyörögj értünk Istennél.

(Igy az anyaszentegyház az ő imanaplójában.)

Jezus Krisztus feltámadásának ünnepe a katholika anyaszentegyházban olly fontos, hogy egész nyolcz napon át ünnepeltetik. E nyolczad alatt az anyaszentegyház az ő naplójában, melly a fölszentelt papok imádságos könyve, szünet nélkül igy kiált fel: ez a nap, mellyet az ur szerzett, örüljünk és örvendezzünk benne. Ezen idő alatt a misékben, levelekben és üdvigékben mind ollyan töredékek fordúlnak elő, mellyek imez örvendetes szent igazságot hirdetik: Krisztus, a világ üdve, halottaiból feltámadott. Valamint pedig a mi napjainkban minden jámbor keresztény örvendezni szokott Krisztus feltámadásán: ugy még inkább örvendezének azon korban, midőn Krisztus urunk sirjából kikelve köztük megjelenék, mindnyájan az ő hű tanitványi és jámbor tisztelői, imádói. De valamennyi közt a kitüntetést legjobban Mária, Jezusnak szent anyja érdemelte meg. Ő élete nehéz napjaiban különösen két sulyos szenvedési napot ért vala, az egyik vala, midőn a tizenkét éves gyermek Jeruzsálemben elmarada, és őt három napig szorongó anyai szivvel keresé, mig végre a templomban megtalálá; a másik vala, midőn tudniillik a köserves anya fiának kereszt kinfájánál állva annak utolsó szavát hallá és kinos halálát látá. De valamint Mária földi pályájának nehéz napjaiban különösen két sulyosan ránehezedő napot ért vala: ugy ő vándor földi életében két rendkivül örvendetes hajnalra is viradott; ennek egyike vala, midőn neki Gábriel főangyal mennyből amaz örvendetes követséget hozá: ime kegyelmet találtál Istennél, méhédben fogadsz, és fiat szülsz, kit Jezus-

nak nevezesz. Ő nagy leszen, és atyja átadja neki Dávid országát, s Jákob házán örökre fog uralkodni, és az ő országának vége nem leszen; a másik örvendetes hajnalra viradott, midőn látá, hogy a föld férge gyanánt megsemmített szent fia a halál sirjából győzedelmesen kiszállott, és neki, mint fájdalmas anyjának örömörvendeztetésére megjelenék. Igaz ugyan hogy a szentirás nem jelenti: valljon megjelent-e Jezus Krisztus az ő feltámadása után az ő szent anyjának: de ki volna képes e fölött csak egy pillanatig is kételkedni? Mert ha bizonyos, hogy ő vala az utolsó, kit Jezus kinos halála előtt nevén szólított, midőn az ő legfájdalmasabb szivét a hegyes tőr általjárta: valójában nem lehet semmi kétségünk, hogy egyszersmind ő vala az első, kinek a hű pásztor feltámadása után azonnal megjelenék, hogy őt vigasztalná. Tiszteljük mi is a szentirásnak ezen néma hallgatását, melly a mi oktatásunkra, nem pedig kiváncsiságunk kielégítésére iratott: de hogyan volnánk képesek ezt helyesebben tenni, mint ha azon örömörvendezés fölött elmélkedünk, mellyel Máriát az ő szent fiának feltámadása eltöltötte? Hiszen a mi ápoló lelki anyánk, a katholika anyaszentegyház is szent háromság vasárnapjáig szünet nélkül igy kiált fel imanaplójában: mennyországnak királynéja! örvendezzél, mert a kit te méhédben hordozni méltattál, feltámadott, mint előre megmondotta, könyörögj értünk Istennél, Alleluja! tehát a husvéti örömmel összeillőleg ma azon örömről fogunk elmélkedni, mellyel Mária eltelék, midőn az ő szent fia Jezus Krisztus halottaiból feltámadott, és anyjának megjelent, miről az első részben; — azután pedig megvizsgáljuk, mi tanulságos van Jezus Krisztus feltámadásában Mária tiszteletére nézve, miről a második részben. Te pedig mennyországnak királynéja! könyörögj Istennél a hithirdetőért és annak hallgatóiért, hogy azok a te szent fiad feltámadásán, és ez által nyert méltóságodon örvendve örvendezhessenek.

Hallottuk fájdalmas pénteken a Kálvária hegyén, milly hegyes tőre a fájdalomnak járta legyen át Mária szivét, midőn szent fiának kereszt kinfájánál mélyen meghajolva áll vala; elképzelhetjük azon nagy fájdalmat, mellyet ő érzett, midőn fia a keresztről levétetett, és a sziklakoporsóba tétetett; hiszen a mi szivünk is,

ha bár azt kedvesének sirba vitelénél a legszilárdabb állhatatossággal törekszünk elnyomni, rendesen leginkább akkor meg szokott indulni, midőn az életében nekünk kedves holt tetem a sir gödrébe leereszteték, midőn a föld hantjai a koporsóra tompa szivrázó hangon legördűlnek. Mély szomorba merűlve, mint mi szoktunk, midőn lelkünk legkedvesebbeit a sirba kisérjük, tért Mária a köserves anya vissza a városba, és csak az imádságban, igen, a szivnek ájtatosságában keresett erőt s lelki vigasztalást, teljesen az Isten bölcs intézkedésére hagyatkozván. Igy részint mély szomoruságba, részint mély szivbeli imádságba merűlve tölté el a fájdalmas anya fia kimulása napjának estvéjét a nagyszombatot, és a rá következő napnak hajnali biborodását. Hihetőleg husvétnak kora viradtán is imádkozó szive ömledezéseivel foglalkozék; hihetőleg ő, ki szent fiának minden szavát megszokta szivében őrizni és fontolgatni, akkor is amaz igékről elmélkedék, mellyeket fia utolsó fölmenetelekor Jeruzsálembe mondott: ime! fölmegyünk Jeruzsálembe, és mast teljesűlni fog az emberfián mind az, mit róla a próféták megirtak, mert átadják őt a pogányoknak, megostorozzák, megpökdözik, és megfeszítik őt, de harmad napon ismét fel fog támadni. — E szavak a mennyei tisztaságú szűzben részint azon fájdalmakat, mellyeket kedves fia szenvedett, részint a remény örömérzelmeit gerjesztek föl, mert ma vala azon várva várt nap, mellyen az ő szent fia felfogna támadni. Illy körülmények közt bizonyára a fájdalom kinos könyei a várt öröm édes könyeivel vegyűlve gördülének le az érzékeny anyának szűz arczáján. És azon pillanatban, midőn bú és remény szivében egymással vetekedének, megjelenik előtte dicsőűlt testben zárt ajtóknál a feltámadott fiu Isten. Ne sirj, volt hihetőleg üdvezlő szava, mint egykor Náim özvegyéhez, ne sirj, édes anyám! üdvözlégy inkább, és béke legyen veled, mert ihol én élek, és a nagy követ, mellyet sirom ajtaja elé hengerítének, összezuztam, mast az enyém minden hatalom a mennyben és a földön, kezemben van a holtak országának kulcsa, és a mit én bezárok, azt senki többé ki nem nyithatja. Ne sirj, édes anyám! én a te fiad leszárítom nedves arczaidról könyhullatásidat, mellyeket csurogni láttam az én halálos keresztemnél, és én azokat drága örömgyöngyökké változtatom. Ne sirj, én nem halok meg többé, mert hogy egyszer meghaltam, ennek oka a bün vala, mely-

lyet én ma örökre legyőztem, mast meg van örökre rendíthetlenűl alapítva azon ország, mellyről Gabriel főangyal az én fogantatásomkor hozzád szólott, hogy Dávid országát nekem fogja adni az én atyám, és országomnak nem leszen vége, mast az uj szövetség országa meg van erősítve, és a pokol kapui sem vehetnek azon többé erőt minden erőszakos hatalmukkal. Mától fogva én uralkodom Dávid házán és az én országomnak vége soha nem leszen.

Oh Szeretteim! milly örömre gerjedhete Máriának szive, midőn kedves fiát testileg, az ő megdicsőített testében maga előtt látta! Midőn beteg ágyban sinlődő kedves gyermekeitek, kik mellett egész éjeket álom nélkül átvirasztottatok, felgyógyulnak, nem de drága jó szülék! a ti örömötök leirhatlanúl nagy szokott lenni? Valamint ha tieiteket valami ohajtott mulandó szerencse éri e földön, e fölött annyira tudtok örvendezni, hogy még álom sem jő szemeitekre. — Honnan már könnyen képzelhetitek, millyen örömérzés foghatta el Máriának szivét, midőn ő az előbb sebekkel egész testében elborított, vérével egészen elöntött fiát mast a halhatatlanság dicső köntösében maga előtt állva szemlélé? Oh mennyivel forróbb szeretettel, hogysem Magdolna a koporsónál, borúlhatott le Mária az ő szent fiának lábaihoz, és azokat átkarolva milly érzékenyen szólalkozhatott ő: Jezusom! az én legkedvesebb fiam! ki a halál fulánkját ártalmatlanná tetted, és a sötétség fejedelmét, ki neked ártani nem tudott, legyőzted! oh milly dicsőn fénylenek a te sebhelyeid, mellyeket az emberi nem üdveért testeden kaptál! — miként még a tündöklő nap derűlt fényénél is dicsőbben ragyogsz te ma, kiben még három nap előtt tetőtől fogva talpig nem vala ép tag, melly össze ne marczangoltatott volna! Oh Jezusom! kedves fiam! milly szép vagy te, én a te anyád elolvadok a szeretet és örömtől feltámadásod fölött.

Ihol Szeretteim! igy rebeghete Mária (mert a nagy öröm bizonyosan nem engedé neki, hogy sokat beszéljen, hanem inkább többet érezzen), igy rebeghete, mondom, az örvendetes anya, midőn feltámadott fiát maga előtt uj életben, és dicsőűlt testben először megpillantá. A mi kedves üdviróink, ugy látszik, azért hallgatnak Mária nagy örömének magasztos érzelmeiről, mert azokat ők teljes mivoltukban utólérni, utánérzeni, és annál kevésbé leirni képesek nem valának; a katholika anyaszentegyház is többet érez, hogy sem e kevés szavakben mond: mennyországnak király-

néja! örvendezzél, Alleluja! mert a kit méhedben hordozni méltattál, Alleluja! feltámadott, mint előre megmondotta, Alleluja! könyörögj értünk Istennél, Alleluja! és a sok Alleluja, mellyet e rövid imádsághoz csatol, egyenesen ama nagy öröm kifejezésére céloz, mellyet Mária érzett, midőn Krisztus az ő szent fia feltámadott és anyjának megjelent. Lássuk már mast mi tanúlságos foglaltatik ezen nagy eseményben mi reánk nézve.

1. tanúlság. — Krisztus feltámadása és az ő anyja előtti megjelenése tanít minket, hogy a legnehezebb, legnyomasztóbb szenvedések is, ha azokat állhatatosan csendes lélekkel eltürjük, végre kimondhatatlan nagy örömmé változnak át. Nincs különben Szeretteim! minden szenvedés uj örömöknek előkövetje azokra nézve, kik hallgatni és türni, türni és hinni, hinni és szeretni tudnak. Minden szenvedés édes-köserű; köserű, mert szenvedés, édes, mert uj örömök forrása. Vajha ezen szent igazságot minden szenvedő lélek felfogná és követné! türj és szenvedj, higyj és bizzál te ártatlanúl rágalmazott és üldözött lélek; hallgass, ha ellened igazságtalanúl fecsegnek, imádkozzál buzgón, s ne feledkezzél meg imádságodban rágalmazóidról; mert légy nyugodt, Isten fog a te ártatlanságod fölött itélni, ki azt napfényre deríti, mint hajdan Szuzanna ártatlanságát kiderítette; — türj és szenvedj, higyj és bizzál, bárki vagy, te szegény nyavalgó, ki az év háromszáz hatvanöt napja közől alig élsz hármat tökéletes egészségben, hallgass és ne duzzogj az Istennek bölcs és mindenkor szeretetteljes intézkedései ellen, imádkozzál erőért kereszted elviselhetésére, és az Isten, ki a te szenvedésid könyeit látja, vigasztalódás után sohajgó szived fohászait hallja, bizonyára téged nem hagy vigasztalás nélkül. Türj és szenvendj, higyj és bizzál, ki e siralom völgyében vég nélkül gyötörtetel, kereszted csak azért görbít meg téged, hogy a mennyország kulcsait veled megtaláltassa, és azzal az örök örömök kapuit megnyithasd, mert Krisztusnak is előbb szenvednie kellett, és csak szenvedése után mehetett be az ő atyjának örömeibe; Máriának is előbb szenvednie kellett, és csak azután részesülhetett az ő szent fia feltámadásának örömeiben. Hasonló a mi sorsunk is, itt a földön az Isten legkedvesb fiainak, Krisztus igaz testvéreinek szenvedniök, sokat kell szenvedniök, hogy az örök dicsőségbe eljuthassanak; a ki szenvedni nem

akar, a ki a keresztnek sulya alatt türelmetlenül duzzog: az elveti magától a mennyország kulcsát, holott azt a szeretet atyja a rámért keresztben kezeibe nyujtotta vala.

2. Krisztus urunk az ő feltámadása által a déli napfénynél világosabban megmutatta, hogy ő az élet és halál ura, és valóságos Isten fia, kinek minden tanításai, igéretei és fenyegetései örök szent igazságok fognak örökre maradni. Ha pedig Krisztus a feltámadott az Istennek valóságos fia, a mint ő ezt feltámadása által czáfolhatatlanul bebizonyitotta: tehát Mária, ki őt az időnek teljességében a Szentlélek megárnyékozása által szülte, valóságos Isten anyja; — tehát azon test és vér, mellyet Évának leánya az ő legtisztább szűz testéből és véréből a benne megtestesült Igének adott, mast mennyben az ő atyjának jobbján megdicsőíttetett; — tehát azon test és vér, mellyet mi az oltári szentségben jelenleg, mint valóságos husvéti bárányt magunkhoz veszünk, ugyanazon test és vér, mellyet az örök Ige valaha Mária méhében magára öltött; tehát Mária Jezus Krisztusnak az ő fiának az atyánál kitüntetésében lelkiképen részesül, és mivel az ő fia az öröktől fogva dicsőített Isten fia, tehát Mária, mint a lórétomi litániában helyesen mondjuk, minden angyalok királynéja, minden szentek királynéja. Ha végre Jezus Krisztus az Istennek valóságos és természetes fia, és Mária az ő anyja: akkor Mária Istennél értünk nem könyörög egyedül mint annak szolgáló leánya, a milly módon az angyalok és szentek, mint Isten szolgái értünk esedeznek, hanem ő egyszersmind ugy is könyörög értünk, mint Istennek szent anyja; — és ha szent Pál állítása szerint az atya a fiut, öröktől fogva azon tisztelettel tekinti, mellyel neki tartozik: bizonyára Jezus is az ő anyját azon tiszteletből, mellyel a fiú az anyának tartozik, meghallgatja. — Ha Krisztus halottaiból fel nem támad vala, Mária az ő anyja szánalomra legméltóbb anya lett volna, mert őt fiára nézve a lehető legkeményebb csapás érte e földön: mast azonban feltámadott Krisztus bizonynyal, és azon pillanat óta boldognak hirdetik Máriát minden nemzetségek, mert nagy dolgokat vitt vele végbe a hatalmas. Mast tisztelik őt a mennynek fejdelmei, és milliói meg milliói a hiveknek a katholika anyaszentegyházban, mindenütt, hol az ég övei alatt Jezus neve hangzik, egyszersmind e név: Mária, is tisztelettel mondatik ki. Ihol Szeretteim! illyen a méltóság, illyen a dicsőség, melly

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 271 von 618

Máriára háramlik az ő fiának Jezus Krisztusnak feltámadása által.

Mária az Isten anyja, kinek könyörgése az ő fia, a fiu Isten előtt hathatós. Tiszteld azért őt keresztény katholikus ember! de ugy tiszteld őt, mint ő tiszteltetni akar, tiszteld az anyában annak fiát, és tégy meg mindent, a mit ő neked üdvigéjében parancsol. Tiszteld az Isten anyját főképen te kedvelt fiatalság! de az által tiszteld őt, hogy általa Jezust kérjed az ártatlanság és szűztisztaság köntöseért, melly nélkül te sem Krisztusnak sem az ő édes anyjának kedveltje nem lehetsz. Tiszteljétek az Isten anyját ti kedves házaspárok! de őt főképen az által tiszteljétek, hogy az egymásnak esküdt hűséget szentűl és sértetlenűl megtartsátok, mellyet ti az oltárnál Isten előtt esküvéssel igértetek; a házasság kellemetlen terheit szinte mint kellemes örömeit egymással megosztva testvérileg viseljétek; és tőle tanuljatok minden körülményeitekben az Isten akaratára hagyatkozni; mert ezen hűség, testvéri hajlandóság, és keresztény türelem nélkül sem Krisztusnak, sem Máriának bármi ájtatosságtok kedves nem lehet. Tiszteljétek az Isten anyját ti kedves szülék! de főképen az által tiszteljétek őt, hogy ti is, mint hajdan ő, gondos őrködéssel vigyázzatok gyermekeitekre, és házi cselédeitekre, azokat józan felvigyázat és szigoru fegyelem alatt tartsátok, a bünnek csuszamos utjától okosan és óvakodva távolítsátok; mert ezen éber őrködés, okos fegyelem és gondos óvakodás nélkül sem Krisztusnak, sem az ő anyjának Máriának semmiféle ájtatosságtok kedves nem lehet. Tisztelje, igen, ismételem, tisztelje minden keresztény lélek az Isten anyját, de ne csak szájjal tisztelje, melly néhány imádságot lélektelenűl leperegjen; ne csak puszta lábaival tisztelje, mellyek valahová bucsura a fölsebesűlésig fáradtan szaladozzanak, a sziv pedig az alatt a kedvelt bün tárgya mellett otthon mulatozzon; ne csak puszta kezeivel, mellyek talán a szent szűzhöz intézett imádságokban összekulcsolva az égfelé emelkednek, vagy némi áldozatok bemutatására, lámpák és más gyertyák meggyujtására kiterjeszkednek, a sziv pedig az alatt a bujakéj, kevélység, szeretetlenség, fösvénység és más förtelmes bünök vad tüzlángjától pokolfeketévé égettessék : hanem tiszteljétek őt az által hogy az ő alázatosságát és szeretetét, az ő türelmét és szelidségét, az ő erős hitét és szűztisztaságát kövessétek; mert csak illyen tisztelet kedves Mária előtt, és azokat, kik nem illyenek, sem ő, sem az ő kedves fia meg nem hallgatja.

Örvendezzél tehát mennyországnak fölséges királynéja! a te kedvesed feltámadásán, és kérj tőle nekünk is malasztot, hogy büneink koporsójából feltámadván mi is örvendhessünk a te és a te szent fiad dicsőségében. Te magasztosan megdicsőített Isten anyja! már mast szinről szinre látod fiadat, kit mi csak kenyér szinében látunk az oltári szentségben, de azon élő hittel látunk, melly szerint mi reánk nézve is meg fog érkezni azon idő, mikor leesik a kenyérfödél, és a mi hitünk látássá változik: addig pedig könyörögj értünk, oh! mennyországnak királynéja! addig szivünk igaz alázatosságában fiui bizodalommal gyakrabban fogunk az ő szent asztalához járulni; — igy a jóban folyvást ujolag megerősíttetve, a bün salakjából kitisztúlva, képesek leendünk a mennyei Jeruzsalem minden utain és utczáiban a feltámadott báránynak, a te fiadnak veled és a téged környező szentekkel az örök Allelujá t énekelni. Amen.

Fájdalmas Péntekre.

(Pinkafő 1822.)

Mikor látta volna Jezus az ő anyját, és a tanítványt, kit szeret vala, a kereszt mellett állani, monda az anyjának: asszony! ime a te fiad!

(Ján. XIX, 26.)

Midőn Mária a malasztteljes anya kedves fiát a kisded Jezust negyvennapi tisztúlása ideje után a jeruzsálemi templomban Istennek bemutatta: azt a tiszteletre méltó öreg Simeon remegő karjaira vevén, a pogányok világosságának, és Izraël vigasztalásának s dicsőségének nevezte, és azon jelnek, mellynek mindnyájan ellene mondanának, s melly tételték sokaknak romlására és föltámadására Izraëlben. Midőn pedig a kisded fiut ismét anyja karjaiba visszaadta, igy szólott az örvendve örvendező szűz anyához: a te lelkedet általjárja a fájdalom tőre, hogy kinyilatkoztassanak sok szivekből a gondolatok. — Mit Simeon a Szentlélek sugalatából előre jövendölt, az 33 év mulva tökéletes teljesedésbe ment, mert az Isten igéje csalhatatlan és változhatatlan, melly előbb utóbb minden esetre teljesedik. Krisztus, a világ üdvezítő meg-

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 273 von 618

váltója, mint tudjuk, a leggyalázatosabb kereszthalálra ítéltetett, és a legdühösebb gunykaczaj s szidalmazások közt a gonosztevők vesztőhelyére kikisértetett. Igy az ártatlannak összemarczangolt szent testéről minden ruháját meztelenre lefosztották, uj sebekkel megrakván, tompa szegekkel a gyalázat keresztére szegezték, és két lator közt megfeszítették. — A mélyen levert anya Mária több jámbor asszonyokkal kiséré a keresztmenetet, valljon milly fájdalmas, milly szorongó szivvel, milly elköseredett lélekkel? ezt Szeretteim! könnyebb képzelnetek, hogysem én gyönge szavakkal leirhatnám. Eleinte a nagy néptömeg és sürű tolakodás miatt nem közelithete a kereszthez; de miután a kiváncsiak néző serege lassan lassan megkevesbedett, s a vesztő helyet oda hagyta: ekkor Mária a kereszt alá közelebb juthatott, és ez vala azon időpont, mellyben az őszbeborult agg Simeon jövendölése teljesedésbe ment: a te lelkedet hegyes tőr fogja általjárni, mert ekkor ama kegyteljes anya, kit Isten minden asszonyok fölött megáldott, a szenvedés tengerének mélységébe merült. — És ezen szivet lelket hegyes tőr gyanánt átjáró iszonyú nagy szenvedés mély titkát állitja előnkbe e mai nap, mellyet az anyaszentegyház fájdalmas péntéknek nevez. Hogy pedig ezen egyházi intézkedést üdvös hasznunkra fordítsuk: elmélkedjünk ma bővebben Máriáról a kereszt alatt, és Jezusról a kereszten. Mire tanít minket Mária a fájdalmas anya a kereszt alatt? erről az első; mire tanít minket Krisztus Jezus a kereszten? erről a második részben.

Milly nagy vala a kegyelem, mellyet Mária Istentől nyert vala, ezt neki Gábriel fő angyal Krisztus megtestesülésének üdvözlő hirdetésekor világosan kijelentette. Üdvözlégy Mária, igy szólott a mennyei követ, malaszttal teljes, úr vagyon teveled, — áldott vagy te az asszonyok között! — milly boldog vala ekkor Mária, midőn ezt a Szentlélektől ihletett Erzsébet asszony nyilván hirdette: boldog vagy te, monda ő, mert hittél, és boldognak hirdetnek téged ezentúl minden nemzedékek! mert minden, a mi neked mondatott az angyaltól, teljesedést fog nyerni. És mennyire dicsőitik s boldognak hirdetik Máriát minden nemzedékek: ennek elég világos bizonysága világszerte a boldogságos asszonynak minden ünnepe, elég világos tanusága ime fájdalmas péntek is; és valljon ki volna képes azon ezer meg ezernyi üdvözlégy Mária elmondását számba

venni, melly csak e mai nap is a mennyország királynéjának és szomorúak vigasztalójának tiszteletére az egész föld kerekségén ájtatos szivvel elrebegtetik? — Azonban Szeretteim! minél magasabb vala a kegyelem, minél nagyobb vala a szeretet, minél kitüntetőbb a kedvesség, mellyet Mária Isten előtt talált: annál mélyebb vala a fájdalom tengerének zajló öble, mellybe Máriának elmerülnie kell vala; mert örökre tagadhatlanúl csalhatatlan igazság marad az, hogy az Isten, kit kedvel, fedd, és kit az Isten az ő szeretetével ápolgat, ostorával is meglátogat. Elmélkedjünk csak egy kissé fölötte: milly mélyen sebző, milly fájdalmasan szivvérző, milly szorongatva lélekepesztő lehetett azon hegyes tőr, melly ma Mária szép lelkét a kereszt alatt általjárta. Ihol! ma ő kifeszített karokkal sebekkel megrakva, egész arczában és minden alakjában borzasztólag eltorzítva látja a kereszten, kinek születését neki a főangyal igyen hirdette: nagy leszen ő, és a magasságbeli fiának fog neveztetni, átadja neki Isten az úr az ő atyjának Dávidnak fejdelmi székét, és uralkodni fog ő Jákob házán örökre, és az ő országának soha vége nem leszen; — ma ő gonosztevők közt a leggyalázatosabb vesztőhelyen látja azt, kinek e világra születését a mennyei angyalok serege dicsénekkel magasztalá, mondván: dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békesség a jóakaratú embereknek; — ő ma látja azon kegyszemeket, mellyek senki nyomorultat látatlanúl nem hagytak, a fájdalom könyeitől elborítva, azon szent ajkakat megfásúlva, mellyek annyi szenvedőket megvigasztalának, azon szent kezeket, mellyek olly sok csudákat cselekvének, olly sok éhezőket kielégítének, tompa szegektől átszuratva, — ő látja azt, kit még néhány nap előtt dicsőítve magasztalának: Hoziánna! áldott, ki az úr nevében jő, üdv a Dávid fiának! mast a leggyalázatosabb káromlásokkal szidalmaztatva; — szóval: ő annak szent fejét tövissel koronáztatva látja, kegyes arczát durva csapásoktól eltorzítva, egész szent testét tetőtől talpig vértől elöntetve, — a fájdalomtól szive majd nem ketté reped, és köservesen várja azon pillanatot, midőn az ő egyetlen legdrágább szeme fénye a halál lehető legkínosabb gyötrelmei közt az ő szent lelkét kiadja. — Igen, oh igen ekkor érezte hasogató élét azon szivrepesztő hegyes tőrnek, melly lelkét, keblét és minden csontjainak velőjét is iszonyú szurások közt általjárta. Nagy, — igy kiálthatott ő föl Jeremiással, fölötte nagy az én

szivem fájdalma! és valljon miért kellett Szeretteim! Máriának a szenvedés illy tuláradatos poharát kiürítnie? azért, mert kedvet talált Isten előtt, mert ő Istennek választotta volt, hogy a mennyei dicsőségben minden szentek fölé emeltetnék, ez vala oka, miért Máriának Krisztussal a szenvedés nehéz keresztutját együtt kelle viselnie.

Illyen sors vár mindazon keresztényekre is, kiket Isten a tisztelet edényévé tenni öröktől fogva határozott; ollyannak ugyanis a szenvedés tüzpróbaján át kell mennie, minden salakból kitisztúlnia, kit az úr az örök dicsőségre választott. Semmi hamarább és könnyebben el nem felejteti velünk Istenünket, mintha folyvást a szerencse kedvező karjai közt ringattatunk. Mig ép egészségesek, elégültek és minden ügyleteinkben szerencsések vagyunk: addig vajmi könnyen feledjük, hogy mindenünk, mit birunk, minden örömünk, mit élvezünk, az Istennek csupa ingyen adománya s ajándéka. De ha váratlan kemény csapások érnek, ha földi javainkban nagy kárt vallunk, ha tekintélyünk csorbúl, vagy tisztelet s hirnevünk az emberek előtt mélyen csonkúl, vagy kínos nyavalya beteg ágyunkhoz hosszabb időre leköt: illyenkor többnyire az égre vetjük föl szemeinket, és fölkiáltunk: — Oh! az úr az, ki engem látogat, az ő hatalmas kara az, melly engem keményen sujt. — Mig egészségesek vagyunk, kivált vérmes ifjuságunkban, vidáman és gond nélkül a világ kéjelmei közt éljük le napjainkat, és kikaczagjuk s gunyoljuk azokat, kik minket jámborságra, erényességre intenek, serkentenek. — De alig szegez le a beteg ágyhoz minket valami nyavalya, alig sulyosodik vállainkra bármi kereszt, vagy szenvedés: azonnal megnyilnak szemeink, és szomorúan kell tapasztalnunk; hogy nyavalyánk ifjuságunk büneinek eredménye, és a mértékletlen fölbőszülés, fajtalanság s bosszuállás következményeit egész testünkben fájdalmasan érezzük. — Mast fölébred, és fölszólamlik kebelünkben tekintélyes szózatával az idáig elaltatott lelkismeret: minden nyomorodnak, mellyben sinlődöl, senki más, hanem egyedül tenmagad vagy oka! Ezen szózatot elnyomni már többé nem áll hatalmunkban, és Isten s ember előtt kényszerűlünk bevallani, hogy az üdvösség utját önkényt hagytuk oda, és önkényt tértünk át a kárhozat tágas ösvényére; mast élenken és világosan belátjuk, hogy a bün által épen semmit nem nyertünk, holott általa végtelen sokat vesztettünk;

mast azon bünt, melly minket jó napjainkban annyi sok szép gyönyörökkel kecsegtetett, és indulatainkat mind inkább és inkább föllázította, legnagyobb ellenségünknek ismerjük, azon gonosz ellenségnek, ki életünk legdrágább kincsét, a csendes lelkismeretet tőlünk már itt a földön elrabolja, azon felül pedig a tulvilágon örök boldogságunkat is veszélyezteti. — A földi s testi nyomor bekövetkeztével az Isten kegyelme s malasztja lelkünkben szivesebb fogadásra talál. — Bámolva álmélkodunk mi ekkor az úr hosszu várakozásán, ki a mi javulásunkat olly sokáig várni kegyeskedett. — Örvendezünk mi ekkor az Isten atyai szeretetében, ki minket az ő irgalmával olly kegyesen kinálgat. — Elkezdjük a bünt, mint lelkünk legnagyobb ellenségét utálni, és Istent, midőn ő minket ostoroz, mint leghivebb barátunkat szeretni. — Az értünk szenvedett és meghalt üdvezítőnk szenvedései s halála fölötti elmélkedés, és annak meggondolása, hogy ő a kereszten a bünös embert az ő mennyei atyjával kiengesztelte, inkább és inkább erősíti bennünk az Isten irgalmában helyzett bizodalmunkat, és inkább s inkább fölélesztí bennünk a bün utálatát. — Elvégre azon erős fogadásra fakadunk, hogy azon pusztításoknak, mellyeket lelkünkön a bün okozott, kerüljön bármibe is, megszüntessük és helyre pótoljuk. Igy az üdvös nyomor, a kedves szenvedés és kereszt lelkünket lassanként lecsillapítja, és lecsendesíti; valamint tudniillik a kertész a fát megnyesi, hogy több gyümölcsöt hozzon, ugy az atya is az ő kedvelteit mindaddig nyesegeti csapásaival, mig azokat szeretetére inkább és inkább méltóvá teszi. Azért mondja szent Pál apostal is : a szenvedés, melly mast nem örömünkre, *hanem* inkább szomoruságunkra láttatik lenni, útóbb az igazság béke gyümölcseit szerzi meg az őt gyakorlóknak. A mennyei atya tudniillik a bünösöket szinte mint az igazakat egyiránt fenyíti; — a bünösöket, hogy azok a fiui szeretet ösvényére visszatérjenek, — az igazakat, hogy azok még inkább megigazúljanak. Épen azért teljes lehetetlen kereszt és szenvedés nélkül boldogokká lennünk, mert ha magának a megtestesült ártatlanságnak is előbb szenvednie kelle, mielőtt ő az ő örök dicsőségébe bemehetne; ha Máriának a malasztteljes anyának fájdalmas anyává kelle lennie, mielőtt mennyország királynéjává lehetne : hogyan is emelhetnénk mi panasz szavakat az ég ellen szenvedéseink miatt, mi bünösök, mi lázangók, mi lázítók, mi az Isten ellen fölkelők? — Örüljön

azért minden keresztény, ha e siralom völgyében a szenvedés különféle tüzpróbáin keresztül vitetik, mert ez által valamint szive lelke tisztúl, ugy jövendő dicsőségének koronája is biztosúl.

Mária, a kereszt alatt lelkében leverve álló anya az ő szive nagy fájdalmában ohajtva várta az ő kedves fia iszonyú szenvedéseinek végét, melly nem sokára be is következett, mert hiszen mindazokhoz, kik szivökben szorongattatnak, az Isten legközelebb áll. Krisztus Jezus látta a köserves anyát az ő nagy kinaiban, azon kinokban, mellyekhez hasonlót még senki anya e földön nem szenvedett. Ő tehát, ki a malasztteljes anyát forrón szerette, ki neki Názárethben harmincz esztendeig engedelmes vala, megakarta vigasztalni, és a kínos keresztfán sem akarta a szomorgót elhagyni. Közel tudniillik a fájdalmas anya mellett álla János, a tanítvány, kit az úr szeret vala, ki csak néhány órával előbb az utolsó vacsoránál még kedves mestere ölében ül vala, midőn az üdvezítőnek halálra kékült ajkai szólásra mozdulának, a vigasztaló szeretet hangján rebegvén: asszony! ihol a te fiad! ez fogja neked ezután gondodat viselni, és nálad az én helyemet kipótolni; — neked pedig János! ihol a te anyád! támogasd őt öreg napjaiban, vigasztald nyomorúságában, segítsd tehetetlenségében. — És azon órától fogva János Máriát magához vevén, gondoskodott róla, mennyire csak tőle telik vala.

Ime! keresztény ifjak és leányok! a haldakló üdvezítőben az anyáink iránti fiui szeretet példája! vegyétek ezt lelketökre, elevenítsétek föl szivetekben. A forró gyermeki szeretet szüléitek iránt gyuladjon föl lelkeitekben akkor, igen leginkább akkor, midőn azok már elaggott gyönge koruk miatt ollyan állapotra jutottak, hogy nem képesek az életök föntartására szükségeseket megszerezni. — Emlékezzetek csak, de élénken emlékezzetek vissza a ti gyermeki és ifjui korotokra, kiknek köszönhetitek csecsemői dajkáltatástokat, fölneveltetéstöket, taníttatástokat, és mindenetöket, mik vagytok, vagy a mivel birtok? valljon nem a ti jólelkű szüleitek valának-e azok, kik rólatok gondoskodtanak, titeket ruháztanak, és mindennapi eledellel elláttanak? valljon nem-e a ti jószivű szüléitek valának azok, kik kedvetökért magoktól legjobb falatjokat is megvonták, miattatok sok nyugtalan éjeket töltöttek, és értetek kora hajnaltól sötét estig munkálkodtak és izzadva fáradoztak? Nem volna-e tehát a legnagyobb hálátlanság, a legvétkesebb kötelességi

mulasztás, ha ti ő róluk az ő öreg napjaikban megfeledkeznétek, vagy irántok goromba durvasággal viseltetnétek, őket mogorván megtámadnátok, daczos tekintettel megbántanátok, és azokat nem csak inségben szükölködni engednétek, hanem még el is hagynátok és megvetnétek? Oh keresztény ifjak és leányok! óvakodjatok üdvösségre teremtett lelkötöket illy embertelenséggel, melly maga után elkerülhetlenül nagy büntetést von, megterhelni, s általa fejetökre kárhozatot hozni; — sőt inkább igyekezzetek elgyöngült szüléiteknek izzó munkában megőszült köserű aggkorát a jótékony szeretet munkái által édesíteni, hogy igy az ő nyugalmas ágyokból szüléi áldásuk rátok szálljon, hogy lelkismeretetök szemrehányása nélkül szelíden zárhassátok be azoknak a halál által elsötétűlt szemeiket, és hogy végre szivszorúlás nélkül siránkozva kisérhessétek a sirba azok elhült hideg tetemeit, ne hogy lelkisméretetök a következő kemény váddal álljon föl ellenetek: Te a te szüléid deszkáit azok szomorítása és durva bánásod által előbb meggyalultad, hogy sem ahhoz az asztalos mester hozzá fogott volna.

De a kínos kereszten anyját Jánosnak ajánló Krisztus nektek is oh drága szülék! épületes tükörűl szolgálhat. Ti ugyan minden időben szentűl és mulaszthatlanúl tartoztok gyermekeiteknek az úr félelme és egyéb erények példája által világoskodni: de leginkább köteleztettek ezt életetök végső órájában tenni. Ezen ünnepélyes és komoly órában, midőn nem sokára az Isten itélő széke előtt megjelentek, ott a ti gyermekeitek neveléséről számot adandók, ezen ünnepélyes és komoly órában kell, hogy a ti hitetek Istenben és Krisztusban legélénkebben, a ti reményetek legbizodalmasabban, a ti szeretetetök legforróbban fényeskedve világoskodjék, ezen ünnepélyes és komoly órában illik is, sőt kell is, hogy a ti jámborságtok és erényes példátok eltörülhetetlen benyomást hagyjon hátra gyermekeitek szive s lelkeikben. A ti halálos ágyatok tudniillik tükre legyen minden keresztény erénynek a ti gyermekeitekre nézve, mellyben ők titeket, egész életpályátokat, valahányszor halálos ágyotokra pillantanak, hiven és üdvösen eleibök tükrődzeni láthassák. A haldokló szülék áldása, ugymond a Szentlélek, a magzatoknak házakat épit és átszáll a jámborok nemzedékeire. Azon jó és üdvös tanítás, mellyet a haldokló atyának elhalaványúlt ajkai rebegnek, vagy melly a kedvelt szenvedő anyának kék szájából

ömledez, örökre termékeny mag marad, melly előbb utóbb bizonyosan ideiglenes szinte mint örök gyümölcseit megtermi. Balkezetekben a megfeszített üdvezítő képét tartva, pillantsatok azon gyöngédséggel, mellyel Jezus a keresztről anyjára pillantott, ti is a ti gyermekeitekre, mondván: fiaim, vagy leányim! az én fölloszlásom napja elközeleg, érzem minden tagjaimban bekövetkező föloszlásomat. Bő kincset utánam nektek nem hagyhatok, de, igen is, az én jó példámat és végső áldásomat. Én meghalok, én a ti atyátok! meghalok, de az Isten meg nem hal, ő a ti atyátok leszen, hiszen ő nekem is Istenem és atyám vala. — Én meghalok, én a ti anyátok! meghalok, de azon örök szeretet, ki rólam e siralom völgyében meg nem feledkezett, rólatok is fog gondoskodni, és titeket helyettem anyai gonddal ápolni. Legyen mindenkor Isten a ti szemeitek előtt, és óvakodjatok a büntől, ne gyalázzátok meg hamvainat siromban, és azon csekélységet, mellyet utánam örökletek, oszszátok meg egymás közt békes és szent testvéri szeretetben. Szeressétek egymást és öleljétek egymást mint egy atyának s anyának gyermekei, — ott Szeretteim! ismét meglátjuk egymást minden fájdalom és bú nélkül, fogadjátok tőlem végső áldásomat, melly nem puszta megmerevült ajkaimról, hanem végső perczemig értetek forró szeretettel dobogó szivem mélyéből származik. — Onnan fölől is szünet nélkül le fogom rátok hinteni anyai áldásomat, ti pedig imádkozzatok értem kimuló anyátokért. Illyen tanító szék, illyen intés a halálos ágyból soha nem téveszthetí el üdvös hatását, bizonyosan megfogja teremni áldásos gyümölcseit.

Azért Szeretteim! kik ma a fájdalmas anyának tiszteletére e kálvária hegyen egybegyülekeztetek, kettőt jegyezzetek jól meg a ti lelki üdvötökre: először hogy a szenvedés idején, melly rátok következik, mindenkor azon drágalátos pohár legyen a ti szemeitek előtt, mellyet nektek a ti mennyei kedvestek Jezus Krisztus nyujt, ki övéit minél inkább kedveli, annál keményebben fenyíti; másodszor tanúljátok meg szüléiteket öreg napjaikban a régi szeretettel és hűséggel ápolni, és halálos ágyaitokat üdvös tanító székké tenni. De mivel halálos ágyunk épületes és tanúlságos nem lehet, ha egészséges korunk életpályája az nem vala, azért iparkodjatok jó napjaitokban az isteni jámborság tükrei lenni.

Tégedet pedig valaha ugyan fájdalmas, mast azonban mindenek fölött örömteljes, — tégedet valaha a kereszt alatt meg-

konyúlt, mast azonban minden angyali karok felé magasztalt anya, tégedet esdve kérünk: nyerd ki nekünk isteni fiadtól azon kegyelmet, hogy mi is minden nyomorainkat hasonló Isten akaratára hagyatkozással, millyennel te a szenvedés köserű poharát kiürítetted, türelmesen viselhessük, minden nyomorinkat, mondom, mellyeket az Isten bölcs gondviselése reánk gyarló teremtményeire bocsátani hasznos- és üdvösnek talál. Oh ime nyomorok! legyenek azok bármi terhesek és sulyosak, elenyésznek, vagy legalább igen könnyűvé válnak azokhoz méretve, mellyeket mi érdemlettünk. — Igen is könnyűek és parányiak azok a jövendő élet büntetéséhez képest! könnyűek azok, és csekélységek azon végtelen dicsőséghez képest, melly oda fönn azok számára készíttetett, kik veled ide lenn szenvednek. Oh anyánk! engedj engem itt a siralom völgyében a te sziv fájdalmidban részesülhetnem, mert igy ott a te mai dicsőségedben is részem leszen, mellyet adjon meg mindnyájunknak a te szent fiad Jezus Krisztus, ki mind örökön örökké dicsértessék. Amen.

A b. szűz látogatása,

vagy is

Sarlós b. asszony ünnepére.

Erzsébet és Mária, a két dicsénekesnők.

(Rőtön 1824.)

És Mária beméne Zachariás lakába, és köszönté Erzsébetet.

(Luk. I, 40.)

Gábriel fő angyal volt az, ki Máriának ama magasztos, és már évezredek óta ohajtott üdvkövetséget Jezus Krisztus megtestesülése fölött mennyből meghozta. Ezen mennyei követ, hogy a malaszttal teljes és az asszonyok közt áldott szűzet hitében megerősítené, bizonyossá tevé azt, miszerint nagynénje Erzsébet, ámbár a magfogás rendes idejét rég meghaladta, még is már hatodik hónapban nehézkes, mint hogy az Istennél semmi sem lehetetlen.

Alig távozék Máriától a mennynek égi küldöttje, ő kétség kivül magasabb ihletéstől vezettetve tüstént utnak indula, és sietve halada a hegyeken át, és beméne Zakháriás házába, és köszönté Erzsébetet, és ő viszont Erzsébettől üdvözölteték. A millyen a találkozó jó vagy rosz barátok jelleme, ollyan a beszéd is, mellyet egymás közt váltanak. A kereskedő üzértársával találkozván a kereskedelemről beszél, a rosz időkről, mellyeket élünk, az üzérletek pangásáról, a csekély nyereség s nagy veszteségekről, mellyeket minden iparuk mellett szenvedni kénytelenek. A katona azon csatákról beszél, mellyekben kész vala honáért életét feláldozni, a sok fáradalmakról és veszélyekről, mellyeket vitéz pályáján kiállott. A földmivelő szántó földeiről és véres veritékéről, mellyel falat kenyerét keresi. A kézmives az ő mesterségéről, az istenfélő jámbor, ki az evésnél és ivásnál jobbat, nemesebbet is ismer, kinek nemesb gondolatai és ügyekezetei vannak a nyereség és veszteségnél, az alvásnál, fölkelésnél s ujra lefekvésnél, míg illyeneket a halál betoppanása tunyaságuk vészteljes álmából gyakran fölötte későn ébreszt föl, az istenfélő jámbor, mondom, az Istenről, Jezus Krisztusról és az örökkévalóságról beszél, mert örökre tagadhatatlan igazság marad, hogy a száj mindenkor a sziv bőségéből beszél. Mivel pedig Erzsébet és Mária szive Istennel és az örökkévalóság várakozásával töltözött vala: igen is nagyon természetes, hogy egymásnak szivök belsejét csak istenes dolgokban öntheték ki, és örök hála legyen a Szentlélek ur Istennek, hogy szent Lukács üdvirónk által a két istenfélő asszonynak szent ömledezéseit, és dicsérő énekeit nekünk följegyeztette. E két dicsénekesnőről, Erzsébetről és Máriáról szándékom ma hozzátok szólani, és kérdem: hogyan éneklé Erzsébet az úr Isten dicsőségét? mire adandó feleletem leszen beszédem első része; — hogyan éneklé Mária az úr Isten dicsőségét? mire válaszom lesz beszédem második része. Ugyan azon Szentlélek, ki mind a két dicsénekesnőt lelkesítette, ihlesse az én gyönge nyelvemet is, hogy fakadjon veletek együtt az úr méltó dicsőítésére!

Mi módon éneklé Erzsébet a seregek ura, Szabaoth Istene dicsőségét? Szent Lukács üdviró a fölött igy szól: és lőn, midőn hallá Erzsébet Mária köszöntését, röpöse a magzat az ő méhében, és betelék Erzsébet Szentlélekkel, és nagy

szóval felkiálta, mondván: áldott vagy te Mária az asszonyok között, és áldott a te méhednek gyümölcse! mintha mondaná: valóban igazsággal nevezett téged a fő angyal malaszttal teljesnek és áldottnak az asszonyok között, mert te a mennynek ama kapuja vagy, mellyen a világ üdve bejönni fog, és majdnem irigylem neked a te méhed gyümölcsét, mert azon nagy szent, kit te szűztiszta szived alatt hordozol, amaz élő forrás, mellyből az emberi nemre minden áldás, vigasz, és irgalom ered, és ezen áldott gyümölcs tuláradozva helyre üt, és jóvátesz mindent, mit a paradicsomi tilos fa gyümölcse elrontott; az édenkertben Éva volt azon asszony, ki férjének Ádámnak a tiltott gyümölcsben halált nyujtott, te pedig áldott asszony, itt a második Éva vagy, ki a te méhednek mennyei gyümölcsében az egész világnak örök életet fogsz adni.

Látván a te fölségedet, lehetetlen nem álmélkodnom fölötte, mi módon lephet meg engem azon szerencse, hogy az én uram anyja nekem látogatásomra jöjön, mert ihol, alig zenge füleimbe a te köszöntésed hangja, és örömmel röpöse azonnal a magzat az én méhemben. Kit nem indítana meg Szeretteim! a napjaiban élemedett Erzsébetnek imez alázatossága? mert ez annyit teszen mintha más szavakkal mondaná: én nem vagyok méltó, hogy az én uram anyja ajtóm küszöbén hozzám belépjen. Holott Szeretteim! mihozzánk is beszáll Mária méhének ugyanazon áldott gyümölcse Jezus Krisztus, valahányszor az oltári szentségben az ő szent testét és vérét magunkhoz vesszük; ha pedig keresztelő szent János Erzsébet méhében örömmel röpöse, midőn Jezus Krisztus jelenlétét megérzé: milly örömnek és áhítatnak kellene a mi szivünkön elömlenie, valahányszor Krisztus abba az oltári szentség vételével beszáll? Mert csakugyan minket nyomorú halandókat nagyobb kegyelem soha nem érhet, mintha szivünket lakhelyévé veszi az, ki a mennyei Szeráfokat, és földi férgeket a terebélyes magas tölgyet és alacson mohát, az embert és hangyát teremté; bizonyára szeretetnek nagyobb bizonyságát senki nem adhatja, mintha maga az örök szeretet velünk egyesűlni kiván. Milly alázatossággal kellene tehát nekünk is, valahányszor az úr asztalához járulunk, Erzsébet szavait ismételnünk: honnan jő nekem ama kegyelem, hogy a mennynek egyszülött fia, Jezus Krisztus, imez az atya dicsőségének fénye az én szegény lelkemet meg-

látogatja! és oh mennyire szánandó mindazon keresztény katholikusok vaksága s megfoghatatlan hidegsége, kik, holott ajtajok minden emberbarátnak tárva nyitva áll, szivöket még husvétkor is alig nyitják meg annak, a ki beléjök ezen szivet teremté és olly igen ohajt velök a szeretet által egygyé olvadni.

Erzsébet az ő dicsérő énekét tovább folytatja és Máriának hitét magasztalja. Boldog vagy te, ugymond, a ki hittél, mert beteljesednek mindazok, miket neked az ur mondott. Mária tudniillik hitte, hogy azon áldott gyümölcs, mellyet szive alatt hordoz vala, a legfölségesebb Istennek valóságos fia, kinek az úr átadandja az ő atyjának Dávidnak fejdelmi székét, ki Jakab házán örökre fog uralkodni, és az ő országának soha vége nem leszen. Ezen hitet magasztalá Erzsébet az ő rokonában s barátnéjában, ezen hitért nevezé ő Máriát boldognak. Az égnek Szeretteim! legdrágább adománya, az örökkévalóságnak legértékesebb ékszere a Jezus Krisztusban élő hit ajándoka, melly cselekedetekben nyilatkozik. Ezen hit, melly Szent Pál tanítása szerint csak az igehirdetés által száll szivünkbe, üdvös elmélkedések által tápláltatik és növekszik. Az élő hit az, melly a sulyosan terhelt bünösnek, ha szivébe száll, bátorságot nyujt, és ha őszintén megtér, biztosítja, hogy ő Istentől épen ugy nem utaltatik vissza, mint nem utasította vissza magától a gyöngéd atya az elveszett fiut az üdvigében. Az élő hit az, melly a kisértetektől megtámadottat még a bűn legüldözőbb pillanataiban is megőrzi, és legyőzetni nem engedi; mert ezen hit azt sugalja neki: lát téged egy szem, ki téged valaha megfog itélni, hogyan tudnál te e szem előtt vétkezni, és illyféle gonoszt elkövetni? — Egyedül az élő hit az, melly a keresztek és szenvedésekkel küzdőt megerősíti és lelkesíti, hogy a kétségbeesés rajta erőt ne vehessen, mert csak ezen hit sugja azon vigasztalást, hogy az örök szeretet tudja szenvedéseinket, türj csak azért még egy kevéssé, és kinaid szurós tövisei az örök boldogság örökre viruló rózsáivá fognak növekedni. — Mennyire kár tehát, hogy korunkban sokan túlkevélyek és tunyák az Isten szent igéjét, mellyből a hit származik, a templomban meghallgatni! holott innen ered a merevült, hideg hitetlenség is a nagyok, sőt az alacsonsorsúak között is, kik vagy az Isten igéjének elmulasztása által akarnak nagyoknak látszatni, vagy ebben is a nagyokat meggondolatlanúl utánozzák.

Ime Erzsébet dicsérő énekét előtökbe adtam: halljuk már mast Mariának is dicsérő énekét. Ez ama magasztos ének, melly minden vecsernyében el szokott énekeltetni. Mária az Istennek alázatos szolgáló leánya így kezdé magasztaló énekét: magasztalja az én lelkem az urat, és örvendezett az én szivem az én üdvezítő Istenemben. E szavakkal minket Mária megtanít, hogyan dicsérjük és magasztaljuk mi is az urat örökön örökké; tudniillik: kicsinyeknek tünjünk föl saját szemeinkben, és mind azon jót, mi bennünk vagyon, ne magunknak, hanem a jó adományok osztogatójának, a világosság atyjának tulajdonítsuk. Ha ezt cselekeszszük, egész életünk az Istent dicsőítő magasztos ének leend. Jaj pedig azoknak, kik önmagokat olly igen örömest fölemelik és magasztalják, holott ők az Isten előtt semmik! Lucifer az ő atyjok is Isten előtt túlemelkedve felmagasztalá magát, de lealáztatott, mert a kevély angyal utálatos ördöggé átalakíttatott.

Mária magasztos dicséretét folytatja: megtekintette az úr az ő szolgálójának alázatosságát, ime mastantól fogva boldognak mondanak engem minden nemzetségek. Lásd itt oh keresztény! ihol az alázatos szűz gazdaggá tétetik isteni kegyelmekben, és a szekrény, mellyben ő ime drága kincseit őrzi, a legmélyebb alázatosság; és épen azért kegyelmet is talált ő az Istennél; ezért minden nemzetségek úgymond az alázatos szűz, boldognak mondanak engem. Valljon mennyire igaz ezen állítás? Végtelenül. Oh Szeretteim! hány nemzedékek, kik e rőti kegytemplom építtetése óta születtek és kimultak, magasztalák boldognak a kegyanyát imez egyház keskeny falai között? Oh! a bűnak és más kinos szenvedéseknek hány mázsás kövei vagy egészen eltávolíttatának, vagy legalább megkönyíttetének az itt végzett alázatos esedezések által? És hányan nem fogják még a kegyszüzet, ha annak, ki Istennél kegyelmet talált, drága kegyszékéhez fiui bizodalommal folyamodnak, hányan nem fogják még őt boldognak hirdetni, magasztalni?

Mert nagy dolgokat cselekedett velem, így folytatja Mária az ő dicsérő énekét, a ki hatalmas, és kinek neve szent, és az ő irgalmassága nemzedékről nemzedékre száll az őt félőkre. Úgy vagyon, igen is, nagy dolgokat cselekedett veled a szent, ki, ámbátor a mi gyarló Ádámi természe-

tünkbe öltözött, a bűnre még is képtelen vala, sőt a mi ártatlan, szeplőtelen, minden bűntől tiszta főpapunk lőn, millyenné őt atyja a mi bölcseségünk, megigazúlásunk, megszentűlésünk és üdvezűlésünkre tette; úgy vagyon, igen is, magasztos szűz! az ő irgalmassága nemzedékről nemzedékre terjed, mert az ártatlan fiu Isten engesztelő áldozatúl oda adta magát az atyának értünk bűnös szolgákért; ő a mi bűneinket magára átvállalá, hogy azoktól minket megszabadítana, ő értünk a kereszt legkinosabb halálával halt meg, hogy minket a haláltól megmentene; ő nyiltan imádkozott értünk az atyához: atyám! bocsáss meg nekik; hogy az ő imádsága által mi kegyelmet és irgalmat nyernénk, ő a kereszten fájdalmas könyeket hullatott, hogy minket az örök jajgatástól és fogak csikorgatásától megváltana; ő értünk kész vala egy időre az atyja házából számüzötthöz hasonlóvá lenni, hogy az ő választottait atyja jobbján felmagasztalná; Alleluja! azért, mert velünk is nagy dolgokat cselekedett ő, mi reánk is kiterjed az ő irgalmassága, mert minden, a ki komolyan akar, Jezus Krisztus által eljuthat, sőt bizonyosan eljutand az örök életre. Azonban, ne feledjük, hogy csak alázatosak iránt mutatkozik ő olly kegyesen; mert, úgymond tovább Mária, az ő szívök elméjében kevélyeket elszélesztette, és ez által az ő isteni korának hatalmát kinyilatkoztatta. A Sátán, a Lucifer kezdettől fogva, midőn az embert tiszteletben, magát pedig nyomorban lenni látá, e miatt kajánkodva irigykedett ellene, és sikerűlt is irígy incselkedéseinek azon hazug kevély igéret által: „lesztek, mint az istenek, ha a gyümölcsből esztek“ az első emberpárt eltántorítani, és — veszve volt az Istennek ama szép, ama dicső, amaz olly szentűl teremtett hasonképe, és a sátán tapsola örömében, hogy az ember önerejéből ugyan vétkezni, — igen is — de önerejéből eleget tenni vétkeért nem tudott. Látod-e hol mutatkozik az Isten hatalmas kara? Hogy tudniillik bennünk az ő eltorzított hasonképe visszaállíttassék, a mennyei atya nem angyalt vagy főangyalt, nem Cherubot vagy Szeráfot, hanem az ő egyszülöttét küldötte, ki gyarlóvá alázódott, hogy gyarló emberi testben a hatalmasan fölvegyverkezettet legyőzze; meg is mutatá hatalmát az ő gyarlóságában is, mert a zöldellő tilosfán veszett el az emberi nem, de a keresztnek száraz kinfáján megtaláltatott az elveszett emberi nem, és a ki a viruló fán győ-

zött, az a kereszt törzsfán legyőzetett, mint ezt igen szépen szokta énekelni a katholika anyaszentegyház.

De ő nem csak mindenhatóságának erős karát nyilvánította, hanem a kevélyeket is feloszlatta. A kevély Lucifer egész pártjával együtt mennyből letaszíttatott. Ádám, a mi törzsatyánk, midőn ollyan nagy akart lenni, mint Isten, a paradicsomból számüzetett. Babylon tornyának kevély építői, kik ez által magoknak nagy nevet akartak szerezni, nyelvök összekeverése által szóratának széllel. A zsidók, kik az Isten hosszu várakozásával keménynyakúan és körülmetéletlen szivvel daczolának, mint ugyanazon egy fának hulladékai még ma is az egész világon feloszlatvák, és helyettök mi, kik a pogányság ivadéki vagyunk, vetettünk fel Krisztus országának polgáraivá, a keresztény anyaszentegyház tagjaivá; sőt e szent igazságnak tagadhatlanságát csak nem régiben is a világszerte rettegett Napoleonban tapasztalhattuk, hogy tudniillik az Isten a kevélyeket elszéleszti, mert ama csudált hős, ki előtt egész Europa remegve remegett, Európán kivül egy lakhatatlan sziget zordon magányában gyásztalanúl mult ki, — és igy fog az ő mindenható kara minden kevélyt megsemmisíteni, mert hasztalan, az Isten a kevélyeknek ellentáll.

Az éhezőket, mondja azután Mária, betöltötte jókkal, és a gazdagokat üresen bocsátá. Éhezőknek nevezi a szentirás az alázatosakat, kik bünös állapotjokat élénken ismervén, forró kivánságtól égnek az Isten kegyelmében lenni. Gazdagoknak pedig azokat mondja, kik ön igaz voltukra és külső cselekedeteikre elbizottan építenek. Hogy pedig a lelkiképen éhezők mindenféle jókban töltözni fognak, Krisztus urunk világosan megigérte, midőn ő az igaz, az őszintén hű, az ő hegyi beszédében mondá: boldogok, kik itt a földön éhezik és szomjuhozzák az igazságot; mert ők kielégíttetnek; hogy ellenben azok, kik külső cselekedeteikben elbizakodva kevélykednek, üresen bocsáttatnak el, ezt Izraël népével szembetünőleg bebizonyította, mert e népet, melly ezer meg ezer véráldozataiban bizakodva, szivét áldozat nélkül hagyá, elhagyá Isten, és, mint Szent Pál apostal mondja, a nemes olajfába bele oltá a pogányok vad olajágát (Rom. XI, 24), mig Jákob háza az istentelenségtől eltávoznék. Ha tehát keresztény atyámfia! töltözni kivánsz égi javakkal, mellyeket a moly föl nem emészt, a rozsda meg nem

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 287 von 618

eszik, sem a tolvajok el nem lopnak: ha illyen javakkal kívánsz legeltetni, légy alázatos, mint Mária, mert az Isten az alázatosaknak ad malasztot.

Végre igy végzi Mária, a magasztos dicsénekesnő dícsérő énekét: fölvette Izraëlt az ő szolgáját, megemlékezvén az ő irgalmasságáról, a mint szólott atyáinknak, Ábrahámnak és az ő magvának örökre. Az Isten az ős előkorban megigérte Ábrahámnak, hogy az ő ivadékában a világnak minden nemzetei megáldatnak. Ő ezen igéretét Izsák és Jákob ősatyáinknak Dávidig ismételte, és ihol milly csalhatatlanok az ő igéretei! ugyan is Lukács- és Máténál Jezus Kriztusnak nemzedék-sora fel van jegyezve, mellyből kiviláglik, hogy Krisztus testi leszármazására nézve Mária az ő anyja vére szerint Dávidnak ivadékfia, és Ábrahámnak ivfia vala. — Mária szavai valának: megemlékezvén az ő irgalmasságáról! Ezen irgalmasság keresztények! még nincs kimerítve, mert Jezus Krisztus még ma is ugyanaz, ki vala ő a tiszta szűznek méhében, tudniillik hatalmas és kegyes mindazok iránt, kik hozzá szivök teljességében gyermeki bizodalommal folyamodnak. Forduljunk azért hozzá életünk bármi állapotában, ha jól folynak dolgaink, kérjük őt, ne engedjen kevélyekké lenni s azután megaláztatva elszélesztetni; ha roszúl folynak ügyeink, kérjük őt, ne engedje bátorságunkat, benne helyzett bizodalmunkat csökkenni: ha nehéz bünökkel terheltetünk, kérjük őt, és bizonyára az, ki nem akarja a bünösnek halálát, hanem inkább, hogy éljen, meg fog minket büneinktől szabadítani. Ha pedig már vége felé közeledik életünk, kérjük őt, hogy megemlékezvén irgalmasságáról, melly számunkra az atyának házában lakhelyet készített, azt nekünk kegyelmesen megadni méltóztassék; és hogy könyörgésünk még hathatósabb legyen, folyamodjunk azon szűz anyához, kinek tiszteletére mai ájtatosságunkat tartjuk, és kérjük őt, legyen ő a mi szószólónk szent fiánál mast, és halálunk óráján, és Mária a malaszttal teljes kifogja nekünk nyerni a minden kegyelmek kegyelmét, tudniillik a boldog kimulás óráját, mellyet valamint magamnak, ugy nektek is mindnyájotoknak kivánok. Amen.

Sarlós b. asszony napjára.

Mire tanítnak minket Mária képei.

(Rőtön 1825.)

> És lőn, hogy hallá Erzsébet Mária köszöntését, röpöse a magzat az ő méhében, és betelék Erzsébet Szentlélekkel, és monda: áldott vagy te az asszonyok között, és áldott a te méhednek gyümölcse.
>
> (Luk. I, 41, 42.)

A mult évben szeretett keresztény Aá! ezen a napon, melly minket Máriának, a malaszttal teljes anyának nagynénje Erzsébetnél tett látogatására emlékeztet, az ujszövetség két legjelesebb dicsénekesnőit rajzoltam le előttetek. Mondom, a két legjelesebb dicsénekesnőt, mert bizonyára Erzsébet és Mária a legkitünőbb asszonyok valának, kik az Ige megtestesülésének történetében magasztosak, és pedig részint azért, mert Erzsébet Jezus Krisztusnak ama nevezetes előhirdető követjét, keresztelő szent Jánost szülte, kiről maga az örök igazság ajka bizonyitá: nem született nagyobb az emberek közt Jánosnál; részint azért, mert Mária kegyelmet talált Istennél, és a méltóság legmagasb fokára, mellyre valaha teremtmény juthatott, tudniillik az Isten anyjának méltóságára emelteték; miért is őt, ki a főangyal üdvezlése után nagynénjének tüstént látogatására sietett, Erzsébet boldognak és áldottnak hirdeté mondván: áldott vagy te az asszonyok közt, és áldott a te méhednek gyümölcse. Ezen áldottnak tiszteletéről, ki különféle képekben rajzoltatik, ezen malaszttal teljesnek tiszteletéről, kinek kegyképéhez ide Rőtre is számosabban majd egyenként, vagy körmeneti társulatban szoktak egybesereglени, akarok én ma Isten segitségével hozzátok szólani. Látjátok ott az oltárnál ama kegyképet, jól szemre vegyétek azt. Különféle szinekben van az a képiró müvész keze által festve; nagyon tévedne bárki is, ha e képnek magának, valami, nem tudom, talán isteni erőt tulajdonítana; de mindazáltal mégis Máriának kegyképei különös tiszteletre méltók, mert azok tekintete minket hitünk legmagasztosabb igazságaira emlékeztet, s ez az első; — mert azok tekintete mindennemű erények gyakorlására buzdít, ez második része beszédemnek.

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 289 von 618

Ha bár tőlünk elvált, azért még is szivből szeretett feleink, a Lutheranusok és Calvinisták egyhangúlag (nem akarnám mondani szemtelenséggel) de bizonyosan büntetésre méltó tudatlansággal szokták szemeinkre vetni, mintha mi a szenteket nem csak egyedül tisztelnők, hanem azokat imádnók is, és az ő képeiknek, Isten tudja, micsoda varázs erőt tulajdonítanánk. A szánandó vakok, ha nem tiltanák fáradságukat akármelly kezökbe akadó katholikus kátéba tekinteni: bizonyára ime gyakran szándékos, többször makacs és épen azért rovásra méltó tévelyökből majd hamar kijózanúlnának; hiszen ők is tartanak szobáikban különféle képeket, és ezt helyesen teszik, mert a képek tekintete, bizonyos, nem tudom minemű vonzó erővel bir reánk nézve. Vegyük csak példaúl: atyánk, anyánk, gyermekeink, vagy mások képeit, milly érzelmeit a szeretetnek és gyöngédségnek szokta lelkünkben ébreszteni az illyen képek tekintete? Ez itt, igy szólalunk fel többször jó barátink előtt, ez az én kedves atyám arczképe, Isten nyugosztalja őt! Oh beh jó atya volt ő! beh szerette gyermekeit! milly fáradhatlanúl fáradozott azok javáért! ez itt az én kedves anyám arczképe, oh ugy elvan találva, a kedves, az elfelejthetetlen! hogy csak beszélnie kellene, az ő emlőin szivtam az élet első táplálékát, az ő ajkáról tanúltam dadogni az első szót, az én sirásom az ő szerelmes anyai szivének tőr vala, kedvemért álmatlanúl őrködött éjeken át is, kedvemért szenvedett, fáradott, mindenre kész volt ő, és illyenkor a viszonszeretet és hála, a fiui tisztelet drága könyei jótékonyan gördűlnek le szemeinkről.

Lá pedig keresztény katholikus Aá! mint szokott ez testi kedvelteink arczképeinél történni, azon és hasonló módon történik a boldogságos szűznek, az asszonyok legáldottabbikának malasztos kegyképeinél is. Vegyük példaúl, hol van itt köztünk ollyan meg nem romlott keresztény lélek, ki képes volna e rőti Mária kegyképére élő hittel, és fiui bizodalommal tekinteni a nélkül, hogy szivében meg ne indúlna? a nélkül, hogy hitünk legfontosabb igazságaira ne emlékeztetnék? Ime, ugymond magával szólalkozva e kegykép előtt a megindúlt sziv, ime azon korona, melly fejedet ékesíti, nekem azt mondja, hogy te valóságosan az vagy, kinek téged a katholika anyaszentegyház a lórétomi litániában nevez, tudniillik: az angyalok, pátriárkák, próféták, apostalok, vértanuk, hitvallók, szüzek és minden szentek királynéja; te igen szép és

kegyeletes vagy, és szeplő nem találtatik benned, maga a te kegyképed is itt e templomban merő tiszta erényt, szeplőtelen szeretetet lehell. Gabriel főangyal téged malaszttal teljesnek üdvözlött, Erzsébet a te nagynénéd a Szentlélektől eltelve téged áldottnak hirdetett az asszonyok között, a legmagasabbnak fia pedig téged anyjának hivott. Ha pedig a katholikus keresztény a malaszttal teljesnek anyai karain, mint itt ime malasztos képen, a kegyteli isteni kisdedet szemléli: valljon minő érzelmei a hit, remény és szeretetnek gerjednek ekkor az ő érzékeny és romlatlan szivében? Igy elmélkedik ő ekkor magában: ez azon áldott mag, mely a pokolbeli kigyónak fejét szétzuzta; lássátok, szól némán hozzánk a kegyanya, én szültem nektek az igaz Emanuelt, azon nagy szabadítót, ki az embernem bünadósságát eltörölte; azon testet, melly a ti bünsebeitek meggyógyításaért tetőtől talpig sebekkel tetéztetett, én az ő anyja adtam neki; azon vért, azon drága vért, mellynek magas fölségét maga a föld sem viselhette el, hanem annak a kereszten folyására remegve sarkaiban megrendűlt, azon vért, melly a kereszt kinfáról a ti váltságtokért ömlött le, ő az én szűztiszta véremből vette; sőt még azon drágalátos szent testet és vért is, mellyet ti az oltári szent vacsoránál, mint a lélek leghathatósabb táplálékát soha elégségig magatokhoz venni képesek nem vagytok, azon szent testet és vért, mellyet ti az oltári szent vacsorában, mint a lélek legvigasztalatosabb uti költségét halálos ágyotokban magatokhoz vesztek, én az ő anyja adtam neki. Igen is, ugy vagyon, ő, kit én nektek itt ime karjaimon mutatok, ő az, ki az időnek kezdetén mindent, a mi itt létezik, teremtett, ő az, ki Juda országában jóttevőleg körüljárt és mindennemű betegeket, nyavalygókat meggyógyított; azon lábak, mellyekkel Izraëlnek elveszett juhait fölkereste, azon kezek, mellyekkel a betegeket érintve meggyógyította, azon nyelv, mellyel minden nyomorgó és terhelt bünöst magához hivott, mellyel a zajló tengert és habzó hullámokat lecsillapította, a bünösöket kegyelmébe és irgalmába fogadta, a holtakat feltámasztotta, mind ezen áldott szent tagok az én testemből és véremből képezvék; — igen, ugy vagyon, azon dicsőült test, melly mast mint közbenjárónk és szószólónk az atyának jobbján ül, az én testemből és az én véremből való. Nem, Szeretteim! nem lehet Mária képére hivő szivvel tekinteni a nélkül, hogy az ő isteni fiára ne emlékeznénk; Mária arczképe

örökre épületes tankönyvül szolgáland a tanúlt és tanúlatlan keresztényeknek egyiránt, ha azt a hit szemüvegén szemléljük. De Mária arczképe nem csak hitünk épületes és tanúlságos könyve, hanem egyszersmind a legjelesebb erényekre serkentve buzdító kép is.

A hivő keresztény katholikusra nézve fölötte épületes tünemény az, midőn a kegyképek előtt különféle embereket minden nemből, korból, állapotból majd arczraborulva, majd térden csuszva-mászva szemlél, és látja, mikéut mély fohászokba elmerűlve szivöket imádságokban kiömlesztik. A hideg és szivtelen megkeresztelt pogány, ki a keresztény nevet csak bitorolja, és szivében még pogány, az illyen egyedül kereszteltségére nézve keresztény, ki a katholika anyaszentegyházat, mellyben született és neveltetett, már félszázad óta e miatt rágalmazza, és szidalmazza, az illyen ájtatos kereszténveket buta, babonás és szinesen szentes-kedőknek szokta káromlani: de távol sem éreznek igy azok, kik Máriának kegyképeit a hit szemeivel tekintik. Sőt ellenkezőleg: oh szűz anya! gondolja magában a jámbor hivő keresztény, milly nagy volt a te hited! Te a te szent fiadnak minden szavát szivedben megőrizted, és azok fölött elmélkedtél: és én hónapokat sőt éveket hagyok lefolyni, a nélkül, hogy az Isten igéje hirdetésén megjelennék, a keresztény tanításról pedig egészen megfeledkezem. Oh milly nagy és erős vala a te reményed! Te a szenvedésben türelmes valál, a szerencsében nem biztad el magadat: én pedig, mihelyt a szerencse orsaja mosolyogva felém fordúl, azonnal tulfeszitem magamat, és leverten kétségbe esem, mihelyt a becsmérlés erősebb szellője csak egy kissé zugva fujdogál felém. Oh milly forró volt Isten iránt, milly önzetlen embertársaid iránt a te szereteted? az én szivem pedig olly fagyos, hogy napokon át ezer meg ezer hasztalan hiúságokra gondolok, de az Istenről egészen meg feledkezem, én csak azokat szeretem, kik engem szeretnek, és csak azokkal teszek jót, kik velem jót tesznek, és gyülölöm rágalmazóimat, kivánnék örömest bosszut állani ellenségeimen. Oh szűz anya! igy elmélkedik magában a jámbor hivő keresztény, Mária képének szemlélésénél, milly hű valál te a te állapotod kötelességeinek teljesitésében, te a te fiadat, midőn elmaradt tőled, olly gondosan kereséd: és én közönbös, hideg egykedvű vagyok gyermekeim halhatatlan üdve iránt, én azoknak szabad lótásfutást és

mindenféle pajzán pajkosságot megengedek; te olly igen fegykedvelő, és visszavonúló valál, hogy még a főangyalnak látására is elpirultál: én pedig annyira szemtelen és csapodár vagyok, hogy előttem semmi társalgás sem olly romlott és elveteműlt, mellyben részt venni átallanám; a te szivedben csak Isten iránti szeretet és a mennyország utáni vágyakodás szent tűze lobogott: az én szivem pedig a legundokabb szenvedélyek lángoló kemenczéje, mellyből az ezerféle kivánságok pusztító vad lángja nagyobb dűhvel lobbanik ki, hogysem minap e helységben a tűzvész emésztő lángja lobogott. Oh hogyan kényszerűlök önszivemet kárhoztatnom, ha a te képedre tekintek! hogyan önmagamat elítélnem, ha a te szép példádra gondolok? Ugy vagyon, keresztény Aá! illyenek és hasonló érzelmek támadnak azon keresztények szivében, kik Máriának képeire a szent hit érzelmeivel tekintenek, és a közönséges ítéletnek ama nagy napja, melly a szivek minden rejtekeit feltárva nyilvánossá teendi, csak azon nagy nap fogja a töredelmes bünbánat könyczeppjeit, az igazán megtérő bünösök szivrázó fohászait felfödözni, mellyek Máriának képei előtt a csendes magány hajlékiban, és a messze távol templomokban elfolyának és fakadának; azon nevezetes nagy nap fogja felfödözni mindazon megrögzött és éveken át ápolt ellenségeskedéseket, mellyek Mária képei előtt őszinte barátsággá átváltoztak; azon nap fogja felfödözni az idegen jószágnak visszatérítését, melly az ő törvényes urához sokáig haszontalan kiáltott; azon nap megismerteti mindnyájunkkal ama nemes lelkeket, kik Máriának képei előtt szivöket kiöntötték, és kik az ő megrögzött többévi gonosz bünszokásaik elhagyhatásaérti kegyelmet, a test kisértetein győzhető küzderőt, és bátorságot, a szenvedések elviselésére szükséges béketürést és állhatatosságot rimánkodva kértek és nyertenek vala.

Oh miért volt épen a mi korunknak fentartva, hogy a keresztények teremeiből és hajlékaiból Máriának képei eltávolíttatnának, és azok helyeit vallástalan pogány istenek, vagy épen szemtelen rajzolatok foglalnák el? hihetőleg azért, hogy Mária képének tekintete a szoba, vagy hajlék lakosát világszellemű bűnös érzelmeért minduntalan ne büntethesse; mert ha ma valamelly (mint szokják mondani,) müveltebb polgár szobájába lépsz, ott ugyan pogány istenek szemtelen képeit, csaták festményeit, városok, ligetek rajzait, és ezekben mulatozó emberekét, és különféle tájfestéseket,

vagy gunyképeket igen is számosan, — de a legtisztább szűznek, kit minden nemzetségek boldognak hirdetnek, képét hasztalan keressük, ott nem — találjuk. Oh az uj szövetségnek a régiektől csak keresztségökre nézve különböző pogányai! milly vakok ők az Isten fiának világító mennyei világossága és Istentől nyert két ép szemök, sőt ezek élesítésére használt pápaszemök, sőt messzebbre is kiható távszemcsövök fitogtatása mellett is?

Oh kegyelem és irgalom anyja! a te szent képed legyen mindenkor az én szivem öröme; és valahányszor előtte az én megterhelt, az én szorongó szivemet könyek özönében kiöntöm, légy te azok szárogatója és letörűlője malasztos anyai kezeiddel; valahányszor előtte lelkem sebeit fiui bizodalommal bemutatom, légy azok kegyes gyógyító orvosa; valahányszor én neked testi, vagy lelki szükségeimet bepanaszlom: önts te annyiszor anyailag enyhítő balzsamot az én sebesült szivembe; és ha valaha nekem halálos ágyomban a te képedet előmbe fogják tartani, és én azt merevedő hideg ajkimmal illetve, beesett szemeimmel szemlélve megcsókolom, légy pártfogóm s szószólóm a te isteni fiad, az én ítélő birám, de egyszersmind az én üdvezítő megváltómnál, könyörögj értem nála, hogy a te szűztiszta méhednek áldott gyümölcsét a te társaságodban megláthassam, és örökre dicsőítve magasztalhassam. Amen.

Mária mennybefölvétele,

vagy is

Nagy boldog asszony napjára.

Mária a mi anyánk, mi az ő gyermekei.

(Máriafalván 1824.)

Te szeretetre méltó anya, könyörögj érettünk.
(Lóretomi Litania.)

Ha valamelly gyermeknek szeretetre méltó, jó, és hiv anyja volt, és ezen anya előbb elhalt, hogysem gyermeke, ki iránt minden anyai kötelességét szentűl teljesíté, eszével élni tudna, és

ha utóbb a felnőtt gyermeknek mások elbeszélik, millyen szorgos, gyöngéd, és őt kegyeletesen ápoló anyja volt legyen nekie; erre nagyon természetesen a háladatos gyermek szivében azon jámbor ohajtás támad: oh vajha szerencsés lehettem volna az én kedves anyámat ismerhetnem? Mivel pedig ebbeli ohajtása itt e földön többé nem teljesülhet, azért a kiváncsilag és háladatosan fölindúlt gyermek a legkisebb parányiságokig kikérdezgeti mindazokat, kik anyját közelebb ismerték, és fürge figyelemmel meghallgatja mindnyájokat, kik neki az ő anyjáról valamit mondani tudnak. Ihol Szeretteim! mi az árváknak, kik anyjoktól, a nélkül, hogy azt ismérték, halál által megfosztvák, e tekintetben sorsuk: az a miénk is, és minden jámbor keresztény katholikusé Máriára, a mi lelki anyánkra nézve. Őt, ki Isten előtt kegyelmet talált, ki áldott vala az asszonyok között, az ő isteni fia nekünk kereszténynyeknek a mi anyánkúl ajánlotta, ő minket kimondhatatlanúl szeret, ő kész nekünk minden testi s lelki szükségeinkben az ő szerelmes fiánál pártfogónk és szószólónk lenni. Ezeren meg ezeren részesültek már az ő anyai segedelmében ugy annyira, hogy ezért a katholika anyaszentegyházban ő közönségesen szeretetre méltó anyának, a kegyelmek anyjának, csudálatos anyának neveztetik; holott mi az ő fogadott fiai ezen szeretetre méltó anyánkat testi szemeinkkel soha nem láttuk, nem ismertük. Tehát mi természetesebb, minthogy bennünk is feltámad a szent kiváncsiság és ohajtás, felőle közelebb többeket megtudni: milly érzelmű, és életű volt ő, midőn e földön járt? E részben a szentirás gondoskodott rólunk, hol néhány habár rövid, de mélyértelmű vonásokban az ő életrajzát feltaláljuk. Én tehát a szentirás utmutatása szerint parányi tehetségem erejéhez képest ezen szeretetre méltó anyát fogom veletek megismertetni; mire nézve két kérdésre felelek: hogyan viselte magát a mi szeretetre méltó anyánk, mig e földön járt? — az első részben; — hogyan kell nekünk magunkat viselnünk, ha az ő méltó fogadott fiai akarunk lenni? a második részben.

Mária, ki ma mennyekbe fölvétetett, Istennek nemes növénye vala; szüléitől, kiket Joákim és Anna neveken ismerünk, olly gyöngéd és jámbor ártatlanságban nevelteték, hogy minden más kortársnői fölött a Messiásnak, az Isten fiának, Jezus Krisztusnak anyjául kiválasztatni méltó lőn.

Ő, noha Dávidnak királyi véréből származott, még is a legalázatosabb lélek vala e földön. Ámbár őt Gabriel főangyal a legdicsőbb üdvözlettel köszönté mondván: üdvezlégy te malasztal teljes, úr vagyon te veled, áldott vagy te az asszonyok között; ámbár ő annak vala anyja, kinek mindenható szavára, a vakok látának, a siketek hallának, a némák megszólamlának, a bélpoklosak megtisztúlának, a holtak életre támadának, ő mind ezen jelessége, és kitüntetése mellett fel nem fuvalkodott, sehol soha előre nem tolakodott, soha mások fölött kitünni, vagy tüntetni nem kivánt, soha senki előtt magasztos elsőségéről nem nyilatkozott; hanem inkább „én az úr szolgáló leánya vagyok," mondá ő Gábriel főangyalhoz, és ezen alázatos érzelemben, annak alázatos elismeresében, hogy minden kitünő jelességei attól, annak kegyelméből származnak, ki maga egyedül a mindenható, ezen alázatos érzelmeiben élt és halt ő. Ha tehát a mindennapi leereszkedés minket is embertársaink előtt kedvessé teszen: milly szeretetre méltóvá kelle lennie Isten és ember előtt a mi anyánknak az ő példátlan magasztos alázatosságában? —

Mária a legtisztább, legszeplőtelenebb szűz anya vala. Alig hallá az angyaltól, hogy méhébe fogadni és fiat szülni fog, ki Isten fiának hivattatik, azonnal megdöbbenve nyilatkozék a tisztaság tüköre, mondván: miként lehet ez? mert én férjet nem ismerek! s csak akkor nyugovék meg az ő szent illetődéstől felháborodott szive, midőn őt az angyal bizonyossá tette, hogy a Szentlélektől fogna megárnyékoztatni, s szüzeségének minden sérelme nélkül a világ megváltójának anyjává lenni. Ő ollyan társaságokban, hol az ártatlanság szende szemérme pirulni kénytelen, soha részt nem vett, és meg nem jelent; az ő szájából ollyan szó vagy hang, melly kétértelműsége miatt pajzánság vagy épen botrányra alkalmat nyujthatna, soha nem hallatszott; ha csak mellesleg tekintett is rá valaki, azonnal egy pillanatra egész alkatából, minden mozdulatából könnyen észrevehette, millyen tiszta lélek szállásolt légyen az ő gyöngéd szűz testében; ha tehát a Szentlélek mondása szerint: a szűztiszta nöm az Isten és emberek előtt szép, kedves és szeretetre méltó: oh! milly szép, milly kedves és milly szeretetre méltó lehetett a minden szüzek legtisztább szent szüze, Mária a menny és a föld szine előtt?

Mária a legjótékonyabb anya vala e földön. Ő embertársának jót tenni semmi alkalmat el nem mulaszta; nevezetesen az üdvige szent lapjai az ő jótékony szeretetének, könyörűlő szivének szép és nemes vonásait tartották fel számunkra; midőn tudniillik egy szegény menyekzőben galiléai Kánában fiával megjelenék, és a lakodalmasok bora megfogyatkozott, emlékezteté fiát mondván irgalmas anyai hangon: fiam! boruk nincs, és az anyatisztelő fiú kedves anyjának szószólására a vizet borrá változtatván az első csudát cselekedte, melly által nem csak a lakodalmasok megzavarodását eloszlatta, hanem isteni dicsőségét és hatalmát is nyilván kinyilatkoztatta. Hány nyomorú, beteg és inséget szenvedőnek, kik az ő és az ő szent fiának életében hozzá folyamodának, rimánkodó esedézését s könyörgését támogatta az irgalmas anya az ő szent fiánál? Ha mi azon szivet, melly másnak inséges nyomorán megindúl, és mennyire tőle telik, segít, azon szivet, melly nem képes könycseppeket látni a nélkül, hogy azokat ne szárítaná, szeretetre méltó, drágalátos és nemes szivnek hivjuk: oh! Szeretteim! milly szeretetre méltó lehetett Mária, ki közönségesen a szomorúak vigasztalójának hivatott.

Mária a legtürelmesebb anya vala. Oh Istenem! milly nehéz kisérteteket, milly iszonyú szenvedéseket kelle annak e földön kiállania! nem akarom én mai örömünnepünket az ő köserű szenvedéseinek hosszú előszámlálásával megzavarni: de még is köserveinek legnagyobbikát, legfájdalmasbikát, melly az ő szép, az ő szeretetre méltó szűztiszta lelkét hegyes tőr gyanánt általjárta elhallgatnom már csak azért sem szabad, hogy ti ebből a türelmes anyát voltaképen megismerni tanúljátok. Gondoljátok csak és fontoljátok meg jól: az ő fia, az ő egyetlen fia, az ő legforróbban szeretett fia a kinkeresztfán függ, erre azoktól szegeztetett, kiknek vakjait látókká, siketeit hallókká, némáit szólókká, sántáit járókká, bénáit egyenesekké, bélpoklosait tisztákká tette, sőt nem elég, hogy az ő szivének mindene a kereszten függ, hanem még emberteleníl ki is csufoltatik, és midőn a legnagyobb gonosztevőnek is utolsó siralom órájában semmi enyh, semmi vigasztalás meg nem tagadtatik, ő neki, az ártatlannak, heves szomja oltására még csak egy csepp viz sem nyujtatik; ő a kereszten függ, sebekkel tetőtől talpig tetézve, és nincs helye, hova tövissel koronázott fejét lehajtaná: — valljon mit csinál az ő szeretetre méltó anyja? Ő a

keresztfánál álla, ugymond az üdviró, a keresztfánál mint egy szűz dalia! szive ugyan a fájdalomtól megrepedve, de lelke magasztos alázatosságban felszólalva: ime! az ur szolgáló leánya, legyen nekem a te igéd szerint. Ha tehát tisztelettel és szeretettel megtelik szivünk ollyan lélek iránt, ki ártatlanúl és még is türelemmel szenved, ha illyen lélekre könyeink csordúlása nélkül tekinteni nem birunk: millyen szeretetre méltó anya lehetett Mária, a fájdalmas anya a gyászos kereszt alatt állva? És ezen valaha olly mélyen megszomorított anya ma már az atyának jobbjánál az ő isteni fiánál vagyon, minden angyalok-, pátriárkák- és prófétáknál fölebb magasztaltatva, kinek oldala mellett ő még mindig azon szeretetre méltó anya, ki az ő fogadott hű gyermekeiért szószólása által esedezik. Ezekből megismervén Máriát, a mi szeretetre méltó anyánkat, lássuk még, hogyan kell viselnünk magunkat, ha Máriának igaz gyermekei akarunk lenni.

Mindenek előtt hozzátok fordulok, szűz legények és leányok! ha ti Máriának igaz gyermekei kivántok lenni, ha akarjátok, hogy ájtatosságtok előtte kedves legyen: törekedjetek minden előtt alázatosak és tisztaszivűek lenni, és a ti legdrágább kincseteket, mellyel ez életben birhattok, a ti ártatlanságtokat, mint szemetök fényét megőrizni. Hogyan is találhatnátok kedvet Máriánál, ama szerény anyánál, ha a ti szemeitek mindent veszedelmes kiváncsisággal látni akarnának, holott Mária az ő szende szemeit mindenkor féken tartotta? hogyan is tetszhetnétek Máriának a ti piperétekben, ingerlő fényüzéstekben, veszedelmes kószálástokban, a rosz összejövetelek gyakorlásában, holott Mária a ti anyátok a szerény viselet, visszavonúló alázatosság és csendes magány barátnéja vala? Jegyezzeték pedig jól meg, hogy szüzeségteket csak ugy fogjátok megtarthatni, ha ime legdrágább kincseteket Jezus Krisztus sebeibe és a legtisztább szűz kebelébe leteszitek nem csak naponként, hanem minden órában malasztért esedezvén, hogy készen lehessetek minden pillanatban inkább meghalni, mintsem a ti szűztisztaságtok elleni bünt elkövetni. Ha te oh! kedvelt drága fiatalságom! igy cselekszel, hogyan rád fog valaha ismerni a te szeretetre méltó anyád? Ő megválásodnak legszorongatóbb órájában melletted fog állni, a te szűztiszta lelkedet az ő szerelmes fiának mennyei székeig fogja kisérni, és ott mondani: ihol fiam! itt egy azon gyermekeim közől, ki élete pályáján az én szűztisztaságomat

és alázatosságomat követte, ihol ő az én oldalam mellett áll, és mivel alázatos és tiszta szivű volt, engedd, kérlek, hogy az ő Istenét és az én Istenemet örökre láthassa.

Atyák és anyák! drága szülék! ha Máriának igaz gyermekei kivántok lenni, ha akarjátok, hogy ájtatosságtok előtte kedves legyen: törekedjetek a szeretetre méltó anyát követni a gyöngéd szüléi szorgoskodásban, mellynél fogva gondviseléstökre bizott gyermekeitek üdvére Isten előtti nagy felelősség kötelessége alatt felügyelni tartoztok, mert e tekintetben valamikor dicső korona, vagy sulyos büntetés vár rátok, azon gondosság vagy gondatlanság szerint, a mint tudniillik magzataitokat nevelitek. Ha előttök istenfélő példával fogtok világoskodni, ha őket a csapodár csábítóktól megfogjátok őrizni, ha azok önfejűségét, akaratoskodását kellő fegyelem által kora idején fékezitek, ha azok gyönge és hajlékony sziveikbe csepegtetitek, hogy az igaz szépség nem a lármásszinű öltözetekben, hanem a lélék istenes érzelmeiben áll, mellyeknél fogva az egyedül szép és dicső erényekre törekszünk: akkor Mária titeket igaz gyermekeiül fogad, a szeretetre méltó anya segedelmetökre leszen, elfogja átkelő lelketeket isteni fiának fejdelmi székéhez mennybe kisérni, és mondani: ihol ezen istenfélő atya, vagy anya egyik az én gyermekeim közől, te őket ennyi meg ennyi magzattal áldottad meg, ezek közől egy sem veszett el az ő hibájok miatt, azért nyujtsd, kérlek, nekik az örök boldogság koronáját, mellyet te mindazoknak megigértél, kik az ő hivatási kötelességeikben hiven eljárnak.

Mindnyájan ti különféle keresztekkel és szenvedésekkel megterhelt szenvedő atyámfiai! ha Máriának igaz gyermekei kivántok lenni, ha akarjátok, hogy a ti nyelvetektől tisztelet mellett rebegett ime név: szeretetre méltó anya! előtte kedves legyen: ne tekintsétek annyira a jajt, melly nektek fáj, mint inkább azon kezet, melly a keresztet, a jajt rátok mérte; ez pedig azon atyának keze, ki épen, mikor minket ostorozva sujt, ostorával a mi javunkat munkálja; ez azon orvosnak keze, ki midőn sebesít, gyógyít; tekintsetek bizodalommal arra, ki értetek a kereszten függött, siránkozzatok és könyörögjetek nála lelki erőért, ő az igaz és igéreteiben hű nektek is fog, mint egykor a fájdalmas anyának, türelmet, az ő akaratára hagyatkozást szerezni, és akkor üdv vár reátok az elválás óráján, s habár sohajok közt fognátok mondani: „bevégez-

tetett az én keresztpályám“ a szeretetre méltó anya mellétek álland, fiának fejdelmi székéhez kisérend titeket felszólalva mellettetök: kedves fiam! ez az én fogadott gyermekem, kit életében te a kereszt tövises utján vezéreltél, de ő azon örömest türve járt, engedd, kérlek, neki, hogy a mit könyhullatások közt vetett, mast örömörvendezés közt learathassa; engedd, hogy a Lázárral a béketürővel Ábraham kebelében ő is örökre kinyugodhassék.

Átalán keresztények! ha ti mindnyájan kivétel nélkül Máriának igaz gyermekei kivántok lenni, ha akarjátok, hogy neki ájtatosságtok tessék: tanúljátok meg egymást szeretettel ölelni; szeressétek ne csak barátitokat, jó akaróitokat, hanem titeket megbántó ellenségeiteket is; tegyetek jót minden emberrel tehetségtek szerint, áldjátok azokat, kik titeket átkoznak; imádkozzatok szidalmazó s rágalmazóitokért; ruházzátok a mezteleneket, könyörűljetek a szegény gyámolytalan árvákon s elhagyott özvegyeken; őrizkedjetek a gyülölködéstől, pogány ellenségeskedéstől, bosszúvágytól; senkit el ne csábítsatok, tántorítsatok és gonoszra senkit ne oktassatok. Ha ti ezeket megteszitek, akkor üdv nektek! a megválás óráján mellétek fog állni a szeretetre méltó anya, fiának fejdelmi székéhez fogja kisérni a ti jóságos tettekben gazdagon ékes jámbor lelketeket, és a fiú meg fog benneteket ismerni mondván: jöjjetek, ti az én atyámnak áldottai! birjátok a világ kezdete óta nektek készített országot, mert éheztem, és ennem adtatok; szomjuhoztam és innom adtatok; jövevény voltam, és befogadtatok engem; mezítelen és befödöztetek engem, beteg és meglátogattatok engem, a tömlöczben, és hozzám jőve vigasztaltatok engem; bizony, bizony mondom nektek, valamit egynek az emberek közől jót tettetek, nekem cselekedtétek, és azért ti az én atyámnak áldottai! jertek, birjátok az eleve óta számotokra készített boldogság országát.

De mit mondjak nektek bünösöknek, kik mindig folytatjátok bünös viseletetök által a szeretetre méltó anyának fiát megbántani, és a mellett talán némi ájtatoskodástokra, egy két jobbúlás nélkül végzett gyónástokra támaszkodtok? Oh ti szánalomra méltók! ti bizonyára ájtatoskodástokkal együtt örökre elfogtok veszni, ha csak ideje korán magatokba szállva meg nem tértek, és a büntől meg nem váltok: a boldogok hazáját semmi závár, semmi kulcs nem

fogja nektek megnyitni, mig ti azt büneitekkel folyton folyvást önmagatok elől inkább és inkább bezárjátok. De ha komolyan teljes szivetekből megfordúltok, ha a bünt, s a bünre szolgáló alkalmakat erős szándékkal kerűlve igaz töredelmezést tartotok: akkor nektek sem leszen okotok kétségbe esnetek, mert tőletek sem fogja Mária, a szeretetre méltó anya megvonni az ő anyai pártfogását és szószólását; ő a megválás óráján mellétek is oda fog állani, és midőn a sátán, az eleitől fogva hazug és gyilkos előtökbe tartandja elkövetett büneiteket, hogy azokkal kétségbeesésre ingereljen, a szeretetre méltó anya vigasztaland titeket: kedves gyermekem! ne essél kétségbe, az én fiam Jezus Krisztus a törődött szivet még soha magától el nem taszította, a tiedet sem fogja ő megvetni, bizzál, és az én szószólásomra te is, mint már sok ezeren más bünösök, megfogsz szabadúlni.

Oh szeretetre méltó anya! te még az egekben sem feledkezel meg rólunk; fiui bizodalommal borúlok le itt a te kegyszéked előtt és kérlek: légy pártfogóm, közbenjáróm, és szószólóm a te fiadnál! utánad oh anyám! könyez az én szemem, utánad oh anyám! nyujtóznak az én kezeim, a te anyai irgalmad kegyszékét övedzi az én nyomorom, az én nagy nyomorúságom; vezess engem már itt a te fiadhoz; ha pedig egykor nyelvem elfásúl, vérem ereimben megáll, és földi pályám fonala megszakad: légy te akkor nekem szeretetre méltó anyám, és könyörögj mindnyájunkért, hogy a te fiad országába fölvétessünk. Amen.

Ugyan arra.

Máriának hatalma és szószólásáról.

(Pinkafő 1825.)

Mária a legjobb részt választotta, melly el nem vetetik tőle.
(Luk. X, 42.)

Máriának minden ünnepei közt, mellyeket a katholika anyaszentegyház esztendőn által ülni szokott, a mai legörvendetesebb és legvigasztalatosabb ünnep; mert ma Mária, az asszonyok között legáldottabb anya e siralom völgyét, hol többféle nehéz keresztet

viselt, oda hagyta, és az ő szent fiának dicső országában örök székhelyet foglalt. Ma a mennyország érkező királynéjának eleibe sietének az angyalok és főangyalok, a pátriárkák és próféták, és Évának ime boldog leányától megbájoltatva kiáltának fel: kicsoda ez, ki ide feljő, mint a fölkelő hajnal bibora, szép, mint a hold, kiválasztott, mint a nap, tiszteletet gerjesztő, mint a csatarendbe állított sereg? Sőt ma Máriának az ő kedves fia, kit kilencz hónapig tiszta szeplőtelen szive alatt hordozott, Jezus is eleibe siete, és királyi anyjának, ki földi pályáján az ő szenvedéseinek elválaszthatlan hű társa vala, a mennyei dicsőség királyi koronáját szűz fejére illesztette. De mától óta egyszersmind minden keresztény katholikus szeme fiui bizodalommal és biztossággal tekint föl a kegyes és irgalmas anyához, ki Isten után a bünösök menedéke, a szomorúak vigasztalója, a keresztények segedelme és oltalma. Mától óta ezer meg ezer ajak mindenféle nyelven imádkozik, mondván: asszonyunk szűz Mária, Istennek szent anyja! imádkozzál értünk bünösökért mast és halálunk óráján. Oh tehát buzgó keresztények! tekintsünk mi is föl az egekbe a malaszttal teljes anya után, ki ma mennyekbe fölvétetvén az angyalok királynéjává lőn, tekintsünk utána az élő hit szemeivel, és keressünk nála menedéket minden testi s lelki szükségeinkben; mert ha jól meggondolva fontolgatjuk: valljon ki legyen ő? bizonyára befogjuk látni, hogy az ő szószólásának hatalma nagy az Isten előtt. De hát kicsoda azon Mária, ki ma mennyekbe fölvétetett? erre szándékom azonnal várakozástoknak tőlem telhetőleg megfelelni: Mária az örök atyának kedvelt leánya, ez első; — Mária az Isten fiának leggyöngédebb szűz anyja, ez második; — Mária a Szentlélek úr Istennek választott jegyese, ez harmadik része beszédemnek.

A szentatyák, ezek a mi anyaszentegyházunknak Isten Szentlelkétől világositott jámbor férfiai és tanitói, Márianak a malasztteljes Isten anyjának dicséretében és magasztalásában kimeríthetetlenek. Azok Máriát az isteni teremtmények csuda remekének nevezik, és azt állítják, hogy a teremtő kezéből soha tisztább és dicsőbb teremtmény nem jött ki, mint millyen Mária vala. Krisztuson kivől nem volt még egy lélek sem a földön, és nem is leszen soha a világ végezeteig, kit Isten olly forrón szeretett, ki

Isten parancsolataihoz olly bizodalmas hűséggel ragaszkodott, ki olly magas fokára emelkedett volna a szentségnek, mint Mária. Ő benne a világosság atyjának és a minden jó adományok osztogatójának öröktől fogva jó kedve telik „leányom, ugymond ő, te az én szivemet birod, és az én fiamnak anyja leszesz az ő megtestesűlésében, te az időnek teljességében fogod azt szülni, ki tőlem öröktől fogva született; kiöntöm rád az én kegyelmem forrásait, malaszttal teljes leszesz te és áldott az asszonyok között; te kedves leányom! Éva maradékinak dicsősége leendesz; én a mindenható, kinek neve szent, úgy megfoglak téged áldani, hogy boldognak hirdetendenek téged minden nemzetségek. És ha végre ideiglenes pályafutásodat kereszt és szenvedés közt bevégezted: megfogsz mint mennyországnak királynéja koronáztatni, és az angyalok, pátriárkák, próféták, apostalok, vértanúk, hitvallók és szüzek szent koszorúja téged mint királynéját álmélkodva fog csudálni. Igy szóla az örök szeretet atyja Máriához, az ő szeretett leányához, ki előtte öröktől fogva kedves vala, és örökre kedves maradand.

Miután tehát Mária az örök atyának kedves drága leánya: milly hathatós lehet nála Szeretteim! milly nagy lehet az ő szószólásának hatalma? Hogyan is tagadhatná meg azon atya, ki szánakodásra és könyörűlésre mindig hajlandóbb, mint büntetés és fenyítésre, hogyan tagadná ő meg az ő kedves leányának kérelmét? Hogyan lehetne az irgalom Istene, ki még a varjuk károgását is hallja, azon leányának szószólására siket, kiben ő neki kiváltképen jó kedve telik? Avagy nem fogná-e mast az atya annak akaratát teljesíteni mennyben, ki mindenkor mindenben az ő akaratát teljesítette itt a földön, sőt mast mennyben is csak az ő isteni akarata szerint könyörög értünk? Ugy vagyon, igen is Szeretteim! Mária a mennyországnak királynéja, az örök atyának kedves leánya hathatós befolyást gyakorol annak atyai szivére: tiszteljétek azért őt, dicsérve magasztaljátok őt, esedezve esedezzetek és könyörögjetek az ő szószólásaért minden szükségeitekben, mert kétségen túl fölötte nagy az ő hatalma az Isten, az atya előtt.

De Mária nem csak örök idők óta kedvelt leánya az atyának, mennyben, hanem ő egyszersmind az Isten fiának leggyöngédebb

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 303 von 618

anyja is. Hogy Mária az Isten anyja, ez a mi kath. szent hitünknek kétségtelen igazsága, mert ő szülte nekünk a mindenható fölségnek ama nagy fiát, kinek eljövetele után évezredek óta sovárgott a világ. Azon ártatlan szemek, mellyek egykor a jászolyban könyekbe borúlának, azon könyörűletes szemek, mellyek a bünösökre annyiszor szánakodva tekintének; azon szent kezek, mellyek egykor néhány kenyeret annyira megszaporítának, hogy azokkal öt ezeren jól lakozva kiélégíttetnének; azon lábok, mellyek Juda országát fáradtig szaladva körűljárták, hogy Izraël házának eltévedt juhait fölkeresnék, azon áldott nyelv, melly nekünk az élet és igazság igéjét hirdette, melly minket kegyesen meghivott: jöjjetek hozzám mindnyájan, kik nyomorogtok és terhelve vagytok, én titeket megenyhítlek s nálom nyugalmat találtok lelkeiteknek; azon szent test, melly a kereszten átlyukgattatott, azon drágalatos vér, melly a kereszt kinfájáról a mi és az egész világ büneiért leömlött, mellynek fölségét a föld megrendűlés nélkül látni s viselni nem birta; azon igaz szent test és vér is, mellyet az oltári szentségben magunkhoz veszünk, azon dicsőűlt és az atyának jobbján ülő test, mellyben Jezus a napok utolsó nagy napján nagy hatalommal és dicsőséggel az ég fölhőiben jövend el, megítélni az eleveneket és holtakat, azon dicsőűlt test, melly fölött a mennyei szent angyalok és főangyalok, a Cherubok és Szeráfok, a hatalmasságok és fejedelemségek eléggé álmélkodni nem birnak, ezen gyöngéd és szent test minden szent tagjaival együtt Máriának legtisztább véréből a Szentlélek megárnyékozása által képződött. Tapasztalásból tudva van pedig előttünk, milly hatalmas erővel és befolyással bir egy jó anya az ő jó gyermekének szive fölött, és millyen részt veszen ő ennek dicsőségében. Ugyan is még itt a földön, midőn az isteni fiú és anyja vándor öltözetében a halandóságnak járának, már Jezus Krisztus az ő első csudáját galiléai Kánában anyjának kérésére és szószólására cselekedte, mikoron a lakodalmasok szükségének födözésére a vizet borrá változtatta: ki kételkedhetik tehát, hogy a fiú az ő anyjának kérelmét és könyörgését az ő mennyei dicsőségében is bizonyára meg fogja hallgatni? Az, ki a törvényben megparancsolta: tiszteljed atyádat és anyádat, hogy hosszú életű lehess és jól folyjanak dolgaid e földön, nem fogná-e anyja szent kivánságát teljesíteni? Ha tehát Jezus

már e földön is az ő anyja igazságos kérelmének teljesítésében találta örömét: valljon mast az egekben megfogja-e az ő dicsőült anyjának könyörgését vetni? Oh! bizonyára nem; ha azért mast Mária, a dicsőséges anya mennyországban az ő fiának fölséges fejedelmi széke előtt könyörög, mondván: kedves fiam! ezen anyai karomat, mellyen téged földi pályádon annyiszor hordoztalak, terjesztem ki hozzád imádságomban, és kérlek: mentsd ezen szegény bünös lelket, kit lelkismerete elkövetett bünei miatt keményen gyötör; szabadítsd meg ezen szegény lelket, kit bünös szokásai már évek óta erős bilincsei közt fogva tartanak; gondold meg, hogy ő is egyik azon drága lelkek közől, kiket nem aranynyal vagy ezüsttel, hanem a te drágalátos szent véreddel váltottál meg; nem mer ő, ki téged annyiszor és olly igen megbántott, egyenesen hozzád folyamodni, hanem az én közbenjáró szószólásomért esdeklik, ajándékozd őt nekem, bocsásd meg bünеit, tisztítsd meg őt és szenteld meg. Ha Mária egy másik lélekért felszólal az ő fiánál: oh fiam! ihol ezen leányka vagy legényke szűztiszta és istenes életet kiván élni e világban, de a bün cselszövényeitől, mellyek őt minden részről környezik, retteg: adj azért erőt neki és bátorságot a kisértetekben, adj neki állandóságot, és kitartást a küzdelemben, légy támasza az erény czuszamos ösvényén, hogy a test, világ és ördög incselkedései szűztisztaságán soha erőt ne vehessenek. Ha Mária egy harmadik lélek mellett emel szót fiához: irgalmazz ennek vagy amannak, ki a szegénységnek, üldöztetésnek, nyavalyának és más kereszteknek terhe alatt nyomatva nyög, adj neki erőt, hogy kínos keresztét, mint én valaha, türelmesen viselhesse, hogy ne zugolódjék az isteni gondviselés ellen, hogy ne csüggedjen lelke a nyomorok nehéz sulya alatt, hogy kétségbe ne essék szenvedéseiben, én a te anyád, ki valaha téged szivem alatt hordoztalak, ki rád olly gyöngéd anyai szeretettel várakozám, én könyörgök ő érette; — ugyan mondjátok meg, mit gondoltok, valljon a legjobb fiú Jezus Krisztus megfogja-e az ő szeretett anyjának könyörgését tagadni? Nem, nem, soha sem, sőt inkább teljes szeretettel fogja viszonozni: legyen kedves anyám! a mit tőlem kértél, a te akaratod szerint. Ama jeles nagy napja az ítéletnek, mellyen minden, mi előttünk rejtve van, napfényre fog derűlni, bizonyára felfogja tárni előttünk Márianak minden meghallgatott könyörgését, és akkoron számos bünös fog felkiáltani:

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 305 von 618

én terhes büneimtől Máriának szószólása által szabadúltam meg; én Máriának könyörgésére nyertem erőt a küzdelem, és győzelemre; én pedig az ő esedezésére bátoríttattam fel kitartásra az üdvömet munkáló szenvedésekben.

Ha végre meggondoljuk, hogy Mária nem csak a mennyei atyának kedves leánya; nem csak az Isten fiának leggyöngédebb anyja; hanem egyszersmind a Szentléleknek választott jegyese: oh! milly magasztosan tünik ő föl akkor előttünk, milly nagy hatalommal birhat az ő szószólása Istennél? A Szentlélek őt malasztjával elömleszté, a Szentlélek ereje alakítá benne a szentet, ki Isten fiának hivatik, a ki hatalmas, kinek atyja általadta Dávid székét, ki Jákob házában uralkodik, kinek országa és országlása soha véget nem ér. Nem-de a gyöngéd vőlegény az ő mátkájához mindenkor ollyan érzelemmel szokott viseltetni, hogy jegyesének minden kivánságát nem csak teljesíti, hanem azt megelőzni is iparkodik? Ha már a földi vőlegény a bünös az ő földi arája iránt, ki gyakran nagy bünösnő, illyen megelőző érzelemmel viseltetik: ki higye, hogy az Isten Szentlelkének szeretete az ő nevelt szűztiszta leányának könyörgésére siket maradjon? Oh ez nem lehet, ez teljes lehetetlen! hiszen az Isten Szentlelke maga mondja az énekek énekében: te az én szivemet megbájoltad, te az én mátkám! az én szivemet bájos pillanatiddal lebilincselted. Millyen lelki vigasztalás tehát ez nekünk ime siralom völgyében rimánkodó nyomorúlt Ádámfiainak, hogy nekünk az Isten fejdelmi széke előtt olly hatalmas szószólónk vagyon? Oh! miért nem folyamodunk fiui bizodalommal hozzá minden ügyeinkben? Hiszen mi épen ugy tapasztalnók az ő segedelmét, mint tapasztalta az alexandriai kalmár, a ki ugyan dusgazdag, de egyszersmind istenfélő, és Máriának nagy tisztelője vala. Midőn egykor kereskedelmi ügyében Konstantinápolyba kelle utaznia, felesége, kivel egy hat éves leánykát nemze, kérdé tőle: kire fogná őt bizni távollétében? én, monda a jámbor férj, tégedet gyermekemmel együtt Mária oltalmába ajállak; azután elmenvén a templomba ott buzgó imádság közt házának őrasszonyaúl Máriát kéré távollétében. A boltos legény urának távoztával, a pénzvágy szomjától üzetve, azon utálatos gondolatra fakadt, hogy asszonyát leányával együtt megölvén, és az összemarkolandó pénzt magával vévén a városból elillannék. E czélra egy nagy kést élesre köszörűle,

és kettős gyilkolási szándékát véghez vinni készűle, de midőn az ajtó felé közelíte, hirtelen megvakúlt, és dühében az ajtót meg nem találva bekiálta asszonyához, jőne ki egy szóra, gondolván magában, hogy a kijövő és feléje lépő nőt azonnal agyon fogja szurhatni. Azonban az asszony a szobából isteni sugalom következtében a legénynek válaszola: a szolgát és nem a házi asszonyt illeti az ajtónak megnyitása. Mire a legény ördögi ravaszsággal viszonzá: küld tehát ide kis leánykádat; ennek sem szabad kilépnie, felele a szűz Mária oltalma alatt levő nő. Látván tehát a megvakúlt gonosztevő, hogy cseleivel sem mehet semmire, maga magába döfte a kést, mire az orvosok tüstént hivatván, az önvérében heverő nyomorúlt csak azok jelenlétében ismerte meg az ő iszonyú utálatos szándékát. Látjátok-e e világos esetben Máriának hatalmas oltalmát? esedezzetek azért buzgó imádság közt az ő szószólásaért; de mindenha először ne az ideiglenes földi, hanem az örökké tartó mennyei jókért esedezzetek nála; nevezetesen: minden előtt könyörögjetek nála büneitek bocsánatáért, azután a kisértetekben erőért és bátorságért, a keresztek és szenvedésekben türelemért, kitartásért a jóban, és boldog kimulásért; és ha egyebek előtt azt, mi a mi örök üdvünkre szükséges, az ő kegyes szószólása által megnyertük: nem kételkedhetünk, hogy Isten kérésünket azokra nézve is, mellyek testi eledelünkre, táplálásunkra és mulandó életünk bármi viszontagságaira megkivántatnak, szinte meg fogja hallgatni.

Oh hatalmas anya! fiui bizodalommal emeljük föl hozzád szemeinket a magas egekbe; nagy és hatalmas ott a te szószólásod; nyerd ki azért nekünk könyörgéseddel ama kegyelmet, hogy szivünket a földtől elvonjuk, és törekedjünk az alázatosság, szeretet, szűztisztaság, béketürés szép utain járdalni, mellyeken te földi pályádon jártál vala; nyerd ki esedezéseddel a kegyelmet, hogy a bünt folytonosan inkább és inkább kerüljük, az erényben folyvást jobban és jobban előhaladni törekedjünk; és ha üt reánk nézve azon szorongató óra, mellyben a te fiad itélőszéke elé át kell költöznünk, hogy életünk folyamáról ott számot adjunk: akkor, anyánk! ne hagyj el minket, szárogasd meg te homlokunkon a hideg halál verítékcseppjeit, és eszközöld, hogy mi a te gyermekeid, a te hű tisztelőid a te mennyei dicsőségedben részt vehessünk. Amen.

Ugyan arra.

Mária halála és mennybe fölvétele.

(Pinkafő 1841.)

Mária a legjobb részt választotta, melly el nem vetetik tőle.
(Luk. X, 42.)

A felolvasott üdvige, melly Jezusnak a Lázár házában fogadtatását és az ott neki tett szolgálatot adja előnkbe, csak azért tűzetett ki Mária mennybemenetelének ime jeles ünnepére, mert Mária az Isten anyja valóban mindenben mindenkor a legjobb részt választotta. Máriának mennybe emelkedése napján az anyaszentegyház hármas titokról emlékezik: 1) megemlékezik azon szent halálról, mellyel Mária e világból kimult; 2) elmélkedik Máriának halála után nem sokára halotti sirjából feltámasztatásáról, melly által a mindenható Isten Máriának szent testét dicsőült lelkével ismét egyesítvén megdicsőítette; 3) örvend azon dicső diadalomnak, mellyel Mária mennyekbe fölvétetett. — Miután pedig a katholika anyaszentegyház ma e hármas titokkal foglalkozik, tehát illő és igazságos, hogy mi is mindnyájan, mint a katholika anyaszentegyház hű gyermekei vele ezen érzelemben egyesüljünk, és az ő bölcs utmutatását kövessük; mert akarhol és akárhogyan tekintünk is Máriára, akár tudniillik halálos ágyában, hol ő az úrban elaluvék, akár sirjában, honnan ő isten ereje által uj életre kikelt, akár mennyben, hová testestől lelkestől fölvétetett: mindenkor elmondhatjuk róla azt, mit Krisztus a mai üdvigében egy másik Máriáról monda: Mária a legjobb részt választotta, melly el nem vétetik tőle. — Ez előtt egy évvel e mai ünnepünkön az uj harang felhuzatását alkalmúl használva a tornyunkban levő kis harangról és a világ nagy harangjáról az atyának jobbján szólottam hozzátok: ma pedig a katholika anyaszentegyház utmutatásán akarok indulni, és az említett háromféle titokról elmélkedni; ugymint Mária haláláról, feltámadásáról, és mennybemeneteléről. Minek következtében azt állítom, hogy Máriának halála legszentebb halál volt, az 1-ső részben; hogy Máriának uj életre támasztatása a legdicsőbb volt, a 2-ik részben; hogy Máriának mennybe fölvétele a legörvendetesebb volt, a 3-ik részben. — Ki galiléai Kánában

az ő anyjának kérelmére az első csudát cselekedte, eszközölje az ő dicsőült anyjának szószólására, hogy a mi hideg vizenyős szíveink a szeretet drága borává változzanak a malasztteljes anya megdicsőíttetése hallására.

Ámbár a boldogságos szűzről a Szentlélek Úr Istennek Pünkösd ünnepén az apostalokra leszállta után a szentirásban egy betüt sem olvasunk: még is a szentatyák egyhangú jámbor véleménye az, hogy Mária az ő isteni fiának mennybemenetele után még 12 egész 15 évig élt vala, — és összesen 63 évet tölte e siralom völgyében legszentebb életet élvén. Szent Ignácz vértanú, ki szent János apostal és üdvirónak tanítványa vala, Máriáról igy ir: ő nehéz ellenmondásokat és üldözéseket szenvedett a farizéusok és irástudóktól, kihez a messze legtávolabb vidékekről is érkezének számosan, hogy benne a mennyei szentség élő csudáját láthatnák. Isteni fiának mennybeemelkedése óta előtte a föld puszta sivatag és siralom völgye vala; — oh! hányszor ismétlé a Zsoltáros szavait: mint a szarvas az élő forrás után sovárg, ugy áhít az én lelkem utánad Istenem! mikor fogok oda jutni és a te szined előtt megjelenni? Vezesd ki lelkemet e test börtönéből, hogy a te szent nevedet magasztalhassam, az igazak reám várakoznak. — Ütött végre az olly régen várva várt óra, és valljon lehetett-e ezen órában valaki boldogabb annál, ki Éva gyermekeinek az élet szerzőjét és a halál legyőzőjét szülte? Ha boldogok azon szolgák, kiket az úr haza jövetelekor ébren őrködve talál: mennyivel boldogabb azon anya, ki nem csak ébren őrködve, hanem legnagyobb forró vágyakodással várta az ő fiának és urának eljövetelét? Ha minden igaz megvigasztaltatik az ő halálában, minő vigasztalásban részesülhetett azon anya, kinek lelkismerete bizonyságot tőn, hogy ő az igazság minden követeléseinek mindenkor legpontosabban eleget tett? És ez az oka, miért ő az igazság tükörének igen helyesen neveztetik. Ugy vagyon, az igazak, az angyalok várakozának rá mennyben, és királynéjokat a mennyben számára készített fejdelmi székébe kisérék. Igaz azért, hogy az ő halála a legszentebb halál vala.

El van határozva, hogy mi is meghalunk egyszer, de mikor

és hogyan? otthon-e vagy lakunkon kivül? hazánkban-e vagy idegen földön? lassu-e, vagy hirtelen halállal? mindezeket egyedül a jó Isten tudja. A mi egyetlen legfontosabb kötelességünk csak az, hogy mindennap, minden órában, minden pillanatban készen találjon minket a halál. A kinek pedig szent halál az ohajtása, elkerűlhetlenűl szükséges, hogy szent legyen élet pályája, mert minden ettől, és ez ismét Isten malasztja mellett egyedül tőlünk függ. Mi még mindig ugy félünk a haláltól, mint gyermekek az ijesztő rémbáboktól: de valljon mire mutat ime gyáva gyermeki félelem? Épen ugy látszik, mintha még mast is pogányok volnánk, kik a keresztény hitvallásról semmit sem hallottak vala. Micsoda a halál az igazakra nézve? örömkövet, ki minket atyánkhoz vezet. A lágymeleg keresztény azt gondolja, csak halálakor áldozó papra tehessen szert, és már akkor semmi több számára hiányzani nem fogna. De mit képes tenni a lelki atya ollyan betegnél, ki már eszén kivül vagyon? Legalább feladja, szokták mondani, az utolsó kenetet; — innen a szokásos zaj, ha valakit a guta megüt, csak hamar papot neki; — de mit használ e fölséges kegyszer, ha azt semmi készűlet, semmi törödelmesség nem előzte meg? Rendén van ugyan és dicséretes bennetek az, ha első gondotok papot hivatni; de tudnotok kell, hogy a lelki atya a javúlatlan bünöst nem képes mennyországba beimádkozni. — Ha mind a tizenkét apostal megjelennék is az illy bünös halálos ágyánál, ha mindannyian megáldanák is annak lelkét, mit sem használna neki, ha egyébiránt jámbor keresztény életet nem élt. Egyedül a jámbor istenes, vagy bünbánó törödelmes élet a legbiztosabb eszköz a boldog kimúlásra. A ki szentűl, istenesen és jámborúl él, az szentűl is hal meg; a ki pedig bünben élt, az a bünben hal meg, ha bár valamennyi legszentebb életű papoktól áldatnék is meg, vagy kenetnék föl.

Továbbá Máriának feltámasztatása sirjából a legdicsőbb uj életre kelés vala. Lelkétől el vált szűz teste ugyan a sirba teteték, szinte mint az ő fiának Jezus Krisztusnak teste, de nem azért, hogy a közönséges feltámadásig ott maradjon, és porrá hamuhodjék. Ő tudniillik rövid idő mulva sirjából ismét uj életre feltámada. Igaz ugyan, nem hitágozat, hanem csak az anyaszentegyháznak jámbor vélekedése, hogy Mária ma testében és lelkében egyesűlve véteték föl mennyekbe. Damazki szent János tudniillik

azt irja: hogy ősi régi hagyomány szerint, az egész világon elszéledt apostalok, Máriának elszenderedése órájában fölragadtattak a magasba, és mindnyájan Jeruzsálemben egybegyültek. Itt láták az angyalokat megjelenni, és hallák, miként a mennyei hatalmasságok a zsoltárokat énekelték. Máriának szűz teste az olajfák hegyére vitetett, hol az angyalok énekkara három napig zengedezett. De az énekkar harmadnapra elnémúlt. Harmad napra, melly alatt Tamás is megérkezék, megnyiták az apostalok Mária koporsóját, de a lepedőkön kivől, mellyek kimondhatatlan jó illatot terjesztének el, a szűz testének semmi maradványa nem találtatott. Honnan következtették, hogy a dicsőség ura az ő szent anyját még az átalános feltámadás előtt testének mennybe fölvétele által megdicsőitette légyen. — Nincs különben, a szűztiszta testnek hamuhodás nélkül épségben kelle maradnia, mert ha a mindenható Isten több más szentek tetemeit a szűztisztaság és más erények jutalmaúl mai napig romlatlanúl és porbaolvadás nélkül megtartotta: minél józanabbúl hihetjük a minden szűzek szűzéről Máriáról, hogy ő szűz szent testével és lelkével egyetemben mennybe fölvétetett? Nem is találtatott soha sehol az ő szent maradványiból, csontjaiból még csak legkisebb részecske is. Sőt még azt sem tudjuk ma már, hol volt légyen tulajdonképen az ő temetkezési sirhelye. És valljon ki hinné ezt, ha ő mennyekbe föl nem vétetett volna?

Mi ugyan kimulásunk után nem fogunk azonnal feltámadni, a mi testünk bizonytalan hosszú időre a sirba fog takartatni, és mi csak azt mondhatjuk Jóbbal: élet napjaim fogyatkoznak, és nem marad nekem más hátra, mint a sír. Azért mondám a romlásnak: te vagy az én atyám; — a férgeknek: ti vagytok az én anyám és hugom. — Tehát néma sir, porlasztó féreg, és porbaomlás leszen mindnyájunk sora. De megjő az óra, mellyben mindnyájan, kik a koporsókban nyugosznak, meghallják az Isten fiának szavát, és előjönnek, kik jót cselekedtek, az élet, kik gonoszat, az itélet föltámadására. Mert a feltámadás után nem emelkedünk egyenesen az egekbe, hanem azt követi nyomban az átalános itélet. Justis tunc bene, ast perversis! Az igazak sora bol-

dog leszen: de bezzeg a gonoszaknak! — Ott nem csak a biró és bűnös, hanem a vádlók és tanúk is jelen lesznek. — Első és legerősebb vádlóúl lép föl az ördög a letaszított kevély angyalokkal így okoskodván ellenünk: én csak egyszer, akkor is csak gondolatomban vétkeztem, nekem sem megváltó üdvezítőm, sem időm a bánatos törödelemre nem volt, még is kárhozatra vettettem; — ime katholikus lélek nem csak egyszer, hanem többször is, nem csak gondolatban, hanem szándékban, és cselekedetekben is vétkezett; azon felül volt neki üdvezítője, ideje a törödelmezésre és megtérésre, voltak kegyszerei, tudomása a pokolról és kárhozatról, és még sem tért magába. — A többi vádlók lesznek: az őrangyalok, a lelki atyák, az árva kisdedek, a szegény elhagyott özvegyek, az elcsábítottak és mások ezekhez hasonlók; nevezetesen sokan az elcsábítottak közől felfognak szólalni: ha fegyelem és éber felvigyázat alatt tartatánk, ha nekünk az illetők mindent szabadon meg nem engednek vala, és bármi tetteinket is hallgatva nem mellőzendik: bizonyára a romlottság veszedelmébe ennyire nem merűlendettünk. Akkor különféle átkokat, szemrehányásokat és szidalmakat leszünk kénytelenek fejünk fölé szóratva hallani. De hát mittevők legyünk? kétségbe essünk-e? Semmi esetre. Kerülje mindenki a bűnt, járjon el mindenki az ő hivatásának kötelességében, és dicsőséges leszen a mi feltámadásunk.

Máriának mennybe fölvétele legörvendetesebb, és olly dicsőséges vala, hogy azt emberi nyelv elbeszélni nem képes; mert ha még az sem marad jutalom nélkül, ki valamelly szegénynek ez életben csak egy pohár vizet nyujt: millyen lehetett annak jutalma, millyen annak dicsősége, ki az ő isteni fiának nem egyszer, hanem számtalanszor, nem csupán vizet, hanem az ő szűztiszta emlőinek tejét nyujtotta? Milly drágalátos lehetett a dicsőség pohara annak számára, ki egykor a szenvedés poharát minden fájdalmával és köserűségével a kereszt alatt fenékig kiürítette? Bizonyára mast minden könycsepp levagyon szemeiről törölve, és sem szenvedés, sem fájdalom, sem halál fölötte többé nem uralkodik, kit ura Istene egészen, és tökéletesen megujitott a fölség és dicsőség minden ajándékiban. Az örök atya tudniillik őt a hatalom koronájával koronázta, mellynél fogva anyai szószólása által számunkra mindent megnyerhet tőle. A fiu őt a bölcseség koronájával övezte, és mennyben a mi anyánkká, hat-

hatós szószólónkká beiktatta. A Szentlélek őt a szeretet koronájával ékesíté, midőn az ő lelkében a mi üdvünk iránti lángolva égő buzgóságot elömlesztette. — Magasra minden Cherubok és Szeráfok fölé, magasan minden szentek fölé fölemeltetett ő, mert ő életében a patriárkák hitét, a próféták szellemét, az apostalok buzgóságát, a vértanúk erősségét, a hitvallók kitartását, a szűzek szűzeségét, minden szentek hűségét tetézett mértékben felülmulta. Elmondhatjuk róla: sok szűz leány, sok jámbor lélek az erények kincsét és érdemét összehalmozta: de ő maga mindnyájokat tulhaladta.

Máriának ime dicsősége a katholikusok bizodalmát imez irgalmasság anyja iránt már a kereszténység első bölcsőjében fölgerjesztette. Minthogy ő a seregek urának koronázott leánya: azért már az ős hajdani kereszténységben hozzá folyamodtak a különféleképen megtámadott lelkek, és győztek; minthogy ő koronázott anyja annak, ki a szeleknek és hullámoknak parancsol: azért eleve óta bármiféle szorongattatástól hányatottak hozzá folyamodtak, és nagy nyugalom szállott háborgó szivök kebelébe; minthogy ő a Szentléleknek koronázott arája, mátkája: azért sokan esedeztek nála erőért és világosságért a kisértetekben, és esedezésök nem maradt siker nélkül. Ugy vagyon, ő a legnagyobb és legnyomorúabb bűnösök iránt is mindig, mint irgalmas anya viseltetett, és azoknak száma nincs, kiknek számára ő nem csak a bűnbánat kegyelmét életökben elkövetett bűneikért, hanem az ő nagy és terhes büneik bocsánatát is kiesdekelte. Folyamodjunk azért mi is minden szükségeinkben kegyszékéhez, és az ő csudálatos anyai kegyelmét bizonyosan tapasztalni fogjuk.

Oh mennynek dicsőséges királynéja! ugyan tudsz-e te szűztiszta mennyei szemeiddel egy olly bünösre tekinteni, mint én vagyok? De hiszen, te a bűnösök menedéke, és Isten után azoknak egyetlen segedelme vagy! Nem aranyért, hanem malasztért esdem általad: fogadj a te hatalmas oltalmad alá egy törődött szivű bűnöst, ki kész élete bűneit vérével törleszteni. Oh hatalmas! oh kegyes szűz! ezerszer hála neked azon sok kegyelemért, mellyet Istentől nekem idáig megszereztél! neked legyen szentelve minden sziv, minden nyelv a te dicsőségedet hirdesse, oh mennynek királynéja! Amen.

---

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 313 von 618

Mária születése, vagy is Kis asszony napján.

Kicsoda ezen ujan született gyermek?

(Pinkafő 1841.)

A kitől születék Jezus, ki Krisztusnak hivatik.
(Máté I, 16.)

Méltányos és igazságos, hogy a katholika anyaszentegyház Máriának születése napját évenként ájtatos öröm közt megünnepli; mert urunk születése napján kivől nincs születési nap itt a nap alatt olly emlékezetes, mint a hasonlíthatatlan szűznek születése napja, ki tudniillik arra született, hogy az atya Istennek egyszülött fiát a Szentlélektől méhében fogadván, őt e világ üdvére szülné. Az Isten Szentlelkétől íhletett üdviró Máté, midőn Jezus Krisztus nemzedék sorát följegyzé, sem tudott nagyobbszerű s magasztosabb czimet Máriának adni, mint: a kitől született Jezus, ki Krisztusnak hivatik. Máriának mai születésével tudniillik földerűlt egünkön ama biborszinű szép hajnal, amaz égből leszállott isteni napnak előhirnöke és szülője, melly jótékony mennyei világával minden e világra jövő embert megvilágosít, és üdvösen megmelegít. Ma azon szentséges szűz, ki már öröktől fogva Isten anyjául választatott és kitüzetett, e világra jött, és születésével az angyalokat szinte mint az embereket egyiránt megörvendeztette. Ma a mennyei atya régi évezredes igéreteit teljesíteni megkezdette, és Máriának születése által a világnak előzálogot nyujtott, hogy az olly régen megigért, és annyira ohajtva várt üdvezitője s szabaditója nem sokára utána lenne következendő. Ma Jezusnak jövendő anyja Mária először fektetett a bölcsőbe, hol a boldog lelkektől titkon megénekeltetett. Midőn Jezusnak nagy előhirdető követje János született, és születésénél az ő idáig néma atyja Zachariás nyelve csudálatosan megoldatván, az Isten magasztalására fakadott; a jelenlevő rokonok álmélkodva kérdezgeték egymást: mit gondoltok, kicsoda leszen ezen ujan született gyermek, kinek világra jötténél illy csuda események történnek? Mária születésénél ugyan illyesmit nem olvasunk, és úgy látszik, hogy az nem is volt rendkivüli tünemények- vagy eseményekkel egybekötve: de még is méltán tehetjük mi ma e kér-

dést: ugyan mi leszen ezen gyermekből? kicsoda ezen ujan született gyermek? mire megfelel nekünk az ő utána következett életpályájának története, mellyből látni fogjuk, hogy Mária malaszttal és erényekkel teljes leánygyermek vala, a mit ma bővebben megmutatni szándékom. Mária, az ujan született gyermek malaszttal teljes vala, miről az első részben; — Mária az ujan született gyermek erényekkel teljes vala, miről a második részben.

Hogy Mária malaszttal teljes lélek vala, Gábriel főangyal az egész világ előtt kinyilatkoztatta. Mi is, valahányszor az angyali üdvezletet imádkozzuk, Máriát mindenkor az angyal magasztaló igéivel köszöntjük: üdvözlégy Mária! malaszttal teljes! Nem vagyunk képesek Máriát magasztosabban dicsérni, mint épen ezen üdvözlet által; mert e szó: „malaszttal teljes“ minden természet fölötti adományt, kegyelmet és ajándékot magában foglal, mellyeket Mária az úr Istentől nyert, mintha tudniillik az angyal mondaná: örülj és örvendezz oh szent szűz Mária! mert te valóban szent és igaz vagy azon malasztnál fogva, melly a te szivedben lakozik, és melly a te lelkedben elömlött; örülj és örvendezz szent szűz; mert te a mennyei atyának kedves leánya, a Szentléleknek drága arája vagy; az Isten szeret téged, kegyelmet találtál te az Istennél, és benned Istennek különösen jó kedve telik.

Igaz ugyan, hogy ezt minden igaz és jámbor emberről, míg ő az üdvezítő malaszt állapotában és birtokában vagyon, elmondhatjuk: de még is közöttünk és a boldogságos szűz között a *különbség* fölötte nagy. Mert mi a megszentelő malasztot csak születésünk után a szent keresztségben vettük, midőn a harag fiaiból a kegyelem fiaivá, a pokol szolgáiból a mennyország örököseivé, és a bűn hajlékából a Szentlélek templomaivá lettünk. De Mária e drága előnyöket és kincseket már születése, sőt fogantatásának első pillanata óta birta, mert alig kezde anyja méhében élni, már is az isteni gondiveselés szeretett tárgya lőn, kit már akkoron igy üdvezelhetének az angyalok: malaszttal vagy teljes; holott mi kényszerűlünk Dáviddal megvallani: ime bűnben fogantattam, és vétekben hordozott engem méhében anyám.

Mária a megszentelő malasztban, és malaszttal teremtetett, szinte mint az angyalok mennyben, mint a mi első szüléink Ádám és Éva a paradicsomban: azonban itt sem kell felednünk ama ki-

tüntetést, mellyben Mária minden angyalok fölött részesült. Mária ugyan is öröktől fogva az Isten fia anyjaúl volt kitűzve és választva, következetesen benne a megszentelő malasztnak mérfoka is ezen magasztos méltóságához volt arányozva, és épen azért az kimondhatatlanúl nagyobb vala, mintsem akár az angyalokban, akár első szüléinkben. Az Isten Máriának, hogy a szentirás szavaival éljek, jó, megrázott és tetézett mértéket ada, úgy hogy ő a malasztban minden angyalokat és szenteket fölülmulna. Valamint tudniillik Mária, mint Istennek választott anyja az ő anyai méltósága által minden angyalok és szentek fölött magasztosan áll: úgy a malaszt teljességében is minden angyalokat és szenteket meghalad.

Továbbá Mária malaszttal teljesnek még azért is méltán üdvözöltetik, mert ő az üdvezítő malasztot magában folyvást öregbíté. Valamint tudniillik a nagyobb folyam, például a duna, minél messzetovább távozik eredetétől és első kutforrásától, annál több kisebb nagyobb csermelyéket, patakokat veszen magához, s így annál inkább növekszik ágya az ő mélységében szinte mint szélességében: úgy Mária is, minél tovább nyulék földi életének pályája, annál inkább gyarapodék a malasztban, annál teljesebb és tuláradozóbb lőn benne a malasztnak mértéke, mellyet eleve Istentől nyert. A malaszt és kegymértékének illy tuláradott fokára a szentek közől egyiknél sem találunk. Azt pedig tudjátok, hogy minél nagyobb az edény, annál több fér bele, és hogy a kicsiny edényről épen úgy, mint a nagyról lehet mondani, hogy teli vagyon, ha tudniillik mindkettő valamivel, például vizzel, vagy borral megtöltetik; de az is bizonyos, hogy a nagyobb edény több vizet vagy bort tartalmaz, mint a kisebb edény; és ime így áll a dolog Máriára nézve is. Minden más szentek, ha életök pályáján még olly kitünőleg jelesek valának, ők Máriához, a legszentebb szűzhez mérve csak kis edények levén, távol sem részesültek a malasztnak olly tulbőségében, és távol sem voltak Isten előtt olly kedvesek, mint Mária, ki a kegy és malaszt legnagyobb edénye vala, kit az úr tultetézve tölte meg, és épen azért ő minden mások fölött kiválólag malaszttal teljesnek hivatik.

Mi is részesültünk a megszentelő malasztban, keresztelkedésünkkor: de ime kegyelem malasztos állapota nálunk tartós nem vala. Hamar megszegtük a szent keresztségben tett igéretünket, és

minek ellene mondottunk, a világnak, az ő pompáinak, és az ördögnek büneink által csak hamar megadtuk magunkat, és elcsábíttatván a gonosztól gyakran vétkeztünk a Szentlélek ellen, s ujolag a bün, s ez által a pokol rabjaivá lettünk. Ha már e nyomorú rabságból ismét szabadúlni kivánunk, erre csak egy vezérutunk vagyon a törödelmezés, vagy is igazán bánatos szivvel magunkba térés. Mihelyest pedig ezt te oh keresztény! megteszed: az Isten, kinek irgalma határtalan, megint megadja neked malasztját; a Szentlélek, ki kimondhatatlan fohászok közt szánakodik a bünösön, megint beszáll hozzád az ő templomába, honnan a bün miatt távozott, és te ismét víg lehetsz, millyen régóta nem valál. Oh! a megszentelő malaszt a legdrágább ajándék, mellyet Isten embernek adhat! de hogyan fogják azok valaha fogaikat csikorgatni, kik jelenleg ugyan reszkednek egy tehetetlen gyarló ember kegyelméből kiesni, azonban épen nem irtóznak az Isten kegyelmét számtalan büneikkel elveszteni; oh! iszonyú nagy vakság! oh! rettenetesen vak balgatagság!

Azon leányka, kinek ma a katholika anyaszentegyház születése napját ünnepli, nem csak malaszttal, hanem erényekkel is teljes vala. Alig lenne egész nap elég mindazon erények felsorolására, mellyek Máriát olly dicsőségesen ékesíték. A lórétomi litániában őt igy üdvezeljük: Te igazság tüköre! és ezen igéknél fogva ma csak az ő élőhitét szándékom érinteni. Képzeljük vissza magunkat azon időkorba, mellyben Mária e világ napfényét először látta. Ha mi Izraëlnek ime szende leányát kortársnőivel Názárethben növekedni látók vala, ugyan ki fogta volna közőlünk megmondani, hogy mi leend e leánygyermekből? Hiszen ő maga is épen ugy nem tudta, mint senki halandó nem tudhatja, mi módon intézkedett légyen róla az isteni gondviselés? Ha jelen valánk, midőn Mária Józseffel eljegyezteték, kinek jutott volna az akkor eszébe, a mi nem sokára az ő eljegyeztetését követte? Sőt ha látók vala őt nehézkes állapotában nagynénjéhez, Erzsébethez ennek látogatására menni, kinek jutott volna csak távolról is eszébe, hogy ő a mindenható Isten fiát hordozá szive alatt? Ha hallók vala is Betlehemben, hogy egy nő valamellyik éjjel a jászolyban egy figyermeket szült, ki hitte volna, hogy imez a názárethi ácsnak felesége a világ szabadítójának anyja legyen? Ha Máriát és Józsefet látók vala a kegyetlen Herodes gyilkoló szándéka elől

sietve Egyiptomba szökni: ugyan kinek jutott volna eszébe, hogy e szökevény nő az urnak anyja, és a fiú, kit remegő karjain hordoza, a régen várt üdvezítő és megváltó Messias legyen? De hogy kérdéseimmel vég nélkül ne untassalak benneteket: ha mi Máriát látók vala a kereszt kinfa alatt lekonyúlva köserves fájdalom közt állani, ugyan kinek jutott volna eszébe, hogy ő a köserves anya, kinek szivét a hegyes tőr általjárta, megfeszített fiát harmad napra a nagy kővel lezárt és őröktől körülvett sirjából, önerejével, mint a halál legyőzőjét, dicsőségesen kiszállani látandja, és nem sokára vele az atyának jobbján az ő mennyei fényében részesülend?

Ime ennyire álmélkodásra méltó e világra jöttétől halálaig Mária életpályájának minden története. Az isteni gondviselés tudniillik mindent javára intézett el annak, ki az isteni intézkedések iránti hitében mind halálig rendületlenül hiv maradt, meglévén győződve, hogy az Istenben hivőnek mindenek az ő javára szolgálnak. A mindenek atyja őt a világ megváltójának anyjaúl választotta, és tűzte ki, és a fájdalom és szenvedés nehéz töviseivel töltött pályáján vezette át az örök boldogság dicső hazájába; ő pedig élő hite, kegyeletes alázatossága, szemérmes szűztisztasága, az isteni akaratra készséges hagyatkozása által képes vala az Isten minden intézkedéseivel szentül és hiven együttmunkálni.

Igy bánik az Isten kicsinyben és nagyban aránylag mindenkivel, ki az ő bölcs és szent intézkedéseinek makacsúl ellen nem szegűl. Előre ugyan nem láthatjuk, hova és merre akar Isten minket az ő atyai gondviselésének utain vezérleni: de elvégre a czélnál mindnyájan meggyőződünk, hogy az ő utaiban mindenütt irgalom, bölcseség és szeretet uralkodik. Azért valamint Mária élő hittel hitte, a mit nem látott: úgy nekünk is cselekedetekben élő hittel kell hinnünk, a mit nem látunk, hogy valaha mi is, mint Mária eljutott, annak látására eljuthassunk. Mert az csak ugyan örökre tagadhatatlan igazság marad, hogy Isten azoknak, kik benne hisznek és őt szeretik, mindeneket az ő javokra intéz el; hiszen ezt ő a csalni nem tudó, és szavaihoz hű önmaga világosan megigérte. Azért az ő szent és hű igéretéhez hiven ragaszkodjunk. Az isteni gondviselés ösvényei hasonlók a föld alatt készített és vezérfogantyukkal ellátott alagutakhoz, mellyekben a járdák sötétek, de a vezérfogantyuk erősek és a kiérkezés világos és kellemes. Szükséges azért, hogy a mi hitünk is ollyan legyen,

mint vala Máriáé, ki olly elevenen hitte, mintha látta volna, hogy mindeneket az Isten kormányoz, ki mindennemű nyavalyát, szegénységet, kisérteteket és egyéb roszakat csupa szeretetből bocsát reánk a mi javúlásunkra, vagy érdemeink nevelésére. Szükséges, hogy a mi reményünk Istenben olly erős legyen, mint vala Máriáé, ki olly bizodalommal várta Isten igéreteit, mintha már azoknak birtokában lett volna. Szükséges, hogy a mi szeretetünk Isten iránt olly forrón lángoló legyen, mint vala Máriáé, kinek szive, lelke, mindene Istenért annyira égett, hogy soha semmiben semmit Isten akarata ellen nem cselekedett. Ha Máriának imez a hiten alapúlt és remény által ápolt szeretete fog a mi szivünkben is lángodozni: bizonyosak lehetünk, hogy mindeneket a mi javunkra fog elintézni az, ki nem szünt meg minket addig feddeni, fenyítni, ostorozni és tisztítni, mig magunkba nem tértünk, és mindenben az ő dicsőségét nem kerestük, ez által pedig végre saját czélunkat el nem értük. Mária boldog vala, mert hitt, és hite a szeretetben élt, a remény által erősödött: mi is boldogok leszünk, ha hitünket a szeretet éleszti, és a remény táplálja. Mária boldog vala, mert hite cselekedetekben élt, és az úr szent akarata iránti engedelmességben nyilatkozott: mi is boldogok leszünk, ha nem csak szájjal hiszünk, hanem meg is teszszük mindazt, mit tőlünk az úr kiván.

Imádandó nagy fölség! magasztalva magasztalom én a te bölcseségedet, melly az én uramnak, Jezus Krisztusnak anyját örömön és ürömön, édes és köserű utakon át a te legmagasztosabb székedhez mennybe vezette! Ezen bölcseségre hagyatkozom én is, ezen szeretet ölébe vetem magamat én is. Légy azért oh bölcseség Istene! a mi vezérkalauzunk! Szeretet Istene! adj nekünk engedelmes szivet, hogy vezérfonalaidat soha kezeinkből ki ne bocsássuk, és ha ezt megadtad: — vezess minket bár siránkozva, vagy vigadozva, munkálkodva, vagy nyugodva, tövises vagy rózsás utakon életünkben, mi még is a te szent és bölcs kezedben levő fonál vezérletével oda jutandunk, hova Mária a malaszttal teljes és erényekkel ékes jutott. Amen.

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 319 von 618

Mária neve napjára.

A kegyszék és itélő szék.

(Pinkafő 1828.)

És az úr Isten átadja neki atyjának, Dávidnak székét és örökre fog Jákob házában uralkodni. (Luk. I, 32.)

Miután ez előtt hat nappal a mi üdvezítőnk szeretetre méltó anyjának születése napját ünnepeltük, ma az ő áldott és szent neve ünnepét üljük. Mária! milly kegyes név? Mária! milly vigasztalatos név? Mária! milly malasztokban dusgazdag név? — De a boldogságos szűz neve ünnepén kivül, mi ma a minden jó adományok osztogató nrának hálaünnepét is megtartjuk, az ő jelenévi bő áldásaért, mellyet a mi mezőinkre atyailag árasztani kegyeskedett. Minden hálaadás a seregek ura előtt csak Jezus Krisztus által kedves, kit mi ma szinte egész nap az oltári szentségben kitétetve imádunk, mert az úr Jezus, mint szent Pál mondja, az atya dicsőségének fényessége, az ő mivoltának látható ábrázolatja, ki az ő erejének igéjével mindeneket visel; ez a mi urunk Jezus Krisztus, kinek nevére meghajol minden térd a mennyben, a földön és a föld alatt, megismervén, hogy ő a mi urunk az atya Isten dicsőítésére; ő a mi urunk Jezus Krisztus, ki az atyával és Szentlélekkel a megközelíthetlen világosságban együttlakik, irántunki szeretetéből nem csak halandó testünkbe öltözködni és abban értünk szenvedni méltóztatott: hanem hogy velünk az ő szeretetének túláradását szemlátomást megismertetné, velünk az oltári szentségben a világ végezeteig állhatatosan együttmaradni kegyeskedik. — Kiki az élő hitnek világosan látó szemeivel bir, az itt az oltári szentségben, melly ma imádásúl kitétetett, azon igaz kegyszéket látja, honnan minden áldás, kegyelem és üdv, mint élő forrásból áradoz; de, a kinek szeme a hit világánál élesen lát, az ezen szentségben egyszersmind az örökkévalóság kérlelhetlenűl rettenetes birját is szemléli. E két tárgyról fogok ma hozzátok szólani; és pedig a legmagasztosabb oltári szentség kegyszékéről az első; — a legfölségesb oltári szentség itélő székéről a második részben.

Beszédem első része ezen állításban központosúl, hogy: a ki az élő hit világos szemeivel bir, az abban, ki itt a legszentebb oltári kegyszerben imádásunkra ki van téve, azon igaz kegyszéket látja, kitől a mi lelki üdvünknek egyetlen kimeríthetlen forrása, és a mi testi szükségeinknek minden áldása származik. A mi szent hitünk ugyan is azt tanítja:

1) Hogy az itt jelenlevő hatalmas és csudálatos Isten az, ki magának Máriában a legtisztább szeplőtelen teremtményt alkotá, és azt mennyei malasztokkal annyira ékesité, hogy Isten anyjává lenni méltó lőn. — Az itt jelenlevő határtalan és korlátlan mindenhatóság az, ki a Szentlélek árnyékozása által a tisztaszűz véréből magára testet vőn, a miénkhez mindenben, egyedül a bűnt kivéve, hasonlót, és igy az Ige általunk megfoghatatlan módon testté lőn, és mi köztünk lakozék. — Ezen végtelen mindenhatóság és határtalan jóság megtekintvén az ő szolgáló leányának alázatosságát és alacsonyságát, őt annyira felmagasztalta, hogy Máriát azon pillanat óta a földnek minden nemzetségei boldognak hirdetik. Ezen mindenhatóság az általa választott isteni anyát szeplőtelen tisztává tette minden eredeti és személyes bűntől, és földi pályája után őt a Cherubok és Szeráfok székei fölé ama fejdelmi fölséges székre fölemelé, hová mi Évának gyarló maradéki e siralom völgyéből fohászinkat felbocsátjuk, és valahányszor az Isten szent akarata szerint esedezve imádkozunk, mindannyiszor meg is hallgattatunk. A mi szent és élő hitünk tanítja:

2) Hogy itt ime kegyszéken ugyan azon emberré lett Isten fia van jelen, ki a mi váltságunkért halandó testében szenvedett, meghalt, és nekünk az ő örökre malasztos és üdvös közbenjárói halála által kegyelmet, bűnbocsánatot és örök életet szerzett; — hogy itt e legmagasztosabb oltári szentségben ugyanazon urunk Jezus Krisztus vagyon jelen, ki mast mennyben az atyának jobbján, mint a mi hű és gondos főpásztorunk minden lelki ügyeinkről szorgoskodik; — hogy ő mindeneket, a miket tőle az atyának nevében kérünk, nekünk megadni kész; — hogy ő velünk az ő Szentlelkét közli, ki a mi vak értelmünket megvilágosítja, a mi hideg akaratunkat gyulasztja, és a mi gyarló szivünket megerősíti, hogy mi az ő szent, és igazságos törvényeit megtartsuk, s igyen valahára az örök életbe bemehessünk. Az élő hit megtanít minket:

3) Hogy itt az oltári szentség kegyszékében ugyanazon te-

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 321 von 618

remtő vagyon jelen, ki 5828 évek előtt mindazt, mi az emberek és állatok táplálására szükséges, egyetlen egy szóval semmiből létre hozta; — ugyanaz, ki valamint halandó élete pályáján a kevés kenyeret annyira megszaporította, hogy azzal több ezeren kielégittetnének, ugy még mast is minden évben a földbe vetett magokat megáldja, azokat a fagytól és hévtől, az ártalmas szárazságtól és nedvességtől, a pusztító jégtől és kártékony állatoktól megőrizve csudálatosan megneveli, szaporítja, mert ugyan lehet-e valami csudálatosabb annál, mint hogy, a mit néhány zsákokban kiviszünk, azt kilencz hónap után számos terhesen megrakott szekereken takarítjuk haza? — ugyan az, kire a prófétának szavai szerint, minden szemek föltekintenek, ki minden élő teremtménynek táplálékot nyujt, és készít, ki áldásával mindeneket eltölt, ki időben, szeretetben és bőkezűségben minden földi fejdelmi székeket túlhalad.

Közeledjél tehát oh keresztény! ime kegyszékhez mindenkor háladatos szivvel; adj hálákat annak, ki nekünk Máriában azon irgalmas könyörűlő anyát és hathatós szószólót ajándékozta, ki az ő fogadott gyermekeinek szükségeiről és bajairól nemesszivűleg gondoskodik; — közeledjél e kegyszékhez mindenkor háladatos szivvel, és adj hálákat annak, ki érted szegénynyé lett, hogy tégedet az ő szegénysége által mennyei kincsekben gazdagítana; — ki érted sok sebekkel és kinokkal tetéztetett, hogy téged bün sebeidből és bajaidból kigyógyítana; — ki érted meghala és feltámadott, hogy téged az örök haláltól megszabadítana, és magához mennyekbe fölemelne; — közeledjél mindenkor háladatos szivvel ime kegyszékhez, és zengj tiszta hálaénekeket annak, ki lelkedet azon élő kenyérrel táplálja, melly mennyből szállott alá, és testednek mindennapi kenyerét megadja, melly téged a munkára kellően megerősítsen. — De hogy teljes legyen a te hálád, mutatkozzék az tetteidben is; használd az úr adományait józanúl és mértékletesen, osztogass azokból aránylag a szükséget szenvedő szegényeknek is, és óvakodjál mindenkor, nehogy valami módon bűnös visszaélés által az úr áldását tulajdon kárhozatodra fordítsd; mert az oltári szentségben nem fog örökre, mint kegyszékében előtted megjelenni: hanem az ő jelen kegyszéke az utolsó napon rettenetes itélőszékké fog átváltozni.

Ezen második igazságra is szent hitünk tanít minket. Minden,

ki az élő hit szemeivel bir, már mast is itt e legmagasztosabb szentségben nem csak a kegyteljes üdvezítőt látja, hanem egyszersmind az ő jövendő kérlelhetlen biraját is szemléli. Az Isten örök bölcsesége és igazsága tudniillik úgy intézkedett, hogy ugyanaz, kit a világ egykor olly igazságtalanúl elitélt és a keresztre kárhoztatott, annak idejében valóság és igazságban itéljen az igazságtalan világ fölött. Nagy hatalommal és fölséggel fog ő az ég fölhőiből az angyalok kiséretében eljönni, és elfogja a választottakat a kárhozottaktól, mint a konkolyt a buzától választani. Kérdezni fog akkor minket a rettenetes bíró:

1) Miért becsmérelted te az én parancsolatimat, és üdvigémet, miért éltél egyedül kéjvágyidnak és szenvedélyidnek? Miért oltottad el benned készakarva ama belső világosságot, melly által a jó lélek a te bünsötétségedet megvilágítá, és a te utálatos bünösségedet szemeid előtt feltárta? Miért fojtottad el benned erőszakosan az én szeretetem üdvös szózatát, melly a te lelkisméretedben olly gyakran feljajdúlt, és téged jobbúlásra serkentett? Miért éltél vissza az én hosszú várakozásommal, melly megtérésedre irgalmasan várakozott, és te háladatlanúl azt arra használtad, hogy naponként előhaladó koroddal benned a bün és gonoszság öregbedett? miért nem indított meg téged érted kiontott vérem, érted hullott könyem, érted hordozott sokféle sebem? Felelj nekem, mit valék képes érted többet tenni, a mit megtenni elmulasztottam volna? Hasztalan fog akkor az elitélt Máriához, a kegyelmek anyjához folyamodni; igen, még itt ez életben a próba, és érdem pályáját futjuk, képes ő az Isten igazságának ostorát szószólásával tőlünk elfordítani, — de ha egyszer az Isten végső itélete reánk kimondatott, akkor ő is csak a többi szentekkel az Isten örök igazságát magasztalja, mondván: igazságos vagy te, én uram Istenem! és a te itéleteid igazságosak. Kérdezni fog akkor minket a rettenetes bíró, a ki még mast mindig az irgalom kegyszékén ül:

2) Hogyan használtad te a tőlem nyert adományokat? hogyan vetted magadhoz az én szentségemet? Ugy-e, mint János, az én kedvenczem, ki az utolsó vacsorán, midőn a legmagasztosabb oltári szentséget szereztem, ölemben nyugovék, vagy talán úgy, mint Judás a képmutató, ellenséges és megengesztelhetlen szivvel,

készakarva elhallgatott halálos bünökben? És ime valamint a boldogtalan tanítványt az én testem méltatlan vétele után a sátán megszállotta, és addig ingerlé, míg engem mihamarább ellenemnek átadna: úgy te is ezen szentség méltatlan és Istenfertőztető vétele által magadnak nem örök életet, hanem örök itéletet és kárhozatot szereztél; és ezen méltatlan vételedtől keletkezett benned az értelemnek mindinkább növekedő ama vaksága, mellynek homálya miatt a bün gonoszságát többé nem láttad, innen a te szived hideg merevültsége, mellynek érzéketlensége miatt minden figyelmeztetésre siket valál, és nyilt szemeiddel a veszedelem örvényébe rohantál. — Kérdezni fog téged a biró: hogyan használtad azon testi adományokat, mellyeket tőlem vettél? Én téged az én üdvigémbem híven megintettelek, hogy szivedet mértékletlenséggel, részegeskedéssel, és a mulandó élet aggodalmaival ne terhelnéd. De te az én intéseimre nem ügyeltél; — minél bővebben megáldottalak, annál buzgóbb lettél megbántásomban, annál gyalázatosabban megfeledkeztél rólam; az én vasár- és ünnep-napjaimat a bün és gonoszság napjaivá változtattad, ihol! mast az örök kárhozat kelepczéjébe estél, és senki angyala, senki szentje, még maga az én szerelmes drága anyám sem képes téged a hurokból kiszabadítani, mert azok mindnyájan az én igazságos itéleteimnek tisztelve imádói.

Azért szeretett keresztények! közeledjünk mast ez életben őszinte szivvel gyakran Jezus Krisztusnak, az isteni báránynak ime kegyszékéhez, és akkor a Juda nemzetségéből származott hatalmas oroszlánynak itélőszéke előtt sem leszen okunk reszkedni. Használjuk az ő mind testi, mind lelki ajándékait méltóképen, és akkor magát az adományok osztogatóját is valaha szinről szinre meglátandjuk.

Te Deum laudamus! Dicsérd, én lelkem az urat, és ne feledkezzél meg az ő jótéteményeiről. Ugy vagyon, én uram és én Istenem! te irántam jótékony valál, mint ember, mint keresztény és mint bünös iránt; én ellenben számtalanszor háladatlan valék irántad, mint ember, mint keresztény, mint bünös; áldott legyen a te neved jótéteményeidért, és bemutatjuk neked hálaúl azon szövetségnek vértelen áldozatát, mellyet te szerzettél. Vigye ezen áldozatot mennyei széked elé Mária, a malaszttal teljes, és

árassza le érte a te áldásodat, a te szeretetedet, a te atyai irgalmasságodat. Amen.

Ugyan arra.

Mária igaz tisztelete.

(Pinkafő 1831.)

És a szűznek neve vala Mária.
(Luk. II, 27.)

Mai ünnepünk ájtatossága háromféle tárgygyal foglalkozik. Először ugyan is ma a katholika anyaszentegyház a boldogságos szűz és Isten anyja Máriának névünnepét üli; másodszor ma Jezus Krisztus, kit nekünk a boldogságos szűz szült, az oltári szentségben nyilvános imádásunkra kitétetett, minthogy a mi kath. szent hitünk azt tanítja, hogy itt a kenyér szine alatt ugyanazon test vagyon jelen, mellyet a Szentlélek a tisztaszűznek véréből képzett. Harmadszor a szeretet és jóságnak ma legforróbb hálákat adunk az ő tuláradozó áldásaért, mellyel minket a mi mezei veteményeinkben olly kegyesen tetézett. Tuláradozó áldásaért, mondom, mert már közületek Szeretteim! többektől hallottam azon idő óta, hogy az Isten áldását csüreitekbe gyüjtötték, mondatni: mióta gazda vagyok, még soha olly gazdagon Istentől meg nem áldattam, mint az idén. — Ezen örvendetes igazságot én is hálaömledezések közt megismerem. Már mast az a nagy kérdés támad: hogyan üljük és ünnepeljük mi ma méltóképen e hármas ünnepélyt? és habár a kérdés magában fontos, még is könnyű arra a felelet: ha tudniillik iparkodunk azon anyának méltó fogadott gyermekei lenni, kinek neve napját ünnepeljük; ha tettében méltó fogadott fiai leszünk azon anyának, kinek egyszülötte ma az oltári szentségben imádásunkra ki vagyon téve; ha méltó és igaz fogadott gyermekei leszünk azon anyának, kinek isteni fia minket ez évben mezeinknek olly igen gazdagon fizető bőségével megáldott. — De valljon hogyan lehetünk mi Máriának, a mi anyánknak méltó és igaz gyermekei? — Mire azt felelem: ha iparkodunk ezen kegyes anyánkat a katholika anyaszentegyház értelmében tisztelni; — a

mit ismét akkor fogunk megtenni, ha a bünt gondosan kerüljük, és Mária dicső erényeit szorgosan követni ügyekszünk. És ezen kettős igazság leszen mai beszédem tárgya. Mi Máriának igaz és méltó fogadott gyermekei, Jezus Krisztusnak igaz és méltó imádói, az idei bő aratásért igazán háladatosok akkor leszünk: ha a bünt kerüljük híven és gondosan, miről az első részben; — ha Máriának dicső erényeit állhatatosan követjük, miről a második részben fogok röviden szólani.

Hogy Mária a mi legbensőbb tiszteletünkre méltó, könnyen meggyőződhetünk azon egy okból is, miszerint ő a mi legkegyesebb és legszorgosabb anyánk. Ő nem csak testünkről, és ennek szükségeiről, hanem nemesebb részünkről, a mi lelkünkről is anyai kegyelettel szorgoskodik; — ő szorgoskodik rólunk nappal, mikoron mindenre nagyobb gondunk szokott lenni másra, mint önmagunkra, szorgoskodik rólunk éjjel, mikor a mély álomba elmerűlve épen semmiről sem aggódunk; az ő egyetlen legkedvesebb és legédesebb foglalkozása reánk felügyelni, ügyeinkben hozzánk sietni, és minket segíteni testi és lelki bajainkban, szerencsénkben és balsorsunkban, életben és halálban. Ő már akkor kezdett minket szeretni, mikor mi először kezdettünk élni. Ő minket szerető anyánk marad mind halálig, sőt ő a halálnak legszorongatóbb órájában, midőn testi anyáink minket se nem segíthetnek, se nem vigasztalhatnak, iránunki állhatatos hűségét meg szokta kettőztetni; — a mi pedig még ezeknél is több, ő minket halálunk után is szeret, és nem szűnik értünk könyörögni, míg csak a tisztító tűz lángjai közől mennyekbe, az örök boldogság és dicsőség honába át nem szállíttatunk. Ime illyen anyánk minekünk Mária! Már pedig illyen anya, ki az ő hathatós szószólásával annyi testi és lelki jótéteményeket eszközöl, csak ugyan megérdemli, hogy általunk tiszteltessék.

Azonban sokan Mária tisztelői közől hibáznak a tisztelet módjában, midőn ők a boldogságos szüzet csak külsőképen szájjal tisztelik, a belső szivbeli tiszteletről pedig egészen megfeledkeznek. Illyféle keresztények elimádkozzák egyik vagy másik olvasót Mária tiszteletére, elvégzik a b. asszony minden ünnepein a szent gyónást és áldozást, el is járnak minden esztendőben egyik vagy másik bucsúra, de minden külső ájtatoskodások mellett a büntől

szabadúlni nem iparkodnak. Nem fékezik szemeiket, nem zabolázzák nyelvöket, rabjai az ő szenvedélyeiknek, akaratosak, önfejűek, makacsok, embertársaik iránt keményszivűek, itéleteikben vakmerők, gyanakodók, engesztelhetlenek; — az illyen tisztelői Máriának neki nem igaz fogadott gyermekei mind addig, mig nem kerülik a bünt, melly az anya szinte, mint annak fia előtt utálatos; mert azt tudnotok kell Szeretteim! és örökre mélyen szivetökbe vésni szükséges: hogy azon kin, melyet Mária szenved, valahányszor az ő kedves isteni fia megbántatik, sokkal nagyobb azon örömnél, mellyet ő a keresztények ájtatosságából merít; — ugyan is milly öröme lehet te benned Máriának, ha te az ő tiszteletére viasz gyertyát gyujtasz, de az alatt szivedben a bujakéj és harag régi lángja élénken lobbadoz? Vagy ha térdedet az ő képe előtt meghajtod, de szived hemzseg a kevélységtől és nagyravágyástól? Vagy ha az ő tiszteletére majd e vagy ama kegyképhez bucsút járdogálva vándorolsz, magad pedig annyira sem birod eltökélleni, hogy egy pár lépésnyire levő szomszédodhoz engesztelő szivvel betérnél, kivel már évek óta ellenségeskedésben élsz? Mit is használhat neked, ha naponta, nem mondom, háromszor, de háromszázszor is elmondod: „legyen nekem a te akaratod szerint," ha te még is azonnal felháborodol és duzzogsz, mihelyt valami a te akaratod ellen történik? Ihol tehát keresztény atyámfia! mig te nem kerülöd a bűnt, addig Máriát nem tiszteled, s azért az ő pártfogására sem számíthatsz. Addig te nem vagy a mennyei jó anyának fogadott gyermeke, hanem a bűnnek azon szerencsétlen rabszolgája, ki az Isten fiainak örökségéből kizáratik. — És hányan nem csalatkoznak e tekintetben a keresztények közől, kik elég meggondolatlanúl az Isten anyjának puszta külső tiszteletével és szolgálatával megelégesznek, a szivnek pedig és léleknek belső magába térését és jobbúlását elhanyagolják. — A tiszta szeretet szűz anyja még ezen órában is minden tisztelőit épen ugy szokta szólítani, mint egykor a gáliléai Kánán menyekzősihez szólott: „mindeneket megtegyetek, a miket nektek fiam parancsol." Igen jól tudom én azt, hogy Máriának nem minden ferde tisztelői egyszersmind nagy bűnösök is, de nem elég, ha valaki a jó anya iránt nem rosz akaratú gyermek: hanem ha az ő igaz és kedves fogadott gyermekei ohajtunk lenni, elkerülhetlenül megkivántatik, hogy neki egyszersmind jó erkölcsű, erényes fogadott

fiai legyünk; illyenek pedig ugy leszünk, ha az ő dicső erényeit híven és állhatatosan fogjuk követni.

Nem ok nélkül üdvözeltetik Mária a lórétomi litániában ime szép jelző mondattal: Te igazságnak szent tüköre! mert benne valóban és voltaképen a legszebb s legdicsőbb keresztény erények ragyogva tündöklenek. Milly álmélkodásra méltó az ő alázatossága Istenanyai magasztos méltósága mellett is: „ime én az úr szolgáló leánya vagyok? Milly hallatlan az ő türelme szenvedéseiben, mellyek halomba tetézve reá nehezedének annyira, hogy a malaszttal teljes egyszersmind fájdalmas szűznek neveztetnék? Milly készséges és pontos az ő engedelmessége az égnek mindennemű parancsolatai iránt? Milly forró és személyválogatás nélkül áradozó az ő szeretete minden ember iránt? Milly mély az ő tisztelete és áhítata a mennyei atya iránt? Milly ritka angyali tiszta az ő szüzesége: „férfiut nem ismerek?“ — milly gyöngéden anyai az ő fürge gondossága a szerelmes kisded Jezust iránt? Ezek és még sok más dicső erényei Máriának mindannyi ritka fényű tükörök, mellyekbe gyakrabban beletekintenünk, Mária életével a mi életünket összehasonlítanunk kellene; és ha szeplőt, foltot veszünk magunkon észre, minden erőnket megfeszítenünk, és semmi fáradságot nem kellene kémélnünk vagy sajnálnunk azok lemosásában, hogy igy a boldogságos szűz anyára tekintőknek ő is mondhatná: mast már te is az én szerelmes fogadott gyermekem vagy, kiben az én anyai szememnek jó kedve telik. En pedig gondolnám, hogy az ő drága és dicső erényeinek követése nem olly fölötte nehéz mi reánk nézve különösen két okból.

Az első az, hogy mi semmi tulajdonnal, mintha egyedül a mi sajátunk volna, nem birván, nincs okunk, mi miatt felfuvalkodhatnánk? Mi por és hamú, mi a bünnek, gyarlóságnak és semmiségnek magzati? Azért igen is könnyen gyakorolhatnánk üdvös türelmet minden keresztünkben és bajainkban; mi önként örömmel hagyatkozhatnánk az isteni gondviselés intézkedéseire, ha meggondoljuk, hogy a mi elkövetett számos és nagy büneink keményebb csapást, nagyobb ostort és büntetést érdemlettek, mint a mit mi azokért tulajdonképen szenvedünk? Azért mi könnyen lehetnénk mások iránt szelídek, megbántóink iránt engesztelékenyek, ha meggondoljuk, hogy mi másokkal még roszabbúl bántunk, mintsem velünk bántak vala embertársaink? Mi könnyen meg-

bocsáthatnánk másoknak, miután urunk üdvigéjéből bizonyosan tudjuk, hogy ha mi embertársainknak a kisebb bántalmakat meg nem bocsátjuk, nekünk sem bocsátja meg az igaz Isten a mi nagyobb és terhesebb büneinket.

A másik ok, miért könnyű reánk nézve Máriának erényeit követni, abban áll, hogy mi az erények gyakorlatában, a bün elleni küzdelmeinkben, háborgó indulataink legyőzésében nem vagyunk magunkra hagyatva, és nem egyedül magunk munkálkodunk s vitézkedünk, oh nem! távol sem! hanem ezen munkában, harczban és vitézkedésben gyámolít minket az ég is, könyörög értünk a mi anyánk és erősít minket az Isten Szentlelke. Azért csüggeteg keresztény! ne hagyd, kérlek magad elíjesztetni a gyönge kisértetektől, mellyekkel idáig megkisértettél. Ne borzadj vissza a nehézségektől, mellyek belől és kivől eléd gördülnek. Ne támaszkodjál álnokúl hizelgő önszeretetedre, melly neked az erény utján minden gátot nagyító üvegen mutat. — Tekints oda amaz ártatlan ifjak és leánykák seregére, kik Máriának szószólása által a szűztiszta ártatlanság szép köntösét megőrizték; tekints amaz iszonyú kinokat és kereszteket szenvedők seregére, kiket Mária szószólására az ég mindenható hatalma a kétségbeeséstől megmentett; tekintsetek a vétek nehéz igája alatt roskadozott bünösök seregére, kiknek szivét az Isten Szentlelke Mária szószólására megvilágosította, és megtérésre, igaz törödelmezésre gyulasztotta, mert mint Máriának Gábriel főangyal kinyilatkoztatta, az Istennél nincs semmi lehetetlen; holott az ő mindenható kara nem rövidült meg, azért a ki megvédett másokat, téged is meg fog védni. — Gondold meg továbbá, hogy a harcz, mellyet küzdesz, csak félig a tied, mert abban téged mennyei anyád támogat: de a korona, mellyet, ha állhatatosan vitézkedve harczolsz, nyerni fogsz, egészen és egyedül a tied leszen; fontold meg: a harcz csak ideiglenes, a jutalom pedig örökös.

Épen azért örömmel vallunk mi téged, és megválasztunk anyánkúl oh szent szűz! mutasd te ma be a mi hálánkat, és hálaáldozatunkat isteni fiadnál az égből ez idén bő terményeinkben vett áldásunkért, könyörögj te értünk, hogy azzal mértékletesen éljünk, és abból szegény szükölködő embertársainknak is örömest adakozzunk, hogy ma velünk ezek is, ha bár csüreikbe semmit be nem takarhattak, dicsőítsék Istent az ő jótéteményeiért. Vidd anyánk!

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 329 von 618

a mi szivünket, mint kellemes és kedves tizedkévét a te fiadnak, és tartsd meg a te nyomorok közt bajlódó gyermekeidet tovább is védszárnyad oltalma alatt. Oh! hiszen e gyönge gyermekeknek nagyobb szükségök van az anyai gondra és ápolásra, mint az erőseknek; és pedig mi mindnyájan, kik e siralom völgyében siránkozva nyomorgunk, a te nehéz iga alatt nyögő gyarló gyermekeid vagyunk, kik itt előtted térdre hullva esdünk. Szeretet és hatalmasság anyja! vigasztalás és győzedelem anyja! a kegyelem csudája vagy a büntetés csudája kivántatik meg arra, hogy a mi kemény sziveink megindúljanak! És ime mi korunkban mind a kettőt tapasztaljuk. — A kegyelem csudáját ama dús áldásban, mellyet reánk fiad ez évben terméseinket megáldva leárasztott; a kegyelem csudáját az oltári szentségben, mellyet, mint lelkünk üdvezítő eledelét ma leborúlva imádunk. — A büntetés csudáját, mellyet jelenleg egész Európa érez: indítsd meg azért ma kétszeresen a mi sziveinket, segíts életpályánkon dicső erényeid követésére, és könyörögd ki számunkra a győzedelem pálmaágát az örökkévalóságban szent fiadtól, ki a legmagasztosabb és legszentebb oltári szentségben dicsértessék mast, és mind örökön örökké. Amen.

III. Szentek ünnepeire.

Szent István első vértanú napján.

A megátalkodottságnak fokozatai szent István agyonkövetetésében.

(Pinkafő 1850.)

Ti keménynyakúak, körülmetéletlen szivűek és fülűek, ti mindenkor ellene állatok a Szentléleknek, mint atyáitok, ugy ti is.

(Apost. csel. VII, 51.)

Krisztus urunk csuda és kegyelemdús születésénél, mellyet tegnap ünneplénk, az angyalok a levegő magasságiban énekelék: dicsőség Istennek a magasságban, és a földön békeség a jó akaratú embereknek, és ma már, imez áldott főünnepünk utáni első napon a mi kegyes anyánk a katholika anyaszentegyház szent Istvánban mint a vértanúk első zsengélyében ollyan férfiút tart előnkbe; ki az üdvszerzőnek malasztjától megerősítve, megadá Istennek a magasságban az ő dicsőségét, és a földön angyali arczúlatában kifejezé a szivnek békeségét. Oh! ki képes magának képzelni ama fényes ábrázatot! ama mennyei békét! ama szent méltóságot és vidám szivnyugalmat? — De ma még az anyaszentegyház azt is előnkbe mutatja: milly mértékben növekedett legyen a zsidóknak megátalkodott konoksága. Sem a Jezus halálakor három óráig tartott sötétség, sem a sziklák megrepedése, sem a földnek alapsarkaiban megrázkodtatása, és a templom kárpitjának csudálatos kettészakadása, sőt még a sirjaikból kikelő holtak sem, holott ők nyilván bizonyíták, hogy a megöletett az igaz Messiás, ki Mozes vallása helyett a minden nemzetek áldását, az uj keresztény vallást meghozta és megalapította — mind ezen csudák sem valának képesek a zsidók sziveit megindítani, és a megöletett Krisztus iránti hitre téríteni; — ők nem csak minden-

féle hazugságot terjesztgetének el, mintha Krisztus holt testét, mig az őrök alvának, tanítványi ellopták volna: hanem még az apostalokat is, mert a feltámadott Krisztust hirdeték, megostoroztatták, keményen megtiltván nekik, hogy ne mernének többé az általuk annyira gyülölt Jezus nevében szólani. Ugy vagyon, az ő gyülölségök annyira ment, hogy nem állott meg az apostalok üldözésében, hanem azokat is gyülölték és üldözték, kik az apostalokat a hit hirdetésében segítették, és Krisztust az ugyan megfeszítettet, de feltámadottat, és mennybe fölemelkedettet magasztalva hirdették. Ezek közé tartozott István is, kinek ma emlékünnepét üljük. Honnan már láthatjuk, hogy a zsidók konoksága épen azon mértékben növekedett, mellyben Jezus Krisztus hite terjedezett. Ezen konokságot veté István a zsidók szemére, mondván: ti kemény-nyakúak, körülmetéletlen szivűek s fülűek, ti mindenkor ellene állatok a Szentléleknek, mint atyáitok, úgy ti is! Ezen fokozatos konoksága a zsidóknak valójában nevezetes miért is azt én mai beszédem tárgyává választám. Minden előtt pedig Krisztusnak hőslelkű vértanúját, szent Istvánt ismertetem meg veletek, beszédem első részében; — azután a zsidók növekedett konokságát, a második részben; végre az egész történetből némi tanúlságot hozok fel, a harmadik részben. — A ki vérével tanúskodó Istvánnak ollyan bölcseséget adott, mellynek senki ellen nem állhatott, adjon az én igéimnek is malasztos erőt, hogy azok sziveiteket megindítsák, és Jezus imádására vezéreljék!

Az apostalok cselekedeteiben olvassuk, hogy azok rettenthetlen bátorsággal és lelkűlettel tőnek bizonyságot Jezus Krisztus feltámadásáról, hogy az első hivek nagy sokasága egy sziv és egy lélek vala, és senki közülök azt, mivel birt vala, nem állítá mint magáénak, hanem mindnyájoknak mindenök közös vala. Azért nem is találtatott köztök szükölködő, mert eladák földeiket, házaikat és a bevett pénzt az apostalok lábaihoz letevék, miből mindegyiknek kiosztaték, a mint kinekkinek szükséges vala. De itt is az önzés és haszonvágy korán kezde előtolakodni, és a görögök közt zugolódás támadott, mintha özvegyeik a mindennapi szolgálatban megvettetnének. És mit cselekedének erre az apostalok, a békeség hirdetői?

Ők a megelégedetlenekhez igy szólának: nem méltó hozzánk

az Isten igéjét elhagynunk, és az ügyefogyottak mindennapi tartásáról aggódnunk : válaszszatok azért görögök magatoknak hét jóhirű és nevű férfiakat, Szentlélekkel és bölcseséggel teljeseket, kiket a napi kiosztás teljesítésére fogunk rendelni. Mi pedig az egyházi imádságban, és az úr igéjének szolgálatában leszünk állhatatosan foglalatosak. Azon hét férjfiak közt, kiket mi Diaconusoknak hivunk, és kik az alamizsna kiosztásán kivől még keresztelének is, és az Isten igéjét hirdeték, egyik legjelesebben kitünő vala István, ki teljes levén erővel és malaszttal, nagy csudákat és jeleket tőn a nép között, és buzgó predikálásával a hivek számát Jeruzsálemben fölötte szaporította. Milly csudálatos dolog! ugyanazon városban, hol Krisztust gonosztevő gyanánt megfeszítették, mutatkozott mindjárt rövid idő mulva a keresztnek hatalmas ereje és isteni áldása! — mert Istvánnak agyonköveztetése Krisztus megfeszíttetése után három évre történt.

De épen ezen szembetünő áldás támasztott nagy irigységet: mert sok hatalmas előkelő népvezérek a legtekintélyesebb tartományok és városokból kelének föl István ellen, és őtet erős vitatkozások közt megtámadák; azonban ők nem birtak ellentállani a bölcseségnek és léleknek, melly Istvánból szól vala, és ekkor beteljesedett Krisztus szava, ki megigérte: én adok nektek szájat és bölcseséget, mellynek ellen nem állhatnak és ellen nem mondhatnak minden a ti ellenkezőitek. (Luk. XXI, 15.) Valamint pedig Jezust rágalmazták, mintha Mozes és a templom ellen szólott volna, valamint a mestert megragadták, az itélőszék elé hurczolták, és hamis tanúkat hozának fel ellene : épen ugy történt a dolog Istvánnal az ő szolgájával is.

István felháborodott és fölbőszült vádolóinak közepette Izraël fiaihoz angyali nyugodt komolysággal szóla. A lehető rövidséggel említé mindenek előtt Ábrahámot, mint a zsidó nép törzsatyját, azután Józsefet, kit Isten az ő nemzetségének javára megdicsőített. Bővebben szól Mozesről, kit az Isten az ő népének csudatevő szabadítójaúl hivott meg, ki által Isten a nagy prófétának, a Messiásnak eljövetelét világosan megjövendölte; továbbá beszél az ő atyáik engedetlenségéről, azoknak az Istentől többszöri elpártolásáról és bálványimádásairól, a templomról, midőn pedig őt a birák és rágalmazók beszédében félbeszakaszták, Istvánt az Isten

dicsőségeért lángaló hő buzgalom ragadá meg, mellytől lelkesűlve mondá: ti keménynyakúak! ti mindenkor ellent állatok a Szentléleknek, szinte mint a ti atyáitok! Mire a zsidók forrongása nem engedé a szent férfiút Krisztus feltámadásáról tovább szólani, és alig bocsátá ki szent ajkán az igéket: „nyitva látom az egeket, és az ember fiát az Isten jobbján állani“ — azonnal mindnyájan dűhöngve reá rohantak, a városból kivetették és agyon kövezték. István pedig az úrhoz fordúla, és imádkozék mind magáért, mind ellenségeiért; — magáért ugyan állva, mert nem kételkedett könyörgésének meghallgattatásáról: „Uram Jezus! vedd hozzád az én lelkemet“ — ellenségeiért pedig térdre hullva: „Uram! ne tulajdonítsd nekik vétkűl e bünt.“ Haszonló módon imádkozott hajdan az ő isteni mestere is a kereszten: atyám! bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit cselekesznek.“ — És ezután a kövek halmaza közt elalvék az urban, kit Isten választa, hogy első vértanú ő lenne, ki vérét első ontaná azért, ki a kereszten az egész emberi nem üdveért meghalt vala. Szaul pedig, a kereszténység ellen fiatal kebelében felforrot ifju beleegyezett az ártatlannak megöletésébe, kire nézve szépen ir szent Ágoston: ha, ugymond, István vértanú nem imádkozik vala, nem lett volna az anyaszentegyháznak Pál apostola. Ennyit Istvánról: lássuk már mast az ő ellenségeinek fokozatos konokságát.

Az igazság iránti érzelmet minden indúlat, vagy szenvedély képes ugyan eltompítani és megkeményíteni: de nincs szenvedély az igazságra nézve ártalmasabb az irigységnél, melly a kevélység gonosz szülötte. Hasztalan! az irigység nem tud örvendeni még a legszentebb igazságnak sem, mihelyt az másnak hirnevét emeli, az övét pedig lealacsonítja. Azért a zsidók is szent Istvánt, kinek tettei az ő csudaerejét magasztalák, mint kevélységök ellenségét, kancsal szemmel nézték. Ugyan is alig mondá nekik, hogy ők saját törvényöket megvetik és nem követik, azonnal felbőszülének szivökben, és kezdék ellene fogaikat csikorgatni. Ihol a zsidók megátalkodottságának első foka: István ellen fogaikat csikorgatják mindjárt első dűhökben, mert örömest felelnének neki, örömest megczáfolnák állítását, de nem tudják, mert az ő gonosztetteik betömék mérget lehelő szájukat.

A zsidók konokságának második fokát az apostalok cseleke-

detei e szavakban adják elő: bedugák füleiket. Mert midőn István mondá: „megnyilva látom az egeket, és az ember fiát az Isten jobbján állani“ erre ők bedugák füleiket, holott azokat inkább meg kell vala nyitniok, hogy a hallottakon épűlnének, és a bűn tengeréből a Szentlélek által az igazság szent földére vezettetnének; de ők füleiket készebbek valának bedugni, hogy ne hallják, mi az ő üdvösségökre szolgálhatott volna. Azonban még a fülbedugással a zsidók megrögzött konokságának vége nem szakadt, hanem, és ez a:

Harmadik foka a konokságnak, utálatos káromlásra fakadának, és midőn hallgatniok kellene, zajos lármát ütének, midőn imádkozniok kellene, átkozódának, mert ők Istvánt csak akkor kövezték meg, miután már rajta minden kigondolható, vagy dühökből fölmerűlhető rágalmat végső fokig elkövettek, és kiokádtak; és midőn önmagokkal iszonyúan csalódva elhitették, hogy az igazság bátor hirdetőin diadalmaskodtak. Ime! ez a zsidók konokságának fokozatos növekedése! Valamint tudniillik minden indúlatoskodás, úgy a megátalkodott konokság is lépcsőnként szokott az emberben növekedni, és folyvást hatalmasabbá lenni; eleinte ugyan is akadályozza a szemet, azután a fület, végre a szivet, hogy igy a legvilágosabb igazságot se láthassuk, a legkiáltóbb igazságot se hallhassuk, a legrettenetesebb igazságot se vegyük szivünkre. Így jártak a zsidók is, és beteljesedett rajtok, mit Krisztus nekik előre jó korán megmondott: pusztán fognak hagyatni az ő házaik; — és így járnak még ma is mindazok, kik akar a katholika anyaszentegyház szertartásaiban mint megtestesűlt képekben látható igazságok előtt behunyt szemmel, akar az Isten igéje hirdetésében nyilván kimondott igazságok ellen bedugott füllel, akar a lelkisméret csendes szózatának igazságai ellen konok megátalkodott szivvel vannak, ők tudniillik folyvást mélyebben esnek, mindig mélyebben merűlnek, mig végre az örök változhatatlan igazság őket kárhoztatja.

István megköveztetése után azonnal érkezének néhány istenfélő férfiak, kik a kőhalomból előkeresék az első vértanú lelketlen holttestét, és köserves gyászmenet közt sirba takarák azt, a nélkül, hogy az anyaszentegyház az ő temetése helyét tudta vagy ismerte volna, mig végre több, mint három század lefolyása után Isten a szentférfiú sirjának helyét csudálatosan kinyilatkoztatá.

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 335 von 618

Ennyit a zsidók konokságáról. Már mast még csak néhány üdvös tanúlságot.

1) Istvánnak elég hite és bátorsága volt a sokféleképen káromlott Krisztust, mint az Isten igaz egyszülött fiát hirdetni. Ő a világtól egészen visszavonúlt, megőrizte szemét és szivét a világi gyönyörök pillanatnyi örömeitől, a mulandó kincsek fényétől magát megvakíttatni nem engedé; noha jelentékeny adományok kioszgátója vala, soha az emberek kedvét nem kereste, hanem egyedűl Istennek tetszeni törekedett, miért urának Jezusnak híve maradott mind halálig, és egész életét annak áldozta fel. Minthogy pedig ellenségei sem szemöket, sem szivöket a világi kéjörömök gyönyöreitől meg nem őrizték; minthogy ellenségei a világi kincsek csalékony csillámaitól elhagyák magokat vakíttatni; minthogy ellenségei mindig mindenben csak a földi dicsőséget keresték, és inkább törekvének a nép kedvét megnyerni, hogysem az Istennek tetszeni: azért csikorgaták ők fogaikat, midőn István az igazság bizonyítására mondá: nyitva látom az egeket, és az ember fiát az atyának jobbján állani.

2) Mivel István nem szájhős, hanem szivében hív keresztény vala, és Krisztus parancsolatát teljesíté: szeressétek ellenségeiteket, tegyetek jót azokkal, kik titeket gyűlölnek, s imádkozzatok üldözőitekért; azért élete végső pillanatában Jezus Krisztusnak az üdvige szerzőjének szavaival imádkozhatott: Uram! ne tulajdonítsd nekik e bünt. De mivel az ő ellenségei a külső áldozattal megelégedének a templomban, a szívnek pedig feláldozását elmulaszták: azért bedugták füleiket, midőn azoknak a rettenthetlen hithős az igazságot hirdette: ti még sokkal gonoszbak vagytok atyáitoknál, mert ti a próféták legnagyobbikát, magát a Messiást átadtátok a pogányoknak, hogy őt megölessétek; mire ők fölbőszűlve kövek után kapkodának és megkövezék halálra a halandó testet, de nem a halhatatlan igazságot. És ha mi ezen hitetlen napjainkban, mikoron Jezus istensége, az ember lelkének halhatatlansága, az üdvigében parancsolt önmegtagadás kötelessége kétségbe vonatik, nem csak szájjal hiszünk Krisztusban, mint sok szájhősök, hanem Szent István példája szerint a hitetlenek társas köreiben Krisztus és az ő üdvigéje mellett bátran szót emelünk, sőt a ma olly gyakran káromlott urunk Krisztus iránti szeretetből annak dicsősége-

ért élni és halni készek leszünk azon vigasztalatos reményben, hogy a mi jelen hitünk annak boldog látására fog átváltozni, ki az atyának jobbján ül: akkor mi Szent István hű követői fogunk lenni.

Rajta tehát, viaskodjunk lelkesülve Isten dicsőségeért, a sok oldalról káromlott üdvigéért, mint István viaskodott: mert csak akkor remélhetjük teljes bizodalommal, hogy minket is támogatni fog malasztjával az, ki a vértanúk szent elsődét bőszült agyonkövezői ellen megerősítette. Amen.

Szent József napjára.

József a völegény, József a nevelő atya, József a haldoklók atyja.

(Pinkafő 1825.)

József álmából fölkelvén, ugy cselekedék, mint az úr angyala parancsolá neki.

(Máté I, 24.)

A szentirásnak, mint a Szentlélektől sugallott, és az ő ihletésétől lelkesült férfiak által irt könyvek összegének az a saját tulajdonsága, hogy valamint a dicső erények példáit, úgy a dicstelen bűnök képeit is röviden, de nyomatékosan, azokat magasztalva, ezeket korholva adja elő. Ha egészen elmerült, és gonoszságában messze előhaladott bűnöst akar rajzolni: azt vagy istentelennek, az az: Istentől egészen elpártoltnak; vagy gonosznak bélyegzi, az az ollyannak, kinek a bűn vérébe, és csontvelejébe általment. Ha pedig az erény hősét, vagy az urfélelemnek emberét akarja festeni: azt e rövid, de mindent magában foglaló szóval jeleli: igaz. Igy szól például az istentelen Antiochusról, mondván: ezen gonosz az Istenhez fordúlt imádságával, de nem nyert tőle irgalmasságot; így szól például Szent Józsefről mondván: ő igaz vala, és mindeneket ugy cselekedék, mint az úr angyala parancsolá neki. Nagy dicséret ez a Szentlélek szájából. A ti községtek ime védszentéről már többször szólottam hozzátok ezen szószékről. A miről ma szándékom szólani, az ime szent férfiúnak két szembetünő szépségű képe, egyik a mellékoltárnál, melly

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 337 von 618

a szűztiszta vőlegényt, másik a főoltárnál, melly Jezus Krisztus nevelő atyját a bethlehemi istállóban születésénél ábrázolja; a harmadikat pedig hozzáadom, Józsefet, mint a haldoklók védszentét is lerajzolván. Tehát mai beszédem három részből fog állani; ugymint: beszédem első része leszen: József a vőlegény; a második: József Jezus Krisztusnak nevelő atyja; a harmadik: József a haldoklók atyja.

József, Máriának vőlegénye minden rideg embernek, minden nőtelen ifjaknak, és hajadon szűz leányoknak követésre méltó szép és dicső példakép. Mennyire szűztiszta lelkű volt legyen József, mennyire szerette vala ő az erények legszebbikét, de egyszersmind legritkábbikát: eléggé bizonyítja azon körülmény, hogy az örök bölcseség, melly mindent oly jól intéz, a szűzek legtisztábbikát, az Éva szülötteinek legáldottabbikát, a malaszttal teljes Máriát reá bízta. De József önmaga is az ő szűztisztaság iránti szeretetének szép tanújelét adá, mert midőn észrevevé, hogy eljegyzett arája nehézkes, és annak nehézkességét magának megfejteni nem birta, elakará őt titkon bocsátani; mert ámbár egy részről a szűznek urfélelme József előtt igen is ismeretes vala, még is más részről a szűztisztaság iránti gyöngéd tiszteletéből ollyan habár istenfélő nővel együtt lakni nem akart, kinek nehézkes állapota előtte megmagyarázhatatlan volt. Nagy vala Szeretteim! Józsefre nézve ime kisértet! Oh hányszor pillanta ő ez alatt föl az egekre! és hányszor esedezett felvilágosításért és tanácsért a világosság atyjához! — De az Isten mindenkor megszokta szárogatni az igazak könycseppjeit, kiket ő kedvel; — így a jámbor szűztiszta vőlegénynek Isten parancsolatára megjelenik álmában egy angyal, mint a mennynek követje, és ez a magával küzdő Józsefet ollyan titokba avatja, mellyről a világ mit sem tud: József! ugymond a vigasztaló égi követ, József, Dávidnak fia! ne félj Máriát magadhoz venni, mert a mi ő benne született, az a Szentlélektől vagyon, ime lá! ő egy fiút fog szülni, kinek nevét Jezusnak fogod hívni, mert ő megszabadítja népét az ő büneitől. És fölkelvén József álmából ugy cselekedék, mint az úr angyala parancsolá neki.

Korunk kedves fiatalsága! lásd itt Józsefben a példaképet,

melly szerint neked is fejlődned és képződnöd kell életed pályáján. Hogy a te gyönge korodnak legszebb disze a sziv tisztasága, a szerelem szüzesége, a kedély szeplőtlensége: eléggé bizonyítja ezt ama mély szomor, iszonyú gyalázat, mellyet ime kincsed veszte fölött a te legközelebb tieid érezni szoktak. Hogyan összecsapják fejök fölött kezeiket a drága szülék, midőn tudtokra esik, hogy kedves gyermekeik nyilvános szégyent vallottak, hogyan rimánkodnak, hogyan könyekbe lábbadnak ez erény imez egyetlen legszebb koronájának vesztén, mellyet visszaszerezni soha többé nem lehet? Ha már a szűzeség erénye nem volna olly magasztos erény, bizonyára annak vesztén annyira nem fognának rimánkodni; mert csak, a minek értéke fölötte nagy, annak vesztén szoktunk annyira elérzékenyűlni. Ha tehát fiatalságod dicső koronáját sértetlenül megőrizni ohajtod: kövesd a szűz vőlegényt, szent Józsefet. Járj az urfélelmében, az az: mindenütt, akárhol vagy, legyen eszedben: egy szent Ágoston, egy szűztiszta szem, egy igaz szem kisér és lát engem, hogyan tudnék ezen szem előtt valami gonoszat elkövetni? imádkozzál, mint József, naphosszan, de kivált reggel: Uram! teremts tiszta szivet belém, és ujítsd csontjaim velőjében a te Szentlelkedet! Kerüld, mindennél inkább kerüld a rosz társalgásokat, azon embereket, kikben nincs Isten félelme, kerüld őket inkább, hogysem a legmérgesebb kigyókat, mert másként bizonyosan el vagy veszve, minthogy a gonosz emberek közönségesen gonoszakat beszélnek, mert szájok azokban bővelkedik, a mikkel szivök telve vagyon, és a gonosz beszéd ugy terjed és elharapódzik szent Pál bizonyítása szerint, mint a rákseb, és könnyebb a tűzlángok között megégés nélkül maradnod, hogy sem hasonló társaságok látogatása által a bujakéj mirigye rád ne ragadna. Igen jól tudom, hogy a mi üdvtelen napjainkban számos semmirekellők az ártatlanságnak sok vakmerően szemtelen rablói léteznek, kik, ha bár az egész világ tudná gonosz tetteiket, még sem pirúlnának szemtelenségök miatt; igen jól tudom, hogy igen fölötte sok a hurok és cseltőr, mellyeket ma nem csak a ridegek, hanem az Istenről megfeledkezett házasak is az ártatlanságnak megkerítésére istentelenül felhasználnak: de ki az Isten előtt járdal, és erényét annak naponként felajánlja, illyenért készebb az Isten csudát tenni, hogysem őt megtámadtatásában bukni, legyőzetni hagyná; mert még mindig kész

az őrangyal azokat védni s oltalmazni, kik készebbek inkább meghalni, hogysem ártatlanságuk legdrágább kincsét koczkáztatni.

József Jezus Krisztusnak hű és gondos nevelő atyja továbbá minden szülék és családatyák követésre méltó szép példaképe. Az ég a legdrágábbat, mi mennyben létezett, bizá ő reá, tudniillik az Istennek egyszülött fiát; az ég a legnemesbet, mit e földön teremtett, bizá ő reá, tudniillik az Isten egyszülött fiának anyját, a malaszttal és fölséggel teljeset: és József tudta mind a kettőt becsülni, mind a kettőre nézve kötelességét teljesíteni. A kevély és kegyetlen vérszomjazó Herodes az ujon született kisdednek életére törekedett. József a veszedelemről egy angyal által értesül, és Egyptomba átszökésre utaltatik, és a gondos nevelő atya még azon éjjel álmát félbeszakasztva fölkel, minden elmetétovázás nélkül a terhes utnak idegen tartományba megindúl. — Midőn pedig a szerelmes kisded tizenkét éves vala, elméne vele Mozes törvénye szerint Jeruzsálembe az ünnepre, hol a gyermek a templomban visszamaradott. De alig, hogy észrevette József a szorgos nevelő a gyermeknek távollétét, azonnal keresve keresé őt, mig harmadnapra Izraël irástudói közt a templomban megtalálá. Milly szorgosan gondoskodék ő a kedves gyermekről, és annak édes anyjáról Názarethben: ezt, ha bár a szentirás hallgat is, könnyen önként is elképzelhetjük, mert hiszen József igaz vala, a ki tehát mindent megtőn, mit nagy hivatásának szent kötelessége neki parancsolt vala.

Szülék! József zsinórmértékül szolgál nektek, melly szerint ti is hivatástok kötelességeinek megfelelni tartoztok. Az Isten reátok drágábbat gyermekeiteknél nem bizhat, mert ezek halhatatlan lélekkel vannak felruházva, lélekkel, mellyet az atyának mindenhatósága teremtett, az Isten fiának, Jezus Krisztusnak vére megváltott, a Szentléleknek pedig szeretete az ő élőtemplomává fölszentelt. Az Isten nektek magzatokat adott, kiknek láthatatlan őrei az urnak szent angyalai. Az Isten nektek gyermekeket adott, kiknek valaha az örök szent háromság egy Isten magasztalóivá és imádóivá kell növekedni. Milly magas tehát a ti hivatástok? Milly magasztos a ti szülei rangotok? De milly nagy, milly igen nagy a ti felelősségtek a mindenhatónak itélő széke előtt? Válaszoljatok, kérlek, önmagatoktól néhány kérdésimre, mellyeket hozzátok intézek: valljon vagytok-e ti is olly gondosak, mint vala József,

gyermekeiteket korunk Herodeseitől, vagy is azok csábítóitól, a bün féktelen szolgáinak öldöklő leselkedéseitől elrejteni és megoltalmazni? fölkeltek-e ti éjjel olly gyors készséggel, mint József kikele álmából, ha észre veszitek, hogy gyermekeitek nincsenek otthon a kitűzött órában? Oh! én ismerek házokat, mellyekben a tyuk, ha nincs szokott ülő helyén, nagy szorgalommal fölkerestetik, mialatt a fiúk és leányok a házon kivűl olly helyeken tartózkodnak, hol előbb utóbb elkerülhetetlenül a bün rabjaivá lesznek. Iparkodtok-e ti is gyermekeitek szivébe korán, mig az gyönge, és minden jóra hajlítható, az úr szent félelmét beoltani, és idején megismertetni azzal, ki nem mulandó ezüstön, vagy aranyon, hanem az ő drága szent vérével váltotta meg nemünket? valljon keresitek-e ti is olly gondosan, mint József keresé az elmaradott Jezust, a ti szerelmetek drága zálogait, kedves magzatitokat, ha őket a bün a mennyországnak, az Isten kegyelmének elvesztette? oh! oh! én félve tartok, hogy számos gyermekeknek szent őrangyalai a világ itéletének nagynapján sok szüléknek nyilván szemrehányásokat fognak tenni, mondván: mi ugyan kötelességeinket gyermekeitekre nézve, azokat a jóra buzdítva szentül teljesítettük: de ti, kiket az Isten azok látható őreivé tett, ti épen mi ellenünk munkálkodtatok. Illyféle szülékkel, megvallom, nem szeretnék a mindenható előtt megjelenni, ki igazságban és irgalom nélkül fog itélni.

Még csak kevés mondani valóm van hátra Józsefről, mint a haldoklók atyjáról. A szentirás, melly Józsefet igaznak nevezi, az ő halálát nem említi. Hihetőleg azért, mert amaz időben, mikoron még a zsidóság és pogányság a világon messze kiterjedve uralkodott, József a közönséges tiszteleten kivül más megkülönböztetésben alig részesült. Egyébiránt kimulására nézve legvalószinűbb azon vélemény, hogy József Jezusnak és Máriának karjai közt szenderült át az örökvalóságba, mielőtt Krisztus nyilvános tanítói pályáját megkezdette volna; mert azon pillanat óta, midőn ő a 12 éves gyermekkel és Máriával Jeruzsálemből Názarethbe visszatért, az üdvíró Józsefről hallgat és annak életirását e szavakkal bezárja, hogy tudniillik Jezus engedelmes vala az ő szüléinek. Innen kezdve az üdvirati történet mély homályba merül és csak a hagyományokból tudhatunk meg némellyeket; Jusztin beszéli, hogy József ekéket készítgete, s igy Istennek szolgálván, szent családjáról kézi munkájával gondoskodék. Azonban bármi homály

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 341 von 618

födje is József kimulását, annyi még is bizonyos, hogy ő legboldogabb és legvigasztalatosabb halállal halt meg, mert hiszen ő Jezusnak és Máriának karjain végzé élete pályáját; valamint az is bizonyos, hogy József a régi hajdan időktől fogva minden haldoklók védszenteül tiszteltetik, mit, ha mást mellőzünk is, eléggé tanúsítnak azon igék, mellyeket a haldoklók előtt elmondani szokás, és pedig minden nyelven: Jezus! Mária! szent József! a ti kezeitekbe ajánlom az én lelkemet!

Ádámnak szeretett vándor maradéki! a halál komoly órája én reám is, és mindazokra vár, kik asszonytól születtek, mert elvagyon végezve, hogy egyszer minden embernek meg kell hallnia. A halál komoly órája, mondom, mert ettől függ vagy örök boldogságunk, vagy örök jajgatásunk; azon óra, mellynek hideg verítékétől senki, habár száz meg százezeres dusgazdag, meg nem vásárolhatja, senki koldus szabaddá nem nyöszörögheti, sirhatja magát; azon óra, mellyben odáig folytatott egész életünk világos tükörben fog előttünk minden jó és rosz tetteivel állani; — azon óra, mellyben legközelebb barátink, legtanúltabb orvosaink, legjobb akaróink is csak fájdalommal pillanthatnak reánk, vagy legfölebb egy kalán vizzel enyhíthetnek. És ezen komoly órában, mellyben igaz és valódi alakunkban fogunk föltünni, szükségünk leszen segedelemre onnan fölől, szükségünk leszen védszentekre, kik a mi gyarlóságunkat támogassák, esedezésök által méltatlanságunk állapotából megszabadítsanak: kihez folyamodhatnánk pedig nagyobb bizodalommal, hanem ha Józsefhez, ki az ő szent lelkét Jezus és Mária karjain lehelé ki? — De hogy akkor József a mi szorongó mellünk nehéz hörgését megértse, hogy akkor a mi eljegesült szemeink hozzá bizodalmasan felpillanthassanak: megkivántatik, hogy azon komoly óra előtti életünk pályáján Józsefben a szűz vőlegényt, Józsefben a gondos nevelő atyát hiven és szorgosan kövessük; mert ha mi, mig ép egészségben élünk, Józsefnek nevelt fiát, Jezus Krisztust büneinkkel folyvást megfeszítjük: akkor haszontalan kiáltunk fel és haszontalan fohászkodunk: Jezus! Mária! szent József! a ti kezeitekbe ajánlom az én lelkemet! mert Jezus erre azt fogja válaszolni: nem ismerlek tégedet; — Mária azt fogja mondani: te az én szivemet a bün lándzsájával mindannyiszor átdöfted, valahányszor szent fiamat megbántottad, nem ismerlek tégedet; — József végre

azt fogja viszonozni: hogyan legyek én a te lelkednek pártfogója, miután te az én nevelt fiam iránt öldöklő Herodes valál? nekem előled épen ugy kell futnom ma, mint egykor Herodes elől szaladtam.

Legyen kegyelmes az Isten irántatok oh keresztények! és fordítsa el tőletek e minden szerencsétlenségek legnagyobb szerencsétlenségét! törekedjetek azért Jezus Krisztusnak szent akaratát életetök jelen folyamán híven és szorgalmasan teljesíteni; vessétek azért nem csak elmétekbe, hanem szivetekbe is mélyen az Istennek szent és változhatatlan törvényét! szóval: törekedjetek mast, mig ez életben vagytok, a példaképet, mellyet ma Józsefben, mint szűztiszta vőlegényben és gondos nevelő atyában előtökbe adtam, szentül és híven követni; — és akkor bizonyosak lehettek, hogy valaha teljes bizodalommal rebeghetik haldokló ajkaitok a szeretetdus igéket: Jezus! Mária! szent József! a ti kezeitekbe ajánlom az én lelkemet! és egyedül ez az, mit én igaz őszinte szivből, valamint magamnak ohajtok, ugy nektek is kivánok; a teljes szent háromság pedig mondja reá — Amen. — Amen.

Szent Ádálbert püspök napján.

A ki engem megvall az emberek előtt, én is megvallom őt az én mennyei atyám előtt.

(Máté X, 32.)

A keresztény katholika anyaszentegyház ama termékeny anya, ki az örök életre minden időben számos lelki magzatokat szült és nevelt. Alig hogy azt pünkösd napján a Szentlélektől eltelett apostalok Jeruzsálem városában megalapítani kezdették: azonnal Péternek első hirdetésére három ezeren tértek meg, kik a szent keresztség által az ő kebelébe fölvétetvén, mindnyájan egyszersmind a Szentlélek ajándékiban is részesültek. — És azon időtől fogva egész mai napig mindenkor és mindenütt megtermé, szaporitá és nevelé ő a mennyországnak uj meg uj örököseit. Oh! hány a bünben és gonoszságban elmerült bünösöket változtatott már ő, ez a mi szeretetre méltó anyánk a szentségnek legdicsőbb példáivá? Hosszú évek során át hasztalanúl keresék azok tökéletes kielégít-

tetésöket az ő féktelen indulataikban és zabolátlan szenvedélyeikben; sőt inkább épen az örök elégületlenség, a lelkismeret szünetlen mardozása, a fölpillantás azon mindenható és szent biróra, ki minden haszontalan szóról, minden üres szóváltásról számot kér, épen ezek birták őket arra, hogy a szivnek igaz békéjét és a lelkismeret boldogító nyugalmát ott keresnék, hol ezen kegyes anya az ő hű szolgái által minden nyomorgónak és bünterhesnek az ő jegyesét Krisztust, mint ollyant mutatja be, ki minden embert megvigasztal és háborítatlan békével megörvendeztet. — De e kegyes anya nem csak az elveszetteket keresi föl, hogy azokat Krisztus aklába visszaterelje, hanem ő az ő hű gyermekei közt számos bátor és lelkes hitvallókat is számlál, kik mind azt, mit a világ kecsegtetőt és mulattatót kinál, nagy lélekkel megvetik, sőt nem csak megvetik, hanem készek is Krisztusért, az örök igazságért véröket és éltöket föláldozni, a legiszonyúabb kinokat kiállani, mert őket rettenthetlen lelkesülésre tűzeli az úr Krisztus csalhatatlan igéje: a ki engem megvall az emberek előtt, én is megvallom őt az én mennyei atyám előtt. És ime szent igének mennyei hathatós erejénél fogva készek a legnagyobb veszélyek fenyegetései közt is Krisztusról, mint az örök igazságról az egész világ előtt bizonyságot tenni. Ezen szerencsés fiai közé számítja a keresztény katholika anyaszentegyház szent Ádálbert püspököt is, kinek mi ma dicső emlékünnepét üljük. — Mivel pedig a szent püspöknek életét és Krisztusról tett tanuságát hallgatóim közől kevesen tudják: azért először annak élete vonásait és azután az innen folyó s reánk nézve üdvös tanúlságokat szándékom előadni. Tehát szent Ádalbert püspöknek, mint hitvallónak élete leszen beszédem első része; mi üdvös tanúlságokat vonhatunk mi a szent férfiú életéből? leszen beszédem második része. Mint hogy pedig szent Ádálbert püspök magyar hazánk védszenteinek egyik legjelesebbik csillaga: szükségtelen tőletek kérnem, hogy beszédemre figyelmezzetek.

Ádálbert, másként Béla, nemes családból született 956-ban Csehországban, kit a magdeburgi érsek elméjére nézve a tudományok minden ágában, szivére nézve pedig istenes erényekben már az ő kora ifjuságában jelesen kiképeztetett. A hires főpásztor, kinek neve szinte Ádálbert vala, bérmálásban ifju kegyenczének

saját nevét adta, ki is ezentúl nem kereszt nevén, melly Ágoston vala, hanem bérmanevén Bélának hivaték. Huszonkét éves korában Ditmár prágai érsektől, ki ezután nem sokára mérgezés következtében múlt ki, áldozárrá fölszenteltetett. Én elkárhozom, monda Ditmár iszonyú kiáltozás közt halálos ágyán, én elkárhozom, mert hivatásom kötelességeit elhanyagoltam, és szenvedélyesen a tiszteletet, kincset és mulandó élvezeteket hajhásztam. Ádálbert, ki az érsek szerencsétlen kimúlásán jelen volt, megborzadott, fájdalmas bánatra gerjedett, minden vétket megutált, szép nagy vagyonát és kincsét a szegények közt elosztotta, és ámbár még fiatal vala, még is kitünő jeles erényei miatt Ditmár utódjává megválasztatott, kit azon pillanat óta soha többé mosolyogni senki nem látott, minek okáról kérdeztetvén, felelé: könnyű ugyan és kecsegtető a püspök-süveget s pálczát hordozni, de vajmi rettenetes az élők és holtak birája előtt a püspöki hivatalkodásról számot adni.

Mint püspök ünnepélyes bevonulását Prágába gyalog tartotta, és püspöki jövedelmét négy részre osztotta. Egyik részét az érseki egyház föntartására szánta, másikát a kanonokok, mint szegény módon azon időben ellátottak jobb létére alkalmazta, harmadikát az ügyefogyott szegények ápolására fordította, és negyedikét önszemélye és házi köre szükségeire használta. A tizenkét apostal tiszteletére naponként tizenkét szegényt ápolt. Igen gyakran szigorú böjtöt tartott, majd nem mindennap hirdette az Isen igéjét, meglátogatta a betegeket és foglyokat. Azon időben még Prága lakosinak nagyobb része pogányokból állott, és azok is, kik Krisztus hitére tértenek, keresztény életöket a legutálatosabb bünökkel megfertőztették. Látván pedig Ádálbert, hogy ollyan elvetemedett néppel vagyon dolga, melly az ő rendetlen élet módjához makacsúl ragaszkodik, és arról semmi áron lemondani nem akar, 989-ik évben Rómába utazott, és XV-ik János pápától kieszközlé, hogy püspöki hivataláról lemondhatna. Elhagyván püspökségét a szent Benedek szerzetes fiai közé állott a Cassinoi monostorban, hol öt évig tartózkodott.

A magdeburgi érseknek azonban a prágai püspökség árvasága nagyon szivén feküdt, s azért Ádálbertet a pápától visszakivánta, mit ki is nyert, és Ádálbert is beleegyezett, de csak azon föltétel alatt hogy nyáját, ha ez tovább is az ő gonoszságában megátalkodott és hajtatlanszivű maradna, azonnal oda hagyhatná. A prágaiak ugyan legszentebb fogadást tőnek, hogy mindenben a szent püspök

akaratát fognák követni, de adott szavukat be nem váltották. Miért Ádálbert őket másodszor is odahagyván magyarországba jött, itt István első magyar királyt megkeresztelte, és még akkor pogány őseinknek Jezus üdvigéjét hirdette. Meghalálozván az alatt XV-ik János pápa, ennek utóda V-ik Gergely Ádálbertet a prágai püspökségbe visszaparancsolta. A szent férfiú fejet hajtott ugyan előljárója rendeletének, de a prágaiak nem csak elidegenűlést tanúsítának az ő szent püspökük iránt, hanem annak rokoni közől is többeket megöltenek és azok várlakait fölgyujtották. Többen a fejedelmek közől sürgeték a prágaiakat püspökük elfogadására, de azok gunynyal válaszolának, mondván: ők illy szent püspökre nem méltók, mert az ollyan gonosztevőkkel, kik vérrokonait legyilkolták, össze nem férhet, sőt még ezért rajtok elvégre is boszszút állhatna. Ádálbert azonban még is elhatárzá magában a pogány lengyelek megtérítését szivvel lélekkel munkálni, és utóljára még is azon édes vigasztalás lőn nehéz fáradozásainak jutalma, hogy közülök számosakat Krisztus egyházának megnyert.

Lengyelországból átméne a poroszokhoz, hol hithirdetését, kivált Danzigban malasztos sikerrel folytatta. De mivel a sátán az üdvige szerencsés terjedését nem türhette, a leggonoszabb hitetlenek egyikét megszállta, ki a szent püspöknek fején, épen midőn a zsoltárokat imádkozá, olly vágást tőn, hogy ő azonnal félholtan a földre terűle. Föleszmélvén Ádálbert szinhalálából, azonnal hálákat ada az urnak, hogy méltó lőn Jezus neveért gyalázatot szenvedni, és Fünfhausen nevű porosz városkába visszavonúlt. És ime épen e kis városka vala azon hely, hol Ádálbert az ő életének számos és különféle viszontagságai közt Krisztust nyilván megvallotta; itt tudniillik egy elveteműlt pogány az ő lándzsáját a szent püspök szivébe döfte a következő gunyigék mellett: mast csak ugyan örvendezhetsz, mert hiszen örökön az volt a te egyetlen forró ohajtásod, vajha Krisztusért életedet adhatnád. Ugyan ekkor más hat jelen volt pogánynak több lándzsa szurásai következtében a szent püspök dicső vértanúi halállal meghalt April 23-án 997-ben. Krisztus az ő hív szolgáját, ki vérével pecsételte az ő isteni mesterének megvallását, nem csak mennyben az atya előtt megdicsőítette, hanem itt a földön is különféle csudák által kitüntette. Ennyit Szent Ádálbert életéről; halljuk már mast, mi követésre méltót találunk mi az ő életében? mert a szentek tisztelete a ka-

tholika anyaszentegyház tanítása szerint abban áll, hogy azok kitünő erényeit földi pályánkon kövessük.

---

1) Ádálbert Ditmárnak, a kétségbe esett prágai püspöknek halálán megrettent, és szentül föltette magában, hogy a bün minden kisérteteinek vitézül keresztény hős lélekkel ellenszegül, mert a ki bünt követ el, így szóla magában, az rabja a bünnek, és csak az, ki az Isten parancsolatait megtartja, állhat meg valaha az elevenek és holtak birája előtt, minthogy egyedül ő szereti az Istent igazán. — E fogadásához Ádálbert hű maradott, és a gonosz kivánságokon vett győzelme által megvallá Krisztust, ha nem is az emberek, de bizonyára az ég angyalai előtt mennyben, kik minden kisérteteket látnak, és az azokon nyert diadalom fölött örülve örvendeznek. Már ha te keresztény atyámfia! a testiség csábító kecsei után gyáván indulsz, ha azt, a mi tilos és rosz, a mi a sötétség munkája, titkon elköveted: akkor minden templomi látogatásod, keresztvetésed, gyónásod mellett is Kristust megtagadod, és ugy élsz, mint a pogányok, kik az Istent, a szivek és vesék vizsgálóját nem ismerik. És oh! hány illyen megvakúlt keresztényt hordoz ma kebelében Krisztus anyaszentegyháza? hányan vannak, kik elég vakok: az örök örömöket a világ mulandó álgyönyöreivel, mellyeket a lelkismeret háborgása mindenkor kisér, gyáván fölcserélni? Oh Szeretteim! a világnak örömpohara csak addig édes, mig azt meg nem izleltük, de ha kiürítettük, vajmi köserű hatást teszen reánk az abban lappangott emésztő méreg. Igaz ugyan, hogy a mi urunk Krisztusnak pohara is kezdetben köserű izével tünik föl a mi gyarlóságunknak, de ha azt kiürítjük, ollyan örömélveket szerez, mellyek soha, de soha el nem fogynak.

2) Ádálbert Krisztust nem csak szájjal, hanem az ő életének szentséges pályájával is megvallá minden tetteiben. Ő nem csak szóval tőn vallomást Krisztusról, hanem cselekedeteiben is igyekezett mindenkor a mennyei atyának akaratát teljesíteni. Ha tehát a zsenge fiatalság a keresztségben nyert fejér köntösét, mint az ártatlanság öltözetét szeplő nélkül tisztán megőrzi: akkor az ő szende, szemérmes, jámbor és tiszta élete által a mennyei atyáról vallomást teszen; ha a szülék gyermekeiknek istenes élet példájával világoskodnak, ha a szenvedők Krisztus keresztjét türelmesen és fiúi bizodalommal viselik, ha az éleműltek és korosúltak ideje

korán mindenkor elkészűlve vannak a béke honába átköltözni, és csak a jelre várakoznak, melly őket az átköltözésre inti: akkor ők megvallják a mi urunkat, Jezus Krisztust.

3) Szent Ádálbert a földi viszontagságok zajló vihariban legnagyobb türelemmel szenvedett, a hitetlenség zápor nyilait fiúi bizodalommal kitartotta, sőt tiszteletnek tartá a fején ütött nagy csapást, és mindazon gúnyokat, gyaláztatásokat, mellyeket rajta és vérrokonain a dühöngő vad pogányok elkövettek, szóval: dicsőségnek tartotta, hogy méltó lőn Jezus neveért gyalázatot szenvedhetni. A másoknál otthonos bosszúállás helyett inkább hálákat adott Istennek, hogy olly nagy tiszteletre méltatta, és Krisztusért vérét onthatni, életét föláldozhatni megengedte. Mi is megvallhatjuk Jezust a nyomorok órájában, ha a haszontalan rimánkodás, sikertelen sivás rivás és panasz helyett az egekre pillantunk föl, és békés türelemmel emlékezünk meg Jezus mondásáról, melly szerint fejünk minden hajszála meg vagyon számlálva a mi mennyei atyánknál, kinek akarata nélkül a legparányibb hajszál sem esik le fejünkről. Valljuk meg azért Jezust keresztényhez illő béketürés által; mert ha a türelmetlenség és kicsinylelkűség veszen rajtunk erőt, sőt ha még ezek mellett zugolódunk, káromkodunk és átkozódunk is, akkor mi Krisztust megtagadtuk és ugy élünk, mintha őt nem is ismernők.

4) Végre Ádálbert Krisztusról az ő vérével és élete föláldozásával tőn bizonyságot, és ha vérének utolsó érűtése fölszólamolhatik vala, kétség kivől így szólott volna: Jezusom! a te dicsőségedre vallak én meg téged! melly vallomása őt Isten és a világ előtt nagygyá tette, mert ime hogyan magasztalja az ő dicső nevét a katholika anyaszentegyház? ellenben mennyire a feledékenység örvényébe merűltek el az ő üldözőinek nevei? — Ha tehát mi is mind halálig vallást teszünk a mi urunkról, akkor ő is minket egykor övéinek fog az ő mennyei atyja, s angyalainak végtelen nagy serege előtt vallani. Jöjjetek ide, így fog ő szólani, én titeket minden szenvedéseitekért örök örömökkel jutalmazlak, én mind azon győzedelmeiteket, mellyeket benső kisérteteiteken titkon vivtatok ki, az egész világ előtt napfényre hozom, s örök boldogsággal koronázom. Ha pedig minket Krisztus az ő mennyei atyja előtt meg fog vallani: akkor többé semmitől sem tarthatunk. — De ha mi Jezust életünkben meg nem valljuk: akkor ő is egykor igy fog

hozzánk szólani: nem ismerlek benneteket. Azért vetkőzzünk le, és tagadjunk meg minden pogányszerűt, a mi ne talán bennünk lappangva rejtekezhetnék, úgymint a kevélységet, fösvénységet, bujakéjt vagy igaztalanságot, ne a világ bűnös szokásai, hanem Jezus Krisztus üdvigéjének szent törvényei szerint éljünk, és akkor a halál rettenetes vázképétől nem leszen okunk félni, mert az úr angyala a test romlatos hűvelyéből kibontakozott lelkünket annak jobbjára fogja kisérni, ki hajdan a földön jártakor csalhatatlanúl megmondotta: a ki engem megvall az emberek előtt, én is megvallom őt az én mennyei atyám előtt. Amen.

Szent Florián napján

(melly keresztjáró hét szerdájára esett).

Minden szentek litániájának értelmezése.

(Pinkafő 1815.)

Ha én bennem maradtok, és az én igéim bennetek maradnak, valamit akartok, kérjetek, és megleszen nektek.

(Ján. XV, 7.)

A mai üdvige, mellyet előttetek felolvastam, azon szivreható bucsúbeszédnek töredéke, mellyet Jezus Kristus, mielőtt szenvedését megkezdené, tanítványihoz tartott. — Ő abban magát a szőlőtőhez, tanítványit pedig a szőlővesszőhez hasonlítja, világosan kijelentvén: hogy valamint a szőlővesszőnek önmagától és önmagában sem nedve, sem ereje, sem gyümölcse nincsen, hanem egész életét egyedűl azon szőlőtőnek, mellyen elválhatlanúl függ, köszöni: ugy az ő tanítványi is mind azon jókat, mellyeket munkálnak, nem saját fáradalmaiknak, és érdemeiknek, hanem az Isten kegyelmének, melly bennök, és általuk munkálkodik, köszönhetik. — És bizonyossá teszi őket, hogy sok gyümölcsöt hozandanak, ha a hit és szeretet által ő benne, mint szőlővesszők a szőlőtőn, megmaradnak, sőt ezen esetre bizhatnak, hogy valamit az atyától az ő nevében kérnek, megadatik nekik. — De Jezusban mi a szeretet által csak akkor maradunk meg, és az ő igéi bennünk

csak akkor maradnak meg, ha az ő hite malasztjától megerősíttetve, az ő parancsolatait megtartjuk, mert nyilván kimondotta: csak, a ki az én parancsolataimat tudja és azokat megtartja, az szeret engem. — Ezen malasztot pedig és erőt az ő parancsolatinak ismeretére és megtartására a Szentlélek ajándékozza, — és ismét a Szentlelket megnyerjük, ha imádkozunk, ha imádkozva keressük, ha ájtatosan érte zörgetünk, mert az az ájtatosan imádkozóknak, híven keresőinek, és érte buzgón zörgetőknek igértetett meg. Az én atyám, ugymond Kristus Szent Lukácsnál: az ő jó lelkét az őt kérőknek megadja. Ezen titok, melly az önereje és tehetségei által üdvözűlni akaró világ elől elrejtetett, a szentek előtt nagyon is ismeretes vala, azért ők Istenben Jezus Krisztushoz éjjel nappal a Szentlélekért fohászkodtak — kit meg is nyertek, — és általa e földön szentek, mennyben pedig boldogok lőnek. Ezen titkot jól ismeri Jezus Kristus mátkája, az anyaszentegyház is: azért hivogatja gyermekeit anynyiféle ájtatosságok által az imádsághoz. Mi ma már a harmadik keresztjáró napot tartjuk, és a minden szentek litániájában mindannyiszor ezeknek értünk Isten előtti szószólásaért esedeztünk: de én ezen könyörgéseinknél kevés buzgóságot láttam, sőt szomorúan tapasztalám, hogy a merre csak a világ négy táján a keresztjáró körmenetek az anyaszentegyházban tartatni szoktak, az azokon megjelenők mindenütt inkább a föld veteményeire veték szemeiket, a helyett, hogy ahhoz emelnék föl, ki a vetések növekedését és tenyészését munkálja. Honnan azt kelle következtetnem, hogy talán sokan azon mély értelmet, melly a minden szentek litániájában rejlik, kellőleg és méltóképen nem fogják fel. — Azért ma a minden szentek litániáját akarom nektek megmagyarázni beszédem első részében; — azután pedig röviden megtanítlak titeket: hogyan kellessék a minden szentek litániáját imádkoznunk, vagy énekelnünk, a második részben. — Szent Florián pedig megfogja nekem bocsátani, hogy én ma az ő dicséretére magasztaló beszédet nem tartok, sőt ő inkább örvendeni fog, hogy én ma azt dicsőitem, ki által ő a szentek közé fölvétetett, mert a jó szolga örvend, ha az ő ura magasztaltatik.

Mindenek előtt Szeretteim! előtökbe szükséges adnom, hogyan kezdődtek az anyaszentegyházban szent Márok és a kereszt-

járó napok körmenetei. — A körmenetek nagyobb részét szent Gergely a nagy pápa rendelte azon iszonyú döghalál alkalmával, melly Romában és egész Olaszországban dühöngve pusztított. — Mert midőn ott a hívek husvéti gyónásuk után ismét előbbi bűneik és vétkes életökre visszatértek: az Isten a méltatlan husvéti áldozást dögvésszel büntette, melly annyira borzasztóan dühöngött, hogy az emberek tüsszenés, és ásítozás közt földre hullva szörnyű halált halának. Innen keletkezett azon keresztény szokás is, hogy az ásitozók kis keresztvetéssel jelelik ajkaikat, vagy jobban a száj nyílását, a tüsszenők pedig mondják: Jezus! segélj meg; mire a jelenlevők viszonozni szokták: adja Isten egészségére. A szent pápa a nagy csapásban az Isten büntetését megismervén, a népet megtérésre, és gonosz életének megjobbítására inté; az Isten büntető haragjának kiengesztelésére nyilvános könyörgő körmenetet rendele, melly alatt szerencsés vala láthatni, miként az angyal a kivont kardot hüvelyébe bocsátá, és a halálcsapás azonnal megszünt. Ezen a napon nálunk a körmenet a mezőre szokott vezettetni, és a buzánál, mint legnemesb veteménynél megállapodni, hol a pap a vett jókért hálákat adva Istennek, egyszersmind uj adományokért, nevezetesen a föld terményeinek áldásáért esedezik, mivégre a világ négy tájszaka felé fordúlva a négy üdvirat mindegyikének első töredékeit és a kitűzött imádságokat elmondja, mellyekben az Isten testi és lelki ostorainak elhárításaért s a mezők és szőlőhegyek bőterméséért könyörög, végre a tömjén füstje által Istenhez hála és hódolati érzelmeinket följelentvén, a föld terményeit szentelt vizzel meghinti mondván: a mindenható Istennek, az atyának, fiúnak és Szentléleknek áldása szálljon le a mezők és hegyek terméseire, és maradjon örökre rajtok. A befejezés hármas Alleluja! Istenben helyzett bizodalmunk örvendetes jele, hogy valamint szent Gergely pápa alatt, ugy ma is meghallgatja Isten kérésünket.

A keresztjáró körmenetek szent Mámert Vienne városának püspöke által Franciaországban kezdődtek. Midőn tudniillik 469-ben Isten e várost földindulással, szűkterméssel és tűzveszélyekkel meglátogatá: a szent püspök áldozó csötörtök előtt három napot törödelmezésre, és könyörgő körmenetek tartására tűzött ki, melly példa nem csak Franciaországban, hanem az egész anyaszentegyházban buzgó követőkre talált. És noha azon csapások

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 351 von 618

megszüntek, a körmenetek még is részint hálából, részint pedig azért még ma is megtartatnak, mert e siralom völgyében soha nem szűkölködünk baj és szükség nélkül, mellyeket tőlünk a mindenható elhárítson, sőt el is hárít, ha őt buzgón kérni meg nem szününk, mert ő mondotta: kérjetek, és adatik, keressétek és megfogjátok találni, zörgessetek és megfog nektek nyittatni.

Ezen körmeneteken az egész anyaszentegyházban átalánosan bevett szokás a minden szentek litániáját imádkozni, vagy énekelni, mellynek kezdete a hármoztatott törödelmes felkiáltás: Uram! irgalmazz, kegyelmezz, irgalmazz minekünk! mivel pedig az úr nekünk csak az ő szent fiáért Krisztusért irgalmaz, azért tüstént a második helyen igy szólalunk fel: Krisztus! kegyelmezz minékünk! — Az irgalom és kegyelem hármas kérése után könyörgő szivünk a teljes szent háromsághoz fordúl, ugymint: az atyához, fiúhoz és Szentlélekhez, mert minden jó adomány Jezus Krisztusban a Szentlélek által száll le mennyből az emberekre. — A teljes Szentháromság után könyörgő szivünk Krisztus anyjához irányzódik, mert ő Istennél kegyelmet talált, mert ő nem csak az asszonyok legáldottabbika, ki tiszta szeplőtelen az ő fogantatása előtt és után, ki tiszta szűz az ő szülése után: hanem minden angyalok és szentek királynéja is mennyben az ő szent fiának dicső körében. — Mária után a jámbor könyörgő hívek nyája szent Mihály főangyalt szólítja, ki a katholika anyaszentegyháznak a pokol hatalma ellen különös pártfogója; utána szent Gábriel főangyalt, ki mennyből Máriának az Isten fia megtestesülését hirdető örömüdvkövetséget lehozta; azután Ráfáelt, ki szent Tóbiásnak hív utitársa, és kisérője vala; — végre az Istennek angyalait, és főangyalait, mint a mi üdvösségünk dicső őreit, kik mindnyájan szolgáló lelkek, Istentől azoknak szolgálatára rendeltetvék, kik az üdvösségnek örökségét veszik.

Az angyalok és dicső szolgáló lelkek seregétől általmegyen az anyaszentegyház az emberek szülötteinek legnagyobbikára, Jezus Krisztus jeles előkövetére, Keresztelő szent Jánosra, ki az ó szövetségi próféták sorának bevégzője, és az uj szövetségnek előkészítője vala. Ettől pedig szent Józsefre, Jezus Krisztusnak nevelő atyjára, kinek nevelő atyai gondja alatt az üdvezítő kisded

Jezus növekedék kegyelemben, korban és bölcseségben az Isten és emberek előtt; innen a szent pátriárkák- és prófétákra, kiknek minden vágyaik a mennyei hazára valának irányozva, és a kik Istenének lenni az örök Isten nem tartá tiszteletlenségnek. — — Mast az ó szövetség szent atyáitól, mint a világ üdvezitőjéről tett isteni igéret hív őreitől mintegy sasszárnyakon repül át a mi könyörgő lelkünk az uj szövetségbe, és szent Péter és Pál apostali fejdelmekben, valamint Krisztusnak többi választott apostalaiban, tanítványiban, és üdvirói-ban az Istennek az ő Szentlelkétől bátorított hithőseit hivja segítségűl, kik az angyalnak mennyei öröm-üdvkövetségét a kerekföld végtengelyeig hirdették, életökkel, és vérökkel megpecsételték, és valaha Krisztus az ő mesterök előlülése mellett a tizenkét széken űlve megfogják a világot ítélni. — Ezek után isteni hitünk vértanúihoz fordúlunk, kik közül ájtatos szemeink első helyen azon ártatlan kisdedekre irányoztatnak, kik Herodes kegyetlensége által a dicső vértanúk első mennyei virágai lőnek; ezeket követvén a többi vérhősök serege, kiket, mivel Jezus Krisztusért mindnyájan életöket és véröket feláldozták, jelenleg és örökre megismer az Isten fia az ő mennyei atyja előtt, mert ők nem szégyenlették életök veszedelmével a keresztnek meggyaláztatott ártatlan hősét az egész világ előtt megismerni. — A vértanúktól könyörgésünket a szent pápák, püspökök, egyháztanárok, és hitvallókhoz intézzük, kik Krisztus anyaszentegyházában jámbor életök és szent tanításuk által a legkésőbb maradéknak is jótékony világosságot és épűletes példát adtak; utoljára a szent papok, leviták, szerzetalapítók és remeték szószólásaért könyörgünk, kik különféle tartományok sivatag pusztáiba, hegyes erdőibe, vad barlangaiba, és sziklás üregeibe vonulának, mert azokra a világ elég érdemes nem vala, hogy zajai közt élődnének.

Miután az anyaszentegyház a finem szent seregén, melly a mennyei bárány előtt az Allelujá t végtelen örök időkig zengedezi, keresztül ment: áttér a nőnemre, kik közől először a bünbánó szent Magdolnát szólitja, kinek sok bünei bocsáttatának meg, mert szeretete nagy vala, azután a szent szűzeket említi, kik a test, világ és sátán elleni szakadatlanúl viselt küzdelemben és harczban szerencsésen győzvén, mast mennyben az isteni bárányt követve ollyan éneket danolnak, mellyet csak

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 353 von 618

szűzek énekelhetnek; kik a legdrágábbikat, mit ember birhat, a szűztiszta ártatlanságot sérelem nélkül megőrizték; — végre az özvegy asszonyokról is megemlékezik, kik, mert magzataikat az úrfélelmében jámborúl és istenesen nevelték, ugy ragyognak mennyben, és világítanak, mint a csillagok az égen. Imez az Istennek különféle szenteinél könyörgünk, kérvén őket, hogy mint Istennek barátai az úrnál hathatós szószólásuk által a mi gyarló és gyönge fohászainkat támogassák.

Fölkérvén pedig előre az Isten dicső és boldog lelkeinek értünk közbenjárói szószólásait, mast ezek társas körében testi és lelki szükségeinket a mindenhatónak bemutatjuk; — mellünket mély alázatossággal verjük, és szavunkat fölebb emelve mondjuk: Uram! irgalmazz, kegyelmezz nékünk és hallgass meg minket! és ments meg minket minden gonosztól! mivel pedig minden gonosz közt az egyetlen valóságos és legnagyobb rosz a bün, mert ez minket az éltető szőlőtőtől Krisztustól elválaszt, és élettelen szőlővesszőkké teszen, mellyek elszáradván a tűzbe vettetnek, és mivel a bünnek széke a gonosz akarat, mellyet a sátán száz- meg ezerféle kisérteteivel ostromol: azért mindenek előtt minden büntől és a gonosz akarattól megmentetésünket kérjük. — Azután pedig Uram! a te haragodtól, melly a magába nem térő bünöst elkerűlhetlenűl és irgalmatlanúl éri; a hirtelen véletlen haláltól, melly, ha minket készületlenűl és lelkiképen alva találna, mint nem vigyázó rosz szolgát az ura, kivetne a külső sötétségbe, hol jajgatás leszen és fogak csikorgatása; — az ördögnek incselkedéseitől, ki mint ordító oroszlány körüljár, keresvén, kit elnyeljen; minden gonosz szándéktól, melly a gyarló testben küzdő lélek készségén olly gyakran erőt veszen; végre a fajtalanság lelkétől, melly az Isten képére teremtett embert az állatok sorába lealjasítja. Mind ezen lelki gonoszságtól Uram! ments meg minket.

A lélek szükségeitől átszállunk könyörgő szivünkben a testi roszakra, mellyek közt főhelyen említjük a döghalált, éhséget és hadakat, mellyeket többnyire az emberek büneinek túláradása szokott a világba hozni, és ámbár ezek a földön Istennek legnagyobb ostorai, még is ezekben a hit világa velünk leginkább belátatja, hogy nincs nekünk itt e földön maradandó városunk, és azért a jövő életre pillantva tüstént utána azért könyör-

günk, hogy földi életünk után Isten minket azon örök haláltól mentsen meg, hol a bünösnek emésztő férge el nem vesz, és égető tűze ki nem alszik örökre.

Mind ezen testi és lelki szükségeinket pedig az atyától neki Jezust Krisztust, az ő csudálatosan megtestesült, szűz Máriától született, János által megkeresztelt, a zsidóktól kinokat szenvedett és fölfeszíttetett, a kereszten meghalt, önerejéből feltámadott, tanítványinak szeme láttára mennybe emelkedett, honnan a Szentlelket elküldötte, és maga is valaha eljövend megitélni az eleveneket és holtakat, azon fiát, kiben őneki jó kedve telik, bemutatva törődött szivvel azon a hit által élő, és a szeretet által erős reményben kérjük, hogy az atya mind azokat, mellyeket tőle az ő szent fia nevében kérünk, meg is adja, ha mi ő benne maradunk, és az ő igéi bennünk megmaradnak.

Ezek után pedig lelkünk az ő méltatlanságának érzete mellett is magasabbra szárnyal, és nem elégszik meg azon fohászkodásokkal: irgalmazz, kegyelmezz nekünk, és hallgass meg minket Uram! hanem a Publicanussal magát nyiltan bünösnek vallja, és mellünket verve kiáltunk föl az egekbe: mi bünösök! kérünk téged, hallgass meg minket, irgalmazz nekünk, bocsásd meg a mi büneinket, vezérelj minket igaz töredelmességre. — Mivel pedig tudjuk, hogy egyedül az ő anyaszentegyháza által, mellynek hatalom adatott mennyből az Isten Szentlelkének ereje által a bünöket megbocsátani, nyerhetjük büneink bocsánatát: azért kérjük az urat, hogy az ő anyaszentegyházát, mint az üdvösség kegyszereinek kincstárát, őrizze és oltalmazza, mert noha megvagyunk győződve, hogy ő az ő anyaszentegyházával igérete szerint a világ végezeteig vele marad, és hogy azt olly erős kőszálra épitette, mellyen a pokol kapui sem vehetnek erőt, de mind e mellett azt is tudjuk, hogy az ördög nem nyugszik Krisztus anyaszentegyháza ellen különféle förgetegeket támasztani, azért kérjük, hogy egyházának elleneit megalázza, elnémítsa, és semmivé tegye; annak pedig fejedelmeit a pápákat, és az apostalok s tanítványok utódait, a püspököket, papokat Szentlelke által ugy vezérelje, hogy ők a keresztény nyáj előtt tanítás és példával elővilágítva, azt a mennyországra tápláló kövér lege-

lőn legeltessék. És mivel szent Pál által az Isten megparancsolta, hogy a világ fejedelmeiért s minden előljáróinkért imádkozzunk, miszerint békében elűljáróskodhassanak; mivel továbbá a királyok és fejedelmek a békét meg nem adhatják, ha csak az úr keze fölöttök őrködve ki nem terjeszkedik: azért esedezve kérjük, hogy Isten először is a fejedelmek sziveit egymás közt, azután pedig az egész kereszténységet, sőt minden népeket egyetértésben és békében megtartsa, kölcsönös kötelességeik teljesítésére vezesse, egymás közti igaz és tettekben élő szeretetre buzditsa. Innen áttérünk a föld gyümölcseire, mellyek mind saját életünk fentartására, mind pedig szegény szűkölködő embertársaink vigasztalhatására szükségesek, és nevezetesen Márok napján háromszor szoktuk kérni, hogy az úr a földnek jó gyümölcseit tenyészteni és megtartani kegyeskedjék; mellyekért annál buzgóbban esdünk, minél bizonyosabban tudjuk, hogy sem az ültetőé, sem az öntözőé, hanem a növekedést adó Istené a dicsőség, ha a föld minket bő gyümölcsével ajándékoz meg.

Végre megemlékezvén minden élő jó akaróink- és jótevőinkről, megholt atyánkfiairól sem feledkezünk meg, mert tudjuk, hogy szent és üdvös gondolat a holtakért imádkozni, hogy büneik ideiglenes büntetéseiktől megszabadúlván, nekik az Isten örök világossága világoskodjék. — Bezárólag pedig háromszorosan kérjük az Isten bárányát, hogy ő, ki feláldoztatott a mi büneinkért, és feltámadott a mi megigazulásunkért, mast pedig az atyának jobbján mint közbenjáró megváltónk él és uralkodik, hallgasson meg minket, irgalmazzon és kegyelmezzen nekünk.

Ime Szeretteim! milly dicső mély értelmű, milly szivemelő, milly lélekéltető imádság a minden szentek litániája! és milly bizodalmasan várhatja az ég áldását az, ki ezen szép és üdvös imádságot gyakrabban buzgón gyakorolja! De hogyan kell ezen litániát imádkoznunk vagy énekelnünk? még csak erre felelek röviden, és pedig:

1) Igaz alázatossággal. Erre utal minket már azon helyzet is, mellyben lenni szoktunk, midőn a litániát megkezdjük, és azon szók, mellyeket a litánia alatt szivünk sohajgó fohászinak kijelentésére használunk. — Ugyan is a litánia kezdetén mindnyá-

jan térdeinkre hullunk, és a porig alázódva fejünket lekonyítjuk, kezeinket pedig összetesszük épen ugy, mint a szegény koldus, ki valamely gazdag úr palotája előtt alamizsnáért várakozva esedezik. — A szók pedig, mellyekkel élünk, ezek: irgalmazz nekünk, kegyelmezz nekünk, könyörögj értünk, hallgass meg minket! A ki könyörög, az szükséget szenved; — a ki meghallgattatásért esd, az magával tehetetlen és másra szorúl; — a ki irgalomért fohászkodik, az bünös; a ki kegyelemért kiált, az büntetésre méltó; — a ki pedig bünös és büntetésre méltó: csak ugy remélhet irgalmat, meghallgattatást és kegyelmezést, ha maga magát megalázza.

Igy te fenhéjazó kevély lévén, nem mondhatod lélekben és igazságban: Uram! Isten fia! világ megváltója! mert a te üdvözitőd megalázta magát halálig és pedig a keresztnek halálaig; nem szólíthatod igazságban ker. szent Jánost, mert az emberek szülötteinek legnagyobbika nem találta magát méltónak, hogy Krisztus sarui köteleit megoldaná. Igy te embertársod iránt engesztelhetlen haragos nem emelheted könyörgésedet igazságban szent István vértanúhoz, mert ő ellenségeiért is imádkozott, holott a te kevély haragod átkozza elleneit. Te pedig, ki sziveddel azon földhöz tapadva ragaszkodol, mellyen térdelsz, és a porban keresed üdvödet: némúlj el, midőn szent Bernát és Gergely szószólásaért esdünk, mert ők, ámbár gazdag és tekintélyes szüléktől származának, a világ földi kincseit mint alávaló sárt, mellyet lábainkról lerázunk, megvetették. És te, ki ártatlanságodat és szűztisztaságodat könnyelműleg koczkáztattad, és a csapodár bujakéj özönébe merűlve gondtalan mulatozol: némúlj el, midőn szűz szent Lucza, Ágota, Czeczile és a többi angyali tisztaságú szentekhez folyamodunk, mert Lucza inkább forró olajt és égő gyántát engede magára öntetni; Ágota inkább szűz emlőit kihagyá metszetni, Czeczile és más szűzek inkább fejöket veteték, hogy sem legbecsesebb ékszereiket elvesztenék. Azért ismételem, némúlj el, midőn mi ezekhez intézzük könyörgéseinket, ne hogy lelkismereted titkon azt sugalja neked: álnok, hazug vagy te, ki mást kérsz és mást érzesz szivedben.

2) A minden szentek litániáját őszinte bizodalommal énekeljük vagy imádkozzuk. Mert midőn abban annyi sokféle szenteket minden állapot, kor és nem köréből felsorolunk, kik szinte em-

berek valának, mint mi, kik ugyanazon gyarlóságoktól és kisértetektől környeztetének, mellyek minket környeznek, és még is ugy éltek, mintha nem e világból valók lennének, és Isten kegyelmével a világ s az ő szemfényvesztő hiúságai ellen harczolva diadalmaskodtak: — oh! ekkor bizodalommal fordúlhat a mi szivünk is a kegyelmes, irgalmas és bőadakozó atyához, ki kész minden őt kérőnek bőven osztani szent malasztját. — Bizodalommal remélhetjük ugyan is, hogy a ki Péterre az ő megtagadása után kegyesen pillantott, mi reánk is szeretettel fog tekinteni; — ki az ő üldözőjét a kegyetlen Szault az ő dicsőségének választott edényévé Pállá változtatta; — ki a vértanúkat a halál kínpadján megerősítette: elég hatalmas minket is kereszteink- és szenvedéseinkben megerősíteni; — ki Ágostont és Magdolnát a bujakéj undok mocsárából kiemelte, és a Szentlélek tiszta templomaivá átalakította: az képes mi belénk is tiszta szivet oltani, melly valaha az úr látásának örvendezzen; — ki annyi sok szentek gyámolya volt: képes és kész minket is vándor életünk pályáján gyámolítani. Szóval: nincs állapot, kor és nem, melly a minden szentek litániájában vigasztalást ne találhatna.

Milly üdvös fogadás támadjon mindezek után szivünkben a minden szentek litániájának ime mély értelméből? A következő: én jövendőben a minden szentek litániáját szinte, mint egyéb imádságokat, mellyeket imádkozom, vagy éneklek, lélekben és igazságban kivánom gyakorlani; lélekben, az az szivemben fogom érzeni mind azt, mit szájjal mondok; igazságban, az az életemben fogom követni mind azt, a miért esedezem. És ha igy imádkoztok vagy énekeltek: áthat könyörgéstek az ég fölhőin egész az Isten mennyei kegyszékeig, és az ő irgalmasságának bő záporát fogja rátok leömleszteni, mert az igazak állhatatos könyörgése sokat eszközölhet. Amen.

Szent László magyar király napján.

Az éber szolga.

Boldog azon szolga, kit az úr megérkezvén, vigyázva talál.
(Luk. XII, 37.)

Miután Krisztus azért jött e világra, hogy fölkeresné és boldogítaná azokat, kik a bün által elvesztenek: azért semmit inkább szivén nem hordozott, mint hogy többszöri felszólalása, különféle tanítása és példabeszédei által a zsidókat szinte mint választott tanítványait az örök boldogság keresésére serkentené. Mivel pedig kiváltképen a mulandók után rendetlenül mohó törekvés az örök boldogság elnyerésében egyik legnagyobb akadály: azért a gondos üdvezítő ezen rendetlen törekvéstől kedves tanítványit megszabadítani iparkodott, és őket e tekintetben a menyekzői lakodalomról előadott példabeszédében lelkök fölötti éber őrködésre intette. Boldogok, igy szóla az üdvszerző mester, kiket az úr megérkezvén, ébren vigyázva talál. Ezeket az ő urok megfogja jutalmazni, és mint barátait asztalához meghivni, hol önmaga fog nekik szolgálni. Ezen és hozzá hasonló intések az apostaloknál nem estek terméketlen földbe, mert nem csak magok elhagyák mindenöket, hanem törekvének azokat is, kik az ő beszédeiket örömmel hallgaták, a mulandók utáni rendetlen vágyakodástól elvonni, és az Isten országának komoly keresésére inteni. Ők is mindazokhoz, kik a bálványozástól a megfeszített Krisztus imádására áttértek, isteni mesterök nyelvén szólának mondván: boldogok az illyen szolgák, mert épen azért, hogy őket az úr megérkeztekor ébren vigyázva találandja, ki fogja őket mások fölött tüntetni. Ezen apostali intés szent László fülejbe is elhatott, kinek dicső emlékezetét mi ma ünnepélyesen üljük. Ugyan mit használna nekem minden e világon, gondolá ő magában, ha nem igyekezném valaha azon országba eljuthatni, mellynek vége soha nem leszen? Ez a földi, ámbár dicsőséges ország, de még is csak mulandó, és elvégre csakugyan még sincs különbség a király és koldus között, mert mindketten porrá és hamuvá oszolnak! és ezen gondolat mélyen szive táblájára volt vésve, melly is őt ébren vigyázó szol-

gává tette. Hogy pedig szent László király ébren vigyázó szolga vala, ezt megmutatom nektek beszédem első részében; — mi tette pedig szent Lászlót éber vigyázó szolgává; előadom a második részben. Áldja meg a királyok királya igéimet!

Szent László I-ső Béla király fia vala, ki csak kényszerűlve ült elődeinek királyi székébe. Mindjárt országlása kezdetén a törvények tekintélyének és a szükséges rendnek helyre állításával foglalkozottt, mellyeket ugyan szent István behozott, de mellyek az uralgó zavarok közt semmi figyelemre nem méltattak. László tiszta életet folytatott, szelíd, szende és könyörűlő szive a szegények iránti bőkezüséggel, szeretettel, és adakozással teljes vala. Az üdvige lelkétől áthatott királynak palotája igaz erény iskolája vala. Mert ő nagyon szigorú életmódot követett; az ételben és italban annyira mértékletes volt, hogy borivástól egészen tartózkodott. Minden idejét mintegy második Dávid imádságban és hivatási kötelességeinek pontos teljesítésében tölté el. És mivel a király egyik főkötelessége az igazságot kiszolgáltatni: ebeli hivatását soha el nem mulasztotta, mert királyi székének udvara minden alattvalóinak mindig szabadon tárva állott. Igazság szeretetének vas karát ellenségei gyakran érezték, mert ő elüzte a kunokat, legyőzte a lengyeleket, oroszokat, tatárokat, és Dalmát s Horváthországot királyságához kapcsolta. László király kereszthadat is szándéklott a Szaraczénok ellen a szentföldre megindítani. De az Isten erre nézve másként intézkedett, mert László 1095-ben Juliushó 30-án meghalálozott, Nagyváradon eltemettetett és útóbb 3-ik Szelesztyén pápától a szentek közé soroltatott. Ez rövid életrajza szent Lászlónak, miből eléggé kitünik, hogy ő Istennek éber vigyázó szolgája volt királyi székében is. Ezen életrajzból kiviláglik minden előtt:

Az ő szinzetlen őszinte alázatossága, mert László csak kényszerűlve vette át a kormánypálczát. Oh Szeretteim! milly nehéz a magasságot nem kedvelnünk, ha magas és förendű állapotban születünk! milly nehéz a kevélységig föl nem fuvalkodtatnunk, ha nekünk szakadatlanúl a dicséret tömjénével tömjénez nem csak saját környezetünk, hanem még az idegenek csoportja is! milly nehéz a hatalmas indulatokat és szenvedélyeket korlátolnunk, ha azokat büntetlenűl kielégíthetjük! Ámbár pedig László a világnak

ime szemfényvesztő állásában élt, ő még is alázatos maradott, mert megvolt győződve, hogy országát nem a néptől, hanem a királyok királyától vette, a ki elég hatalmas a kevélyeket a királyi székből kiemelni, és oda az alázatosakat ültetni.

Szent Lászlónak éber vigyázatát tanúsította az ő atyai szelídsége, mellyel alattvalói iránt viseltetett, és mivel bölcsen tudta, hogy hiv, szerencsés és engedelmes alattvalókat csak Jezus religiója képez; mivel bölcsen felfogta, hogy a királyi példa az alattvalókra hathatósan hat: azért iparkodott alattvalóit Jezus Krisztus alapos ismerete által felvilágosítani, e czélra gondoskodván, hogy mindenütt lelkes hithirdetők, példás püspökök, lelkipásztorok és tanítók oktatnák a népet, szivökbe oltván a szende szelídséget és könyörűlő gyöngédséget. Az Isten meg is áldá királyi szorgoskodását. Oh Szeretteim! ha meggondoljuk, milly fáradságba kerűl csak egy megátalkodott gonoszt is az igazság ismeretére és követesére téritni: azonnal lehet némi gyönge képzeletünk, milly óriási munka volt légyen, egy a pogányságból, melly minden gonoszságnak tág utat nyitott, nem rég megtért népet lázangó forradalmai közt rendre hozni, és fegyelemben tartani. Bizonyára ezen óriási munkát szent László soha, de soha ki nem viszi vala, ha a mindenhatóra nem támaszkodott volna, ki szent Pál az ő választott edénye által ama fontos igéket iratá: mindent megtehetek az által, a ki engem megerősít.

Szent Lászlónak éber vigyázatát tanúsította végre az igazság lelkismeretes kiszolgáltatása; mert ő a nagy püspök szent Ágoston mondásához hiven ragaszkodott: az országok igazság kiszolgáltatása nélkül merő orálladalmak. Miután tehát szent László mindig szeme előtt tartá, hogy ő is, ha bár népének királya, valaha az igazság kiszolgáltatásaért a királyok királya előtt számadozni fogna: azért ő magát mint alattvalóinak atyját; népét pedig mint magas és nagy királyi családjának gyermekeit tekintette, és ha tudtára esett, hogy a királyi adószedők igaztalan uton meggazdagodtak, az illyen vérszopó pióczákat kérlelhetlen szigorral büntette; ha tudtára esett, hogy lelkisméretlen ügyvédek a gazdagoknak kedvezének, és a szegénységet igazságában tapodták, ellenök királyi szive azonnal büntető lángra lobbant. De a millyen igazságosan szigorú vala szent László a másokat embertelenűl nyomasztók ellen: épen olly engesztelékeny és

elnéző volt önszemélye megbántóinak irányában, épen olly nagylelkű volt ellenségei iránt. Legalább igy ir róla Papenbroch T. V. pag. 315. Ihol! ennyire ébren vigyázó szolgája volt Istennek szent László. Lássuk már mast, mi tette szent Lászlót vigyázó éber szolgává? —

A keresztény éberség első alapját szent László szivében zsenge hajlékony korában annak jámbor anyja vetette meg. Oh! hányszor mondhatta neki a hasonlíthatatlan anya: édes fiam! te az én anyai szivemen fölötte nagy sebet ejtenél, ha nekem a te halálos bün által elvesztett ártatlanságod miatt testi halálod előtt gyászba kellene borúlnom, azért óvakodjál a gonoszságos hizelkedésektől, mert a kegyelem országában a szent királyok csudaképen ritka tünemények; el nem tántorodni, ha a földi nagyság tetőfokán állunk, mértékletesen élni, ha bőségben duskáskodunk, az anyaszentegyháznak engedelmes fia maradni, ha hatalmas uralkodók vagyunk, minden kényelem mellett még is a sanyargatás keskeny ösvényén járni: ez a mindennapi erő és erénynél többet kiván; de a buzgó imádság neked mind az erőt, mind pedig ezen rendkivűli erényeket megfogja szerezni. Soha ne feledd, hogy a királyoknak is van fölöttök urok; ők ugyan fölségeknek czimeztetnek, de csak másodrendű fölségek, sőt ime fölségi czimre is csak akkor érdemesek, ha ők Istent a fölségek legfőbb fölségét tisztelik, imádják és neki engedelmeskednek. Mert a halál jelentékeny órájában eltűnik minden fölség, és csak a szegény bünös ember marad meg. Szolgáltasd ki azért az igazságot szegénynek úgy, mint gazdagnak, hallgass meg türelemmel mindenkit, pártold a nyomorított ügyefogyottakat, kik a nyervágyas itélő székektől leginkább elnyomatni szoktak. Bocsáss meg örömmel azoknak, kik téged megbántanak: de egyszersmind kérlelhetlenűl szigorú légy azok irányában, kik az isteni fölséget megtiszteletlenítik. Légy adakozó saját erszényedből, takarékos az ország vagyonában. És ezen, vagy hozzá hasonló tanításait a kegyeletes anya imakönyeivel áztatá, saját példájával szentesité, mellyek Lászlónak fiatal fogékony szivében gyökeret verének, és őt korán éber szolgává tevék. Oh! milly egészen másként neveli gyermekeit a mi időnkben sok anya! — szájokból a religio vagy úr félelmének igéit soha nem hallják; soha anyjokat a feszűlet előtt nem látják, hanem, igen is, fölötte gyakran a tükör előtt: csuda-e tehát ha már a gyönge gyermekek-

ből vén bünösök válnak? Oh! illyen anyákkal nem szeretnék annak itélőszéke előtt megjelenni, ki apostalai által följegyezteté: a ki öveiről nem gondoskodik, az hitét megtagadta, és roszabb a pogánynál.

A második, mi Lászlót éber szolgává tette, a buzgó imádság vala. Ámbár ezerféle foglalkozás terhelé királyi vállait, ő még is második Dávid gyanánt minden napra bizonyos órákat tűzött ki, mellyekben szivét a minden jó adományok atyja előtt imádkozva kiömleszté, és szive imádsága megnyította lelki szemeit annak belátására, hogy csak az igazán hatalmas, ki szenvedélyes indulatain győzedelmeskedik, csak az igazán szabad, ki nem rabja vágyainak, és csak az igazán dusgazdag, ki az Isten malasztjával hiven együttmunkálkodik. Ezen lelki szemeinek erejével belátta, hogy a fejedelmek minden kápráztató dicsősége csak mulékony árnyéklat, melly a koporsó sirjában elenyészik. Oh! hányan az emberek közől, holott ők nem is királyok, elég időt találnak minden szenvedélyeik és vágyaik kielégitésére — csak az imádságra nem, és pedig — még vasárnap sem; — nem találnak időt azért, mert csupán e mulékony világnak élnek, és halhatatlan lelkök fölött éber vigyázattal őrködni megfeledkeznek.

A harmadik, mi Lászlót éber szolgává tette, a szegények iránti valóban királyi bőadakozása, és bőkezűsége vala. Az ügyefogyott szegényekben ő azt látá, a ki mondotta: a mit ti a legkisebbnek ezek közől cselekedtek, azt nekem cselekedtétek. Ő előtte Krisztus szava szent és csalhatatlan volt: adjatok, és visszafizettetik nektek, jó, megrázott, föleresztett és tuláradozó mértéket fognak adni a ti kebleitekbe, mert melly mértékkel ti mérendetek, azzal fog nektek is vissza méretni. Lelke azon igazakon függött, kiknek valaha a királyok királya mondani fogja: birjátok az én atyám országát, melly a világ kezdete óta számotokra készittetett, mert éheztem, és ennem adtatok; szomjuhoztam és innom adtatok; jövevény voltam és befogadtatok engem; mezítelen és befödöztetek engem; beteg és meglátogattatok engem; a tömlöczben voltam és hozzám jöttetek. És az ő valóban királyi bőkezű adakozását a szegények, nyomorgók, elhagyottak iránt, és a vigasztalatlan nyavalygók megvigasztalását az Isten különféle csudák által

dicsőíté meg, mellyek a szent király halálát álmélkodást gerjesztve követték, miért őt, mint előbb mondám, 3-ik Szelestyén pápa a szentek sorába iktatta, kinek emlékezetét ma a magyar egyház, sőt az egész katholika anyaszentegyház széles e világon ünnepélyesen megűli. Oh! milly messze távol vannak ezen önző, önhaszonleső napjainkban a mi hatalmasink és gazdagaink szent László dicső szép példájától, kik a balgatagok azt látszanak hinni, mintha szegényeinket segítve önmagok elszegényednének! Oh gyáva kicsinyhitűek! Valamelly hizelgő ravasz világemberének vakon hisznek ők, és nem akarnak az örök igazságnak hinni, a ki ide illőleg világosan mondja: adjatok és visszaadatik nektek. Valóban igazat mond a Szentlélek: vannak, kik a szegényeknek örömest adakoznak, és napról napra gazdagodnak, és vannak ismét, kik mások vagyonát is igazságtalanúl magoknak eltulajdonítják, és folyton folyvást elszegényednek.

Törekedjetek, Szeretteim! állástok és hivatástokhoz képest kötelességeitek lelkismeretes teljesítése által szent László példáján indúlva éber szolgákká lenni, igy azután ti is az ő boldog társai között fogtok helyet nyerni, kikről a mennyei király üdvigéjében mondja, hogy ő azokat, tudniillik az ébren vigyázó szolgákat megfogja különböztetni, és tisztelni, tulajdon asztalához fogja ültetni, ott önmaga fog azoknak szolgálni, hol jobbizű eledelek vannak, hogysem itt bármi hires vendéglősnél drága pénzért is kaphatnánk. Amen.

Szent Péter s Pál napján.

Ereklyék a két apostal leveleiből mindenféle emberek számára.

(Pinkafő 1819.)

Példakép gyanánt tekintsd azon üdvös igéket, mellyeket tőlem hallottál a hitről és szeretetről Jezus Krisztusban.
(2. Tim. I, 13.)

Mik az úr kedves apostalai életökben valának az akkori népre nézve: ugyan azok ők ma mireánk nézve az ő ünnep- és emlék-

napjaik által. Akkor bámúlva hallgattták és csudálták a népek, kiknek ők Jezus Krisztus üdvigéjét különféle nyelveken hirdeték, az urnak ime választott edényeiben a Szentlélek dicső ajándékit, ki a gyöngéket választá, hogy az erőseket megszégyenítené, a tudatlanokat választá, hogy a bölcseket meggyalázná, a nemteleneket, és alávalókat választá, hogy a nemeseket és tekintetben levőket megpirítaná: és ime mi is, valahányszor a szent apostalok emlékünnepét üljük, mindannyiszor hitünk által az Isten mindenhatóságának és bölcs szeretetének ama csudáira emlékeztetünk. Ugyan is hány tudós, tekintélyes és hős férfiaknak emlékezete még a történeti lapokból is kifelejtve örökre elenyészett: ellenben hány ezer meg ezeren széles e keresztény világon dicsőitik és magasztalják Pétert, és esedeznek szószólásaért az előbb megvetett szegény, mast pedig felmagasztalt gazdag halásznak? hány ezer meg ezeren a kereszténység sokasága közől dicsérik és magasztalják Pált és esedeznek szószólásaért az előbb tekintetbe sem vett, mast pedig annyira megdicsőitett szőnyeggyártónak? — Ezen utóbbik apostalról beszélik az apostalok cselekedetei, hogy az ő vérítéktörűlő kendőit a hivek elvivén, mint drága ereklyét a betegekre tették, kik azon pillanatban meggyógyulának. Itt kétség kivül sokakban közületek azon gondolat támad: milly szerencsések valának azon tartományok, mellyekre az apostaloknak ime szent ereklyéi átszállottak? milly tiszteletben tarthatták azokat? Nincs is különben, Szeretteim! vajmi rendkivűli becses, a szentek vagy épen a kedvelt apostalok ereklyéinek birtokában lehetni, mert azoknak csak megpillantása is bennünk szükségképen a hitet Jezus Krisztusban, a reményt Jezus Krisztusban, és a szeretetet a szeretetre legméltóbb iránt, ki ime gyönge edények által olly nagy csuda dolgokat vitt végbe, mindannyiszor ujra meg meg ujra fölélesztik. Azonban a hit világánál fogva tekintvén magunkra, mi sem vagyunk azon nagy szerencsétől megfosztva, az apostalok szent ereklyéit birhatni, mert hiszen az apostali nagy férfiak Péter és Pál nekünk a Szentlélek sugalata mellett irt leveleikben a legdrágább ereklyéket áthagyományozták, csak hogy azután ezeket jól felfogjuk, értsük, és értelmök szerint éljünk. Ezen szent ereklyékből szándékom ma néhányat előttetek fölemlíteni, miután azokat egészen átpillantani egy óra alatt teljes lehetetlenség. Ha a kereszténveket vizsga szem-

mel tekintjük: azokat három részre osztályozhatjuk: ők tudniillik, vagy bátor és víg bünösök, vagy csak szinre keresztények, vagy végre bűnbánó, az az: igaz keresztények. Mind a három osztály számára hagyományoztak az apostalok az ő leveleikben bizonyos ereklyéket. Halljátok azért: milly ereklyéket tettek le Péter és Pál apostalok a vakmerően bátor és víg bünösök számára? miről az első részben; — milly ereklyéket tettek le Péter és Pál apostalok az ő leveleikben a csak szinre keresztények számára? miről a második részben; és milly ereklyéket tettek le Péter és Pál apostalok a törödelmes bűnbánó, vagy is megigazult keresztények számára? miről a harmadik részben fogok szólani. Valamint a ti szavatokat oh szent apostalok! a bennetek munkálkodó Isten malasztja széles e világon ezer meg ezer hívők üdvére harsogtatá: ugy engedje az irgalom Istene az enyémet is az itt egybesereglettek üdvére harsogni; hogy mi a ti szent ereklyéiteket háladatosan leginkább az által tiszteljük, miszerint a ti szent tanításaitokat életünkben szentül kövessük!

E szó: ereklye a latin reliquiae szóból jött által nyelvünkbe, és tulajdonképen maradványt jelent. De a mi kedves apostalainknak, Péternek, ki megfeszíttetett, és Pálnak, ki lefejeztetett, csak néhány csontvázai maradtak át mi hozzánk, mellyek Rómában őríztetnek. Azonban azok lelki ereklyéivel, vagy is maradványival teli van az egész keresztény anyaszentegyház, mert ők azon Szentlelket, mellytől áthatva valának, leveleikben híven letették, mellyek tőlük hozzánk örökségképen átszállottak. E levelekben a Szentlélek az apostalok által a keresztények minden osztálya és állapotáról gondoskodott. Nevezetesen: szent Péter és Pál apostalok hagyományoztak ereklyéket a vakmerően bátor és víg, vidám bünösök számára.

Talán kérditek tőlem, kik azok a vakmerően bátor és vidám víg bünösök? Ezek Szeretteim! ollyan keresztények, kik ugyan a keresztségben az ördögnek és az ő munkáinak ellene mondottak; kik ugyan minden vasár- és ünnepnapon a fárabeli isteni szolgálaton a templomban megjelennek; kik talán évenként egyszer vagy máskor, de mindenkor gyönge és idegen lelki atyákhoz gyónni is eljárnak, kik ide vagy amoda bucsukra is elmendegélnek: de ezek mellett átadják magokat a haragnak, fösvénységnek, bujaéjnek,

részegségnek, csalásnak a tőzsérkedésben, hazugságnak, hamis esküvésnek; kik a legnagyobb halálos bünöket vakmerően mosolygó szájjal elkövetik, a nélkül hogy lelkismeretök büntető szózatát éreznék; kik a lélek halhatlanságáról, a mindnyájunkra bekövetkező itéletről, és Isten igazságáról távol sem elmélkednek; kiknek még álmokban sem jut eszökbe, hogy Jezus Krisztusnak azon bünökért, mellyeket ők olly bátran és meggondolás nélkül vígan elkövetnek, a kinos és vérhalálos kereszt nehéz és szigorú törödelmezését kelle kiállnia. Ezek, ha felszólíttatnak, hogy térjenek Istenhez, felháborodnak, és vad haragra gerjednek mind azok ellen, kik őket intik, sőt többször daczolva azért is még gonoszabban és vakmerőbben vétkeznek. Életök minden öröme egyedül állati indulataiknak kecsegtetőket tenni, és más urat nem ismerni, mint az ő romlott bünös szenvedélyök nemtelen vágyait. — Ime illyjellemüek szoktak a szemtelen vidám bünösök lenni. — Halljátok már mast, millyen ereklyéket tettek le szent Péter és Pál apostalok az ő leveleikben illyen keresztények számára. — Szent Péter azt mondja nekik, hogy ők ollyanok, mintha oktalan barmok volnának, mellyek természetöknél fogva a megfogatásra és leöletésre valók, káromolnak minden jót, a mihez nem értenek és igy magok gonoszságában elvesznek. Hiuságokban felfuvalkodott hangon dicsekszenek, és a testi kivánságok fölgerjesztése által hálóikba kerítik a gyönge erőtelen szíveket, mondván: hol van az ő igérete? hol az ő isméti eljövetele? mindenek azon állapotban vannak, mellyben a világ kezdetétől óta voltanak; — de az úr nem késleti az ő igéretét, hanem egyedül ő érettök olly hosszúvárakozó, nem akarván, hogy valaki elvesszen közülök, hanem hogy mindnyájan értelmöket jobbra változtatván, törödelmes bánat által megtérjenek; az ő napja megjő, mint az éji tolvaj, és millyen fog akkor lenni az ő végök, kik mast az üdvigében nem hisznek? és ha ama borzasztó napon még az igaz is alig menekűlhet és állhat meg az úr előtt: hogyan fog az istentelen és vakmerő bűnös megállhatni? szent Pál apostal pedig azt mondja: valljon az ő jóságának, türelmének és hosszúvárakozásának kincse előtted csak megvetendő csekélység-e? nem veszed-e észre, hogy ő téged egyedül szeretetével akar törödelmességre indítani? de ha a te szived

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 367 von 618

keménysége, és törödelmetlensége nőttön nő: csak magad halmozasz büntetésre büntetést a haragnak nagy napjára, mellyen ki fog nyilatkoztatni az Isten igazságos itélete. Nyomorgatás és szorongattatás vár mindazok lelkére, kik gonoszt cselekesznek.

Vedd oh vakmerő bünös! ezen ereklyéket mélyen szivedre! mert ezek isteni igazságok; az úr igazsága pedig örökre megmarad, habár az ég és föld elmulnának is, az ő szavai soha el nem mulnak. Gondold meg, hogy a te életed hasonló azon fű virágához, mellyet te az évnek ezen szakában lekaszálsz, és ha majd a halál erős kaszájától levágatol, és az Isten itélőszéke előtt meg fogsz jelenni, mondd meg, kérlek, mit fognak neked a könnyelműségben és kábaságban, a vétekben és kihágásokban töltött napjaid használni? Nem fogod-e a halál komoly órájában ohajtani, vajha testedet minden bujakéjével együtt megfeszítetted volna, hogy valaha vigasztalatosan jelenhetnél meg az igazságos Isten itélőszéke előtt? vagy olly kába leszesz-e, hogy mast a jelenben rövid napjaidat az örömök minden forrásaiban kimeríted, és majd a jövőben e rövid örömélvekért örök hosszú időkre hagyod magadat a sötétség tömlöczébe záratni? És nem ezt cselekszed-e, midőn mast arasznyi rövid életedet, melly mint gőz a levegőben sebesen elenyészik, gonosz cselekedetekre elpazarlod, és ez által magadnak a pokol sötét üregét megnyitod, honnan szent János titkos jelenése szerint: kinteljes füst emelkedik föl örökön örökre? Hallgasd oh bűnös! az üdv igéit, és szabaditsd meg magadat, míg időd van; mert rettenetes a vakmerő bünösnek az élő Isten kezébe esni.

Másik osztálya a kereszténynek az ugynevezett egyedűl szinre keresztények; ezek pedig azok, kikről Krisztus mondá: ők engem igy szólítanak: uram! uram! de az atyámnak akaratát nem cselekszik; kiket is Jezus azért gonosztevőknek mond. Illyfélék a külsőképen tiszteletre méltó, rendszerető keresztények, kik a külső szertartásokat nagyra becsülik, reggel, délben és esttel rendesen imádkoznak, a szentmisére még dologtevő napon is eljárnak, a sátoros ünnepekre gyónnak és áldoznak, néha néhol alamizsnát is osztogatnak, az anyaszentegyháztól parancsolt bőjti napokon a húsételtől tartózkodnak. — De embertársaik iránt igen szeretetlenek, minden embert megitélnek, másokat örömest megvetnek és rágalmaznak, mások hibáit a barátság színe alatt

fölfödözik, semmi ellenmondást nem tűrnek, megbántóik ellen gyakran alattomos gyülölséget és idegenkedést forralnak, sőt azokon előbb utóbb boszút is állanak; inkább aggódnak világi előmenetelökről, hogysem lelkök tökéletesítéséről, a szivnek igaz alázatosságát pedig épen nélkülözik. Ezeknek, kik Jezus Krisztus anyaszentegyházában tetemes számmal vannak, szent Péter apostal komoly ereklyéket tett le az ő leveleiben: letevén, igy ir ő szent komolyságában, minden gonoszságot és mindennemü csalárdságot, képmutatást, irigységet, rágalmazást, mint mast született kisdedek, okos, minden csalástól tiszta téj után vágyakodjatok, hogy az által üdvötökre növekedjetek, ha még is megizlelétek, milly kellemes legyen az úr. Legyetek irgalmasok, teljesek felebaráti szeretettel, könyörületességgel, és kicsinyek önmagatok szemeiben; ha ezen erényeket nem birjátok, vakok vagytok, és a sötétségben botorkáltok, elfeledvén, hogy régi büneitekből kitisztultatok légyen. Szent Pál apostal pedig az illyféle szinre kereszténveknek a Korinthiaiakhoz irt 1-ső levelében a következő komoly igéket irta meg: ha bár az angyalok és minden nemzetek nyelvén tudnál is beszélni, de szereteted nincs, ollyá lettél, mint a zengő réz, vagy pengő czimbalom; és ha jövendölési ajándékkal bírnál, vagy olly átható észszel, hogy minden titkokba belátnál; ha ollyan erős hited volna is, hogy általa a hegyeket is helyeikből máshová átvihetnéd; ha elosztanád a szegények táplálására minden vagyonodat; sőt ha testedet is a tűzre adva elégnél: de szereteted nem volna, mind ez neked semmit sem használna. A szeretet pedig, melly olly könnyen forog nyelvünkön, és még is tettekben olly igen ritkán s nehezen gyakoroltatik, ezen a mennynek olly igen kedves magzata hosszútűrő, kegyes, fel nem fuvalkodó, nem vadássza tulajdon hasznát, nem gerjed haragra, nem forgat elméjében senki ellen gonoszságot.

Szállítsd, oh szeretett szinre-keresztény atyámfia! ezen drága ereklyét, ne talán csak hideg hajlékodba, hanem meleg szived mélyébe; ne mondd a farizéussal: hálákat adok neked Isten! hogy nem vagyok, mint más emberek; ne épits külső cselekedeteidre, mert az Istennek más igazságosabb mértéke van

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 369 von 618

az emberi akaratnál, mellyen ő a legigazságosabb szivnek titkos czéljait és irányait méri. Sokan, fölötte sokan, mint maga is bizonyitja, fogják neki a nyilvánosság nagy napján mondani: Uram! Uram! mi a te nevedben jövendőket mondottunk, a te nevedben ördögöket kiűztünk, és sok más csudákat tettünk, és ők még is ime kemény szavakat fogják hallani: soha sem ismertelek benneteket, távozzatok tőlem ti gonosztevők! — Törekedjetek azért az úrnak nem osztakozott szivvel szolgálni, hanem közeledjetek hozzá teljes lelketökből, és egyedűl Jezusra, imez az emberektől ugyan megvetett, de az Istentől megdicsőitett szegletkőre, mint előkőre épitsétek egész valótokat; legyetek annak szent népe, ki titeket a sötétségből az ő csudálatos világosságára hivott. Csak igy fog előttetek a kapu, a mi üdvezítő urunk Jezus Krisztus országába bemenetelre elég tágosan megnyittatni.

Végre a mi kedvelt apostalaink szent Péter és szent Pál még igen vigasztalatos ereklyéket hagyományoztak leveleikben, minden megtért és megigazult kereszténynek is.

Megtért és megigazult kereszténynek azokat hivom, kik valaha ugyan durva, vakmerő és vig bünösök valának: de kik Krisztus pillantására, mint hajdan szent Péter az ő büneik miatt, mint hajdan az ő kevély érzelmeinek lováról Isten irgalma által a földre sujtott szent Pál, ma már igy kiáltanak fel: atyám! legjobb atyám! vétkeztem az ég ellen és te ellened, nem vagyok méltó, hogy tovább gyermekednek szólíts; mit kivánsz, hogy tevő legyek? illyféle keresztények nem bizakodnak tulajdon cselekedeteikben, hanem a tiszta és szeplőtelen bárány Jezus Krisztusnak drágalátos szent vérében; ezek iparkodnak testöket az ő bünös indulatival és vágyaival megfeszíteni; törekednek teljes őszinteséggel lelkök megszentülésére, melly megszentülés nélkül senki az Istent nem láthatja; örvendenek, ha Krisztusért, ha az erényért, ha az istenességért a megvakúlt világtól alacson megvettetést és üldözéseket szenvednek; mindig készek Krisztus nyomdokaiba lépni, ki nekünk példát adott, miként kellessék magunkat viselnünk; ők a világnak minden örömét, tiszteletét és kincsét ugy nézik, mint a fűnek virágát, és az úr igéjéhez a föld minden háborgási közt híven s állhatatosan ragaszkodnak. — Ezeknek a mennyei Jeruzsálem élőköveinek, kiket Isten vász-

tott ki magának, szent Péter apostal az ő két levelében azt mondja; áldjátok az Istent, a mi urunk Jezus Krisztusnak atyját, ki titeket az ő fölötte nagy irgalmassága szerint ujjá szült, hogy eleve reménységtek lenne a megromolhatlan, csonkúlhatlan, elhervadhatlan dicsőséghez, melly nektek mennyben fentartatik; mast ugyan még rövid ideig szenvednetek kell, hogy a ti erényetek, mint az arany a tűzben, tisztának találtassék, de csak bátran fussátok meg pályátokat, és alázatosan kitürők legyetek, és az erősen kisértő Istennek keze alatt daczolva álljatok ellen az ördögnek, imez ordító oroszlánynak, melly éjjel nappal körüljár, keresvén, kit elnyeljen; hiszen a keresztény hitben atyáitoknak épen azokat kelle szenvedniök, miket ti szenvedtek; csak ki ne fáradjatok választottságtokat jó cselekedetek által biztosítani, majd ha megjelenik a pásztorok fejedelme, elnyerenditek ti is tőle a dicsőség hervadhatatlan koronáját.

Hasonlóképen szent Pál apostal, az Istennek ime választott nagy edénye a boldog megigazult bünösök számára az ő 14 leveleinek mindegyikében a legdrágább ereklyéket tette le, mellyeket mind itt felhoznom lehetetlen, ha csak kelleténél hosszabra terjedni nem akarnék. Adjátok hálát az úrnak, ugymond a nemzetek apostala, ki titeket az ő lelkének megszentelése által megválasztott, hogy részetek lenne az úr Jezus Krisztus dicsőségében; legyetek állhatatosak és kitürők a hitben, hiszen az úr maga bátorít titeket, és megerősít minden jóra szóval, és cselekedettel. Ne aggódjatok előbb elkövetett nagy és terhes büneitek miatt: mert Krisztus Jezus azért jött, hogy a bünösöket üdvezítse, kik között én az első vagyok. Azonban jó lelkismeretetök mellett is mindenkor tisztes félelemmel járjatok az úr előtt, és ki az Isten kegyelméből fönáll, lássa, nehogy mint mérges növény elejtessék. Ne tartsatok a különféle kisértetektől, mert hív az úr, ki nem hagy titeket erőtökön túl kisértetni; igaz ugyan, hogy nektek épen azért, mert istenesen éltek a világon, üldözéseket kell szenvednetek, de ha szerencsésen harczoltok, pályátokat győzedelmesen

megfutjátok, és állhatatosak maradtok a hitben: az igaz birónál reátok az igazság koronája vár, és az ő dicső országában ollyan öröm, mellyet még szem nem látott, fül nem hallott, sőt emberi elme föl sem gondolhatott.

Oh Szeretteim! kik a bün halálos szenderéből fölébredtetek, vegyétek a kedves apostaloknak, kik szinte bünösök valának, imez ereklyéit, mélyen szivetekre, és örvendezzetek, hogy az Isten malasztja épen ott jelentkezik az ő túlbőségében, hol előbb a bün túláradozva uralkodott. Adjatok hálákat Istennek, ki az ő katholika anyaszentegyházát nem ártatlan tiszta angyalokra, vagy főangyalokra, hanem gyarló bünösre, Péterre építette. Adjatok hálákat az úrnak, ki a világ nemzeteit nem mennyei Cherub, vagy Szeráf lelkek, hanem a megfeszített Jezus Krisztusnak hajdani legnagyobb üldözője Szaulból lett Pál által oktatta és térítette meg; mit az Isten könyörűlő szeretete azért cselekedett, hogy mi bátor bizodalommal közeledénk Jezus Krisztus kegyszékéhez, és rosz lelkisméretünktől megszabadulnánk. — Igen, seregék ura! örök hála legyen Neked! — Oh! méltass minket is olly malasztos pillanatra, millyennel te a kedvelt Pétert téged megtagadó bünös ösvényén utólérted, és könnyhullatásokra fakasztottad; — sövényezd el előttünk is oh mindenható Isten! a bünnek utait, mint hajdan a keresztényeket üldözni induló Szaulnak utját álltad, és Pállá a nemzetek ugy apostalává változtattad: hogy igy mi is felvilágosuljunk, érted lelkesüljünk, és benned megszentüljünk. Ti pedig apostali szent fejedelmek! ti a katholika anyaszentegyház egén fénylő világok! esedezzetek értünk, hogy előttünk minadzon örök igazságok, mellyeket számunkra leveleitekben, mint üdvös szent ereklyéket hagyományoztatok, örökre drágák maradjanak, és mi is azok hű követése által valaha oda juthassunk, hol ti vagytok, a Jezus Krisztushoz. Amen.

Ugyan arra.

Krisztus kegypillanata Péterre és villámcsapása Pálra.

(Pinkafő 1820.)

Felelvén Simon Péter monda: te vagy Krisztus az élő Istennek fia.

(Máté XVI, 16.)

A főczél, mellyért Krisztus az élő Istennek fia az ő örök atyjának kebeléből e siralom völgyébe leszálla, az volt, hogy ő az ő első törzsatyjának bünesetében elveszett emberi nemet fölkeresné és üdvezítené. — Az örök atya szeretetteljes irgalmának ime czélját Krisztus maga Nikodemusnak az ő éji tanítványának kinyilatkoztatta; — ő tudniillik, kinek szájában soha hazugság nem találtaték, ő, kit legnagyobb ellenei sem vádolhattak bünről, igy szóla: annyira szerette Isten a világot, hogy az ő egy szülött fiát adná érte, hogy mindnyájan, kik ő benne hisznek, el ne vesznének, hanem örök életök legyen. — Imez az ő eljövetelének egyetlen fő czélját Krisztus soha szemei elől nem téveszté, kinek midőn hozzánk hasonló halandó testben itt a földön gyarló gyermekei közt vándorolá, legkedvesebb szava ez vala: jöjjetek hozzám mindnyájan, kik nyomorogtok és bünterhelve vagytok, és én megenyhitlek benneteket; — az ő legkedvesebb szava mindazokhoz, kik terhelve hozzá jövén, tőle elbocsáttatának, ez vala: fiam! leányom! vigasztalódjál, megbocsáttatnak a te büneid — hited meggyógyított téged, — menj örömmel házadba, és többé ne vétkezzél. — Épen azért, mert tudniillik Krisztus az eltévedt és elveszett juhokat az atyához visszavezette, neveztetik ő jó pásztornak. — Ő ugyan Istenségét bámulatos csudáival eléggé bebizonyította, midőn a vakoknak a látást, az inaszakadtaknak a járerőt, a némáknak a szólást visszaadta, és a holtaknak kialudt élettüzét az ő romladozott testök sötét lámpájában ujra meggyujtotta: de nem kevesbé, sőt még kétségtelenebbül megmutatta, hogy ő az apostali fejedelem Péter vallása szerint csakugyan az élő Istennek fia, midőn ő a bünösöket, a nagy bünösöket, a vak és megátalkodott bünösöket az

általa hirdetett igazság országának követőivé, és az ő egyedül üdvezítő tanításának széles e világon hirdetőivé változtatta, sőt őket sok más ezerek lelki vigasztalására és épületes példájára az egész földkerekségére elküldötte. — Ezen elesettek, de fölemeltek, ezen eltévedt, de visszatérített, ezen veszni indult, de utólért bünösök közé tartozott a két nagy apostal is szent Péter és szent Pál, kiknek dicső emlékét a katholika anyaszentegyház ma fényes ünnepélylyel megünnepli. E két apostalon Krisztus a déli napfénynél világosabban megmutatta, hogy ő az élő Istennek fia, kinek hatalmában vagyon minden emberi sziv, és ki az emberi szivet épen ugy oda, hová akarja, vezetheti s irányozhatja, mint vezeti s irányozza a porban játszadozó gyermek az esővizet kénye szerint az utczai csatornákban. — Az egyiket tudniillik egyetlen kegypillanatával, a másikat az ő mennyből ledörgő szeretetének egyetlen villámcsapásával vonta magához az élő Istennek fia; és valóban nem lennék én méltó, hogy e szószékbe léptem legyen, ha ma hozzátok Jezus Krisztus szeretetének ime dicső nyilvánításáról nem irányoznám beszédemet; halljuk azért: hogyan érte utól Krisztus a kedvelt Pétert az ő kegypillanatával? — az első részben; hogyan érte utól Krisztus a kedvelt Pált az ő szeretetének mennyei villámcsapásával? — a második részben. — Ki valaha Péterre kegyesen letekintett, és Pálra hathatósan ledörgött vala: az adja ma nyelvemre az ő szeretetének kegyszavait, hogy ezek által ma közületek is többeket utólérjen az Isten szent irgalma! kérek türelmet.

A szentirás az ő dús tartalmának igazságát és bő előadásainak hűségét az által is eléggé okadatolja, hogy az apostaloknak nem csak jeles erényeit és hős tetteit beszéli el, hanem azok hibáit, tökéletlenségeit, sőt még legnagyobb vétkeit sem hallgatja el. Igy a mi kedves üdviróink szent Péterről beszélik: hogy egyedül ő vala az, ki apostaltársai előtt isteni mesterének kérdésére: — ti pedig kinek mondatok engem lenni? — gyors és nagylelkesülés közt felelé: Te Krisztus vagy az élő Istennek fia! — Ők beszélik, hogy Péter Krisztus iránti szeretetét tanítványtársai fölött minden alkalommal kitünőleg nyilvánította; — ők nekünk beszélik, miként Péter bátran, — habár, mint az eredmény tanúsítá, vakmerő bizodalommal — megigéré Krisztusnak: hogy

ha bár benne az ő szenvedésének éjén minden apostaltársai megbotránkoznának is, ő soha meg nem botránkoznék, minthogy ő kész lenne mesterével nem csak a tömlöczbe, hanem még a halálra is elmenni. De üdviróink épen olly szent mint hű elbeszélései távol sem hallgatják el, sőt még csak nem is mentegetik a forrón szerető, de tulbizakodó tanítványnak mély bünesetét sem; — mert úgy beszélik ők, hogy midőn Krisztus megfogatván, elhurczoltaték, az apostalok mindnyájan megfutamodának, de közülök ismét Péter vala az első, ki ijedtségéből föleszmélvén, a befogott és kötözve elvezetett, azonban általa forrón szeretett mesterét nyomban követni indula, és utána egész Kaifás főpap házának előpitvaráig méne, ott várakozván, hogy mestere elitéltetésének pöre kimeneteléről első nyerne tudomást; — hol ő emberi félelemtől megrázkodtatva először az ajtónálló szolgáló leány szavára hazudott, azután a törvényszolga előtt hazugságát ismételte, végre harmadszor a kandalló mellett melegedvén szabódás, átkozódás és esküdés közt nyilván megtagadá azon mesterét, kit előbb apostaltársai előtt olly nagy lélekkel az Isten élő fiának lenni vallott. -- Mélyen, nagyon mélyen zuhant le Szeretteim! amaz erős szikla, mellyre Krisztus az ő anyaszentegyházát igérete szerint épitendő vala, és kétségkivül soha össze nem állitható darabokra hasadozott volna, ha Krisztus ő érte már előbb nem imádkozik vala, ne hogy elfogyna hite, és valamikor megtérvén erősitné meg társait. — Mert igy beszélik tovább az üdvirók, midőn Péter az ő mesterét harmadszor is megtagadná, a kakas másodszor kukorikola, és épen akkor Krisztus a tanácsház teremében kivezettetvén, addig, mig fölötte a birák tanácskozának, a fölső pitvarban áll vala; — és ime épen azon perczben, mikor az élet halálra itéltetik, azon perczben a halálra itélt élet Krisztus az elesett Péternek holt hitét életre támasztja; — Krisztus tudniillik a fölső tornáczból lenéze az alsó pitvarba, Péter pedig a kandalló mellől föltekinte Krisztusra, — Krisztusnak szende komoly pillanata meghatja Péternek gyönge érzékeny szivét, s azon perczben elérzékenyülve szeme előtt látja elkövetett hűtlenségét, azon perczben lelki szemei előtt lebege az ő mesterét megtagadó mély bünesete; — ő látta maga előtt ama tátongó mély örvényt, mellybe ugyan maga dönté lelkét, de mellyből önerejével kiszabadulni soha nem birt volna;

— bánatos szemeiből a szeretet fájdalmas könyei csurdulának — és palástjába takaródzva, az ajtón kisietvén, köservesen sír vala mélyen érzett bünesete fölött. Az angyalok pedig mennyben, kik előbb az ő hűtlen tagadására: nem ismerem ezen embert, elszomorodának, mast az ő megtérésére örömünnepet ülnek vala, ugy hogy az egek boltozatai mindünnen harsán hangon viszhangoztaták az Isten nagy irgalmasságát, ki mint a szeretet Istene az elesett bünösöket fölkeresi, feligazítja és boldogítja. — Oh Jezus Krisztus Evángelioma! Oh Jezus Krisztus üdvigéje! te bizonyára valódi örömkövetség vagy, melly minket biztosítasz, hogy Isten különösen akkor foglalkozik legfőképen a mi üdvezítésünkkel, midőn mi a felénk tátongó legmélyebb bünörvénynek gondatlanúl neki rohanunk!

Szeretteim! Jezus Krisztus irgalmasságának őrszeme nem szunyadoz és nem alszik soha; ő még napjainkban is rájok tekint azon nyomorú bünösökre, kik itt vigan és vidáman sietnek az örök tűz felé. — Itt ő azok egyikét az Isten igéje hirdetésének meghallgatására vezérli, és a szószékről lehangzó igék által pillant annak szivébe, mondván: térj-meg és én téged kegyelmembe visszaveszlek; — amott a másik bünöst valaki gyóntató atyához vezérli, és ennek térítő ajkai által pillant az ő lelkébe, mondván: te eltévedtél, te én tőlem messze messze eltávoztál, fáj nekem *ime* bünös állapotod, mellyben te igaz nyugalmat, igaz örömet, igaz élvezetet nem találhatsz, de térj magadba, és készek az én vállaim téged fölvenni, s atyám kegyaklába visszavinni; másutt a harmadik bünöst kebele mélyébe ható szeretetének gyógyító pillanatával nyilazza, midőn szendergő lelkismeretét hirtelen és hathatósan felriasztja annyira: hogy éjjel nappal gyötrő erővel szemei előtt lebegnek iszonyú bünei, az Isten kérlelhetlen igazsága, a mindentudónak itélőszéke előtti nehéz számadás, a halál bizonytalan órája, melly miatt nyugalmat, enyhelyet, vigasztalást és megnyugtatást sehol nem talál. Oh! mennyire áldáshozó kegypillanatai ezek a mi urunk Jezus Krisztusnak! — és a kereszténység nagy dicsőségére legyen mondva, hány ezer meg ezereket érének már utól, és boldogítának ime drága kegypillanatok! — Hányan illy kegypillanatra, mint hajdan Péter, siratták már meg bánatos szivvel azon büneiket, mellyeket előbb mosolygó ajkkal elkövetének, és hányan igy Istennel kiengesztelődvén, szentekké lőnek! — De

valljon miért nem éri utól illyen kegypillanat a bünösök mindegyikét? — azért, mert kedvesebb nekik a gonosz világ, hogysem a menny és földnek ura, az élő Isten fia; — mert ők inkább kedvelik az emberek tiszteletét, hogysem a tiszteletet mennyben az Isten angyalai előtt; mert inkább szeretik a föld hűtelen dusgazdagságait hogysem az ég örök hű kincseit; mert inkább élvezik a test szivszeplősítő undor gyönyöreit, hogysem a lélek mennyei tiszta szent örömeit; — nyomorú vakok ők nyilt ép szemeik mellett is! nyomorú holtak ők az élet erejétől mozgó sötét testökben! nyomorú, valóban a koldusságig nyomorú teremtmények ők minden földi kincseik bősége mellett is! kiknek hideg fagyos szivöket a bün sürű föllegfüstje Jezus Krisztus kegypillanatai iránt is ennyire megvakította! — irgalmazz Uram! e nyomorúltaknak, és világositsd meg őket.

Valamint Jezus Krisztus kegypillanata a kedves Pétert, ki mélyen esett vala, szomorú bünesetéből feligazitá: úgy teríté földre a szeretet villámcsapása Szault is, hogy benne megalázódott Pált emelne föl. — Szaul bölcsnek hivé magát azon ő bölcseségében, melly Isten előtt bolondság; — Szaul hevesen buzog vala az ő buzgalmával, melly nem az Istentől származék; — Szaul büszke vala azon ő cselekedeteiben, mellyek Isten előtt meg nem állhatnak; szive teltig teli levén dűhvel, igy a főpapoktól kinyert levelével Damaszk városa felé siete a keresztények ellen azon gonosz szándékkal, hogy mindazokat összefogdozván, megkötözve a törvényszék elé állítaná, kik Jezus Krisztust az élő Isten azon fiának vallanák, kit hozzánk az atya a mi megigazulásunkra, megszentülésünkre és üdvezülésünkre küldött vala. — Valamint pedig az örök szeretet kegypillanatával szánakodva tekintett a gyönge tanítványra a kandalló mellett: ugy azon örök szeretet megszánta a kevély paripáján ellene vágtató büszke lovagot is. — A kevélység, melly benne a tetőpontig emelkedett, jobban káprázta tá Szaul lelki szemeit, hogysem elborítá annak testi szemeit ama nagy por, mellyet büszke paripájának kemény patkója támasztott; — nagy csapás eszközölheté csak megaláztatását azon férfiunak, ki magát minden más emberek fölött állani képzelé. — De lásd, és csudáld az Isten irgalmasságát! midőn Szaul mármár Damaszkhoz közeledék, midőn terveit mármár végbevitteknek képzelé, hirtelen váratlan mennyei villámcsapás közt megnyilván az egek ime szavakat dörgék le a földre: Szaul! Szaul! miért üldözsz engem? mire

földre terül a kevély üldöző, és a villámcsapására benne a kőkemény sziv viaszlágygyá olvadoz, és Uram! ugymond a földre simúlt alázatos vitéz, Uram! ki vagy te? — a ki pedig a hozzájárúlhatlan világosságban lakik, és a kinek parancsolatára villám és orkánok engedelmeskednek — az ő atyjának jobbjáról, hol ő az ő üldözőiért is közbenjáró üdvezítőnk, igy felele az egekből: én Jezus vagyok, a kit te üldözsz! nehéz leszen neked, kit én mint elveszett juhomat fölkeresni és üdveziteni akarlak, nehéz leszen neked az én kegyelmem ösztöne ellen rugdalódznod; — mire a remegve földreterült benső bánatának, és szive felgyuladt szeretetének érzetében feljajdula, és előbb sziklaszilárd szive mast ugy olvadoza, mint szokott az ércz a villám hevétől felolvadni. Uram! monda a kevély üldözőből képzett alázatos szolga, Uram! mittevő legyek? — és az örök szeretet, ki csak azért sebesit, hogy gyógyitson, és az örök irgalom, ki csak azért sujt, hogy magasabbra emelhessen, és az örök kegyesség, ki csak azért engedi hitlenségbe merülésünket, hogy mindnyájunkon könyörülhessen, mindnyájuknak kegyelmezhessen, mindnyájunknak irgalmazhasson, az alázatos szolga kérésére válaszolá: menj el a városba, ott meg fog neked mondatni, mit tevő légy. — Elmenvén Szaul, vagy jobban vakon elvezettetvén a városba, harmadnapra megjelenik nála a böjtölve imádkozónál Ánánias, tudtára adván: Szaul! atyámfia! az úr Jezus küldött engem, a ki megjelent neked az uton, mellyen jősz vala, hogy láss, és beteljél Szentlélekkel. És alig tevé Ánánias Szaulra kezeit, ime tüstént távozék szemeiről a hályog, és megjöve szeme világa mellyet tőle a villámcsapás elvett vala, és megkeresztelkedvén testi szemeivel az ő lelki szemei is megnyilának, mert a Jezus üldöző Jezus apostalává, Krisztus választott edényévé fölkenetett; — és ki még három nap előtt a keresztények vérét ellenök bőszülésig dűhöngve szomjazá, ugyanaz mast megkeresztelkedvén, és Szentlélekkel betelvén Krisztust hirdeti, azon Krisztust, kit előbb az ő követiőiben üldöz vala, és azon Krisztus országáért egymaga többet munkálkodik, azon Krisztus üdvigéjének igazságáért egymaga többet szenved, hogy sem összesen a többi apostalok. Nem is szűnék még ezentúl Krisztust a megfeszítettet a

pogányoknak és zsidóknak, a bölcseknek és tudatlanoknak hirdetni mindaddig, mig végre megtérésében állhatatos maradván, mások térítését önéletének feláldozásával zárta be. — Oh! Jezus Krisztus evangelioma! Oh Jezus Krisztus üdvigéje! bizonyára valódi örömkövetség vagy te, melly minket biztosít, hogy Isten a mi üdvünket leghathatósabban akkor munkálja, midőn mi a zabolát megeresztve megromlott akaratunk kevély paripáján a kárhozat legmélyebb örvényének vágtatva neki iramlunk!

Szeretteim! Jezus Krisztus kegyes szeretetének villámcsapása még a mi napjainkban sem vesztette el sebesen gyógyító mennyei erejét; — itt egyikünknek feje fölött ég le az ő háza, melly ő reá nézve az örök szeretetnek ama villámcsapása, mi által igy szól az úr hozzája, mondván: Szaul! fordíts nagyobb gondot az örökkévalóság házára, mellyet sem a villám tűze, sem a kémény sziporkája föl nem emészthet; — amott a másiknak rétjét vagy mezejét elsodorja, vagy elönti az árviz, ez a villám vizes csapása, melly által az úr szól hozzája mondván: Szaul! Szaul! te nekem még szivből soha nem adtál hálákat ama számtalan jótéteményekért, mellyekkel én téged réteden vagy meződön annyi sok évek lefolyta alatt megáldottalak, ébredj föl és hintsd szivedbe az örökkévalóságra érlesztő erény magvait, mellyek még akkor is, midőn ég és föld elmúlnak, neked fognak gyümölcsözni; — itt elragadja mellőled a hirtelen váratlan halál feleségedet, vagy kenyérkereső férjedet viszi el virágzó családod köréből, vagy legkedvesebb gyermekedet kaszabolja le élete legszebb virágában, — ez a kegyelemnek villámcsapása, melly által egyelőre magadon kivűl ragadtatol, úgy hogy nem vagy egyébre képes, hanemha rimánkodás, jajgatás és sivásrivásra: de ha nyilt a te füled a lélekre üdvöseket hallani, igy szól ő te hozzád: Szaul! Szaul! ime te már annyi évek óta üldözél engem az emberek elől ugyan elrejtett, de nálam tudvalevő büneiddel, a te lelked immár egészen holt vala, és a halál kárhozatos mámorából csak ezen csapás, mellyel én téged mast meglátogattalak, volt képes fölriasztani, — ébredj föl, te ugyan bünterhes vagy, de én nagyobb irgalmas vagyok, ki nem akarom a bünös halálát, hanem hogy ő megtérjen és éljen. Itt egy másik, mi jelenkorunkban napi renden vagyon, földi mulandó szerencséjétől egyszerre elhagyatva koldusbotra jut, és mindenkitől megvettetik, — a kegyelemnek

villámcsapása ez, melly téged ébreszt, mondván: senki sem szegény, ki az úr előtt gazdag, és senki sem gazdag, ki az úr előtt szegény, — az én mennyei országom a szegények számára készített, és boldogok a szegények, mert övék mennyeknek országa; könnyebben bemegyen a nagy teve az én szük ajtómon, hogysem a gazdag ember; — vágd le azért a te kevély hátad pupját, mellyet képzelt gazdagságod puporít fel, hagyatkozzál az én bölcs intézkedéseimre, mellyek tiszta szeretetből erednek, szegénynyé kelle téged tennem, hogy a mennyországnak megnyerjelek, mert egyébiránt te is, mint az üdvirati dusgazdag az örök tűzben kiszabadúlhatás reménye nélkül jajgatnál. — Ime! igy teríti le a földre Szeretteim! még a mi napjainkban is az örök szeretet villámcsapása a bünösöket, — és oh! hány ezeren adnak ma mennyben hálát a szeretet Istenének, hogy őket itt csupa irgalmasságából villámcsapásai által lealázván, ott felmagasztalta! — De valljon miért nem ér utól mindnyájunkat a kegyelem villámcsapása? azért, mert a nagyobb rész csak mig a villámdörgés tart (mint ez a mennydörgések alkalmával átalánosan bevett szokás) gyujtja meg a szentelt gyertyát, és megnyítván imakönyvét imádkozik, de az utólsó villámlás után azonnal eloltja a gyertyát, és imakönyvét beteszi, — igy szokott a kereszténység nagyobb része a kegyelem villámcsapásainál is cselekedni; mig őket az Isten hatalmas keze keményebben illeti, addig a jobbúlás aranyhegyeit igérik, de ha a mulandó szerencse mosolygó sugarai ismét feléjek lövellenek, ujolag sziklakeménynyé válnak minden jóra nézve, hasonlítván ebben az enyvhez, melly a nap sugarai által keménynyé szárad.

Mi azonban Szeretteim! nem fogunk igy cselekedni, — mi Krisztusnak kegypillanatára, melly szivünket szelíden illeti, és az ő szeretetének hatalmas villámcsapásira, mellyek szivünket megrázkodtatják, gondosan fogunk ügyelni, és a kegyelem napjait hiven s őszintén lelki hasznunkra fordítandjuk; — mi nem hagyjuk magunkat a világnak semmi gazdagsága, semmi fenyegetése által azon keskeny de üdvös útról letereltetni, mellyet Krisztus urunk tanított és az apostalok hirdettek; — mi állhatatosan fogjuk Krisztust az élő Isten fiát kérni az ő kegyelmeért, és kegyességeért, és ha Krisztusban állhatatosak maradunk, bizonyára mi is megfogunk dicsőíttetni épen ugy: mint Péter Krisztus

kegypillanata által megmentetvén, és Pál az örök szeretet villámcsapására föleszmélvén, megdicsőíttettek. Amen.

Szent Magdolna napjára.

Azért mondom neked, megbocsáttatnak sok bünei, mert igen szeretett.

(Luk. VII, 47.)

Isten az örök atya az ő mindenhatóságát leginkább az ő igazságának és végtelen irgalmának gyakorlatában láttatja. Az ő ime két fő tökéletességének legvilágosabb tanúságait találjuk a szentirásban. — Kimutatta Isten az ő igazságát a mennyből letaszított kevély angyalokban, a vizözön által elvesztett világban, Sodoma Gomorha s egyéb városoknak tűz általi elpusztításában: de legvilágosabban fogjuk mi az ő örök igazságát az utolsó itélet nagy napján látni, midőn ő a buzát a konkolytól, vagyis az igazakat a gonoszaktól elfogja választani. — Az ő kimondhatatlan nagy irgalmát nyilvánította Isten az elesett első emberben, kit nem taszított el magától, mint hajdan a kevély angyalokat mennyből, hanem neki szabadítót igért, ki az úr Jezus Krisztus. És ha az Isten irgalma valaha dicsőn fénylett, bizonyára legdicsőbb fényében akkor jelent meg, midőn az ő egyszülött fia, az örök ige leszálla mennyből a földre, és az emberek közt megjelenvén a tudatlanokat oktatá, a szomorúakat vigasztalá és a betegeket meggyógyítá, és pedig nem csak a testi, hanem s leginkább a lelki betegeket is, mert a bünösöket kegyelmébe és irgalmába fogadván, elvégre azokért a kereszten meghalt vala. Egész földi pályáján az ő mennyei arczáról semmi dicsőbb fényben le nem sugárzott az ő nyájas és barátságos szelídségénél, mellyel ő a bánatos bünösöket fogadta. Egyik példa erre nézve Magdolna az elhirhedett bünösnő a mai üdvirat szerint, kinek emlékünnepén az ő ritka törödelmességét ugy szándékom ma előtökbe adni, hogy az a mi törödelmezésünkre épületes példaul szolgáljon, melly beszédem tárgyát mint a ti üdvötökre, ha szivetekben megindúltok, leghasznosabbat, hallgassátok figyelemmel.

---

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 381 von 618

Az időben, midőn Jezus Kafarnaumban tanított, Magdolna közhirű és átalánosan bélyegzett bünösnő vala. Minden gondja és foglalkozása egyedül oda volt irányozva, hogy minél szebben ruházkodva, és minél divatosabban fölpiperézve egyik mulatságból a másikba sietvén mindenütt köztetszést nyerne, és buja szenvedélyeinek féktelen tért nyítva a kéjörömök özönében minél mélyebben fürösztheté magát. Illy állapotában jöve ő Jezus igehirdetésének hallására, midőn urunk üdvezítőnk épen a legborzasztóbb Jaj-t mondá ki a büszke városok elveteműlt lakosira: jaj! neked Korozaim! jaj! neked Betzaida! mert ha Tyrusban és Szidonban történnek vala azon csudák, mellyek benned lettek, ők már régen szőrzsákban és hamuban tartottak volna törödelmességét. Te pedig Kafarnaum! az egekig fölmagasztaltatván, a poklokig lesűlyesztetel. A mennydörgö igazságnak ime rettenetes igéi után, mellyekre többen megrázkodának, Krisztus a bünbánókhoz fordúla, mondván jöjjetek hozzám mindnyájan, kik itt nyomorogtok és terhelve vagytok, én megvigasztallak titeket és nálam nyugalmat találtok lelkeiteknek. E szelid fölhivás alkalmával hihetőleg kegypillanatát Krisztus Magdolnára vetette: annyi pedig bizonyos, hogy Magdolna szivét Jezus igéje olly igen megindította, hogy lelkismeretében megrendűlve eddigi életmódjától visszaborzadott. Ő belátta mast, hogy a bünben semmi öröm, semmi vigasztalás, semmi megelégedés nem találatos, hanem abban épen ellenkezőleg csupa gyötrelem, szorongattatás és nyomor vagyon. E pillanattól fogva lelkismerete éberebb lőn, és nem engedé őt megnyugodni mindaddig, mig Jezus lábainál kegyelmet és bünbocsánatot nyert.

És ez az első lépés, mellyet minden bünösnek tennie kell, ha igaz törödelmességet akar tartani. Minden megtérő bünösre nézve ugyanis legelőször szükséges, hogy az ő lelkének a Szentlélek kegyvilága világoskodjék. Ezen mennyei kegyvilág eloszlatja a sötétséget és ama borzasztó vakságot, mellyben a bünös gondtalanúl tova él; és a melly bünösben az üdvnek ime hajnalcsillaga föltámad, az az ő büneinek utálatosságát, gonoszságát s lelke nyomorúságát eleven szinekben látja. Millyen életet éltél te? igy szólal föl tekintélyes hangon benne a lelkisméret, hogyan töltötted napjaidat? Te Istentől, a te atyádtól, ki téged teremtett, az engedelmességet megvontad, és helyette a te gonosz akaratodnak hódoltál; — te az Isten fiát Jezus Krisztust, ki érted a kereszten

meghalt, ujra megfeszítetted; te a Szentlelket, ki téged a keresztségben Isten fiává tett, hajlékából a te szivedből kiűzted, és ezt az ördögnek laktanyájává tetted; — te a mennyei örömöket megvetetted és az örökélvekért a mulandó gyönyöröket s a poklot cserélted föl; — szerencsétlen! te! ha igy mulsz ki e világból: mi fog veled történni halálod után? mi az Isten itélőszéke előtt? mi az örökkévalóságban? Igy szólalkozik éjjel nappal a magábatérő bünösnek lelkismerete, és nem engedi őt sem nyugodni, sem szenderűlni.

Továbbá Magdolna lelkismeretétől gyötörtetve, büneinek eleven emlékezetétől unszoltatva, szive vérző sebeinek gyógyítására nem tud vala jobb orvost Krisztusnál. — Ime! ő olly kegyesen pillanta reám az igehirdetésnél (igy szólalkozik maga magával) sőt ő engem meg is hivott, mert hiszen én is nyomorú bünterhelt vagyok — és csak egyedül ő képes az én bajamon segíteni, egyedül ő képes az én bünterhemen könnyíteni, — azért hozzá megyek, lábaihoz vetem magamat, és nem távozom addig tőle, mig csak engem meg nem hallgat, és mig büneim bocsánatát meg nem nyerem.

Igy cselekszik még ma is minden igazán megtérő bünös. Jól tudom, úgymond ő, hogy az én bűneim fejem hajszálai számát meghaladják; de azt is tudom, hogy az Isten irgalma, melly nekünk Krisztus által megszereztetett, sokkal nagyobb, mint az én sokféle büneimnek száma. — Terheltetve érzem magamat, erősen terheltetve, erősebben a teherhordó tevénél; lebilincseltetve érzem magamat büneimtől, mint a békó s lánczra vert fogoly; behálóztatva érzem magamat bünszokásaimtól, mint a tőrbe esett madár. Nem vagyok képes magam erejéből kibontakozni a bün kötelékeiből, azért ahhoz járúlok, ki engem az ő helyettesei által, kiknek hatalmat adott a megoldásra, nyájas barátsággal fogad; ezer meg ezereket elfogadott ő már, azért engem sem fog elutasítani; ezer meg ezereket szabadított ő ki a bűn rabságából, azért engem is megfog szabadítani; ezer meg ezereket gyógyított és erősített ő meg, azért engem is megfog gyógyítani s erősíteni.

Még is Magdolna szóla szivében: fölkelek és Krisztushoz megyek, lábainál kegyelem- és bocsánatért esdeklem. És mit szivében monda, azt tettel is követte. Nem tartá őt vissza, hogy Jezus épen ebédnél vala, se nem gondola vele, hogy Jezussal az asztalnál számos vendégek valának együtt, — nem türhetvén tudniillik

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 383 von 618

tovább önmagában a benső szégyent és bánatot, az emberek előtti külső szégyent mibe sem vevén — bement az ebédlőbe — lehullott a bünösök barátjának háta mögött az ő lábaihoz, — itt számos elkövetett vétkei emlékezetében ujra föléledének; oh! igy szóla ő, milly feslett életet viseltem? hányszor és milly nagyon megbántottam az én szerelmes Istenemet? hányszor vetettem meg lelkem intő szózatát? mi hasznom van mast az én nyomorú bünszennyemből? és milly kegyes vala az én teremtőm az ő nyomorék teremtménye iránt? milly hosszú várakozással nézte, tűrte ő az én bünpályámat? — Ezen visszaemlékezés annyi könyeket facsart ki szemeiből, hogy azokkal Jezus lábait megáztatá, és azután saját hajfürtjeivel törülgeté.

Ha neked oh bünös! a Szentlélek malasztja szivedet megvilágosítja, és veled a te lelked nyomorú állapotát megismerteti, ha fölébred benned a lelkismeret és téged éjjel nappal háborítva nyugtalanít: kövesd a jeles bünbánó Magdolna törödelmes példáját; ne mondd: jövő b. asszony ünnepén elfogom végezni ájtatosságomat, jövő husvétra közgyónást fogok tenni, jövő évben megfogom életemet jobbítani, — hanem siess, milly gyorsan csak menni birsz, és mi hamarább tőled telik, siess bünterhedet letenni, keress magadnak lelki atyát, és bízzál, mert ki téged Jezus nevére megkeresztelt, az a gyarló bünösön szánakodni is tud, jól tudván, és érezvén, hogy ő maga is gyarló bünös ember; födözd föl előtte szived mély titkait, lelked emésztő sebeit, és kérd őt, igazítson téged útba, mellyen nyomorú állapotodból kimenekülhess.

Végre a farizéusok morgolódnak vala, hogy Jezus magát ollyan bünösnőtől, kinek feslett élete köztudomású vala, illettetni engedé, mondván: ha ez próféta volna, bizonyára tudná, kicsoda és minemű nő az, ki őt illeté, mert bünös; — de Magdolna a farizéusok morgolódása és susogásával mit sem gondola, ő már mast, miután Jezus lábaihoz leborúlhatott, könnyen érzé magát. — Igy vannak a mi napjainkban is sokan, kik magok a mennyországba jutni nem törekszenek, másokat pedig, kik oda örömest mennének, visszavonnak, és a megtérőket kinevetik, kigunyolják. De te hadd a világot csufolódni, mint annak tetszik, oh! megtérő bünös! te Jezussal vagy, ki a világfiainak gunyát neked ezer meg ezerféle vigasztalataival kárpótolja, és mindazokat, kik igaz törö-

delmességet tartanak, a világ kaczagásaért, mellyet békével türnek, ezer meg ezerféle örömökkel jutalmazza.

Világosan látjuk ezt Magdolnában: Krisztus tudniillik a fárizéusok ellen Magdolna ügyvéde lőn: Simon! ugymond az üdvezítő, valami mondásom vagyon neked. Simon pedig felelé: mesterem! mondd el; és monda Jezus: egy kölcsönözőnek két adósa vala, kiknek nem levén, miből adósságukat megfizetnék, elengedé mindkettőnek az ő tartozását, és pedig egyiknek száz, a másiknak ötven forintot: már mast e kettő közől mellyik szereté jobban az irgalmas hitelezőt? mire Simon válaszolá: vélem, hogy az, a kinek többet engedett el; Jezus pedig viszonzá: helyesen ítéltél; és Magdolnához fordúlva így folytatá tovább: látod-e Simon! ezen nőt? bejöttem házadba, vizet lábaimnak nem adtál, ez pedig könyeivel áztatá lábaimat, és hajfürtjeivel törülgeté le azokat; olajjal fejemet nem kented meg, ez pedig drága kenettel kené meg lábaimat; azért mondom: megbocsáttatnak neki sok bünei, mert igen szeretett. — Oh! szeretet igéi! oh! erőnek hatalmas szavai! oh! mennyei örömök igéi! milly hathatósan munkálkodtak ezek a szelíd hangok a törödő lélek bánatos szivében? hogyan eltávolítottak ezek minden szorongást, félelmet és háborító furdalást a bünbánó nőnek lelkismeretéből és hogyan megtölthették azok az ő lelkét nyugalommal, örömmel és vigasztalással? milly vigasztaló enyhűlést szerezhettek az örök igazság szelíd ajkairól lefolyó ime fontos igék: megbocsáttatnak neki sok bünei, mert igen szeretett?

Ezen vigasztalás, nyugalom és öröm Szeretteim! mindnyájunkat érhet még ma is, ha hogy szivünkben igazán megtérve Krisztushoz fordúlunk. Mi ugyan ama szivemelő igéket közvetlenűl Krisztus ajkáról nem hallhatjuk, mint hajdan Magdolna hallotta, de mi hisszük és tudjuk, hogy Krisztus, ki azon hatalmat, mellyet Magdolna iránt nyilván gyakorlott, az ő apostalainak és ezekben ezek utódainak is megadta, világosan mondván: a ki titeket hallgat, engem hallgat, a ki pedig titeket megvet, megveti azt, ki engem küldött, az atyát; — és nem ti vagytok, kik szólatok, hanem az atyának Szentlelke az, ki bennetek szól, midőn ti a bünöst a gyóntató székben büneitől föloldozzátok; tehát midőn nekünk a fölszentelt papok, a mi lelkiatyáink mondják: én tégedet föloldozlak a te büneidtől az atyának, fiúnak és Szentlélek Istennek nevében — ekkor azokban mi épen úgy magát Krisztust

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 385 von 618

halljuk szólani, mint mikor ő Magdolnának mondá: megbocsáttatnak sok bünei, mert igen szeretett.

Vagy talán igy szólasz-e? miért nem érzem én lelkemben azon vigasztalást, nyugalmat, örömöt, mellyet a bünbocsánat nyerése Magdolnában szült? — Ennek oka Szeretteim! nem Krisztus, hanem maga a bünös; — ugyan is miért lobbantja a tűz olly hirtelen lángra a száraz szalmát, midőn a nyers fa meg sem gyulad? Azért mert a szalmában nincs semmi nedv, ellenben a nyers fának nedve akadályozza a tűznek hatását. Igy a keresztények közől is sokan a pap föloldozására hagyatkoznak, de a bünről le nem mondanak; ma elvégzik gyónásukat és abban Isten előtt fogadják: kész vagyok ezután inkább meghalni, hogysem többé vétkezni, — de alig térnek vissza házi körükbe, és tett fogadásukról tüsténi megfeledkezve ujra úgy vétkeznek, mintha semmi igéretet Isten előtt nem tettek volna, mi által a gyónás üdvös eredményét épen úgy gátolják, mint a nyers fának nedve akadályozza annak lángra lobbanását. — És illy állapotban ők sokszor több éveket átélnek. Oh! Szeretteim! illyféle emberek valóságos képmutatók, kik nagyobb bünteherrel távoznak a gyóntató széktől, mint milylyennel oda jöttek. — Ezek istentelen szentségtörést követnek el, és a bünbocsánat szentségét nem boldogúlásukra, hanem örök kárhozatukra gyakorolják, — azért bármi számos papi föloldozások után sem érezhetnek ők semmi vigasztalást, nyugalmat és örömöt lelkökben.

Ha azért keresztények! nem akartok a sátán mindennapi kelepczéjébe esni: törekedjetek őszinte és igaz törödelemre, törekedjetek a benső embernek tökéletes megfordítására. Gondoljátok meg Szeretteim! hogy e világon a bün az egyedül igaz gonosz, hogy a bün még soha senkit boldoggá nem tett, — gondoljatok a halálra, az itéletre, az örökkévalóságra. — Imádkozzatok gyakran szivből és kérjétek az Isten Szentlelkét, — elmélkedjetek többször Krisztus kínszenvedéseiről, — ha a feszületre tekintetek, mondjátok magatokban: ki torzította olly utálatosan el az én üdvezitőmet? ki szegezte a keresztre az ő lábait s kezeit? stb. Mire a szent hit igy fog nektek válaszolni: a bün oh ember! cselekedte ezt, — s ekkor térjetek szivetekbe esedezve kérvén az Istent, hogy nyujtsa nektek a törödelmesség Szentlelkét, kerüljetek minden alkalmat, melly titeket többször bűnre csábított, s ne szűnjetek meg mind-

addig esengeni s könyörögni, míg Isten malasztjával uj emberekké nem változtok, — és a milly bizonyos, hogy Isten nem akarja a bünösnek halálát, hanem hogy megtérjen és éljen: épen olly bizonyos, hogy a ti lelkötökben vigasztalás, nyugalom és öröm fog szállásolni örökre. Amen.

Szent Jakab apostal napján.

A világ és Krisztus pohara.

(Kiczládon 1817.)

Megihatjátok-e a poharat, mellyet én megiszom? mondának neki: megihatjuk.

(Máté XX, 22.)

Szent Jakab apostal, kinek emlékezetét mi ma a katholika anyaszentegyházban ünnepeljük, egyik vala a tizenkettő közől, kiket Krisztus urunk a világ ujjá teremtésére elválasztott, hogy elmenvén hirdetnék az üdvigét minden teremtménynek, és mindazokat, kik hisznek vala, keresztelnék meg az atyának, fiúnak és Szentléleknek nevében. — Ezen apostal egyik vala azon tizenkét szerencsés férfi közől, kik a világ közönséges itélete napján a megdicsőitett emberfiával eljövendenek, és Izraël tizenkét székén ülve megfogják a hitetlen világot itélni s elkárhoztatni. Ezen apostal mast azon országban vagyon, melly után mi is e földön fáradozó vándorok sovárral sovárgunk, hol ő ollyan örömökben részesül, millyeneket szem nem látott, fül nem hallott és emberi sziv soha nem érzett. — De mielőtt ő ezen örömök részese lőn, ki kellett az úr poharát ürítenie, és azon nyomon járnia, mellyen az ő mestere Krisztus járt vala. Szenvednie kelle, hogy szenvedés által kitüzött rendeltetési czéljára, az örök dicsőségbe eljuthatna. Ezen igazságot eleve ő épen ugy nem tudta belátni, mint mi még ma sem vagyunk elégségesek azt fölfogni, mig végre Pünkösd napján az Isten Szentlelke által egészen más uj lelki emberré változott. Idáig ő még folyvást azon vélményben volt, hogy mestere Krisztus e földön egy látható nagy országot fogna alkotni, honnan minden népek fölött láthatóképen uralkodnék, és ezen országban az ő választott apostalai is vele együtt fognának uralkodni. Azért rávette

anyját is, eszközölné Kristusnál, hogy az általa állítandó országban az első helyet ő, a másikat testvére János nyerné el. Igen, felele Jezus a rövidlátó anyának kérelmére, igen, a te gyermekeid az én országomban egyik jobbomon, másik balomon ülhetnek, de csak azon feltétel alatt, ha megihatják azon poharat, mellyet én megiszom, az az: tudtok-e ti is úgy szenvedni, mint én fogok szenvedni, mielőtt az atyám dicsőségébe menjek? mire inkább buzgalomból, sem hogy meggyőződésből válaszola a két tanítvány: igen, megihatjuk, — a nélkül, hogy tudják vala, tulajdonképen mit mondottak légyen. De Krisztus őket a szenvedésre megerősítette, miért is ők mast vele uralkodnak, és örökre vele fognak uralkodni mennyben egész a világ végezeteig. Valamint pedig ők megitták a poharat, úgy azoknak is kivétel nélkül többé kevesbé, kisebb vagy nagyobb mértékben megtöltve ki kell ürítni a poharat, ha Isten országát kivánják látni. A világ is nyujt az ő fiainak poharat, és vajmi kevesen isznak Krisztus poharából, ellenben sereg azok száma, kik a világ poharát ürítgetik. Hogy pedig e kétféle pohár sajátságait megismerjétek: ma ezekről szólok hozzátok, és pedig: millyen poharat nyujt a világ az ő fiainak? erről az első részben; millyen poharat nyujtott Jezus szent Jakabnak, az ő többi apostaltársainak, és minden kereszténynek? erről a második részben. Részemről pedig ma nektek a türelem poharát kínálom.

A világnak háromféle pohara vagyon, mellyel az ő fiait eltántorítja, ezek: a kevélység, fösvénység és bujakéj. — Ezeknél jobbat és kellemesbet Szeretteim! a világ nyujtani nem képes, mert önmaga sem bir jobbal és kellemesbbel. Lássuk már mast, milly tulajdonsággal bir ime hármas örömpohár, mellyel a világ övéit itatja és részegíti.

Az egyik, mint mondám, a kevélység pohara, ki ebből iszik, annak nagyhamar feje és szive egyiránt megtántorodik. Egy dicsérő szócska, melly valaki hizelgő hazug ajkáról feléje hangzik, egy piperés uj ruha, mellyet szájától megvonva szerzett, egy forintka, mellyet fortélyos uton embertársától kicsalt, ezen hiú csekélységek fölfuvallják őt, és majd hamar feledi, hogy nem mindenkor az a jó és dicséretes, kit az emberek dicsérnek, hanem kit önlelkismerete jónak vall, hogy nem az a szép, kinek divatos ru-

hája van, hanem kinek szive szeplőtelenűl helyén áll, hogy nem az a dusgazdag, kinek egy két forinttal többje van másoknál, hanem ki az Isten- és emberszeretetben másokon felűl áll. — Ő megvakítva szólal föl az üdvirati fárizéussal: Istenem! hálákat adok neked, hogy én nem vagyok ollyan, mint más emberek. A lelki vakság őt félrevezeti, hogy embertársainak cselekedeteit fitymálja, másokat kigunyoljon, mások vétkeit kárörömmel fölfödözze, és mindenfelé toroktátva hirdesse, — hogy minden szón, melly inyére nincsen, fönakadjon, miatta szitkozódjék, átkozódjék és pedig nagyobb indulatossággal a mérges kígyónál, kinek fején tipródnak. Ihol! illyen a kevélység pohara! mellyből még is fölötte sokan isznak.

A másik pohár, mellyel a világ övéit megkínálja, és mellyet szinte sokan ürítgetnek, a fösvénység, a földiekhez rendetlen ragaszkodás. Ezen földhöz tapadás szűli, hogy az Istenről és lélek halhatatlanságáról könnyelműen megfeledkezünk; hogy mint a féreg, mi is teljes komolysággal egyedül a föld javai után kapkodunk, holott azokat a tűz elhamvasztja, a vizözön elsodorja, a tolvajok ellopják és a rozsda fölemészti; hogy egészen érzéketlenekké válunk, az éhező özvegyek iránt meghidegszünk és elhűlünk, a meztelen árvák iránt tökéletesen elfásúlunk, az ügyefogyott betegek iránt semmi részvéttel nem viseltetünk. Azon világfia, ki a világnak ime poharát egyszer megizlelte, csak azokat keresi, mellyek magáé, azon töri fejét, hogyan gazdagodhassék, mit sem gondolván a fölött, valljon ez nem történik-e az ő halhatatlan lelkének kárával? mert ő reá nézve mindegy — igaz, vagy hamis uton — mások károsításával, vagy épen elnyomásával — csak ő gazdagodjék. Ime! illyen a fösvénység pohara, mellyből a világnak igen számos fiai töltözködnek.

A harmadik pohár végre, mellyet a világ övéinek nyujt, és mellyből az emberek nagyobb része iszik, a testet és lelket egyiránt emésztő bujakéj. Ha te ezen édes, de mérget rejtő pohárból egyszer ittál, nem sokára lefogsz az állatok sorába aljasodni; értelmed nem sokára a legocsmányabb képekkel, szived nem sokára a legveszélyesebb kívánságokkal eltelik, melly állapotodban az emberek szemei elől rejtekezni fogsz ugyan, de nem a mindenható Isten szemei elől. — Szived nem sokára annyira elfog veteműlni, hogy sem a feszület tekintete, sem a pokol félelme, sem a szent-

ségek gyakorlata téged nem fog megindítani és javítani; te éjjel nappal tűz özönében érezvén magadat, semmi egyébről nem fogsz aggódni, mint hogy testi vágyaidnak telhetetlen szomját megolthasd. Ime! illyen a bujaság pohara, mellyből a világ olly számos fiai s leányi isznak, és megrészegednek.

Már Szeretteim! a világnak ime hármas pohara kezdetben nagyon is kecsegtető és édesen mámorító. A tisztelet hajhászó fölugrik örömében, ha nagyobb tekintélyre vergődhetik; a fösvény tapsol jó kedvében, ha erszénye dagad; a kéjvadász olvadoz szive vidámságában, ha a bujakéj özönében kénye szerint úszkálhat. — De alig üríttetik ki a hármas pohár, alig nyeltük le a bün italát, és annak rejtett mérge tüstént halálunkat munkálja. Minden bün elkövetését annak uj kivánsága kiséri; az első bün gyökere a másodiknak, ez magva a harmadiknak, és a negyedik már egészen befészkel és szokásunkká válik. Az Isten szent békéje illyen lélektől messze távozik, mert a kevély böstörködni szeret, a fösvény örömest panaszkodik és pörlekedik, a kéjvadász pedig túlheveskedő és szinte indúlatos. — Az Isten szent békéje helyett nyugtalanság fészkel a szegény szivbe, megkezdődnek a lelkismeret mardosó furdalásai és a szerencsétlen bünittast éjjel nappal gyötrik; — lelkét gyakran váratlan szomor lepi meg, rettenetes szorongásokat érez kebelében, és legtöbbször öletik az unalomtól. — Minél inkább iparkodik forró vágyait kielégítni, annál inkább fölháborodnak azok, és a telhetetlenségig üldözik őt. A fönhéjazó mindig magasabbra kiván hágni; a fösvény mindig többet ohajt birni; és a kéjvadász mindig mélyebb sűlyed szilaj kéjelmeinek sármocsárába. Ha bár valamellyik külszinre vidám-, víg- és boldognak mutatkozik is: de belsejében nincs soha egyiknek is nyugta; — mert lelkismerete szünet nélkül mindegyiknek szemére veti: te bünös vagy, és azért nem telhetik Istennek benned kedve; te gyilkos vagy, mert mennyire rajtad áll, ujra megfeszíted az úr Jezus Krisztust, minthogy az ő drága szent vérét semmibe veszed, és lelkedet, mellyet ő magának olly drága áron vásárolt meg, könynyelműen és nyomorúltan veszélyezteted; te háladatlan vagy, mert midőn neked házadnál minden cseléded a te akaratod szerint szolgál, te a te teremtődtől megtagadod a köteles szolgálatot. Jaj! neked, ha igy mulsz ki a világból, mert kinek gonosz vala életed, lehetetlen hogy jó legyen a te halálod, hol az Isten igazsága vára-

kozik reád, mert az Isten irgalmát életedben megvetetted. — Ezt munkálja Szeretteim! a méreg, mellyet a világ fiai az érzékiség poharából isznak. — Elvégre rájok üt az óra, mellyben a halál ajkaiktól ragadja el a világ poharát, és fájdalom! többnyire csak akkor nyilnak föl hályogba vont szemeik! — Akkor látja a kevély, hogy nem sokára por- s hamuvá oszlik teste, mellyet mint bálványát ékesíté, és tisztelé, hogy a hazug hizelgők helyett az örök igazságtól környeztetik, és hizelgő magasztalások helyett szigorú ítélet alá vettetik; — akkor látja a fösvény, hogy minden kincseinek bőségével sem képes életét csak egy perczczel is hosszabbítani, és minden összezsugorított vagyonából néhány deszkából összeáklált koporsójánál egyebet magával az örökkévalóságba nem vihet; — akkor látja a kéjvadász, hogy sem tomboló vígságai, sem zajos tánczmulatságai, sem bordélytársai homlokáról a halál verítékét letörleni nem képesek; — ekkor a világ embereinek mind a három faja kénytelen a bölcseség könyvének gonosztevőjével fölkiáltani: oh! nehéz utakon vándoroltunk mi életpályánkon, és az igazság világossága nem világított a mi lelkeinknek! — Csak mast keveri föl és háborítja bensőnket a bün mérge, mast növekszik lelkünk ismeretének mardosó gyötrelme, csak mast borzadunk vissza az örökkévalóság komoly emlékezetétől. — Nem sokára az itélőszék elé állíttatom, hogy ott azt arassa lelkem, mit én itt jó vagy rosz magot elvetettem. — Melly komoly gondolat azok nyugtalanságát neveli, és végső küzdelmöket iszonyúan nehezíti. — Salamon Izraël királyainak legbölcsebbike a világ mind a három poharát megizlelte, és végre is fájdalmasan kényszerűle fölkiáltani: oh! hiúságok hiúsága, mindenek hiúság és lélek gyötrelme! — Az üdvirati dúsgazdag ivott a világ poharából, és örökre pokolra vettetett. — Az elveszett tékozló fiú is egész a részegségig ürítgette a világ poharát, mig végre az éhség őt üdve szerencséjére kijózanította, és kijózanúlván, így szóla: Atyám! vétkeztem ellened és az ég ellen, már nem vagyok méltó, hogy gyermekednek nevezz, kérlek, fogadj be engem mint béresedet a te házadba! — De hagyjuk a világnak bájaival méreglehelő poharát, melly halált okoz, és lássuk azon üdvhozó poharat, mellyet Krisztus szent Jakab apostalnak, az ő apostaltársainak nyujtott és még ma is minden benne hivőnek nyujt.

A mi kegyes üdvezítő urunk Krisztusnak pohara is háromféle, mellyel ő az ő kedves övéit megkínálja. Az egyik azok megvettetése a világtól; ő megengedi, hogy kedves övéit azok legjobb barátai is félreismerjék, szidalmazzák és üldözzék; hogy ellenök hamis vádakat emeljenek, mint az egyiptomi József, vagy a tisztaszivű Susánna ellen; hogy azok mint hajdan az apostalok, az emberek előtt úgy tünjenek föl, mint a világ, az angyalok és emberek csudái, máskor ismét, mint a világ utálatos moslékai, és szemetei. — Azonban a világnak minden gúnya, az emberek minden becsmérletei mellett is megvigasztaltatnak ők a jó lelkismeret édes nyugalmával. Noha pedig a világtól gúnyoltatás az ő mindennapi eledelök, még is bővelkednek ők a vigasztalás legdrágább kincsével, mert bizonyosak, hogy ők az örök boldogságot elnyerik, mivel üldözést szenvednek az igazságért.

A másik pohár, mellyet az úr az ő kedvelteinek nyujt, a szeretetre méltó kereszt, a szegénység, nyavalya, inség, gonosz magzatok, és háladatlan emberek, kik a tőlük vett jótéteményeket hálátlansággal fizetik vissza, és az irántok tettekben bizonyított szeretetet szeretetlenséggel hálálják meg. Ime pohár kezdetben vajmi köserű: igy a szegény özvegyek gyakran könyeikkel áztatják kenyerök utolsó falatkáját, mellyet szájokba tesznek, nem tudván, mivel fognák holnap éhgyomrukat lecsillapíthatni; — a tél fagyasztó hidegével az ajtó előtt áll már, és az elhagyatott árváknak nincs egy darabka ruhafoltjok, mellyel meztelenségöket födözzék; a rosz gyermekektől megszomorított szülék siránkozva jobban ordítanak, hogy sem a dűhöngő szélvész a kapu előtt. Itt fekszik gyakran a szegény nyavalygó beteg ágyában mindenektől elhagyatva, nincs egy csepp itala, melly őt hevében enyhítené, nincs egy kanál levese, melly száradt belsejét megáztatná. Amott hallja a félreismert nemesszivű, hogy épen azok támadnak ellene, kikre jótékonyságát pazarolva kiterjesztette, kik iránt egész lelkéből legjobb hajlammal viseltetett. Illy köserű poharak mellett kétség kivül fölötte nehéz, kivált a gyakorlatlanokra nézve, a türelem és Isten akaratára hagyatkozás. Azonban az ég hű magzata, Krisztus igaz tanítványa, kiben a Jezus iránti hit él, üdvös segédforrásra talál a sziv imádságában. Ebben ő maga előtt látja az ő szegény, elhagyatott és a kereszten szomjazó Jezusát, és igy gondolkodik magában: a kereszt által találta meg Jezus az utat, melly őt aty-

jának jobbjára vezeté, tehát a kereszt által azt én is föltalálom; az ég angyala erősíté üdvezítőmet az ő kinszenvedésében, oh! bizton remélhetem tehát én is, hogy az ég rólam sem feledkezik meg, és engem is megvigasztal annak idején; azért Uram! ha lehet, vedd el tőlem e köserű poharat, de ne az én, hanem a te akaratod legyen! — Illy imádságban uj erőt találunk, hogy keresztünket örömest hordozzuk Krisztus után, és azon poharat, mellynek gyarlóságunk ellenszegűl, türelmesen kiürítsük.

A harmadik pohár, mellyet az úr övéinek e földön nyujt, mindenféle benső nehéz, hosszan és hevesen megtámadó kisértetek. Némellyeket tudniillik benső hirtelen fölhevülések, haragra lobbanások, szivszomorúságok, félelem és köserűségek vagy erőszakos testi kisértetek által szokott az Isten próbakőre tenni. — De illyféle köserű poharakat csak azok tapasztalnak, kik komolyan és állhatatosan eltökélvék teljes szivök, teljes lelkök és minden erejökből egyedül a mindenható Istennek szolgálni. Legnagyobb küzdelmeknek pedig megtérésök kezdetén azok téteknek ki, kik lelkükbe szállva a hamisság utjáról az igazság ösvényére áttérni készűlnek. E munkában sokan kiszoktak fáradni, mert egy részről ők készek egyedül Istennek szolgálni, más részről pedig magokban olly igen nagy ellenszegűlésre találnak, hogy e miatt végre elhitetik magokkal mintha az ő igyekezetökben Istennek semmi kedve nem telnék, és mintha az egész megtérés nem lenne egyéb puszta szemfényvesztésnél: de lassan lassan növekszik bennök a hit világa, és megtanúlják belátni, hogy az ember egész élete e földön csupa küzdelem és vitézkedés; hogy az Isten hű és senkit sem enged erején fölül kisértetni, és megparancsolta az ő angyalainak, hogy tenyereiken hordozzák őket, és ne engedjék, hogy a kisértetektől legyőzettessenek. Ime! Szeretteim! ez azon hármas pohár, mellyet az úr övéinek nyujtani szokott. —

Ezek után már a különbség Krisztus és a világ pohara közt a következő: a világ pohara kezdetben édes és végén köserű: az úr pohara kezdetben köserű és végén édes; a világ pohara kezdetben örömöket igér és végtére szomorral jutalmaz: az úr pohara kezdetben megszomorít és utóljára a Szentlélek mindenféle vigasztalataival tölt el; a világ pohara minél többször ürítgetjük, annál undorítóbbá válik: az úr pohara, minél gyakrabban izleljük, annál vonzóbb és kivánatosabbá leszen. — Oh! milly örömöket

szerez a megvetettnek, ha az ő megvetőinek gúnypillantásait némán elviseli! milly örömöket érez a keresztekkel megrakott, ha csak egy napot is szent türelemmel átél vala! milly örömöket érez a hős lélek, ha a kisérteteket győzelmesen kiállotta! — Ismét egy uj diadalom, igy szól hozzá lelkismerete, mellyet a te kedves angyalaid, a te életed őrtanúi mint legdrágább gyémántot őriznek számodra a dicsőség országában! ismét uj győzedelem a test, világ és sátán fölött! Alleluja! az én megfeszített üdvezítőm megint uj kegypillanatával mosolyog felém, mert én az ő szent malasztjával együttmunkálkodtam. — És Szeretteim! milly öröme leszen az úr poharát ürítgetőnek még akkor, midőn életének végórája üt? akkor, igen akkor a köserű üröm édes mézzé változik. — Nem sokára, igy szól akkor a világ megvetettje, kiürül a megvettetés pohara és én azon országba remélek fölvétetnem, hol a kevélyek megaláztatnak, és az alázatosak fölmagasztaltatnak. Nem sokára ugymond akkor a kereszt igája alatt nyögő, szenvedésimnek vége szakad, és ki engem e földön keresztemet viselnem segített, testvérileg mosolyog le felém az örökkévalóság dicsőségéből, hol saját kezeivel törűli le szemeimről könyeimet. Nem sokára, igy nyilatkozik akkor a kemény kisértetekkel küzdött hős, vége szakad a test és lélek közti tusakodásnak, és én az örök béke hazájába költözöm, hol vég nélkül örvendeni fogok, mert Isten kegyelmével a világ bünpoharát megvetettem. Igy szólalkoznak ezen hithősök végvonaglásaikban, és lehajtván fejöket, kiadják lelköket, kikre nézve a halál csak nyereség.

Szeretteim! leföstvén előttetek a világ és úr poharát: már mast tietek e kettő közt a szabad választás. E két pohár egyikét elkerűlhetlenűl megkell izlelnünk, mert szivünk az ő természeténél fogva élet és élv nélkül nem lehet. Ha nem szomjazza az égieket: bizonyára a földiek után eseng. De ha valaki egyszer az úr poharát megizlelte és annak édességét tapasztalta, megvagyok győződve, hogy teljes megelégűléssel fogja bevallani: mert mindazon méz összege, melly a világ virágaiból gyüjtetik, nem bir annyi édességgel, mennyi az epe és köserűség teljes Krisztus Jezus keresztiskolájában vagyon. És bármi szenvedései ez életnek nem hasonlíthatók a jövendő dicsőséghez, melly bennünk ki fog nyilatkoztatni.

Ezt tapasztalta szent Jakab apostal is, ezt tapasztalták annak apostaltársai is, ezt fogjuk mi is tapasztalni, ha vitézűl harczo-

lunk, pályafutásunkat jól bevégezzük, és a hitben állhatatosan megmaradunk.

Dicsőség királya! te tudod meddig és mennyire ürítgettem én idáig a világ kinálkozó poharát. Hányszor megsemmisíthettél volna te ezért engem, de a te végtelen irgalmad mind maig kimondhatlan türelemmel türt engem, mert hiszen te nem kivánod a bünös halálát, hanem megvárod, hogy magába szálljon és örök élete legyen. Nyujtsd azért nekem poharadat, mint azt szent Jakab apostalnak nyujtottad, töltsd meg azt tetszésed szerint, és habár köserű is az a gyarló embernek, de a te malasztod, a te szereteted, a te leheleted megédesíti azt. Igen, én a kereszt poharához akarok nyúlni és az úr nevét kivánom dicsőíteni. — Csak neked Jezusom! neked ohajtok ezután élni, és a te kedvedért kész vagyok mindenről lemondani, a mi nem szent, nem mennyei, nem örökös, mert csak igy remélem, hogy a te poharadat fenekig kiürítvén fogok valaha veled a te atyád országában együtt uralkodni. Mast rajtatok a sor: mellyik pohárhoz nyultok? — a világ poharához-e? vagy inkább, mint én ezt tőletek előre örvendezve várom: az úr poharához? — Amen.

Szent István I-ső magyar király napján.

A katholika hit.

(Pinkafő 1841.)

Mert mondom nektek, mindennek, a kinek vagyon adatik, attól pedig, a kinek nincsen, az is elvetetik, a mije vagyon.

(Luk. XIX, 26.)

A mai ünnep magyarország minden szülöttére nézve fontos és magasztos nap, mert ez minket magyarokat az Isten legnagyobb jótéteményére emlékeztet, mellyet a katholika anyaszentegyházba beavattatásunk által nyertünk. Géjzát, a magyarok negyedik fejdelmi vezérét azon beszélgetések, mellyeket a keresztény foglyokkal váltogatott, nagy tisztelettel tölték el a katholika religio iránt. Azon keresztény térítők, kik a még akkor pogány vallású magyar-

honba megérkezének, benne ezen üdvös benyomást nem csak megerősítették, hanem őt meg is győzték azon hit isteni eredetéről, mellynek tanításait ő olly szépeknek és észszerűeknek találta. Eltökélé ennek következtében magát Sárolta feleségével és több főrendű magyar urakkal együtt a szent keresztség fölvételére, és iparkodott a nemes ugyan, de még akkor pogány magyar nemzetet is a keresztény hitnek megnyerni. — Azonban valamint az ős hajdan régi korában az isteni bölcseség ugy intézkedett, hogy nem Dávid az Isten szive szerinti férfiú, hanem Salamon épitene az urnak templomot: úgy a magyar nemzetet is nem Gejza, hanem ennek fia István által akarta a keresztény hitre téríteni. Az apostali férfiúl kitűzött Istvánt anyai méhében hordozó jámbor Sároltának álmában megjelenék szent István első vértanú, és tudtára adta, hogy a férjétől Gejzától megkezdett térítői nagy munkát azon gyermek, kit szive alatt hordoza, fogná bevégezni, és általa fogná a pogány magyarokat az egyedül üdvezítő keresztény hitre áttéríteni. Valóban úgy is történt. István 969-ben Esztergamban született, szent Ádálberttől megkereszteltetett, és atyjának Géjzának halála után 999-ben az országlást átvette. Megkezdett kormányzásának első fő gondja lőn, pogány népe közt a katholika hit mennyei világosságát elterjeszteni. E czélra buzgó hithirdető térítőket hivott meg az országba, azokat gyakran személyesen kisérte, népét pedig komolyan intette, hogy a katholikus üdvigének lelki szemeit megnyítaná. — Az Isten meg is áldá buzgó fáradalmait, és miután a hitnek néhány hatalmasb elleneit legyőzte, az országban tiz püspökséget egy érsekséggel, mellynek székhelye Esztergam vala, alapitott, és ez által az utat népének megtérésére elkészítette. — De a szent István apostali király buzgósága által magyar hazánkba behozott katholika religio, melly már nyolcz századokon túl honunkban az egyedül uralkodó vala — azon katholika religio, melly egyedül képes a mi értelmünket az igazság tiszta és csalhatatlan világával megvilágositani, melly az embert ezer meg ezer tévelyek ellen egyedül képes megóvni, mai napon országunkban nagyon megvettetik, és inkább becsméreltetik, mint becsültetik. Minthogy pedig minden lelkipásztornak szent kötelessége ezen katholika religiot a gondjára bizott hivei szivében fentartani és megerősíteni: azért én is ma ezen tartozásomnak eleget akarok tenni. Állításom tehát a következő szent igazság: a szent

István király által honunkban megalapított katholika hit nekünk legmagasztosabb igazságokat nyilatkoztat ki; és ez beszédem első része; — továbbá a szent István király által honunkban megalapított hit minket az erény gyakorlatában megerősít; és ez beszédem második része. Mi szeretett hiveim! szerencsétlen s a katholika religiot keményen fenyegető időkorban élünk, azért a pásztornak ébren kell gondoskodnia, hogy gondjára bizott juhait a hitetlenség mételyétől megóvja, halljátok tehát lelki pásztortok igéit áhítatos figyelemmel.

Nem a mi korunknak annyira magasztalt emberi esze, hanem egyedül a katholika hit nyilatkoztatja ki nekünk a legmagasztosabb és legfontosabb igazságokat. Ha például az égen tündöklő fölséges napot, holdat és számtalan csillagokat szemügyre veszem, és önmagamtól kérdem: miért léteznek ezen töméntelen csillagok és világító égi testek? Csak egyedül a mi földünkért teremtvék-e azok? vagy talán földünk alkottatott-e azokért? megmaradnak-e ezen égi testek mindörökre? vagy talán valaha elérik végöket? — Hasztalan kérdem és gyötröm én ezek fölött gyönge elmémet, gyarló emberi eszemet, mert ez engem a homály hinárából el annyira ki nem vezet, hogy inkább ezer meg ezer kétség és bizonytalanság örvényébe mélyebben elmerít.

Ha szemeimet a földön körűlhordozom, az ezerféle állatok közt emberekre találok, kiket az ész minden más teremtmények fölé emel. A földkerekség tágos térén birodalmakat, királyságokat, köztársaságokat emelkedni, nagyra növekedni, és azután ismét összeomlani s elenyészni látok. Szemlélek népeket, kik a durva vadságból a művészetek és tudományok legvirágzóbb fokára fölvergődnek: de látok sok ollyan nemzeteket is, kik a müvészetek és tudományok legmagasabb tetőpontjáról a legdurvább vadságba és legnagyobb erkölcstelenségbe visszaesnek. Itt az egyik országban a legrendkivüliebb események történnek, amott a másikban uj meg uj forradalmak váltják fel egymást. Ha mindezek fölött eszemet kérdőre veszem: valljon miért változnak e világban olly viszszásan az események? erre a gyarló, a tehetetlen nem tudja, mit feleljen.

Ha pedig az embert veszem vizsga szem alá: eszem benne egy kimeríthetetlen titkot tart elömbe. Az ő művészi alakja, fölsé-

ges alkata, nemes állása, egész termete, járása, mozgása álmélkodásra gerjeszt. És ugyan ezen ember, ezen nemes teremtmény más szempontból tekintve — az ő személyében mindazt egyesíti, a mi az állatban utálatos. Hogyan is egyezhet meg az erény iránti szeretet és ennek bámulása azon hatalmas hajlammal, mellyel az ember a gonoszhoz, a bünhöz vonzódik? felelj erre, ha tudsz, emberi ész a hit világa nélkül.

És millyen az embernek életpályája e földön? Itt ezeket inséggel látom küzdeni, mig mások fölösleges vagyonban dúskáskodnak; itt a bünt megtiszteltetve, amott az erényt megvettetve találom; mindenfelé, akárhová tekintek, számtalan igazságtalan gonoszságokat szemlélek, mellyek büntetés nélkül elkövettetnek; tapasztalom, miként az emberek egymást az oktalan állatok és fene vadak módjára, ütik, verik, mardossák, marczangolják és öldözik. — Szólj itt emberi ész a hit világa nélkül, és fejtsd meg: hogyan egyezhet meg mind ez az Isten bölcs, igazságos és szeretetteljes kormányával?

De ha a katholika hit mennyei fáklyáját megragadom: ennek világító lángja mellett minden bizonytalanság és kétely elenyészik. Ugyan is a katholika hit velem egy bölcs, és minden fölött jó Istent ismertet meg, ki itt a nap alatt nyavalyákat, drágaságot, éhséget, nyugtalankodásokat és forradalmakat, mint változatlan igazságának müveit támadni enged; a katholika hit velem egy igazságos Istent ismertet meg, ki soha semmit büntetlenül nem hágy, sőt gyakran a gyermekeket az ő atyáik büneiért, mellyeket ők saját magokéival szaporítottak, meglátogatja; a katholika hit megtanit, hogy az Isten bölcsesége a népek legnagyobb átalánosan elterjedt rendetlenségeit is az ő legbölcsebb czéljainak elérésére fordítja; a katholika hit megtanít, hogy épen az itt büntetlenül maradt gonoszság és jutalom nélkül hagyott erény a lélek halhatatlanságának legbizonyosabb biztosítéka, a jövendő életnek legerősebb támoka, melly maga egyetlen elég hatalmas a bün szolgáját a gonosztól visszatartani, és az erény gyakorlására birni.

A katholika hit megtanít, hogy az első ember ugyan alkotója kezéből igaz és szent állapotban jött ki, de ki a törvénynek szabad akaratú megszegése által a paradicsomban eredeti szépségét, ártatlanságát és szentségét elvesztette, bünös, megromlott s önmagához hasonló magzatokat nemzett; — de a szerencsétlen

utálatosságnak imez aggasztó állapota az Isten fiának, Jezus Krisztusnak megtestesülése által olly tiszteletre emeltetett, melly a mi törzsatyánk Ádám szomorú estét messze nagyon fölülhaladja. A katholika hit engem egy magától Krisztustól alapított anyaszentegyházhoz vezet, hol én a szentségekben a legdrágább kegyforrásokat feltalálom, mellyek, ha azokat híven és kellő módon használom, nekem az örök boldogságot kétségtelenül biztosítják.

És ezen üdvös katholika hit az ő alapíttatásának első hajnalától fogva egyszernél többször a legkülönbözőbb megtámadások olvasztó tűzpróbáján ment keresztül. Névszerint legelőször is a farizéusok és irástudók tűzpróbáján, azután az álapostalok tűzpróbáján, mégis a legiszonyúabb zsarnokok tűzpróbáján, kik három századon át dühöngtek ellene, továbbá a legélesb és fortélyosb eszű eretnekek tűzpróbáján; ma pedig az úgy nevezett világosság barátinak, a kölcsönkönyvtároknak, az ujdivatú bölcsészeknek, a magasztalt erőslelkűeknek tűzpróbáján, a legféktelenebb sajtók, a gyökeres ujítók, és a katholikus név más ezer meg ezer ellenségeinek tűzpróbáján vitetik keresztül. De mind ezen olvasztó tűzes kemenczékből, mind ezen tűzpróbákból a katholika hitnek mennyei igazsága mindig tisztábban és derültebben emelkedett ki, és nem kételkedhetünk, hogy a jelenkor keresztelt, de nem keresztény pogányai hitetlenségének kisérteteiből is győzedelmesen fog uj virágzásnak indúlni. Igen, minél többször és minél gyakrabban vizsgáljuk őszinte s az előítéletektől elfogulatlan sziv- és lélekkel a katholika religio igazságait: annál inkább kényszerűlünk azok szépségén, szentségén és erején álmélkodni; mert a katholika hit nekünk nem csak a legmagasztosabb, és a tehetetlen puszta észtől soha föl nem érhető igazságokat nyilatkoztatja ki, hanem ő még meg is erősít minket a legnehezebb és gyarló természetünkkel legmegütközőbb erények gyakorlására.

Képzeljetek magatoknak Szeretteim! egy embert, ki testében mindent szenved, mi csak érzékenységének fájdalmára lehet, ki lelkében mindent szenved, mi csak szivét, és lelkismeretét szorongathatja, gyötörheti, kinozhatja. Mast fordúljatok az igy szenvedőhez, és kérdezzétek meg öt, valljon mit mond neki a magára hagyott gyönge ész bajainak enyhítő vigasztalására? ha talán azt mondaná: türnöd kell; úgy de erre a balvégzetű kell-re a magára hagyott puszta ész is méltán tovább okoskodnék: mi örömét

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 399 von 618

találhatja abban a mindenható Isten, ha én igy szenvedek és kinoztatom? Miért bánik ő velem ugy, mintha legnagyobb ellensége volnék? valljon milly tiszteletet és dicsőséget arat ő az én szenvedésemből? Ha ember embertársán bosszút áll, ez legalább a vett bosszúban gyönyörködhetik: de mi vagyok én könnyű száraz falevél a mindenhatóhoz képest, ki engem egy leheletével megsemmisíthet? Mind ezen okoskodások, kérdezősködések, fürkészések a legjózanabb eszű embert sem képesek megvigasztalni, sőt inkább átkozódásra, Istenkáromlásra és kétségbe-esésre késztetik annyira, hogy végre erőszakos halállal vet véget életének, a mint ezt jelenkorunk hittelen napjaiban többször szomorúan tapasztaljuk.

De ha én az én bármilly szomorú, bármilly fájdalmas és nyomorú helyzetemet a katholika hit mennyei fényű fáklyájánál tekintem: ezen áldott mennyei magzat, ezen egyedül üdvezítő hit az élet minden körülményeiben a legédesb, legkellemesb és leghathatósb vigasztalással kinál meg. Ugyanis az áldott katholika hit nekem azt mondja: az Isten engem szenvedni hagy, mert bünös törzsatyámnak bünös fia, és magam is bünszolga vagyok; a katholika hit nekem azt mondja: az Isten engem látogatásaival fenyit és fedd, szinte mint a jó atya fiát, kit kedvel, megveri, és feddi, hogy örökségét meg őrizze; a katholika hit nekem azt mondja: Isten engem azért hagy szenvedni, hogy nyomoraim által a bün sötét országától elvonjon, és az örök élet világosságára vezéreljen, mert a szenvedések tűzpróbája megtisztítja az én szivemet, és tiszta lelkemre üdvezítőm szent képét nyomja; a katholika hit nekem azt mondja: ha én a jelenben szenvedek, a jövőben Krisztus dicsőségében részt veszek; a katholika hit nekem azt mondja: ha én a zugolódásra, türetlenkedésre ingerlő kisérteteket az ő malasztjainak bő forrásai mellett legyőzöm a jelenben, valaha dicsőségesen megkoronáztatom a jövőben. Mind ezen vigasztalatos igazságok pedig, mellyekre engem csak egyedül a katholika hit oktat, lelkemnek e siralom völgyében isteni balzsamúl szolgálnak, mellyek szivemet minden helyzetemben bátorítva erősítik, és lelkemet leghathatósb vigasztalással eltöltik.

Igaz ugyan, hogy a katholika hit az én beteg nyavalygó testemet ép egészségessé nem varázsolja: de gyönge csüggeteg lelkemet vidámítja, erőtlen lankadt szivemet bátorítja, biztosítván, hogy ha lelkemnek nyomorú porhüvelye összeomlik, Istennél én

ollyan örök lakot nyerendek, mellyet nem emberi kezek építettek. Igaz ugyan, hogy a katholika hit azon javakat, azon vagyonomat nekem vissza nem adja, mellyeket tőlem az emberek igaztalansága elrabolt: de ezek helyett nekem ollyan kincseket nyujt, mellyeket az árviz el nem sodorhat, a tűz föl nem emészthet, semmi ellenség el nem rabolhat. Igaz ugyan, hogy a katholika hit jóhirű nevemet, becsületemet, mellyektől engem a rágalmas nyelvek vagy hirlapok megfosztanak, vissza nem teremti: de nekem azon vigasztaló biztosítékot nyujtja, miszerint én boldog vagyok, ha engem a világ rágalmaz, mert ezért nagy leszen az én jutalmam mennyben. Igaz ugyan, hogy a katholika hit engem meg nem szabadít a kisértetektől, mellyeket ellenem az incselkedő pokol, az álgyönyöreivel kinálkozó világ, és féktelen indúlataiban hullámzó testiség támaszt: de a katholika hit boldognak hirdeti azt, *ki* a kisértő tűzpróbákat állhatatosan kiállja, mert annak számára el van téve az élet koronája, mellyet a hatalmas és hű Isten a vitézkedőknek, ha diadalmasan harczolnak, igért, mellyet a győztesek annál biztosabban várhatnak, mert irva vagyon, hogy Isten senkit erején felül megkisértetni nem hagy. Röviden: bármi sors, vagy állapot érje sokféleképen lázas korunkban a katholikus kereszténytt: szent hite őt mindenkor megfogja épen úgy vigasztalni, mint megvigasztalta hajdan szent István királyt, kinek szinte sokféle akadályokkal kelle találkoznia a katholika szent hitnek országába telepítésénél, és ő mindazokon ezen üdvös hit malasztjainak együttmunkálásával győzedelmesen diadalmaskodott. *Mert* hasztalan, — az egyedül üdvezítő katholika hiten kivül nincs tartós, nincs biztos, nincs állandó vigasztalás.

Azért kérlek, és ujolag esdve kérlek titeket szeretett hiveim! maradjatok meg híven azon katholika hitben, mellyre a szent keresztségben esküdtetek, és el ne tántorítson titeket ime hitüres korunknak üdvtelen merevültsége, közönyössége. Gondoljátok meg a földi élet rövidségét. Fontoljátok meg a soha véget nem érő örökséget. Emlékezzetek Krisztus igéjére: mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, lelkének pedig kárát vallja. Fontoljátok meg a katholika religio igazságait, mellyek még akkor is szentül fenmaradnak, ha itt e világon minden felfordúlna, mert ég és föld összeomolhatnak, de a katholika hit igéi soha el nem mulhatnak. Oh tehát milly dicső jutalmat kelle

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 401 von 618

szent Istvánnak vennie azért, hogy népét a pogányság sötétségéből a katholika hit világosságára vezette! Mennyi hálás köszönet, mennyi hálafohász emelkedett már föl hozzá ezer meg ezer szivekből nem csak hazánk főrendeinek s nemeseinek kastélyaiból, hanem a földmivelő pórnép lakaiból is, hogy Isten kegyelméből velök megismertette azon mindenhatót, ki az ő fiát Jezus Krisztust az emberek üdveért elküldötte? És milly dicső leend a ti jutalmatok is, ha a szent Király apostalkodása után Isten ajándékából rátok szállott katholika hitben a kisértetek nehéz próbái közt is állhatatosan megmaradtok? —

Te alapítója és bevégzője a mi katholika szent hitünknek, Jezus Krisztus! hozd, kérünk közünkbe azon boldog időket, mellyekben országunk főrendei, nemesei és polgárai buzgó hitök gazdag gyümölcseinek a szent hajdankorban örvendezhettél. Ihol még ma is nem csak hazánk tágas négy folyamai közt, hanem e kisded plébániánk körében is találtatnak hiveid, kik téged e hitehagyott hidegkorban is lélekben és igazságban imádnak; kik gyarlóságuk mindennapi büneit és hibáit a te drágalátos szent véredben lemossák. Ezen mindeneken diadalmaskodó hitre, a te drága szent véredre, a te mindenható: — consummatum est — bevégeztetett — én legyőztem a világot, — ezen mindenható igédre kérlek én téged, maradj velünk, és ne engedj minket a pogány sötétségbe visszaesni, mellyből minket a te apostali szolgád szent István király által őseldődeink és atyáinkban az üdvige mennyei világosságára hoztál. Bocsásd ránk szent haragod sulyos csapásait, nyavalyákban, epemirigyben és más nyomorokban, hiszen ezeket mi mind megérdemlettük büneink által; vagy feddj és fenyíts minket, mint atya az ő gyermekeit fedni, s fenyíteni szokta: csak az egyedül üdvezitő katholika hit mennyei fályáját ki ne oltsd szíveinkből, mert csak egyedül ez képes minket mindazon viszontagságokban, mellyek ránk mérvék, vagy még ezután ránk következni fognak, igazán megvigasztalni. Szent István! Magyarország védnöke! könyörögj értünk a te országod szülötteiért, hogy mi imez a katholika hitre nézve olly veszedelmes időszakban hitünkben állhatatosan megmaradjunk, és valaha veled együtt dicsőíthessük Jezus Krisztust, az urak urát, királyok királyát, ki a mi őseldődeinket a pogányság homályából a katholika hit igaz világosságára hozta. Azé legyen a dicséret és dicsőség mast, és mind örökön örökké. Amen.

Ugyan arra.

Buzogj a hitetlenség és erkölcstelenség ellen szent István példájára.

(Pinkafő 1838.)

Te jó és hív szolga, mivelhogy kevésben hív valál, sokat bizok reád, menj urad örömébe.

(Máté XXV, 23.)

Szent István király emlékének Magyarország minden szülötte előtt szentnek és fontosnak kell lennie, mert ez minket egy apostali férfiúra, és lelkiatyára emlékeztet, ki őseldődeinket, kik pogányok lévén, bálványokat imádának, Jezus Krisztusban ujjá szülte, és az egyedül üdvezítő hit ismeretére vezette. Háború, zsákmányolás és gyilkolás valának ama gyalázatos szennyfoltok, utálatos büngonoszságok, mellyek a mi őseleinket minden szomszéd népeknél rettenetesekké, utálatosakká tevék. E szilaj vad gonoszságokat kiirtani, Jezus Krisztus religiójának szende erényeit a zordon magyarok kemény szivébe oltani, szent Istvánnak fáradhatatlan törekvése volt; és a mindenható Isten az ő apostali munkáját annyira megáldá, hogy negyvenegy év múlva, melly idő alatt ő a kormány pálczáját vitte, egész országát az üdvige mennyei világától elárasztva örömmel látta. Igazság és erény hirtelen elterjedének, a büntények közutálatot gerjesztének, és senki ezentúl előbbi szemtelen vakmerőségével föllépni nem bátorkodott. Az istenesség és jámborság annyira köztiszteletben állott, hogy az istentelenek legalább is az erkölcs szinébe öltözködni kényszerűlének. Ennyit volt egyetlenegy szent király képes eszközölni! Ma az én kedves hazámban fájdalom! minden egészen más szinben mutatkozik! A hit hajdani buzgalma kihült, az erkölcs iránti tisztelet napról napra inkább fogy, a gonoszság nem csak vissza nem borzad a világosságtól, hanem inkább fölötte gyakran serkentésre és védelemre talál. A religio nem csak megvettetik, hanem meg is támadtatik és kigúnyoltatik, az erény tisztelői s követőinek száma folyvást kevesebbre apad, sőt, mi még szomorítóbb, e kevesen is egyre lomhábbakká s félékenyebbekké lesznek, az istentelenség szarva pedig nőttön nő, mig végre a gonoszak eléggé tulbátorodnak minden

gáton keresztűl törni, és minden isteni s emberi törvényt, minden igazságot és kötelességet kigúnyolni. Valóban fájdalom! illy komolyan szomorú időkre jutottunk mi! De hát mittevők legyünk? Ha szent István méltó tisztelőiűl akarunk tartatni, kövessük az ő példáját, és valamint ő, ugy mi is egy részről szivből szánakodjunk az eltévedteken s megvakitottakon: de más részről a berohanó hitetlenség és erkölcstelenség ellen tanítás, példa és imádság által buzogjunk. E két fontos igazságot szándékom ma közelebb szivetekre kötni. Azt mondom tehát: szánakodjatok és sajnálkodjatok szent István példája szerint a mai hitetlen és erkölcstelen keresztényeken, az első részben; — buzogjatok szent Istvánként a mai hitetlenek és erkölcstelenek ellen, a második részben.

Lehetetlen, hogy akárki igaz magyar és szent István első királyunk őszinte tisztelő s követője egykedvűleg közönyös lehessen, midőn látja, hogy azon religio, mellyet a jámbor király olly kimondhatlan fáradsággal hazánkban megalapított, megvettetik, s helyette a hitetlenség, erkölcstelenség és gonoszság terjesztetik. Valamint tudniillik a szent király a pogányság homályának hálójától befont magyarjai fölött sajnálkodva szánakodott: ugy a mai keresztény magyar is ama keresztelt pogányok fölött, kik polgártársai közt itt is, amott is fel-feltünedeznek, szánalommal telik el; mert tudja, hogy minél inkább növekszik és terjed a gonoszság, annál inkább közelit és keményebb leszen az Isten büntető ítélete. Ő tudja, hogy a bün az emberek és nemzetek romlása; ő tudja, hogy, ha a hit, jámborság és erkölcs valamelly nemzettől bucsut vesz, ezekkel a polgárok boldogsága, és az Istennek áldása is elköltözik; ő tudja, hogy Isten az igazságos, a megvetett Krisztus minden illy Istent feledő néppel előbb utóbb megérezteti, milly nyomor szokta érni azt, ki az ő urát Istenét megveti.

Ugy vagyon, teljes lehetetlen, hogy szerencse és áldás kisérje azon népet, mellynek kebelében a hitetlenség, bujakéj, az igaztalanság és az előljárók iránti engedetlenség, mint a társas élet ugyanannyi öldöklő mirigyei, elhatalmaznak; hol az istenfélő jámborok parányi száma is növekedés helyett fogyton fogy és kevesbedik; hol az isteni és emberi törvények tekintélyöktől megfosztva megvettetnek, és az Istennek bármilly nyomatékos felhivásai a megtérésre meg nem hallgattatnak, hanem inkább minden,

maga a legszentebb is gúnynyá és tréfává aljasúlt; hol a keresztség szentsége által világosság fiaivá és keresztényekké lettek is vakmerően, és pokolbeli elbizakodással fellázzadnak az ellen, ki őket minden pillanatban azon porrá zuzhatja, mellyből eleve teremtette.

Illy körülmények közt még az sem szükséges, hogy az Isten rendkivűli csudákat tegyen, és példaúl döghalált, háborút vagy éhséget küldjön az illyen népre; elég, ha őt, mint korunkban tenni látszik, saját vakságára és gonoszságára hagyja; mert ez esetre kétség kivűl befog következni, mit Izsáiás próféta az úr Szentlelke sugallatából előre megjövendelt. Halljátok Szeretteim! ezen borzasztó kinyilatkoztatást, mert ez titeket is illet. Ha az Isten, ugymond a próféta, valamelly népet tulajdon vakságára és gonoszságára hagy, akkor öldökléseket viszen végbez egyik a másikon, és mindegyik az ő embertársán, a fiatalabb kevélyen feltámad az öregebb ellen, és a becstelen a becsületes ellen. Ha a bünösök, igy folytatja tovább a próféta, egymás között szövetséget kötnek az igaztalanság elkövetésére, ha ők a világosságot sötétségnek, a sötétséget világosságnak, a jót rosznak, a roszat jónak elnevezik, akkor az özvegyek ezen emberek zsákmányaivá, és az árvák ragadmányaivá lesznek; jaj akkor illyen nemzetnek, mert ők mindnyájan házasságtörők, és egy istentelen csoport. Óvakodjék akkor mindenki barátjától, és még tulajdon testvérének se higyen, mert egyik testvér a másikat letapodja, és a jó barát barátját elárúlja. Ők igazat soha nem szólnak, hanem csak azon törik fejöket, mimódon csalják meg egymást, és egyedül a fölött szomorkodnak, hahogy egyik a másikánál gonoszabbat cselekedni nem tud. Ihol a büntetés, mellyel Isten ollyan népeket fenyeget, kik az Istentől és erkölcsösségtől elpártoltak! és ki az, ki a prófétának ime borzasztó leirásában a mi szegénylelkű szomorú korunkra ne ismerne?

Ha már jelenkorunk hitetlenségének és erkölcstelenségének naponként terjedő nyomorát látjuk: mellyik jó kereszténynek szive ne indúlna meg részvevő szánalomra? Ki ne szomorodnék el azon sors előlátására, melly illy elfajúlt népre vár? Mitől nem kell itt

rettegniök a több gyermekkel megáldott szüléknek? valljon megfogják-e ezek magokat őrizhetni az erkölcsi közromlottság közepette? — Erre rendkivűli állhatatosság kivántatik: s valljon fogják-e ők imez állhatatosságot birni? Nem engedik-e, magokat, mint fájdalom! mindennap látjuk, az áradástól elsodortatni, s nem fognak-e örökre elveszni? És milly sor vár reájok az örökkévalóságban? — Oh! ez komoly kérdés, mellyre a keresztény szülék napjainkban alig gondolhatnak a nélkül, hogy magok szinte, mint gyermekeik s unokáik miatt el ne komorodjanak. Valóban van okuk boldogoknak hirdetni mind azokat, kiknek gyermekei nincsenek, bárha azok az Istennek igen dicső ajándékai. Nincs, nem lehet helyesebb és alaposabb ok az elkomorodásra, mint az emberi szivnek és erkölcsöknek átalános elvadúlása. Azonban a szomorúság és panaszszal nem menünk sokra, vagy épen semmit sem érünk el: szükséges azért erélyesen föllépnünk, és a hitetlenség s erkölcstelenség ellen, nekünk is hathatósan, mint szent István király buzgott, buzognunk.

Szent István buzgalma főleg három tárgyban tünt ki, ugymint: a tanítás, példa és imádságban. 1. Ő az országba jámbor és tudós szerzeteseket hívott meg, kiknek feladata volt pogány népét Jezus Krisztus ismeretére oktatni; továbbá püspökségeket, kolostorokat, és templomokat állított, mellyekben az Isten igéje buzgón hirdettetett.

2. Példa. Ő maga is hithirdetői hivatalra szentelte magát, a hittéritőket országában mindenfelé kisérte, és a népet királyi szavával hathatósan intette, buzdította, hogy szemeit a hit világának nyítaná meg. Istvánból minden keresztény erény, mint tükörből kivilágítva tündöklött; nevezetesen: az ő ájtatossága és imádsági buzgalma, mellyben többször éjeket virasztva tölte; igazság szeretete, mert ő hozzá rend és állapoti különbség nélkül akárki szabadon közelíthetett; főleg örömest meghallgatá a szegényeket, tudván, hogy ezek könnyebben és gyakrabban le szoktak nyomatni; az ő adakozása mindenféle szent és jótékony czélokra, az özvegyeknek, árváknak és ügyefogyottaknak ápolására; az ő szeretete ellenségei iránt, mert még azoknak is kegyesen megbocsátott, kik élete után leselkedve, megakarták őt gyilkolni; az ő istenes elszántsága és Isten akaratára hagyatkozása, mert minden gyermekei atyai szivének érzékeny fájdalmára még életében elköltöztek az örök hazába.

3. Imádság. Mivel jól tudta István, hogy nem azé, ki vet, ültet és öntöz, hanem egyedűl Istené a dicsőség, ki a növekedést eszközli; mivel jól tudta István, hogy minden jó adomány onnan fölől a világosság atyjától imádság által származik: azért minden idejét, mellyet országlási foglalkozásain túl meggazdálkodott, az ájtatosság gyakorlására szentelte, Máriát különösen tisztelvén, kinek pártfogásába országát is felajánlá.

E három jeles eszköz által István a pogányság sötét föllegeit és a gonoszság ocsmány bűneit országától eltávolította, és a magyar nemzetből Krisztusnak uj választott királyi népet képzett. Ezen üdvös eszközök mindnyájunknak hatalmában állanak, és azokkal élvén, kétség kivül mi is fogjuk azok hathatósan üdvös eredményeit tapasztalni. A mi pedig nekem Istvánban legjobban tetszik, az, hogy a szent király az istenfélő hithirdetőkkel és más a szent keresztségben ujjá szült kereszténnyekkel egy jámbor társulatot alakított, és ezen istenfélők szép koszorújával egyesülve lépett föl a gonoszság és hitetlenség ellen. Ha valaha az istenes lelkek illyen társúlata szükséges volt, bizonyára a mi napjainkban az; mert ma a bűn fiai minden országban egybeszövetkeztek, hogy istentelen könyvek, ámító beszédek és vonzó példák által a vallásosságot és erkölcsösséget elnyomják: kik ellen, hogy szemtelen vakmerőségöket kellő gátok közé szoríthassuk, valóban nemcsak kivánatos, hanem szükséges is, hogy azon csekélyszámú istenfélők, kik Istennek a keresztségben tett fogadásukhoz hívek maradtak, minden országban, minden plébániában sőt minden községben egyesületekbe álljanak, s egyesült erővel és buzgalommal lépjenek fel a hanyatló vallási és erkölcsi szent érzelmek fölébresztésére. Mert miért terjed el ma olly sebten és olly messze tágosan a hitetlenség és erkölcstelenség? Miért bátor ma olly vakmerőn és daczosan szerepelni minden gonoszság? Miért vonz ma egyetlenegy istentelen roszlelkű iró száz másokat maga után? Azért mert azon csekély számú istenfélők is, kik léteznek, nem tartanak össze, nem szövetkeznek szorosabban egymással, hanem mindegyik közülök a maga külön kitűzött útján jár. Oh! az egyesült erő mindent, a megosztott erő pedig keveset is alig képes kivinni! Lennének csak a csekélyszámú istenfélők egy sziv és egy lélek egymás közt, nyilatkoztatnák csak ők ki mindenütt tartózkodás és szemé-

rem nélkül, mire okuk épen nincs, szent érzelmeiket: bizonyára nemes példájokkal sok elcsábítottat a romlás ösvényéről visszatérítenének, sőt az elveteműlt gonoszakat is, ha talán nem is jobbakká, de legalább óvatosabbakká és félékenyebbekké tennék; mert még a legelvetemedettebb, és legelfajúltabb gonosz sem képes titkos belsejében az igaz religiótól, és őszinte erénytől a tiszteletet megtagadni. Oh ha mi egyesült erővel és buzgalommal a jó ügynek csak azon szolgálatot tennők, mellyet az istentelenek összetartó összefogó erővel a gonosz ügynek tesznek, bizonyára nyert győzedelmünk lenne! Bizonyára ép szemeink mellett is vakoknak, ép füleink mellett is siketeknek kellene lennünk, ha legkevesebbé is kétkedni tudnánk a fölött, mennyire szükséges a mi korunkban egyátalán a jámborok és istenfélők buzgó erőködése a religio és erkölcsösség javára.

Ébredjetek tehát föl katholikusok! a lomhaság mámoros álmából, egyesűljetek mindnyájan ti a régi őshitnek és jámborságnak csekély maradványi! és emeljétek föl sziveiteket ájtatos imádságban az irgalmasság atyjához, hogy szent hitetökben hajótörést ne szenvedjetek.

Te pedig szent István! jöjj szószólásod által segedelmünkre ime nehéz korunkban, midőn a pokolbeli hatalmasságnak megengedtetett, azon katholika religio ellen, mellyre te a mi őseinket annyi sok fáradalommal térítetted, a legborzasztóbb viharokat támasztani. Könyörögj értünk, hogy mi annál erősebben és szorosabban ragaszkodjunk a mi anyánkhoz, a katholika anyaszentegyházhoz; minél szabadabban harsog a pokolbeli farkasnak ordítása egész Európában. Őrizd meg szivünkben azon élő, azon merő jó cselekedetekben ékes mennyei szent hitet, melly minket hazánk borús ege alatt megvilágosít és minden zivatar ellen megerősít, és melly halálunk órájában is a mi legbiztosabb vigasztalásunk leszen. Igy valaha mi is részesei leendünk ama dicső koronának, mellyel téged urunk Krisztus, a mi hitünk alapitója és bevégzője örökön örökre ékesít. Amen.

Ugyan arra.

Magyarország szent István király alatt és ma.

(Pinkafő 1850.)

Örülj hív szolgám! mivelhogy kevésben hív valál, ezután leszen hatalmad tiz városon.

(Luk. XIX, 17.)

Egyedül a Szentlélek, kitől minden jó adomány, következőleg az istenes gondolat is származik, sugallotta őseleinknek, hogy magyar hazánkban bizonyos ünnepet tűznének ki, melly minket ezen ország szülötteit ama jótéteményre örök időkön megemlékeztetne, mellyben szent István király apostali fáradozása által részesültünk; ki tudniillik még pogányságban s legundokabb bálványok imádásában élő őseldődeinket a legiszonyúabb homályból Jezus Krisztus üdvigéjének világosságára áttérítette. Sarolta volt az Istenben boldogúlt szent királynak kegyeletes anyja; kinek, midőn őt méhében hordozá, jelentékeny álma vala; megjelent tudniillik álmában szent István első vértanú, őt bizonyossá tevén, hogy a férje Géjza által megkezdett nagy munkát azon gyermek, kit anyai kebelében hordoza, fogná bevégzeni és népéből a pogányságot kiirtani, kinek is azért az ő keresztségében István nevet lenne adandó. Szent Ádálbert, ki prágai püspök vala, az Isten bölcs végzéséből Esztergamba jött és 977-ben a fejedelmi kisdedet megkeresztelte. Az istenes érzelmű szülék a kisded szivében az ur félelmének magvát idején elhintették, és a jámbor Theodatus szent Ádálberttel annak nevelésében együttmunkálkodva az országlás tudománya mellett a keresztény religiónak szent érzelmeit is élénken belé csepegtették. Az ifju királyfinak szive nem hasonlíta azon úthoz, mellyre a kereszténység magvai siker nélkül szóratának; sem ama sziklaföldhöz, vagy tövisekkel benőtt bokrokhoz, hol a jó mag megfojtatván, várt gyümölcsöt nem adna; hanem az ő hajlékony gyönge szive hasonlíta ama termékeny televényes földhöz, melly a várt áldáshozó reménynek százszoros gyümölcsével felelt meg. Mert szent István a rábizott talentommal híven sáfárkodott, és tudván saját tapasztalásából, mennyire áldásos gyümölcsöt terem az üdvige, vagy is milly drága kincs az emberi szivre nézve a Jezus

Krisztusban élő hit, azért semmi fáradságot nem kímélt, hogy a pogányságban még vadon élő alattvalóit a kereszténység világával megvilágosítaná. Midőn tehát atyja Géjza 977-ben boldog halállal az örökkévalóságba átszenderűle, a még csak husz éves István az ország igazgatását és kormányát átvevén, először is a szomszéd népekkel állandó békét kötött; azután pedig semmi czélszerű eszközt fölhasználni el nem mulasztott, melly által a bálványozást országából kiirtaná, és alattvalóit az üdvige ismeretére vezérelné. E nehéz munkát a jámbor szolga, kinek az ur, mivel kevésben hív vala, sokak fölött ada hatalmat, milly sikerrel teljesítette légyen, azonnal megfogjátok hallani; de egyuttal azt is szándékom előtökbe adni, hogyan becsülik a mai magyarok a kereszténység legdrágább ékszerét. Azért ma kedves magyar hazánkat irom le előttettek: millyen volt ez szent István király alatt? az első részben; hogyan használják a mai magyarok a kereszténység legdrágább kincsét? a második részben.

Őseink, pogányok lévén, a pogányság uralgó bűneiben és gonoszságaiban e jelen világ életmódja szerint tengődének, és a sötétség fejedelmének akarata szerint, melly a hitetlenség fiaiban munkálkodik, az örökkévalóságról mit sem aggódva élének. Rablási zsakmányvágy és gyilkolási szenvedély köztök napi renden uralkodott. Miután azonban a bűn köztök a mértéken túl elhatalmazott, beteljesedék rajtok az, mit szent Pál a rómaiakhoz ir vala, vagy is: a bün túlhatalmazását a kegyelem túláradása meghaladta. Azon úr, ki az ő irgalmában leggazdagabb, szent Istvánt választá, ki által a lelki halál árnyékában ülő népét a keresztény igazságnak világosság országába átültette. István külföldről jámbor áldozó papokat és szerzetes férfiakat hívott meg országába, kik mint szent térítők működésöket megkezdve Jezus Krisztus ismeretét terjesztgették, és a szilaj nép vad erkölcseit szelídítették, templomokat építettek, kolostorokat állítottak, és olly szent elszántsággal jártak el térítői hivatásukban, hogy némellyek közülök a vértanúi koronát is elnyerték.

István maga hittérítői és hirdetői hivatást teljesített, a térítő férfiakat országában gyakorta személyesen kisérte, és népét komolyan inté, hogy szemeit az igazságnak megnyitaná. Mind e mellett azonban az országnak több főrendű tekintélyes férfiai a

régi bálványimádáshoz konokúl ragaszkodtak, mert az üdvige erkölcsi tanítását szigorúnak találták, mellynek fegyverrel is ellene szegűltek: de István minden bizodalmát Istenben helyezve azokat nemcsak testiképen győzte le, hanem győzött azoknak a sátán hálójába befont, és fogva tartott lelkeiken is; nem csak egy érsekséget tiz püspökséggel alapított: hanem több régi épen olly ocsmány, mint balgatag szokásait a babonás népnek is megszüntette. Szigorú törvényeket hozott az Istenkáromlás, tolvajság, rablás, gyilkolás, házasságtörés és más förtelmes bűnök ellen. Az özvegyeket, árvákat es ügyefogyottakat különösen pártolta, magát nyilván ezek ápoló és védő atyjául nyilatkoztatván. Főképen pedig a házi szegényekre fordítá figyelmét, és hogy a titkos rejtekben sínlődőket könnyebben feltalálhassa, bement többször minden kiséret nélkül alacsony gunyhóikba, hol pénztárczáját többnyire kiürítette. — *Fölségi* udvarába a szabad bemenetelt senkitől meg nem tagadta; gazdagnak vagy szegénynek, förendű vagy alacson sorsúnak panaszát személyválogatás nélkül egyiránt meghallgatta, és mindenkinek az illető igazságot kiszolgáltatta. — Szigorú büntetést szabott a religio elleni kihágásokra, millyenek: a vasárnapok és ünnepek szentetlenítése, a házasságtörés, a lelkiatyák meghívásának elhanyagolása a betegeknél, melly törvényeket egész országában kihirdettetvén, azok megszegőit személy vagy rangbeli tekintet nélkül felakasztatta. Mivel pedig István bölcsen tudta, hogy a nagyok példája hatalmas vonzó erővel bir az alattvalókra, és azok kedélyére nézve: valamint ő maga az erények minden nemével előtündöklött, ugy az ország nagyaitól is hasonlót követelt. Az ő dicső erényeiről és csudáiról a történeti lapok bámulatosakat beszélnek; emberi gyarlóságának és gyarló vigyázatlanságának hibáit, melylyeket akarata ellen elkövetett, naponként törödelmezés által engesztelé ki, és illy módon jeles erényei ollyan fényt árasztának el, melly mindazokra, kik hozzá közelítének, csudálatosan hatott.

Mivel pedig mindazoknak, kik itt a nap alatt istenesen akarnak élni, földi pályájokon különféle üldözéseket kell szenvedniök: azért illy tűzpróba nélkül szent István sem szűkölködött. — Nemcsak konokúl makacs és hajtatlan nagyainak többszöri fellázadása ellen kényszerűlt országában harczolni; nemcsak minden reményétől, mellyet kedvelt gyermekeiben helyezett, fosztaték meg kora halálos nyavalyák által; nemcsak nagyreményű fiát, szent Imrét

ragadá el oldala mellől a halál akkor, midőn ez már az uralkodás terheiben királyi gondjait megosztó segélye, atyai támasza és egyetlen vigasztalása vala: hanem önmaga is három egész éven át különféle nehéz és fájdalmas nyavalyáktól meglátogattaték; a szent férfiú azonban a mindenhatónak mindezen fájdalmas kísérteteit tökéletesen az Isten akaratára hagyatkozva példátlan kitartással eltűrte. — Egész életének egyetlen, de nagy vigasztalása az vala, hogy a régi pogányságba elmerült Magyarhont Isten kegyelmével új keresztény országgá átalakította. A keresztény hit a megfeszitett nazárethi Jezusban a pogány magyarokat az egy igaz Istennek egy családjává, mellynek feje Jezus Krisztus vala, átváltoztatta. A keresztény hit ezen uj keresztény család tagjai közt az előbb féktelenül gyakorlott bujaképt fékezte, és a szent házasságot eredeti dicsőségébe visszaidézte. A keresztény hit a felvilágosúltak gyanánt feltűnni akaró kevélyeket az üdvige alázatos tanítványivá, a fenhéjázó nagyokat, kik gazdagságukban pöffeszkedve elbizakodának, az egyedül gazdag élő Istennek alázatos imádóivá, a kiengesztelhetlen indulatosakat, kik előbb emberi alakba rejtett tigrisek valának, Jezus Krisztusnak szelíd bárányaivá átképezte. — Mind ezeket szent István a keresztény hitnek országában megalapítása által eszközölte, és én bátran s nyilván merem állítani: hogy a melly keresztény népektől a szeretet, hűség, az élet tisztasága, az alázatosság és szelidség elköltözött, azoktól az élő hitnek üdvigéje bizonyára már előbb elszárnyalt, ha bár talán köztük a hit szájjal vallása még otthonos is; mert a hit, ugymond az apostal, szeretet által munkálkodik, a szeretet pedig gonoszt nem cselekszik.

Miután szent István az országlás terheit 41 évig viselte, érzé, hogy végórája mármár közeledik; azért a nemességet halálos ágya körül összegyüjté, ajánlván neki a keresztény erények buzgó gyakorlatát. Ujan megtért és szervezett országát pedig az ur anyjának, a boldogságos szűz Máriának védelmébe ajánlotta, ki iránt egész élete folytán különös tisztelettel viselteték; végre dicső életének 60-ik évében a szentségek ájtatos fölvétele után augustus hó 15-én 1038-ban az úrban elszenderült; a háládatos magyarok dicső szent királyuk kimulási napját, melly épen Máriának mennybe felvételére esett, elfelejthetetlenné teendők Nagyasszony napjának nevezték. István az ő halála után, mellynél többféle csuda történt,

45 év mulva IX-ik Benedek pápa által a szentek sorába iktattatott, kinek mennybe vonulása ünnepét mi magyarok évenként Augustus 20-án üljük. Igy élt, igy munkálkodott, igy halt meg István az első szent király a mi hazánkban. Kitünő adakozása miatt a szegények iránt, kikben ő Krisztust látá, jobb keze, melly mindig a balnak tudta nélkül nyitva állott, a porbaomladástól ép maradt, és még ma is országunk fővárosában Budán nyilvános nemzeti szent körmenet alatt ünnepélyesen szokott körülhordoztatni. Igy áldotta meg István Magyarországot a keresztény hit által. Lássuk már mast, hogyan becsülik utódai hazánkban ime legdrágább keresztény kincset.

Nagyon ujonczok és tapasztalatlanoknak kellene lennünk a világban, hahogy nem hallanók és nem tudnók, hogy nincs korunkban ország hol a hitetlenség ellen panaszok ne emeltetnének. De *miben* áll tehát tulajdonképen az a hitetlenség? abban, hogy a kereszténység tanításai nemcsak vakmerőn lenézetnek, hideg merevűltséggel megvettetnek, hanem végre egészen háttérbe szoríttatnak és elvettetnek; — ez ismét azért történik, mert Krisztus tanítása a korlátolt emberi elmének megfoghatatlan levén, a felfuvalkodott észnek visszatetszik; vagy mert az üdvigének szigorú erkölcsi szabályai az ember féktelen indulataival össze nem férnek; vagy mert divat és az ugynevezett művelt világ hangulatához tartozik semmit nem hinni; — és valljon mit szül a mai világnak ime hitetlensége, főleg a magokat művelt és felvilágosultaknak képzelő emberek közt? — A szivnek merevűlt érzéketlenségét minden isteni és istenes iránt, mert hiszen illy merevűlt hideg érzéketlenség nélkül mindazon isteni és istenes tárgyaknak, mellyek őseink előtt drágák és szentek valának, vakmerő félrevetését, és becsmérlését megfejteni lehetetlen. Innen ered:

1. Hogy ma már Jezus Krisztus nem ismertetik el az egy igaz Isten igaz egyszülött fiáúl, nem tartatik azon igaz Isten bárányának, ki elviszi a világ bűneit, hanem egyedül a régi bölcsek egyikének lenni állíttatik; innen ered, hogy ma a lélek halhatatlanságát a világ eleinte föl sem veszi, utóbb kétségbe vonja, azután róla megvetőleg nyilatkozik, elvégre kétségbe esvén egészen elveti. Bizonyára fölötte siralmas állapot, midőn fiatal ifjakat, kik alig rázták le lábaikról az iskolai port, a lélek halhatatlanságára nézve nyilvános társaságokban eleinte vállat vonítni látunk,

utóbb pedig általuk egy két alaptalan okoskodást ellene felhozatni, és végre annak kereken megtagadását tőlük hallani kényszerűlünk, azokat pedig, kik a lélek halhatatlanságát erős meggyőződéssel hiszik, és annak örök fenmaradásához híven ragaszkodnak, mint vak sötétenczeket, buta botorokat, mint gyáva pápáskodókat kinevettetni látjuk; elvégre a papokat, kik a lélek halhatatlanságát, az Isten itéletét, a mennyországot, vagy poklot hirdetik, mint a világi kormány zsoldos szolgáit gúnyoltatni halljuk, mintha ők az oktalan, tudatlan nép szájába halhatatlanságuk hirdetésével csak zablyát akarnának vetni, mellynél fogva azt az engedelmességben megtarthassák. Innen ered az, hogy a magokat felvilágosúltaknak képzelők a lélekismeret dörgő szózatát is, mellyet megnémítani nem képesek, mint bolondságot, vagy csalódást megvetik, vagy legfölebb, ha udvariasak kivánnak maradni, akkor a lélek furdalásait, a Szentléleknek ime drága sugalmait, májkeményedésnek vagy lépbajnak elkeresztelik, vagy ha épen udvariatlanok, nem tartózkodnak az egészet dajkáinktól elődadogott mesének, és a rosz nevelés agyrémének állítani, melly fölött a mai világ bölcsészei csak mosolyogni szoktak; — és ebben csak következetesen cselekesznek, mert a ki sem Krisztusban, sem a lélek halhatatlanságában nem hiszen: az bizonyosan a lelkismeret szózatában maga fölötti urat, kinek engedelmeskedjék, fegymesterét, kit tűrjön, vagy a poklot el nem ismeri, holott ezt illy lelkűlete mellett kikerűlhetni még sem fogja. Innen érthető:

2. Miért napjainkban az uzsora, a pénzszomj, fényüzés, öltözeti pompa, csalás, igaztalanság, a förtelem és házasságtörés, a mulandók mohó vadászata, a mértékletlenség az ételben és italban, a tivornyázás, tobzódás mindenfelé annyira elhatalmazottak; innen érthető, miért illyféle emberek évről évre alig hallgatják meg egyszer vagy kétszer az Isten igéje hirdetését, a szentségekhez nem járúlnak, mindent, mi a lélekre vonatkozik és önmegtagadásba kerűl, megvetve kigúnyolnak, mert ők istentelenek, elveteműlt gonoszak, és féktelenűl zabolátlanok. Ugyan is ha valaki előtt az üdvige, az örökkévalóság és a lelkismeret szava megszünt azon szent zabolya lenni, melly minket az örök romlástól, a végelveteműlési gonoszságtól visszatartson: valljon mi leszen képes az illy megátalkodott hitetleneket kötelezni, és féken tartani? Nemde azon lovat, melly hátáról a lovagot a zabolya és fékszárral együtt ledobta, és saját paj-

kosságának hagyatva ficzkándozik, féktelennek hivjuk: hasonlóképen ha az ember a religio szent fegyelmét elvetette, és rendetlen indulataitól ide s tova hányatva elragadtatik, hogyan nevezzük őt másként, hanem ha fegytelen, féktelen és istentelennek?

Nagy igazságtalanságot követnék azonban el, és hazám iránt nagyon szerénytelen lennék, ha a magokat műveltteknek kürtölők világában uralgó hitlenséget honunkban kivétel nélkül átalánosnak állítanám. Oh! hála Istennek! találtatnak még korunkban a műveltebb osztályúak közt is, annál inkább pedig a munkás nép sorában együgyű jámbor lelkek, kik szemeiket az ég felé irányozzák, mert érzik, hogy ők magasztosabb teremtmények az istállóban lakozó állatoknál; találtatnak még hívek, kik nem szégyenlik Jezus Krisztust lélekben és igazságban imádni, benne mint az Isten egyszülött fiában, és az ő szent üdvigéjében hinni, kik nem *pirúlnak* a lelkisméret szózatát, mint Isten szavát tisztelni, és ezen hitöket nyilván szájjal is megvallani; találtatnak még hivek, kik nem tartózkodnak a szentségek gyakrabbi fölvétele, az isteni szolgálaton többszöri megjelenés, és az Isten igéjének figyelmes meghallgatása által magokat a hittelen világ előtt is Jezus Krisztus alázatos imádóinak vallani, hogy igy Krisztus is valaha őket az ő mennyei atyja, és szent angyalainak színe előtt övéinek vallani kegyes legyen. Ugy vagyon, illyen választott hivek még mindig találtatnak, mert előbb megszünhetik egünkön az áldott nap földünket világítani, hogy sem a kereszténység, melly szilárd sziklára épült, a vallásosság leghidegebb korában is elenyészhetnék; és én azon nekem édesen kedves meggyőződésben élek, hogy köztetek is Szeretteim! vannak illy szent lelkületű hivek, kiket serkentő igéimmel szólíthatok: ki ne fáradjatok régi keresztény buzgalmatokban, maradjatok őseink jámborságához és a katholika religióhoz hivek, hogy ti azt, mint legdrágább kincset magzataitoknak áthagyományozhassátok; esküdjetek azért ma az igazság szent oltáránál uj hűséget az ó üdvigére, azon ős hitre, melly már szent István idejében az ó pogány magyarokból uj keresztény világot alkota. De mától kezdve egyszersmind azért is imádkozzatok, hogy a szántszándékos vakok és vakon hitetlenek megvilágosíttatván, belássák: hogy az örök üdvige, valamint hajdan győzött a véres üldözések és oktalan babonaság hatalmas korszakán, ugy a hitetlenség és megvettetés

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 415 von 618

korát is tul fogja élni; többire pedig bizodalmasan remélhetitek, hogy valaha ti is, mint István, hallani fogjátok a vigasztalás igéjét: jer hív, és jámbor szolga, mivel te e rövid élet pályáján hiv maradtál, menj be a te urad örömébe. Amen.

Sz. Bertalan apostal napján.

Bertalan testben nyuzatása, a kereszténynek lélekben sanyaríttatása.

(Hochneukirchen 1832.)

> És megviradván elöhivá tanitványit, és választa közülök tizenkettőt, kiket apostaloknak neveze.
>
> (Luk. VI, 13.)

Isteni megváltónk a mennyei tanító mester Jezus Krisztus a zsidó népet már másod évben tanítá az üdvösség utjára, és mennyei szent atyjának akaratára; már számtalan betegeket meggyógyított, és más csudákat tett vala, ugy hogy áttekinthetetlen népsokadalom tódula hozzá, tanitását hallgatandó; a betegek pedig vagy önként hozzá járulának, vagy ha járni nem tudtak, jólelkű emberek által oda hozatának, mert jó hire és jótékonysága messze távol azon tartományokban elterjedett vala. — Midőn egykor megint olly sok nép gyülekezett hozzá, hogy a sokaság miatt egymást az ő tanítása hallgatásában akadályoznák: a jó mester szivében megilletődve szánakodott, látván, miként a lelki eledel után sovárgó népsereg ide s tova barangola, mint a juhnyáj, mellynek pásztora nincsen. Azért szóla tanitványaihoz: az aratás ugyan bő, de a munkások kevesen vannak. Kérjétek azért az aratás urát, hogy küldjön munkásokat mezejére az aratáshoz. — Elhatározván pedig a nép üdvére uj tanítói intézetet állítani, azon nap szürkületén fölméne a közel hegyre, és az egész éjt mennyei atyjához folyamodó imádságban töltötte. Midőn hajnalra viradni kezde, számos tanítványiból, kik körötte egybegyülekezének, tizenkettőt választa, kiket apostalainak, vagy is küldötteinek s követeinek nevezett. Ezen uj apostalok neveit a mindenszentek litániájából tudjátok; kiket ő arra rendelt, hogy

mennybemenetele után az üdvigét az egész világon elterjesztenék; miért is monda nekik, mielőtt mennyei atyjához fölemelkednék: menjetek az egész világra, hirdessétek az üdvigét minden teremtménynek, megkeresztelvén őket az atyának, fiúnak és Szentlélek Istennek nevében, tanítván őket, megtartani mind azokat, miket parancsoltam. Az apostalok isteni mesterök parancsolatát hiven teljesítették, és azonfelül mindegyik közülök valami erényben kitünőleg jeleskedett. Igy Péter szóval és tettel nyilatkoztatott vallása, András a kereszt iránti szeretete, Jakab az öregbik a szenvedés pohara által tünt ki, mellyet ő apostaltársai közől első ürített ki. János szűztisztasága, Fülöp Isten látásának buzgó ohajtása, Máté Krisztusnak gyors követése által. Tamás Jezus Krisztusnak megdicsőített sebjeleihez folyamodása, Simon embertársai üdveért égő buzgalma, Tádé felebarátinak forró szeretete által. Mátyás a törvény pontos teljesítése, és végre Bertalan utálatos megnyuzatása által Jezus Krisztusért. Ezen apostal, ki a ti egyházatok védszentje, foglalatoskodtatja mai ájtatosságunkat. Ha ti annak igaz nevelt gyermekei akartok lenni, és hogy ő a ti foganatos védetök s szószólótok legyen: adott példáját követnetek kell. De hogyan kövessük őt? kérdezitek-e? — ime épen erre szándékom felelni: Bertalan meg hagyá magát Krisztusért testében nyuzatni, ezt beszédem első részében; — nekünk pedig lelkünkben kell magunkat sanyargatnunk, ha méltó követői akarunk lenni, ezt beszédem második részében halljátok figyelemmel.

A szent apostalok Krisztus mennybemenetele után még tizenkét évig tartózkodtak Juda országában, és isteni mesterök parancsolata szerint Jeruzsálemben, Számáriában és Juda országa egyéb részeiben hirdették az üdvigét. Még csak a boldogságos szűznek halála után széledének el a messze világra. Bertalan számára apostali munkálkodásúl India, és a vele határos tartományok valának kitűzve. Ő tehát keletnek indula. Hol a buzgó apostal azon népeknek, kik a bálványok imádásában elmerűlve valának, az egy élő Istent és kit ő küldött, a Jezus Krisztust hirdette, és nyilván kimondotta, hogy Krisztus az ő apostalainak megigérte, miszerint az ő nevében csudákat tenni fognak és az ördögöket kiüzendik. A mit pedig Bertalan szóval hirdetett, azt tettével is

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 417 von 618

beváltotta. Örményország népei Asztaroth nevű álisten templomában kigyót imádának, mellyből az ördög többször kikiszállonga; mellyhez Bertalan igy szóla: én neked Jezus Krisztus nevében parancsolom, hogy ezentul elnémúlj, és hallgass; mire a kigyó azonnal elnémúla, és e csudára Polimius király a vak pogányságból egész udvarával az üdvezítő keresztény hitre tért. Azonban a kigyóban elnémított ördög mast a bálvány papjait szállotta meg és Bertalan ellen azok szivébe a leghalálosabb mérget fuvallotta. A megtért Polimius királynak egy testvére vala, ki Asztiagesznek hivaték. Ez az igazság világosságának konokúl ellenszegűlt, kit is a bálvány szolgái a mi kedvelt apostalunk ellen fölbőszítének. Asztiágesz a nép kedvét megnyerendő a szent apostalt befogatván, a kínpadra kihuzatá, hol tagjai rettenetesen kipanyváztatának. De mivel az apostal ezen borzasztó kínok közt is csak Krisztust áldá és magasztalá, s a népnek folyvást Krisztust hirdeté: azért az iszonyú kegyetlen zsarnok a szent férfiúnak elevenen megnyuzatását parancsolta. Mire alacsony törzsököt hozván, erre Bertalant rávetve keményen lekötözték, és meg kezdék őt nyuzni, bőrét tetőtől fogva talpig lehuzván. De Bertalan ezen átkozott műtétel alatt sem adá türelmetlenség jelét, elannyira akarván szenvedésében Krisztushoz az ő mesteréhez hasonlítani. Sőt boldognak érzi magát, hogy teste alaktalanításával is méltó lőn Krisztus alakjába öltözködhetni, ki szinte a borzasztó ostoroztatás és lándzsaszurások által annyira megroncsoltaték és mintegy nyuzaték testében, hogy kilátszó oldalbordáit meg lehetett olvasni. Nincs festész, ki az ő képét pergámi hártyára hivebb színekkel lefesteni tudta volna, mint ő azt saját vérével tulajdon bőrére lenyomta. Bizonyára valóságos ecce homo! ihol az ember! képe vala.

Mit mondatok e rettenetes kínokhoz, ti szerencsétlenek! kiknek egy kis keresztke is nagy gerenda gyanánt tünik föl? ti, kiket a legkisebb baj is rimánkodásra, jajgatásra, sivásrivásra indít? ti, kiket minden szerencsétlenség azonnal kétségbe ejt? vagy kik a legcsekélyebb tűszurás miatt kereszténytelen átkozódásra fakadtok? Oh Szeretteim! nem ez az út, melly minket mennyekbe vezet. Nekünk lélekben az apostalokat kell követnünk, és vagy magunkat sanyargatnunk, vagy mások által sanyargattatnunk, ha szent Bertalan dicsőségében részesek lenni ohajtunk. Ugy de

mi módon történhetik ez? kérdik némellyek, miről a második részben.

Lássátok Szeretteim! mi Ádám este óta kétféle természetű emberekké lettünk. Kettős természetünk egyike a lelki természet, melly a lelkismeret által nyilatkozik bennünk, melly is minket a jóra serkent, és a rosztól visszatartóztat; vagy ha a gonoszt elkövettük és a bünt véghez vittük, az minket e miatt megbűntet, ha bár senkinek szeme láttára titkon vétkeztünk is; kettős természetünk másika az állati, melly fölötte hajlik a bűnre, ingerel, és ösztönöz a bűnre, mellyet az emberek nagyobb része többnyire követni is szokott. Valamint pedig az apostalok mindegyike másik apostaltársa mellett valamelly jeles erény által tünt ki: úgy mi egymás közt az erénytelenségben szoktunk vetekedni. Az egyik közülünk kevély, büszke, mint a páva; a másik földhöz tapadt fösvény, mint a borz; a harmadik csapodár fajtalan, mint a ló vagy öszvér; a negyedik irigy, mint a kutya; az ötödik bősze, haragos, mint a kigyó! a hatodik falánk, mint a farkas; a hetedik lomha, rest, tohonya, mint a medve, vagy teknősbéka; a nyolczadik hamis, mint a macska. És ime ezen erkölcstelenségekből áll az állati ember. Szent Pál apostalnál mind a kétféle ember előfordúl; ő a lelki embert mennyeinek, az állatit pedig földi embernek hívja; az elsőt uj, a másikat ó embernek jelzi, és int, hogy az ó embert az ő állati cselekedeteivel kivetkőzvén, az ujba öltözködjünk. Ugyan erre int a koronás próféta is: ne legyetek állativá, mint a ló, vagy öszvér, kiknek értelmök nincsen.

Ugy de hogyan vetkőzzem ki az ó embert? ez kétfélekép lehetséges: 1) ha önmagunkat megtagadjuk, és erőszakot teszünk magunkon gonosz indulatink, kivánságink és szenvedélyink elnyomásában. Mi példában világosabb leszen. Igy ha egyikünket másika csufszóval illeti, vagy más módon megbántja: hirtelen nem csak a harag, hanem bosszuvágy is fel szokott bennünk gerjedni; és illy gondolatok szoktak zaklatni: ne türd, kövesd el ezt, vagy amazt rajta: és ime ez bennünk az állati ember! — a lelki természet, vagy is lelkisméret pedig azt sugalja: türd el, lá! Krisztus a kereszten káromlóiért is imádkozott; és ha mast magadon erőszakot teszesz, (pedig bizony erőszakba, fáradságba, erőködésbe kerül) és nem viszonzod a káromlást, hanem meg-

bocsátasz: ez által kivetkőzted az ó embert, magadat megtagadtad, és minél többször állasz ellen gerjeidnek, indulatid és vágyaidnak: annál könnyebben fog esni jövőre az ó embernek kivetkőzése, az önmegtagadás, és az állati ember legyőzése. Tehát az önmegtagadás egy a lelki embernek sanyarításával.

2) Vetkőzzük le a bűn bőrét a gyóntatószékben a lelki atya előtt, és lelkismeretünk szigorú vizsgálata, komoly életjobbítási fogadás, s őszinte gyónás után jelenjünk meg mint uj emberek az úr előtt, kik gonosz szokásainkat letettük, bűnös gondolatainkat magunkban elfojtottuk, a bűn alkalmairól lemondtunk, és a lelki atyának üdvös tanácsát híven követjük. De épen ez az, mi legritkábban történik meg. Eljárunk ugyan gyónni, némellyek igen is gyakran, és még is folyvást a régi emberek maradunk. Ez kevély marad tovább is, amaz fösvény; ez bosszúálló, amaz bujálkodó; ez tobzódó, amaz rest minden jóra. De ezt távol sem teszi az ó embert kivetkőzni, a bűn bőrét levetni. Mások ismét levetik ugyan a gyónószékben bűn-bőreiket, de utána csak hamar a régibe öltözködnek, vagy is, mig Isten előtt a gyónószéknél térdelnek, addig erős föltételök van nem vétkezni: de gyónás után az állhatatosság és kitartás hiányzik nálok; holott Krisztus mondása szerint: csak az leszen boldog, ki mind végig állhatatos marad. Mit használ jobb életet kezdeni, de azt nem folytatni s be nem végezni? Egy időre magába szállani, s azután ismét a bűn tengerére átszállani? Mindig csak föltenni, de a föltételt soha komolyan nem teljesíteni? mig igy cselekszünk, folyvást az ó bűnös bőrében lakozunk, és abban elvégre is elveszünk.

Vagy talán azt mondod: oh ez nehéz, igen nehéz feladat! igaz hogy könnyebb fát vágni, mint a régi bűnös természetet legyőzni. De mi nem nehéz e világon? Véled-e, hogy vétkezni könnyű? koránt sem. Csak beletekinthetnél a bűnös nyugtalan lelkismeretébe, csak láthatnád, millyen förgeteg van ott, mennyire borzad ő, ha csak távól is eszébe jut a halál! oh! a bűn utai zordon utak! ugymond a zsoltáriró. Azonban könnyebbítheted az önsanyarítást, ha Istent malasztért és erőért állhatatosan kéred. Nézd az elveszett tékozló fiút, nézd a bánkodó Magdolnát, milly utálatos bűnösök valának! tekints itt többekre, kik valaha szinte az ó bűnös bőrében fetrengének, és kérdezd meg őket: hogyan vetkőztek ki az állati bőrből? utánazd őket. A bűn igája nehéz iga, holott ellenben

Jezus igája könnyű, édes és gyönyörűséges, sőt a fáradságra érdemes is, mert övéit megjutalmazza. Tekintsetek szent Bertalanra! ki lehuzott bőre helyett mast mennyei biborban tündöklik, és azon dicső széken űl, honnan valaha mesterével a világot megfogja itélni! halljátok csak, milly boldognak hirdeti azon órát, hogyan áldja azon napot, mellyen Krisztusért testéről bőre lenyuzatott: szeretett hiveim! a kín csak rövid ideig tart, de a dicsőség örökös leszen. Rajta tehát: tagadjuk meg önmagunkat, sanyarítsuk lélekben magunkat, vetkőzzünk ki a bűnös ó bőréből, hogy az örök halhatatlanság dicső köntösébe uj mennyei emberekké öltöztetve megkoronáztassunk. Amen.

Szent Ágoston napján.

Szent Ágoston, mint áldozár és szerzetes a föld sava, és világ világossága.

(Vorau 1842 uj áldozári mise alkalmával.)

Ti vagytok a föld sava, ti vagytok a világ világossága.
Máté V. 13, 14.

Mi ma ime szerzet egyház falai közt kettős ünnepet ülünk. Az egyik évfordulatos emléknapja szent Ágoston jeles püspöknek; a másik ünnepély az oltárnál egy uj fölszentelt áldozárt állít elönkbe, ki készülőben van a mindenható ur Istennek első áldozati zsengélyét bemutatni, és kinek jövendő rendeltetése, hogy a föld sava és világ világossága legyen. Imádandók az isteni gondviselésnek bölcs végzetei, melly minden időben bölcsen intézkedett a fölött, nehogy a katholika anyaszentegyház, ime magas sziklára épített isteni város Belial fiainak bosszuforraló törekvéseitől valaha legyőzethessék. Eredetében ezen anyaszentegyházat és az ő szent hitét a pogány császárok támadták meg, és egész három századon át a kínok minden nemeivel hatalmasan üldözték, melly kínnemeket az emberi kegyetlenség csak kigondolni képes vala; — és millyen hitbajnokokat támaszta a malaszt ime tűz- és vérteljes időkben minden állapotból, korból és nemből? milly bámulatos példáit lehete látni az állhatatosságnak az elaggott öregek-

ben szinte mint a gyönge nőkben? csudálkozva látták magok az utálatos zsarnokok is azon állhatatos lelket, mellyel az ártatlanság az ő üldözőinek legborzasztóbb kínaival daczolt, csudálkozva látták, miként a keresztények melegebb vágyakodással lépének a halálbüntetés akármilly neme elé, hogy sem az ő buja üldözői gyönyör edényeik után áhítva futamodni szoktak. Midőn pedig a véres üldözések Constantin császár alatt kivülről csillapodni kezdének: a sátán magában az anyaszentegyházban támasztott förgeteget. — Tudományos és tekintélyes férfiak kelének föl az ő szent kebelében, kik tévelyeikkel és tévtanításaikkal a szent katholika hit tisztaságát megzavarni készűlének. De e zavarok közt sem szenderűle álomba az, ki megigérte, hogy vele marad az ő anyaszentegyházával a világ végezeteig, és oltalmazni fogja őt elannyira, hogy a pokol kapui sem vennének erőt rajta. Valahányszor tudniillik uj tévely tolakodott fel az anyaszentegyházban, az Isten mindenkor tudományban, erényben és tekintélyben kitünő férfiakat támasztott, kik a tévtanítást diadalmasan legyőzték. Igy az ur Athanasiust Arius ellen, Nestor ellen Cirillt, Eutiches ellen Flavianust, Pelagius ellen, ki a malasztot támadta meg, Ágostont állítá fel. Ezen nagy férfiú a földnek valódi sava, és a világnak igaz világossága vala, ki a Szentlélek világától megvilágosíttatván minden áldozárnak, minden szerzetesnek örökre követésre méltó példaképe lőn. És ime szent férfiúnak emlékünnepét a mai uj áldozárunk ünnepélyével szebben nem egyesíthetem, s rátok nézve e napot tanúlatosabbá és épületesebbé nem tehetem, mintha szent Ágostont mint ollyan áldozárt, ki valóban a föld sava, és ollyan szerzetest, ki a világ világossága vala, előttetek ime ritka vonásaiban híven lefestem; melly kettős rajz leszen mai beszédem tárgya. Szent Ágoston tudniillik mint áldozár és püspök a föld sava, és ez beszédem első része; — Szent Ágoston mint szerzetes a világ világossága; — és ez beszédem második része.

Ez előtt két évvel Szeretteim! szent Ágoston megtérésének történetét bővebben előtökbe adtam. Ő annak előtte nagy bűnös vala, de utóbb nagy szent lőn, tudniillik a föld sava. Valerius az akkori Hipponi püspök éveiben már korosan előhaladván, régóta aggódva aggódott püspöki székében méltó utódjáról. Midőn pedig egy alkalommal Ágoston, ki a világtól három évi visszavonúlása, jám-

borsága és tudománya által nagy hirre kapott, a templomba jöve, a hivek őt megfogván a püspök elé azon kérelemmel vezették: szentelné föl azt áldozárrá. A népnek ezen föllépése a szent férfiúnak sok könyhullatásokat okozott, mert ő igen is jól tudta mindazon veszélyeket, mellyekkel az áldozári hivatal szent kötelességei egybekötvék. Valerius! kiálta fel Ágoston, te az én atyám! azt akarod-e, hogy elveszszek? hol van a te szereteted irántam? valljon szeretsz-e te engem? valljon szereted-e egyházadat? — meg vagyok azonban győződve, hogy te engem is, egyházadat is szereted. — Még sokat nélkülözök ugyan kötelességem teljesíthetésére nézve, mit magam magamnak meg nem adhatok, de mindazok imádság, olvasás és könyhullatással megszerezhetők, — engedj azért nekem időt azok megszerzésére. — Valerius Ágoston igazságos jámbor kérését meghallgatá, és neki, ki már előbb három évig a világtól visszavonúlva csendes magányban élt, a templom mögötti kertet átengedé, hol az egyházi rend szentségének fölvételére elkészűlvén, 390-ben áldozárrá fölszenteltetett.

Ágostonnak, mint áldozárnak főtörekvése vala a mértékletesség az ételben és italban. A lélek, ugy monda ő, csak mértékletesség és megtartóztatás által készűlhet el a menynyei világosság befogadására. A nőnemi társaságot minden uton módon kikerűlte, és ha valamelly nővel szót váltott is, ez mindig egy harmadiknak jelenlétében történt. Az imádságnak nagy barátja volt, kivált pedig a zsoltárok elmondásában lelke mindenkor nagy élvezetet talált. A ki az istenes jámborság ezen hangjait, igy nevezé tudniillik ő a zsoltárokat, csak hidegen rebegi el, a nélkül, hogy mellettök az Istenre gondolna, az az ezekben kimondott isteni átkot tulajdon nyakára vonja.

Az ő alázatossága olly mértékben nagy vala, hogy vallomásainak könyveiben nemcsak ifjuságának bűneit, hanem minden egyéb tökéletlenségeit is az egész világ előtt nyilván megismeré, és pedig azon időben, midőn életének szentsége miatt közbámulást gerjesztett. Ládd, igy ira ő e fölött Ames Dariusnak, ládd, a világ kellemei sokkal veszedelmesebbek, mint üldözései, — olvasd ki e könyvből, ki vagyok én, mert én-

nekem kell hinned, midőn én enmagamról teszek tanúbizonyságot és nem arra hallgatnod, mit mások felőlem mondanak. A foglyok üdve különösen szivén feküdt, azokat többször meglátogatá, törekvék bennök a bűnbánat és töredelmesség érzelmeit fölgerjeszteni, és a közülök halálra ítélteket a szent kegyszerek méltó fölvételére elkészíté.

Alázatosságának másik világos jelét adá Ágoston az általa kiadott „Igazítások“ czimű könyvében. Minthogy ő kimerithetlen bő szerző vala, ki számos munkákat irt, azért, ha talán valamit hibásan jegyzett volna fel, azt utóbb jobb belátása szerint kiigazítani kivánta, és ő ezt annyira csudálatos nyiltsággal és szigorral teljesítette, hogy ne tán kiigazítani kellett hibái fölött még csak messzetávól sem mentegetődzött.

Mivel pedig tudta, hogy a lelkipásztornak főkötelessége a hivek vezérlete: azért nem szünt meg mind halálaig az Isten igéjét teljes gyöngédséggel és benső megilletődéssel hirdetni. Gyakran öt nap egymás után, sőt néha napjában kétszer is hirdette az üdvösség szent igéit. Többször kimondotta: nem kivánok, a rám bizott hivek községe nélkül üdvözűlni. Miért volnék egyebért e világon, hanem azért, hogy Jezus Krisztusban éljek? ebben áll nekem az én szenvedélyem, becsületem, dicsőségem, kincsem és örömöm. És mert minden, mit száján kibocsáta, Istent szerető szivéből jött vala, azért az ő beszédei rendkivüli hatással birának, és sokak megtérését eszközlék.

Még egy erényét szent Ágostonnak, mint áldozárnak nem szabad mellőznöm. Ez az ő lángoló szeretete a szegények iránt. Ő a szegények számára egy ugynevezett „Isten szekrényét“ állított, hova a kegyeletes adakozások bocsáttatnának; — és ha ezek az ügyefogyottak ápolására elégtelenek valának, a szószékbe lépett, mondván: én koldussá lettem a koldusok javára, és örömest akarok koldus lenni, hogy az Isten fiai közé számíttassam. Ha pedig mindenből másból kifogyott, felolvasztatá a templom edényeit, hogy azok értékéből a szükölködőket támogatná. Vajmi hosszúra terjedne beszédem, ha mind azon erényeket felsorolni akarnám, mellyekkel Ágoston az ő áldozári méltóságát ékesíté. Valamint áldozári élete a föld sava, ugy halála is az vala. A hét törödelmezői zsoltárt beteg ágya mellett a falra

iratá, és ugy olvasá azokat többször bánatosan megindúlt szivének töredelmi könycseppjei közt. A haldoklók szentségeinek épületes fölvétele után tökéletes öntudatában mulék ki Augustus hó 30-án 430-ban, életének 76-ik évében, mellyekből 40 évet a világtól elvonúlva, az anyaszentegyháznak élt. — És igy Ágoston áldozárról, mint a föld saváról elmélkedvén: szemléljük már mast az Ágoston szerzetest, mint a világ világosságát.

Megtérése után szent Ágoston Tagaste közelében falusi magányba vonúlt, hol rokonérzelmű barátival három egész évig a mulandóság tárgyaitól tökéletesen megválva minden idejét imádság, böjtölés és a törödelmezés egyéb cselekedeteiben töltötte. Innen eredett az ugy nevezett „Ágostonremeték“ szerzete is. — Fölszenteltetvén utóbb áldozárrá, Valerius püspök kertjében a tagasteihez hasonló második kolostort állított, hol szerzetes társaival maga is együtt lakott. Midőn pedig Valerius meghalálozásával Hipponi püspökké kineveztetett, egyházi megyéjének minden papjait püspöki lakába egybegyüjtötte, és velök az első keresztények példája szerint testvéri életpályát folytatott. Itt senki sem birt kiválólag saját tulajdonnal, hanem mindent közösen kezelének és élvezének; — és ezentul senkit megyéjébe be nem avatott, és pappá föl nem szentelt, hanem ha magát a közös kolostori életmódra elhatározta. Ott Istennek közösen szolgáltak, istenes felolvasások közt egy asztalnál ebédeltek, és közös pénztárból nyerék mindenkor ruházatukat. E lakba nőszemélynek belépni annyira tilos volt, hogy a szent férfiú még saját nővérét sem bocsátotta oda, holott ez több apáczakolostor főnöknője volt.

Ezen társas intézetből számos püspökök lépének ki, kik tudományuk és szentséges életök által az akkoriban legszebben virágzó áfrikai egyháznak drága ékes gyöngyei valának, ugymint: Alypius tagastei, Evodius uzalai, Porsidius kalamai stb. püspökök. Minden a szent Ágoston szabályai szerint élő áldozárok, karkanonokoknak hivattak. — Első fő és alapszabály vala az alázatosság, azután második az állandó szivbeli ájtatosság, mellyek minket e mulandóktól sasszárnyak gyanánt emelnek fel az egekre. Ágoston életszabályai a világtól tökéletes megválást, minden hiuságból tökéletes kibontakozást, és állhatatos törekvést tanítanak: egyedül Istennek tetszeni, és az isteni tökéletességet folyvást inkább és inkább megközelíteni. Ezek röviden azon magasz-

tos erények, mellyeket Ágoston szerzetesi szabályai sürgetnek, de ő ezen erényeket rendtársaiba sokkal hathatósabban átoltotta saját példája, mint tanítása által.

Ágoston az alázatosságot a keresztény kötelesség alapkőszáláúl tekintvén, azt övéinek szóval és tettel egyiránt leghathatósabban ajánlotta; mert nála alázatosabb senki nem volt, ki, ha bár ollyan bölcseséggel ajándékoztatott meg, mellyet korának minden hires férfiai bámulva csudáltak: magát még is az úr hasztalan szolgájának tartotta és vallotta, azon úr szolgájának tudniillik, kinek egyedüli dicsőségét iparkodott ő minden iratai és tettei által magasztalni. Ő az emberek tetszését és dicséretét legveszedelmesebb kőszirtűl tekintette, mellynél számtalan keresztények ártatlansága hajótörést szenvedett; mire nézve övéit korán és gyakran óvatossá tette életszabályaiban, melly óvással egybehangzott példája is; mert ámbár őt a római birodalom legjelesebb férfiai részint személyesen meglátogaták, részint leveleikkel megtisztelék, és különféle dicséretekkel halmozák, ő még mind ezen kitüntetések mellett is alázatos maradott. Az üldözések, szokta ő mondani, reánk nézve jóval hasznosabbak, mint a dicsőséges magasztalások. Ágoston bölcsen tudta, hogy valamint egyrészről lehetetlen szüntelen az imádság, és lelki gyakorlatokkal foglalkozni, ugy más részről a tunya restség minden gonosznak kútforrása: azért rendtársait részint kézi munkával, részint az irodalom és tudományok pályáján foglalatoskodtatta. És hogyan elővilá*glott* ő ebben is? mennyit irt vala önmaga is? többet irt, mint sokan egész életökben olvasni birnak. Ágoston bölcsen tudta, hogy egész életünknek előkészületnek kell lennie a halálra: azért nem mulasztotta el övéit arra szoktatni, hogy a halál képét soha szemeik elől el ne tévesztenék: ő pedig ágya mellé iratá a töredelmező zsoltárokat, mondván: senkinek, még a legtökéletesebb kereszténynek sem kellene törödelmesség nélkül elszenderűlnie. Szóval: szent Ágoston korának remeke volt, kinek gondolatait és mondatait idézni az utána élő legjelesebb egyházatyák sem pirúlának, sőt becsületnek tartották az ő elveit életökben követhetni. Az egyházzsinatok is végzeteiket többször Ágoston szavaival mondották ki, és a pápák közől többen az ő tanításáról legfényesebb tanúságot adtak. Még Luther a fő eretnek is igy szól felőle: az anyaszentegyháznak nem volt az apostalok óta

becsesebb tanitója szent Ágostonnál, és a szentirás után nincs tanár az anyaszentegyházban, kit Ágostonhoz hasonlítani lehetne. Ime illyen volt Ágoston, mint áldozár a föld sava, mint szerzetes a világ világossága.

Rajtunk már mast a sor őt követni. Nem kivántatik ugyan tőlünk, hogy mi is mindnyájan, mint Ágoston vala, szent püspökök, szent szerzetalapítók legyünk: de azt tőlünk valamint a papoktól, ugy a világiaktól Jezus Krisztus anyaszentegyháza megkivánja, hogy mi is a mi köreinkben a föld sava, és világ világossága legyünk példánk által. Sic luceat lux vestra etc. Mert Krisztus urunk világosan megparancsolta: ugy világoskodjék a ti világosságtok az emberek előtt, hogy lássák a ti jóságos cselekedeteiteket, és dicsőítsék az atyát, ki mennyekben vagyon.

Az ugyan lehetetlen, hogy minden keresztény ugyanazon egy uton menjen mennyországba: de az is tagadhatatlan, hogy mindnyájunknak az önmegtagadás keskeny utját kell választanunk az örök hazába. Nem tettek mindannyi szentek, kik mennyekben vannak, e földön csudákat, mert hiszen az asszonytól szülöttek legnagyobbika János sem tőn illyeneket; — nem ontották mindannyian Krisztusért véröket, mert hiszen Jézusnak szent kebelén nyugvó tanítványa is csendes halállal halt meg; — nem gazdagíták mindannyian elmeműveikkel, mint Ágoston, az anyaszentegyházat, mert hiszen Assisi szent Ferencz, kit ma Szerafikusnak hivunk, minden irott műve nélkül rendtársainak csak jeles példáját hagyományozta át; — nem maradtak mindannyian nőtelen állapotban, mert hiszen Ábrahám a házassági állapot veszélyességét megszentelte, és a hivők törzsatyja lőn; — nem vonúltak mindannyian a kolostorok néma magányába, mert hiszen szent Leopold és több más fejedelmek hadseregök élén is Isten szive szerinti férfiak valának; — nem élének mindannyian a sivatag pusztákban füvekkel, s gyökerekkel, mert hiszen szent Iszidor, mádridi földmives a gyönyörhajhászó városiakat épité, és pirítá meg példájával: — — de mindnyájan törödelmezést tartottak, mindnyájan testöket gyönyörvágyaival együtt megfeszítették, mindnyájan enmagokat megtagadták, és a bűn ellen vitézkedve harczoltak. Honnan reánk nézve is elkerülhetlenül szükséges, hogy hasonlóan cselekedjünk, hogy keresztségi szövetségünkhöz hiven, a sátánnak, a világnak, az ő

pompáinak s üdvtelen elveinek ellenmondjunk, hogy azok nagy seregétől, kik a veszedelemnek neki futnak, kiválván, Jezus Krisztus üdvhozó alapelveihez és tanításához alkalmazkodjunk, mert a mennyország erőszakot szenved, és csak azok, kik magokon erőszakot követnek el, fogják azt elnyerni.

Mast még néhány barátságos szót hozzád, te uj fölszentelt! szent Ágoston példája legyen mindig azon eredeti kép előtted, melly szerint életedet képezzed. Jezus Krisztus kegyelme és szeretete téged ezen ősrégi szerzet kebelébe avatott; hol szived a földi pálya ezerféle gondjaitól fölmentve, mennyei szeretettel megtelhetik. Törekedjél azért pályádon a föld sava lenni. Valamint a só hármas jótékony hatással bir, melly tudniillik a rothadástól tisztít, a romlástól óv, és az eledelnek ízt ád: ugy neked is, nekem is, és minden áldozárnak arra kell törekednünk, hogy általunk e földön az emberek bűneikből kitisztúljanak, a bűn romlottságától megőriztessenek, és Isten előtt kellemes- és ízletesekké váljanak. De ezt eszközleni képes csak ugy leszesz, ha a sziv tisztaságát és a lélek erősségét magadévá tenni ügyekszel. — Törekedjél pályádon a világ világosságává lenni. — a) A világ magától meg nem gyúlad, hanem ugy gyújtatik meg: azért te se tolakodjál semmi hivatalra, mig téged erre előljáróid iránti engedelmesség meg nem gyújt, hogy igy az úr házában világoskodjál. b) A világ nem magának, hanem másoknak használ, és másokért maga magát fölemészti: igy használjon másoknak a te jámborságod is, és készen légy másokért az Isten szolgálatában enmagadat fölemészteni, nem ügyelve mások üdveért enegészségedre; mert ki az ő lelkét szereti, elveszti azt. c) a világ, ha ollyan helyre vitetik, hol a levegő romlott, el szokott alunni: igy elalszik azon áldozárnak is erénye, ki ollyan helyeket látogat, hol romlott emberek gyülekeznek. d) De a napvilága a romlott helyekre is behat, a nélkül, hogy megfoltosúlna: tanítsd azért a testöknek élő embereket is, és keresd föl őket, társalogj velök, ha papi kötelességed ugy kivánja, de a nélkül, hogy a bennök levő foltot rád is átragadni engednéd. e) A világnak legkisebb elhomályosodását azonnal észreveszszük: ugy az áldozó papban is minden homály, melly magas állását becsteleníti, tüstént szembe ötlik. f) Ha a világ elalszik, sötétben ülnek azok, kiknek ez előbb világított: ugy elsötétül a nép is, ha mi áldozárok az eloltott világhoz hasonlóvá leszünk, mert mi eloltatván, Krisztus-

nak jó illata helyett gonosz szagot terjesztünk el, és okai vagyunk, hogy olly sokan vakságuk miatt a romlás örvényébe rohannak. — Ha pedig, mit én neked szivemből kivánok, a föld sava és világ világossága leszesz: akkor üdv és hála neked! mert te itt sokakat Krisztushoz, az egyetlen igaz világossághoz fogsz vezetni, és elődbe fog egykor Krisztus valamennyi pályavégzett igazakkal jőni, hogy neked a csillagok koronáját átnyujtsa, mellyet az úr mindazoknak megigért, kik sokakat az igazságra vezetnek. Amen.

Szent Imre herczeg napján.

Imre a lelki erkölcstükör.

A bölcseség tiszta tüköre az Isten munkáló erejének, és az ő jóságának képe.

(Bölcs. k. VII, 26.)

Szent Imre, kinek emlékünnepét ma üljük, az első királynak fia volt Magyarországban. Az ő jövendő szent életének már kora fiatalságában szép előjeleit adá. Ő többször, midőn még mások mély álomba merűlve alvának, fölemelkedett szender ágyában, és lámpavilágnál imádkozá el Dávid zsoltárait. Midőn egy alkalommal a király vele pannonhalmi Szent-Mártonban szent Benedek szerzeteseit meglátogatá: a szende ifjú az eleibök jövő jámbor férfiakat meleg csókkal fogadta; különösen bizonyos Mór nevű szerzetest, ki a szűztisztaságot bölcsőjétől fogva híven megőrizte, hét csókra méltatta a tisztaéletű királyfi, ki maga a veszprémi székes egyházban tette le szűztisztasági fogadalmát. István király, Imrének atyja a szerzetesek állapotát vizsgálván, meg volt győződve, hogy az ő fia ebben legjártasabb, és a szerzetesek érdemeinek legpontosabb ismerője, kiben valósúlt légyen a Szentléleknek a bölcseség könyvében megirt mondata: a bölcseség tiszta tüköre az Isten munkáló erejének, és az ő jóságának képe. Miután tehát Imre herczeg az ő bölcseségének atyja előtt örvendetes jeleit adta, István őt az ország kormányában utódaúl akarta választani: de Imre e földet siralom völgyének nézte, mellyben ma-

gát idegen jövevénynek tartotta. Sokszor forgatá ő elméjében, mennyire nehéz munka legyen valamelly ország fölött kegyeletesen uralkodni, mennyi lelki veszedelemnek van egy ország fejedelme kitéve, és milly nehéz a világi foglalkozások halmaza közt a szivet szórakozás nélkül Istenhez fölemelni, azért kivánva égett, és ohajtott minél előbb feloszoltatni és Krisztussal lenni. E szive sohajának elérése végett kettőzteté forró imádságát, és meg is nyerte Istentől az ohajtva várt kegyelmet; meghalálozott tudniillik November 4-én 1032-ben életének 24-ik évében, és IX-ik Benedek pápától a szentek közé avattatott. A reményteljes ifjúnak kora elvesztése az atyai szivnek ugyan nagyon is fájt: de valamint mindenben, úgy ebben is Isten szent akaratára hagyatkozva, azzal vigasztalá magát, mit a Szentlélek a bölcseség könyvében (IV, 10) mond: ő az Istennek tetszvén, kedves vala, azért az élők közől elragadtatott, nehogy értelmét a gonoszság megváltoztatná, vagy lelkét a csalárdság elcsábítaná, mert a bűnösök országa meghomályosítja a jókat, és az állhatatlan kivánságok megrontják az ártatlan szíveket; korán végzé pályáját, még is hosszú életet ért, korán elszenderűlt, de békében nyugszik. Kedves vala ő az Isten előtt, azért szólíttatott ki általa olly korán a bűnösök közől. Igy vigasztalódék István az ő egyetlen reménye, Imre fia kora halálán, a ki mint a szűztisztaság szép lilioma a mennyei paradicsomba átültettetett vala, és a kit én ma nektek Szeretteim keresztények! mint az erény lelki tükrét akarok bemutatni. És pedig szándékom minden előtt megmutatni: milly szép a korai úr félelmének tükre? az első részben; azután pedig beletekintetek ezen tükörbe a fiatalsággal, a szülékkel, és mindnyájunkkal. Miután Szeretteim! olly örömest szoktatok a mulandó tükörbe nézegetni, tekintsetek ma szeretettel a lelki örök tükörbe is, mellyet mig előtökbe tartani fogok, legyetek kellő figyelemmel.

Ki a lelki tükörnek, melly a korai úrfélelemben áll, szépségét látni ohajtja, gondoljon csak arra, milly kedvesek előttünk a korán érő gyümölcsök? igy példaúl egy maroknyi kora cseresnyét többre becsűlünk eleinte, mint utóbb ha egyszer minden cseresnye megérik, egy egész kosárra-valót. Épen úgy vagyon a dolog a korai úrfélelemmel is, mert a zsenge fiatalság közönsége-

sen legkevesbé van a bűntől megromolva. Az ártatlan gyöngéd kor még a gonoszt nem ismeri. Értelme a világ álelveitől még nincs elferdítve, a rosz szokások még nincsenek bele gyökeredzve; akarata még nincs elferdítve, a bűn kivánsága is még tűz és láng nélkül hamú alá van nála temetve; a lelkismeret még az ő első gyöngédségében megvan, átalán a fiatal lélek még a szent keresztségben nyert ártatlanságának tiszta fehér köntösével ékeskedik. Mi is lehetne tehát szebb a korai Isten félelmének ime lelki tükrénél?

Szent Imre éjjel nappal mindig e tükörben nézte magát, mert gondolá magában: szűztisztán, visszavonúlva, mértékletesen élni az ősz öregségben, mikoron a vér már leülepedett, mikoron a leaggott és kallott öreg már a kulcslyukon át tekintget az örökkévalóságba, nem erőbe kerűlő munka, tehát nem erény. De a bűnt akkor kerűlni, midőn még a legerősebb kisértetek és más ingerlő körűlmények bűnre csábítanak; Istent szeretni azon életkorban, midőn mindenek köröttünk a teremtmények szerelmére kecsegtetve édesgetnek és csalogatnak; a veszedelmes bűnalkalmaktól akkor tartózkodni, midőn más kortársaink azokat hajhászva keresik; mértékletesnek lenni, midőn minden a mértékletlenségre izgat; szóval: nem vétkezni akkor, midőn a bűnt legkönnyebben elkövethetnők: ez már erős munka, melly az erény-nevet megérdemli, ez az Isten előtt kedves tiszta áldozat.

Miért is az Isten mindazokat, kik az úr szent félelmének lelki tükrébe korán belenéztek, különös malasztjával gazdagítá. Ugyanis ki volt a tizenkét apostalok között azon szerencsés, kit Jezus az ő mesterök legjobban szeretett? Nemde János a legfiatalabb és legártatlanabb? Miért is utalta rendre Jezus az ő tanítványit, midőn akadályozni akarták, nehogy a kisdedek eleibe hozatnának? mert szerette az ártatlanságot, mellyről igy nyilatkozott: a ki egy illy ártatlan kisdedet az én nevemben elfogad, az engem fogad el. És hányszor tapasztalta már a világ, hogy a legnagyobb közinségek és viszontagságok közepette Isten a kisdedek imádságára megadta azt, mit a felnőttektől minden áhítatos körmeneteik és forró könyörgéseik daczára megtagadott? Szent Ágoston a korai Isten félelmének lelki tükrét azon virág tükörének nevezi, mellyet Isten különösen kedvel, azért mondotta: engedjétek a kisdedeket hozzám jönni, és ne tiltsátok el azokat, mert övék mennyeknek országa. Ellenben pedig azokat, kik

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 431 von 618

ime lelki tükröket a bűn lehelletével elhomályosítják, malomkővel és a tengerbe fulasztással fenyegette. Már e kevésből is, mit röviden előtökbe adtam, az Isten félelme mint minden bölcseségnek kezdete lelki tükrének szépségét eléggé beláthatjátok.

De a világ, kivált a mai világ a fiatal kornak egészen más tükröt szokott eleibe tartani, mellyben ő ugyan mindent, de csak ollyat láthat, mi a testiségnek, kevélységnek, kényelemnek és bujakéjnek hizeleg. A világ, főleg a mai világ a fiatal kornak azt csevegi: te még fiatal vagy, miért tagadnád meg magadtól ez vagy amaz egyetlen gyönyörűségét a fiatal kornak, hiszen az ifjúságnál holmit el kell nézni, hiszen ő még nem érett meg az erényességre, mi sem voltunk jobbak fiatal korunkban. Majd ha egyszer a fiatal tűz kiforrta és lobogta magát, és az időben előhaladott, magába fog szállani, ki fog józanodni, és akkor az örökkévalóságról sem fog megfeledkezni.

És illynemű szóváltások s ingerlő példák által sok fiatal ember elcsábíttatik, a nélkül, hogy meggondolná, milly roszúl cselekesznek Isten ellenében azok, kik csak akkor akarnak Istennek szolgálni, midőn már a bűn szolgálatában minden gyönyörből, minden örömélvből kifogytak, és nem veszik fontolóra, milly undok tett, milly illetlen háladatlanság a fiatal erőt az ördögnek és bűnnek áldozatúl fölemészteni; az úrnak pedig, ki őket teremtette, a kiaszott tehetetlen vénséget fentartani. Vagy ki az köztetek, ki szolgálatába *vén* cselédeket, és élemedett szolgákat szokott volna örömmel befogadni? és miért nem? nemde azt mondjátok, hogy illyféle elgyengűlt agg szolgák alkalmatlanok a nehéz földi munka teljesítésére? Ha tehát ti erős, tehetős, munkára alkalmas szolgákat kerestek, mennyivel inkább megkívánja Isten a fiatalságtól, hogy ez élete első zsengélyét neki áldozza? Oh! milly képtelenség a fiatal erőt a bűnnek szentelni, és az élet alját az erénynek áldozni! hiszen ez annyit teszen, mint a világnak, a bűnnek a legtisztább aranyot ajándékozni, ennek pedig salakját Istennek fentartani. De ki biztosított titeket hosszú életről, miután éltetök minden órája, sőt minden pillanata bizonytalan? Nem győz-e meg eléggé benneteket a holtak jegyzőkönyve minden fárában, nem győz-e meg eléggé minden sírkert, hogy a halál épen azért, mert szeme nincs, azaz: vak, nem csak az öregeket, hanem a fiatalokat is legszebb, legdeliebb

korukban levő embereket is, és pedig gyakran kicsapongásuk közepette lekaszabolja.

És milly botorúl cselekszünk, ha reánk nehezedő öregségünkben leszünk kénytelenek a fölött bánkódni, a miben fiatal éveinkben gyakran mosolygó ajakkal vétkeztünk? De föltevén bár, hogy öreg napjainkban időnk is, szükségünk is leszen a törödelmezés tartására, az még is mindenkor igaz marad, hogy életünk legjobb részét Istentől elraboltuk, és a véteknek áldoztuk légyen. Ezen csorbát soha semmi csiszafűvel kisimítani, semmi bánkódással elkövetetlenné tenni nem foghatjuk. Higyetek ez én lelkipásztori tapasztalásomnak: a fiatal kor bűnei nagy sebei az öregségnek; ha még ollyan feledékeny lenne is a drága éleműlt öregség: oh! azon esztelenséget, mellyel azokat elkövettük, a nehéz emlékezetű öregség sem feledi el soha. Azért drága fiatalság! nézz és pillants mast gyakrabban a korai Isten félelmének tükrébe, és tedd magadban ime fogadást: fiatalságomban akarom én is, mint a szűztiszta Imre herczeg, lelkemet erényekkel ékesíteni, mert ez az én legjobb részem, ez az én egyetlen szerencsém az életben.

Ti pedig szülék! ezen lelki tükröt gyermekeiteknek, mig azok zsengék, mig a kor romlottságának mételyétől mentek, gyakrabban tartsátok eleibök; millyen vigasztalás, millyen jutalom leszen az ti reátok nézve, ha ti ezt szentűl teljesítitek; hogyan fogják nektek gyermekeitek még sírotokon túl is köszönni, hogy őket az erények igaz tükrével jókorán megismertettétek! De ellenben milly sulyos felelősség terhel titeket, ha vak szerelmetök, vagy épen rosz példátok által gyermekeitek már fiatalságukban nem az égnek, hanem a bűnnek és pokolnak növekednek? nem fog-e akkor rátok is illeni, a miről Dávid (CV, 37 zsolt.) a zsidókat vádolja: ők az ő fiaikat és leányaikat az ördögöknek feláldozták! És milly szigorú leszen a felelősség, ha az igaz biró tőletek visszaköveteli azon lelkeket, kiket ő nem mulandó ezüstön, vagy aranyon, hanem saját vérével vasárlott meg; akkor pedig, minden haszontalan, ti a világ divatjára nem hivatkozhattok, a világ szokásával magatokat nem mentegethetitek.

És valljon mit mondjak nektek, kik fiatal korotokat roszúl használtátok? kik nem, mint szent Imre egész éjszakákat az imádságban, hanem a játékban, tánczban és ivásban töltöttetek? Titeket egyedül arra kérhetlek, hogy a törödelmes Dávid szavait tö-

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 433 von 618

rődött szivvel teljes lélekből utána imádkozzátok: Uram! ne emlékezzél meg fiatalságom bűneiről, mert az boldogtalan vak kor volt, mellyet én könnyelmű cziczomában, jóravaló restségben és a testi kéjörömökben elpazaroltam. Nem ügyeltem az én Istenem parancsolataira, nem ügyeltem lelkismeretem szavára, nem ismertem meg a halálos bűn gonoszságát, nem ügyeltem az én legdrágább halhatatlan lelkemre, kit én egyetlen sebesen elmuló gyönyörért koczkáztattam, megvetettem a pokol örök kínait, és mast a törödelmes Ágostonnal kényszerűlök felkiáltani: minél korosabb lettem, annál utálatosabban növekedtem a hiúságban. És ha ti igyen bánatteljes szivvel felkiáltatok, akkor az irgalmas Jezus nem fog titeket eltaszítani. Sőt hozzátok is igy fog ő szólani: fiam! add nekem szivedet, idáig a satán, a te és én esküdt ellenségünk volt annak birtokában, legalább vénségedben engedj az ördöggel osztozhatnom, és miután életed felét a bűnnek áldoztad, legalább ajándékozd nekem annak hátralevő részét, és kezdj el engem öreg napjaidban szeretni, ki téged fiatal éveidben megkiméltelek. Ha te oh! elveszett fiú vagy leány! atyádnak elhagyott házába teljes szivedből visszatérsz: ott bizonyára lelked nyugalmát és békeségét megtalálod, sőt azon ohajtásod: Uram! vajha fiatal éveimet visszaidézhetném! nem fog malaszt kenete nélkül maradni.

Nektek pedig ti ártatlan kisdedek! szent Imre erénytükrét tartom előtökbe, és kérlek benneteket: iparkodjatok a ti ártatlanságtokat ezután is szeplőtlenül megőrizni; távoztassatok minden ollyan alkalmat és társalgást, mellyek titeket a keresztségi ártatlanság drága köntösétől megfoszthatnának; — oh! egykor késő öregségtekben meg fogjátok ismerni, a mit jelenleg föl nem fogtok: milly kivánatos kincs legyen az, ha Istennek első ifjuságunktól fogva híven szolgáltunk, és ártatlanságunkat a sírba sérelem nélkül vittük. Nem, drága ártatlanság! a világ, az ördög, a test tőletek osztályrészt ne nyerjen; és miután olly szerencsések vagytok, hogy az úr Istennek gyermekségtek óta idáig szentűl és híven szolgáltatok, ne hagyjátok magatokat serdűlt korotokban a mai gonosz világ példáinak árjától elragadtatni; gondoljátok meg, valamint csecsemő és gyermeki korotok elmúlt, épen úgy fognak a mulandóságnak mindent elnyelő örvényébe sietni nem csak éltetök még hátralevő napjai, hanem maga e nagy világ is minden szemfényvesztő dicsőségével tűzben fog valaha feloszlani; — — és akkor ti hó-

fejér köntösbe öltöztetve azon országban fogtok helyet nyerni, hol csak a tisztalelkűek látják az Istent; — és az örök bölcseség mulhatatlan tükörében fogjátok az Istennek munkáló erejét látni, és ezentúl már nem többé puszta képben, hanem szinről szinre fogjátok az ő jóságát dicsérni és magasztalni mindörökön örökké. Amen.

Mindszent napján.

Hogyan jutalmaz a világ? hogyan az ördög? hogyan az Isten?

(Pinkafő 1844.)

Örüljetek és örvendezzetek, mert a ti jutalmatok nagy leszen mennyben.

(Máté VIII, 12.)

Miről Krisztus követésének harmadik könyve, harmadik részében olly érzékenyen és olly igazán panaszkodik, azt a mindennapi tapasztalás által megerősítve látjuk. Krisztus követése tudniillik, hogy előadását, vagy is inkább panaszát hathatósabbá és jelentékenyebbé tegye, magát urunkat beszélteti, igy irván: én nem szüntem meg az emberekhez szólani, de sokaknak füleik siketek az én beszédemre, szivök pedig zárt vala. Többen a világot örömöstebb hallgatják, hogysem az Istent, és inkább a test kivánsága, mint az Isten akarata szerint élnek. A világ csak mulandókat és csekélybecsűeket igér, és mégis nagy vágyakodással szolgálnak neki: én a legfőbb és örök jót igérem, és mégis lomhák azokra az emberek szivei. Becsnélküli tárgyak után hosszú utakat is fáradtig megfutnak: az örök életért helyeikből sem mozdúlnak. A hiú értéket hajhászszák; egy garasért néha legutálatosabban perlekednek, a tünékeny semmiért éjjel nappal fáradozni nem restellik; de azon jóért, mellynek vége nem leszen, azon jutalomért, mellynek értéke megbecsűlhetetlen, a legnagyobb tiszteletért, a véget nem érő dicsőségért csak egy kis fáradozásra is tunyarestek. Igy panaszkodik Krisztus

követésének könyve. És mit mond erre nézve a mindennapi tapasztalás? ez azt bizonyítja: hogy a napszámos és kézműves nyomorú életök tengetésére csüggedetlenül fáradva dolgoznak; — a kereskedő egy két garas nyerhetése kilátásában a legzivatarosabb időtől, a legjáratlanabb utaktól sem riad vissza; a katona bátran neki rohan tűznek, halálnak a remélett bizonytalan zsákmány kedveért; holott reményökben többször mindannyian gyalázatosan csalódnak. Sőt az ördög is előáll és csalogat a bűn álfényű tükrével, és az emberek csoportosan gyülekeznek az ő zászlója alá; — ime Krisztus is meghiv minket, és övéinek azt mondja: örüljetek és örvendezzetek, mert a ti jutalmatok nagy leszen mennyben; — de fájdalom! ő az egyedül igaz és hű mester követőkre nem talál. Legyen tehát e mai napon, mellyen minden szentek emlékünnepét üljük, szent elmélkedésünk tárgya ama három különböző jutalom, mellyet a világ, az ördög és az Isten az ő követőinek osztogat. Hogyan jutalmazza a világ az ő embereit? az első részben; — hogyan jutalmazza az ördög az ő szolgáit? a második részben; — hogyan jutalmazza az Isten az ő imádóit? a harmadik részben.

Hogyan jutalmazza a világ az ő embereit? — roszúl, vagy épen nem. Átalán mindenkor valami szenvedély az, mellyel minket a világ foglalatoskodtatni szokott. Igy ha a világ egyiket magasztalja, a másikat megveti; ha egyiket fölemeli, a másikat lesujtja; ha egyiket elnyomja, a másikat megjutalmazza: az ő czélja, mellyre tör, mindezekben mindenkor az önhaszon; — mert ő felemeli az egyiket, hogy annak előmozdításával magának eszközöljön nagyobb és magasabb állást, ő megjutalmaz valakit, mert általa önmaga nagyobb jutalmat remél, vagy jutalmazottjától vett jutalmánál is nehezebb szolgálatot vár. — Azért int minket a Szentlélek Jeremiás által: (XVII, 5.) átkozott legyen azon ember, ki emberben bízik. Azért szól hozzánk szent János apostal is, ki a világ hamisságát Jezus iskolájában ismerni tanúlta: ne szeressétek a világot, sem azt, mi a világban vagyon. Valóban szépen és igazán irja szent Ágoston, ki egy ideig szinte a világnak nagyon is buzgó szolgája vala: oh! álnok világ! te minden jót igérsz, és utoljára mind azt hozod reánk, a mi gonosz; — te életet igérsz, és halált ho-

zasz; te örömöt igérsz, és nem nyujtasz egyebet gyötrelemnél, te nyugalmat igérsz, és háborgással jutalmazsz; te szép virág látszol lenni, de a melly vajmi hirtelen elhervad!

Mit szent Ágoston olly igazán és bölcsen állít, azt a mindennapi tapasztalás is bizonyítja. Hány atya, és anya, kik gyermekeiket egyedül a világnak nevelték, velök mindenben mindenkor csak jót tettek, mast igy kegyelt gyermekeiktől megvettetnek, és alig tartatnak mindennapi kenyerökre méltóknak? Hányan vannak, kik legszebb életkoruk virágzó éveit köserű és nehéz munka közt a világnak áldozatúl hozák, és mast öreg napjaikban, mikor a világtól vigasztaló jutalmat és köteles hálát vártanak, gyalázatosan és fájdalmasan csalódnak? Érdemök feledékenységbe merült, és azon pillanattól fogva, mióta szükségesek lenni megszüntek, szóban és emlékezetben sem forognak. Lássátok: illyen a világ jutalma. Hány napszámos, ki az ő erejét a világ nehéz munkáiban kimerítette, mast erőfogyott agg állapotában kénytelen a kolduskenyeret enni, és mellette gyakran éhséget, szükséget és kemény szemrehányásokat szenvedni. Lássátok: igy jutalmaz a világ.

Vagy ha fölteszem is, hogy a világ az ő hű szolgáinak érdemeit megjutalmazni kész volna: de képes-e ő az elaggott kor sajátságos komor kedélyét, melly a világnak minden volt barátait annyira megköseríti, megváltoztatni? Oh! ezen mesterséget ő idáig nem találta fel. Mi marad tehát ennek meggondolása után mi reánk nézve egyéb hátra, hanem hogy az apostal tanácsát kövessük, és ugy éljünk a világban, mintha benne sem élnénk? hogy soha a világ jutalmára ne számitsunk, mert az soha sem biztos, soha sem becsületes jutalom. Azonban még a világnál is roszabban jutalmazza az ördög az ő szolgáit.

Mit hajdan Roboam, Salamon királynak fia mondott a zsidóknak: atyám nehéz igát vetett rátok, de én ezt még inkább megnehezítem; atyám titeket korbácscsal ütött, én pedig skorpiókkal (bökölyökkel) ostorozlak benneteket: — ugyan azt mondhatjuk azon jutalomról is, mellyel övéit az ördög szokta jutalmazni. A világ ugyan az ő szolgáira, mint iménti hallottátok, nehéz igát vet, de az ördög még nehezebbet, — a világ övéit korbácscsal veri, az ördög pedig szolgáit skorpiókkal kínozza.

A világ közönségesen azt hiszi, hogy az istentelennek élete kellemes életpálya, de rettenetesen csalódik; mert az istentelen minél inkább rabjává leszen az ő indulatainak és szenvedélyeinek, annál kegyetlenebb zsarnokot fog azokban tapasztalni. A bűnös szive, ugymond Izsáiás proféta, hasonló a hullámzó tengerhez, és a bűn sem a békét, sem a lelkismeret nyugalmát nem ismeri. Vegyétek csak szemre a kevély embert, ti őt soha tökéletesen megelégedettnek nem fogjátok találni, mert ollyan tisztelettel iránta nem képes senki viseltetni, millyenre ő magát érdemesnek csalódva hiszi. Vegyétek szemre a haragos kedélyű bosszuállót, ő sokkal kegyetlenebb enmaga, mint ellenségei iránt, mert szivét szünet nélkül köseríti a szakadatlan fejtörés a fölött, mi módon álljon bosszut megbántóján, és ezen fejtörés nem enged neki pillanatnyi nyugalmat sem. Vegyétek szemre a gyönyörök rabját, indulatos szenvedélye őt annál utálatosabbá és háborodottabbá teszi, minél többször ügyekszik azt kielégíteni. És menjetek igy elmélkedve keresztül a véteknek és bűnnek bármilly nemén: bizonyára egyiknél sem fogtok annak nyugalmas élvezetére akadni, mert hasztalan, a Szentlélek mondásának teljesülnie kell: az istentelen számára nincs nyugalom. Ime igy jutalmazza az ördög már itt alant is az ő szolgáit, vagy a bűn rabjait.

Hát még hogyan jutalmaz a sátán az örökkévalóságban? Ott mindazon lélek, ki az ördög hazug vétkes és kárhozatos tanácsait követte, örökre kizárva leszen mennyeknek országából; — soha sem fog ő részesülni az Isten dicső hazájában; — soha sem fogja ő a menyei Jeruzsálem kegyeletes szépségeit látni; — soha sem fogja a választottak szent örömeit, holott lelke ezekre teremtetett, és ezek után sóvárog, élvezhetni: — ott az elvettetett nem talál többé barátjára, ki neki segédkezet nyujtson; — ott ennek számára nem leszen többé már sem irgalom, sem szabadúlás. Örökre meg örökre, száz meg százezer éveken át fog ott az elkárhozott a dusgazdag tobzódóval fölkiáltani: nagy kínokat szenvedek ezen tűzlángok közepette. Szerencsétlen! ha neked is valaha az örökkévalóságban az mondatnék: emlékezzél vissza ama buzgó szolgálatidra, mellyeket bűneid által a világban az ördögnek tettél; emlékezzél vissza a gyalázatos bujakéj gyönyöreire, rendetlen szenvedélyeidre, mellyeket olly gyakran fölötted őrködő lelkisméreted

nyilt szózata ellen örömélvek közt kielégitettél: ezentul már az egész hosszú örekkévalóságon át nincs számodra semmi enyhűlés, hanem csak örök fogyhatatlan kínok; — ha valaha illy borzasztó szózatot kellene hallanod az örökkévalóságban: mi egyéb fogna sorsod lenni, hanemha a kétségbeesés egész az őrjöngésig mardosna? Oh Istenem! kinek még ime komoly gondolatnál sem megy el kedve azon ördögnek szolgálni, ki illy nyomorúltan jutalmaz, az vagy minden hitből kivetkőzött, vagy épen egészen eszét vesztette. De ha te oh keresztény! azon bér fölött, mellyel az ördög az ő szolgáit fizetni szokta, csakugyan szent komolysággal elmélkedel: akkor bizonyosan el fogod magadat határozni arra, hogy életed minden napjait az Istennek feláldozzad, azon Istennek, ki minden ő szolgáit végtelenül nagy és dicső jutalommal örvendezteti meg mennyben.

Mi ma, ha lélekben az egekbe emelkedünk, különféle szenteket látunk mennyben, kik az urat teljes hűséggel szolgálták a földön. Látunk ott szent apostalokat, kik széles e világot bevándorolták, hogy a Krisztusban élő hitet minden népnek hirdetnék; — látunk vértanúkat, kik legborzasztóbb kínok közt véröket és éltöket Krisztus hiteért feláldozták; — látunk hitvallókat, kik a közönségesen járt széles utakat mellőzték, és törödelmező életpályájokban a keskeny ösvényen jártak, melly övéit mennyekbe vezeti; — látunk szent és törödelmes bűnbánókat, kik testöket sanyargatták, és szigorú böjtölés, s a törödelmesség egyéb cselekedetei által magokon erőszakot, melly a mennyországot megszerzi, tettek; — látunk szűzeket, kik más kötésről életökben semmit nem tudtak, hanem egyedül szivöknek Istennel elválhatlanúl egybekötéséről. Talán ezen, vagy hozzájok hasonló szolgálatokat kiván-e az Isten mi tőlünk is? semmi esetre; — mindenki maradjon csak azon állapotban, ugymond szent Pál, mellyre Krisztustól hivatott, és teljesítse, Istenére függesztve szemeit, elébe szabott kötelességeit s tartozásait, és jutalma bizonyosan nem fog elmaradni.

És pedig millyen jutalma? Mi ott az Istent látni fogjuk, mi ott az Istent szeretni fogjuk, mi ott az Istent örökre birni fogjuk. — Mi ott az Istent látni fogjuk: ha már Krisztus megdicsőített arczának egyetlen egy fénysugara is ott a Táborhegyén tanítványait annyira elragadta, hogy nem valának képesek egyebet mondani, mint: Uram: jó nekünk itt lennünk! milly elragadtatás ve-

end egykor rajtunk erőt, ha mi az örök változatlan ó és uj szépséget nem csupán átfutó pillanattal, és mint egy tükörben, hanem szinről szinre fogjuk látni?

Mi ott az Istent fogjuk szeretni. Ha már e földön boldogoknak érzik egymást a szerelmesek, midőn együtt vannak, és kínosabbat képzelni sem tudnak, mintha egymástól messze távól esnek: milly öröm fogja egykor a mi lelkünket eltölteni, midőn az úr mennyekben nekünk az ő végtelen tökéletességeit kinyilatkoztatja, és általuk szivünkben az ő legforróbb szeretetét lángözönre gyulasztja? akkor fogjuk a koronás profétának szavait egész valóságban tapasztalni: izleljétek és lássátok, milly édes az ur, és milly szeretetre méltó.

Mi az Istent örökre fogjuk birni. Képzeljük bár legkecsesb és legdicsőbbeknek a világ örömeit, azok még is egész valójukban szemlélve tökéletlenek maradnak, mert az ő elveszthetésök aggasztó félelme minket folyvást gyötör; — de ott, ott semmi nyugalmunkat meg nem zavarja, örömünket nem háborgatja; — ott, ott a mi gyönyörüségünk egyetlen forrása az Isten, azon kétségtelen biztosítással, hogy mi őt soha többé el nem veszthetjük; — ott, ugymond a koronás próféta, megrészegedünk a te házad tuláradozó bőségétől.

Azonban az úr az ő jutalmaival nem vár az örökkévalóságig, és már itt alant megjutalmazza ő az ő hiv szolgáit a jó lelkismeret nyugalmával, mellyet a bűnnek emlékezete nem kínoz; már itt alant enyhíti ő gyakran az ő hű gyermekeit olly édes vigasztalásokkal, mellyeket mulandó sziv soha nem sejdíthetett vala, már itt alant betölti hiveit biztosításával ama tökéletes boldogságnak, mellyet egykor hű szolgáinak jutalmúl adni igért.

Uram! Istenem! el van már bennünk tökélve azon erős fogadás, hogy ezentul többé sem a világnak, sem az ördögnek, hanem egyedül neked akarunk szolgálni. Dicséret és hála neked örök atya! ki a mennyországot számunkra alkottad. Dicséret és hála legyen neked Jezus Krisztus! ki a te mennybe meneteled által az egeket nekünk megnyitottad, és annyi meg annyi milliókat a menny boldog lakásaiba befogadtál. Dicséret és hála legyen neked Szentlélek Isten! ki belőlünk bűnös edényekből az urnak olly sok választott edényeit képeztél; Ti pedig Istennek dicső szentei! kik az urnak tett csekély és rövid szolgálatotokért már a nagy és örök jutalmat

elvettétek, esedezzetek értünk, hogy mi is itt jelen pályafutásunkon az égnek hű szolgái állhatatosan megmaradván, valaha dicső körötökben megjutalmaztassunk. Amen.

Szent Erzsébet napjára.

A hálót pedig, midőn megtelt volna, kivonván s a part mellé ülvén, kiválasztották a jókat az edényekbe, a gonoszakat pedig kivetették.

(Máté XIII, 48.)

A föld legszámosabb vándorinak egyik legnagyobb és legközönségesebb tévedése azon bal vélekedés, mintha az igaz boldogság, béke, megelégedés és szivöröm abban állana, ha valaki a földi gazdagság és vagyon bőségében duskáskodik. Innen származott a mai világ rút zsidóskodása és a földiek utáni mohó esengése is minden további komoly megfontolás nélkül, valljon azok igaz vagy igaztalan, hazug vagy álnok, vagy épen ravasz utakon a szeretet körében, vagy azon túl embertársaink kárával szereztetnek-e, vagy nem? — Ha ezen vélemény csakugyan az igazságon alapúlna, azt bizonyára Salamon királynak tapasztalnia, és róla tökéletesen meggyőződnie kellett volna, mert ő a föld mindennemű kincseit tuláradozó legnagyobb mérték és bőségben birta vala; evőszerei mind vert aranyból valának, és az ezüst, melly korunkban olly igen nagy ritkaság, Salamon idejében alig talált becsülőre, szóval: Salamon semmi gyönyört, semmi élvet királyi kénye kedvétől meg nem tagadott, — és még is mit látott ő ezekben? nem egyebet hiúságnál és a hiúságok hiúságánál, nem egyebet lélek gyötrelménél minden vigasztalás s megelégedés nélkül, úgy hogy elvégre mindenben unalmat és sehol nyugalmat nem talált. Mivel pedig sem az erény ösvényén, sem pedig a gonoszság utján megállapodásnak helye nincsen: a mulandóság éldeletét rendetlenül hajhászó legbölcsebb király az ő bölcsesége fényszékéről a bolondok sorába lealjasúlt, és a legiszonyúabb bűnök örvényébe merűlt. — Egészen másként érzett szent Erzsébet, kinek dicső emlékezetét ma ünnepeljük; tudván ő, hogy a hálóban, mellyet az úr angyalai az utolsó napon kivonnak a part mellé, nem csak kis

halacskák, vagy is közemberek, hanem nagyobb halak is, ugymint vizák, czetek, harcsák stb. vagy is királyi fejedelmek és fejdelemasszonyok is fognak találtatni; tudván, hogy az Istennél személyválogatás nincsen, s igy a jók kiválasztatván, a gonoszak minden esetre kivettetnek bármi nagy születés, rang és állapotnak minden különbsége nélkül: azért ő már itt lenn az égiekre pillantott föl, már itt alant az igaz állandó boldogságot hajhászta, hogy azt testi mulékony és rövid élete lepergése után örök időkre élvezhesse. És azon boldogságot, melly után epedett, mellyet minden igyekezetével keresett, meg is találta az emberszeretet jótékony cselekedeteinek gyakorlásában, hol tudniillik az egyedül föltalálható, és mellyen kivül azt soha senki sehol föl nem találhatja. Miről én ma titeket szent Erzsébet élete és példája által kivánlak meggyőzni.

Szent Erzsébet az igaz és tökéletesen kielégítő boldogságot a felebaráti szeretet jótékony gyakorlásában találta föl, ezt megmutatom beszédem első részében az ő élete vonásaiból; mi is csak úgy juthatunk az igaz boldogság drága birtokába, ha szent Erzsébet példáján indúlva, az emberszeretet jótékony cselekedeteit állhatatosan gyakoroljuk, ezt bebizonyítom beszédem második részében.

Erzsébet II-ik András magyar király leánya 1207-ben született; mivel a Thüringi és Hesseni fejdelmi gróf Hermán uralkodó házának tekintélyét az ő fiának Lajosnak eljegyeztetése által emelni kivánta: azért a már négy éves korában vele eljegyzett Erzsébet magyar fejedelmi kisasszonyka hazájából az ő jegyese házába hozaték, hol egy jeles nőnek nevelői gondja alá bizatott. De kit az ég öröktől fogva magának eljegyez, annak szivét a világ szerelme nem képes elvonni; honnét Erzsébet, ámbár a világ gyönyöreinek közepette él vala, még is annak hizelgő kecsei iránt folyvást hideg maradt. Erzsébettel együtt nevelteték Ágnes is az ifju Lajos fejedelmi gróf nővére, és mindkettejök fölött Zsófia a fejedelmi grófnő őrködött. — Észrevevén pedig a gondos anya, hogy Erzsébet, valahányszor a templomba indúlt, ennek ajtaja előtt a gyémántos koronát fejéről mindenkor levette, e miatt a fejdelmi kisasszonyt kérdőre vette; és Erzsébet vele termett egyenesszivűségével felelé: Jezusom előtt, ki tövissel koronáztatott, én gyémántos arany koronával meg nem jelenhetek. Ezen válasz valamint Zsófiának, úgy a világérzelmű udvaronczoknak is visszatetszett, kik is egy

értelemben nyilatkozának: ha Erzsébet igy gondolkodik, ne fejedelmi gróffal, hanem magyar nemes emberrel keljen házasságra. A szent érzelmektől eltelt fejedelmi kisasszonyka ezen lealacsonyító gúnyigéket és sértő észrevételeket hallván, hálakat adott Istennek, hogy őt illy nehéz próbakőre állította.

Elérvén pedig Erzsébet életkora tizennegyedik évét, az ő jegyesével Lajos fejdelmi gróffal a házasság megköttetett. Isten őt három magzattal áldá meg, kiknek nevei: Hermán, Zsófia és Gerhárd. Az udvaronczok Erzsébet üldöztetését megkezdvén, azt folytatták, és az igazságtalan üldöztetés neki alkalmúl szolgált a türelem és szelídség, az alázatosság és szeretet gyakorlására; ezen szép erényekre ő Krisztus kínszenvedése által vezérelteték, melly fölött imádsága alatt szünet nélkül elmélkedett. Különös tisztelője volt ő szent János üdvirónak, kinek közbenjárása által Isten őt nagy kegyelemre is méltatta. Az ételben szigorú mérséket tartott, és minden olly eledelektől, mellyek a testet ingerlik, tartózkodott. A szegények valódi anyja volt, naponként kilenczszáz szegény szükölködőt ellátott, kiknek enmaga szolgált; szorgosan meglátogatá a betegeket, főképen azok körül sürögvén, kik a legúndorabb nyavalyákban sinlődtek. Bőkezűleg saját költségén betegápoló intézetet állított, hol az elhagyatott betegek és nyavalyások ingyen ápoltatának, és nem ritkaság vala őt láthatni, miként mennyei örömgyöngyöket hullatva érzékeny szemeiből, jött ki a betegházból.

Minél inkább növekedék a szegények és betegek iránti szeretete: annál jobban fölháborodának ellene az udvariak az ő üldözésére és szomorítására; de mig szelídlelkű férje élt, ki az ő nejének jámborságán épűle, addig üldözői az ő dühüket rajta ki nem önthették. Azonban 1227-ik évben Septemberhó 11-én férje Otrantoban Nápolyországban forróláz következtében meghalt. Erzsébet értesíttetvén férje haláláról igy szóla: meghalván az én kincsem, nekem is meg kell a világ és az ő hiúságának halnom. Noha pedig még fiatal vala, még sem volt képes senki őt másod házasságra birni.

Lajos halála után az udvariak irigysége, gyülölsége és dicsvágya összeesküdött Erzsébetnek elnyomására. Hermán nagy bátyja Henrik, ki Lajos után fejdelmi gróffá lőn, Erzsébetet a fejedelmi palotából kiüzte, és az egyébiránt is gyászba borúlt özvegy, minthogy az uralkodó kegyetlenségétől tartva, senki neki

szállást adni nem bátorkodott, kénytelen lőn az udvari palotát azon szegények házával, mellyet maga alapított, fölcserélni. Hol ő Istennek hálákat adott, hogy méltó lőn Jezus neveért üldöztetést szenvedni; mert a ki idáig ezernyiezer nyomorúnak vigasztaló angyala volt, a ki idáig naponta kilenczszáz szegényt jól tartott, mast maga legszegényebb lőn, nem levén helye, hová fejét lehajtaná, és kényszerűlvén másoktól alamizsnát koldúlni. Leginkább nehezíté pedig Erzsébet keresztjét az, hogy Henrik az ő ártatlan három gyermekét is a palotából vadon kivetette, melly vadság láttára az érzékeny anya az ő drága anyai könyeit elnyomni képes nem vala. Bőszült elleneinek dühe kétség kivül még messzebb is kiterjedendett: ha az isteni gondviselés annak gátot nem vetett volna.

Midőn Erzsébet férje Lajosnak tetemeit Otrantóból Thüringbe meghozták: ennek eltakarítására és ünnepélyes temetésére számos püspökök gyülekezének össze, kik Henrik előtt minden tartózkodás nélkül nyiltszivű egyenességgel nyilatkoztak és mélyen szivére kötötték: gondolná meg, hogy van egy igaz Isten, — és valljon mi nagy bűnt követhetett volna el Erzsébet az annyira jámbor és istenfélő fejedelemasszony? — gondálná meg: hogy Erzsébet az ő testvérének özvegye, és venné tekintetbe az özvegynek gyöngédségét és jámborságát. — Ámbár a nagyravágyó Henrik szive ferde irányt nyert nevelésében, a püspökök komoly intéseinek még sem állhatott ellen, és Erzsébetet, kit előbb olly gyalázatosan eltaszított, a fejdelmi lakba visszavette, és vele ezentúl nem csak fejedelemnői rangjához illőleg bánt, hanem annak bármi kívánságát megelőzőleg teljesítette. — A fejdelmi özvegy ellen azonban többi udvari ellenei tovább is folytatták dühös üldözéseiket, mig végre 1231-ben November hó 19-én élete 24-ik évében azoktól őt a kora halál megmentette. Szent tetemei közös gyász, buzgó és fényes szertartással a marburgi ispotály kápolnájába takaríttattak el, mellyet enmaga épittetett. Sírjánál számos beteg és nyavalyás fölött kitünt az Isten kegyelme, kik bajaikból hirtelen csuda által meggyógyulának. Mivel pedig átalános szent hirben vala, a hivek közkivánatára IX-ik Gergely pápa őt pünkösd napján 1235-ben a szentek sorába iktatta. Tőle vette eredetét az ő nevéről nevezett szent Erzsébet irgalmas szűzek rende is, melly a mi magyar hazánkban is 1244-ben megalapíttatván, annyira elterjedett, hogy ezen

idő óta alig volt vármegye, mellyben szent Erzsébet tiszteletére s példájára szent hajlék, oltár és betegház hiányzott volna. Igy kereste szent Erzsébet e földön azon igaz örök boldogságot, melylyet mast minden háborítás és üldöztetés nélkül élvez, és örökön örökre élvezni fog az örökkévalóságban.

Kivánod-e te is keresztény atyámfia! az igaz boldogságot élvezni? Ha igen, — gyakorold az emberszeretetet jótékony cselekedetek által ugy, mint azokat Erzsébet gyakorolta; adj, ugymond Krisztus, a kérőnek és neked is adatik, és ha te Krisztusnak ime parancsolatát teljesited, könnyen s hamar meg fogsz győződni azon boldogságról, mellyet a kegyes bőadakozó érez. A ki azonban a gyalázatos önhaszonlesésről, melly ma mindenfelé elhatalmasodott, szabadúlni nem tud, az soha jótékony és bőadakozóvá nem lehet, mert illyen nem ura az ő saját birtokának, hanem megfordítva ő rajta uralkodik mind az, a minek birtokában vagyon. Ő tehát a helyett, hogy szabad volna, inkább kettős rab, rabja tudniillik először annak, mit már bir, és másodszor rabja annak, minek birására vágyódik. Honnét a ki folyvást testi kéjek és kényelmekben kiván élni, és többet akar élvezni, hogysem enfentartására szükséges vagy elégséges: az a szegények iránt adakozó soha nem fog, soha nem tud lenni, és épen azért soha sem is részesülhet azon boldogságban, melly a jótékonyságot elválhatlanúl kiséri.

Ellenben ki az Istent látja a szegényekben, betegekben, éhezőkben, szomjazókban, s meztelenekben, ki komolyan meggondolja, hogy senki e világ mulandó javait és gyönyöreit magával az örökkévalóságba el nem viheti; ki megfontolja, hogy egyedül a jótékonyság azon hűtárs, melly öveit nem csak soha vigasztalás nélkül nem hagyja, hanem valaha az igazak dicső koronájával is ékesíti: Oh! az illyen bizonyára örömest fog adakozni, őt bizonyára sem az önhaszonlesés, sem a kéjvadászat, sem a kevélység nem fogja az adakozás és jótevőségtől visszatartani, és ő azon vigasztaló boldogságot, melly az adakozással jár, már itt alant is fogja tapasztalni, s épen azért illyennek kegyes és jótékony szivét a szegények előtt sem töprenkedő aggodalom, sem kicsinylelkű félelem, ne tán enmaga éhhalállal haljon meg, bezárni nem fogja; illyen nem fog senki éhezőt ajtaja küszöbétől elutasítani, mert

szent hite neki ezt sugja: az én atyám keze mennyből messze kiterjed, mellyet ha ő megnyit, vele a verebeket és hollókat is táplálja: mennyivel inkább tehát az embereket? — Minek szeme előtt tartásával ő szinte, mint az ő mennyei atyja irgalmas mindenek iránt, irgalmas fog lenni embertársai iránt, miért is már itt lent mind azon örömökben, s igaz boldogságban fog részesűlni, melly örömök és boldogság már itt a nap alatt az irgalmasság gyakorlatából folynak.

Avagy miért is gyötrődnék ő azon kis étek, néhány garas, vagy ruhadarab miatt, mellyet a szegényeknek nyujt? hiszen ő is az Istentől vette azokat, és a szegényekben ismét csak az Istennek adta azokat vissza. — Ő itt csak tünékeny mulandókat adott: holott oda fön ollyan örök isteni javakat veszen értök, mellyek a földnek minden boldogságát végtelenül fölülmulják.

Ha pedig magunk is szegények levén, ügyefogyott embertársainknak legfölebb jó tanácsot és szeretetlehelő vigasztalatos szókat adhatunk, és adunk: még ezen tetteink sem fognak örökre elveszni és jutalom nélkül maradni; mert azon jó szó, jó tanács és szeretetteljes vigasztalás is, mellyekkel szegény embertársaink sorsán segítettünk, följegyezvék az örök élet könyvében számunkra még akkor is, ha azok itt alant mások előnyére szolgálnának is. Nem! az ember szeretet ime drága kincsét annak birtokosától senki ellenség, senki tolvaj, még maga a halál sem rabolhatja el; mert ez mennyországban az ő tulajdonosának számára az örök halhatatlanság hazájában az úr angyalaitól őriztetik, mellynek boldogító élvezetében ő már ugyan itt a földön, de még inkább a siron túl és pedig örökre részesűl; és mert az Isten akaratját teljesítette, nyugodtan s boldogító sovárral tekint föl az örökkévalóságba, hol szent Erzsébetet épen az ő jótékonysága miatt megdicsőíttetve lélekben látja, bátran néz az úr igazságos itélő székére, mert az ő jótékony ember szeretete épen úgy érezteti ma szivével, mint hajdan Erzsébet érezte üldözőinek ellenében: ha az Isten velem, kicsoda ellenem? — Amen.

IV. Alkalmi beszédek.

Falusi uj kápolna beszentelésekor.

A legjobb kiadás.

(1843-ban.)

Ime! felét az én javaimnak a szegényeknek adom.
(Luk. XIX, 8.)

Ez előtt 22 évvel, midőn ti saját tehetségeitekből e falusi kápolnát ujból épitvén, annak beszentelési ünnepét tartottátok: megtanítottalak titeket, hogyan lehetünk mi mindnyájan az Isten élő templomaivá, és milly sors vár mireánk, az Isten élő templomaira e világon. Ma pedig, midőn általatok ujjá alakított imez egyháztokban az anyaszentegyház beszentelő szertartásait elvégeztem, arra kivánlak tanitani: mellyik minden kiadásaink közt a legjobb kiadás, melly tudniillik gazdag és örök kamatokat hoz? Alig fogadá be házába Zakkéus az ég és föld urát, és szíve azonnal annyira megváltozott, hogy ki idáig a pénz nagy kedvelője vala, mast fölkiáltana: Uram! felét az én javaimnak a szegényeknek adom, mert nekem ama nagy szerencse kedvezett, Ábrahám azon fiává lehetnem, ki a hitből él. A fárizéusok és irástudók ugyan morgolódnak vala, hogy Krisztus egy nyilvános bünöshöz, millyennek a képmutatók szegény Zakkéust tartották, beszállott vala: de sem Krisztus, ki az elveszetteket jött fölkeresni és üdvezíteni, sem Zakkéus, ki Krisztus kegyelme által Ábrahám hívő fiává változott, nem engedék magokat a legyeken ugyan kapkodók, de a tevéket elnyelők zugolódásától eltántoríttatni. Igy vannak a mi kevély és hideg napjainkban is emberek, kik a tőzsérkedő iskarioti Judással, ha valamelly egyház belékitéséről hallanak, felkiáltanak: minek ime haszontalan vesztegetés? Azon pénzt, melly az egyház ékitésére pazaroltatott, hasznosab-

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 447 von 618

ban lehetett volna a közjóra fordítani. Mi kedvét lelhetné Isten az ezüst és aranyban? nem kedves az Isten előtt illy pompafény. Azonban valamint iskárioti Judás rosz tőzsér vala, mert a harmincz ezüst pénzen kötelet vásárla, mellyel magát felakasztván, a pokol zsákmányává lőn: úgy méltán félve tartok, hogy annak utánzói, és utókiáltói is hasonló rosz tőzsérekké válnak. Mert ha meggondoljuk, hogy nincs itt a földön maradandó városunk, hanem jövendő hazánk felé vándorolunk, bizonyára a mulandó és hűtelen aranynak jobb hasznát nem vehetjük, mintha azon magunknak örök lakot szerzünk mennyben, és ime ezt cselekedtétek ti, Szeretteim! midőn az úrnak ezen házát nem csak alapjából ez előtt huszonkét évvel ujan építettétek, hanem azon is dicséretes iparral ügyekeztetek, hogy annak belseje is fölékesíttetnék. Azon kiadás, mellyet rá fordítottatok, a legjobb kiadás vala; mert illik, hogy az ég és föld urának hozzá méltó házat emeljünk, miről az első részben; az e czélra tett kiadásunk itt és az örök életben dusgazdag kamatokat hozand, miről a második részben.

Tökéletesen igaz az, mit szent Pál apostal mond, hogy az Isten nem lakik ollyan templomokban, mellyeket emberi kezek építenek, mert ő az ő mindenható jelenlétével az egész világot betölti. Az is igaz továbbá, hogy az Istent minden helyen lehet imádni, ki a benne bízóknak imádságait mindenütt meghallgatja. Igy meghallgatta ő Jónás imádságát, midőn a czethal gyomrában hozzá kiáltozott; meghallgatta Dániel imádságát, ki hozzá az oroszlányok verméből fohászkodott; meghallgatta a beteg király Ezekiel könyörgését, mellyet ő beteg ágyából az égbe bocsátott: de mind e mellett még is tagadhatatlan az is, hogy az Isten bizonyos helyeket tűzött ki, hol különösen imádtatni akart, és hol mi ő neki áldozatainkat bemutatnánk. Meglásd, monda az úr (Deut. XII, 13) hogy ne mutasd be égő áldozatidat minden helyen, mellyet látsz; hanem azon, mellyet az ur választ, mutasd be áldozatidat.

Minthogy pedig a szent misének imádandó áldozatában Jezus Krisztus halála, mellyet értünk Jeruzsálemben a kálvária hegyén szenvedett, vér nélküli módon megujíttatik, és minthogy ezen

áldozat a világnak minden más áldozatát végtelenül fölülmulja: azért illik is, hogy az úrnak illő hely tűzessék ki, az úrnak, mondom, kinek mindenünket, a mik vagyunk, vagy a mink vagyon, köszönnünk kell. Nem látjátok-e, milly roppant költségek fordíttatnak valamelly grófi kastély vagy palota építésére? és valljon a királyok királya, az uralkodók uralkodója s fejedelmek fejedelme egy istállóval, mint hajdan születésekor, vagy némi illetlen kunyhóval elégedjék-e meg?

Nézzétek csak, miként Isten e földkerekséget, az emberek imez ideiglenes lakhelyét nem csak minden szükségessel ellátta, hanem a legszebb virágokkal, árnyékos ligetekkel, aranynyal, ezüsttel, drága kövekkel is, mellyek a föld kebelében elrejtvék, fölékesítette. Valljon nem követelhet-e tehát tőlünk az ő számára kitűzött házban kellő csinosságot? Hiszen a méheket már természeti ösztönük oda vezérli, hogy királynéjoknak a kasban nagyobb és kényelmesb kitünő helyet készítsenek: és valljon az ég és föld urát, a királyok királyát, kinek mindenható szavára fejedelemségek keletkeznek, kinek mindenható leheletére népek enyésznek el a földről, nem illeti-e dicsőbb, ékesebb lakház? Hiszen Salamon templomának alakját, melly a világ hét csudái közé tartozott, az Isten maga határozta meg, hol minden a legdrágább csinossággal szereltetett föl: mennyivel inkább tehát az uj szövetségben, hol az ó törvény árnyéklatai valósággá lőnek, hol az égő és véráldozatokat örök szeplőtelen áldozat váltotta fel, tartozunk mi az élő Isten egyszülött fiának hozzáméltó lakot szerezni, ki értünk a mi egyházaink oltárain naponként tiszta szeplőtelen áldozatúl mutatja be magát a mennyei atyának?

Még a pogányok is megszégyenítenének bennünket, ha mi nem buzgólkodnánk a mi templomaink fölékitésében, holott ők semmit nem kímélettenek az ő álisteneik tiszteletére. Igy majd nem egész Ázsia egyesítette erejét azon templom fölépítésére, mellyet Ephesusban Diána álistennő tiszteletére emeltek. Ezen templom a világ hét csudái közé tartozott, mellyet 620 oszlop ékesíte, és mellynek fölállításán 220 esztendeig dolgoztak. Itt történt Ephesusban, hogy Demetrius aranymüves Pál apostal ellen a várost fellázítaná, mivel azt hirdette, hogy az emberi kezek által készült istenek nem igaz istenek. Ha már a pogányok az ő hamis isteneikért annyit áldoztak: mennyit illik tehát és kell nekünk áldoz-

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 449 von 618

nunk, kik a keresztény kath. hit déli világában élünk? Épen illy értelemben ir szent Xaverius is: ha valamelly király magának házat építtetne általad, minden szorgalmadat oda fordítanád, hogy az lehető legjobban sikerűljön, és minden szoba legfényesben állíttatnék ki úgy, mint az egy királyi fölséghez illő. Már pedig valamelly egyház emelése, és földiszítése Krisztusnak királyi palotája; azért annál nem a költséget kell számba venned, hanem azon hasznot, és kamatokat, mellyeket az hozand.

A méltólag fölékesített templomok az ő tisztaságuk és szép alakjok által a legüdvösebb gondolatokra nyujtanak alkalmat. Fölgyulasztják azok szivünk kebelében az áhítat szent tüzét, és fölemelik lelkünket élő hitben az isteni fölség imádására. Ha valamelly ékes templomba, melly izletesen fel van csinosítva, belépünk, lehetetlen nem illy gondolatokra fakadnunk: nagy Isten! milly roppant lehet a dicsőség és boldogság a mennyei Jeruzsálemben, ha már az emberi kezektől készült ideiglenes lakhelyed is olly ragyogva tündöklő? nagy Isten! ha téged már e siralom völgyében is a te szolgáid szent ének és zene zengedezési közt olly fölségesen magasztalnak: milly dicső szolgálatokat, milly dicsénekeket és háladalokat hozhatnak neked a te szent angyalaid mennyben, kik ott a te fejedelmi székedet körülállják?

A szent feszület képe, mellyet kath. templomainkban látunk, némán hirdeti nekünk, mennyire gyűlöletes és utálatosnak kell a bűnnek Isten szemében lennie: miután Krisztus mint a fájdalom hőse a kereszten szenvedett nem saját büneiért, millyenek benne nem találtattak, hanem mások büneiért, mert ő az egyetlen, szent és szeplőtelen főpap vala; innen többször meg szokott történni, hogy templomainkban a legmegátalkodottabb bünösök szive is bánkódásra és törödelmességre indúlván, onnan épen úgy, mint a szegény vámszedő megigazúlva tér házába.

Az oltár, mellyen az uj szövetség szeplőtelen áldozata annyiszor megujittatik, az oltár, hol Krisztus az ő mennyei atyjának magát az áldozár kezei által a bünös emberi nemért bemutatja, hirdeti előttünk Jezus Krisztusnak végtelen szeretetét, ki nem elégedett meg magát a világ üdveért Golgotha hegyén kimondhatatlan kínok közt egyszer feláldozni; hanem az ő egyetlen öröme, a világ végezeteig övéivel lenni, és a szent úrvacsora által velök örökre elválhatatlanúl egyesűlni, mert a ki Jezus testét méltán ve-

szi, az Krisztusban és Krisztus ő benne marad, mint ezt maga nyilván kimondotta.

És ha Krisztus minket világosan biztosit, hogy mindazt, mit az ő nevében valaki szegénynek teszünk, úgy tekinti, mintha neki adtuk, és vele cselekedtük volna; ha szent Márton püspöknek éjjel azon félpalásttal, mellyet a szegényeknek adott, megjelenék, mondván: Márton az én meztelenségemet födözte palástjával: ugyan mennyire nem fogja ő azon adományt, azon kiadást becsülni, melly az egyház ékítésében egyenesen és közvetlenül neki tétetik? Valójában illy adomány által, mellyet nem bünös embernek, hanem magának az Istennek adunk, adósunkká teszszük az Istent, ki bizonyára az adakozásban magát senkitől felülmulatni nem hagyja, mert hiszen övé az egész föld annak minden teljességével.

Mind e mellett azonban még is bizonyos, hogy minden adakozásunk az úr ideiglenes lakának diszére semmit nem használna nekünk, ha mi az Istennek beltemplomát, melly a mi szivünk, fölékesíteni elhanyagolnók; mert Isten előtt egy szegény kis kápolnában is kedvesebb az alázatos sziv, hogysem a legékesebb székes egyházak, ha azokban ugyan testünk jelen van, de szivünk messze távol kalandoz. Az Isten, ki a szivek mélyébe tekint, a Szentlélek élő templomainak szentségét sokkal többre becsüli bármi csinos egyházaknál, mellyek kőből épitvék.

Hogy pedig Istennek illy élő templomaivá legyünk, a bennünk felszólaló lelkisméret intő szavaira gondosan figyelnünk kell; midőn a plébános csak vasárnapon és ünnepeken hirdeti az úr igéjét: az Isten lelke éjjel nappal hozzánk szól, csak őt meghallgatni készek legyünk. A templomban a nagy áldozat az oltáron vitetik véghez. Benned a te benső templomod oltára a te szived; ezen oltáron a benső ember áldoztatik föl az Istennek, és pedig nem csak egyszer napjában, hanem az élet minden pillanatában. A kőtemplomokban a katholikusok időről időre gyónnak, a buzgóbbak többször, a lanyhák ritkábban: ha pedig te az Istennek élő temploma kivánsz bensőképen lenni, büneidet, mint hajdan Dávid, bánatosan magadba térve meg kell ismerned, és azokat megutálnod. A kőtemplomokban ünnepélyes ájtatosságok tartatnak, azokban a harag, átkozódás és káromlás igéit nem halljuk; ha azért szivedet Istennek élő templomává ohajtod szentelni, neked is szi-

vedből ájtatosság lakát kell képezned, a mit megtehetsz, ha minden tetteidet és lépésidet Istennek fölajánlod, ha a sors csapási közt az átkozódástól, zugolódástól stb. tartózkodol.

Ha pedig minden ügyekezettel törekszünk Istennek illyen élő templomaivá lenni: akkor bizonyára valaha mindnyájan az Isten dicső szenteivel egyesűlni fogunk az úrnak ama nagy házában, mellyet mennyországnak hivunk, hol nincs többé bűn, nincs kisértet, nincs könyhullatás, nincs halál; és akkor ime mulandó napra, melly földünket világítja, melegíti s termékenyíti, sem leszen szükségünk, mert ott a mi mennyei napunk az Isten báránya Jezus Krisztus leszen, ki megöletett a mi büneinkért, feltámadott a mi megigazulásunkért, ki minden hatalommal mennyben és a földön felruházva az atyának jobbján ül és onnan leszen eljövendő a végső napon megitélni az eleveneket és holtakat. Az Isten háza ime fölséges fiának legyen az Atyával és Szentlélekkel egyetemben örök tisztelet, dicséret és dicsőség. Amen

Keresztszentelésre.

Ősrégi szokás a katholika anyaszentegyházban, hogy ennek hivei nem csak naponta többször vetnek magokra keresztet, hanem egyszersmind az utakon, mezőkön, réteken, erdőkben és szőlőhegyekben fa- vagy kőkeresztet a feszületképével szoktak felállitni, mellyek előtt térdre hullva egy két miatyánkat elmondanak, vagy legalább azok előtt elmenvén kalapot emelnek s magokra szent keresztet vetnek. Hiszem, kevesen vannak köztetek, kik okát tudnák, valljon miért szoktak nyilván az utakon a keresztek felállíttatni? Azért azt nektek Szeretteim! e kereszt beszentelése alkalmával szándékom megmagyarázni.

Az első ok, miért a katholikusok a nyilvános utakon keresztet szoktak emelni az, hogy ezen diadaljel által az egész világ előtt nyilván hirdessék és vallják ama fölséges győzedelmet, mellyet Krisztus a keresztfán a mi lelki elleneinken vett. Ti kedvesim! mint kellő oktatásban részesült jámbor keresztény katholikusok tudjátok, hogy minket az ördög kigyó képében a paradicsomban a mi törzsatyáink Ádám és Évában az Isten szent törvényének megszegésére elcsábított t. i. a tiltott gyümölcs evésére. Azon pillanat óta, midőn ezen bűn elkövettetett, mi mindnyájan az ördögnek, bűnnek, halálnak és pokolnak rabjaivá lettünk.

Ezen négyféle ellenség rabságából minket senki megszabadítani nem birt, hanem csak egyedül Jezus Krisztus, az Isten egyszülött fia, ki Isten és ember vala egyszersmind, mit ő végbe is vitt, midőn a keresztfán mondá: Atyám! — bevégeztetett! Akkoron ő, mint szent Pál mondja, a mi büneink adóslevelét szétszakasztotta, akkoron ő minket a bűn rabságából az Isten fiainak szabadságába áthelyezett, akkoron ő a mi halálunkat halála által legyőzte, és nekünk az Isten kegyelmét, büneink bocsánatát, az örök életet és boldog halhatatlanságot megszerezte, úgy hogy semmi kárhozatos azokon továbbra nem maradt, kiket Jezus Krisztus megváltott. Ezen győzedelem diadaljeleül a keresztek nem csak uton utfélén állíttatnak fel, hanem felfüggesztetnek azok az igazhű kereszteny kath. házak falaira is, hogy azokat szemlélve mindenütt dicséretre és hálára gerjedjünk Krisztus a mi értünk megfeszített urunk Istenünk iránt. — A császár minden vám vagy más hivatalos helyein a kétfejű sast látjuk függni annak jeleül, hogy ő a mi világi urunk. Jezus Krisztus a királyok királya a keresztet kivánta mindenütt felállíttatni annak jeleül, hogy ő minden nemzetek ura, kinek adatott minden hatalom a mennyben és a földön.

A másik ok, miért emelünk mi keresztény katholikusok az utakon és házainkban kereszteket, az, hogy ez által az egész világ előtt nyilván minden szégyen nélkül megvalljuk: miszerint ezen helyeken katholikus keresztények laknak, kik nem pirúlnak, nem szégyenlenek teljes szivökből abban hinni, teljes lelkökből abban remélni, teljes erejökből azt szeretni, és minden telhetőségökből annak parancsolatait követni, ki értünk a kínos kereszt gyalázatfáján meghalt, és ki napjainkban sok képzelgő keresztény előtt botrány- és bolondságnak látszik. — Ebben is mutatkozik a mi kedvelt, tőlünk elvált, sajnálat- és szánakozásra méltó feleinknek, az evangelikusok- és reformatusoknak vakító tévelye. Ők mindeneket Krisztus Jezus érdemeitől várnak, és még is szégyenlik annak keresztfáját, holott ezen levén Krisztus engedelmes a keresztnek halálaig, az ő mireánk olly üdvösen átható érdemeit ezen szerezte, és vérével ezen pecsételte meg; és ők még is nem csak sehol kereszteket nem emelnek, hanem még csak keresztjelet sem vetnek magokra.

Midőn azonban mi a nyilvános utakon és helyeken keresztes-

ket emelünk: mindenek előtt megkivántatik, hogy a szent kereszt már előre a mi szivünkben helyet foglaljon, azaz, kötelességünk a mi üdvezítő Jezus Krisztus urunk tanítása szerint, mellyet ő az ő evangeliomában nekünk hagyott, és az ő szolgái hirdetnek, élni, egymás iránt mint hív keresztények szeretettel viseltetvén a fajtalanságot, részegséget, ellenségeskedést és igaztalanságot, e négy főbünt, melly minket a kereszténységben is pogányokká tenne, gondosan kerűlni; mert egyébiránt Szeretteim! mi csak szájunkkal vallanók Krisztust, melly vallástétel nekünk épen nem szolgálna üdvünkre, sőt az utolsó napon a következő itéletet kellene hallanunk: távozzatok tőlem gonosztevők! kik csak szájatok és ajkaitokkal tisztelétek, — szivetek pedig távol elfordítva vala tőlem.

A harmadik ok, miért mi keresztény katholikusok a keresztet az országutakon szinte, mint lakházainkban felállítjuk, az, hogy azok gyakori megpillantása által üdvös és istenes gondolatokra serkentessünk. De talán kérditek: valljon miként lehet ez? — Ime keresztény atyámfia! talán megbántott téged szomszédod, mi miatt méreg, gyűlölet, ellenségeskedés és bosszú forrong háborgó szivedben. Ez alatt elmégysz valamelly keresztfa mellett, hol eszedbe jut: lá! Krisztus végtelenűl többet szenvedett, mint te, végtelenűl ártatlanabb vala, mint te, és ő még is imádkozott az ő ellenségeiért, — áldd meg azért te is mindazokat, kik téged átkoznak, imádkozzál te is azokért, kik téged üldöznek, cselekedjél *te* is jót azokkal, kik neked roszat kivánnak; — és ezen gondolat megerősít téged, és nem engedi, hogy azon kereszténveket kövesd, kik ugyan a fa- vagy kőkeresztek előtt kalapot emelnek, és vétkűl tekintenék ennek elmulasztását, de ellenségeik mellett hideg vérrel tovább haladnak, a nélkül hogy azokat üdvözölnék, üdvözletüket viszonoznák vagy őket csak pillanatukra is méltatnák. — Ime! szenvedés és kereszt nyomja vállaidat, szegény, megvetett és mindenektől elhagyatott vagy, magányosan és szomorkodva ballagsz el valamelly kereszt mellett — lá! feltámad lelkedben azon gondolat: Isten, kit szeret, fedd, valamint az ő kedvelt fiát is gyalázatos kereszthalállal bűntette, azért örömmel hordozom utána rám mért keresztjét itt a földön, hogy valaha részt vehessek az ő örök örömeiben. Ezen gondolat balzam gyanánt szolgál sebeidre, hogy ne érezd olly fájdalmasan azok kék helyeit, mellyeket a ke-

reszt terhe vállaidon nyom. Ime! te valamelly veszedelmes társaságba indúlsz, vagy illyenből érkezve elmégysz valamelly kereszt mellett; — valljon nem ébred-e benned itt azon gondolat: lá! én felháborodom, és boszonkodom a megátalkodott zsidók ellen, kik bőszülten kiáltozák: feszítsd meg őtet! az ő vére rajtunk, és a mi gyermekeinken! valljon nem kellene-e inkább enmagam miatt felháborodnom és boszonkodnom, ki Krisztuson az urak urán még nagyobb gyalázatot követek el. — Oh! illy gondolatra bizonyosan térdre hullanál a kereszt előtt, mondván: atyám! vétkeztem te ellened és az ég ellen! irgalmazz uram! ezentul csak egyedül a te parancsolatid utain kivánok járni!

Ime Szeretteim! ezek a többi közt azon okok, miért mi a nyilvános utakon kereszteket emelni szoktunk. Oh beh! üdvös leszen ezen kereszt is, mellyet én itt jelenleg beszenteltem, ha bennetek annak tekintete hasonló szent érzelmeket fog gerjeszteni. Nem egy jámbor lélek, ki e kereszt előtt fiui bizodalommal és élő hittel imádkozandik, fog itt enyhűlést, nem egy sanyargatott szív fog itt vigasztalást, nem egy szorongatott kebel fog itt üdvös könnyebbűlést találni. Azért nem kétlem, minden jámborszivűek velem együtt legszivesebb hálát mondanak azon kegyes jótévőnének, ki az Isten tiszteletére, a keresztény katholikus hivek üdvére és vigasztalására az örök irgalom ime diadaljelét, e szent keresztet bőkezű adakozásából felállíttatta. Legyen az úr az ő Szentlelkével, az ő mennyei vigasztalásaival vele életének végső leheleteig, és pályafutása után nyujtsa neki a dicsőség ama koronáját, mellyet ő minden hiv szolgálóinak megigért. Adja az Isten mindnyájunkra az ő mindenható áldását, és eszközölje szent malasztjával, hogy Jezus Krisztus a mi megfeszített urunknak mindnyájan lélekben és igazságban imádói legyünk, — kit a tisztelet és imádás illet mast és mind örökön örökké. Amen.

A bold. Szűz szobra beszentelésekor.

Mit mond nekünk ime beszentelt szobor?

(1830-ban.)

A keresztény katholika anyaszentegyház Jezus Krisztustól az ő szerzőjétől öröklötte azon szép szokást, hogy mind azt, mi a vallásra, istenességre és annak körébe vonatkozik, bizonyos imádság és áldások közt beszenteli. Épen igy cselekvék annak vőlegénye Jezus Krisztus is. Ha ártatlan kisdedeket hoztanak hozzája: ő a Szentlélek imez élő templomait megáldá, ámbár tanitványi ezt ellenezni kivánták, — midőn ő az éhező népet, melly már három nap óta hallgatá az Isten igéjét, a pusztában kevés kenyérrel kielégíteni készűle: ime! előbb megáldá a kenyeret, és azután osztogattatá ki a letelepedett népsokaságnak. — És midőn az ő lehető legnagyobb szeretetének örök zálogaúl a legdrágábbat, mivel birt vala, az ő tulajdon szent testét és vérét kenyér és bor színe alatt az oltári szentségben nekünk áthagyományozni készűle: akkor is, mint ezt üdviróink egyhangúlag beszélik, fölemelé szemeit az égre és megáldá a titokteljes külső szineket. Tehát mindazoknak, mellyek szent hitünkre és a vallásosságra vonatkoznak, megáldását és beszentelését a katholika anyaszentegyház Jezus Krisztustól az ő mennyei vőlegényétől tanúlta.

Minek következtében ezen szobor is a keresztény katholika anyaszentegyház szokása és szertartása szerint ma beszenteltetett. Ti Szeretteim! ezen beszentelést, mellyet én latín nyelven végeztem, láttátok: a mit láttatok és hallottatok, de nem értettetek, azt akarom mast nektek igen röviden megmagyarázni. Az anyaszentegyház imádsága a beszentelésnél magyarúl igy hangzik: Isten! ki a képek vagy szobrok felállítását egyedül azért engeded meg, hogy mi a hit szemei által azok követésére mindannyiszor felbuzdúljunk, valahányszor azokat testi szemeinkkel látjuk, engedd: hogy mindazok, kik ezen nemes szándékkal illy beszentelt kép vagy szobor előtt imádkoznak, annak, kit az ábrázol, esedezése által itt kegyelmet, amott pedig örök boldogságot nyerjenek.

Tehát e szerint minket minden szobor üdvös utánzására buz-

dítson annak, kit ábrázol: ez tudniillik a katholika anyaszentegyház akarata és czélja, mellynek elérésére a nyilvános utakon, az egyházakban és kertekben szentek szobrait állít. És e czélra nézve mennyi üdvöst mondhat nekünk az itt jelenleg emelt és beszentelt szobor! Ez a boldogságos szűzet az ő karjain függő kisdedével Jezussal ábrázolja, és oh! milly tanúlságos, milly vigasztalatos reánk nézve e kép! Ő minket először emlékeztet, hogy:

1. Mária boldog vala, mert hitt az angyal szavának, hogy ő szűzességének sérelme nélkül méhében fogant, és a legszentebbiket fogja szülni, ki Isten fiának neveztetik. Tehát mindnyájan, kik az Isten igéjének hisznek, és azt hitök szerint követik, boldogok. Ha tehát neked oh keresztény! az Isten igéje a te szegénységedben azt mondja: nem csupán kenyérből él az ember, hanem minden igéből, a mi az Isten szájából jő; az Isten még a kövekből is Ábrahám fiait, annál inkább képes a kövekből kenyeret alkotni, és te az Isten imez igéjének hiszesz, s a te idei sovány aratásod, parányi takarásod mellett bizodalmadat az Istenben helyezed, ki az égi madarakat is táplálja: boldog vagy és boldogságodat érezni is fogod azon áldásokban, mellyeket Isten a te munkáidra láthatatlanúl ugyan, de nem érezhetlenűl áraszt; — mert én ifju valék, és megkorosodtam, ugymond Dávid, de az élet minden viszontagságai közt sem értem még soha, hogy az igazak szűkölködtek és azok gyermekei kenyeret koldultak volna. Ha tehát neked az Isten igéje mondja: a mit te a legkisebbiknek ezek közől cselekedtél, azt nekem cselekedted, és ezen hitben a te szegény kenyered falatját megosztod azzal, kinek annyja sincs: higyj nekem, te alamizsnádat az Istennek adtad, te azt csak kamatra kölcsönözted, mit ő itt alant neked tizszeresen visszafizet, és oda fenn ideiglenes adományod kamatja az örök élet leszen. Ezen szobor továbbá nekünk mindnyájunknak mondja:

2. Annak, kit az Isten szeret, itt alant sok szenvedéseket és viszontagságokat kell türnie, mig végre a tisztelet edényévé leszen. Tekintsetek reám, igy szól hozzánk e szobor: valljon ismertek-e engem kellően? én az vagyok, ki egykor szegény és megvetett valék, én ugyanaz vagyok, ki a világ üdvezítőjét egy rongyos istálóban szültem, ugyanaz vagyok, ki gyalázat és megvettetés közt az én kedves fiam keresztfája alatt állék; de ma már nem

állok a gyalázat keresztfájánál, hanem az én egyetlen fiam jobbján ülök, mint mennyországnak királynéja; már nem az én kedves fiam megfeszítőinek káromlásait, hanem az angyalok dicsénekét hallom, — már mast nem vettetem meg és gyaláztatom a vad hadcsoport szolgáitól, hanem boldognak hirdetnek engem minden nemzetségek, az én ótalmam és védszárnyaim alá sietnek a gazdagok és szegények, a tekintetben állók és megvetettek, a nagyok és kicsinyek; — azért oh keresztény! igy szól hozzánk e szobor; hajolj meg az Isten mindenható keze alatt, ha az téged meglátogat, lealáz és sújt; és bizzál, mert te bizonyosan még itt alant is megvigasztatol, valaha pedig annál inkább megdicsőíttetel és felmagasztaltatol, minél nagyobbak valának itt alant szenvedéseid, és minél nyomasztóbb vala földi keresztpályád. — Ezen szobor nekünk azt mondja:

3. Tekints ide ezen áldott fiúra, kit én karjaimon tartok. Ezen fiút te bizonyosan kellően ismered? Ő ugyanaz, kit a próféták előre megjövendöltek, kit ezer éveken át a pátriárkák és ős atyáink sóvárogva vártanak. — Ő azon jó pásztor, ki elhagyá mennyben az ő kilenczvenkilencz igazait, leszálla e földre, magára ölté a mi halandó emberiségünk nyomor hűvelyét, és abban harminczhárom éven át kereste, a mi elveszett vala. Ismered-e kellően e gyermeket? Ő a könyörűlő jó orvos, ki épen azért, mert itt a földön halálos nyavalyában sinlődők valának, szállott le mennyből, hogy isteni tanítása által az elhomályosúlt emberi értelmet megvilágosítaná, mindenható kegyelme által a beteg és elgyengűlt emberi akaratot meggyógyítaná, az ő sebei által, melyeket megostoroztatása, tövisekkel koronoztatása és megfeszíttetése által rajta ejtettek, minket a mi lelki sebeinkből kigyógyítana épen úgy, mint már sok ezereket kigyógyított. — Ismered-e kellően e gyermeket? Ő az Isten báránya, ki a világ büneit vállaira vette, és azokat a kereszt kínfán az ő legkínosabb halála által eltörlötte, mi által neked egyszer örökre az örök haláltól, és örök átoktól örök szabadúlást szerzett. Ismered-e kellően e gyermeket? Ő nem csak a jó pásztor, a mennyei orvos és az Isten báránya, — hanem ő egyszersmind az erős oroszlány Juda nemzetségéből, az elevenek és holtak itélő birája, ki az idők végén eljövend, hogy megfizessen kinekkinek az ő cselekedetei szerint minden személyválogatás nélkül. Azért, igy szól tovább hozzánk

e szobor, — bizzál a jó pásztorban, hallgasd meg az ő szeretettel hivó szavait, midőn ő téged a bűn tévutairól magához visszaszólít; — tárd föl bizodalmasan lelked sebeit a mennyei orvosnak, hogy azoktól kigyógyítson. Vesd minden tudott vagy ismeretlen büneidet az isteni bárány vállaira, hogy szorongó lelkismereted azok terhétől megszabadúljon, — de egyszersmind kövesd parancsolatit a mindenható birónak, kinek hatalmában vagyon az engedetleneket, ha bár testökre nézve meghaltak is, lelkökben az örök tűzre kárhoztatni, hol leszen sirás és fogok csikorgatása.

Ezen és más hasonló üdvös igazságokra emlékeztet minket ime szobor, és milly boldogok leszünk mi, ha azokra nem csak e szobor látásával fogunk mindenkor visszaemlékezni, hanem egyszersmind azokat gondosan követni és életünkben gyakorlani is meg nem szününk! — Oh milly gazdag áldása az égnek áradozna akkor le mennyből azon tisztes jótékony kézre, melly az istenes jámborság ime jelképét itt e helyen felállíttatta. — Igen! ezen üdvös áldás szálljon le onnan fölől az egész grófi házra. — Az irgalmasság anyja, a mi életünk édessége legyen a mi reményünk, — ő fordítsa le hozzánk az ő irgalmas szemeit mindnyájunkhoz, midőn mi e siralom völgyéből zokogva fohászkodunk fel hozzá: szomorúak vigasztalója, a keresztények segedelme! könyörögj értünk, és ha végre beköszönt hozzánk a halál éjszakája, akkor mutassa ő meg a mi beesett szemeinknek az ő szűz méhe áldott gyümölcsét, és vezessen minket az ő szent fia fejdelmi székéhez, a mi itélő biránkhoz, hol te oh áldottak áldotta! légy a mi kegyes, a mi édes szószólónk, állíts minket szent fiad elé, ajánlj minket szent fiadnak, könyörögj értünk szent fiadnál, hogy méltók lehessünk az ő igéretére, és oda juthassunk, hol te anyánk! a te szent fiaddal élsz és uralkodol az örök boldgság országában. Amen.

Torony-szenteléskor.

Mire emlékezteti a hiveket a templom tornya?

A fenlevőket keressétek, hol Krisztus az Istennek jobbján ül.

(Kol. III, 1.)

Az első ember Ádám bűnesete az emberi szivet egészen megrontotta. Azon sziv, mellyet az örökkévalóság tisztán és szeplőtelenül az ő szeretetére teremtett, a bűn után az örökkévalótól az ideiglenesekhez, a mennyeiektől a földiekhez hajlott. Krisztus, ki a nyomort, mellybe az első ember utódiságával esett, jól tudván, az elesett ember sorsán könyörűle, miután érte a kereszten meghalt, feltámadott, mennybe emelkedett, honnan az Isten fölséges jobbjáról elküldötte a Szentlelket; ki a földhöz tapadt emberi sziveket ismét az égbe fölemelné. Krisztus könyörűle a megesett embernem sorsán, midőn az ő katholika anyaszentegyházát megalapította, és abban ollyan szent intézkedéseket tőn, mellyeknek hű használata által az egyház minden tagjai az égiekhez fölemeltetnének: ugyan is mik egyebek a kath. anyaszentegyház szentségei, mik egyebek Jezus Krisztus szent jegyesének lélekteljes szertartásai, hanem ha ugyanannyi lépcsőzetek és lajtorják, *mely*lyeken a mi hideg sziveink az egekbe fölemeltetnek? — Nem csak a keresztény templomok, mellyekben minden vasárnapon és ünnepen Jezus hivei összesereglenek, és a közös imádságok, az Isten igéjének ájtatos hallgatása, a szeplőtelen áldozat alatti épűletes buzgóság által szivöket az égbe emelik, hanem minden templomnak tornya is azért vagyon, hogy az minket szivünkben az égbe emeljen, és a fenlevőknek keresésére buzdítson. Midőn tehát mi ma szerencsésen megujított templomunk tornyáért Istennek hálákat rebegünk, dicsérvén és magasztalván őt, hogy méltóságos földesasszonyunk szivét a szükséges költségek megajánlására vezérelte egy részről; más részről pedig hála zengedezések közt magasztaljuk az urat azért is, hogy tornyunk befödeleztetésénél senkit embertársaink s a munkások közől szerencsétlenség nem ért: én részemről ezen alkalmat felhasználni kivánván, azt adom előtökbe: mire emlékezteti a hiveket a keresztény templomok tornya? — Tehát mai be-

szédem csak azon egy részből fog állani, tudniillik: mire inti a fárabeli hiveket az anyatemplom tornya? — Ezen kérdés megoldása leszen beszédem egész tartalma, hallgassátok azt kellő figyelemmel.

Mit mond a templom tornya a keresztény hiveknek? Ha bármelly templom tornyának alkatrészeit vizsga szemle alá veszszük, ezek minket a legfontosabb igazságokra emlékeztetnek. Lássátok, minden toronynak, mielőtt tetőhegyeig fölvitetnék, szilárd alappal kell birnia. Ha pedig szilárd alaphoz és fenékhez akarunk jutni, az ingékony és könnyű mozdulatú földet kikell ájnunk, a mit bárki is, ha az épités némi fogalmával bir, könnyen beláthat. Honnan minden templom tornyának fenékalapja igy szól hozzánk: oh ember! oh keresztény! ha te igazán és komolyan keresni akarod azt, mi ott vagyon, hol Krisztus az Isten jobbján ül, és illy módon lelki tornyot kivánsz épiteni: tehát ájd ki és vesd félre a porladozó könnyű földet. — A mi szivünknek pedig könnyen porladó földje, mint szent János mondja: a szemek kivánsága, a test kivánsága, és az élet kevélysége. Ha tehát mély és kemény alapot kivánsz vetni, akkor eleven meggyőződésednek kell lenni, hogy magad magadtól semmi jót nem tehetsz, hogy az embernek igaz boldogsága nem az igazságtalanúl gyüjtött kincsben, nem a testiség hiú gyönyöreiben, nem a mértékletlen boritalban stb. hanem az élő Isten iránti hitben, benne helyezett reményben, és érte égő szeretetben áll. Meg kell tanúlnod belátni azt, hogy a te szived mindenféle bünök gyülhelye, hogy a te természeted igen hajlandó az isteni törvények áthágására, és hogy te az Isten Szentlelkének mindenható segélye nélkül sem jóvá lenni, sem a jóban állhatatosan megmaradni képes nem vagy. A ki egyszer magának imez élénk meggyőződést sajátjává tette, az ő szivének lelki tornya épitésére szilárd és kőszálon feneklő biztos alapra tett szert.

A templom tornyának négyszögű falai mindig fölebb és fölebb emelkednek, és egymással elválhatlan szoros kapcsolatban állanak. Ezen négy fal és szöglet Jezus Krisztus négy üdvigéjét jelképezi, mellyek a papok és világiak igazi törvénykönyvei, az uraságok és jobágyok valódi urbéri szabályai; — ezen üdvige mindnyájunknak azt mondja: Ne hitesd el magaddal oh keresztény! mintha te e földön csak azért léteznél, hogy itt egy ideig éldelegjél, ha-

nem hogy itt ollyan kincseket gyüjts, mellyeket tőled soha semmi idő el ne rabolhasson; föl azért a mi sziveinkkel az egekbe épen úgy, mint tornyunk falai fölemelkednek mennyek felé; — te nem létezel e földön, hogy a bujakéj testi örömeiben fürödjél, hanem hogy szentűl és szeplőtelenűl járdalj a mindenütt jelenlevő Isten előtt; tisztítsd meg azért szivedet szinte mint tornyunk falai tiszta fejérek. Te nem azért létezel itt, hogy munkátlan, kényelmes és jéghideg lomhaságodban tétlen életet folytass, és Istenről azt véljed, mintha ő halálos ágyadban is a te forró fohásziddal meg fogna elégedni; hanem azért, hogy magadon erőszakot tégy, a te indúlataid legyőzésére; üttesd azért magadat az önmegtagadás kalapácsával, mint tornyunk kövei és téglái üttettek. Igy azután te is hitben és lélekben az egekbe fogsz emelkedni, mint tornyunk falai mennyek felé magasodnak.

A torony falai után következik a harangláb. A harangok sokat, fölötte sokat mondanak nekünk, ha azok meghallgatására készek vagyunk. Azok minket reggel az imádságra ébresztenek, valamint délben és esttel is imádkozásra szólítanak. Vasárnapon az úr házába hívnak meg, hol az uj szövetség vértelen áldozata az élők és holtakért bemutattatik; azok meghívnak az Isten igéjének hallgatására, melly édesebb minden méznél, még a színméznél is, — azok majd valaki embertársunk eltemettetését, majd nyári napokban a közelgő égi háborúk jövetelét jelentik meg és előre hirdetik. A jó keresztények a harangok nyelvét értik, és azok hangjai után indúlnak. Hasonló lelki harang minden keresztény szivében a lelkismeret, melly hangosabban zúg és kong bármi nagy harangnál. Midőn tehát a harang a toronyban napjában háromszor szól, lelkismereted annak kongását hallja: essél térdre hajnalkor, adj hálát Istennek, hogy a múlt éjen át megőrzött, — emeld szivedet délben, mielőtt a tálba nyúlnál, ahhoz, kire mindenek szeme tekint és kitől minden eledel származik; alázódjál meg esttel szivedben, és mielőtt az éji nyugalomnak átadnád magadat, vizsgáld meg belsőd rejtekit, hogy töltötted légyen el a lefolyt és tőled örökre eltünt napot. Ha vasárnapokon és ünnepeken templomba hív meg a harang, és annak kondulására megint téged lelkismereted, már itt van az idő, hogy indúlj: hagyj mindent abba, és siess atyád házába, hallgasd ott mint jó gyermek a te mennyei atyád tanítását; gondold meg ott a szent mise alatt, miként

annyira szerette Isten az embereket, hogy egyszülött fiát oda adná értök. Ha förgeteg közeledtét hirdeti a harang, hullj térdre, de inkább kérd Istent, hogy a bűn szivedet el ne pusztítsa, mintsem hogy földednek a jég ne ártson, a csillogó villám tűzében, a morgó dörgés tomboló hangjában lásd, melly hatalmas a te urad Istened, ki legnagyobb fölsége mellett is hozzád olly kegyes vala, hogy egyszülött fiát adná, és téged gyermekévé fogadna; és ha a harang kedvesidnek temetésére szólít, gondold meg: azon átköltözést, mellyet szomszédom, vagy barátom teszen, nekem is meg kell nem sokára tennem, de hogyan áll lelkismeretem ügye? és hogy érzi magát szivem? millyen az én lelkem állapota? — Valamint pedig a harangok készségesen engedik magokat kicsinyek és nagyok által huzatni: úgy engedd te is szivedet az Isten hivogatásaitól vonatni, bárki vagy mi által érzenéd is ebeli nógatásodat. Még ma, sőt ebben a pillanatban, ha az ő szavát hallod, kövesd, és szivedet meg ne keményítsed.

A harangokon felűl tornyunkban az óralap vagyon az ő mutatójával. — Ez nekem és neked oh keresztény! azt mondja: ládd, milly hirtelen elrepűl az idő; használd azért azt mast, ne hogy elfecsérlését az örökkévalóságban megbánjad; tedd örökre múlhatatlanokká a sebesen elmuló perczeket ollyan erények által, mellyek téged a jobb hazába is átkisérjenek. Ha jól jár az óra, akkor annak mutatója pontosan mutatja az órákat, — ha szived oh keresztény! jól helyén van, akkor szived ime jó helyzete látható leszen a te külső istenes cselekedeteidben. Valamint pedig az órát időről időre föl kell huzni, és megigazítani, hogy jól és folyvást járjon: úgy neked is oh keresztény! a te lelked gyakori megvizsgálásával, többszöri imádság és szemlélődés által, a szent szentségek gyakoribb fölvétele és az Isten igéjének szorgalmas hallgatása s követése által föl kell a te szived belső lelki óráját huznod, ne hogy elakadjon, vagy épen egészen megálljon.

A templom tornyának a harangláb körül, és fölötte négy világos ablaka vagyon, — ezek a keresztény embernek ezt mondják: valamint a torony belső sötétségébe ezen ablakok által a nap világa behat, és mindent megvilágosit: úgy világíttassék meg a te szived lelki tornya is Jezus Krisztus kegysugarai által, hogy ne botorkálj a bűn sötét homályában és az Istenről megfeledkezés kárhozatos mámorában. Oh Szeretteim! beh sok, nagyon is sok

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 463 von 618

kereszténynek lelki szeme korunkban hályoggal van bevonva, és beh sokan vannak napjainkban, kik az Isten mindenható fölségét nem látják, vagy nem akarják látni: innen van azután az is, hogy sokan, kik a világ ügyeiben elég értelmességet és jártasságot fejtenek ugyan ki, de az erkölcs világában annyira vakok, hogy többre becsülik az emberektől tiszteltetni, mint az Isten szine előtt tiszteletre méltóvá lenni, hogy a test mulandó hiú gyönyöreit elébe teszik a menny örök és tiszta örömeinek, hogy a földi ideiglenes kincseket inkább keresik, mint az örökkévalóság hervadhatatlan kincseit. Illyen keresztények a föld sötét árnyékában járdalva nem keresik azokat, mellyek oda fenn az Isten jobbján vannak, hanem mivel ők csupa érzékiek és a földiekhez tapadtak, azért a földiektől megválni és magasabbra emelkedni nem birnak. Ezeket a templom tornyában tanyázni szokott szárnyas egerekhez hasonlíthatni, kik a napnak dicső fényét kerűlvén, csak az éj sötét árnyékában csapodárkodnak. Nem kivánom, Szeretteim! hogy köztetek a sötétség illy csapodár fiai találtassanak.

A torony teteje be van jól zsindelyezve és szegezve, hogy a nedvesség keresztűl ne mehessen, és annak fáját vagy falait ne ronthassa. Ezen födél emlékeztessen minket arra, mit szent Pál az Ephesusiakhoz irt; miután az apostal ime hasonlíthatlanúl szép levelében minden keresztény lelki tornyának építését, mint az okos építőmester, előadná, igy szól: *födözködjetek az üdvösség sisakjával*, a mi annyit teszen: Szeretett keresztények! meg ne feledkezzetek, hogy ti a végetlen örökkévalóságra vagytok teremtve; ha tehát a lelki torony építését szivetekben megkezdettétek, iparkodjatok azt be is végezni; vigyázzatok, mert az igaz keresztény a kisértetek gyakoribb szélvészétől hányattatik, mintsem bár melly templom tornya; vigyázzatok, mert a test kivánsága, a fösvénység, a kapzsiság, a kevélység könnyebben behat a ti szivetek mélyébe, hogysem az eső cseppje a torony födözetén, és ha nem őrködtök, ébren nem vigyáztok, nem lesztek képesek a mi lelkünk ősellenségének mérges nyilait kikerűlni. Ezen éber vigyázatot sajátítsd el leginkább te drága fiatalság! higyétek el, több könnyeket folyattak el messze e nagy világban azon szerencsétlenek, kik vigyázatlanságuk miatt elestek, hogy sem esőcseppek hullottak e torony födelére.

Végre tornyunk tetőpontján a mi üdvünk diadaljele a kereszt

lobog. Ez ugyan nekünk fölötte sokat mond, de, hogy hosszú ne legyek, csak kettőt említek meg: 1) ezen kereszt azt mondja, hogy Krisztus nélkül, az ő mindenható kegyelme nélkül te a lelki tornyot szivedben fölépíteni képes nem vagy, kérd azért őt, hogy erősítsen meg téged, hogy benned ő azon munkát, mellyet az örökkévalóságban is áldandasz, kezdje meg, folytassa, és végezze be; — 2) a torony keresztje azt mondja: mindazoknak, kik istenesen akarnak élni, itt a nap alatt üldözéseket, kereszteket és kínokat kell szenvedniök. Krisztusnak, az igaz keresztények előpéldájának szenvednie kelle, és csak szenvedések után ment ő be a dicsőség országába; nincs azért, számodra sincs más út az üdvösségre, hanemha a szenvedés tágas útja; valamint a torony keresztét a világ mindnégy részének szelei megtámadják, és ide s tova hajtogatják: ez a te sorsod is, majd tudniillik a világtól, majd az ördögtől, majd és leggyakrabban tulajdon testedtől, a benned ellened nyugtalankodó gonosz akaratodtól, ettől a minden gonosz forrásától támadtatol meg, és ha nem menekedel Jezus Krisztus szent keresztének védárnya alá, ha nem fészkelsz be az ő szent sebeibe: legyőzetésedről bizonyos lehetsz, és pedig vajmi nagy leszen a teested. Azért vigyázz és imádkozzál, és elmélkedjél gyakran megváltó üdvezítőd kínszenvedése fölött, ha nem esni, hanem állva maradni kivánsz.

Azt is visszahozom még ma a ti emlékezetetökbe, hogy a hajdan szent korában a kath. templomok tornyain a kereszt fölött kakas is vala, mellyet ma már csak a régiebb tornyokon itt amott pl. a Kiczládin láthatunk; ezt a katholikusok elhagyták, mert a lutheranusok kezdették az ő tornyaikra alkalmazni. Ezen kakas ha még azt bármilly tornyon szémlélitek, a vigyázatot jelképezi, mellyet a lelkipásztor az ő hívei fölött gyakorolni köteles, nehogy a csábítók éhes farkasai a nyájra ütvén, azokat fölemészszék, nehogy a nyáj juhai közt a bűn az erény fölött erőt vegyen, nehogy a konkoly a buzát elfojtsa és elnyomja; mert hiszen mindnyájunk előtt tudva van, hogy a kakas éber állat, ki éjen át háromszor is hallatja szavát.

Ezekből tehát láttátok: milly sok üdvösre tanít minket a mi megujított tornyunk; én csak azt az egyet ohajtom teljes szivemből, hogy ti azokról, mellyeket a torony mond, soha meg ne feledkezzetek, és az ő szavát mindenkor híven kövessétek is. Mivel

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 465 von 618

azonban minden emberi kivánat meghiusúl, ha csak azt az Isten áldása nem kiséri:

Azért imádva fordúlunk hozzád, Te minden jó adományok kútfeje! ezen mennyei áldásodért. Hála legyen neked, hogy ebeli munkánkat szerencsésen bevégezni engedted. Folytasd és végezd be azt a mi szivünkben is; eszközöld, hogy minden ügyeinkben csak azokat keressük, mellyek oda fenn vannak, az atyának jobbján; ne engedd, hogy mi is olly értetlenekké váljunk, mint az ős Babel torony épitői, hanem olly bölcs épitőkké tégy minket, kiknek épületök még akkor is szilárd alapon megálljon, midőn a mennyei tűz minden emberi épületet fölemészt: akkoron dicsőbb Te Deum laudamus fog hangzani ajkinkról, mint ma: tied legyen a tisztelet, dicsőség és hála mind örökön örökké. Amen.

Uj kálvária beszentelésekor.

(Lékán 1852-ik évben.)

Menjünk ki azért mi is ő hozzá a táboron kivül, és hordozzuk vele az ő gyalázatját.

(A Zsid. XIII, 13.)

Nem illik ugyan egyházi beszédet dicséretekkel kezdeni; de ha az Isten kedvesen tekint le mennyből a jámbor hivek szivébe, kik a megfeszített üdvezítőnek kimondhatatlan nagy szeretetét Kálvária fölállításával magasztalják; sőt ha Isten még azokat sem hagyja jutalom nélkül, kik embertársaiknak az ő nevében csak egy pohár vizet nyujtanak is; ha e szerint ő mindazoknak lépéseit és fáradozásait kedvesen számba veszi, kik e Kálvária fölállításában és épitésében bármi módon részt vettenek: ugy az úrnak haszontalan szolgája, és az ő isteni igéjének hirdetője sem tarthat semmitől, midőn ezen szent hely fölszentelését ünneplő beszédét dicséretekkel kezdi meg. — Vajha a minden jó adományok osztogatója engedje meg, hogy a kegyelem imez üdvös órájában mindnyájan fölvilágosúljunk, és üdvösen belássuk azon szent czélt, mellyre ezen uj kálvária felállíttatott! — Mire nézve beszédem vezérmondataúl szent Pál apostalnak a zsidókhoz megirt ime szavait választám: menjünk ki azért mi is ő hozzá a táboron kivül és

hordozzuk vele az ő gyalázatát. — Szent Pál apostal itt Krisztusnak a kereszten véghezvitt véres áldozatát az ó szövetségi engesztelődés nagy napjának amaz áldozatával hasonlítja egybe, melylyet a zsidók főpapja évenként egyszer Izraël egész népe bűneiért Istennek az ő parancsolata szerint bemutatni szokott. A leöletett állat vére, ugymond az apostal, a főpaptól a nép bűneiért a szentélybe bevitetett, husa pedig a táboron kivül hamuvá égetett; azért szenvedett Krisztus is a városon kivül, hogy szent vére által népét megszentelné, menjünk azért mi is, igy végzi az apostal, Jezushoz, és hordozzuk vele az ő gyalázatát. Szent Pál ezen intését követtétek ti is Szeretteim! elhagyván tudniillik lakházatokat, kikiséritek a ti szenvedő üdvezítőtöket a vesztőhelyre, mi által bizonyos mértékben és modorban részt vettetek az ő gyalázatában, az ő gyalázatos kivégeztetésében. És ime! ez egyszersmind tulajdonképeni főczélja a mai ünnepélyes beszentelésnek, és ebben áll a keresztjárás, valamint a keresztállapodásoknál divatos ájtatoskodásnak fő lényege is. Legyen azért ez az én mai beszédem tárgya is, tehát mit jelentenek a keresztuti állapodások? ez első része; hogyan kell a ma beszentelendő kálvária hegyét jövőben látogatnunk? ez második része beszédemnek. A ki pedig nektek Szeretteim! erőt, egészséget és készséget adott, hogy e kálvária fölállitásában a megfeszített Krisztusban élő hitetek örök emlékét késő unokáitokra áthagyományoznátok, ugyanaz adjon szivindító erőt és üdvös eredményt az én igéimnek is!

Statio latin szó, melly magyarúl állapodást jelent; e szóval a katholika anyaszentegyház már századok óta él. Igy némelly régi szent atyák a jubiléomkor körmenettel vagy magánosan meglátogattatni szokott helyeket, u. m. feszületeket, szobrokat vagy képeket, hol mint az anyaszentegyháztól kitűzött helyeken a hivek bucsui imádságukat végezni szokták, stationak, vagy is állapodásnak nevezték. Innen vették nevöket a keresztuti állapodások is, mellyeknél mi a Kálváriára kimentünkkor szoktunk imádkozás és elmélkedés végett megállapodni. Ezen keresztuti állapodások, mint képeik mutatják, minket Krisztus urunk kinszenvedéseire különösen emlékeztetnek, ámbár urunk szenvedése titkairól nekünk nemcsak ezen keresztuti állapodásoknál, hanem máskor is mindannyiszor meg kellene emlékeznünk, valahányszor vagy a szent

miseáldozaton megjelenünk, vagy a legfölségesebb oltári szentséget magunkhoz veszszük, mert maga Krisztus világosan megparancsolá: ezt cselekedjétek az én emlékezetemre; azért mondja szent Pál is: valahányszor e kenyért eszitek, és e pohárt iszszátok, az ur halálát fogjátok hirdetni, mig ő ismét eljövend. A mi szent hitünk főágazatja is azt kivánja tőlünk, hogy Krisztus kínszenvedésének és halálának üdvös eredményeiről gyakrabban megemlékezzünk.

A kereszténység három első századában nem volt szükséges a hiveknek kálváriákat fölállitani, mert a számtalan szent vértanúk ugyanannyi élő keresztuti állapodások valának, kik szóval és tettel egyaránt bebizonyították, hogy ők a megfeszített Krisztusnak hű és rettenthetetlen hős bajnokai, kik örvendezének, és különös tiszteletűl tarták, hogy méltókká lőnek Jezus szent neveért véröket onthatni. Miután azonban nagy Constantin császár alatt az egyház állandó békének örvendhetett, és a császár anyja Ilona azon a helyen, hol Krisztus szent keresztje, a katholika anyaszentegyháznak ime legdrágább kincse föltaláltatott, Isten dicsőségére templomot emeltetett: a hivek a kereszten meghalt üdvezítőnek imádására a világ minden részéből oda sereglének. Szent Ilona tudniillik igy gondolkodék: ha a zsidók a szövetség ládáját annyira tiszteletben tartották, mennyivel nagyobb tisztelettel illik nekünk kereszténynyeknek a keresztfa, ime drága véroltár iránt viseltetnünk, mellyen az Istenember a mi gonoszságunkért föláldoztatott? Igen is, ugymond szent Ágoston, a keresztények ugy vélekedtek, hogy ők nem tennének eleget vallási kötelességöknek, ha Krisztust ugyanazon a helyen nem imádnák, hol tőle az üdvigét és keresztkínszenvedése által a váltságot nyerték.

Mióta pedig az Istennek megfoghatatlan itéletei szerint a szent föld a törökök hatalmába jutott: a keresztények a kegyes üdvezítő halálának háladatos emlékét szivökben fölélesztendők több helyütt kezdének feszületeket és kálváriákat állítani. E czélra magasabb dombokat, vagy hegyeket választának, és azokon a megfeszített üdvezítő szent képével ékeskedő kereszteket, mint a kereszténység legdrágább diadaljeleit emelének. Ezekhez csatolák azután az ugy nevezett állapodási képeket, vagy szobrokat, mellyek Krisztus megostoroztatását, tövissel koronáztatását, Pilátus általi halálra itéltetését, a nehéz keresztfa alatt földre rogyását, fájdalmas any-

jával találkozását, ruháiból kivetkőztetését, a keresztre szegeztetését és egyéb szenvedéseit ábrázolák. Ime! ez a keresztuti állapodások első eredete.

Mindezeknek pedig buzgó fontolgatása szivünket isteni szeretetre gyulasztja, és lelkünknek az alázatosság és engedelmesség legszentebb és legélénkebb példáit mutatja föl: mert valljon lehetséges-e, hogy tovább is Isten és embertársaink iránt szivtelenül szeretetlenek maradjunk, midőn az állapodási képeken, vagy szobrokon eleven szinekben lefestve látjuk, miként Jezus az ő végtelen szeretetének uj szövetségét az ő drágalátos szent vérével megpecsételte? valljon lehetséges-e, hogy szelidekké, alázatosakká, türelmesek és engedelmesekké ne legyünk, midőn az állapodási képeken vagy szobrokon eleven szinekben lefestve látjuk, miként Krisztus minket e szent erényekre az ő dicső isteni példájával oktat? — Oh Szeretteim! nincs a keresztény tökéletességre üdvösebben vezető eszköz Jezus Krisztus kínszenvedésének gyakori mélyebb fontolgatásánál! — Ha figyelmesen olvassuk szent Bonaventura elmélkedéseit Krisztus kínszenvedése fölött, azt kell gondolnunk, hogy a szent férfiúnak papirosa, mellyre azokat irta, az üdvös kereszt, tolla, mellyet azok leirására használt, az üdvezítő szivét átdöfő lándzsa, téntája pedig, mellybe tollát mártotta, Krisztus drágalátos szent vére volt. Oh! milly édes, igy ir ő, Krisztus keresztje mellett mulatozni! én az én üdvezítőm sebeibe magamnak három hajlékot épitek: egyiket az ő lábaihoz, másikát az ő kezeihez, és a harmadikát az ő imádandó szent oldalába. Itt szenderűlök el, itt ébredek föl, itt olvasok, itt mulatok én. — Értvén ezekből, mit jelentenek a keresztuti állapodások: halljátok már mast, hogyan kell a Kálváriát üdvös haszonnal látogatnunk.

Nincs e világon semmi szent, semmi tiszteletre méltó, mit a visszaélesek el ne torzíthatnának; és ámbár ti Szeretteim! ime kálváriát itt a legtisztább és legszentebb szándékból épitettétek is, a minden jónak ellensége, a sátán, imez a mi urunk Krisztusnak esküdt ellensége még is találand alkalmat a ti ájtatoskodástok közé konkolyt hintegetni. Illyen visszaélés, illyen konkoly volna például, ha a keresztuti állapodásokat haszontalan időrabló csevegés közt könnyelműen látogatnók, ha azoknál a szokott imádságokat inkább szájunkkal hirtelen leperegve, hogy sem szivünkben üdvö-

sen megindúlva mondanók el, hogy csak a keresztjárást minél hamarább, habár inkább lelki kárral, mint haszonnal, bevégezzük. — Illyen keresztjárás Isten előtt kedves nem lehet. — Mások ismét a keresztjárási imádságok által ugyan Istennek, de egyéb cselekedeteikben a Beliálnak szolgálnak, vagy is alig végezték be keresztuti ájtatosságukat, azonnal a bordélyházokba, vagy más megszokott bűnök elkövetésére sietnek. Illyen ájtatoskodásnak csak az ördög örül, midőn látja, hogy ugyanazok, kik mast az eczet- és epével itatott Jezus kereszte alatt ájtatoskodnak, egy óra mulva ugyan azon Jezust részegség, vagy más bűn által ujólag a keresztre feszítik. — Illyen keresztjárásra megreped fájdalmában az igaz kereszténynek szive: én azonban bennetek örvendek, hogy nincs senki köztetek, ki illy utálatosan visszaélne a keresztjárással.

Azon katholikusoknál, kik az állapodásokat a keresztuton igaz lelki haszonnal látogatják, szivök buzgó és szent ájtatosságát könnyű észrevenni minden mozdúlataikon; mert ők hasonlítanak azon háladatos gyermekhez, ki az ő elhunyt szüléinek hideg tetemeit belső megindúlás közt kiséri a temető sírkertbe. Valamint ennek a gyászmenet alatt nemcsak azon jótétemények jutnak eszébe, mellyeket életében drága szüléitől vett vala, hanem azon szomoruságok is, mellyeket ő szüléinek az ő vigyáztalansága vagy engedetlensége által okozott: úgy a keresztút jámbor látogatói is e szent vándorláson nemcsak azon lelki jókról háladatosan emlékeznek meg, mellyeket az emberi nemzetnek Krisztus élete és halála szerzett, hanem az ő saját bűneikről is, mellyekkel a legjobb üdvezítőt annyiszor megbántották, sőt azt ujra fölfeszítették. Honnan a keresztjárás jámbor gyakorlói e szent úton igy emélkednek: én ugyan bűnös ember vagyok, azonban Jezus nemcsak az én bűneimért, hanem az egész világ bűneiért halt meg a kínos keresztfán: tehát miért kellene nekem szorongva félnem, félve kétségbeesésig rettegnem? megismerem, megbánom és megutálom bűneimet, lerakom azokat törödelmes szivvel az én üdvezítőm vérző sebeibe, és az ő szeplőtelen szent vére le fogja mosni az én szeplőimet, — az ő végtelen elégtétele le fogja törleszteni az én bűnadómat, — az ő áldott halála biztosítja az én örök életemet, — az ő szent kezeinek és lábainak sebei oltalmaznak és megvédnek engem az isteni igazság dörgő itéletétől. — És illy bizodalmas hit lecsil-

lapítja a lelkismeret mardosva emésztő férgeit, uj erővel, uj örömmel, uj békével tölti el a jámbor lelket, és illyen keresztjáró jámbor lélek megujúlva tér vissza a keresztjárásból, s örvendve folytatja vándorpályáját az isteni szeretet üdvös ösvényén.

Azért hozzátok szólok, ti a keresztút fiatal látogatói! Ha ti a hiúság, kevélység és világi kedvezések vagy megvettetés nehéz kisérteteitől környeztettek, gondoljátok meg magatokban: az én üdvezítőm Krisztus az Isten fia vala, ő még isteni fölségét is kiürítvén, nem átallá lealázkodni, és engedelmes lőn mind halálig és pedig a keresztnek halálaig, — és én nyomorú féreg e földön, én legyek-e hiú, fenhéjazó és fölfuvalkodó? lelkem váltsága az én üdvezítőmnek annyi sok sebeibe, fájdalmába és vérébe került, és én a világ bujakéjének éljek-e? én a Szentlélek templomát ime testemet beszeplősítsem-e? Az én üdvezítőmet ujra keresztre feszítsem-e? Oh! kész vagyok inkább ezerszer meghalni, hogy sem ezen, és hasonló bűnök ösvényén járni. Erősítsd meg oh! értem keresztre feszített uram! az én gyönge szándékomat, és az incselkedő sátán azonnal távozni fog tőlem, az ő incselkedéseinek fulánkja nem fog sebet ejthetni rajtam.

Ha indúlatosak, hirtelen fölháborodók látogatják a keresztútat, látván itt, miként viselkedik Jezus ellenségei iránt is a kereszten, miként imádkozik az ő üldözőiért is a halál oltárán, gondolják meg: milly homlokegyenest ellenkezik az én keresztjárásom az én életemmel, ha én az én megbántóimon boszút állanék, támogass azért engem, oh keresztre feszített üdvözítőm! hogy haragomat elfojtsam, mindazokkal jót tegyek, kik nekem gonoszt cselekszenek, és eszközöld, hogy azon gyülölség, melly idáig bennem forrva szivemet epesztette, boldogító szeretetté változzék át.

Ha szegények, különféle keresztek és terhek alatt nyomorgók látogatják a kálváriát, látván itt a kereszten függő megváltót, így emélkedjenek ők önmagokban: Oh! milly szegénységben meztelenül elhagyatva függ az én üdvezítőm a kereszten! még csak egy pohár enyhítő vizre sem méltatják őt az ő hevesen tikkasztó szomjúságában; oh! az én szegénységem távol sem hasonlítható az övéhez! az én keresztem távol sem olly nehéz, mint az ő keresztfája! segíts rajtam Uram! hogy én is azon boldog szegények számába soroltassam, kiknek te a mennyországot igérted.

Ha pedig beteg vagy és halálos ágyadhoz tapasztva nem látogathatod meg a keresztútat: küld el helyetted fiadat, vagy leányodat, te pedig az alatt vedd kezedbe házi feszületedet, és mondd: Uram! bocsáss engem a szent Kálvária hegyére! — Tekints reám kegypillanatoddal! oh én erősen hiszem, és bizodalmasan remélem, hogy az, ki az ő megtagadójára, Péterre kegyesen pillantott, kegyes leszen irántam is, ki a latornak megbocsátott, nekem is paradicsomot igér, — az ő kezeibe ajánlom az én lelkemet! — Légy pedig meggyőződve, hogy illyen hitnek imádsága neked a sötét halál nehéz útját könnyűvé fogja tenni.

Ha pedig ollyanok jönnek a keresztút látogatására, kiket a kegyes és irgalmas üdvezítő, mint az üdvirati tékozló fiut és a szeretettől égő Magdolnát, az ő atyai házába visszafogadott: omoljanak ők az ő megváltójok drága szent sebeibe, és kérjék őt, hogy az ő mindenhatósága által az alázatosságban, szelidségben, türelemben és szeretetben mindvégig állhatatosan megmaradhassanak.

Ha ti a keresztjárást illy lelkűlettel fogjátok gyakorlani: akkor könyörgéseiteket az ég angyalai az Isten fejedelmi széke elé fogják vinni. Oh! tehát milly dicséretre méltó a ti lelkipásztortok buzgalma, kit az Isten Szentlelke vezérlett, hogy köztetek imez üdvös kálváriai útat, és keresztjárási ájtatosságot fölélesztené? és milly jutalomra tesztek ti mindnyájan Isten előtt érdemet, kik a ti tehetségteket és munkáitokat e szent út és kálvária fölállítására dicséretes buzgalommal fordítottátok? — Ha árimathiai József az üdviratban dicsértetik, mert Krisztus szent testét a kivágott sziklasírba eltakarta: mennyire fogja a ti hitbeli buzgalmatokat legkésőbb unokáitok maradéka is áldani azért, hogy ti ime keresztúti állapodások és kálvária épitése által az ő buzgó ájtatosságuk üdvös élesztésére uj üdvhozó alkalmat nyitottatok? — Isten áldja meg a ti mezeiteket, hajlékaitokat, minden vagyonotokat, de főképen a ti értelmetöket, szivetöket és akaratotokat. A ti értelmetöket, hogy az Isten ismeretében erősek levén, soha meg ne feledkezzetek azon kegyelmekről, mellyeket Isten itt osztogat; sziveteket, hogy a hitben és az ebből folyó reményben, kivált e mai veszedelmes időkben állhatatosak legyetek; akaratotokat, hogy a fölfeszített megváltónak üdvigéje és tanítása szerint Isten és ember iránt cselekedetekben munkás szeretetben éljetek, annak dicső példája szerint, ki értünk égő szeretetből mindnyájunkért az ő szent vérét

ontotta. Illyen áldás közt áraszsza Isten reátok az ő bőséges szent malasztját, és engedje, hogy ti ezen üdvös buzgalmatokból épült keresztjárást többször, de mindenkor lélekben és igazságban ájtatoskodva meglátogathassátok, mig végre a mi fölfeszített, meghalt, föltámadott, és mast az atyának jobbján élő s uralkodó urunk Jezus Krisztus érdemeiben mennyországban részesíttettek. Amen.

Nagybőjti ájtatosság.

A nagybőjti keresztjárás magyarázata.

(A pinkafői kálvária hegyen 1816 és 1817-ben.)

Az előimádság.

Keresztény atyámfiai! Isten kegyelmével föltettem magamban jövendőre mindenkor, midőn évenként ezen szent keresztjárást tartjuk, némi oktatást hozzátok a ti lelki épűléstökre intézni. Ezt ma a keresztjárati könyvecske értelmezésével kezdem meg. Minden előtt arra kérlek benneteket, valahányszor e keresztjáráshoz megindúltok, szedjétek össze lélekben gondolataitokat, és eszmélkedjetek a fölött, milly ájtatosság gyakorlásához fogtok. Nemde, ha földi szülénket, ki miattunk tömlöczben ülne, és miattunk nagy kínokat szenvedne, meglátogatni készülnénk: illy esetben egészen magunkba térve fájdalmas bánat közt közelítnők meg a börtönt, *hogy* ott a mi értünk szenvedő atyánkkal beszéljünk. Már pedig a kegyes atya, a minden atyák közt leggyöngédebb atya, minden testvéreink közt a mi legjobb testvérünk Jezus Krisztus; ő miértünk adatott az itéletre, és ollyan kínokat szenvedett, mellyekhez hasonlókat soha senki sem előtte sem utána nem szenvedett. Az én bűnöm és a te bűnöd oh ember! okozott ő neki olly iszonyú sok fájdalmakat és csapásokat; azért illik, hogy mély megilletődés, szivbánat és alázatossággal, de egyszersmind teljes bizodalommal imádkozva jelenj meg az ő keresztjárásán. Erre int minket az előimádság keresztjárati könyvecskénkben. Térdeinkre hullunk, mint a gonosztevő, ki élete pályáját gonosz tetteivel bemocskította; a mi ajkaink megnyilnak, de még inkább szivünk mélyé-

ből fohászkodunk: én szegény bűnös teremtmény! — a vakmerő bűnöst bűntetés, a szegény bűnöst kegyelem és irgalom követi; elmélkedjél azért egy kevessé hűtelenséged, elkövetett bűneid fölött, és azok utálatával eltelve, emeld föl szivedet az örök szeretet fejdelmi székéhez, mondd élő hittel: én hiszek — miben? az örök igazságban; — de milly igazságban? abban, hogy Isten nem akarja a bűnösnek halálát, hanem őszintén kivánja, hogy megtérjen és éljen. — Bizodalmas reménynyel mondjad: én remélek, — de mit? azt, hogy téged az irgalom atyja, ha te a tékozló fiúval igazán megtérsz, nem taszít poklokra a te bűneid miatt, hanem atyai melléhez szorít téged is, mint az elveszett fiút; lángoló szeretettel mondjad: szeretlek, — de kit vagy mit? nem a bűnt, melly téged idáig nyugtalanított, szorongatott, szomorított, hanem az Istent, ki téged öröktől fogva szeretett, és irántadi szeretetéből nem kimélette meg az ő egyetlenegyszülött fiát, kit ő mindnyájunkért oda adott; és ő iránta égő szeretetedből átkozd meg az idáig előtted kedves bűnt, hogy a jó angyalok mennyben örvendezzenek a te megtéréseden; és mivel a bűnösnek semmie sincs, mit bűneiért az Isten igazságának elégtételül felajánlhatna: azért a mi testvérünk Jezus Krisztus ajándékúl adta nekünk ártatlanúl türt szenvedéseit és véres halálát; és a keresztnek imez értünk kiállott halálát mutassuk mi be engesztelő áldozatúl az atyának; mert minden bűneinket, mellyeket mi elkövettünk, Krisztus magára vette, és azokért eleget tőn épen úgy, mintha ő követte volna el azokat, ámbár ő bűnt el sem követhetett; és ő mindeneket, miket szenvedései által érdemlett, mi reánk átruházott, és azokat a mi tulajdonunkká tette, úgy, mintha mindazokat mi magunk érdemlettük volna, de még is azon föltétel alatt, ha mi azokat élő hittel elfogadni készek vagyunk. Jezus Krisztus imez érdemei által a legnagyobb bűnös is, ha ő még is bűneiről igazán lemond, minden bűnösvolta és nyomorúsága mellett is boldog, minden szegénysége mellett gazdag, minden előbbi gonoszsága ellenére is szent ember. Elvégre a keresztjárást gyakorló keresztény az ő imádságát az élőkért és a tisztító helyen szenvedő holtakért ajánlja föl; mert az igaz szeretet különbség nélkül minden emberre kiterjeszkedik, — ekkor tehát emlékezzél meg szeretett keresztény atyámfia! a te körödhöz tartozóidról, valamint azokról

is, kik a halandóság útján körödből előre elvándoroltak: így a te keresztjárási ájtatosságod tenmagad, és életben levő tieid lelki üdvére, az elhunytaknak pedig vigasztalására és enyhűlésére fog szolgálni. Minden keresztjárásunknak bennünk a bűn ellen nagyobb gyűlöletet és utálatot, Krisztus iránt forróbb szeretetet és nagyobb bizodalmat, embertársaink iránt könyörűlőbb szeretetet és nagyobb irgalmat kell gerjesztenie: mit ha nem eszközöl, nem üdvös és hasztalan minden ájtatosságunk, ha bár napjában hétszer megjárva a keresztútat, hétszer elmondjuk is az állapodási imádságokat. Azért mast a szent mise alatt azonnal mindnyájunkért esedezve fordúlok a mi urunk Istenünkhez, adjon belénk igaz alázatosságot és igaz szeretetet az ő szent fia Jezus Krisztus által. Amen.

I. állapodás.

Krisztus kereszthalálra itéltetik.

A keresztjárás első állapodása Jezust azon időben állítja elénkbe, midőn kegyetlen megostoroztatása, és tövissel koronáztatása után Pilátustól a római tiszttartótól ártatlanúl halálra itéltetett, hogy így minket az örök kárhozat igazságos itéletétől megszabadítana. A kárhozat imez itélete a paradicsomban első Ádámra mondatott ki: a melly órában e gyümölcsből eendel, monda az Isten, azonnal halállal halsz meg. Ők evének, és bennök mi is evénk, és így a halál átháramlott mindnyájunkra. Krisztus rajtunk könyörűlt, és ő, ki bűnt nem cselekedett, értünk a halálra adta magát, hogy az ő halála által nekünk bűnösöknek örök *életet* szerezne. Szeresd azért megváltódat oh keresztény! mert ő benne azt szereted, ki téged az örök tűz veszélyéből szabadított meg, kinek irántadi jótéteményét soha meg nem hálálhatod; csak fontold meg: a te megváltód téged megmentett az örök tűztől, és te még is tudnád-e őt nem szeretni? — De egyszersmind mutasd meg szeretetedet iránta tettben az által, hogy a te üdvezítőd példáját hiven kövesd, és a gonosz rágalmakat, kisebbítéseket, mellyeket a fecsegő nyelvek ellened okádnak, megváltód példája szerint szerényen és hallgatag viseld; mert olly ártatlan, millyen ő vala, nincs senki közöttünk. Igen, nem tagadom, sőt nyiltan megismerem, hogy néha néhol ártatlanúl is rágalmaztatunk, és hogy, mit ellenünk a rosz nyelvek kiábálnak, nem mindenha igaz: de más

részről mennyi gonosz nem lappang a mi bensőnkben, mit ugyan embertársaink nem tudnak, de mi az Isten előtt tudva vagyon? Ime! ezen titokba rejtett bűneinkért szenvedjük türelemmel embertársaink igaztalan rágalmait, nehogy az Isten minket valaha annál szigorúabban bűntessen, minél kevesebbet akarunk mast tűrni, szenvedni. És ugyan mi egyéb tulajdonképen valamelly ellenünk irányzott gúnyszó a levegőt jelentéktelenül verdeső puszta hangnál, melly ugyan önszeretetünket első zörejével bántogatja, de annál hamarább hatástalanúl elhangzik, minél csendesebb vérrel veszszük annak moraját? — Ellenben ki minden gúnyszóra vad haragra lobban, szomszédjának lakába siet, azt kétszeresen visszagúnyolja, az ugyan szájjal elimádkozhatja az első állapodásnál: én irántadi szeretetből a világnak minden hamis itéleteit is szelíden eltüröm; de méltán vigyázhat magára és tarthat tőle, nehogy a kőszobor lelkismeretében felszólaljon ellene: hazudol, mert hiszen te a legkisebb ellenmondását sem türöd felebarátodnak. Szeretteim! el fog érkezni egykor azon időpont, mellyben minket az ördög és minlelkismeretünk vádoland halálunk óráján, és mellyben magunkat nem fogjuk védelmezhetni; ezen óra fölötte komoly és szorongató óra leszen; valljon mi módon tehetnők mi azt reánk nézve örvendetessé? Ugy, ha mast amaz igazságtalan itéleteket, mellyeket ellenünk az emberi nyelvek okádnak, békesen elviseljük; mast tanuljunk Krisztustól hallgatni, ha bár ártatlanúl elitéltetünk is, és akkor valaha Krisztus maga leszen a mi védőnk. De imez erény erőszakba kerül! azért kérjük az Istent, hogy ő nekünk azt megadja; és épen azért mondjuk minden keresztjárási állapodásnál annak végső szavaiban: Uram! irgalmazz nekünk, Jezus! kegyelmezz nekünk, vagy is: add meg Uram! nekünk, mit tőled Krisztus által kérünk. Én a szentmise alatt ti értetek mindnyájatokért fogok ezen szelidlelkűség erénye végett esedezni, ti pedig ugyanazon erényért az én számomra esedezzetek, mert engem is fölötte gyakran igen nagyon megillet az, ha szivem érzékenységére az emberek ferde itéletének, vagy gáncsoskodásának éles levegője csipősen hat; Krisztus minket bizonyosan meg fog hallgatni, mert mind azt, mit mi tőle élő hittel kérünk, úgy tarthatjuk, mintha már birtokában volnánk.

II. állapodás.

Krisztus az ő keresztét vállaira veszi.

A második állapodás az egész keresztjárás állapodásai közt a legfontosabb, mert ez nekünk a mennyekbe vezérlő legegyenesebb és azért legrövidebb, legbiztosabb utat jeleli és mutatja ki. Ez által a mi ártatlan üdvezítőnk azon állapotában tüntetik föl szemeink előtt, midőn ő azon keresztet, mellyen a világ üdve függött, kegyesen átvállalta, és ámbár testi erejében már egészen megfogyatkozott volt a sok kínzatás miatt, még is azt örömmel hordozta. Az ő szent akarata pedig az, hogy mindnyájan, kik valaha az ő dicső hazájába eljutni ohajtunk, itt az ő keresztjének útján járdaljunk. A ki én utánam akar jőni, úgymond ő, az tagadja meg magát, vegye föl keresztjét és kövessen engem. Ama kereszt pedig, mellyet nekünk vállainkon viselnünk kell, (kétség kivül nem a test vállain, hanem a szelidség és türelem erkölcsi vállain) ama kereszt mind azon az életben köserű, kellemetlen, terhes, nehéz és visszatetsző, mellyel földi pályánkon akaratunk ellen találkozunk; és illyen keresztünk az Isten előtt annál kedvesebb, minél nehezebben nyomja szivünket, és minél visszábban tetszik akaratunkunk, legyen az aztán valamellyik böstörködő rosz szomszédunk, vagy más visszálkodó embertársunk, legyenek azok nyomorúlt vagy konok engedetlen magzatink, vagy más házi bajok, vagy lelkünkre nehezedő sötét föllegek, mint nehéz és leałázó kisértetek, undorodás minden jótól, és kárhozatos készség minden gonoszra stb. A kinek pedig a jó Isten azon kegyelmét nyujtja, hogy őt hasonnemű keresztekkel meglátogatja, az tudja meg, hogy ő azokban a választottak rendszalagát és tiszteletjelét nyerte, és örvendezzen az ő lelke, mert ő a mennyország egyenes útján vándorol; vigasztalódva mondja el szent Andrással a keresztjárási könyvecske igéit: Oh szeretetre méltó! oh üdvös! oh szent kereszt! örömmel átkarollak, örömmel csókollak, örömmel veszlek én téged vállaimra, ha bár állati természetem ellened támad is: mert te vagy azon biztos kulcs, melly nekem a mennyország kapuit megnyitja, mert Krisztus az én megváltómnak is előbb szenvednie kellett, és csak azután mehetett ő be az atyának dicsőségébe. Mivel pedig az önszeretet tulnyomó-

ságától vonzott emberi természet a kereszttel folyvást ellenkezik, és mivel minden keresztet magunkról örömest leráznánk, habár ajkinkon buzgón elrebegjük is: szeretetre méltó, üdvös és szent kereszt! azért ha valaha, ezen keresztjárási állapodásnál kiváltképen szivünk mélyéből fiui bizodalommal esedezzünk: Uram! irgalmazz nekünk! Jezus kegyelmezz nekünk, hogy így nekünk Krisztus, ki értünk a keresztet olly szivesen megragadta, és örömmel vállaira fogta, az ő szent kegyelmét nyujtsa, mellynek erejével ellenkező állati természetünkön a lélek és lelki ember diadalmat vehessen. Ezért fogok én mast a ti számotokra esdekleni, ti pedig ugyanazt az én részemre is kérjétek, hogy így mindnyájan kitárt karokkal, ha nem épen örömmel, de legalább szelid türelemmel fogadjuk azon kereszteket, mellyeket az Isten bölcs és szeretettel teljes keze reánk mér, mondván: örvendek én, hogy a mennyország kulcsát, melly a szeretetre méltó, üdvös és szent kereszt, megtaláltam. Amen.

III. állapodás.

Krisztus először esik földre a kereszt súlya alatt.

A keresztjárás harmadik állapodása, hol Krisztus urunkat először szemléljük a kereszt terhe alatt a földre konyúlni, mindenkinek, ha meg akarja érteni, fölötte élénk szinben elébe mutatja, milly nehéz tereh és milly kínteljes iga a bűn. Igaz ugyan, hogy már azon gyötrelem és nyugtalanság is, mellyet a bűnös az ő lelkismeretében érez, eléggé tanúsítja a bűnnek nehéz igáját; igaz ugyan, hogy a mennyből letaszított angyalok, és a paradicsomból kiüzött első ember is eléggé bizonyítják azon nyomort, melly a bűn által a világra jött, ezen olly sokaktól félre ismert igazságot: a bűnnek oh ember! iszonyu gonosznak kell lennie: mert ő okozta a mi halálunkat, és ő szerzette a poklot; de micsoda mind ez ahhoz képest, ha meggondoljuk, hogy a bűn olly iszonyú teher, melly alatt maga az Isten fia, a mindenható is, kinek egy szavára a világok milliói keletkeznek, leroskadott! mert nem a keresztfa, hanem a bűn sokasága, mellyet Krisztus a keresztfán kiengesztelt, igen, az én és a te bűneink voltak azok, oh keresztény! mellyek a hatalmas Istenembert a kereszt alá sülyesztették. Ime! keresztény atyámfia! ha téged szomszédod, ki épen ollyan por és hamú,

mint te vagy, szavaival vagy tetteivel lesujt: hogyan felháborodol és fel szoktál bőszűlni ellene! nemde, ha én a te kedves gyermekedet a földhöz verném, mennyire felgyúladnál ellenem? — és te oh bűnös! vagy bűnösnő! te por, s hamú! te mindannyiszor a földhöz vered üdvezítődet, valahányszor a bűn karjaiba vetemedel; te Krisztust, kit az oltári szentségben olly gyakran magadhoz veszesz, mindannyiszor nem úgyan testi lábaiddal, de lelki megvetéseddel tapodod, valahányszor lelkismereted szózata ellenére gonoszat cselekszel. Valaki nagy urat, kitől félve félsz, nem bátorkodol még csak darabka sárral is megdobni, de teremtődet, üdvezítődet, jövendő itélő biródat bujakéjid, ellenségeskedéseid és tartós haragod által a földhöz tapodni nem átallod! Hányszor el nem mensz ime kereszt-állapodás mellett, hányszor nem imádkozol ez előtt: oh! valóban fájdalmas eset, mellyet azonban nem annyira a kereszt súlya, mint inkább a te bűneid terhe okozott; te a kereszt alatt földre terűlt üdvezítőt látod, és még is nem hogy régi bűneid fölött bánkodnál, hanem azokat inkább uj meg uj bűnökkel tetézed. Oh nyomorú! mi képes, mi fog téged megindítani, ha a kereszt alatt földre rogyott üdvezítődre sem indúlsz meg? mondjunk azért Szeretteim! már egyszer örökre ellene a bűnnek, ennek a mi lelkünk öldöklőjének, és váltsuk be a keresztségben tett igéretünket; kérjük a mi megváltó urunkat Krisztust, hogy minket, kik a bűn salakjában fetrengünk, az ő hatalmas szent karával onnan emeljen ki. Oh hányakon segített ő már ollyanokon, kik magok magoknak tanácsot adni, vagy önmagokon segíteni nem birtak! legyünk meggyőződve, hogy, ha mi bánatos, hitteljes és szeretetdus szivvel járúlunk hozzá, ő rajtunk is segíteni fog; mert hiszen jót tenni, segíteni, a bűnöket megbocsátani az ő legkedvesebb foglalkozása. Könyörögjetek azért ime szent mise alatt, hogy, kik elestünk, fölkelhessünk, és kik állunk, bűnbe ne essünk. Kiváltképen pedig az úrfelmutatás alatt mondjátok: Jezus Krisztus! valamint te a papnak szentelt kezei által fölemelteted magadat, hogy láss minket szegény bűnösöket: úgy emeld föl hozzád a bűn salakjából a mi szivünket is, hogy mi téged látván szeressünk és neked örökre hiven szolgáljunk. Amen.

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 479 von 618

IV. állapodás.

Krisztus szomorkodó anyjával találkozik.

A negyedik állapodás, melly Krisztust, mint szomorkodó anyjával találkozót ábrázolja, szembetünőleg mutatja az Isten iránti igaz szeretetnek hatalmát. Ha te meg akarod igazán jó barátodat ismerni, vigyázd meg őt, hogyan mutatkozik irántad, ha nagy nyomorban, közmegvettetésben, és nehéz keresztekben sinlődöl. Illy szomorú körűlmények közt az álbarátok úgy elhullanak mellőled, mint a legkisebb széltől megingatott fának férges gyümölcsei; — elhagynak ők téged, midőn ellenben az igazán jó barátot a nyomorúság szorosabban füzi szenvedő barátjához, ki nem csak készségét nyilvánítja, hanem tettel is segít mindenben, mi tőle telik. — Illyen tudniillik az igaz szeretet. Illyen igaz és hű szeretetet mutatott Mária, Jezus anyja. Alig hallá, hogy fia, ki egész életében csak jót cselekedett, a háladatlan néptől halálra kárhoztatott, azonnal tört anyai szivvel siet vala Golgothára, látja, mennyire fia, az örök szépség, kiben az angyalok gyönyörködének, kegyetlenűl összemarczangoltatott és utálatosan eltorzíttatott, — nem távozik mellőle, mig csak ki nem adja lelkét. Mekkora lehete azon fájdalom, mellyet Mária az ő eltorzított alakjában meglátott legkedvesebb fia miatt anyai szivében érzett, ezt minden az övéiért szeretettel égő anya könnyen elképzelheti. Avagy milly érzés foglalja el a ti kebleteket drága jó anyák! ha a ti legkedvesb magzatitokat görcs vagy nyavalyatörés gyötri? majdnem megreped nem de a ti szivetek, szenvedő gyermeketek látásán, nem birjátok a fájdalmat elnyomni, és nem vagytok képesek szenvedő magzatotok beteg ágyánál maradni, hanem sietve vonúltok tőle félre, zokogva zokogván azok miatt. Tanúld meg tehát oh keresztény! Máriától megváltódat állhatatosan és híven szeretni; talán bírod az ő képét imádságos könyvedben, vagy szobádban, méltasd azt legalább egyszer napjában pillanatodra, és szemléld őt. Ihol! ő maga a szeretet, melly az égből szállott alá, szolgai alakba öltözött, és érted égő szeretetéből a legembertelenebb kínokat és kínoztatásokat kiállotta; ő maga a szeretet, melly érted és értem már akkor szenvedett, midőn még mi az ő ellenségei valánk. Valljon, ha te ezt meggondolod, valljon lehetséges-e őt nem szeretned, ki téged mind halálig szeretett? Ha pedig te őt csakugyan igazán szereted, akkor

te nem csak gyakran fogsz róla megemlékezni, nem csak gyakran és örömmel fogsz róla beszélni, hanem te az ő szereteteért örömmel fogod mindazt megtenni, mire ő téged tanított, a bűnt, az Istennek imez esküdt ellenségét kerülended, hive maradandasz a te megváltódnak, mint Mária, ha bár ő téged akarminemű kereszttel és szenvedésekkel látogatna meg; mert Mária a szerelmes gerlicze, midőn fiát az ő eltorzított rút alakjában látta, akkor is azon készséges, és szerelmes szolgája maradt az úrnak, millyen vala az ő imahajlékában, mikor nála a főangyal Krisztus megtestesülésének követségében megjelent. Azért mast a szent mise alatt, hol az ő szeretetének emlékezete vér nélkül megujíttatik, kérni fogjuk a végtelenűl adakozó Istent, hogy ő szivünket a legszentebb szeretettel iránta és minden ember iránt eltöltse; mi Máriát a szerelmes anyát kérni fogjuk, hogy ő Istennél értünk a szeretet szent tűzeért esedezzék, és ha mi e tavasz vagy nyár folytában, vagy bármikoron a negyedik keresztállapodás mellett elmenünk: mindenkor szivünk mélyéből fohászkodva mondjuk: Oh Jezus! Oh Mária! legszerelmesebb szivek! vajha az én szivem is hidegségéből a szeretet lángoló tűzére lobbanna, hogy mindenki rajtam láthassa, milly igaz és méltó tanitványa, követője vagyok az én üdvezítő Jezusomnak. Amen.

V. állapodás.

Czirenei Simon a keresztet Krisztus után viszi.

Múlt évben a keresztjárási könyvecske magyarázatában a negyedik állapodásig haladtunk, ezen évben az ötödik állapodás következik. Miután Krisztus urunk megostoroztatott, tövissel megkoronáztatott és halálra itéltetett: ismét tulajdon ruhájába öltöztetett, hogy igy őt minden ember első látásra megismerné, és a többi gyilkosoktól, kik vele kivezettetének, világosan megkülönböztethetnék. Azután a nagy keresztfát sebekkel megrakott vállaira tevék, mellyet ő egy darab uton át hordoza is, de részént az olajfák hegyén izzadott halálveríték, részént az álomtalanúl töltött éj, részént a kínos megostoroztatás és e mellett szenvedett vérelfolyás őt annyira elgyengítették, hogy a kereszt alatt összeroskadna a mi kedves megváltónk, ki értünk mint ember szenvedett. A zsidók tehát Simon nevű Czirenéből való embert, ki

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 481 von 618

majorából jövén, a vesztőhelyre menőket nézé, kényszeríték, hogy Jezus után vinné annak keresztfáját. Ezt azonban ők távol sem cselekvék Krisztus iránti könyörűletből, hanem tartának tőle, ne talán Jezus, ha a keresztet a kálváriáig kellene vinnie, annak terhe alatt az uton meghalna, és igy ők azon vad örömtől megfosztatnának, Krisztust a keresztfán függve láthatni. Simon ugyan Krisztus után az ő keresztfáját csak kényszeríttetve vitte: de a kegyes üdvezítő, ki semmit jutalmazatlanúl nem hagyott, ezen cselekedetet is megjutalmazta. Ő tudniillik a tisztelet edényévé, két fia pedig Sándor és Rufus idővel jeles püspökökké lőnek Jezus egyházában. Különféle kereszt vagyon e világon; vannak belső keresztek, ugymint nehéz kisértetek, lelki undor, szárazság és lomhaság az isteni tiszteletben, bú, félelem, szorongattatás sat. vannak külső keresztek, ugymint: szegénység, nyavalyák, tűzvész, üldöztetések sat. És vajmi ritka a nap alatt azon ember, ki ime keresztek valamellyikét hordozni ne kényszerűlne, csak azon egy különbséggel, hogy némellyek a rájok mért keresztet nem kényszerűlésből, hanem teljes vonakodással és türelmetlenséggel viselik, holott annál nehezebb szokott lenni minden kereszt, minél nyugtalanabbúl hordozzuk azt. Mások az ő keresztöket nem szeretettel, hanem csak azért viselik el, mert azt le nem rázhatják, természetök ugyan a kereszttől visszaborzad, de a szükséget erénynyé változtatják. Mások végre keresztöket örömmel viselik, és szeretettel hagyatkoznak az Isten akaratára, kik is ez által az örökkévalóság legdrágább gyöngyeire tesznek szert. Mivel pedig az Isten senkinek nagyobb kegyelmet nem adhat, mintha a kereszt iránti szeretettel áldja meg, és mivel Isten előtt legkedvesebb lélek az, ki rámért keresztét türelmesen és örömmel viseli: azért int minket a keresztjárás könyvecskéje, hogy Istent kegyelemért kérjük, melly minket a kereszt igaz kedvelőivé tegyen, kik a ránk nehezűlt kereszteket nem vonakodva és kényszerűlve, hanem önként és nyugodtan elviseljük. És a mire minket a keresztjárási könyvecske int, azt jelenleg a szent mise alatt meg is fogjuk tenni: kérni fogjuk Istent, hogy ő nekünk amaz a világ előtt olly igen ismeretlen világosságot nyujtsa, melly velünk beláttassa, hogy mindazok, kik a kereszt sulya alatt nyögnek, Jezusnak kedvenczei; hogy mindazok, kik a viszontagságok keresztét viselik, a mennyországnak polgárai, és az örök örömök részvényesei. Ezen igaz-

ságot az érzéki és állati ember be nem látja, melly bolondságnak látszik azok előtt, kik az ő testöknek élnek; de ha mi Krisztusra tekintünk, a mi üdvünk szerzőjére, ha mi az ő szerelmes anyját szemléljük, ki az ő kiállott szenvedései miatt fájdalmas anyának neveztetik; — ha mi a kedvelt apostalokra és szentekre nézünk, kik előttünk éltenek: akkor látni és tapasztalni fogjuk, hogy az Istennek legkedvesebb barátai, egyszersmind a legnehezebb keresztek készséges elviselői valának. — Vigasztald magadat ezen szent igazsággal, kedvesem! tűzkárvallott atyámfia! és kérd Istent az ő szerelmes anyjának szószólása által, hogy te a te házadnak fölépítésénél, melly nem fog kereszt nélkül végbemenni, igazi czirenei Simon légy, vagy is a kereszteket örömmel viseld. Amen.

VI. állapodás.

Veronika Krisztusnak nyujtja az ő kendőjét.

A hatodik állapodás jámbor Veronikát ábrázolja, ki Krisztussal a keresztuton találkozván, oda nyujtá neki kendőjét, hogy vele az ő legszentebb arczának izzadtságát letörlené. Krisztus, ugymond a keresztjárás könyvecskéje, ezen kendőre az ő izzadt képét tökéletesen reá nyomta. Milly nagyra nem becsülhette Veronika ezen kendőt, és milly becsben tartanók mi azt, ha birtokában lehetvén, azon Jezus Krisztusnak arczképét szemlélhetnők? De a mit mi Szeretteim! testi szemeinkkel el nem érhetünk, azt megtehetjük a hit szemeivel. A mi szivünk lelki kendő, ha mi szivünkben a keresztjárási könyvecske intése szerint Krisztus kinszenvedéseit gyakran és áhítatosan megfontoljuk: úgy az ő szent arczképe a mi szivünk táblájára fog lelkiképen lenyomatni. És valljon ki ne elmélkednék gyakrabban teljes ájtatossággal Krisztus kínszenvedéséről, miután Krisztus a mi mindenünk? kinek mi mindenünket köszönhetjük? Talán akarjátok-e tudni, hogyan és mi fölött kelljen Jezus Krisztus kínszenvedésénél elmélkednünk, ihol előadom: semmi nem üdvösebb, mint az ő fiui átadását atyja akaratára, vagy is, mi egyre megyen, az ő alázatosságát és engedelmességét fontolgatni. Az első ige, mellyet nyilván monda, és mellyet a mi kedves üdviróink följegyeztek, az ő megadása vala. Nem tudjátok-e, igy szóla ő az őt kereső anyjához, nem tudjátok, hogy nekem azokat kell cselekednem, mellyek

az én atyáméi? és végszava, mellyet mint halandó ember szóla, ismét megadás vala. Atyám! monda ő, a te kezeidbe ajánlom az én lelkemet. Ezen magunk megadását az Isten szent akaratának az élet minden körűlményei közt könnyű ugyan szóval kimondani, kellemes azt hallani, de vajmi nehéz a gyakorlati életben követni, mert a test és állati természetünk hatalmasan ellenszegűl, és az ördög is minden mesterségét megveti, hogy minket Isten akaratával ellenkezésbe hozzon. Azonban bármi nehezen esik is az az önszeretettől vezérlett gyönge emberi természetnek, még is könnyen kivihető az az Isten kegyelmével. Ha tudniillik eleven meggyőződést szereztünk egyszer magunknak a fölött, hogy sem e tágos világban, sem mennyek országában semmi az Isten akarata nélkül nem történhetik; ha egyszer erős és tántoríthatlan meggyőződésünk vagyon arról, hogy az Isten akarata, noha azt mi emberek halandó rövidlátásunk mellett be nem láthatjuk, még is mindenkor szent, mindenkor igazságos és mindenkor szeretetteljes; ha az ember egyszer arról elevenen meggyőződött, hogy akár szerencse, akár szerencsétlenség, akár egészség, akár betegség, akár szegénység, akár bőség, akár öröm, akár szomorúság érjen minket, mindenek a mi javunkra irányoztatnak: akkor lassanként magunkban megnyugszunk, szivünkben az isteni gondviselés iránt fiui bizodalom támad, lelkünk az élet minden eseményei közt belső háborítlan nyugalomnak örvend, és egész imádságunk egyedül e rövid igékből fog állani: atyám! legyen a te akaratod, miképen mennyben, azonképen itt a földön is. És ime! ha ezt egyszer elértük, akkor a mi szivünk lelki kendővé lőn, és azon Krisztus kínszenvedése nem ugyan az emberek, de igen is az angyalok szemeivel láthatólag le vagyon festve. A Veronikát ábrázoló állapodás tehát egyik legjelentékenyebb állapodása a keresztútnak, és ki ezen állapodás értelmét jól felfogta, az kegyelmet kegyelemre halmozva bir. Mi tehát tüstént a világosság atyját az ő fia Jezus Krisztus által e kegyelemért kérjük; főleg Szeretteim! az úrfelmutatásnál mondjátok velem: Szerelmes Jezusom! valamint te mast az áldozár szent kezei alatt magadat mennyei atyádnak bemutatod, úgy áldozom én e pillanatban magamat egész életemre te neked föl, tégy velem tetszésed és akaratod szerint. Amen.

VII. állapodás.

Krisztus másodszor esik el a kereszt súlya alatt.

A hetedik állapodás azt ábrázolja, miként Krisztus, az atyának ereje, ki az eget és földet mindenható ujjával fentartja, a kereszt terhe alatt másodszor esik a földre. Nem a keresztfa teríté őt földre, mint a keresztjárási könyvecske helyesen mondja, hanem az embereknek olly sokszor ismételt, és többszöri erős fogadások után is megujított gonoszságai, mellyeket az atya mind az ártatlan bárányra halmozott. Mi mindnyájan, ugymond Izsáiás próféta (53 r.) tőle eltávoztunk, mint a juhok, és eltértünk az igaz útról, de az úr minden bűneinket ő reá vetette; nem csuda tehát, ha szerelmes Jezusunk annyi millió bűnök súlya alatt, mellyek az első ember este óta elkövettettek, és még ma is egész a világ végezeteig elkövettetnek, leroskadott. Szeretett keresztények! ezen állapodásnál szivünkbe kellene szállanunk, és mélyebben megfontolnunk, milly iszonyú gonoszság az ismételve elkövetett bűn, melly Krisztus urunkat másodszor a földre konyította. Az első elkövetett bűn, könnyűvé teszi a második bűn elkövetését, és ez a harmadikét még inkább könnyíti, mig végre szokásos bűnösökké válunk, kiket már semmi kegykép, az igazságnak semmi villámcsattanása többé meg nem lágyít. Az első bűn a föld féle konyít, a második a földhöz ver, a harmadik végre egészen földhöz tapaszt; a mi pedig legszomorítóbb, úgy annyira bele izlelünk a bűn rablánczaiba, hogy gyakran felháborodunk mindazok ellen, kik minket azok alól feloldani kivánnak. Az első bűnt dobogó szivvel követjük el, a másodikát megzavarodva, a harmadikat félig elhatározva, mig végre eltökélett akarattal szokásos bűnösökké leszünk, és jó izűen nevetünk, ha a bűnt elkövettük. A ki közülünk Isten kegyelmétől világosíttatván, a bűnt már egyszer elhagyta és elátkozta, de ha ő nem sokára ismét az elhagyott és elátkozott bűnre visszatért, őt érdekli legközelebb Krisztusnak másodszor földre hullása; ő neki ezen állapodásnál tovább maradoznia, és állhatatlanságát, hűtlenségét vérző szivvel meg kellene siratnia, minthogy ő az ő megváltójának igért hűségét nem tartotta meg; ő neki a bűnös vámossal forró áhítat közt kellene ezen állapodásnál mellét vernie, és belső megilletődéssel elmondania az igéket: irgalmazz nekem oh Jezusom! mert ha Krisztus a

bűnösön nem szánakodik, örökre el van azon bűnös veszve; és ha Krisztus a bűnös erős fogadását mennyei malasztjával nem erősíti, akkor az ingatagabb a tóban minden szélre ingadozó nádnál. Mivel pedig alig van köztünk valaki ollyan, ki Istennek tett igéretét meg ne szegte volna, és tett erős fogadásához hűtelen ne lett volna; mivel mi mindnyájan Krisztust a mi ismételt bűneinkkel a földhöz másodszor is leterítettük: oh! sirassuk meg azért bánatos szivvel a mi elestünket, kérjük az úrfelmutatás alatt az Isten ártatlan bárányát: hogy ő minket bűnestünkből fölemelvén, adjon nekünk erőt, a további bűnesetek kikerülhetésére. Igen! Uram! Jezusom! soha, de soha többé vétkezni nem akarok, erősítsd meg a te szent malasztoddal az én gyarló és gyönge akaratomat. Amen.

VIII. állapodás.

Siránkozó asszonyok találkoznak Jezussal.

Midőn Krisztus a keresztkínfának vesztő helyére kivezettetnék, különféle emberek különféle érzelmek közt kisérék az ő gyászmenetét; némellyek kiváncsiságtól vezéreltetének, valljon a názárethi próféta nem fogná-e magát csudatevő ereje által ellenségeinek kezei közől kiszabadítani; mások irigység és bosszúból, hogy öldöklési vágyukat a kereszten függőn legeltetnék; mások ismét szives részvétből és szánalomból a legtürelmesebb iránt, ki mint szelíd bárány a mészárszékre hurczoltaték. Ezen utóbbiak közt érzékeny asszonyok is valának Jeruzsálemből; miután ezek a vad csoporton átgázolódván, Krisztushoz közelebb érkezének, az ő szánalmas tekintete fölött nem tartóztathatták vissza fájdalmas könyhullatásaikat. Bizonyára Szeretteim! nekünk is megreped vala a mi szivünk, ha őt az emberek legkegyesebbikét olly rutúl eltorzítva láttuk volna. Krisztus a szánakodók könycseppeit nem kárhoztatá, hanem azoknak föntebb és nemesebb irányt ada. Ő saját borzasztó kínairól egészen megfeledkezett, élenken lebegett az ő mindeneken átható isteni szeme előtt azon nyomor, melly Jeruzsálemre fogott következni megátalkodottságának miatta. Jeruzsálem kedves leányai! monda a szelíd üdvezítő, ne én fölöttem siránkozzatok, mert hiszen a mit én szenvedek, azt én örömmel szenvedem értetek, én örömmel keresztre áldozom magamat a ti üdvötökért. Sirjatok inkább tinmagatok és

gyermekeitek fölött, az Istengyilkoló városnak lakosai fölött, mert ha az atya engemet, ki a buján zöldelő fához hasonlítok, melly a kegyelem és halhatatlanság gyümölcseit termi; ha az atya engemet, ki soha bűnt nem cselekedtem, — ha az atya engemet mások bűneiért illy keményen bűntet: mi fog veletek és a ti gyermekeitekkel történni, kik három évi működésem és fáradozásom mellett is az élő hit minden gyümölcse nélkül még mast is az ő megátalkodottságukban konokul megmaradnak? Bizony mondom nektek, olly rettenetes napok következnek be ti reátok, hogy boldogoknak fogjátok azokat hirdetni, kik soha magzatot nem szültek. Ezen szivreható eseményre emlékeztet minket a nyolczadik állapodás. Ezen állapodás tehát minket kettőre tanít. 1) Az első Jezusnak szerelmes és irgalomteljes szive. Ha csak fog- vagy fő-fájásunk van is, már annyira levertek és kedvetlenek vagyunk, hogy semmi nincs inyünkre, és annyira türetlenkedünk, hogy legjobb barátunkat, sőt legkedvesebb véreinket sem látjuk szivesen. Jezus ellenben egészen megfeledkezik iszonyú nagy kínairól, az ő szive jobban fáj Jeruzsálem városa szerencsétlen lakosinak veszélye, hogysem saját rettenetes kínszenvedése miatt. Oh! milly kegyes, milly érzékenyen szerető lehet az illyen sziv? Valljon lehet köztünk valaki, ki ezen szivet ne szeresse? — A másik, 2) mire minket ezen állapodás tanít, az: hogy nekünk több bánatos könyeket kellene hullatnunk saját bűneink fölött, hogysem Jezus kinszenvedése fölött. Mert Krisztus már minden szenvedésein tulvagyon; ő nem érzi többé a marczangoló ostor csapásit, nem a szuró töviskoronának bökéseit, nem a hegyes vagy tompa szegek sebző lyukgatásait; de az igen is fájva fáj az ő érzékenyen szerető szivének, hogy annyi számos bűnösök olly igen megátalkodottak az ő bűneikben, és a helyett, hogy Jezus szenvedéseit üdvükre felhasználnák, önakaratuk gonoszsága által a lelki veszedelem örvényébe elmerűlnek. Ez kínozza, gyötri, vérzi Jezus szivét, látta ő maga előtt mind az érzéketlen bűnösöket, midőn a siránkozó asszonyok körötte állának, és azért mondá: ne fölöttem siránkozzatok, hanem sirjatok a ti gyermekeitek fölött. Jezus Krisztus imez intésére czéloz a keresztjárási könyvecske is, midőn minket ezen állapodásnál int, hogy Jezus kínszenvedése fölött szüntelen elmélkedjünk, és azt vég nélkül zokogva fontolgassuk, mert Krisztus egy részről irántunki végtelen nagy szereteté-

ből, más részről a bűnnek iszonyú utálatossága miatt szenvedett, minthogy a bűn gonoszságát csak Krisztus az ő vérontása és halála által volt képes eltörleni, és minket a bűn kárhozatától megváltani: épen azért mind azon könycseppek, mellyeket mi e két tekintetből, tudniillik Jezus iránti szeretetből, és a bűn utálatossága miatt hullatunk, az ő szine előtt kedves könycseppek. A bánkodó bűnösnek ime könyhullatásai, ugymond egyik szent atya, az angyalok örömcseppei, mellyeket ők örömkiáltások közt gyüjtenek össze. Azért valahányszor ezen állapodás előtt térdre hullva imádkozunk, kérjük a mi üdvezítő urunkat, ki dusgazdag az ő kegyelmében és irgalmában, hogy ő a mi kemény és érzéketlen szivünket meglágyítsa, hogy ő minket igaz világosságával megajándékozván, megismertesse velünk, milly szomorú állapot légyen az Istentől, mint minden jónak forrásától eltávoznunk, és a bűn mulandó örömeit választanunk, hogy végre ő nekünk kegyesen nyujtsa a könyhullatások drága malasztját, mellynek erejével hűtlenségünket és bűnösségünket megsirathassuk. Oh Uram! ki a jámbor asszonyokra olly kegyesen pillantottál, ki őket olly szeretettel szólítád: csak egy pillanatot vess az én sötét szivemre, csak egy szóra méltass engem megátalkodott bűnöst: és azonnal az én szemeim könyekbe fognak borúlni, szivem bánatra fog olvadozni, a te angyalaid pedig örömkiáltások közt fognak egymás közt szólalkozni: örüljünk és örvendezzünk, ime bűnöst és bűnösnőt megnyertük, mert ők bánatos szivvel hullatják könyeiket elkövetett bűneik fölött. Oh szeretet Istene! csak egyetlen egy könycseppért szomjazik a te irgalmasságod nagy tengerözönéből az én kemény szivem! Amen.

IX. állapodás.

Krisztus harmadszor hull földre a kereszt terhe alatt.

A keresztjárásból kétféle haszonnak kellene háramlani mindazokra, kik azt ájtatosan és ébren gyakorolják. Általa tudniillik Krisztus iránti forró szeretetre kellene gerjesztetnünk, mert ő ezeket a mi lelkünk üdveért türte és szenvedte; általa a bűn élénk utálatára kellene serkentetnünk, mert a bűn a mi urunk Jezus Krisztus kínszenvedéseinek egyetlen örök oka. Jezus az értünk szenvedő iránti szeretetre, és a bűn gyülöletére vonatkozik leginkább a ki-

lenczedik állapodás. Itt tudniillik az ábrázoltatik, miként Krisztus a kálvária hegy tövéhez érvén, kifogyott ereje miatt a kereszt súlya alatt harmadszor hullott földre, és ez azon fontos megjegyzéssel kisértetik, hogy Krisztust nem a kereszt nehézsége, hanem az emberi nem bűneinek, mellyeket ő a kereszten kiengesztelendő vala, iszonyú terhe sujtotta le harmadszor a földre. A kilenczedik állapodásnál tehát háromféle kereszténynek kellene ájtatosan és figyelmesen elmélkedniök. Az elsők a bűnszokásban megrögzött keresztények, kik a bujakéjben, ellenségeskedésekben és igaztalanságban élik le napjaikat, kik ugyan gyónni és áldozni időről időre eljárnak, de a nélkül, hogy életöket megjobbítanák, a nélkül, hogy a bűn alkalmait kerülnék, sőt ők az ő megszokott nagy és halálos bűneiket könnnyelműen folytatják. Oh szeretett keresztények! milly veszedelmes az illyféle lelkek állapota! ők Krisztust lelkiképen lesujtják a földre, az az, megvetik őt, gúnyolják annak tanítását, és megszentetlenítik az ő szentségeit, s az örök élet helyett az örök halált és örök kárhozatot eszik. Az illyféle lelkek, ha igazán és állhatatosan magokba nem térnek, bizonyosan a pokol kigázolhatlan örvényébe elmeríttetnek. A másik neme azon kereszténynek, kiknek ezen állapodásnál leginkább kellene elmélkedniök, és pedig a lehető legforróbb hálára buzdúlva kellene ájtatoskodniok, azon törödelmes bűnösök, kik Isten kegyelmével a bűn köntöséből kivetkőzvén, bűnös szokásaiktól bucsut vettenek. Ezek itt fontolják meg, miszerint Krisztus értök gyöngévé lőn, hogy ők erősekké lennének; Krisztus értök a földre hullott, hogy az ő földhöz tapodt szivöket fölemelné, és a mennyországnak őket megtisztítaná, mert csak Krisztus vére, Krisztus halála és nem saját cselekedeteik által lőnek szerencsések megmenekűlhetni. Ime szerencsés keresztények szemeinek a Krisztus iránti szeretet, hála és öröm könyeitől soha sem kellene szárazaknak lenni a kilenczedik állapodásnál. A keresztények harmadik faja pedig, kiknek imez állapodásnál szent félelemtől eltelve kellene elmélkedniök azok, kik az úr igaz utján járnak és a lélek életét szivből ohajtják. Ezek fontolják meg, hogy, ha Krisztus, az atyának erőssége a kereszt súlya alatt harmadszor leroskadt, mennyire kellessék nekik vigyáznioк, hogy ők, kiknek erénye hasonlít a mozgékony nádhoz, ne talán valami módon az igazság és istenes élet utján megcsuszamodjanak, — azért cselekedjék azt, mit a keresztjárási könyvecske

híven tartalmaz, tudniillik: magokban a jó iránti buzgalmat naponként forró imádság által gerjeszszék, szivök fölött szemesen őrködjenek, mert csak igy maradhatnak meg állhatatosan a jóban mind halálig. Mivel pedig mindnyájan e háromféle keresztények egyik osztályához tartozunk, azért a kilenczedik állapodást véssük mindnyájan szivünkbe, és lebegjenek egész nyáron át előttünk a következő mélyértelmű igék: Oh! milly borzasztó teher lehet a bűn, melly Jezust annyiszor földre teríté; — de e mellett szüntelen kérjük Jezust Krisztust, hogy ő minket a bűntől megőrizzen, és szivünkben az ő szeretetét inkább és inkább felgyulaszsza; a bekövetkező nyáron is, midőn vasárnapokon ráérkezünk, többször járjuk meg e keresztutat, és bizhatunk, hogy Jezus megfogja hallgatni a mi imádságainkat, ő minket estünkből fel fog emelni, fölemelvén meg fog erősíteni, és megerősítvén állhatatosan meg fog a jóban tartani, mig mi őt, a mi megváltó urunkat az ő dicsőségének világosságában meglátandjuk. Amen.

X. állapodás.

Krisztus az ő ruháitól megfosztatik.

Ezen évre a keresztjárási könyvecskéből következik a tizedik állapodás magyarázata, melly ábrázolja, miként Krisztus fölérvén a Kálvária hegyére minden ruháitól megfosztaték, és egészen meztelenre levetkőzteték. És ezen jelenet a keresztjárási könyvecskében alkalmúl szolgált, minket arra inteni, hogy a keresztutat látogatván, vetkőzzük ki az ó embert minden gonosz vágyaival együtt, és uj emberbe öltözködjünk, ki Isten szerint teremtetett. És bizonyára semmi fontosabb, üdvösebb és a böjti szent napok kezdetére illőbb nem is gondolható, mint épen imez az ó embernek kivetkőzése és az uj emberbe öltözködés. Az ó embert tudniillik a testnek bűnös cselekedetei teszik, a mint azokat szent Pál a Gálátákhoz irt levelében előszámlálja: mik legyenek a test cselekedetei, kiki tudja, u. m. paráznaság, tisztátalanság, szemtelenség, bujaság, bálványozás, bűvölések, ellenkezések, összeveszések, irigységek, haragok, versengések, visszavonások, kajánságok, gyilkosságok, részegségek, tobzódások, torkosságok, és a kik efféléket cselekesznek, az Isten országát el nem

nyerik. Az uj emberben ugyanazon apostal leirása szerint a léleknek gyümölcsei imezek: szeretet, öröm, békeség, türelem, kegyesség, nyájasság, jóakarat, hosszú várakozás, szelídség, hűség, szemérmesség, öntartóztatás, tisztaság. A ki tehát minden erejéből iparkodik a test cselekedeteit kerűlni, az ő szemtelen, haragos és szeretetlen természetét fékezni, és azt szelíd, tiszta s szeretetteljes természettel fölcserélni, az az ó emberből kivetkőzik, és uj ember ölt magára. Igaz ugyan, hogy sokan vannak, kik a bűn daróczkötösét leteszik, és az égbekiáltó bűnöket elkerűlik, de a bűn finomabb öltönyéből, a belső ruhából az önakarat köntöséből igen kevesen vetkőznek ki, holott ha mennyországba csakugyan eljutni akarunk, önakaratunkról szükségképen le kell mondanunk. És a ki nem képes annyira vinni, hogy önakaratát fékezze, az az ő istenes életének egész épűletét fövényre, homokra alapította, mert ő csak addig leszen kész Istennek szolgálni, mig mindenek az ő akarata és kivánsága szerint folynak; de mihelyt kisértetektől megtámadtatik, vagy valami az ő inyére nem történik, azonnal látni fogjuk, hogy benne az ó ember csak a jámborság fényes palástjával betakarva lappangott, de tökéletesen ki nem vetkőztetett. Azonban könnyű mondani, hogy az ó embert kivetkőzvén ujba öltözködjünk, de vajmi nehéz azt kivetkőzni; mert ha nehezen válunk meg régi szállásunktól, hol kényelmes lakásunk vala, mennyivel nehezebb a régi bűnbőrből kibujni? azonban ez még sem teljesen lehetetlen. Ha először naponként az Istent kéred, hogy téged felvilágositson, és tenmagad tökéletes ismeretére vezéreljen; de forrón esedezzél épen úgy, mint azon beteg, ki meggyógyúlni kiván. Másodszor elmélkedjél gyakran az uj ember Jezus Krisztus élete és kinszenvedése fölött, mert ő mindenben a mi előképünk és példányunk. Harmadszor kövesd híven lelkiatyád tanácsát, ki neked a te bűnszokásaid ó ruháját saját nevén megnevezi, és igyekszik téged abból kivetkőztetni, mit Isten kegyelmével el is érhetsz, hogy tudniillik Krisztusban uj teremtménynyé leendesz. De mindaddig, mig el nem éred ezt, ne hizelkedjél tenmagadnak, mintha igaz keresztény volnál, mert azok, ugymond szent Pál, kik Krisztus tanítványi közé tartoznak, testöket az ő indulataival és gonosz kivánságival a keresztre feszítették. Szeretett keresztények! vegyük ime munkát komolyan gyakorlatba ezen üdvös napok alatt,

és azonnal esedezve kérjük Jezus Krisztust, hogy ő belénk önmagunk iránti szent gyülöletet öntsön, miszerint a bűnnek meghalván, egyedül a mi urunk Jezus Krisztusnak éljünk; és bizonyosan imez a mi gyarló természetünkkel olly igen ellenkező munkáért gazdagon meg fogunk jutalmaztatni, és érte lelkünk kimondhatlan nagy nyugalma, szivünk boldogító öröme, és Isten iránti tántoríthatatlan bizodalom leszen a mi megbecsűlhetetlen drága jutalmunk. Azért Szeretteim! fogjunk komolyan eltökélett akarattal a nehéz munkához, és a mondottakról a tapasztalás hatalmasabban fog szólani bármi szavaknál. Amen.

XI. állapodás.

Krisztus a keresztre szegeztetik.

A tizenegyedik állapodás Krisztus Jezus a mi megváltó urunk keresztre fölfeszíttetését ábrázolja. Miután tudniillik a kiváncsi, a szánakodó, és a vérszomjázó nép sokasága Golgothára, vagy is Kálvária hegyére fölért, kivetkőztetvén Krisztus ruháiból keresztre feszítteték. Milly szeretettel adta légyen magát Krisztus a keresztre, az engesztelődés ime vőlegényi nyoszolyájára, azt ő már előbb nyilván megmondotta: én, úgy monda ő, keményen fogok szorongattatni, és vérben megkereszteltetni, és vajmi nagyon ohajtom, hogy ennek ideje mihamarább bekövetkezzék. Honnan könnyen elképzelhetjük, hogy, midőn Krisztus a kemény kereszt kínfáján kifeszítteték, első foglalkozása vala, magát az emberi nem örök üdveért mennyei atyjának felajánlani. Erősen leszegezték ugyan kezeit, lábait a keresztre, de ha őt irántunki szeretete, és mennyei atyja iránti engedelmessége hatalmasabban nem lánczolnák le, bizonyára semmiféle vas szegek nem lettek volna elég erősek a kereszten függve tartani azt, ki az ő megfeszíttetése után harmad napra a halálnak vas zárait is erőszak nélkül megnyitotta. Tehát a szeretet, és pedig mint a keresztjárási könyvecske helyesen mondja, irántunk égő kimeríthetetlen szeretete szegezte a mi üdvezitőnket a keresztfára. Oh! tehát milly nagyon szerethette ő az embereket, kikért ő a legkínosabb halált szenvedni kész vala? Mi Szeretteim! nem fogunk, mint Krisztus, a keresztre szegeztetni, mert a halálbűntetés ezen neme ma már széles a világon nincs szokásban. Azonban Péter apostal még is

azt mondja, hogy mindnyájunknak, kik Krisztushoz híven ragaszkodunk, az ő nyomain kell járnunk, következőleg keresztre szegeztetnünk. Ezen kereszt alatt pedig mind azon köserítő, szomorító, terhes viszontagságokat kell értenünk, mellyekkel ez életben találkozunk. A mi természetünk tudniillik minden illyestől visszariad, és azoktól minél hamarabb, annál örömestebb szabadúlni kivánkozik. Azért szoktunk ide s tova futkározni, keresvén, mimódon menekűlhessünk és rázhassuk le kereszteinket. Azonban mit mond a keresztjárási könyvecske? abban ez mondatik: kérjed a te uradat, Istenedet, hogy ő a te szivedet a szeretet szegeivel a keresztre függeszsze, mellyet onnan soha semmi türetlenkedés el ne vonhasson, a mi annyit teszen: habár benned az állati természet minden kereszttől visszairtózik is, csak arra ügyelj, hogy a te akaratod az Isten szent akaratával, honnan minden kereszted származik, egyesűlve maradjon, ha tehát azon gondolat támad benned: Istenem! nekem magamnak kell annyit szenvednem, mindenkinek másnak jobb dolga vagyon, mint nekem, és ha e miatt az Isten bölcs gondviselése iránt türelmetlen, kicsinyhitű, kétségbeeső és bizalmatlan kezdesz lenni, fordúlj a kisértet ime téged megtámadó pillanatában az Istenhez, és kérve kérd őt, nehogy keresztedet elvetve Isten ellen zugolódóvá légy, mert tudd meg, hogy ezen esetben már az ördög kelepczéjébe döntenéd magadat; de ha forrón imádkozol és állhatatosan kitürő leszesz, boldognak tarthatod magadat; mert valamint Krisztus csak kitürő szenvedései és keresztje után ment be az atyának dicsőségébe: úgy mi is egyedül a szenvedés útján juthatunk el az örök dicsőségbe. *De* ez köserű tanítmány! mondod-e? Oh keresztény atyámfia! te önkényt, önerődből soha nem fogsz semmi keresztet ez életben türelemmel viselni, annál kevesbé szeretettel azon függni; de ha te azt, ki minden gyöngék fölött hatalmas, szünet nélkül kérni fogod, hogy ő téged megerősítsen, ha te az ő kínszenvedéseiről és elkövetett bűneidről gyakrabban megemlékezel, akkor bizonyára türelmesen fogod vállaidon hordozni az ő keresztét, és kész leszesz Jezus kedveért megfeszíttetni. A mit mi azonnal e szent mise alatt meg is teszünk, kérvén a mi urunkat Istenünket, hogy mi, kik magunkat homlokunkon, ajkainkon és mellünkön a kereszt szent jelével olly gyakran megszoktuk jelelni, az ő szent malasztja által ne csak külsőképen legyünk keresztvetők, hanem szivünkben is

bensőképen készséges és türelmes viselői legyünk a keresztnek, Krisztusért mindenkor készek levén örömmel vele megfeszíttetni. Hiszen mi nyomorú bűnösök sokkal inkább megérdemeltük a keresztre feszíttetést, hogysem a megtestesült ártatlanság Jezus Krisztus. Feszíts ki minket megváltó urunk! a te bölcseséged szerint a keresztre, hogy mi azon állhatatosan kitürők maradván, valaha veled az örök dicsőségbe eljuthassunk. Amen.

XII. állapodás.

Krisztus meghal a keresztfán.

Miután a keresztjárási könyvecske Krisztust az ő szenvedéseinek különféle állapotaiban előnkbe állítá, mast a tizenkettedik állapodásnál őt a kereszten két lator közt függve, és meghalva mutatja be. Mi által minket buzdít, hogy nem annyira a test, mint inkább a lélek szemeit emeljük föl, hogy szivünkre vegyük a szeretet nagy szentségét, és a kereszt alatt azért esedezzünk, a mi reánk nézve legüdvösebb, nekünk legszükségesebb, és azért legfontosabb. Tekints tehát oh keresztény ember! a te drágalatos megváltódra! ime az ő tövis koronáját a te kevélységed fonta neki. Az ő számtalan sebeit a te bujakéjed ütötte rajta, egész a keresztig magasztaltatott ő az én, a te és az egész világ bűnei által. Oh tehát milly utálatos és nagy gonosz a bűn, mellyet egyedül az emberré lett Isten fia halála volt képes kiengesztelni és eltörleszteni! milly nagy a halálra ajánlkozott Krisztusnak szeretete az emberek iránt, ki egyedül azért adta magát oda a halálra, hogy a bűn átka alá esett embert Isten fiává tenné! ne essék azért senki kétségbe, ha bármi sok bűnt követett is el életében, mert a ki elkövetett bűnei fölött komolyan bánkódik, a ki igazán magába tér és megjavúl, annak a főjóságú üdvezítő Jezus minden bűneit megbocsátja. Ne essék azért senki kétségbe, még a legnagyobb kisértetektől környezett törödelmező sem, mert ha ő legjobb akarata mellett is tántorog, ha e legjobb akarata és legvitézebb küzdelmei mellett is tántorgása miatt megejtetik: a megfeszített Krisztusnak sebei kipróbált gyógyitó balzam, melly által övéi, ha ő akarja, meggyógyúlnak. Kétségbe ne essék azért senki, ha bár torkán van is a halál, habár az Isten itélete őt szorongató félelemmel, a tántorgó sír homálya borzadással és rettegéssel tölti is el; mert hiszen a megfe-

szített Jezusnak halála a mi örök életünk forrása, mert ő a mi halálunkat halála által megrontotta. Ezen igazságokat hirdeti nekünk a tizenkettedik állapodás. Oh szeretet! igy kényszerülök itt felkiáltani, ki képes téged megfogni? Oh szeretet! ki képes neked meghálálni, hogy te a te szolgádért kedves fiadat oda adtad? Oh szeretet! ki ne élne ezentúl csupán és egyedül te neked? Igen Szeretteim keresztények! mi ezt fogjuk cselekedni. Itt ezen kereszt talpalatánál mondunk ellene minden akárminemű néven nevezett bűnnek, és ezentúl egyedűl az igazságnak kivánunk élni. Mi a megfeszítettnek igazhű tanítványi akarunk lenni, mi az ő szeretetteljes tárt karjaiba vetjük magunkat mindannyiszor, valahányszor minket akár a pokolbeli kigyónak sziszegése bűnre, akár pedig a világ vagy testiség Isten iránti hivtelenségre csábítana. Minden szenvedéseinkben és viszontagságinkban hozzá emelendjük föl szemeinket, lelkünkhöz pedig igy szólandunk: csillapodjál, csillapodjál szerelmes lélek! és ne zugolódjál! mert ime te távol sem szenvedsz annyit, mint üdvezítőd, legkevesbé vagy pedig ollyan ártatlan, mint ő. Röviden: a megfeszítetthez illeszkedünk életünkben és halálunkkor, mert csak egyedűl Jezus által szabadúlhatunk meg és juthatunk el az örök életre; azért irgalmazz nekünk oh! urunk! irgalmazz mindnyájunknak oh! megfeszített üdvezítőnk Jezus Krisztus. Amen.

XIII. állapodás.

Jezus az ő anyjának kebelén.

Alig adá ki Jezus lelkét a kereszten, és az ő jótékony halála azonnal üdvösen kezde munkálni. Arimathiai József, egy előkelő tanácsbeli férfiú azon pillanatban, midőn Jezus a legnagyobb gyalázatnak tételték ki, jelenék meg Pilátusnál, kérvén tőle Jezusnak testét, hogy azt a sírba eltemetné. Mit Pilátustól kinyervén, nikodémiai Józseffel, ki Krisztusnak titkos tanítványa vala, megérkezvén leoldozá a testet a keresztről. Leoldoztatván pedig a test, azt a szerelmes anya az ő kebelére vevé, és ekkor ismét milly fájdalmas tőr járta légyen át az ő anyai szivét, ezt könnyebb képzelni, mint szóval kimondani. Ezen jelenetet mutatja föl nekünk a tizenharmadik állapodás, tudniillik: Jezust Máriának kebelén. Ezen állapodás, ha azt kellő figyelemre méltatjuk, minket sok üdvösre

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 495 von 618

taníthat. Ez nekünk 1) azt mondja, hogy az Isten anyját is érte szenvedés, és pedig nem csekély, hanem nagy és súlyos szenvedés; miként is lehetett volna ez másként? ha az ő szerelmes fia csak szenvedés által mehetett be az atyának dicsőségébe: valljon hogyan nyilhatott volna annak anyja előtt egyéb út a kereszt és szenvedés útjánál, mellyen az úr örömeibe eljutna? Igy Szeretteim! mindnyájunknak ki van a szenvedés bizonyos része mérve. Az atya, ki az ő gyermekeit szereti, és azokat szeretetből köserűséggel meglátogatja, minden emberi szivnek kitüzte az ő szorongattatását, minden léleknek kiszabta szenvedéseit, ihol a kiszenvedett fiú az ő anyja kebelén! némúljon el itt minden száj, melly a szenvedések miatt panaszkodik. 2) Valamint Mária az ő szent fiának holttetemeit voltaképen kebelébe vette, úgy mi azt lelkiképen karolhatjuk fel a mi kebelünkbe. Ha mi tudniillik nem csak szorgalmasan elmélkedünk Jezus szenvedései fölött, hanem egyszersmind legkivált szenvedéseink órájában igaz kitartó türelemmel az Isten intézkedésein tökéletesen megnyugodva pillantunk föl az egekre, mondván: Uram! a te akaratod legyen. — A ki türelmetlen, az Krisztust, midőn keresztével hozzája közelít, elveti magától; a ki pedig türelmes, az őt kebelére veszi, és mindaddig kitartva imádkozik, mig nem üt szenvedésének végórája, vagy szenvedése örömre nem változik. 3) Ezen állapodás minket halálunk szorongató órájára emlékeztet, és int Máriát kérnünk, hogy ő leginkább akkor legyen a mi hathatós szószólónk, mikor készülőben vagyunk e világból kiköltözni. Ugy vagyon, Szeretteim! akkor, midőn az önszeretet sötét fátyola szemeink előtt elvonúl, és magunkat valódiságunkban föltüntetve látjuk, azon komoly órában, midőn az örökkévalóság fáklyája szivünk legtitkosabb redőit is megvilágositja; azon komoly órában, midőn életünk pályájáról az elevenek és holtak birája előtt kiméletlen számot kell adnunk, ott, hol mi (mit azonban mig egészségesek, legkevesben akarnak belátni) mint valódi nyomorú bűnösök jelenünk meg, ott könyörögjön ő értünk az irgalmas Isten előtt, hogy az minket ne az ő szigorú igazsága szerint itéljen meg. Tanúljuk meg azért Szeretteim! mig épek vagyunk, mig a szent keresztjárást gyakorolhatjuk, ime tizenharmadik állapodásnál a következő három remek jóságos cselekedetet: türelmesen szenvedni, Jezust szivünkben hordozni, és a boldogságos szűz anyát kérni,

hogy ő halálunk óráján az ő fiánál kegyes szószólónk legyen; a mit ha igaz ájtatos szivvel véghez viszünk, úgy bizonyára a szenvedések legnagyobbikát, a halál végszorongatásait is türelemmel és üdvösen elviselendjük, Jezus pedig mint a legjobb útiköltség örömmel fog a mi szivünkbe beszállani, és az ő szent anyja sem fog rólunk megfeledkezni, hogy a mi legfőbb szükségünkben szószólónk legyen. Asszonyunk szűz Mária! Istenneknek szent Anyja! imádj Istent értünk ne csak mast, hanem mindenkor, de legkivált halálunk óráján, hogy mi a te szent fiadat örömmel megláthassuk, azon fiadat, kit te olly iszonyú fájdalom közt vettél anyai kebeledre. Amen.

XIV. állapodás.

Jezusnak a sírba letétele.

A tizennegyedik és utolsó állapodás ájtatos elmélkedésünket oda irányozza, miként Jezusnak kiszenvedett teste árimathiai József és nikodémi József jámbor férfiaktól eltemetteték, és a keresztútat azon üdvös intéssel fejezi be, hogy esedezve kérjük a mi urunkat Jezust, kegyeskedjék az ő kínos szenvedéseinek és üdvszerző halálának emlékezetét szivünkben mindaddig élénken fentartani, mig ő általa az örök örömökbe fölvétetünk. Igen Szeretteim! ezen sükert kellene a mi keresztjárásunknak eredményezni. Mindegyik keresztuti állapodás vagy bűneink nagyságára emlékeztet, vagy Jezusnak amaz irántunk mutatott nagy szeretetére, mellynél fogva ő magát értünk feláldozta, vagy végre a szenvedés utaira, *mint* amaz egyetlen ösvényre, mellyen az úr örömeibe juthatunk. Mindegyik keresztúti állapodás arra int minket, hogy erőért esedezzünk Isten előtt, erőért a küzdelemre, erőért a szenvedések kitartására, erőért az üdvösség ösvényén állhatatosan mindvégig megmaradhatásra. A Kálváriahegy látogatása, a keresztjárási imádságok ugyanannyi orvosságai a mi gyarló beteg lelkünknek; valamint tehát a bevett gyógyszerek eredményéből tünik ki azok jó, vagy roszasága: úgy életünk jobbulásából világlik ki az is, valljon a keresztútat üdvösen vagy lelki süker nélkül haszontalanúl jártuk légyen meg. Tehát ki közölünk a keresztút minden látogatásából erősebb fogadással tér vissza, hogy jövőre a bűnt kerülendi, ki a keresztút minden járásából Krisztus és embertársai

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 497 von 618

iránt nagyobb szeretettel megtelve tér haza, ki közölünk minden keresztjárásából azon kedves keresztet, mellyet Isten ránehezít, nagyobb készséggel és türelemmel hozza vissza, ki közölünk mindegyik keresztjárása által inkább és inkább meggyőződik, hogy az erény tövises útain fentebbi segedelem nélkül állhatatosan megmaradni nem képes, és épen azért folyvást buzgóbban imádkozik, mondván: Uram! engedd, hogy én is olly dicsőn végezhessek, mint te végeztél, a ki, mondom, közölünk az istenesség ime kellemes gyümölcseit kebelében érzi: ez és csak egyedül ez látogatta méltóképen a keresztútat; — a ki ellenben csak szájjal mondja: én ezentúl a világnak minden alávaló itéleteit teljes szerénységgel elviselem, azonban még is tüstént haragra lobbanik, mihelyt felebarátjától hideg szóval illettetik; ki csak szájjal mondja: Oh szép! oh kegyes! oh szent kereszt! átkarollak, megcsókollak, örömmel vállaimra veszlek téged, tégy engem a kereszt kedvelőjévé, hogy azt örömest és készséggel viseljem! midőn azonban a szép, a kegyeletes, a szent kereszt csak ugyan vállaira nehezedik, azonnal kicsinyhitűvé, kétségbeesetté és nyugtalanúl akaratlanná válik, sőt átkozódásokra és káromlásokra fakad; — a ki csak szájjal mondja: oh iszonyú gonosz lehet a bűn, miután ez Jezust annyiszor a földre terítette, — soha, soha többé nem vétkezem; és még is sem az alkalmat, sem a házat, sem a személyt, mellyek által ismételt bűneivel Krisztust a földre teríti, el nem hagyja: mondjátok meg Szeretteim! mit tartsunk a keresztút illyen látogatóiról? Nem üznek-e illyenek Krisztussal kárhozatos játékot? Nem nyilvános hazugok-e ők? Hogy tehát életünk a mi ájtatosságunkat meg ne rontsa, azért kérlek és intlek benneteket a keresztjárási könyvecskével: nyomjátok Jezus szenvedéseit ne csak emlékezetetökbe, hogy azokat betéve elmondani tudjátok, hanem véssétek Jezus szenvedéseit mélyen a ti sziveitekbe. Ne engedjetek életetök pályáján egy napot se elreppenni, mellyen meg ne emlékeznétek, hogy nem veszendő aranyon vagy ezüstön, hanem a szeplőtelen báránynak drágalatos vérén vásároltattatok meg; tekintsetek a kisértetek heves óráiban, mellyek titeket bűnre ingerelnek, vagy csábítanak, vagy a szenvedések gzorongató óráiban, mellyekben nektek, minden, mi e világon vasyon, visszatetszik, tekintsetek a megfeszítettre föl, és bizzatok, mert erőt fogtok nyerni a kitürésre, mig azon szabadító órátok üt,

mellyen a hiv szolga bebocsáttatik az ő urának örömébe. Nincs kétség Szeretteim! hogy rendkivül nagy vigasztalással fogunk eltelni, ha nekünk halálunk óráján akár az áldozó pap, akar más jólelkű embertársunk a feszületet kezünkbe nyujtja; mert akkoron mind azon üdvös érzelmek és kegyeletek a feszület megpillantására halállal küzdő lelkünkben mind meg fognak ujúlni, mellyek szivünkben a keresztjárási imádságok alatt gerjedezének; és habár elfásúlt ajkaink mozdulatlanúl maradnának is, a szorongatás ime végső óráján is fel fog a mi szivünk fohászkodni: Uram! hiszek te benned, Uram! téged reméllek! Uram! téged szeretlek én, téged az én üdvezítőmet! e küzdelem óráján téged imádlak teljes lelkemből Uram Jezus Krisztusom! mert te azon szent kereszted által, mellyet haldokló kezeimben tartok, te az egész világot, és igy engem is a te testvéredet megváltottál. Ezen vigasztalást adja mindnyájunknak halálos ágyunkban a kereszt, és akkor a sötét sír néma homályától vissza nem borzadunk, akkor lelkünk nem fog többé a szenvedő üdvezítő kínai fölött elmélkedni, hanem szinről szinre látni fogja az atyának jobbján megdicsőített Krisztust, kivel ő is örökön örökre meg fog dicsőíttetni. Alleluja! Amen.

Ádventi ájtatosság.

A szent misének, mint az uj szövetségi áldozatnak magyarázata.

(Pinkafőn 1847-ben.)

Első hétben.

A) Az áldozatról átalán.

Urunk eljövetele várakozásának négy ezer évét ábrázoló ime négy hét szent ideje alatt, ha Isten kegyelméből épek és egészségesek leszünk, föltettem magamban, nektek a szent miseáldozatot megmagyarázni. Remélem azért, hogy imez üdvös tanításokon szorgalmasan megjelentek, hogy azokat lelki üdvötökre fordítsátok. — Az Isten minket észszel azért ajándékozott meg, hogy őt, ki-

ben élünk, mozgunk és vagyunk, minél tökéletesebben megismerjük. Ő minket szabad akarattal is fölruházott, hogy neki, mint mindenek urának s így a mi urunknak is önkényt és kényszerűlés nélkül meghódoljunk, és tökéletesen magunkat felajánljuk. Ezen önkénytes felajánlkozásunk benső áldozat. Azonban mi emberek Istenben mint az ő teremtményei a mi urunkat külsőképen is tartozunk nyilván megismerni, mert csak azokat fogja Krisztus az ő mennyei atyja előtt övéinek vallani, kik nem szégyenlenek életök földi pályáján Krisztus tanítványi lenni. Nincs Religio áldozat nélkül; — hol pedig az áldozat megszünt, ott ezzel a Religio is megszünt. Honnan már azt is elképzelhetitek, millyen lehet a Protestánsok és Mohammedánusok religiója, minthogy ezeknél semmi áldozat nincsen.

Az emberek a világ kezdete óta Istentől vezettetve, a mindenhatónak hódoló imádásukat áldozatok által nyilvánították. A természet és ész törvénye minden embernek megengedte oltárokat akarhol is szabadon emelni, és azokon Istennek imádás jeleül akarmit is áldozatúl bemutatni. Igy Ábel a jámborlelkű juhpásztor nyájának legkövérebbjeit nyujtotta föl Istennek áldozatúl. Ellenben Káin az önhaszonleső kaján földmíves terményének ócsuját hozta az úr oltárára. A vizözön után Noé tiszta állatokat áldozott föl, hálákat adván Istennek, hogy az átalános vizvésztől megmentetett. Az irott ó törvényben, miután Isten hatalmas karával az ő választott népét Egyiptomból kivezette, Mozes által különféle áldozatokat parancsolt. Egyik neme ezeknek vala az égő áldozat, mellyből sem az áldozárok, sem az áldozathozók mit sem részesültek, hanem az tűz által egészen az Isten dicsőségére fölemésztendő vala. Másik nemét tevék az engesztelő áldozatok, mellyeket kiki bűneiért ajánlott fel; — ismét más nemei valának az esdő áldozatok, mellyeket az áldozathozók az áldozárok által Istennek az ő saját testi vagy lelki szükségeikért, példáúl: esőért, jó időért sat. mutattak be; — még is mások valának a hála- vagy béke-áldozatok, mellyek által tudniillik valami nyert nagy jótéteményért, példáúl: az ellenségen vett győzelemért vagy bő aratásért az úrnak hálákat adának.

Azonban az ó szövetségi áldozatok nélkülözték az embert bensőképen megszentelő erőt és malasztot, és csak ideiglenesek valának, Istentől csak rövid évszakokra az idő teljességének be-

következteig rendelvék. Azok merő árnyéklatok valának, melylyek szent Pál szerint az érkezendő világmegváltó Messiást ábrázolták.

Az ókor pátriárkáinak tudniillik mélyen szivökbe vésetett az Isten igérete, mellyet már ő az első emberpárnak paradicsomban tőn, honnan Ádámtól fogva minden jámbor ősatya az eljövendő üdvezítőt várva várta. Atyáink, úgymond szent Pál a zsidókhoz irt levelében, mindnyájan a küldendő megváltónak hitében multak ki; ők ugyan az igéret teljesülését meg nem érték, de az igértet a legmesszebb távol időkben is előre látták, kit is imez előlátásukban örömmel üdvezeltek.

Mennyivel szerencsésbek vagyunk mi katholikusok, kik Krisztusban a mi főpapunkat és főáldozárunkat imádjuk? Midőn mi áldozatot akarunk hozni a mindenható urnak, nem bikákat és kosokat mutatunk föl, hanem magának a mindenható Istennek egyetlen egyszülött fiát áldozzuk föl, minél fölségesebben és méltóbban Istent magasztalni teljes lehetetlen. — Ha urunknak tőle vett számtalan jótéteményeiért hálákat kivánunk adni: ezt senki más, hanem csak egyedül Krisztus által legméltóbban tehetjük; mert ő a mi gyarlóságunk tehetetlenségét végtelenül teljes mértékben kipótolja. Ha kegyelemért és jólétért akarunk Isten előtt esedezve könyörögni: e czélunkra is Krisztus a legfoganatosabb áldozat, ki által az örök atya előtt megjelenvén, nem kételkedhetünk, hogy mindeneket megnyerünk tőle szent fia által, mert ebben ő neki mindenkor jó kedve telik. Ha végre elkövetett bűneink miatt bánkodva szomorkodunk, vagy nagyobb kisértetektől környeztetünk, heves indúlataink és rosz hajlaminktól háborgattatunk: ekkor Jezus az Isten báránya, ki elviszi a világ bűneit, a mi legbiztosabb vigasztaló áldozatunk mennyei atyánknál, mert hiszen ő maga mondotta (Ján. XI, 42): én tudom, oh atyám! te mindenkor meghallgatsz engem.

Örüljünk azért és örvendezzünk, hogy Krisztusban olly hatalmas áldozatunk vagyon. Ha azonban óhajtjuk, hogy ő mindenkor a mi üdvös áldozatunk maradjon, minden előtt szükséges szivünket egészen neki feláldoznunk, mert lélek az Isten, és azoknak, kik őt tisztelik, kik az ő áldozatát magokévá akarják tenni, lélekben és igazságban kell őt imádniok. — Nem csak mulandó javakat, hanem főleg bűneink bocsánatát, szivünk jobbúlását, életünk

megszentűlését is kell kérnünk, mert ha minden előtt az Isten országát és az ő igazságát keressük, a többi is megadatik nekünk. Amen.

B) Az uj szövetségnek egyetlen áldozata.

Minapi tanításomban hallottátok, hogy az ó szövetségben különféle áldozatokat mutattak be Istennek az emberek. Ellenben az uj szövetségben Krisztus önmagát adván véres áldozatúl, ezen áldozata által a mi váltságunkat örökre megszerezte, melly áldozatnak örök megujítására kötelezte tanítványit a végső vacsorán. (Hic enarra institutionem s. sacramenti altaris.) Honnan már érthetitek, hogy az uj szövetségi áldozat egészen más, mint az ó kor áldozatai valának. Igy az ó szövetség Áronrendű főpapjai puszta emberi kezek által készített szentélybe menének a vér áldozatával: ellenben Krisztus maga vala a szentek szente, és azért az ő áldozata a lehető legtökéletesebb áldozat vala. Az ó szövetség főpapjai áldozatúl a leölt állatok vérével hintették meg a szentek szentélyét: ellenben az uj szövetség főpapja Krisztus önvérét ontván értünk, ez által a mi örök váltságunk szerzője lőn; mert ha már a bak- és kosvér is a tisztátalanokat testiképen külsőleg tisztává mosta: mennyivel inkább megtisztít minket Krisztus vére minden gonoszságunk szeplőiből? Azért szent Pál tanítása szerint az uj testamentomnak közbenjárója lőn a mi urunk Krisztus Jezus, midőn magát értünk a keresztfán feláldozta.

Oh katholikusok! millyen vigasztalás rejlik ebben minden emberre nézve? Rimánkodva feljajdúlunk mi mindnyájan a nehéz iga alatt, melly reánk vettetett, mert az első ember bűnesetében mindnyájan bűnben fogantattunk, bűnben születtünk, és bűnben nevekedvén, szabad akaratból számtalan bűnöket követtünk el: de ha szent hitünk szemüvegén tekintünk a Kálvária hegyére, ott az örök atyának egyetlen egyszülött fiát szemléljük, ki az ő drágalátos szent vérének kiontásával minden bűneinket lemosta. Ihol! az Isten bárányának vére foly, és a világ minden bűneit elviszi! — Mind ez pedig a szent miseáldozatban is áll, mert Krisztus áldozata a szent mise áldozatától lényegében épen nem különbözik, hanem vele ugyanazon egy áldozat, melly a világ bűneit elviszi. — Ugy de, mondhatná valaki, hogyan vinné el a szent miseáldozat a mi bűneinket? hiszen Krisztus a bűnök bocsánatára egé-

szen más különös szentséget szerzett, tudniillik a törödelmes gyónás szentségét? — De megfelel ezen ellenvetésre a tridentomi csalhatatlan egyházi gyülekezet, mondván: a szent miseáldozat valóságos engesztelő áldozat, mert mindazok, kik ime kegyszékhez tiszta szivvel s élő hittel bánatosan és megtöródve járúlnak, irgalmasságot nyernek, a szükséges segedelemre találnak, a bűnbocsánat malasztját és ajándékát megnyerik.

A szent miseáldozat valóságos égő áldozat, melly által az örök atya legméltóbban dicsőíttetik. A mennyei Cherubok és Szeráfok, kik az Isten fölségi széke előtt hármoztatva éneklik: szent, szent, szent a seregek ura Istene; a földnek leghatalmasabb királyai, kik a mindenható úr színe előtt drága koronájokat és hatalompálczájokat porsemmiségökben lerakják, mindnyájan elégtelenek a teremtő fölségének magasztalására: de az uj szövetségi szent miseáldozat, mellyben az atyának Krisztus szent teste és vére mutattatik be, az ő mennyei fölségéhez tökéletesen illő áldozat, mert Isten, a mindenek örök atyja fölségesebben soha nem dicsőíttethetik, mint mikor neki az ő egyszülött fiának, kiben önnyilatkozata szerint is mindenkor jó kedve telik, véráldozata bemutattatik.

A szent miseáldozat valóságos hálaáldozat, mert miután minden szükséges malasztot egyedül Krisztus által nyerhetünk el: azért a malasztok örök atyjának az ő egyetlen fiát Krisztust áldozzuk fel, hálákat adván általa Istennek, ki a mi gyarlóságunk minden fogyatkozásit tökéletesen kipótolja. — A szent miseáldozat valóságos esdő áldozat; honnan ha Istentől testi vagy lelki jókat akarunk kérni, vagy bűneink bocsánatát, az erényekben növekedést, nyomorinkban erőt kivánunk nyerni: mind ezek megnyerésére nincs hathatósabb esdő áldozat a szent mise áldozatánál, mert miután Krisztus magát a szent misében a világ bűneiért hozza áldozatúl, hogyan tagadhatná meg tőlünk az örök atya mindazon eszközöket, mellyeket töle a misében a mi üdvünk elnyerésére kérünk?

Mivel pedig az áldozár tulajdonképen nem a pap, hanem maga Krisztus, ugyanaz, ki magát értünk a mennyei atyának áldozatúl hozza, s következőleg az áldozár egy az áldozattal: innét önként következik, hogy ezen áldozat az örök atya előtt min-

denkor kedves, ha bár azt bűnös pap tisztátalan kezeivel és szeplős szivvel ajánlaná is föl.

Jegyezzétek meg Szeretteim! imez igazságokat, és iparkodjatok mindenkor fiúi bizodalommal a szent miseáldozaton megjelenni, tárjátok föl bizodalmasan a mise alatt minden szükségeiteket, bemutatván azokat Krisztus által a mennyei atyának: igyekezzetek azonban nem annyira mulandó testi, mint inkább az örök lelki javakért esdeni; kérjétek bűneitek bocsánatát, életetök jobbítását, szivetek megszentülését és az örök boldogságot. Ha ezt cselekszitek, bizonyosak lehettek, hogy Isten az örök atya a testieket is meg fogja nektek adni, mert az örök igazság ajkáról birjuk ime vigasztaló igéket: keressétek minden előtt az Isten országát s az ő igazságát, s a többi szükséges mind megadatik nektek.

Második hét.

A) Honnan e szók: mise? és oltár?

A szent mise, az uj szövetségnek ime vértelen áldozata az oltáron vitetik véghez. Mai tanításomat tehát a szent miséről, és az oltárról, mellyen az véghez vitetik, intézem hozzátok. E név mise eredetét a latin missa szóból vette. A kereszténység ős előkorában az isteni szolgálat két fő részből állott. Annak első fő-részén, mellyet tanítás és igehirdetés tőn, a bűntöredelmezők, vagy is vezéklők, és az ujan megtért keresztelendők, vagy is hitelemzők jelenlehettek. Ennek befejezése után következett tulajdonképen az áldozat, melly mielőtt megkezdetnék, a vezéklők és hitelemzők a Diaconus felszólalására: ite, missa est (concio) azaz, menjetek el, mert a kiküldetés ideje van, — a gyülekezetből eltávolíttattak. Az áldozattal szoros egybefüggésben levő szertartásokon egyedül csak a hívek voltak jelen, kiket szinte az áldozat végeztére a Diaconus szava: ite, missa est, figyelmeztetett. Ezen kétféle missa, vagy is elbocsátástól utóbb az egész áldozat missa-nak, magyarul misé-nek neveztetett. A misében minden előtt Krisztus az, ki magát az örök atyának megtestesülése által áldozza föl, és csak azután mutatjuk mi őt be az örök atyának az ő szenvedései és halála által. Hasonlóképen az úrvacsora vételénél is először az atya ajándékozza nekünk az ő szent fiát a mi megszentelésünkre, kit azután mi az atyának mint áldozatunkat visszaadunk, és ő

az atyánál a mi tehetetlenségünket pótolja, s értünk nála közbenjárúl.

Az oltár azon emelék, mellyen a legnagyobb fölségnek az áldozatot külsőképen véghez viszszük. Az oltár az ayaszentegyház különböző körülményeihez képest különféle vala. Az első őskorban, midőn még a keresztények üldözéseket és szükséget szenvedének, faoltárokat használtak, hogy azokat annál könnyebben hordozhatnák egyik helyből a másikra. Utóbb kőoltárokat készíttetének, hogy azokat az üldözők egy könnyen el ne vihetnék, ugyanis az első keresztények az áldozati szenttitok gyakorlása végett kényszerűlének üldözőik elől föld alatti sírboltokba, és sötét barlangokba rejtekezni. Szükség esetében pedig mindenféle fölhasználtatott oltár helyett a körülményekhez képest. Erre nézve a történelemben igen szivreható eseményt olvasunk. Lucián katholikus áldozár befogatván, a rajta elkövetett kínzásokban annyira elgyöngűlt, hogy szava és lélekzete is egészen elállott. Az alatt bekövetkezék Vizkereszt ünnepe. — A keresztény fogolytársak körülfogták az elgyöngűlt áldozárt és könyhullatások közt szólíták őt föl: szent atya! valljon e nagy ünnepen mi áldozat nélkül maradjunk-e? Lucián hajlott kérésökre, és midőn a börtönőröktől magokra hagyatának, körülvétetvén fogolytársaitól, ezek ismételt sürgölésére vevé a kenyeret, és bort, mellyet ők mint áldozmányokat eleibe tettek; és fölemelvén elgyöngűlt szemeit az egekre, monda: Uram! nincs ugyan oltárunk, millyet az ünnepélyes áldozat igényel, de tekintsd inségünket, vedd be a mi jó szándékunkat, és fogadd kedvesen oltár helyett az én sebektől megrakott *keblemet*. — Ezután megáldván Lucián a kenyeret és bort, véghez vitte az áldozatot, és az úrvacsorát jelen fogolytársai közt kiosztá. Igy erősíték és fegyverzék föl magokat hajdan a küzdelemre az első hőslelkű katholikusok. Midőn utóbb a törvényszék elé állíttatának, első feleletök vala, mi úráldozat nélkül el nem lehetünk. — Valljon ki nem látja ime szivreható történetben, miszerint az első keresztények vigasztalása az vala, ha a szent misén megjelenhettek és az örök élet kenyerével táplálkozhattak?

Oh mennyire megváltozott minden e tekintetben a mi napjainkban! megjelenik ugyan még korunkban is sok katholikus hiv vasárnapokon az úr házában, látják ott az oltárt, mellyen a fölséges titok véghez vitetik, de hová maradozott az ájtatosság? hová

a kellő buzgalom? némellyek alig méltatják térdöket meghajtani, s a pogányok is illőbben viselkednek az ur házában, sem hogy sokan a mai keresztények közül. — Mások ismét egész héten át a bujakéjnek és bornak adják magokat, és egész heti bűntanyájokból vasárnapon törödelmetlen szivvel lépnek be az egyház szent padolatára. — És ismét többen a leányok közül kevélyen és illetlenűl piperézkedve szemtelenűl jelennek meg a szentek szentének hajlékában, ott, hol valaha ünnepélyesen lemondottak a világról, és annak minden pompáiról. Ennyire megfogyott korunkban a keresztények buzgalma, mi csuda tehát, ha e miatt lecsökkent nálunk a szent misének is üdvös foganata. Bizonyára a tunyaság, a meghült buzgalom, a vértelen áldozat iránti részvétlenség mindennemű bűnnek szülő anyja, melly minket a leghathatósabb malasztól megfoszt. Ébreszszétek föl oh katholikusok! az első keresztények buzgalmát lelkeitekben! és az Isten malasztja nem csak mindennapi munkáitokat fogja áldással kisérni, hanem az örök életet is meg fogja nektek szerezni. Amen.

B) A miseruhák magyarázata.

Ma a miseruhákat szándékom megmagyarázni. Valamint a polgári világban minden rend és állapotnak saját öltözete szokott lenni: úgy az egyház is a papi hivatal szentségének kijelentésére különös öltözékkel él, mert az áldozárok a legnagyobb mennyei fölség képviselői, az anyaszentegyház szolgái, a hivek szószólói, az úr fölkentjei és az isteni titkok sáfári. A világ polgárai időről időre változtatják öltözeti viseletöket, és a különféle divat változatosságához alkalmazkodnak: az egyház ellenben, kivált az isteni szolgálatra használt öltözékeinek régi alakjához állhatatosan ragaszkodik.

Az első ruhadarab, mellyet az áldozár, midőn a szent mise szolgálatához készül, magára ölt, a vállkendő. Az áldozár, kinek kötelessége a bűnösöket Istenhez, kitől eltértek, visszavezetni, a törödelmezőket vigasztalni, a megtérteket az erény ösvényén tovább elősegíteni, az áldozár, mondom, maga is gyarló töredékeny edény, mint mi vagyunk. Épen azért ő a sátán incselkedéseinek hasonlóképen, sőt szent hivatása miatt inkább ki van téve, mint mások; honnan midőn a vállkendőt (mellyet hajdan az áldozárok fejök födözésére használtak) fején leeresztve vállaira veszi, mondja: Uram!

tedd fejemre az üdvösség sisakját, hogy a pokolbeli incselkedéseken győzedelmeskedhessem.

Azután az úgynevezett miseinget veszi magára, vagyis a fejér hosszú vászonköntöst, melly által figyelmeztetik az áldozár, hogy a szent miseáldozathoz tiszta és szeplőtelen lelkismerettel járúljon; ama fontos igék, mellyeket ő ime hosszú ing fölöltésekor mond, következők: tégy Uram! engem fejérré, és tisztítsd meg szivemet, hogy a bárány vérével lemosatván, az örök örömök élvezetére eljuthassak. Továbbá ime hosszú miseing egyszersmind azokat is, kik a hívek közül a szent misén jelen vannak, figyelmezteti, hogy ők is törödelem által kitisztúlva az ártatlanság fejér köntösében vegyenek részt a szent misén, ha hogy nem akarnak az úr menyekzőjéből a külső sötétségre vettetni.

Mast az áldozár az említett miseinget övvel ágyéki körül testéhez köti, és gyarló töredékenységéről megemlékezvén, mondja: övezz át engem Uram! a szűztisztaság övével, és oltsd ki ágyékomból a bujakéj minden nedvét, hogy az öntartóztatás és angyali tisztaság erényében állhatatosan megmaradjak.

Továbbá az áldozár a karöltéket veszi balkarjára, mondván: engedd uram! a siralom és fájdalom karöltékét viselnem, hogy valaha munkásságom bérét örömmel elvegyem. Ezen karölték az áldozárt arra inti, hogy minden terhet és bajt, melly a papi hivatallal jár, türelemmel viseljen, mert csak azok nyerik el az örök boldogságot, kik hivatásuk minden terheit isteni mesterünk példájára békesen hordozzák; azért mondja szent Pál is: nem fogunk vele megdicsőíttetni, ha nem tudunk vele szenvedni.

A stola, vagy is nyakölték az Isten nagy szeretetének és barátságának drága kincsét jelképezi, mellyet mi bűnösök Krisztus által nyertünk vissza, az üdvirati fiú hasonlatossága szerint, kit az atya kegyelmébe visszafogadván uj köntösbe öltöztetett; azért ennek fölöltésekor az áldozár mondja: add vissza nekem, Uram! a halhatatlanság fölöltékét, mellyet első atyánk bűnesete által elvesztettem, és ámbár méltatlanúl járúlok a te szent áldozatodhoz, méltass engem mégis az örök örömökre.

A casula, vagy is tulajdonképen úgynevezett miseruha az egész üdvigét jelképezi, vagyis Jezus tanítását, mellyet földi pályáján hirdetett. Ennek fölvételekor az áldozár mondja: Uram! te mondottad: az én igám kellemes, és az én terhem könnyű, en-

gedd azért azt úgy viselnem, hogy méltó legyek a te kegyelmedet megnyernem.

Ihol rövid értelmezése mindazon öltözékeknek, mellyeket az áldozár a szent mise végzésére fölölt. Már mast milly üdvös hasznot vehetnek, sőt kell, hogy vegyenek ebből a szent mise hallgatói? Szeretteim! mindenek előtt a szent mise alatt buzgón kérjétek Istent, hogy ő minket áldozárokat azon erényekkel fölékesítsen, mellyeket imez öltözékek jelentenek. Ő, az irgalmasság atyja nyujtsa nekünk kegyelmét, hogy ne csak a pokolbeli farkasnak minden incselkedésein szerencsésen győzedelmeskedhessünk, hanem egyszersmind a szent szeretettől vezéreltetve a ti üdvötöket készséggel és foganattal munkáljuk. — Azután pedig tinmagatokért könyörögjetek, hogy valamint mast az áldozár a szent öltözékekkel földiszítve az Isten szent titkát végzi, úgy ti is valaha az ártatlanság szent köntösével ékesítve az örök élet hazájába bemehessetek. — Ha mi áldozárok mast az oltárnál a mi szolgálatunkat lélekben és igazságban végezzük, ti pedig a szent miseáldozaton tinmagatok tökéletes felajánlásával vagytok jelen: akkor Isten az áldozárt és híveit egyiránt megdicsőíti, akkor örvendenek az angyalok mennyben, segedelemért esedeznek a szenvedők, nyugalomért az elhunytak számára, és mindnyájan minden jóban részesülünk. Amen.

Harmadik hét.

A) A szent mise szertartásai.

Ma a szent mise szertartásait fogom fejtegetni. Mivel azonban igen hosszúra terjedne tanításom, ha azokat egész terjedelmökben értelmezném, és mivel azok úgy is többnyire minden imakönyvben előfordúlnak, azért csak a mise főrészeire szorítkozom. Ezen főrészek: az üdvige (Evangeliom), fölajánlás (offertorium), az úrfelmutatás (elevatio) és az úrvétel (communio). Az áldozár a mise kezdetén lejön az oltár legalsó lépcsőjére, hol mélyen meghajol, és a Judica me Deus zsolma elimádkozása után közgyónást teszen bűneiről, melly alatt mellét háromszor veri, mondván: mea culpa sat. én vétkem, én vétkem, én igen nagy vétkem. Te ekkor emlékezzél meg a mennyből hozzánk e földre leszállott Isten fiáról, az ő áldott megtestesüléséről, alázódjál porig a te urad előtt, és a publikánussal könyörögj bűneid bocsánatáért.

Az üdvigét Krisztus az ő szerzője iránti hódolatunk jeleül állva hallgatjuk, mi által egyszersmind nyilván valljuk, hogy mint Krisztus hű katonái hitünkért készek vagyunk mindeneket szenvedni, és meghalni is. Az üdvige olvasása előtt hármas kis keresztet is vetünk magunkra, és pedig először homlokunkra, mi által kijelentjük, hogy szent hitünket a hitetlen világ előtt nem szégyeneljük; azután ajkainkra, mi által nyilvánítjuk, hogy készek vagyunk hitünket szájunkkal is nyilván megvallani; végül mellünkre, mi által kinyilatkoztatjuk, hogy hitünket minden környező kisértetek daczára szivünk és lelkünkben rendíthetlenül megőrizzük, és annak szent szabályai szerint élünk. Az üdvige az oltár bal oldalán olvastatik, annak jeleül, hogy az apostolok, miután a zsidók Jezus üdvigéjét megvetették, annak hirdetése végett a pogányokhoz fordúltak.

A fölajánláskor, midőn az áldozár a kenyeret és bort Istennek fölajánlja, tedd szivedet lelkiképen a kenyér és bor mellé, és ajánld azt föl az úrnak minden tieiddel együtt. Az áldozár a kehelyben a bort vizzel keveri, ez által három vegyűletre emlékeztetünk. Az első vegyűlet történt az első ember teremtetésekor, midőn bennünk a halhatatlan lélek a halandó testtel egyesítetett; a másik az örök igének megtestesűlésekor ment végbe, midőn az Isten fia emberi testbe öltözött; a harmadik leszen az emberi teremtménynek az örök dicsőségbe fölvételekor. Oh beh épűletes és mélyértelmű ime vegyűlet és milly ájtatosságra, milly tiszteletre gerjesztő ez? azért e fölött buzgón elmélkedjél.

Az úrfölmutatást megelőzi az átváltoztatás, mellynek végbevitelekor az áldozár saját személye egészen megszünik, és Krisztus képviselőjévé változik át, midőn ez a bűnösök kezébe mármár átadandó vala. Ekkor tundniillik az áldozár Krisztus képében működve kezébe veszi a kenyeret és bort, és megáldván azokat elmondja Krisztus mindenható szavait, mellyekre a kenyér és bor, noha külső szinében megmarad, lényegében még is Krisztus valóságos szent testévé és vérévé változik, miket azután az áldozár térdhajlási imádás után Istennek fölmutat. Ezen úrfelmutatás alatt, mellyet az ég angyalai láthatatlanúl környeznek, hullj térdre, és a kenyér fölemelésénél kérd a benne láthatatlanúl elrejtett Krisztust, legyen kegyelmes téged a földiektől fölemelni, hogy egész életedben csak azokat keresd, mellyek oda fönn vannak; a kehely

fölemelésénél kérd Krisztust, legyen kegyelmes téged és tieidet a bor szine alá láthatatlanúl elrejtett szent vérével minden bűnszeplőidből tisztára mosni. — A jó katholikus úrfelmutatáskor mellét is veri, mi által vallja, hogy ő szivéből igazán utálja a bűnt, melly Krisztust a keresztre feszítette, és hogy ő forrón ohajtja s éhezi azon szent mennyei kenyeret, melly az örök atyának mast fölmutattatik. (Excurre hic nunc contra illos, qui genu non flectunt, eo minus pectus percutiunt.)

Úrvételekor, mint tudva van előttetek, az áldozár Krisztus szent testét és vérét kenyér és bor szine alatt magához veszi. Ez alatt te vedd magadhoz Krisztust lelkiképen, (quomodo? explica uberius). Az úrvételének, ha azt lelkiképen cselekeszszük is, igen, igen nagy és üdvös haszna vagyon, mert ez bennünk az Isten malasztját és szeretetét öregbíti, egyesíti lelkünket Krisztussal, ki minket lélekben megszentel és tökéletesít.

A mise végén szent János üdviratának első szakasza olvastatik, miről szent Ágoston püspök azt mondja: ezen igéket, melyeket a régi keresztények nyakaikon őrszer gyanánt hordoztak az ördög incselkedései ellen, aranyos betükkel kellene följegyeznünk. Nevezetesen ezen üdvige minket háromra figyelmeztet: először azon fölséges Urra, ki hozzánk az oltárra leereszkedni kegyeskedett: az ige testté lőn; azután pedig a következő jelentékeny igéknél: a világosság a sötétségben világoskodik, és a sötétség azt föl nem fogta, kérdezd meg magadat, valljon nem illik-e te reád is ime szemrehányás? Valamint tudniillik a nap vaknak nem világít, úgy az üdvige világossága sem világoskodik azoknak, kik a földiekbe és azok kivánságaiba elmerűlvék; végre ezen szavaknál: valamennyien pedig befogadák őt, hatalmat ada nekik, hogy Isten fiaivá lennének, — kérd az Istent, hogy ő neked az ő szent malasztja bőségéből erőt adjon Isten fiává, Krisztus testvérévé, és a mennyország örökösévé lehetned. Amen.

B) A misehallgatás haszna a bűnösök és igazakra nézve.

Miután utolsó gyülekezetünkben nektek a szent mise főrészeit megmagyaráztam: ma azon üdvös nagy hasznot adom előtökbe, melly a mise hallgatásából valamint a bánatos bűnösökre, úgy az igazakra is háramlik. Jól megjegyezzétek, azt mondom, a bánatos

bűnösökre, mert ollyanokhoz, kik itt az úr házában különféle divatszerű czifra öltönyökben jelennek meg nem azért, hogy itt lélekben és igazságban imádkozzanak, hanem egyedül azért, hogy másoktól láttassanak, kik a templomot imádság hajlékából önkárhozatukra lélekgyilkoló bűnök barlangjává teszik, illyenekhez, mondom, nincs szavam. Ezekre nézve hasznosabb és üdvösebb lenne otthon maradniok, igy legalább senkinek botrányúl nem szolgálnának, és bűnhálókat mások bekerítésére nem vetnének.

A bánatos bűnös pedig gyakran jelenjen meg a szent misén; ő ugyan tulajdonképen méltatlan, ki e szent helyre jöjjön, de az Isten bárányа, ki egyedül a bűnösökért öletett meg, őt szivesen meghívja; ezen bárány ugyan végtelenül szent és igaz, de egyszersmind vég nélkül kegyes és irgalmas is; ő pedig a szent misében az isteni igazságnak kibékítésére engesztelő áldozatúl mutattatik be minden bűnös bűneinek bocsánatára. — Midőn ezen isteni bárány Krisztus e földön halandó emberi testben járt, ő mindenütt a bűnösöket kereste, azokkal beszélt, azokkal evett és társalgott, miért is az ő legepésebb elleneitől és legdűhösebb leselkedőitől bűnösök barátjának neveztetett. Itt az oltáron is ugyan ő vagyon jelen, tudniillik azon Jezus, ki Juda országában három évig hajhászta a bűnösöket, és ő még mast is barátságosan szól a bűnösökhöz: ti mindnyájan, kik nyomorogtok, és bűnterhesek vagytok, jöjjetek hozzám, és én megvigasztallak titeket, és nálam nyugalmat leltek lelkeiteknek, nem a bűnben, nem a ti szenvedélyeitek kielégítésében, hanem egyedül én bennem találjátok föl igaz nyugalmatokat. — Akkor is, midőn a kálvária hegyén ezerféle kínok *közt* megöletett, ott is valának jelen bűnösök, kik mellöket bánatosan vervén, általa és vele a paradicsomba fölvétettek. Ime ugyan ez a bűnösök nagy barátja áldozza föl magát vér nélkül még ma is az ő mennyei örök atyjának a mi oltárainkon, megterheltetve az egész emberi nem bűneivel; és valljon miért? — azért, hogy mindnyájunknak kegyelmet és bocsánatot nyerjen. Továbbá midőn Krisztus itt a mi oltárainkon magát a bűnösökért engesztelő áldozatúl föláldozza, ő ugyanazon Krisztus, ki szent Pál tanítása szerint az atyának jobbján ülvén, a bűnösök közbenjárója és szószólója, kinek öt sebei, mellyeket magával mennyekbe fölvitt, hangosabban kiáltanak kegyelemért, hogy sem a világnak minden bűne kiált egekbe igazságért. — Lépj azért törödelmes bűnös! bizodal-

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 511 von 618

masan az úr házába, valahányszor téged a harangszó szent misére meghív, mert itt azon főpap székel, ki könyörűl a mi gyarlóságunkon, mert azért vette föl magára a mi gyarlóságunkat, hogy könyörűljön rajtunk, tehát senki más, hanem ő, egyedül ő általa esedezzél kegyelem és bocsánatért, s bizhatol, hogy irgalmasságot és kegyelmet fogsz találni. Zsid. IV, 11—16.

Nem kevesbé üdvös a mise hallgatása az igazakra nézve; ugyan is a hitében jártas keresztény tudja, hogy nem elég csak a roszat kerűlnünk, s a bűntől óvakodnunk, hanem egyszersmind szükséges jót cselekednünk, az erényeket gyakorolnunk, és tökéletességre, szentségre törekednünk. Már a Szentlélek azokat, kik erényesek és tökéletesekké kívánnak lenni, világosan arra inti, hogy a kisértetek kelepczéire szivöket elkészítsék; Krisztus urunk pedig azt mondja, hogy kiüzetvén keblünkből törödelem által az ördög, elmegyen ugyan, de csak azért, hogy társakat vegyen maga mellé, és ujra visszajöjjön hetedmagával megszállani előbbi helyét, és utóbbi állapotunkat gonoszabbá tenni az előbbinél. — Igy tehát az igazak majd szűztisztaságuk miatt támadtatnak meg; majd türelmetlenségre, haragra, boszúra ingereltetnek, majd meggörbedvén a szenvedések terhe alatt az isteni gondviselés iránti bizalmatlanságra, kicsinylelkűségre gerjesztetnek, majd kétségbeesés környezi őket az iránt, valljon az ő megtérésök tökéletes igaz vala-e, vagy sem? valljon bűneiket mind meggyónták-e egyet *sem* elhagyva, és azok fölött igaz törödelmességet tartottak-e? valljon csak ugyan Istentől megbocsátvák-e az ő bűneik? majd végre az isteni szolgálat és ájtatos gyakorlatok iránti elhidegűlés, elkedvetlenűlésre és undorodásra késztetnek. — Igy törekszik a sátán az igazakat nyugtalanítni, azért mondja Krisztus követésének könyve: a lélek életében minél előbb haladunk, annál nagyobb keresztekkel találkozunk.

A léleknek illynemű töprenkedései s küzdelmei ellen nincs üdvösebb a szent mise hallgatásánál, mert ebben az áldoztatik föl, ki a tenger zajló hullámait egy szóval lecsendesíté, és a ki mindazok iránt irgalmas, kik hozzá segélyért folyamodnak. Jertek azért bánatos bűnösök! jertek mindnyájan, kik Krisztusért szeretettel epedvén, jobb élet élésére készűltek, jertek, valahányszor foglalkozásitok megengedik, jelenjetek meg élő hittel a vértelen szent áldozaton. Oh! ha Krisztus, a mi főpapunk! látja és hallja, hogy

ti nem testi javakért, nem mulandó adományokért, hanem egyedül azon malasztért esedeztek: őt jobban megismerhetnetek, neki hivebben szolgálhatnotok, a törödelem és tökéletesség utján inkább haladhatnotok, milly készséges örömmel fog ő titeket állhatatosság malasztjával a jóra, erő malasztjával a kisértetek ellen, kitartás malasztjával földi pályátok minden viszontagságaiban ellátni, és elvégre az örök fogyhatatlanság örömeiben részesíteni. Amen.

Negyedik hét.

A) Az olvasónak imádkozása a szent mise alatt.

Minap megmutattam, mennyire üdvös a szent mise hallgatása mind a bánatos bűnösökre, mind pedig a kisértetektől környezett igazakra nézve: ma az olvasóról fogok szólani, mellyet a szent mise alatt rendesen imádkozni szoktunk. Igaz, hogy napjainkban az istentelenek az olvasó imádságából csufot üznek. Ezek közől némellyek üres kézzel jönnek templomba, és készebbek itt tohonyán ásítozni s unatkozni, hogy sem szentelt olvasót kezökbe venni; mások olvasó helyett csinosan bekötött imádságos könyvet hordozgatnak velök, azt vélvén, hogy ma már az olvasó fűzér csupán a tudatlan szegények és elaggott öregek kezébe való. De mind e mellett is a szent olvasónak imádsága tagadhatatlanúl az egyik legüdvösebb ájtatosság, mellyben hitünk legszentebb titkai foglaltatnak, és melly a bölcseket szinte, mint a tudatlanokat az Isten fiának megtestesülésére, szenvedéseire, és ezek után bekövetkezett megdicsőülésére az atya jobbján egyiránt melegen és üdvösen emlékezteti.

A szent mise alatt olvasót imádkozó keresztény lélek az alázatosság szivében emelkedik föl Istenhez, és a szent mise főrészein ollyan fohászokra fakad, mellyek a legfölségesebb áldozathoz méltók, és ő reá nézve üdvösek. És valljon hogyan történik ez? Csak ébren figyelmezzetek, azonnal előtökbe adom. Midőn az üdvige olvastatik, emlékezzetek a hit megbecsülhetlen szent ajándékára, kit Mária a Szentlélektől méhében fogadott, Betlehemben szült sat. kérjétek Istent, hogy ő titeket ezen katholika szent hitben megtartson, és hitetöket ne csak szájjal valljátok, hanem cselekedetek által is bebizonyítsátok, mert a hit cselekedetek nélkül holt, és egyedül azon hit által igazúlunk meg, melly a szeretetben munkálkodik.

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 513 von 618

Midőn az áldozár a kenyeret és bort felajánlja, akkor ti is, bármi részét mondjátok az olvasónak, értelemben, szivben és akaratban tökéletesen és őszintén hagyatkozzatok Istenre, — ajánljátok föl rövid fohászokban Jezusnak magatokat, szüléiteket, és minden tieiteket, ne csak örömeiteket, hanem kereszteiteket is, mert minél nagyobb leszen bennetek az Isten iránti bizodalom, annál bizonyosabban nyertek kegyelmet és segedelmet. Mert a ki hiszen, az az Isten dicsőségét meg fogja látni. Lásd itt a fájdalmas olvasót.

Urfölmutatáskor és előtte, midőn a „Szent vagy Uram!“ háromszor elénekeltetik, tekints Krisztusra az oltáron az élő hit szemeivel; képzeld magadnak, mintha őt a szent keresztfán látnád Jeruzsálemben, hintsd meg magadat lélekben az ő szent vérével, esküdjél neki örök hűséget, és a bűn irányában örök gyülöletet, kérjed őt, hogy méltasson téged az angyalok karai közé juthatnod, hol valaha a Szent vagy Uram-ot mennyben az angyalok és főangyalokkal, a Cherubok és Szeráfokkal, az Isten minden szenteivel és választottival énekelhessed. De mindezt fiui bizodalommal teljesítsd, mert irva vagyon: a ki kér, annak adatik; bizony mondom nektek, minden, mit az én nevemben kértek, megadatik nektek. Lásd itt a fölfeszítettet, ki halottaiból föltámadott.

Az úrvételnél kérd Krisztust, legyen kegyes lelkiképen szived hajlékába szállani; gerjeszsz magadban forró kivánságot, vajha minél többször vehetnéd magadhoz az ő szent testét az oltári szentségben, mert ime legfölségesebb szentség a legüdvösebb orvosság minden lelki s testi bajainkban. Ez erősiti gyarlóságunkat a jóra, ez mennyei balzam a bűn sebeinek gyógyitására, ez mennyei fegyver indulataink fékezésére, a kisértetek legyőzésére, a megtámadások éles fulánkjának tompitására, ez uj malasztot ömleszt szivünkbe, föllelkesit az erény küzdelmeinek kivívására, hitünkben megerősit, reményünkben szilárdit, és szeretetünket gyulasztja, szóval: az Isten nagy és bőséges malasztot nyujt övéinek e legfölségesebb szentségben. Bizonyára megfoghatlan lelki vakságra és igen elfásult keménységre mutat, ha némellyek ezen legmalasztosabb szentségben olly fölötte ritkán részesülnek. — Mind ezen hathatós és bőséges malasztokat pedig az által kérjétek, ki értünk meghalt, halottaiból föltámadott, és mennyekbe fölment. Ime! igy végezzétek be az olvasót azon időre, mikoron a szent mise végén

az áldozár titeket a teljes szent háromság nevében megáld. Lásd itt a dicsőséges olvasót.

Ki a szent mise alatt igy végzi az olvasót: az a mi urunk üdvezítőnk élete, szenvedése, és dicsősége titkainak ismeretében inkább és inkább föl fog világosodni, és azért Jezus iránt szükségképen nagyobb és nagyobb szeretetre gyuladni. — Ő be fogja látni, hogy a szent olvasónak mise alatti imádkozása által nem csak szája s nyelve pereg, hanem az Istent igazán lélekben és igazságban imádja, dicsőíti, magasztalja; és azért ő bizodalmasan is remélheti, hogy valamint ő itt e siralom völgyében Krisztust nyilván vallja: úgy Krisztus is meg fogja őt egykor halála után a mennyei atya előtt vallani. Amen.

B) A hajnali mise.

Ma a hajnali miséről, mellyen, dicséretetökre legyen mondva, szorgalmasan meg szoktatok jelenni, szólok hozzátok és előadom: mit jelent a hajnali mise? és milly érzelemmel kell azon a jó kereszténynek megjelennie? Mindnyájan tudjuk, hogy az első ember szentnek és igaznak teremtetvén, amaz egyetlen parancsolatnak, mellyet Isten neki a paradicsomban adott, megszegése által az egész emberi nemre örök kárhozatot hozott. — Az irgalmas Isten ugyan az elesett embernek tüstént bűnesete után megváltót igért: de annak eljövetelére négyezer esztendeig várakoztatott. Ezen időfolyam alatt ezer meg ezernyi fohászok emelkedének föl az igazak lelkeiből az ég felé fölsohajtva: rorate Coeli desuper! Egek! harmatozzatok le az égből, és a föllegek csepegtessék le az igazat a földre! Ezen *négyezer* évet jelképezi a négy ádventi, vagy is magyarábban urjöveti vasárnap. Az urjöveti mise Roraténak, magyarábban hajnali misének neveztetik; roraténak, mert az ó szövetségi szentatyák jámbor ohajtásával: rorate Coeli! egek harmatozzátok le az igazat! kezdődik; hajnalinak, mert hajnalban a nap fölkelte előtt tartatik, mi azt jelképezi, hogy a világ az üdvezítő eljövetele előtt sötétségben botorkált, minthogy az egész emberi nemzet a bűn és kárhozat nehéz igája alatt nyögött, mig végre az üdvezítő eljövetelében a világnak uj mennyei napja támadott, mint szent János apostal mondja: az ige testté lőn és mi bennünk lakozék, ő a világ világossága vala, ki minden e világra jövő embert megvilágosít.

A hajnali misén legnagyobb fiúi hálával kell megjelennünk. Adjunk ez alatt hálákat az örök atyának, hogy ő velünk nem bánt úgy, mint a kevély angyalokkal, sőt ő nekünk nem egyikét a Cherubok vagy Szeráfok közől, hanem az ő egyetlen egyszülött fiát küldötte el, mert, mint szent János apostal irja: lássátok, annyira szerette Isten a világot, hogy az ő egyszülött fiát elküldené, ki által minket Isten fiaivá tenne. Adjunk hálát a hajnali mise alatt az Isten egyszülött fiának, hogy ő magát kiürítvén, a mi gyarlóságunkba öltözködött, szolgai alakot öltvén magára, és minket nem veszendő aranyon, vagy ezüstön, hanem az ő drágalátos szent vérével váltott meg. Adjunk hálákat a Szentlélek úr Istennek, ki az ő isteni ereje által Máriának szeplőtelen szűz méhében a mi üdvezítőnk fogantatását végbevitte, és kérjük a mindenhatót, hogy az ő kegyes eljövetelének mennyei gyümölcseiben részesülhessünk.

Mivel pedig az úrjöveti szent időszak minden évben csak egyszer fordúl vissza; mivel minden malasztot és egész váltságunkat egyedül az Isten fiának köszönhetjük; mert az örök atya a bűnkárhozat fiait egyedül Krisztus az ő örök fia által fogadta vissza a kegyelem fiaivá: azért az anyaszentegyház minket naponként háromszori harangozás által emlékeztet, t. i. reggel, délben és esttel a mi urunk Jezus Krisztus megtestesűlése iránti háladatosságra. A ki tehát valamint az évenként egyszer előfordúló úrjövetele idejében a hajnali misén kellő érzelemmel megjelenik, úgy napon*ta* a háromszori harangozás alatt az úrangyala üdvezletét ájtatosan elimádkozza, az megfelel az anyaszentegyház szándékának, és az üdvezítőt igazán lélekben és igazságban dicséri, tiszteli, imádja, magasztalja — az üdvezítőt, mondom, mert azért jött Jezus Krisztus mennyből e földre, hogy mi valaha e földről fölvétessünk mennyekbe. Amen.

Gyászbeszéd.

Gr. Batthiányi Miklós cs. kir. kamarás fölött.

(1842-ik April 14-én Pinkafőn.)

A halál kettős képe.

Emlékezzél meg állapotomról, mert te is erre jutsz, tegnap nekem, ma neked.

(Bölcs. Sir. XXXVIII, 23.)

Ime dörgő szózatát az igazságnak hirdeti nekünk e mai váratlan halottunk; ezen dörgő szózatot olvasom ime sírkertben, hol állok; ezen dörgő szózatot, ezen rettenetes itéletet olvasom minden halott keresztére vésve: emlékezzél meg állapotomról, mert te is erre jutsz, tegnap nekem, ma neked. Hogy az ember meghal, ezt minden kornak tapasztalása tanítja; hogy az ember hirtelen és váratlanúl meghalhat, ezt bizonyítja jelen halottunk; hogy pedig a halál a bűn zsoldja, ezt szent hitünk tanítja, mert egy ember által jött a bűn e világra, és a bűn által a halál.

A kikerűlhetlen halált, mint csupa emberek és mint keresztény emberek tekinthetjük. Mi a halál a természet emberére nézve? ez ő reá nézve a legerőszakosabb rabló, ki csak e világon lehet. Én az égi embert mindenétől megfosztom, mit ő kedvel, ugymond a halál, és még az ő látható létét is megszüntetem. A hol én beköszöntök, ott a látót vakká, a hallót siketté, a beszélőt némává teszem. Én a látható embert, mint találom, úgy ragadom el, és a hideg földbe temetem. A hol megjelenek, nem ügyelek a nő, magzat vagy jó barát zokogására, nem az orvosok rendeletére, nem a betegek ohajtásaira, én őt vakon és siketen támadom meg, és nekem nincs, ki ellenem állhatna. Ez az én hivatásom, ez a te állapotod: tegnap nekem, ma neked.

Midőn én beköszöntök, nem kérdezősködöm sokat, valljon a végrendelet készen van-e, valljon a gyermekek el vannak-e látva, vagy a föld be van-e vetve; vakon és siketen nyúlok zsákmányom után, és nincs, ki ellenem állhasson. Minden ruha nélkül meztelen viszem zsákmányomat a föld gyomrába. Meg kell a király-

nak koronájától, a koldusnak koldustarisznyájától válnia, mert engem sem czím, sem nagyság vagy bármi erény el nem tántorít-hat. Magammal ragadom én a gazdagot és koldust, a földes urat és jobbágyot, az egészségest és beteget, az erény tisztelőjét és gonoszat egyiránt, és nincs, ki ellenem álljon.

Hol beköszöntök, ott nem tekintek korra, nemre, születésre; épen úgy elemelem én a kisdedet bölcsőjéből, mint az ősz aggastyánt puha ágyából, az áldozárt az oltártól, mint a vitézt a csatapiaczról, az uralkodót fejdelmi székéről, mint a foglyot börtönéből, és nincs, ki ellenem álljon. Ez az én állapotom, és ez leszen a tied is, tegnap nekem, ma neked. — Mondjatok azért le, én szólok, mondjatok le mindenről, mi itt a nap alatt vagyon, mert hasztalan! a por porrá leszen. Ez a halál intő szava, de rettenetes szózat!

Mit mond a halál a kereszténynek? vagy bűnös ez, vagy igaz. Ha még magába nem szállott bűnös ő, akkor igy szól hozzá a halál: én a bűnöst mindenétől, mit ő kedvel, megfosztom, és vesztesége mellett őt meg is köserítem. Hármas tükröt tartok én a bűnös elé. Az elsőben a multakat látja, u. m. ifjuságának kicsapongásait, az elcsábított ártatlanokat, az elpazarlott drága időt, az elhanyagolt isteni malasztokat, mellyek őt törödelmezésre sükertelenül serkenték, — mind ez pedig bosszúállásért kiált ellene föl az egekbe.

A másik tükörben láttatom a bűnössel az ő jelen állapotát, az ő lelkismeretét annak valódiságában, az ő bűneit, mellyeket, mivel szava elállott, meggyónni nem tudott; megmutatom neki, hogy ő reá nézve a remény végső sugara is elenyészett, mellynek helyét a sötét kétségbeesés foglalja el; hogy a bánat és szégyen, az Isten igazságától visszaborzadó félelem és rettegés az ő szivét nyomorúan gyötörve marczangolják.

A harmadik tükörben a jövendőt mutatom neki: a föld sötét mély üregét, melly őt elnyeléssel fenyegeti, az enyészet iszonyát, melly rávárakozik, az itélőszék szigorát, melly tetteit a mérő serpenyőre teszi, a pokol kinját, melly nem szünik ellene vádat emelni, és minden elemeket, mellyek ellene bosszúállásra fegyverkeznek föl, minthogy ő a teremtő tiszteletével visszaélt. Igy szól a halál a meg nem tért bűnöshöz, és az ő szózata rettenetes!

Azon kereszténynek pedig, ki magába szállott, vagy meg-

igazúlt, a halál, melly egyébiránt rettenetes, béke-angyalként jelenik meg, ki az Isten szenvedő fiának sarui köteleit feloldja, a bilincsekre füzött örökösnek lánczait felerésztvén, börtöne zárait megnyítja, és vándor barátját üdvezítőjének karjai közé haza viszi.

A halál ugyan illyen elé is hármas tükröt tart, de mennyire különbözőt a bűnös tükrétől? Először a multak tükörét tartja eleibe, miben ő látja azon malasztot, melly őt az igazságnak világosságára vezette, látja azon üdvös eszközöket, mellyek által bűneinek bocsánatát nyerte, látja mind azon nemes erényeket, mellyeket élete pályáján az Isten dicsőségére gyakorolt. Azután a jelen tükörét, mellyben szemléli az Isten jutalomosztó igazságát, az igazak örök békéjét, és azoknak a Szentlélekben kifogyhatatlan örömeit, és az Isten akaratára hagyatkozásnak boldogító gyümölcseit. A harmadik tükörben ama dicső jövendőt, hol Krisztus az ő számára mennyei atyjának házában lakhelyet készített; azért a jámborlelkűek, mint Isten fiai a halált ama fuvarosnak szokták nevezni, ki őket az atyának házába átviszi, mi alatt testök a föld gyomrában a boldog feltámadásra nyugodva várakozik.

Hogy az ámbár hirtelen, de még sem előrelátatlanúl beköszöntött halál a boldogúlt grófnak az igazak imez öröm-tükörét tartotta eleibe, és hogy nála a halál tükrében látott igazság valósággá lőn, erről eléggé kezeskedik az ő istenfélő lelke és munkás emberszeretete. Nem kivánok én itt a boldogúltnak magasztalásába hosszabban ereszkedni, nehogy tán némellyek előtt imez az igazság szent helyén hizelegni látszassam, de azt némán még sem hallgathatom el, mi itt az egész környéken bőven tudva vagyon. És valljon micsoda ez? — Ez az, Szeretteim! hogy ő nem szégyenlette Krisztust nyilván megvallani, nem szégyenlette, hogy keresztény, mint ma sokan ollyanok is szégyenlik, kik nem méltók illylelkűletű grófnak a gyertyavilágot tartani. Oh! milly ájtatosan volt ő jelen várkápolnájában ugyan mindennap, fáratemplomunkban pedig minden vasárnapon és ünnepen az isteni köztiszteleten? Nem tartozott ő azok közé, kik egész éven át sem hallgatnak sem misét, sem istenigéjét, — sem azok közé, kik a szentségek látogatását és fölvételét elmulasztják, igy csak nem régiben nagycsötörtökön is, miután bűneit törődött szivvel a lelkiatyának hallgatag füleibe bemondotta, láttam őt az úrvacsoránál megjelenni, láttam, mint ragyogának bánatos szemeiben a jámbor ájtatosság

könyeinek drága szent gyöngyei. Azért nem is kételkedhetünk, hogy Krisztusnak csalhatatlan igéje benne teljesül is: a ki nem szégyenl engem megvallani az emberek előtt, én sem szégyenlem őt magaménak vallani atyám előtt. Az elhunyt minden emberben az Isten képét látta, s látva tisztelte, miért is legnagyobb öröme az vala, ha valakivel jót tehetett, honnét azon nagy nap, melly minden titkot az egész világ előtt felfödöz, az ő szeretetének rejtekben véghezvitt cselekedeteit is napfényre fogja deríteni. És ha ki csak egy pohárka vizet nyujt is valakinek Jezus nevében, elveendi érte jutalmát: úgy bizonyára az elhunytnak lépései, tettei, levelei és szószólásai, mellyeket az ügyefogyottak javára számtalanszor tőn, szinte nem fognak jutalmazatlanúl hagyatni. Ki az ő atyafiát szereti, ugymond szent János (I. lev. II, 16.), az a világosságban jár és meg nem botlik semmiben. Köztetek azonban, kiknek könyei nálam nélkül is elég világosan és bőven szólanak, szükségtelen nekem tovább terjeszkednem.

De mit hirdet nekünk az elhunyt grófnak váratlanúl hirtelen halála? Minden előtt azt, hogy a váratlan halál az igaz keresztényre nézve az ég malasztja, mert ő fölmentetik a legnagyobb viaskodástól, mellyet azok, kik bekövetkező halálukat előretudják, kiállni kénytelenek. Az előlátatlan és meglepő halál csak a bűnben élőkre nézve irtózatos halál.

Másodszor, minthogy az idő, és óra, mellyben az úr megérkezik, bizonytalan, az pedig ellenben igen is bizonyos, hogy az állapot, melly az elhunyt grófot érte, mireánk is bekövetkezik: tegnap neki, holnap talán neked; azért hivatásunk és állapotunk kötelességeit mindenkor Istenünkhöz föltekintve híven teljesítsük. Tehát felnőtt magzatok! viseltessetek mast a ti elaggott szüléitek iránt kellő szeretettel, ápolással, hálával és hűséggel, akkor lelkismeretetök mardosása nélkül fogjátok körülállhatni halálos ágyaikat, ők titeket a szeretet könyeivel fognak megáldani, és a szülék áldása a gyermekeknek házakat épít. És ha elválasztatnak is ők titőletek a halál által, nem fog titeket az Isten elhagyni, úgy hogy ha már e földön többé sem atyátok, sem anyátok, nem leszen is, lesz mindenható atyátok mennyekben, ki bizonyosan megáldja mindazon magzatokat, a kik szüléik iránt tisztelettel viseltetnek. Ti házas párok! osztakozzatok mast testvérileg mindazon kereszt- és szenvedésekben, mellyek a házasság-

gal járnak, maradjatok hívek az oltárnál fogadott eskütökhöz egymás iránt, és akkor a ti mellőletek oda hunyt párotok hült teteme nem fog titeket szemrehányással illetni, hogy ti őt önfejűség, rosz kedv vagy épen gyalázatos hívtelenség által szomorítottátok. Halálos ágyán pedig bucsuzó házas feletek szives háláját fogja hörögni azon szeretetért, mellyet iránta bizonyítottatok, és az itélet napján azon nyílt vallomást teendi rólatok, hogy valósággal támaszai és fűszerei valátok az ő ime siralom völgyében leélt napjainak. Ti szülék! neveljétek gyermekeiteket mast szóval szinte mint példával az úr félelmében, és akkor nem kell tartanotok, nehogy tőletek követeltessenek azok lelkei az itélet nagy napján. Sőt benőtt sírhalmotok is fogja gyermekeiteknek a ti erényeitek, és isteni félelmetöket hirdetni. Ti alattvalók! vegyétek életetökben gyakran fontolóra szent Pál apostalnak a rómaiakhoz intézett igéjét: legyetek engedelmesek a ti elöljáróitoknak, mert nincs hatalom, hanemha az Istentől, a ki tehát ellenáll a hatalmasságnak, az Isten rendelésének szegűl ellen, és az ellenszegűlőkre nehéz itélet vár, — s igy egykoron az uraságok szinte mint az alattvalók egyiránt fogják az urak urát, királyok királyát magasztalni.

Te pedig lélekharang! melly minket múlt csötörtökön álmainkból fölriasztál, és velünk a jólelkű grófnak halálát tudatád — te a halál hirpostája! zugj a mi füleinkbe mindannyiszor, valahányszor nekünk a bűn hizeleg. El ne hagyjon engem soha azon gondolat, hogy én csak por és hamú vagyok, de kivált akkor ébredjen az föl én bennem, mikor a kevélység és hiúság engem örök romlással fenyegetnek. A fájdalom kenyerét kivánom e siralom völgyében enni, és örömest türöm a töviseket, mellyekkel életpályámon a mennyekbe vezető uton találkozom, Pál apostal intése szerint félelem és rettegés közt munkálom üdvösségemet, mig értem nem jő, és magához veszen az én üdvezítőm; — ohajtok meghalni többször, hogy igazán éljek — és csak azért kivánok élni, hogy valaha boldog kimulást érjek. Lángbetükkel kivánom szivembe vésni a Szentlélek igéjét: emlékezzél meg állapotomról, mert te is erre jutsz, tegnap nekem, ma neked. Oh az angyaloknak és embereknek atyja! erősits meg engem szent malasztoddal ime föltett jó szándékomban, és adj a jó grófnak örök nyugodalmat. — Amen.

Talpon álló itélet alkalmával tartott beszéd,

midőn Freiberger József, Riesner János és Koller József Julius 7-én 1827-ben akasztófán kivégeztettek.

Illyen szószékről, hol mast állunk, az Isten igéjét még soha sem hirdettem, és soha nagyobb megilletődés és megrázkodtatás közt nem ejtém ki ezen igéket: ihol! mi az ember? — Az igazság ime borzasztó cselekvényénél, melly e perczben szemeitek láttára végrehajtatott, enmagamnak szinte, mint nektek, kik itt kötelességből, vagy kiváncsiságból, vagy keresztényi részvétből megjelentetek, három fontos mondandó igém vagyon.

1. Ige. Valahányszor az e pillanatban kivégeztetettekre pillantatok, imádjátok az isteni bölcseséget, mert csak egyedül ezen bölcseség volt képes imez eltévedt embereket ollyan utakon, mellyektől mi visszaborzadunk, önmagokba téríteni, Isten ismeretére, bűneik megismerésére és ideiglenes halál által az igaz örök életbe vezetni; — imádjátok az Isten hosszuvárakozását, melly ime kivégeztetetteket végtelen jóságával sok éveken át türte, és mind addig várakozott, mig önmagukba szállva törödelmezés által az Istenhez, kitől olly messze eltávoztak, ismét visszatértek; imádjátok az Isten irgalmasságát, ki a sziklakemény sziveket hirtelen bánatra olvasztotta, a szárazan szikrázó szemeket bánatos könyek özönébe borította, és a makacsúl konok akaratot oda lágyította, hogy a megátalkodott bűnösök, azon bűnt, mellyet több éveken át keresve kerestek, gonosz következményeivel együtt megátkozták; igen egyedül az irgalmas Isten vala az, ki ezen konok elveteműlteket törödelmesen bánkodó bűnátkozókká változtatta, ollyanokká, kik a világi hatóság itéletében az Isten igazságát imádták, és azon pálczát, melly fejök fölött ketté töretett, megcsókolták. Oh én remélem, hogy a jóságos Isten, ki a széltől megszaggatott nádat sem tiporja el egészen, és a pislogó mécset sem oltja el tökéletesen, az irgalmas Istén ezeknek bánatos és törődött szivét sem fogja megvetni. Az Isten e nagy irgalmáé legyen a tisztelet és dicséret mind örökké.

2. Ige. Itt tanúljátok meg atyámfiai! hová szokta az embert az indúlatosság ragadni. Ha egyszer az indúlat, neveztessék az

aztán kevélység, fösvénység vagy bujakéjnek, rajtad erőt vesz, téged azonnal rabjává tesz, és ha egyszer ő téged rabjává tehetett, akkor ő veled úgy bánik, és téged úgy fordít, mint akarja; mindenek előtt megvakit, azután siketté tesz kötelességeid iránt, s ha egyszer se nem látsz, se nem hallasz, akkor bele taszít a legiszonyúabb örvény mélységébe. Igen, úgy vagyon, az első bűn minket a föld felé konyít, a második a földre terít, a harmadik pedig egészen a földhöz tapaszt. Az első bűnt reszketve remegő szivvel követjük el, a másodikat zavarodás közt, a harmadikat és negyediket szántszándékosan. Ez vala a nem rég kivégeztetettek sorsa is. Ők Istenről megfeledkezének, átengedék magokat indulataiknak, nem ügyeltek a lelkisméret mardosásaira, összeállottak a gonoszakkal, sőt a nálok is gonoszabbakkal, és nem szüntek meg gonoszt cselekedni mindaddig, mig iszonyú gonosz tetteik miatt az igazság kezei közé jutván azok méltó bérét vették. Már pedig, a mi mast e három kivégeztetettel történt, az akárkivel is megtörténhetik, mert minden, a ki ember, az bűnt követhet el. Sőt nem csak bűnt követhet el, hanem ő ugyanazon bűnbe eshetik, mellyet más gonosztevők elkövettek, mihelyt ő ugyanazon kisértetektől körülvétetik, ugyanazon bűnszokások rabja, és ugyanazon csáboroktól elcsábíttatik; mert a ki magát kellően ismeri, bizonyára minden más bűnösben megtalálja tulajdon szivének hasonképét, minden más bűnösben látja az ő saját gyöngeségének világos jeleit. Sőt ő nem csak hogy bűnt követhet el, hanem nyilvános gonosztevő is lehet, a ki pedig egyszer nyilvános gonosztevő, az az igazságkiszolgáltató hatalom alá esik, sőt annak legnagyobb szerencsétlensége gyakran az, ha ő az igazságkiszolgáltató hatalom bűntetéseit kikerűlte. Rettegjen azért önmaga előtt minden, a ki ember, őrködjék, imádkozzék, és szálljon szivébe, mert ő önhohérát hordozza kebelében, mihelyt a pokol lakik az ő szivében. Álljon azért ellen az ő rendetlen indúlatainak minden, a ki ember, mig azok erőtlenek és gyöngék, nehogy erősbek és hatalmasbakká válván önmagánál, rajta erőt vegyenek, és a kárhozat veszedelmébe vonják. Különösen pedig titeket kérlek, szülék! családatyák! elűljárók! és tanítók! álljatok őrt ajtóitok előtt, nehogy a kárhozatos veszély nálatok, gyermekeiteknél, házaitokban, és községtek kebelében sátort üssön, és magával titeket is az örök nyomor örvényébe huzzon.

3. Ige. Ha már az ideiglenes emberi itélete e világnak, melly által ember ember által más emberek óvására, és visszarettentő példájára ez életből kivégeztetik, olly igen borzasztó, — oh mennyivel rettenetesebb lehet az isteni itélet, midőn előtte a megtéretlen bűnösnek megjelennie kell? mert a világi biróság csak a testet bűnteti, és még e mellett a léleknek alkalmat is nyujt a törődésre és így az Isten irgalmának megnyerhetésére; ellenben az Isten itélőszéke a lélekre és végnélküli örökkévalóságra terjeszkedik ki; azért inte minket Jezus Krisztus, ki az élők és holtak birája, hogy mi inkább féljük őt, mint az általa rendelt földi hatalmasságokat, mert ő az, ki, miután testünk élete elvetetett is, lelkünket a poklokra vetheti, hol örök tűz, örök jajgatás és fogak csikorgatása leszen, hol a lelkisméret férgének mardosása soha meg nem szünik. Igen a világi hatóság általi elitéltetésünk nekünk azon hidúl szolgálhat, mellyen a mi Istenünkhez vezettetünk, de ha mi az örök igazság kezei közé megtéretlenűl jutunk, akkor már a mi egyesűlésünk Istennel örökre lehetetlenné vált. Akkor már az igazság és irgalmasság közt olly nagy elválasztó mélység vagyon, mellyen senki keresztűl nem gázolhat, mert a hová a levágott fa esik, ott marad az, úgymond a Szentlélek; és még is hány nagy és kicsiny bűnös, hány alacsonysorsú és nagytekintélyű bűnös van, ki az Isten igazsága fölött gondatlanúl egykedvűleg oda él a bűnnek; ők semmi törvényt nem tisztelnek, senki Istent nem félnek, nem hisznek az örökkévalóságban, és zárt, kemény, megátalkodott szivvel forgolódnak minden jóság ellen, és gyakran a tisztelet és bujakéj élvezetében duskáskodnak, földi kincsekben bővelkednek, és az örök kárhozat párkányán vígan játszadoznak, a nélkül hogy tudnák, sőt tudni akarnák, hogy az örök kárhozat örvénye őket örök elnyeléssel tátongva fenyegeti. Oh! ezen szomorú állapot valóban a legiszonyúbb nyomor állapota, e nyomorú eredmény a legborzasztóbb mindenek között. Tanúljátok meg azért, kérlek, oh por fiai! a bűnt, bármi legyen is annak neve, utálni, és azt úgy, mint a legnagyobb nyomor kutforrását nézni.

Adja Isten! hogy e három ige hozzátok a vesztőhelyen intézve otthon hazatértetök után is emlékezetetökben megmaradjon, és tartós benyomással bírjon a ti szivetekbe. Ugyanazon Isten legyen a kivégeztetettek lelkeinek, kik már az ő itélőszéke előtt állanak, kegyes és irgalmas, nekünk pedig vésse mélyen sziveinkbe

ezen igazságot: imez itt kivégeztetettek emberek valának és mi is emberek vagyunk. Amen.

Ugyan arra,

midőn Schmiedhofer Miklós, czódornevén Holzknecht Józsi kötél által kivégeztetett November 20-án 1828-ban.

Ma második esetem, mikor az Isten igéjét az akasztófa lajtorjájáról hirdetem. Itt lógg az, ki hosszabb idő óta valamint a miénket, úgy a szomszéd vidékeket nyugtalanítva háborgatta. Az Istentől rendelt hatalom által rámért erőszakos halál, az ő elitéltetése, halálra elkészűlése, lelketlenűl itt lóggó teteme, mindezek reánk nézve tanúlságos jelenetek. Ő nagy bűnös, iszonyú gonosztevő vala, kiben mindenek előtt az Isten hosszúvárakozását tanúljuk csudálni, ki illy nagy bűnöst olly sokáig megtűrt, elnézett, mert ez önkezével öt személyt ölt meg, és más kilencz gyilkosságra segédkezét nyujtá, úgy hogy tizennégy legyikolt embernek vére kiáltana boszszúért ellene az égbe. Ő nagy bűnös, iszonyú gonosztevő vala, mert a tizennégy gyilkosságon kivűl még részint egyedül maga, részint czinkosaival együtt 54 rablást és 48 tolvajságot követett el. Ő nagy bűnös, és iszonyú gonosztevő vala, mert háromszor gyujtott, és így azon családokat, kik őt megbántották, koldusbotra juttatta. Ő e világból mint terhelt adós mult ki, mert életében 23,824 fr. 6 krra rugó kárt tőn. És ezen nagy bűnöst, ezen iszonyú gonosztevőt az Isten hosszúvárakozása 1822-ik évtől, midőn tulajdonképen a kárhozat örvényébe elmerűlt, 1826-ig eltűrte, és nem engedte, hogy rablása és gyilkolása közt valahol élete veszélyeztetnék. Hányszor nem tapasztaljuk, hogy egyik vagy másik bűnöst az Isten tüsténti első vagy második halalos bűn elkövetése után az életből kiszólítja, és ő ezt olly sokáig eltürte. Oh az isteni várakozásnak mélysége! melly megvizsgálhatatlanok a te itéleteid, melly megfoghatatlanok a te útaid!

Mi továbbá ezen nagy bűnös és iszonyú gonosztevőben látjuk az Istennek végtelen irgalmasságát. Másodszori bebörtönöztetése után Jezus Krisztusnak mindenható malasztja az ő rablást és öl-

döklést szomjazó szivét annyira megváltoztatta, és bánatra olvasztotta, hogy ő mint második Dávid szalmaágyát gyakran a bánat könyeivel áztatná, a lánczokat, mellyekkel lebilincselteték, hálaérzelmek közt csókolgatná, mint azon szeretet szalagait, mellyek őt Istenéhez visszatérítéék. Jezus Krisztusnak mindenható malasztja őt elkövetett bűnei miatti szégyennel és fájdalommal annyira tetézé, hogy ő még tegnap fogolytársinak üdvös tanításokat tartott, a gyermekeknek magát óvató példáúl állítá fel, és azok imádságába ajánlotta. Az Isten mindenható malasztja őt annyira megerősítette, hogy az, kinek természeti főhibája a hirtelen felforró dühös harag vala, mast békes nyugalommal, kitartó türelemmel és állhatatossággal készűlne a halálra, és így kész vala azon botrányt, mellyet csapodár szabad féktelenségében okozott, utolsó napjaiban, mennyire tőle telett, ismét helyrehozni. A mi urunk Jezus Krisztusnak mindenható kegyelme eszközlé, hogy ő örömmel nézne szemközt a halállal, és életét egészen Isten akaratára hagyatkozva áldozná fel. Ugy vagyon Szeretteim! ime gonosztevőben ismét bebizonyította az úr, hogy ő nem akarja a bűnösnek halálát, hanem hogy megtérjen az és éljen; bebizonyította, hogy ő az Isten bárányа, ki épen úgy elviszi a világ bűneit, mint ezét itt elvitte; — bebizonyította, hogy ő az emberi nem mindenható megváltója, ki előtt nincs sziv olly kemény, mellyet meg ne lágyíthatna, nincs szem olly száraz, mellyet a bánat könyeire ne fakaszthatna. Oh! én erősen remélem, hogy ime mast kivégeztetett a bűnösök barátjának szelid ajkairól ezen vigasztalást hallotta légyen: légy megvigasztalódva, megbocsáttatnak neked a te bűneid. Jól tudom ugyan én azt, hogy a bűnösnek végső órájában megtérése magában nagyon kétséges dolog; de más részről azt is tudom, és erősen hiszem, hogy az Isten irgalma senkit el nem vet, ki hozzá törődött szivvel közeledik.

Elvégre harmadszor ezen nagy bűnös és iszonyú gonosztevőben egyszersmind minden bűnnek, bármi neven neveztessék, kezdetét, folyamát, és végét is láthatjuk. Az épen fölkötözött is megerősíti annak igazságát, hogy a bűn eleve csak parányi szikra, melly, ha el nem tiportatik, hatalmas tüzzé növekszik, mellyet azután eloltani többé nem lehet; hogy a bűn eleve csak parányi férgecske, melly, ha el nem tiportatik, oriási kígyóvá növekedik, és a bűn rabját végre megfojtja. Igy az ő bűnének első neme bá-

ránylopás vala, melly embergyilkolással végződött. Egy lopott bárány bűne őt embergyilkolásra és végre az akasztófára vitte, — és ime ez minden el nem fojtott bűnnek a vége, tudniillik halál, mert a bűnnek bére, mellyel a bűnöst fizeti, halál. Oh! őrködjetek azért ébren mindnyájan a ti sziveitek fölött, ha az titeket tunyaságra, bujakéjre, ittasságra, vagy bárminevű más bűnre késztet. Őrködjetek szülék! gyermekeitek fölött. A kivégeztetett őket tegnap inté, hogy engedelmesek legyenek szüléik iránt, de ellenben hányan, hányan vannak ollyan szülék, kik gyermekeiket se nem intik, se nem vezérlik az Isten félelmére és a jóságos cselekedetek gyakorlására? Hány szabadúl vala meg az erőszakos haláltól a kivégeztettek közül, ha azok iránt a szülék vigyázóbbak, keményebbek és szigorúabbak lettek volna az ő minden jóra hajlékonyabb gyönge fiatal korukban? Őrködjetek, mert a melly bűnt egyik ember elkövethette, ugyanazt a másik is elkövetheti.

De ne csak őrködjünk, hanem rettegjünk is az Isten igazsága előtt. Mert ha már a világi hatalom, melly csak a testet ölheti meg, olly rettenetes és szigorú, mennyivel szigorúabb leszen az isteni igazság, mellynek hatalma vagyon testünk halála után a lelket pokolba, az örök tűzre vetni. És még is hányan a bűnösök közül az Isten igazságáról egészen megfeledkeznek, hányan a bujakéjbe, házasságtörésbe, pogány ellenségeskedésekbe, üdvtelen restségbe mélyen elsülyedve ugy élnek, mintha nem is létezne sem Isten, sem isteni parancsolat, sem mennyország, sem pokol, sem itélet, sem bűntetés, sem kárhozat. Oh! vakok ti! oh! megátalkodottak! ti ezerszer szánandóbbak ime felakasztottnál itt, mert *ha titeket* a halál megtérés nélkül elragad, az élő Isten itélete alá fogtok esni, és a ti örökségtek a pokol leszen az ő örökre égető lángjaival.

Adja Isten! hogy imez üdvös tanítást egy könnyen el ne feledjétek. Ugyanazon kegyes és jóságos Isten fogadja kegyelmesen azon fohászokat és könyeket, mellyeket a kivégeztetett a tömlöczben zokogva hullatott, és mivel annak minden reménye egyedül az Isten irgalmasságában vala, részesítse őt, ki a kötélhalál által bűneiért meglakolt, az Úr a kiengesztelődés kegyelmében a mi urunk Jezus Krisztus által. Amen.

---

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 527 von 618

Gyászbeszéd

Seichter Lipót zsivány temetésekor Julius 28-án 1828-ban Pinkafőn.

Mindenek előtt Szeretteim! dicsérnem kell azon buzgalmatokat, mellynél fogva a holtak tetemeit a temetőbe elkisérni szoktátok. Ezen kiséretetök által nyilvános tanújelét adjátok, miszerint előttetek tudva vagyon, hogy a halottakat eltemetni a testi irgalmasságnak cselekedete. Miben jámbor Tóbiás példáját követitek, ki Ninive városában a halottakat, kik között néhányan nem legbecsületesebb emberek is kétségkivűl valának, összeszedte, vállain haza vitte, és esténként eltemette. Milly jutalmat vőn ezért Tóbiás és milly kedves vala Isten előtt az ő szeretetének ebbeli szolgálata, a szentirásból tudjátok.

Az itt jelenleg eltakart, kit ti az ő sírjába kisértetek, Seichter Lipótnak hivatott, W.-ben született, mesterségére varga, korára csak 42 éves vala. Különféle körülmények közt a restségtől, melly minden bűnnek szülő anyja, üzetve elvetemedett emberek társaságába keveredett, különféle lopásokat és rablásokat követett el, végre rajta kapatván, befogatott, lánczra veretett, és a tömlöczben vizi betegségbe esvén, meghalt. Az ő halála jelentékeny, mert ez:

1) Hozzátok szól: gyermekek! engedelmeskedjetek szüléitek intéseinek és tanításainak, mert ők titeket kétség kivűl az urfélelemre vezérelnek. Szokjatok idején korán e gondolathoz: az Isten mindenütt jelen vagyon, hova atyátok vagy anyátok nem hathat, ott az Isten szeme titeket kisér és lát. Szokjatok az imádsághoz, végezzétek el reggeli és esti ájtatosságtokat istenesen és mulasztás nélkül, jelenjetek meg rendesen a tanúlók miséjén. Ki fiatal korától kezdve folyvást az Istent kéri, azt az Isten nem engedi romlásnak indúlni. Őrizkedjetek az úgynevezett nyalánkságtól; parányiságokon kezdődik a gonosztevőség és akasztófán végződik. Ha az itt eltakart az igazság és szent hit ezen elveit követte volna életében, úgy az ő vége nem leendett börtön, az ő sorsa nem leendett bilincs és fogság. Ezen halál jelentékeny:

2) Rátok nézve, drága szülék! melly titeket arra tanít, hogy soha elég korán, soha elég komolyan, soha elég állhatatosan nem

gondoskodhattok magzataitok neveléséről. — A nevelés első benyomásai mély gyökeret vernek a magzatok lelkeiben, és bizonyára fölötte is sajnálatra méltók mind azon gyermekek, kiknek szüléi ugy vélekednek, hogy, ha gyermekeiket nagyra fölnevelték, már szüléi kötelességöknek eleget tettek. Őrizzétek meg gyermekeiteket a restségtől, tartsátok szemen azok társalgásait, és társait, legyetek szigorúak azok vétségeinek bűntetésében, nehogy az Istentől rendelt világi hatalom kényszerűljön azokon az általatok elhanyagolt szigorúságot a ti nagy gyalázatotokra gyakorolni. Oh! mennyi panaszt emelhetnék én itt a ti vétkes elnézéseitek, és a puha lágy szüléi fegyelem miatt ellenetek, ha még is a panasz az ügyet jóvá tenné. Részemről sok szülének inkább barma, mint gyermeke kivánnék lenni, mert a földnek ime férgei nagyobb gondot és szorgalmat fordítanak marháikra, hogysem az ő gyermekeik halhatatlan lelkére. De bezzeg! az egykori nagy számadás a mindentudónak itélőszéke előtt! a megvesztegethetlen előtt, ki egykor semmiféle könyhullatásokra, semmiféle mentegetésre nem fog hallgatni?

3) E halál végre mindnyájunkra nézve jelentékeny. Itt tudniillik egy tolvaj fekszik, itt egy rabló takartatik el, kit a nyilvános világi bíróság illyennek talált. Mennyi titkos tolvaj nem fekszik itt, kik embertársaikat az adásvevésben, atyafiaikat az örökség felosztásában megcsalták; ezeket nem a királyi biztos, hanem a királyok királya itéli meg, az, ki előtt valaha minden hatalmasok és birák számolni fognak. Mennyi tolvaj és rabló forgolódik köztünk legdiszesebb öltözetben, kik ugyan nem hordoznak lábaikon rablánczokat, de a féktelen indúlatok annál nehezebb és veszedelmesb bilincseit viselik lelkeiken? Ezeket ugyan nem itéli el a világi hatalom, de ők halálos itéletöket önlelkismeretökben hordozzák. Akarjátok-e tudni, kik tulajdonképen ezen tolvajok és rablók? megnevezem őket, ezek minden előtt:

1) Mindnyájan ama kevélyek és fenhéjazók, kik magokban elbizakodva azon csekély és tökéletlen jót, mellyel birnak, vagy mellyet birni vélnek, nem Istennek a minden jó kutfejének, hanem öntetszésök mellett saját magoknak tulajdonítják, és benne önmagok gyönyörködnek. Ezek valóságos tolvajok, mert ők megfosztják az Istent azon tisztelettől, melly őt, mint minden jónak adományozóját egyedül illeti.

2) Minden tunyálkodók, kik a helyett, hogy műhelyeikben

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 529 von 618

kézi munkájokat folytatnák, órákat töltenek el a korcsmákban, ott a szükséges pénzt eliszszák, vagy eljátszák, mellyel családukat kellene eltartaniok, és korhelységök által okúl szolgálnak, hogy nejök, és gyermekeik koldusbotra jussanak. Ezen tunyálkodók valódi naplopók, kik az Istentől a drága időt elrabolják, azon drága időt, melly soha többé vissza nem tér. Ők csőd alá esnek, mellyért ugyan jelenleg nem felelősek, de a mellynek borzasztó következményeit csak akkor fogják belátni, midőn már nem leszen idejök sem jót, sem rosszat cselekedni. Illyen tolvajok:

3) Mindnyájan a fulánkos nyelvűek, kik az ő rágalmaik és hazug fecsegéseik által embertársukat a legdrágábbtól, mit Istentől ez életben birnak, a becsülettől megfosztják, és hamis ráfogásaikkal, s hazug hírmondásaikkal okai, hogy embertársuk az ő jó hírnevét elveszti. Ezen tolvajságot leginkább a fecsegő nőnem nem akarja elismerni; — de el fog jőni az idő, midőn minden hazug igéről számadoznia kell. Illyen tolvajok:

4) Kik az ártatlanság megejtésén incselkednek, és azt az ő szivök legdrágább ékszerétől, a keresztség ártatlan fejér köntösétől megfosztják, kik különféle utakon és módokon az összejövetelt megrendelik, éjjel találkoznak és a sötétség cselekedeteit elkövetik. Azon házi urak, kik a helyett, hogy övéik fölött őrködnének, azokat bűnre csábítják, és hol őrangyalúl kell vala szolgálniok, ott a sátán helyett ők lépnek föl. Oh! ezek nem jutnak ideiglenes akasztófára, hanem azon tűzre, mellynek vége soha nem leszen, egy ollyan mélységbe, honnan az Isten igazságának füstje örökön örökre felszállang; mert a mennyivel nemesebb a lélek a testnél, és a mennyivel nemesebbek a lelki javak a mulandó testi jóknál: annál nagyobb leszen az illy lélekrablónak bűntetése. Illyen tolvajok:

5) Mindnyájan azon lelketlenek, kik vagy készakarva félelem és szégyenből valami halálos bűnt a gyóntatószékben elhallgatnak, vagy az oltári szentséget halálos bűnszokásban magokhoz veszik. Szent Pál illyeneket nyilvános bűnösöknek nevez, kik az úr szent testére vétkeznek; egyházi nyelven Istenrablóknak hivatnak ők, mert ők az Isten malasztját el akarják rabolni; ezeknek bűntetésök az, hogy az Isten ítéletét eszik tulajdon kárhozatukra.

És imez ötféle értelemben számos tolvaj és rabló nyugszik a

mast itt eltakarton kívül egyéb sírkertekben is. Mi azokat előbb utóbb mindnyájan az ő sírukban követni fogjuk, őrködjünk azért, éberek legyünk és imádkozzunk, nehogy egykor mi is a rablók és tolvajok közé számíttassunk, attól, ki személyválogatás nélkül ítél. Magasztaljuk az urat, ki az itt jelenleg eltemetettnek időt és kegyelmet adott a megtérésre; ez által ő nekünk uj bizonyságát adta annak, hogy nem akarja a bűnösnek halálát! Imádkozzunk az eltakartért, hogy ő az ő bűneitől és azok terheiből kitisztúlván, nem sokára színről színre láthassa, és örök nyugalmát élvezhesse abban, ki mindazok nyugodalma, kik ő benne szivből bizakodnak. Amen.

Halottak napjára.

A tisztitó hely kínai.

(Pinkafő 1833.)

E mai nap, melly az úrban elhunyt és a tisztító helyen szenvedő keresztény lelkek emlékezetére szenteltetett, egy részről az Isten végtelen irgalmára emlékeztet, melly mindazoknak, kik itt a földön bűneikből tökéletesen ki nem tisztúltak, vagy ezen kitisztúlást és megigazúlást könnyelműleg elhanyagolták, a mennyország és pokol között középhelyet rendelt, hogy ők itt minden hátramaradt szeplőikből teljesen kitisztúlván, innét az örök világosság színe látására bocsáttassanak. De ugyan ezen nap minket egyszersmind más részről az isten végtelen igazságára is emlékeztet, mellynek, mielőtt az örök örömök hajlékiba eljuthatnánk, az utolsó fillért is meg kell adnunk. — Ime tisztító helyen levő lelkek méltán fölkiálthatnak szent Jóbbal: minket, minket, igen, minket az Isten szent keze ért; mert kétféle a kín, mellyet ők szenvednek: az egyik, hogy az Isten fölséges színe látásától mindaddig, mig e helyen vannak, megfosztvák; képzeljétek Szeretteim! ha valaki fejdelmi koronaörökös herczeg számára ki van tűzve a nap, mellyen az ország koronájával megkoronáztatván, a haza kormányzásába beiktattassék, de ha ő némi utonállóktól elfogattatván sötét

börtönbe vettetnék: oh! milly borzasztó lehet illy állapotban a korona örökösének szorongattatása és szivfájdalma? Már pedig Szeretteim! higyétek el, senki fejedelem az uralkodás után olly hévvel nem sóvárog, senki, habár a legnagyobb szomjúság hevétől gyötörtetik is, az ő szomját enyhítő pohár hideg viz után olly annyira nem eseng, mint a testtől elvált lélek esenkedik az ő Istene után, a min épen nincs okunk csudálkozni, mert a milly bizonyos, hogy azon kő, melly a légbe fölhajíttatik, onnan le is esik: épen olly bizonyos, hogy a melly lélek a test hajlékából kiszabadúl, sehol nyugtát meg nem találja, hanem ha egyedül az élő és őt éltető mindenható Istenben. — Milly nagy kín lehet tehát a lélekre nézve az, midőn ő az Isten látása után ellenállhatatlan vágygyal vágyódik, és még is az Istennek láthatatlan hatalmas keze által ezen látástól visszatartóztatik? Ha már az e földön szentek élő közt is többen találkozának, kikben az úr színe látása után olly égő sovár vala, hogy sokan e vágy tulheve miatt meg is szakadtak, mint néri szent Fülöpről és másokról olvassuk: mennyivel hevesebben lángoló lehet e vágy azon lelkekben, kik a halandóság ime köntöséből kivetkőzvén, a test és érzékiség minden kötelékeiből kibontakozva szabadon lélekzenek? oh! mi ezen fájdalmat fölfogni képesek nem vagyunk, mert mi bennünk az Isten szeretete csekély és hideg.

A másik kín, mellyet a tisztitó helyen levő lelkek szenvednek, azon tűz, mellyet az isteni igazság azok tisztitására meggyujtott, melly tűz belerejére és égető tulajdonságára nézve a mienket rendkivűli nagy mértékben fölülmúlja. Ugyanis a mi tűzünk ide lent Isten irgalmából hasznunkra vagyon, mellyet mi a mi eledeleink főzése és sütésére, hajlékaink megvilágítására és melegítésére fölhasználunk, holott ez is elég hatalmas égető és gyakran pusztitó erővel bír: ellenben a tisztitó hely tűzét Isten igazsága a bűn salakjainak és a lélek tisztátalanságinak tisztitására teremtette. A mi tűzünk csak lassanként hat a bőrön keresztül csontjainkra és velőinkre: ellenben a tisztitó hely tűze egyszerre áthat bőrünkön, csontjainkon és velőinken egészen a mi lelkünk legbensőbb rejtekébe. A mi tűzünket el nem rekeszthetjük, mert ez természeténél fogva minden rekesz közől kitör, lángjával kiterjed, és terjedése által erejének egy részét elveszti: ellenben a tisztitó hely tűze rekeszték közé van szorítva, és ez által gyüereje összeponto-

súlván, hathatósabban éget. A mi tűzünk csak érzéki és testi tárgyakon dühönghet pusztító erejével: a tisztító hely tűze pedig a lelket emészti, és épen azért annál érezhetőbb és fájdalmasabb, minél távolabb esik a lélek a testtől. Ha tehát a földi tűznek is már olly nagy ereje van, hogy azt a legkínosabb fájdalom nélkül ki nem állhatjuk; ha a gyönge gyertyavilág tűzét sem vagyunk képesek csak néhány perczig is ujjainkkal kitartani: mennyivel kínzóbb és gyötrőbb lehet a tisztító hely tűze, hol az elhunytak lelkei éveken és éveken át szenvednek? Szent Szániszló életirásában olvassuk, hogy ezen jámbor istenfélő férfiúnak megjelenék halála után egyike az ő szerzetes társainak, kérve kérvén őt, hogy esedeznék érte az irgalmas Istennél; mire szent Szániszló a megjelenőtől kérdé: valljon olly igen iszonyúak-e a tisztító hely kínai? — Kedvesem! válaszolá a megjelent lélek, nem képes az emberi gyarlóság azon fájdalmat kiállani, miről hogy tökéletesen meggyőződjél, add ide kezedet. — A megjelent lélek az ő izzó veritékének csak egyetlen egy cseppjét hullatá Szániszló kezére, melly veritékcsepp a szent férfiúnak csontjain, és azok velőin annyira áthatott, hogy ő jajgatás és rivalgás közt elájúlt. A segítségére sietett rendtársaitól azonban ájúltából fölélesztetvén, elbeszélé: mi történt legyen vele, intvén a körülállókat, hogy iparkodjanak még a kisebb és bocsánatos bűnöket is kerülni; önmaga pedig azonnal kettőztetett buzgalommal tarta törödelmezést; ama helyen pedig, mellyen a megjelent lélek veritékcseppjétől érinteték, egész éven át, meddig még e földön él vala, örökös fájdalmat érzett.

Szolgáljon nekünk e történet óvató okúlásunkra. — Soha még csak egyszer se nyugodjék le a nap látkörünkön a nélkül, hogy elhunyt szüléink, véreink s egyéb embertársainkért, kik talán a tisztító helyen szenvednek, könyörgésinkben ne kérnők, legyen kegyes azok fájdalmait enyhíteni. Segéljünk elhunyt feleinken a szent miseáldozat fölajánlása, forró imádkozás, és az úr gyakori méltó vétele által. Oh! ők valaha mennyben minekünk a lelki irgalmasság ime cselekedeteit gazdagon vissza fogják fizetni, ha ne talán mi is egykor e kínos tisztító helyen fognánk szenvedni. Őrizkedjünk pedig ne csak a halálos bűntől, melly pokolra taszít, hanem a bocsánatos bűnöktől is, mellyek az ideiglenes ugyan, de még is rettenetes kínhelyre visznek; — mert Isten minket nem csak tevőleg cselekedetekben, hanem tétlenül mulasztás által elkövetett bű-

neinkért is meg fog ítélni. Adj uram! örök nyugodalmat a te benned elhunyt híveknek. Amen.

Ugyan arra.

A holtak sírjainak nyelve átalán.

(Pinkafő 1824.)

A mi gyöngéd és lelki üdvünkről fáradhatlanúl gondoskodó anyánk, a keresztény katkolika anyaszentegyház minket ma azok sírjaihoz vezet, kik az úrban meghaltak, és itt főleg kettőre kiván minket figyelmeztetni: először, hogy mi azokért, kik előttünk meghaltak és a halál sötét országába átköltöztek, s velök vitt kisebb bocsánatos bűneik miatt az Isten színe látására el nem juthattak, szivbeli imádságunkat az irgalmasság Istenéhez buzgón emeljük, hogy, kinek tulajdonsága szánakodni, és irgalmazni, azoknak mihamarább örök nyugalmat adjon és őket az ő mennyei szent színe látására bocsássa. De miután a holtakért Istenhez emelt imádságaink üdvös hasznáról már többször szólék hozzátok e szószékről, mi által e tekintetben az anyaszentegyház imez első szándékát teljesítettem; azért ma ugyanazon kegyes anyánk második szándékának kívánok megfelelni, és titeket azon igazságokra figyelmeztetni, mellyeket nekünk a halottak sötét sírboltjai és koporsói hirdetnek.

Bármi sírkőnek legszebb és legigazabb fölirása kétség kivül az, mellyet szent Jóbnál olvasunk: az én lelkem elgyöngűle, napjaim megrövidűlének, és reám nézve síromon kivül nincs, és nem maradt egyéb hátra. Szent Jakab szerint pedig minden sírhalom igy szól: valóban a ti életetek oh emberek! nem egyéb a hirtelen elenyésző füstnél. Jertek, szálljatok le gondolataitokban, úgymond minden halotti sír, — a föld sötét üregébe, a mi közanyánk hidegen tátongó gyomrába, és vizsgáljátok itt a mi halandóságunk maradványait. Mit láttok itt? megrothadt, szétomlott tetemeket, szétszórt száraz zörgő csontokat, mellyeknek összetartó inait és húsát a férgek már rég fölemésztették, utoljára pedig ezekből sem egyebet, mint legfölebb egy két maroknyi hamúport. Vegyétek

ezen hamút, ezen csontokat kezeitekbe, és kérdezzétek önmagatoktól: valljon ez valaki dusgazdag, vagy koldusnak, valaki őszfejű aggastyán, vagy virgoncz fiatalnak maradványa-e? Vagy talán valaki csudaszép, vagy rút torzalaknak hamva-e? vagy kedves szüléitek, házaspárotok, gyermekeitek és cselédeitek pora-e? ugy-e bizony semmi különbséget sem találtok a sír pora és pora, hamva és hamva közt? — Csak az utolsó napon, midőn az angyal trombitájára minden koporsó megnyilik, csak akkoron fog az igazak hamva dicsőséges testben, és a bűnösök hamva torzalakban sírjából kikelni.

Már mast, így szól tovább hozzánk a sír nyelve, ha halálatok után, melly gyakran hirtelen és váratlanúl rátok tör, nektek a sötét síron kivűl egyebetek nem marad: miért töritek marjátok magatokat éjjel nappal a mulandó kincsek és gazdagság miatt, mellyeket ritkán gyüjtetek igaz uton, és telhetlenűl mohó fösvénységgel őriztek? miért irigykedtek egymás ellen a föld tündér javai miatt, miután rövid idő mulva a szemfödélen és négy deszkán kivűl semmit veletek a sírba nem visztek? mit használ nektek, ha testetöket, melly nem sokára a férgek eledele leszen, kevély fényüzéssel fölpiperézitek, a változó divat hiú kénye szerint majd illyen, majd amolyan ruhát vesztek, azokat gyakran éveken át, a nélkül hogy kifizettétek volna, változtatva viselitik, hogy az ártatlanság szemeit magatokra vonjátok, és fényetökkel behálózzátok, holott nem sokára rothadás és hamúhodás leszen a sötét sírban a ti egyetlen drága öltözetetök? Mit használ nektek mast, mig egészségesek vagytok, testi indulataitok kényére a bujakéj özönében, evésben és ivásban napjaitokat leélnetek, és rendetlen gyönyörködéssel valaki buja személyhez ragaszkodnotok, kinek nem sokára porba omladozó földi szépségének bűzét kiállani nem birandjátok? mit használ lomha elpuhúltságból, mindent, mi testetöknek fáj, kerűlnötök, és azt bálvány gyanánt imádnotok? Ime a ti előbb imádott legszebb bálványotok ma már a rothasztó sírban hever, hol őt már, mint a halál nyomorú vázképét, nincs, ki csak egy pillanatra is méltatná? — És szerencsések, örökre szerencsések ők, ha lelkök nem jutott a kínok ama szomorú foghelyére, honnan szabadúlás soha többé nem remélhető.

Ez a halottak sírjainak nyelve, és kinek füle van a hallásra, hallja és érti azt, és így szól önmagához: nem, nem tapasztom én

soha lelkemet az olly hírtelen elenyésző mulandóságokhoz, én megelégszem azzal, mit Isten számomra rendel és a mulandó javak utáni esenkedés helyett inkább az erényekben s istenes életben törekszem gazdagodni. Ez a halottak sírjainak nyelve, és kinek füle van a hallásra, hallja és érti azt, s így szól önmagához: soha, de soha többé testemnek bálvány gyanánt nem tömjénezek, és divatos öltékekkel a férgek martalékát nem piperézem, sőt inkább az ártatlanság fejér köntösét, ezen menyekzői ruhát, mellyet a világ pompái által már talán el is vesztettem, vagy legalább az elvesztés veszedelméhez közel állok, ezt iparkodom, mig élek, megőrizni, és az igazság szent köntösében ohajtok fényleni, nehogy az itélet nagy napján meztelenül találtassam, és erkölcsi meztelenségem miatt az egész világnak gyalázatúl szolgáljak. Ez a halottak sírjainak nyelve, és a kinek füle van a hallásra, hallja és érti azt, és így szól önmagához: nem fogok többé a testi bujakéj undok mocsárába elmerűlni, mert minden halotti sír meggyőz arról, hogy azon test, mellyet én olly indúlatosan, olly állatilag kedvelek, rothadásba megyen át, porrá omladozik, és hamúvá változik. — Minden tisztátalanságra kisértetés, minden bennem fölgerjedő indúlat alkalmával meggondolom: milly esztelen bolondság testemnek, mellyet nem sokára a moly fölemészt, halhatatlan lelkem kárával szolgálnom. És ezen üdvös gondolatot egész életem folyta alatt bennem föléleszteni, elevenen visszatükrözni, és jövendőre pályafutásomat szerinte folytatni eltökélett akaratom.

Oh! milly boldogok lennénk mi, ha a halottak sírjainak ime nyelvén okúlnánk, és bölcsekké tétetnénk. Azért kérlek és intlek titeket, ne csak halottak napján, hanem máskor is siessetek a halottak sírjaihoz, és halljátok ott, mit ezek nektek a romlandóság sötét mélyéből hirdetnek. Az irgalmasság Istene adjon az elhunytaknak örök nyugalmat, nekünk pedig kegyelmet, hogy mast szentűl élvén, valaha szentűl halljunk meg, és halálunk után dicsőült testet, midőn tudniillik a mindenhatónak szava mennyből a sír mélységébe ledördűl, hogy így ezen szózatra sírjainkból kikelvén, örömmel és bizodalommal mehessünk elébe az örök jutalomnak. Amen.

Ugyan arra.

A holtak sírjainak nyelve a halál utáni ítéletre nézve különösen.

(Pinkafő 1825.)

Minket keresztényeket leginkább érdekel a nagy péntek, mert ez váltságunk nagy munkájára emlékeztet; melly napon senki keresztény nem képes megindúlás nélkül a kereszten függő értünk sebekkel megrakott, értünk iszonyú kínok közt meghalt üdvezítőre tekinteni. Sőt inkább e napon minden keresztény elkövetett bűnei miatt bánatra és a kereszt tekintete által háladó szeretetre indúl az Isten és ember közt közbenjáróúl föllépett üdvezítő iránt, ki magát értünk a mennyei atyának váltságdijúl föláldozta. Valamint pedig a nagypéntek minket mint keresztényeket mélyen megindít: ugy nem különben hat mi reánk mint halandó keresztényekre a halottak napja is; mert ezen nap eszünkbe juttatja a mi kedveseinket, kik tőlünk a halál sötét völgyén át az örökkévalóságba elköltöztek. Minden pillanat, mellyet Szeretteim! mi a holtak országára vetünk, mélyen szivreható, mert a halál minden az ő zsákmányainak szemeit örökre bezárta, kiknek kezeit a koporsóban összekulcsolva tartja mindaddig, mig végre azokat porrá s hamúvá olvasztja. Valamint pedig az elhunytak lezárt szemei, ugy azok összekulcsolt kezei is fontos jelentékenységgel birnak mireánk nézve. Ugyan is

Az elhunytnak bezárt szemei nekünk azt mondják: mint gonosztevő jelenek meg halálom után az Isten színe előtt, pirúl az én arczám vétkem miatt, nem merek az igazságos biróval szemközt nézni: Oh! Uram! irgalmazz nekem! — az összekulcsolt kezek pedig ezt mondják: imádkozzatok értünk, élő társhíveink, imádkozzatok értünk, kik többé már nem munkálkodhatunk, minthogy a mindentudó és igazságos itélő biró előtt állunk.

A kimultak a mi könyörgéseinkért összekulcsolt kezekkel esedeznek először, mert ők a mindentudó biró előtt állanak, ki az emberek minden cselekedeteit tudja, és a szent irás szavai szerint még a szellemeket is megméri. Ezen mindentudó biró előtt nem csak nyilvános, hanem legtitkosabb cselekedeteink is — nem csak minden külső, hanem legbensőbb mozdulataink is, nem csak min-

den világosan gonosztetteink, hanem mindazon hibásan jónak vélt cselekedeteink is, mellyeket egyedül önszeretetből, öndicséretünk vagy hasznunk kereséséből tettünk, mind tudva vannak, még azok is, mellyek az emberek előtt ugyan magasztalatosaknak látszottak, de a mindentudó Isten szemeiben tökéletleneknek találtattak. Ha a mi gonoszságaink szerint ítélsz minket, oh uram! ki fog akkor előtted megállani?

Az elhunytak a mi könyörgésünkért összekulcsolt kezekkel esedeznek másodszor, mert ők az igaz biró előtt felelősek. Mig e vándor életpályánkat folytatjuk, addig a mi bűnterhes szivünk az Isten végetlen irgalmához folyamodhatik. — De ha egyszer lelkünk a test porhüvelyétől elválik, és az Isten ítélő széke előtt megjelenik: lejárt akkor az irgalmasság minden ideje, melly helyett az Isten igazsága lép föl az ő teljes erejében és mivoltában. — És valljon miben áll tulajdonképen a legigazságosabb Isten ítélő széke? — Ez abban áll, hogy ő minket akkor nem a mi önszeretetünk elvei szerint, nem a test okossága szerint, melly az üdvige szigorán olly örömest tágít, nem az elveteműlt világ lelke szerint, melly az Isten törvényének komolyságát olly örömest és nagy könnyelműen játékká alacsonítja, nem az emberek nagyobb részének különböző rendetlen szokásai szerint, hanem a végtelen bölcseség törvényei és az örök üdvige szabályai szerint fog megitélni. Jezus Krisztus ezen üdvigéje, és a mi tulajdon lelkismeretünk azon *két* világító fáklya, mellyeknek csalhatatlan igaz fénye mellett a kimultak élete részrehajlás nélkül megvizsgáltatik, és azon szerint vagy azok megigazúlása, vagy kárhozata kimondatik. Mivel pedig szent Péter apostal állítása szerint az Isten itélőszéke előtt még az igaz is alig állhat meg: azért esedeznek a kimultak, kikben még igen sok a tökéletlenség és lemosandó szeplő, összekulcsolt kezekkel a mi közbenjárásunkért szent Jóbbal mondván: irgalmazzatok nekünk, irgalmazzatok nekünk legalább ti jó barátink! kedveseink! házastársaink! szomszédaink! sat.

Az elhunytak ime hozzánk folyamodását ne csak ma a halottak emlékezete napján, hanem életünk egész pályáján tartsuk szemeink előtt. Ne engedjünk egy napot se a mulandóság óráján leperegni, mellyen ne kérnők értök az Isten irgalmát, hogy ők az ideiglenes nagy kinok fájdalmitól megszabadúlván a legnagyobb mennyei fölség látását élvezhessék. Ezen lelki irgalmasságunkról,

mellyet mi jelenleg elhunyt hitsorsosink iránt gyakorolunk, bizonyára megfognak ők valaha emlékezni, és ha egykor a mi kezeink is koporsónkban összekulcsolva irgalomért esedezendnek, ha a szenvedés ideiglenes börtönében mi is mások segélyét kivánva epedni fogunk, mig a tökéletlenség végső salakjából kitisztúlunk: akkor ők már az Isten fölséges szine előtt vigadozván, mi értünk szinte esedezni fognak annak kegyszéke előtt; az Isten pedig azoknak, mint dicsőült választottinak imádságait meg fogja hallgatni, és azok közbenjárására, kik iránt ma itt mast a lelki irgalmasságot buzgón gyakoroljuk, mi is fogunk az Isten irgalmában részesülni. Hallgasd meg azért fölfeszített üdvezítő urunk! a mi könyörgéseinket, adj a megholtaknak örök nyugodalmat, fényeskedjék nekik az örök világosság világa, és örök békeségben nyugodjanak. Amen.

Függelék.

A szombathelyi székesegyházban mondott beszédek

N. J. által.

Nagykarácson napján.

Dicsőség a magasságban Istennek! ez Jezus születésének első gyümölcse; a földön békeség a jóakaratú embereknek! ez Jezus születésének második gyümölcse a mennyei angyalok dicséneke szerint.

(Mondatott Szombathelyen a székesegyházban 1855-ben.)

„És azonnal lön az angyallal mennyei seregnek sokasága, kik magasztalák az urat, mondván: dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békeség a jóakaratú embereknek.“

(Luc. II, 13—14.)

„Egek! harmatozzatok onnan fölől, s a föllegek csepegjék le az igazat, nyiljék meg a föld és támadjon igazság!“ Jes. XLV, 8. Igy sohajtott négyezer évig a sötétség és halál árnyékában ülő hajdankor, szemeit az ég felé meresztve, honnan a világosságot és életet szivdobogva várta. És ihol a napok legnagyobbika! ma már ezer nyolczszáz ötvenötödik évnapjára viradtunk azon csudálatos éjfélnek, mellyben az egek megnyilának és a föld az ő szülői vajudásának teljességét elérte; mert a mai éjfélben a világ üdvezítője megszületett, az örök ige, ki kezdetben az Istennél vala, sőt ki maga az Isten vala, és ki által eleve mindenek lettenek, mennyei székéről leszálla és egy szűznek méhében emberi alakot öltvén, a földön megjelent, a mint nekünk ezt kétségtelenül bizonyítják azok, kik az ő dicsőségét látták, ugymint az atya egy-

szülöttének dicsőségét, ki teljes vala malaszttal és igazsággal. — Oh szent! oh valóban boldog éjfél! melly a világnak illyen és illy dicső üdvezítőt hozott! mellyben az emberek legszentebbike, sőt mellyben több mint ember, mert maga az Isten mint ember e világra született! Szelid mennyei fény sugaraival bíborodik ma Betlehem bérczes virányain az Isten dicsősége, és az égi angyalok fényes csapatja dicsérve magasztalja az urat ime fölséges titok csudájára, mondván: „Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békeség a jóakaratú embereknek!“ — Sokszor hallottuk mi már rövid napjainkban ezen mennyei dicséneket, de valljon fel is fogtuk-e kellően annak mélységes értelmét? mert sok, igen igen sok foglaltatik e mennyei szózatban.

„Dicsőség a magasságban Istennek!“ — Tehát az Istené legyen a dicsőség, ki mennyekben lakik! Idáig a világ nem adta meg az Istennek az őt illető dicsőséget, mert majd teremtményeket imáda istenek gyanánt férfiatlan gyávaságból vagy rövidlátó tudatlanságból, majd a legiszonyúabb czégéres bűnöknek emelt oltárokat — feslettsége palástoló gyámolyaúl, vagy gyáva mentségeűl, majd önmagát és gyönge eszét istenité gőgös hiúságból vagy botor kevélységből: de mostantól fogva ezen kárhozatos tévedések végső órája ütött, mert a mai éjfélben a világnak világosság és élet napja támadott, mert mától fogva az Istent az ő tökéletességeinek tiszta fényében látjuk az ő megtestesűlt fiában, Jezus Krisztusban, ki az atya dicsőségének fényessége és természetének eredeti ábrázatja; Zsid. I, 3., azért a mai éjféltől fogva uj korszak kezdődik a földön, mellyben megadatik Istennek az egyedül őt illető dicséret, tisztelet és dicsőség, mert az ő kimagyarázhatatlan nagy fölségét az ő szent fiában ma látjuk, látva csudáljuk és csudálva magasztaljuk; a mai éjféltől fogva uj korszak kezdődik mennyben, mert mától fogva milliók és milliókra szaporodik azok száma, kik a megtestesűlt szent igében megszentelődnek, boldogúlnak s a mennyei dicső lelkek ezredeibe fölvétetnek, hogy velök együtt szünet nélkül magasztalják az urat mast és mindörökké. Oh dicső kor! oh magasztos éjfél! melly az Istent igy dicsőíti: „Dicsőség a magasságban Istennek!“ ki nem látja ebben Jezus születésének első gyümölcsét, első fő eredményét?

„Békeség a földön a jóakaratú embereknek!“ — Tehát mától fogva megszünik itt a nap alatt a békétlenség kora,

megszünik a bűn és gonosz indúlatok uralkodása, megszünik a pokol rabszolgaságának nehéz igája; mától fogva a béke hajnala bíborodik láthatárunkra, Istennek amaz áldott békesége, melly meghalad minden értelmet, melly megoltalmazza szivünket és lelkünket a ma született üdvezítő Jezus Krisztusban; Fil. IV, 7., mától fogva az igaz boldogság minden lehető áldása kiárad az egész emberi nemzetre. — Ki nem látja ebben Jezus születésének másik gyümölcsét, másik fő eredményét? —

És a testé lett igének ime malasztos gyümölcseiről, mellyeket a mai szent éjfélben a mennyei karok Betlehem virányain megénekeltek, fogok én is urunk születése napján hozzátok, ha bár nem is angyali hangon, de legalább, ha Isten Szentlelke is úgy sugalja, a szentirás nyelvén szólani, mondván: „Dicsőség a magasságban Istennek!“ — Ez Jezus születésének első gyümölcse; „a földön békeség a jóakaratú embereknek!“ — Ez Jezus születésének második eredménye.

Igen, dicsértessék az úr Jezus Krisztus! és hajoljon meg minden térd az ő szent nevére mennyben és a földön és a föld üregében; — mert az ő születése az Istennek dicsőségét visszaszerezte; mert az ő születése az emberek békeségét megalapította, mi fölött mig buzgó elmélkedésünket tovább füzöm, hálaérzelem közt fakadjon minden sziv a betlehemi kisded imádására! figyelmezzetek.

* * *

„Dicsőség a magasságban Istennek!“ ez vala e mai szent éjfélben a mennyei karok dicsénekének első része. Az Istent pedig méltóképen csak akkor dicsőitjük, ha annak mindenek fölötti fölségét az ő végetlen tökéletességeiben megismerjük, ha őt az ő mindenek fölötti fölségéhez méltó hódolattal tiszteljük, imádjuk és szeretjük; ha az ő mindenek fölött szent akaratát az ő malasztjával együttmunkálkodva híven követjük, azt követvén üdvezűlünk és üdvezűlvén az ő jóságát végnélkül magasztaljuk mennyben és a földön. Már pedig mindezeket Jezus az ő születése, tanítása és élete által eszközölte és eszközli, következőleg mindezeknek alapja a mai szent éjfélben tétetett le, azért valóban ma: „Dicsősége lőn a magasságban Istennek! —

Mától fogva az Isten mindenható fölsége tiszta mennyei fényében nyilatkozik előttünk. Idáig a nemzetek a láthatatlan Isten mindenhatóságát és örök erejét az ő látható munkáiból, mellyek általa eleve teremtettek, a természetes ész okosságánál fogva is megismerhették volna ugyan, de a bűn homálya az örök igazságot lelki szemeik elől eltakarta: ma azonban a betlehemi jászolban a világnak láthatóképen megjelent az ég mennyei világossága, melly minden e világra jövő embert megvilágosít, mert ő benne az Istennek fölérhetetlen mindenhatósága szembetünőleg mutatkozik. Ugyanis ezen gyermek nem természetes, hanem csudálatos módon egy szűztől született, mint ez róla előre megjövendöltetett: „ime! egy szűz méhében fogad és fiat szül.“ Jes. VII, 14. Ezen gyermekben, ámbár ő is, mint más kisdedek, sir, fázik, gyönge, erőtelen és magával tehetetlen, az Istennek minden fölsége megtestesűlve vagyon, Kol. I. 19., azért az irás már születése előtt igy szólott róla: az ő neve Emanuel leszen, vagy is ő az Isten mi velünk. Ezen gyermekben nekünk ollyan kisded született, ollyan fiú adatott, ki a bölcsőben is gyönge vállain hordozza az örök fejedelem méltóságát, és az ő neve: „csudálatos, tanácsadó, mindenható Isten, az örökkévalóság atyja, és a békeség fejedelme“. Jes. IX, 6. Ezen gyermek tehát igaz Isten, ő a mi üdvezítőnk, ki mennyből szállott alá, és mint az angyal nevezi: „a magasságbelinek fia“ ki az ő megtestesűlésében megmutatta, és pedig ismét az angyal szavai szerint „hogy ő nála semmi sem lehetetlen“ s azért dicsőség ma a magasságban Istennek!“ ki nekünk az ő ma született fiában az ő mindenhatóságát kétségtelenűl megmutatta.

A betlehemi kisdedben Istennek csalhatatlan hűsége az ő igéreteinek teljesítésében a déli napnál világosabban szemünkbe ötlik. Mit Isten a bűntől megszomorított első szüléinknek, és ezekben mindnyájunknak még a paradicsomban igért vala, azt ma a betlehemi jászolban teljesítette, mert ott fekszik egy elhagyott barlak jászolában Évának ama dicső magzata, ki az álnok kigyónak ravasz fejét összetiporja; azon áldás, mellyet Isten Ábrahám ivadékiban a föld minden nemzeteinek igért vala, mától fogva Betlehem jászolából az egész világra eláradoz; azon küldendő, kiről Isten Jákobnak halálos ágyán kijelentette, hogy

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 543 von 618

el nem vetetik Judától a királyi pálcza, mig eljövend az, kit az örök fejedelemség illet, ma a betlehemi jászolban fekszik, kinek már bölcsőjében imádására sietnek nem csak az egyűgyű pásztorok, hanem keletnek bölcs királyai is drága ajándékokkal; azon dicsőség, mellyet a próféták Betlehem kies városkájáról századokkkal előbb hirdettek: „Te pedig Betlehem Efrata! ha bár kicsiny vagy is Juda helységei között, mindazáltal belőled támad Judának azon fejedelme, kinek kijövetele eleve óta öröktől fogva vagyon“ ma ezen dicsősége Betlehemnek az egek megnyilása közt teljesedett, és midőn az Isten hűsége illy világosan kinyilatkoztatott, épen nem csuda, ha az ő szent neve ma az egész föld kerekségén magasztaltatik, midőn ma a földnek véghatáraig mindenütt az angyali ének hangoztatik: „Dicsőség a magasságban Istennek!“

„Dicsőség a magasságban Istennek!“ mától fogva az alázatos engedelmesség által. Minden teremtmény tartozik az Istennek, mint az ő teremtőjének engedelmeskedni. — Azonban már az első ember Ádám engedetlen lőn Isten iránt, és ebben mindnyájan, kik tőle származunk, engedetlenek lettünk. De ma a betlehemi kisdedben a második Ádámot üdvezeljük, ki egy uj nemzedéknek, a kereszténységnek lőn törzsatyja, azon kereszténységnek, melly Istentől még a paradicsomban biztosítást nyert, hogy ő a második Ádám kegyelménél fogva soha többé ollyan engedetlenséget, millyen az első Ádámé volt, elkövetni nem fog, mert a keresztény nemzedéknek második Ádáma, és alkotó atyja Jezus, ki maga az engedelmesség, ki azért jött le e földre, hogy itt az ő mennyei atyjának akaratát teljesítené, melly oknál fogva ő értünk mint övéiért engedelmes lőn mind halálig, és pedig a keresztnek halálaig (Ján. VIII, 16.), holott épen nem volt oka illy szigorú engedelmességet magára vennie, mert ő soha bűnt nem cselekedett, sem hamisság az ő nyelvén soha meg nem fordúlt. Azon felül ő minden övéit uj emberekké változtatta az engedelmességre, hogy az ő példáján indúlva mindenben az atyának akaratát követnők, mert ő benne az Isten üdvezítő malasztja köztünk azért jelent meg, hogy minket oktatna, miszerint az istentelenséget és világi hiúságokat megtagadván, józanúl, igazán és jámborúl éljünk e világon; (Tit. II, 11—12.) sőt ő értünk nem csak e világra született, hanem,

hogy minket a hamisságtól megváltana, és bennünk magának a bűntől tiszta népet szerezne, a jó cselekedeteknek követőjét (Tit. II, 14.) kész vala értünk magát fel is áldozni. Igy tehát valamint váltságunk, úgy a mi minden engedelmességünk is Jezus születésének gyümölcse, mert egyedül ő benne és ő általa vagyunk mi képesek az Isten szent akaratát teljesíteni. Tehát e tekintetben is a mai éjféltől fogva valóban „dicsőség a magasságban Istennek!“ —

Sőt az angyali sereg ime mély értelmű énekében még több is foglaltatik, tudniillik az, mit már a próféták is régen megjövendöltek, Krisztus pedig a szamariai asszonynak Jákob kutjánál világosan kijelentett, hogy eljő az idő, sőt már jelen vagyon az óra, mellyben az igaz imádók az atyát lélekben és igazságban imádják, mert sem emberi kéz faragta arany borju, sem buja erkölcstelensége miatt az oltárra állított emberi szörny, sem rettentősége miatt istenített vadállat, hanem tökéletes lélek az Isten, azoknak tehát, kik őt imádják, lélekben és igazságban kell őt imádniok. — Igen is merre csak Jezus tanításának hangja elhatott, onnan a tudatlanság néma bálványai és a buta vakság lelketlen szobrai el eltünedeztek, a pogány világ szörnyeteg istenei száműzettek, nem tömjéneznek ott ma már sehol sem az álistenek bűnoltárain, hanem lélekben és igazságban imádják az egy igaz Istent az ő teljes Szentháromságában. — És ezen világosság a föld egész kerekségére a betlehemi jászolból sugárzott ki, s igy a mi egyedül józan, egyedül igaz, egyedül szent imádásunk, tiszteletünk Isten iránt Jezus születésének gyümölcse. Oh tehát innen már beláthatjátok, milly méltán zengék e mai szent éjfélben a mennyei karok: „Dicsőség a magasságban Istennek!“

„Dicsőség a magasságban Istennek!“ Igen mától fogva ezer meg ezer dicsőült lélek imádja az egy igaz Istent mennyben, azok tudniillik mindnyájan, kik itt alant Jezusban az Isten szive szerint éltek és élnek s azért oda fenn az Isten országában helyet nyertek és nyernek. Mától fogva kimondhatatlan nagy az angyalok öröme mennyben, kik már előre látják az Isten és a bárány fejdelmi széke előtt minden népek, nemzetek és nyelvekből állani ama kiszámíthatlan nagy sereget, kik fejér köntösbe öltözve és kezökben pálmaágokat tartva fenszóval kiáltozzák: dicsőítessék a

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 545 von 618

mi Istenünk, ki a mennyei thronon ül és vele a bárány. — Mind ez pedig Jezus Krisztus születésének munkája, mert a ma született kisded az, ki a mennyország zárt kapúit megnyította, a ma született kisded az, ki mennyekben övéinek örök lakhelyeket készített, a ma született kisded az, kinek malasztjával a mennyországnak olly táméntalan sok szűze az ártatlanság fejér köntösét megőrízte, a ma született Isten báránya az, kinek vérében az égnek olly számtalan sok hősei, vértanúi és hitvallói a por salakjaiból kitisztúlván, a dicsőség edényévé választattak; — mert ha Krisztus nem születik, soha senki az emberek közől mennyországba be nem mehetett volna, soha senki az emberek közől az angyalokkal mennyben nem énekelné: Amen! Dicséret és dicsőség, hálaadás és tisztelet, bölcseség és hatalom legyen a mi Istenünknek mind örökön örökké. — De már térjünk át az angyalok éjféli énekének második részére.

* * *

„A földön békeség a jóakaratú embereknek!“ a mai éjfélben mennyből Betlehem jászolya fölé leszállott angyalok az Istentől felvilágosíttatván már előre látták mindazon dicső eredményeket, mellyeket Jezus születése, életpályája, szenvedése és halála az egész emberi nemzetre kiárasztani fogna: azért dicsőíték ők Istent a magasságban és üdvözlék békével a jóakaratú embereket e földön.

„Békeség az embereknek e földön!“ és pedig mindenek előtt mától fogva békeség az Istennel. — Idáig az emberek az Istennel meghasonlásban éltek, mert a bűn, mint Isten ellensége őket az Istentől elválasztotta. Valljon ki képes, ki fogja azokat egymás közt kibékíteni? nincs halandó, nincs teremtmény, nincs angyal, ki a bűn által megbántott Istent kiengesztelni birná. — Boldogtalan volt e miatt az ember és végnélkül nyughatatlan az ő szivében, Istenétől, mint a bűn szigorú birájától visszarettent, a halálra mint örök elnyeléssel fenyegető vázképre borzadva tekintett, az örökkévalóságnak még csak gondolatára is szivszorúlás és ájúlásba esett. — Ma azonban a bűn fulánkja eltompúlt, a borzasztó félelem kora lejárt, és a boldogító béke olajága Betlehem virányain Jesse száraz gyökeréből mindnyájunknak kivirágzott, mert ma köztünk az Isten, mint békefejede-

lem jelent meg, nem szigorú biró képében, hanem kegyesen mosolygó kisded személyében, nem a bűntető pálczával kezében, hanem malasztos könyeivel szemében, nem ijesztő villámok mennydörgései közt a fölhőkben, hanem az angyalok örvendezései közt Betlehem csendes magányában: hogy igy alacson születésével a félénk embereket magához vonzaná, és értünk hulló könyeivel előre biztosítana, hogy ő az Isten báránya, ki elviszi e világ bűneit (Ján. I, 36.) hogy ő a mi megváltónk, ki a minket terhelő adóslevelet vérével eltörli s a keresztre feszíti; (Kol. II, 14.) hogy ő a mi üdvezítőnk, ki minket a malaszt országába, honnan a bűn kivetett, visszahelyez, és Isten fiaivá, Isten örököseivé teszen. Ma kezdődik azon uj korszak, midőn ismét fiúi szeretettel, gyermeki bizodalommal tekintünk föl Istenünkhöz, midőn ismét visszatér a béke és nyugalom a mi szivünkbe és föléled lelkünkben az örök élet reménye Jezus Krisztus által. Békeség tehát az embereknek Istennel, mert ő ezentúl bennünk, ugymint az ő kedves egyszülöttének testvéreiben jó kedvét találja.

„Békeség a földön az embereknek!“ az az: le a sátán hatalmával! Idáig a pokol hatalma az emberek fölött uralkodott. Az elejétől fogva hazug és gyilkos ellenségünk tudniillik az ember ellen szünet nélkül fölfegyverkezve annak sarkaiban leskelődött, mig végre ármányaival rajta erőt véve, őt rabjává és a halál martalékává tette. — Ma azonban e tekintetben is felénk Betlehem jászolából a győzedelem és béke hajnala derül, mert azért jelent meg nekünk az Isten fia, hogy az ördögnek cselekedeteit megrontsa. (I. Ján. III, 8.) A betlehemi kisded ugyanis azon hős, ki a ravasz kigyónak fejét megzuzza, a pokolnak hatalmát megtöri, az ördög rabságának bilincseit megszaggatja; a Betlehemi kisded azon hős, ki a sötétség fejedelmeit és hatalmasságait lefegyverzi, körülhordozván őket nyilván, mint diadalmának dicsőségét, jelül, hogy azokon önereje altal győzedelmeskedett. Ő ugyan ma még Juda nemzetségének csak kisoroszlánykája, de nagyra fog ő növekedni korban, bölcseségben és kegyelemben az Istennél s az embereknél, s miután a sátánt tulajdon országában lebilincselte, akkor az ő béke országa a föld egyik sarkától a másikig fog terjedni, hol ő békesen fog öveivel együtt uralkodni, és nem leszen, ki ekkor az ég hatalmas oroszlányát háborgatni merné az ő ke-

gyelemországában. — Igen legyőzte Judának ma született oroszlánya a pokol országát, és megalapította annak helyette e földön a kegyelem országát az ő anyaszentegyházában: nincs tehát többé rajtunk az örökre lebilincselt sátánnak hatalma és azért Jezus erejével annak minden incselkedésein győzedelmeskedhetünk.

„Békeség a földön az embereknek!“ önmagok belső körében. Idáig a mi szivünk háborgásainak gyökerét önmagunkban hordoztuk minden szabadúlhatási kilátás nélkül, mert, mint az apostal vallja: mindnyájan a test kivánságaiban fötrengtünk, azokat cselekedvén, mellyek testünket és vágyódásainkat kecsegtetik, és természetünk szerint mindnyájan a harag fiai valánk. Még világosabban teszi ő ezen vallomást másutt, hol igy szól: nem cselekszem a jót, mellyet akarnék, hanem a gonoszt, mellyet nem akarok, azt mivelem; gyönyörködöm ugyan az Isten törvényében a lelki ember szerint, de más törvényt látok az én tagjaimban, ellenkezőt az én lelkem törvényével, és engem rabbá tevőt a bűn törvényében, melly az én tagjaimban vagyon. Melly vallomása után kérdést intéz önmagához felkiáltván: én szerencsétlen ember! ki szabadít meg engem e halálnak testéből? — és feleli reá: — az Isten malasztja a mi urunk Jezus Krisztus által. (Rom. VII, 15 — 22 — 25.) Ki ne látná itt ismét a *bet*lehemi kisded születésének drága gyümölcsét? — Ugyanis kik természetünknél fogva a harag fiai valánk és mint illyenek semmit az Istennek kedveset tenni nem biránk: mától fogva Krisztus kegyelme Isten fiaivá tevén, az Istennek kedves cselekedeteket mivelhetünk, mert minden jó, a mit cselekszünk, minden erő, mellyel önmagunkon győzedelmeskedünk, minden erény, mellyet gyakorlunk, a ma született kisded Jezus Krisztusnak ajándéka. Békeség azért az embereknek a földön ama szent éjfél óta a bennök háborgó test kivánsága, szemek kivánsága és élet kevélysége ellen is.

Hol keressük végre Jezus születése előtt az igaz békeséget az emberek közt egymás irányában? Oh! ha talán pislogott is néha néhol a felebaráti szeretet tűze, (holott ez a társadalmi békeségnek egyetlen főalapja) vajmi hamar kialudt az, mihelyt általa az önszeretet megbántottnak érezte magát. Hiszen még az Isten vász-

tott népének, a maiaknál őszintébb régi zsidóknak is bevett életszabályuk ez vala: szeressed felebarátodat és gyűlöljed ellenségedet. (Mát. V, 43.) Illyen életelv mellett épen nem csuda, ha az önérdek és önhaszonlesés, az egymás iránti szeretetlenség és zsarnokság, az egymás elleni agyarkodás és gyűlölség minden nemzetek és népek közt lábra kapott, és a zsidó s pogány világot egymástól engesztelhetlenül elválasztotta. — Ezen iszonyatos korban a felebaráti szeretet törvényének minden emberre kiterjedő kötelezőségét, nem mondom, a legműveltebb nemzetek, hanem a világhirű bölcsek sem tudták. — Mától fogva azonban békeség minden embernek e földön különbség és kivétel nélkül jóbarátnak szinte mint ellenségnek, mert a békeség fejedelme köztünk megjelent, és azon közfalat, melly a világot ketté hasította, az ő megtesűlése által lerontotta. (Ef. II, 13—15.) Ő minden népekből egy keresztény családot képzett, mellynek feje és magköve önmaga lőn. Az ő országában nincs zsidó, vagy görög, nincs rab vagy szabad, nincs férfi vagy nő, mert mi mindnyájan Krisztus Jezusban egyek vagyunk. (Gal. III, 28.) Igen is mától fogva békeség e földön minden embernek, mert a ma született kisded mindnyájunkat az ő mennyei szeretetének országába, az egyedül üdvezítő anyaszentegyházba egybegyüjtött, ő mindnyájunkat testvéreivé tett, és ennek ismertető jeleül a felebaráti szeretetet tűzte ki, nyilván kimondván: hogy arról ismer meg minket az ő tanítványinak a világ, ha az emberek iránt minden kivétel és különbség nélkül szeretettel viseltetünk, ha ellenségeinket is szeretettel felkaroljuk, ha üldözőink és rágalmazóinkért imádkozunk; ő minket mindnyájunkat az ő mennyei atyjának gyermekeivé tett, hogy mindnyájan szentek és tökéletesek legyünk, mint a mi mennyei atyánk szent és tökéletes, ő minket mindnyájunkat a mennyország, az örök béke országának örököseivé tett, hogy a szeretet törvényének útmutatása szerint úgy törekedjünk itt a nap alatt földi pályánkat a kereszténység fegyvereivel vitézkedve megfutni és jó harczot harczolni, miszerint méltók legyünk oda fönn az örök béke hazában az igazság koronáját elnyerni. Ez a ma született kisded születésének gyümölcse, ez a ma köztünk megjelent béke fejedelmének akarata, és béke, szent béke, örök béke

az ő akarata teljesítésének dicső eredménye. — Áldott legyen azért a békeség fejedelme, ki hozzánk az úr nevében jött és eljövetele által szivünk nyugalmát, lelkünk boldogságát örökre biztosította.

Ne feledjük azonban, hogy az angyali kar a mai szent éjfélben egyedül a jóakaratú embereknek hirdetett örök békeséget: a hol tehát a jóakarat hiányzik, ott az üdvezítő által hozott üdvös szent béke nem lakozik.

Értsék meg azért a föld óriásai, a népek hatalmasi és nemzetek nagyai! értsék meg jól és soha ne feledjék: hogy, ha köztük a betlehemi békefejedelmének olajága nem virít, ennek egyetlen oka egyedül ő bennök a jóakarat hiánya, honnan ered: a kevély nagyravágyás, a túlságos uralkodási vetekedés és a hatalom kiterjesztésének mértéktelen kivánsága azon korlátok és határokon is túl, mellyeket az Isten bölcsesége számukra öröktől fogva kiszabott.

Értsék meg a népek, nemzetek és a föld minden alattvalói! értsék meg jól és soha ne feledjék: hogy, ha köztük a szent béke áldott gyümölcsei helyett a boldogtalan egyenetlenseg, kárhozatos viszálkodás és átokszülő lázangás uralkodik, ennek egyetlen oka egyedül nálok a jóakarat hiánya, honnan ered: a szellemi és anyagi önzés, a tuláradozó fenyűzés, az isteni s emberi törvények és tekintélyek tiszteletlen megvetése, a szent kegyeletek kigúnyolása, a józantalan uralkodási vágy, a törvény és rend ellene czinkos tusakodás, a legszentebb jogoknak nyilvános és titkos *le*tapodása.

Értsék meg a házaspárok, családatyák és anyák! értsék meg jól és soha ne feledjék: hogy ha közülök a béke angyala száműzve vagyon, ennek egyetlen oka bennök a jóakarat hiánya, honnan ered: — a hitszegő szeretetlenség és gyöngédtelen bánásmód egymás iránt, az alaptalan szerelemféltés és gyanusítás, a házi gondatlanság vagy épen pazarlás, a gyermekeknek majd vak majomszeretete, majd vallástalan nevelése és a rosz példaadás, mellyek a házaspári életnek ugyanannyi boldogtalanító mételyei.

Értsék meg az ifjak és szűz leányok! értsék meg jól és soha ne feledjék: hogy, ha a béke édes gyümölcse helyett a nyugtalanság fanyar almáját kénytelenek ízlelni, ennek egyetlen oka nálok egyedül a jóakarat hiánya, honnét ered: a tapasztalt öregek tanácsának megvetése, a világ mulatságainak mohó hajhászása, a hiú pipere, kéj és gyönyör utáni indúlatos esengés, a csábítások-

nak és hizelgéseknek könnyű engedés, és ezek szomorú következménye, az ártatlanság kipótolhatlan vesztesége.

Értsék meg a tanúltak és tudósok! értsék meg jól és soha ne feledjék: hogy, ha köztük a békes összehangzás helyett a heves viták és illetlen viszályok zavara uralg, ennek egyetlen oka nálok egyedül a jóakarat hiánya, honnan ered: az ész erejének túlbecsülése, sőt annak gyakran vakmerő istenítése, a telhetetlen dicsvágy, és a mások fölötti tündöklés tikkaszthatlan szomja.

Értsék meg végre a rokonok, jó barátok és szomszédok! értsék meg jól és soha ne feledjék, hogy, ha köztük a béke szent áldása helyett a békétlenség gonosz átka terjedez, ennek egyetlen oka nálok egyedül a jóakarat hiánya, honnét ered: a szeretetlen visszavonás, az irigy agyarkodás, a hideg könyörűletlenség, hamis álnokság, ravasz képmutatás, alacson kisebbítés, kíméletlen rágalmazás, konok engeszteletlenség és a háborgó szenvedélyes indúlatok egyéb szomorú következményei.

Ha azért a szent béke ölében kivánjuk rövid napjainkat tölteni, ha a ma született kisded ime mennyei hozományát örök háborítlanúl ohajtjúk élvezni: esedezzünk a betlehemi jászol előtt, hogy az ő kimeríthetlen nagy irgalma, mellyet mai születésében üdvezítőnk az emberi nem iránt kinyilatkoztatott, vetkőztesse ki testünk tagjaiból az ó embert az ő gonosz akaratával, és öltöztessen mindnyájunkat ujba, kit Isten és ember iránt egyenlő jóakarat ékesítsen, vezéreljen. Esedezzünk a ma született kisded békefejedelmének üdvhozó jászolánál, hogy a föld hatalmasit kegyes, alázatos és szelíd jóakarat által szent egyességben megtartsa; hogy a föld népeit hajlékony, jámbor és engedelmes jóakarat által az Isten, a fejedelem és haza szeretetében vezérelve, minden feldúló viharoktól megmentse; hogy a házaspárokat rokonszenvű, nyájas, hű és gondos jóakarat által boldogitsa; hogy a családapákat és anyákat öveinek boldogságára istenfélő és példás jóakarattal megáldja; hogy az ifjakat és szűzeket a világ csáborai ellen szilárd és állhatatos jóakarattal fölfegyverezze; hogy a tanúltakat és tudósokat a hasznos ismeretek és tudományok terjesztésében józan, dicsvágytalan és Isten szive szerint bölcs jóakarattal igazgassa és vezérelje; hogy a rokonok, jó barátok és szomszédok sziveit atyafiságos, összehangzó, szinletlenűl őszinte, türő, nem irigykedő, nem patvarkodó, másét nem kivánó, mindenkinek a magáét meg-

adó jóakaratban összeolvaszsza; hogy az egész emberi nem közt a jóakarat fentartása által minden ellenségeskedést örökre megszüntessen, és megszüntetvén Karácson napján mindnyájunknak szivben és lélekben engedje érezni és élvezni annak valóságát, mit ma a mennyei karok olly dicsőn hangoztatának: „Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békeség a jóakaratú embereknek!“ Amen.

Ugyan arra.

Mit jelent szent János apostal mondata: Jezusban vala az élet, és ő benne az élet az emberek világossága vala.

(Mondatott a szombathelyi székesegyházban 1837-ik évben.)

Ő benne vala az élet és az élet vala az emberek világossága. (Ján. I, 4.)

Örök halál és eloszolhatlan lelki vakság! oh milly szomorú sorsa a parancsszegő Ádámnak és maradékinak az egész föld kerekségén! — Örök élet és fölséges mennyei világosság! oh milly meghálálhatlan ajándéka a megtestesült Igének az egyedül üdvezítő keresztény anyaszentegyházban!

Az első ártatlan emberpár édes boldogságát ki képes gyarló ékesszólással megmagyarázni? Égre néző teste épségében, lelkének angyali tisztaságában, elméje derültségében, szive ártatlan vidorságában élte világát a földnek első jámbor párja. A virányos kert ezerféle gyönyörei közt alattok a termékeny föld, fölöttük a derült ég, bennök a menny örömei és az égnek legritkább magzata, az édes megelégedés áldással telve mulatozott. Templomuk a szép és dus természet, áldozatuk a legtisztább és leggyöngébb érzelmekkel töltött sziv vala. Gyermekileg hittek fenhéjazó feszegetés és komor kétkedés nélkül; gyermekileg reméltek nyugtalanító félelem és szorongás nélkül; gyermekileg szerettek gyáva borzadás és aggódás nélkül. Semmi nem mutatkozott sem bennök, sem köröttük, mi az üdvezítő alázatos hitet, vigasztaló áldott reményt és éltető forró szeretetet keblökben megtántorítani birná.

Ellenben a törvényszegés után ki képes az első emberpárnak szomorú állapotát könyhullatás nélkül ecsetelni? — Számkivettetés a boldogság öléből, kivetkőztetés az ártatlanság köntösé-

ből, az elmének meghomályodása, a szivnek megromlása, a léleknek felháborodása, furdalása és kárhozása, a testnek nyavalgása s porba oszlása lőn a vakmerő engedetlenség nyomorú díja. Erkölcsileg meghalva feküdt a bűnben, és botorkálva vakoskodott a sötétségben az első eredeti bűn miatt az egész emberi nem, úgy hogy a világ bölcsei is annak fölélesztésére s megvilágosítására minden emberi erőt elégtelennek vallottak és nyilván megismerték, hogy egyedül isteni erő, hatalom és jóság képes a czélja tévesztett embert a bűn erkölcsi halálából és a lelki vakság homályából megszabadítani, t. i. ollyan erő, mellynek „hatalmában vagyon, hogy a holtak feltámadjanak, és a vakok lássanak;“ — ollyan jóság, mellynek örök tulajdona, hogy „senki el ne veszszen, hanem inkább minden örökre éljen.“

Nincs különben, az Isten mindenható erejének és határtalan jóságának csudamíve az, hogy ma mindenütt a keresztény világon a halál életté, a vakság örök világossággá változott; mert „annyira szerette Isten a világot, hogy az ő egyetlen egyszülött fiát adná érte.“ És ha az első Ádám vétkének örök halál volt díja: a Betlehemben megjelent második Ádám születésének örök élet szerzése lőn czélja; mert ő azért szállott le mennyből és jött e világra, hogy nekünk életünk legyen és pedig életünk bővebben legyen.

Élet tehát és világosság az örök Ige megtestesülésének, a ma született betlehemi kisded köztünk megjelenésének drága gyümölcse; és élet s világosság az, mit én ma nektek hirdetni fogok, midőn beszédem folytán bővebben megfejtem, mit jelentenek szent János üdvirónak a ma született kisdedről följegyzett igéi: „ő benne vala az élet, és az élet vala az emberek világossága.“

Adja Isten! hogy ma mindnyájunkban az élet uj erőre támadjon; a világosság uj fényre derűljön; szivünk pedig e mennyei kincsekért forró hálára, és nyelvünk a minekünk született üdvezítő imádására fakadjon!

* * *

Egy ember által jött be e világra a bűn, és a bűn által a halál, melly minden emberre áthatott, mert azon egy emberben, mint törzsatyánkban mindnyájan vétkeztünk. Va-

lamint pedig a gonosz kivánság szülte a bűnt, úgy a bűnnek elkövetése nemzette a halált, melly a föld minden teremtményeire áthatott, miért is mindnyájunknak egyszer meg kell halnunk. E gyarló állapotunkon megilletődve sohajtozott föl szent Pál apostal is: „én szerencsétlen ember! ki szabadít meg engem e halálnak testéből?“ de lelke fölemelkedésében csak hamar meg is felelt magának: „az Isten kegyelme az úr Jezus Krisztus által.“ És igaza van a nemzetek apostolának, mert „nincs, nem is lehet valakiben másban üdvösség, hanem egyedűl Jezusban, mert egyedűl ő benne vala az élet akár tanítását, akár élete pályáját tekintjük: de leszen, igen is, leszen mi bennünk is élet, ha az igaz életnek menynyei tanítását és szentséges élete példáját híven és állhatatosan követjük.“

A ma született örök Igének tanítása az igaz élet valódi iskolája, mert csupa szentség az ő oktatásainak minden ágozatja. Az ő tanítása tudniillik élő hit az egy igaz Istenben, mint a külső és belső, látható és láthatatlan világ teremtőjében, fentartójában és bölcs gondviselőjében; az ő tanítása bizodalmas fiúi remény az egy igaz Istenben, mint a mi mennyei atyánkban gyermeki leggyöngédebb érzelemmel párosítva; az ő tanítása munkás szeretetet az egy igaz Isten és annak minden teremtménye iránt, ollyan szeretet, melly az Isten dicsőítésében kifáradhatatlan, az emberek iránti könyörűletességben kifogyhatatlan, és mindezekben halálig állhatatos. Az ő tanításában az emberi értelem a legszentebb igazságok kincstárát találja; az emberi akarat Istennel rokonságunk kitüntetése és nemünkhöz illő háborítatlan boldogság igéretében a lelki élet legfoganatosabb indítmányát leli; az emberi sziv pedig annak érzelmében, hogy mi nem csak a földnek legnemesebb alkotmányai, hanem egyszersmind Istennek hasonképei, Istennek fiai és örökösei vagyunk, már itt a nap alatt fölemelkedik azon országba, mellynek pályáját itt futni kezdi és szünet nélkül folytatja be egész az örök valóságba; szóval: az ő tanításának mindeneket egyesítő örök forrása azon szeretet, melly az égből ömlik le a földre, és a földről ismét visszaszivárog mennybe. Szeretet, a hitben élő munkás szeretet, a reménytől ápolt vigasztaló szeretet Isten iránt; józan és tul nem csigázott szeretet önmagunk iránt, könyörülő és hathatós szeretet

embertársunk iránt oh valóban élettanítás ez az örök Igének rövid, de soha eléggé nem ajánlható tanítása! Oh vajha a mi gyötrelmes szivünkből is úgy emelkednék föl az égbe e hármas szeretet égő lángja: mint leszállott ma mennyből közünkbe az atyának egyetlen egyszülött örök fia! Ő benne a ma született kisdedben vala az élet, mert ő belőle sugárzott ki az egész földre az egy igaz Isten élő hite: leszen, leszen mi bennünk is élet, ha az ő szent hitének mennyei fáklyája fogja vezérleni földi pályafutásunkat; ő benne, a ma született kisdedben vala az élet, mert ő belőle lövellett ki az egész földre az örök élet vigasztaló reménye: leszen, leszen mi bennünk is élet, ha reményünket nem a világ hiúságiban, hanem a mindenható Isten irgalmas jóságában helyezzük; ő benne a ma testé lett Igében vala az élet, mert ő belőle ömlött ki az egész földre az igaz és munkás Isten- és emberszeretet: leszen, leszen mi bennünk is élet, ha lelkünkben az Isten határtalan szeretete lángol, ha szivünkben önszeretetünket józanúl korlátozzuk, ha keblünkből az emberszeretet embertársainkra foganatosan ömledezni meg nem szünik. — Ellenben, ha elménkben az éltető hit helyét az egykedvű hithidegség foglalja el, hasztalan képzeljük, mintha élnénk, mert hol nincs hit, nincs ott igaz élet, minthogy az irás szerint egyedül a hitből él a jámbor. Ha szivünkben nem Istennek és az ő tiszteletére emelünk oltárt, hanem egyedül magunknak vagy a világ csalár tündéreinek tömjénezünk, ha azon nem az Istennek és Istenért embertársainknak, hanem egyedül ön vagy hizelkedőink bálványainak hozunk áldozatot: hasztalan kérkedünk, mintha élnénk; mert mindaz, a ki Istent és felebarátját nem szereti, a halálban marad. Oh tehát Isten- és emberszeretet! te vagy a mi lelkünknek éltető magva! mert a ki szeret, annak örök élete vagyon. Oh szeretet, vak és korlátlan önszeretet! te vagy a mi lelkünk öldöklő lángja! mert a bölcs helyes szavaiként: a csapodár önszeretet vakítja meg annyira az embert, hogy egyedül testének élvén, a léleknek örök életét könnyelműen örökre koczkára veti.

Továbbá a testté lett örök Ige, Istenemberben vala az élet, mert ő az ő végtelenül szent élettanítását örökre fölérhetetlen példájával is nyomban kisérte, és születésétől fogva élete fogytáig mindenkor az ő mennyei atyjának akaratát teljesítette. Akarhol

megfordúlt, a templomban, a tanítói székeken, a pusztában, a nép seregei között: mindenütt az Isten dicsőségét kereste. A mindenkor kegyes, minden ember iránt nyájas, szelíd és alázatos szivű, valahányszor az Isten dícsősége kivánja, feddegél és kiméletlenűl dorgálja azokat, kik az Isten nevét becsteleníteni merészlenék; az árusokat a templomból kikorbácsolja, ellenségeit nyilván felhívja: ki fedd meg engem közületek a bűnről? és midőn azok néma hallgatással ártatlanságáról bizonyságot tesznek: csipős igékkel fenyíti őket: „ti keményszivűek, képmutatók, az Istennek mindenben ellenszegűlő gonoszok! kik az igazságnak nem hisztek és az Isten igéjét nem hallgatjátok, az úr szavának nem engedelmeskedtek. Megvetve a világ dicsőségét, a néptől ajánlott királyi méltóságot futja, jótéteményeinek kürtölését tiltja, és minden nemes tettét, csudatételeit nem magának, hanem egyedül mennyei atyjának tulajdonítja. Valljon ki nem illetődik meg, látván azon Istenembert, kinek születését az angyalok olly dicsőn magasztalák, kinek számtalan csudái egész Juda országát bámúlásra ragadták, két lator közt a keresztre feszíttetni, és a legfájdalmasabb kínok közt lelkét kiadni? És ő mindezeket azon példátlan szeretet ösztönéből tette, mellyel mindenkor kész vala mennyei atyjának szent akaratát teljesíteni. Oh tehát valóban ő benne vala az élet, mert az ő lelkében egész halálaig munkálkodott a mennyei atya iránt égő szeretet! — Ő benne vala végre az élet, sőt ő maga vala az élet, mert ő belőle az egész világra kihatott az igaz élet. Ő azért jött e világra, hogy mindennek, ki benne az Isten fiát látja, és hiszi, örök élete legyen. Ő az élet, ki életet osztogat hiveinek, ki minden hozzá folyamodónak egész földi életében mindenkor mindenütt életet adott. Igy az éhező seregnek, melly az ő életigéje miatt éhséget szenvedett, éhsége oltására a kevés árpakenyeret csudabőségre megszaporította; az örök élet után éhezőknek tulajdon szent testét és vérét adta, hogy ez által őket az örök életre táplálná. A betegeknek a mulandó élet egészségét visszaadta, hogy nekik az örök élet megszerzésére alkalmat nyujtana; a holtakat sírjaikból felriasztotta, hogy őket az örök életnek általa megnyitott kapuin bevezetné. A római százados kérelmére, szolgájának földi életét megtartotta, hogy mindkettőjöket az örök élet keresésére felbuzdítaná. A szamariai asszony-

nak, ki tőle az örök élet vizét kérte, ollyan vizet adott, melly minden vizforrásnak kutfeje az örök életre. De nem csak azokra hatott ki ő belőle az élet, kik hozzá folyamodának, hanem ő maga egész Juda országában körüljárt, mindenütt fölkeresvén az örök élet után epedőket, és hol illyenekre akadt, azoknak az örök életet meg is szerezte. Igy fölkereste ő Mátét vámszedő székénél, Zacchaeust a fügefán, kiket magához azon vigasztaló igérettel vonzott, hogy nála örök életet nyernek; megengedte ő Magdolnának, hogy lábait könyűivel áztatná, és azokat hajfürtjeivel törülgetné: de ezért az élet igéjével vigasztalá azt, mondván: megbocsáttatnak bűneid és örök életed leszen. Sőt még halála utolsó pillanatán is a mellette följajduló latornak: Uram! emlékezzél meg a te országodban rólam! igy szóla: bizony mondom neked, még ma velem leszesz a paradicsomban! Ő az emberiség igaz mennyei orvosa vala, ki a betegeket azért gyógyitotta meg, hogy azok lelkeit az örök életre ápolná. Ő az igaz jó pásztor vala, ki az eltévedt juhokat fölkeresé és az élet aklába visszaterelé, sőt övéiért kész vala életét is oda adni, nem akarván, hogy valaki közülök elveszszen, hanem hogy mindannyian megtérjenek és örökre éljenek. Oh tehát hol keressünk mi bűnösök életet, kik mindnyájan a bűn halálában fetrengünk, hanem ha a ma született üdvezítőben, ki egyedül maga az élet? Hiszen ő a bűnösök ótalma, és az elestek gyámolya, egyedűl ő képes a tisztátalant tisztára mosni, egyedűl ő képes a betegeket meggyógyítani, egyedűl ő képes az elesteket fölemelni, az elveszetteket megmenteni és a holtakat föltámasztani. És habár mi a bűn tengerében fenekig merűlve a halál mélységébe fulasztva hevernénk is: ekkor is csak ő nála várhatnánk biztos szabadúlást. Avagy ki a házasságtörő asszonyt ótalmába vette: hozzánk kevesbé lenne-e könyörűletes? Mit késedelmeskedünk tehát mi, kiket a bűn terhe sorvaszt, kik a bűn halálának árnyékában ülünk, mit késedelmezünk a mennyei orvoshoz, az élet urához sietni? Nem halljuk-e, milly nyájasan hiv ő minket: jöjjetek hozzám mindnyájan, kik nyomorogtok és terhelve vagytok, én megvigasztallak titeket, mert én vagyok az élet! De a ma testté lett örök Ige nem csak az élet, hanem ő benne az élet egyszersmind az emberek világossága is.

Mély tudatlanság, sötét vakság és sürű homály lepte el az első ember vétke után a világot annyira, hogy az emberi értelem az érzékiség álnok tükrében többnyire megcsalatva az igazságot a hamisságtól, a jót a gonosztól megkülönböztetni nem tudta. Azért emelé föl bölcs Salamon is könyörgő szavát az égre: „adj Uram! a te szolgádnak értelmes szivet, hogy választást tehessen a jó és gonosz között“ — azért esedezett a koronás próféta Dávid is: „taníts meg uram! engem a te szent akaratod követésére!“ — azért sohajtoztak a régi próféták is: „küldd, Uram! kit küldendesz, mielőbb, hogy a nép, melly eddig a sötétségben kóválygott és a halál árnyékának lakosi láthassanak, hogy a vakoknak régen kötve tartott szemei megnyiljanak, és a homály börtönében szomorúan ülők a világosság kellemes látására kivezettessenek“ — azért sohajtozott a legjelesebb pogány bölcs is mennyei fény után, sajnosan érezvén, hogy mennyei világosság nélkül elégtelen az emberi elme az igazság megtalálására.

Meg is érkezett ma a világnak ohajtott világossága, mert az örök Ige, kiben az élet az emberek világossága vala, mennyből alászállván, testté lőn és mi bennünk lakozék. A ma született betlehemi kisded tudniillik azon világosság, kinek eljövetelét Izsáiás próféta előre látván, Jeruzsálem városát a fölkelésre, megvilágosodásra, Jákob házát a világosság útjára hivja; a ma született betlehemi kisded azon világosság, mellyhez sötétség nem fér, és mellynek követője nem botorkál a sötétségben; a ma született betlehemi kisded azon világosság, mely minden e világra jövő embert megvilágosít, azért szól ő többször igy magáról: „én vagyok a világ világossága, miglen e világon maradok, a világ világossága vagyok, én világosságúl jöttem e világra.“

És valójában már csak születése is milly nagy világosságot ad a világ hiúsága s fényűzési pompája megvetésére? Ha jól meggondoljuk, hogy az, ki isteni természettel birván, az atyának dicsősége vala, és szolgai természetet vevén magára, hasonló lőn hozzánk gyarló emberekhez; ha jól megfontoljuk, hogy az, kinek hatalmában vala a legfényesebb

születés választása, egy elhagyott barlakban kivánt születni, egy szegény szűznek és ácsnak hatalma alatt növekedni, az első látogatást is együgyű pásztoroktól elfogadni: bizonyára nagyobb, szivrehatóbb és foganatosabb erkölcsi ösztönt találunk az alacson jászolban, mint a világ bármi legékesebb szólásában. Ezen jászol megszégyeníti a mi fény, kincs és pompa után esengő vágyódásinkat, ezen jászol megalázza a mi fenhéjazó kevélységünket, ezen jászoly megpirítja a mi durva keménységünket és kárhozatos érzéketlenségünket. Mi talán nem mondom embertársunktól, hanem gyakran jóbarátinktól vagy épen rokoninktól egy két lépésünket, közbevetésünket és lecsekélyebb fáradozásunkat is megvonjuk: holott a világ világossága értünk minden érdemünk nélkül mennyei dicsőségétől is megvált, és már születésekor is annyit kiállott.

Mit mondjak még az ő életéről és tanításáról? Oh ki képes megmagyarázni, milly tiszta hajnal, fényes derű és nagy világosság tündöklött ezekből az egész világra? Az ő élete, egész élete, minden szava, lépése és cselekedete uj meg uj világosságot derített az egész világra! mert az ő élete világított minden előljárónak, kik benne láthatták, milly leereszkedő nyájassággal viseltetett minden emberhez; az ő élete világított minden alattvalónak, kik benne láthatták, milly jóakaratú készséggel ismerte és tisztelte elűljáróiban az Isten képviselő helyetteseit az, ki előtt az ég, föld és pokol térdet hajtott; az ő élete világított a szüléknek és nevelőknek, kik benne láthatták, milly szives társalkodója, és kegyes oktatója, s hathatós példája vala a kisdedeknek és gyámtalanoknak; az ő élete világított a gazdagoknak, kik benne láthatták, milly könyörűlő jótevője vala ő az ügyefogyottak és nyomorral küszködőknek; az ő élete világított a szegényeknek és elhagyott szűkölködőknek, kik benne láthatták, milly dúsgazdag vala ő a lelki érdemekben és erényekben, kinek egyébként annyija sem volt, hová fejét lehajthatná; szóval az ő élete minden sors, hivatal és állapotnak soha eléggé nem ajánlható, soha eléggé nem követhető mennyei példa, és mindenkinek épületesen világító égi világosság vala.

Mennyire világított pedig a világnak a ma született betlehemi kisded tanítása: ez leginkább onnan tetszik meg, ha a keresztény és pogány világ állapotát egybehasonlítva szemléljük. Igy a pogányok emberi kéztől faragott álisteneket imádtak, és azoknak oly-

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 559 von 618

lyan gonoszságokat tulajdonítottak, mellyek még az emberben is az undorodásig kárhozatosak: ellenben a ma született kisded egy fő, örök, mindenható lelki valóságot ismertet meg az ő hiveivel, ki mindnyájunk kegyes és könyörűlő atyja, minden képzelhető tökéletességnek kimeríthetetlen élőforrása, tükörpéldája. A pogányok a test és lélek közti szünetlen tusakodásnak fulánkját és lenyomó sulyát érezték ugyan, de a harcz és küzdelemnek eredetét megfejteni nem tudták: ellenben a ma született betlehemi kisded ezen rejtett titok csomóját is az első emberpár vétkes esetéből megoldá, és egyszersmind azon fegyvereket is előadá, melyekkel a lélek fölfegyverkeztetve a testen győzedelmeskedhetik. A pogányokat örök aggodalomban tartotta e kérdés: miként lehet az elkövetett bűn miatt furdaló lelkismeretet lecsillapítani, és a megbántott Istent megengesztelni? ellenben a ma született betlehemi kisded ebben is a gyarló élet tengerén evező bűnösöknek biztos menedékhelyet mutatott, midőn arra tanított, hogy az ő érdemei és közbenjárása által bűneink bocsánatát és ez által lelkünk nyugalmát megnyerhetjük. Végre a pogányok a jövendő élet bizonytalanságában ide s tova tántorogtak s igy mind az erény gyakorlására szükséges gyámoly, mind az élet fogytán kivánatos vigasztalás nélkül szűkölködtek: ellenben a ma született betlehemi kisded nekünk sírunkon túl egy szebb kilátást, egy soha nem fogyó életet nyitván meg, ez által erényünknek leghatalmasabb támaszt adott, a *halál*nak pedig kínos óráját kimondhatatlanúl megkönnyité; minthogy ő a testtől elvált lelket a végetlen élet reményének szárnyain lebegteti át a síron túli örök létre, sőt magának a testnek valaha poraiból uj föléledését biztositja. Oh tehát mennyei világosság! menynyivel tartozunk mi Neked, hogy fölséges égi dicsőséged székéről hozzánk leszállottál és köztünk mint az életnek fogyhatatlan örök világossága világítani kegyeskedel egész a világ végezeteig! vannak, vannak a keresztények közt is, borzadva mondom előtted hozzánk szállott Istenember! kik az álfelvilágosodás leple alatt az általad terjesztett mennyei világosságot féktelen tollaikkal beszeplősíteni, mocskos nyelvökkel meghomályosítani nem irtóznak: de mivel a te szent tanításod világánál megtanúltam, milly súlyos leszen az illy háladatlan vakítóknak valaha bűntetésök; azért esedezem én ma előtted, éreztesd uram! velök is égi világosságod jótékony sugarát, éreztesd velök is, hogy benned a te megtestesű-

lésed által ma valóban az egész világnak üdvezítő támadott, mert ő benne, a ma született betlehemi kisdedben vala az élet, és az élet vala az emberek világossága.

* * *

Élet tehát, és az életben világosság váltotta föl a halált és vakságot. Halál és lelki vakság volt az első emberpár szerencsétlen bűnesetének díja: élet és világosság lőn a mennyből alászállott, és Mária szűz méhében megtestesűlt üdvezítőnek gyümölcse. Oh vajha ezt az életet, ezt a világosságot szivünkbe és elménkbe fogadnók! félek azonban, és igen tartok, hogy mit a mai evángeliom az akkori világról mond, az jelenkorunkra is ráillik, hogy tudniillik a világosság eljött ugyan a világra, de a világ őt meg nem ismerte, hozzánk mint öveihez jött, de mi őt be nem fogadtuk, mert inkább szeretjük a sötétséget, melly elrejti gonoszságunkat, mint a világosságot, melly napfényre hozza a mi titokban lappangó gonosz tetteinket. Pedig hasztalan mireánk nézve a testté lett Igének szent élete, és mennyei világossága, ha életpályánkat az ő életpéldájához, gondolkozásunkat az ő világosságához nem szabjuk. Nincs ő nála sem a halálnak, sem a sötétségnek helye: ha azért azt valljuk, hogy vele vagyon társalkodásunk, és még is a sötétségben járunk, nagyon csalatkozunk. Keljünk föl azért, kik az éj homályában elszenderűlvén, halva feküdtünk, keljünk föl a bűn homályából és a halál árnyékából és öltözködjünk uj emberbe Krisztus példája és tanítása nyomán, hogy legyen bennünk is élet mint a testté lett Ige maga az élet vala; keljünk föl az éj sötétségéből és öltözködjünk a világosság fegyverébe, mert kik idáig a sötétség fiai valánk, ma már a vilagosság örökösivé lettünk az úrban. Előttünk az élet példája, járjunk annak üdvezítő nyomain, előttünk az élet világossága, használjuk annak világát pályafutásunkban, hogy az élet vezérfonala és világosság mennyei sugara által azon dicső hazába, honnan a világnak ma üdvezítője támadott, vándor pályánk lefutása után fölvétessünk. Amen.

---

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 561 von 618

Jezus neve ünnepén.

Jezus nevének ismerete és szeretete a Szentlélek által.

(Mondatott Szombathelyen 1847-ben.)

Senki sem mondhatja Jezus: hanem ha a Szentlélek által.
(I. Kor. XII.)

Jezus nevének ünnepe, mellyet ma ülünk, minden kereszténynek névnapja. Mert ezen névre, melly minden más név fölött vagyon, meghajol minden térd a mennyben, a földön és a föld üregében. E néven kivűl nincs, nem adatott az ég alatt az embereknek más név, mellyben üdvezelhetnének. E név az ég fiának és lélekben a mi atyánknak neve, azon Istenembernek neve, kitől a mi lelki életünk tökéletessége származik. A szent hajdan választott gyöngyei, a patriárkák és próféták látták ugyan őt az igértet és eljövendőt lélekben: de nevéről nem ismerték. „Az ő neve," igy szól Izsáiás próféta, „csudálatos, tanácsadó, hatalmas és béke fejedelme leszen." „Ez a név," ugymond Jeremiás, „mellyel őt nevezni fogják: a mi urunk! az igaz." — „Szemléld e férfit," hirdeté Zachariás, „az ő neve csemete, melly önmagából sarjadzik." Tehát az ő valódi nevét Isten nem a próféták, hanem a felolvasott üdvige szerint az angyal által nyilatkoztatta ki: „ne félj, Mária! mert kegyelmet találtál Istennél. Fiat szülsz s az ő nevét Jezusnak fogod hivni;" ne félj," ugymond az angyal Józsefnek álmában, „ne félj a te feleségedet elvenni, mert a mi az ő méhében fogantatott, a Szentlélektől vagyon, és ő fiat szül, kit te Jezusnak nevezesz, mert ő meg fogja népét a bűntől váltani. Oh milly dicső név ez, melly a hajdankor szent látnokainak szemei elől elrejtetett: nekünk pedig az Isten Szentlelke és menynyei angyalai által adatott tudtunkra! „Senki sem mondhatja Jezus," ugymond szent Pál apostal, „hanem ha a Szentlélek által." Senki e titokteljes nevet élő hittel, fiúi bizodalommal és lángoló szeretettel emberi ajkon ki nem ejtheti, hanem ha a Szentlélek malasztja által. Sőt, a mi több, még a Szentlélek által sem

képes senki uram Jezus! mondani, ha azt és annak jelentékenységét nem ismeri; senki még a Szentlélek által sem képes uram Jezus! mondani, ha szive e név iránti szeretettől nem lángol. Épen azért mig Jezus neve ismeretéről és szeretetéről folytatom elmélkedésünket: legyetek az alatt csupa fül e név ismeretének hallására, legyetek csupa sziv e név szeretetének befogadására.

* * *

A nagy mindenség teremtő urát különféle nevezet alatt tiszteljük és imádjuk, mellyek közől némellyek annak belső valóságát és tökéletességeit, mások pedig annak hozzánk mint az ő teremtményei iránti viszonyait fejezik ki. Mit mi a teremtőnek belső valóságáról tudunk, arra minket részint az isteni kinyilatkoztatás tanított, hogy t. i. ő egy igaz Isten az ő három személyében; részint pedig azokra minket a kissé gondolkozni tudó józan elme önként vezetett, de ezek ollyan ismeretek, mellyek minket főleg arra tanítanak, mi nem az Isten; vagy is, hogy az Isten nem véges, nem korlátolt lény, mint a teremtmények, hanem végetlen és független önálló valóság, ki nem szorítkozik térre, és azért mindenüttlevő; ki nem létezik az időben, és azért sem kezdete sem vége nem levén, hanem inkább ő levén mindennek kezdete és vége öröktől fogva és örökké létező valóság. Azon tökéletességeket pedig, mellyek az ő teremtményei iránti hatalma és szeretete munkáiban nyilatkoznak, mindenhatóságnak, gondviselésnek, igazságnak, irgalmasságnak és mindenek fölötti fölségnek mondjuk, és azért magát az Istent ezen tökéletességei miatt mindenható, mindentudó, *legigazabb*, legirgalmasb és legfölségesebb urunknak nevezzük. Mindezen nevek azonnal füleimbe hangzanak, ugymond szent Bernárd, mihelyt ez egyetlen egy nevet: **Jezus!** hallom. Mert mint Illés próféta beszéli, „nem viharok közt nyilatkozott az úr, sem földrengés közt, sem tüzlángban, hanem gyönge szellő lengedezése mellett: és ime gyöngén lengedező szellőke a nem ok nélkül ugy nevezett: **édes Jezus!** neve, mellyben az Istennek minden tökéletességei benfoglalvák; mert ezen név annyit teszen, mint üdvezítő Isten, melly minket arra tanít, hogy az Isten irántunki örök szeretetéből kiüresíté magát az ő örök dicsőségének fényéből, és szolgai alakot öltve magára, emberi természetbe

öltözött, hogy ő ezentúl ne csak örök Isten önmagában, hanem Isten velünk, vagy is a mi Istenünk lenne. Ő t. i. az öröktől fogva kegyes, hogy a mi üdvezítőnk lehessen, az időnek teljességében csudálatos módon e világra született, mi által a láthatatlan láthatóvá lőn, a megnevezhetetlen magának nevet adott, és ezen név, melly az egész kinyilatkoztatást, és mindent, mi üdvességünkre szükséges, magában foglal, a Jezus neve. — Kívánod-e e névben az Isten mindenhatóságát látni? pillants vissza azon időkre, mellyekben az emberi nemen a sötétség fejedelme uralkodott, annak hódolatát Jupiter neve alatt kicsikarta, Ápolló neve alatt kétértelmű jóslatokat költött, Moloch neve alatt emberi áldozatokat zsarolt, és mivel őt ezen hatalommal az emberek vétke ruházta fel, őket a vak babona, buja kéjgyönyör és erkölcsi iszonyok igája alá vetette: mig végre Dávid fia egyedül maga minden hadsereg és fegyverkészület nélkül megjelenék, az irtózatos óriással szembeszállott, romboló fegyvereit széttördelte, templomait lerombolta, rettegett nagy hatalmától megfosztotta és őt az ő sötétségének országában lebilincselte. Akarod-e Jezus nevében az isteni bölcseség mélységét szemlélni? vedd szemre benne szent Pállal a kiengesztelődésnek századok óta egész az ő megjelenéseig nem ismert nagy titkát, mellyet ő mint ember eszközlött, de mint olylyan ember, ki mint örök Ige eleve óta az Istennél vala, sőt maga vala az Isten, ki az időnek teljességében testté lőn, hogy mi bennünk lakoznék, mert csak mint illyen lehetett ő az Isten és a bűnös ember közt foganatos közbenjáró. Akarod-e az isteni igazság tüzes betűit e névben olvasni? E név nekünk azon mennyei bárányt mutatja, ki szegénységben született, szegénység, megvettetés, üldöztetés és szenvedésben töltötte egész földi pályáját, mig végre a legkínosabb s egyszersmind leggyalázatosabb kereszten találta halálát mert az Isten őt az ő igazságának kinyilatkoztatására örök engesztelő áldozatúl adta az ő vérontásában mindazoknak, kik őt megismerik és benne hisznek; mert mint a koronás próféta helyesen megirta: „ő benne az irgalmasság és igazság találkozának egymással, az igazság és könyörületesség egymást megcsókolák. De mindenek fölött hirdeti Jezus neve az Isten szeretetét: „mert ugy szerette Isten a világot, hogy egyszülött fiát adná érte.“ És valljon ki ne is-

merné meg Jezus nevében ama legnagyobb fölséget, melly Istent illet? hogyan is ne lenne mindnyájunk ura az, ki minket a sötétség és szolgaság vas járma alól szent vérével megváltott? — „Ti engem mestertöknek és uratoknak neveztek, és jól mondjátok, mert én az vagyok.“ Avagy nem tudjátok, mond szent Pál, hogy ti nem vagytok magatok urai? mert hiszen ti nagy áron vagytok megváltva.

Ezek szerint tehát Jezus nevében az Istennek minden tökéletességei benne foglaltatnak, ugymint az ő mindenhatósága, bölcsesége, szeretete, dicsősége, mellyeket Jezus a mi üdvösségünkre szolgáló cselekedeteiben elég világosan nyilvánított; és azért az ő neve méltán jeleztetik azon névnek, melly minden más név fölött vagyon, melly nem csak az emberek és angyalok bármi nevei fölött, hanem még mindazon neveknek is fölöttük áll, mellyekkel valaha a világ az Isten dicsőségét nevezte. Mert ha bár mi őt, mint az örök, mindenható, igazságos és irgalmas urat is segítségül hívhatjuk: de reánk nézve e névben: Jezus! minden más erő s hatalomnál nagyobb erő és hatalom rejlik, minthogy „e névre meghajol minden térd, mennyben, a földön és a föld alatt, és minden nyelv kényszerűl megvallani, hogy Jezus Krisztus a mi urunk az atya Isten dicsőségében.“ De valljon csakugyan meg is vallja-e ezt minden nyelv? valljon megismeri-e őt minden ember az ő urának? — a földön bizonyára nem, mert, mint az apostal mondja: „senki sem mondhatja: Jezus! hanem ha a Szentlélek által.“ És csak az ismeri és vallja meg e nevet igazságban és lélekben, a ki annak fölséges értelmét felfogta. De valljon tapasztalja-e mind az, ki e név fölségét felfogta, egyszersmind annak csudálatos mennyei erejét? — ezt sem tapasztalja mindenik. Mert valamint senki sem mondhatja: úr Jezus! hanemha a Szentlélek által, úgy senki sem érezheti e név fölséges erejét, ki az iránt lángolva égő szeretettel nem viseltetik.

* * *

Tizennégy levelet irt szent Pál apostal különféle keresztény községekhez és ezen habár tartalomra nézve fontos, de kevés sorokból álló leveleiben kétszáztizenkilenczszer fordúl elő Jezus neve.

Oh hányszor ejthette még ki élő szóval a nagy apostal e szent nevet?! A régi hagyományokban olvassuk, hogy ő még azon pillanatban is, midőn a hóhér pallosa, melly életét végzé, már feje fölött villogott, háromszor kiáltott fel: Jezus! És valljon miért irta, miért hordozta nyelvén, miért ismételte ő annyiszor e nevet? Azért, mert ő azt mindenek fölött szerette, mert őtet azon erő s hatalom, melly e névben rejlik, mindenekre képessé tette. Oh milly csudaerőt nyujtott e név Péternek?! „Aranyom és ezüstöm nincs," igy szólt ő a született sántához, „de mindenemet, mivel birok, oda adom; kelj föl a **Jezus nevében** és járj." — Oh milly erőt és örömöt szerzett e név sziénai szent Bernárdinnak az úgy nevezett olasz apostalnak? Egy kis táblára irva hordozá ő azt magával, merre járt, mindenütt mélyen bevéste a keresztények szivébe és általa Olaszország városaiban a régi erős hitet, példás jámborságot és polgári békét visszaállította. Oh milly lelki örvendezést szült e név mézzelfolyó szent Bernátnak! önmaga teszi a vallomást magáról: hogy Jezus neve az ő szivének leghathatósb balzam, az ő ajkainak legédesebb lépesméz, az ő füleinek legkellemesebb hang vala. Miután pedig nincs itt az ég alatt más név, mellyben mi üdvezülhetnénk: kinek ne lenne mi közölünk is édes, minden lépesméznél édesebb e név, melly egyedül ő üdvezít minket? Oh tehát millyen tisztelettel, és hálával kellene nekünk e nevet mindenkor, mikor kiejtjük, ajkunkon kibocsátanunk? —

Minthogy azonban ez másként nem lehetséges, hanem ha a Szentlélek által, a malaszt, igazság és élő hit által: azért épen nincs okunk álmélkodni, ha kevesen vannak, kik e név kellemét és erejét érzik. Ha t. i. e mai finom izlésű és művelt társalgású érzelgő világ körében mint az ajaknak édes, a fülnek kecsegtető és a szivnek kellemes név akar valamelly név szerepelni: az vagy a hajdan regés istenek vagy istennők szerepelő neve legyen, vagy legalább is a franczia, ángol s olasz regényekben főszerepet vigyen; mert Jezus neve ma már a műveltebb társalgók fülét kecsegtetés helyett sérteni szokta. — Valljon nem világos jele-e ez a keresztény szivek romlottságának? Oh! mi ezt bátran valóságos istentelenségnek nevezhetnők, ha még is az istentelenség egyértelmű volna a hitetlenséggel; holott még magát imez istentelenséget

is, Lactantiussal szólva, menthetőnek állíthatnók, ha annak forrása a tudatlanság volna. Úgy de illy tudatlanság a keresztény világon nincs, nem lehet. Ha a szerénység nem tiltaná az igazságot minden tartózkodás nélkül kimondanunk: bizonyára azon kemény ítéletre kellene fakadnunk, hogy a mai keresztények közől sokan hasonlók a hajdani regés világ bálványimádó pogányaihoz. Egész népek és nemzetek Jupiternek, Plutonak, Diánának és Bélnek s több efféle álisteneknek áldozának, és valóban rendkivűli tünemény! Lactantius és Tertullián tanúsításai szerint soha senki közőlök nem kiáltott fel a szükségben: oh Jupiter, oh istenek! mentsetek meg! hanem ők is a mi szent szokásunk szerint fohászkodának: **„Istenem! segélj rajtam én Istenem!“** igy tört önakaratuk ellen is ki szivökből az igazság! — De mihelyt megszünt baj és veszély őket fenyegetni: azonnal sietve történének templomaikba, hogy itt azon isteneknek, kikről bajaikban hallgattak, állatokat, tömjént, különféle koszorú s koronákat hoznának áldozatúl. Ugyan van-e (ha még is nem vétek az illedelem ellen ilyles észrevételemmel), ugyan van-e és miben áll erre nézve a régi és mai világ közt a hasonlatosság? Oh fájdalom! nem szükséges azt messze keresnem, sem pedig erőszakosan kisajtolnom. Mert fájdalom! ma is számosak szellemben és szivben a bálványimádók, kik tudniillik egész életöket a testiség, kéjgyönyör, hiúság, pompa, pipere és fényűzés vagy a világ más hiú és űres bálványainak áldozzák fel. Illyeneknél Jezus neve kevés vagy épen semmi becsben nem áll. De csak ütődjék közőlök valamellyik valahol véletlenűl egy kőbe, vagy fordúljon a partról a viz mélyébe, vagy álljon be testén a szegedés: és azonnal megmozdúl az ő remegő ajka a felkiáltásra: Jezus! — Ha valahol az ég villáma idegrázó dörgésével az ablakon villogva beczikáz, vagy valami nagy robajt ütve lezuhanik: nem de Jezus neve az, mellyet felsikoltva segítségűl hív az egész társaság? Azonban alig szakadt vége az első megréműlésnek, és csak nagyhamar visszatérnek azon divatszerű modorhoz, melly Jezus nevét a mai finomabb társalgásokból kiküszöbölte. Ők tehát csak annyira szeretik Jezus nevét, mennyiben a hirtelen meglepetések és szerencsétlenségek közt hozzá folyamodnak. Azonban, vajha adná Isten, hogy legalább azok száma nagyobb volna, kik Jezus nevéhez csak

ennyire is ragaszkodnak; de fájdalom! még ezeknél sokkal nagyobb azoknak száma, kik hasonló esetekben is Jezus helyett az ördöghöz folyamodnak. Úgy de az ördögnek fölhívása, ha bár ez tréfából, vagy komolyan történik is, mit használhat nekünk tulajdonképen? Az illy üdvtelen átkozódások és szitkok, mellyek a nép szájában különféle czifra szavakban mindennapiak, nem fognak-e a haldoklónak is annál bizonyosabban nyelvére jőni, minél többször forogtak azok az élőnek ajkain? —

A katonák a várakban, táborokban és a hadi előőrsökön bizonyos jelszót szoktak magok közt fölvenni, hogy az által a jó barátot és felenyájukat az ellenségtől biztosan megkülönböztessék. Ha ki az est vagy éj sötét homályában az őrállók felé közelít: azt ők a közakarattal fölvett jelszóval üdvezlik; ki ha a jelszóra a várt feleletet adni képes, békében tovább mehet, de ha nem felel rá kellően, vagy épen hallgat, életével fizet. — Ihol a Cherub kivont tűzes karddal áll őrt a mennyei paradicsom előtt, „Jeruzsálem bástyáin," mint az isteni látnok Izsáiás irja, „őrök felállítvák, kik éjjel nappal kiáltozzák: mindnyájan ti, kik az úrról megemlékeztek, ne hallgassatok némán." — Valljon kik azok, kikre imez őrök kiáltanak? azok ezek Szeretteim! kik a közelítő halál éjétől körülvéve és a magasság s mélység közt lebegve, régi hazájukat elhagyni készűlnek. — Ők imez eldöntő heves csatában megemlékeznek az úrról, és nem maradnak némán, hanem a győzedelmes Jezus nevéhez folyamodnak, miért a mennyei őrök azon szavát fogják ők hallani, mellyet szinte Jezsáiás jegyzett föl „menjetek be a kapun!" Ellenben kik e komoly pillanatban megfeledkeznek Jezus nevéről, és a jelszó helyett valami sötét s homályos nevet emlegetnek: hogyan fognak ekkor a mennyei város őrei velök Szion falain találkozni? valljon meg fogják e nekik az égi Jeruzsálem kapuit nyítni? vagy inkább el fogják őket a tűzes kard élével a mélység örvényébe utasítani? — De talán úgy vélekedtek mintha végóránkban is önkényünktől függne, Jezus nevéhez szeretet és bizodalom közt járúlnunk? Úgy de elfeledtétek-e, hogy senki sem mondhatja: úr Jezus! hanem ha a Szentlélek által? — „Uram Jezus! vedd föl az én lelkemet!" kiálta fel szent István első vértanú, midőn már az ő agyondobáltatására a kövek feje fölé hullottak; háromszor bocsátá ki ajkán

szent Pál Jezus nevét, midőn mármár a hóhér pallosa meztelen nyakát érte: de ők mindketten Jezust egész életökben teljes szivökből és pedig az ő szent neveért kiállott halálukig állhatatos hős lélekkel szerették.

Oh tehát, miután senki sem üdvözűlhet, hanemha a Jezus nevében; miután senki e nevet ki nem mondhatja, hanemha a Szetlélek által: emeljük föl esdő fohászunkat az Isten Szentlelkéhez, hogy ő minket Jezust üdvösen megismerni és állhatatosan szeretni tanítson. Első szavunk, mikor fölébredünk, végső szavunk, midőn elszunyadunk, mindenkor Jezus neve legyen. Ha sötét ború környez, ha szomor- s bútól leveretünk: Jezus neve legyen a mi derítőnk és vigasztalónk. Ha elnyeléssel fenyeget a halál éje, és ajkunk fásúlni indúl, legyen a mi végső rebegésünk az édes Jezus neve. Áldott legyen a mi urunk Jezus Krisztus mast és mindörökön örökké. Amen.

Szent Fábián és Sebestyén napján.

Élünk, vagy halunk, mindenkor az úréi vagyunk.

(Mondatott a szombathelyi székesegyházban 1838-ban.)

Élünk, vagy halunk, az úréi vagyunk.
(Rom. XIV, 8.)

Nincs e siralom völgyében foganatosabb erkölcsi tanár a nyomornál. Sok jeles tett, dicső erény, nemes érdem örökre a nemlét örvényében eltemetve maradna: ha a küzdelmi pálya vitéz bajnokait életök viránvain a világ hajainak, életök alkonyán pedig a halálnak rémképe nem tűzelné, rezgetné, lelkesítené. Valamint tudniillik a nagy természet ölében egyik lény enyészete a másiknak eredete: úgy az erkölcs országában is az élet ostorai és a halál elmaradhatatlan bekövetkezése a legfényesebb erények szülő anyja szokott lenni; kivált pedig úgy tapasztaljuk ezt ott, hol az emberek szem elől nem vesztik szent Pál apostal ime fontos mondását: „élünk vagy halunk, mindenkor az úréi vagyunk.“ Minek bizonyítására az élet könyvéből számtalan példá-

kat hozhatnék fel : ha nem kellene attól tartanom, hogy e terjedelmes tárgy bő forrásából merítve, a ti buzgó figyelmeteket mindjárt beszédem elején nehéz próbakőre találnám tenni.

Elhallgatom azért a szent hajdan drága gyöngyeit, az egy igaz Istenért harczoló Izraël hősbajnokait, kiknek állhatatosságát a véres háborúk, öldöklő fegyverek és kemény rabiga szülték; nem említem Jezus apostalainak az egész világgal halálig szembeszálló lelkületét, mellyet bennök ugyan az Isten lelke támasztott, de az üldözések tengerdagálya nevelt; mellőzöm a kereszténység három első századának vértanúit és hítvallóit, kiket a keresztény hit örök dicsőségére a pogányok olthathatlan vérszomja nemzett; nem hozom fel azon fényes győzedelmeket, mellyeket az egyedül üdvezítő római katholika anyaszentegyház ezernyolczszázados fenállása alatt mindenkor az ellene támadt viharokban legfényesebben kivivott; nem is sorolom fel személyenként azon számtalan egyházi és világi csillagokat, kiket mindenkor mindenütt az élet komor viszontagságai legbővebben termettek : elég nekünk ma egy század előtt sírba takart ős atyáinkra visszaemlékeznünk, és azonnal látni fogjuk, hogy városunk védszenteinek, szent Fábián és Sebestyén vértanúk mai fényes ünnepélye is, mellyre ma e fényes szent hajlékba olly számosan összegyülekeztünk, közvetlen azon iszonyú nagy életveszélyből támadott, melly e kies város polgárait végső kiirtással fenyegette.

Ugyanis ez előtt mintegy százharmincz évvel a pusztító mirigyhalál, melly hazánk több vidékein dühönge, Szombathelyen ime kiváltságos püspöki városban is annyira eláradozott, hogy elődeink lakházaikat annak bűzhödt falai közt haldokló kedveseikkel oda hagyva, szőlőhegyeik kúnyhóiban keresének menhelyet a vész ellen; maga a nemes városi tanács is méltó aggodalomtól eltelve, üléseit nem a szokott tanácsházban, hanem a nagypiaczon szabad ég alatt tartotta. Nincs nyelv, nincs ékesszólás, melly kellően elbeszélje azon iszonyú csapást, melly akkoron városunkra sulyosodott. Itt sinlődék nyoszolájában élet s halál tusakodása közt a kenyérkereső férj, örömest nyujtja vala neki segédkarát a körötte könyező hitvestárs, készebb lenne inkább vele a sírba szállani, mint végvonaglási kínait látni : de előtte sir tehetetlen gyermekeinek kisded nyája, kiknek jövendőjök fölötti aggodalma s a mételynek vészes ragálya nem engedi, hogy a haldokló férj és atyának

ágyához közelítsen. Ott kínlódik egy érzékeny anya, előbb házának disze, családjának koronája, mast mindenektől elhagyatva; csak egy csepp vizért sikolt belső heve tikkasztására, de nincs, ki az ő rimánkodását hallaná, minden megfutamodott a halál rémképe elől, csak mellette álmából felriadó ártatlan csecsemője csuszik négy kézláb anyai mellére, hogy fonyadt emlőiből az élet teje helyett a halál mérgét szopja. Gyászba vonúlt az egész város, minden ipar, üzlet, foglalkozás és mozgás megszünt az utczákon és a házak falai közt: egyedül a vonaglók kétségbeejtő sívogásai s szivrepesztő jajgatásai rendítik meg a bűzös levegőt, mint ugyanannyi szomorú hirnökei a halálnak, melly öldöklő mérgét az élet virúló bimbóira, kifakadt virágaira s elaszott kóróira egyiránt csepegtette.

E vészes csapás közt mélyen belátták őseink szent Pál apostal mondásának igazságát: „élünk, vagy halunk, mindenkor az úréi vagyunk“: miért is az egek felé fordúlva szemeikkel, onnan felül kerestek segélyt, s ha Isten őket a végveszélytől megmenti, hálaérzelem közt örök fogadást tevének, hogy ezentúl nem csak évenként szent Fábián és Sebestyén tiszteletére különös városi ünnepet fognának ülni, hanem egyszersmind hetenként minden szombaton a legméltóságosabb oltári szentség kitétele előtt térdre borúlva fognak esedezni, hogy az úr, kiéi vagyunk, akár élünk, akár halunk, városunkat jövőre illy borzasztó hirtelen és tömegesen pusztító halál veszedelmétől örökre megoltalmazni kegyes és irgalmas legyen.

Szép diadala ez az isteni látogatásnak! szép dicsősége az úr mindenhatóságának! Vajha elhúnyt őseink szomorú, de buzgó okulásán mi is üdvösen józanodva okulnánk! De fájdalom! mi többnyire sem az élet piaczán, sem a halál küszöbén nem keressük üdvünket az úrnál; úgy élünk e világon, úgy mulunk ki e világból, mintha nem is tudnók: hogy akár élünk, akár halunk, mindenkor az úréi vagyunk; mert többen vannak köztünk, kik nem kivánnak élni, és ez által eléggé tanúsítják, hogy ők nem értik az apostal igéjét, midőn mondja: „ha élünk, az úrnak élünk“; még többen vannak köztünk ollyanok, kik a haláltól teljesen visszaborzadnak és ez által eléggé bizonyítják, hogy nem fogták fel az apostal tanítását, melly szerint: „ha meghalunk, az úrnak halunk meg,“ s azért valamint életünk, úgy ha-

lálunk sem a mienk, hanem urunké, ki mennyekben vagyon. Melly igazságot e mai napon úgy kivánom előttetek megfejteni, hogy benne az életuntak és halálfélők egyiránt vigasztalást találjanak, és mindnyájan üdvösen felfogjuk, mit akart szent Pál mondani, midőn azt állítá: „hogy élünk vagy halunk, az úréi vagyunk?“ —

* * *

Nem épen ritkaság, kivált napjainkban, ollyan emberekkel találkoznunk, kik az életet megunván, halálukat kivánják. Nem azokat értem én itt, kik pillanatnyi türhetetlenségtől elragadtatva, első hevökben felsohajtanak: oh vajha jőne mihamarabb és vinne el a halál engem ez élet kínaiból! mert illyenek azt távol sem ohajtják komolyan, mert ha nálok illyenkor a halál betoppanna, senki azoknál az élethez nagyobb tűzzel nem ragaszkodnék, senki a haláltól jobban nem irtóznék. — Még kevesbé értem pedig én itt azokat, kik ollynemű kedély és szivnyavalyában szenvednek, mellynek következtében sem a napvilágot, sem az emberek társaságát, sem önmagokat ki nem állhatván minden elől bujdosnak, és végre magát az életet sem levén képesek elviselni, kétségbeesésből öngyilkosaikká lesznek, mert ezek szánakozásra méltó szerencsétlen elme- s szivbetegek, kiknek szomorú esetök nem bűn, hanem baleseménу. — Legkevesbé értem pedig azon gonoszlelkűeket, *milylyenek* mai világban gyakoriabbak, kik, miután a legundokabb kéjöröm mindennemű poharait fenekig kiürítették, az Istent megtagadták, az ő szent hitét gúnypelengérre tették, a mennyországot, poklot és örökkévalóságot kikaczagták, a szerencse kerekének első balfordúlatánál dühbe, őrültségbe és kétségbeesésbe merűlnek, s azonnal önmagokat meg is gyilkolják, mert a hitetlen szabadelműségnek utóljára is ez a szokott vége, ez az érdemlett bére! — Én csak ollyanokról szólok, millyenek itt köztünk is vannak, kiknek t. i. komolyabb és mélyebb megfontolás után is az élet nyomasztó tehernek látszik. Ezt pedig némellyeknél a gondok sokasága és mély bú, másoknál ismét a visszás jámborkodás szüli. De én azt akarom, hogy illyenek is örömest éljenek a világon, és pedig annál fogva, mert mindnyájan, kik itt élünk, az úrnak élünk.

Tagadhatlan, hogy a szükség és szegénység, a bú és nyomor,

a rágalom és üldöztetés, a betegség és fájdalom megköseríti vándor életünk rövid napjait. Sokan illyféle gyötrelmek közt elviselhetetlennek találják az életet és az ezeknek véget vető sír után fohászkodnak. Sokan felsopánkodnak szent Jóbbal: lehet-e valami nyomorúabb az ember életénél? az ő napjai rövidek és még ezek is telvék örökös nyugtalansággal, szakadatlan nyomorúsággal. Kinyilik az ember élete, mint a virág és az első napsugár után elfonyad; fút mint a sötét árnyék és hirtelen elenyészik. Oh beh kivánatos a végső nap, a nyugalom napja, melly után a munkás sóvárog! — Mennyit kell szenvednem! panaszkodik a beteg, az Isten minden nyilai engem értek, testem minden tagjai összezuzvák, lelkem a sok ijedtségtől egészen elcsüggedett; fájdalmim egyre növekszenek; oh vajha már egyszer vágyaim teljesülnének! vajha az Isten agyon zuzna! vajha úgy nehezednék reám kezének súlya, hogy alatta összeroskadnék! ha ő engem kínaimban megölne, ez csak vigasztalásomra szolgálna! — A szegény, ki naponként éhség- és szükséggel küzd, ki legfárasztóbb munkájával sem képes naponként annyit szerezni, hogy legalább kenyérrel jól lakjék, a halált éhezi, épen úgy, mint a hadban kifáradt vitéz diadal vagy béke után ásítozik. — A rágalmazott, üldözött és nyomasztott még az erőszakos halált is szerencséjének tartaná. Valamint a nap heve és munka terhe alatt meggörbedt szolga az árnyékot és szabadúlást hajhászsza: úgy az inséget szenvedő nyomorúlt élete végbeszakadtát lesve lesi. Oh vajha már porrá olvadnék, vajha már a föld alá bujhatnék! Ott senki boldog szenderemben nem háborgatna! Elleneim a halál tetemei közt nem üldözhetnének! és a kegyetlen uzsorás, ki, ha lehetne, itt véremet is kiszopná, ott engem többé nem gyötörhetne! Itt én ollyan emberek közt élek, kik nekem csak hóhérim! mennyivel jobb lenne sorsom a föld hamvai közt! Én igen szerencsétlen napokat éltem! nyugtalanság szivemben, fájdalom tagjaimban, minden az én szegény fejemet gyötri! mit is várhatok itt a kínok hazájában? a holtak hajléka legyen az én lakhelyem! ott a sötétségben ütöm föl táboromat, hol a rothadásnak azt mondom: atyám vagy! a férgeknek: anyám! néném! és jó barátom! le, le, a föld sötét gyomrába kivánok én leszállani: valljon nem fog-e ott nyugalmam

lenni? — Igy sopánkodnak és panaszkodnak azok, kik az élet nyomorait elviselhetlen ostorokúl nézik, és a halált mint nyomoraik megszüntetőjét üdvezlik.

De a keresztény Szeretteim! máshol keres vigasztalást. Ennek Jezus szent hite és peldája hathatósabb támaszt nyujt a kétségbeesés ellen. Ő megemlékezik szent Pál mondására: „ha élünk, az urnak élünk.“ Az élet a mindenható és irgalomteljes Isten ajándéka: azért azt meg kell becsülnünk, vele hiven kell sáfárkodnunk és azt szentűl meg kell őriznünk. Isten adománya az, mellyre hálás szeretettel tartozunk gondot viselni mindaddig, mig ő azt tőlünk vissza nem követeli. Ő alkotta oh ember! a te testedet, ő téged szabad akarata szerint képzett a sárból, mellyet hussal és bőrrel fölékesített, ő füzte idegeid szálai által össze a te csontaidat, ő alkotá véred edényeit, ő eleveníte meg téged a beléd lehellett menynyei lángja, a lélek által. Ő nála a te fogantatásod pillanata, a te születésed órája, a te éveid száma, a te életed végső lehelete följegyezve vagyon; szóval: tested, tagjaid, vérereid, izmaid, egészséged, korod, egész életpályád az övé: azért neked szent kötelességed testedet táplálnod, tagjaidat épségben tartanod, egészségedet ápolnod, korodat üdvösen felhasználnod, életed napjait, menynyire tőled függ, meghosszabbítanod, mert „mig élünk, az úrnak élünk.“ — Nem szabad nekünk életünket unalomból vagy türelmetlenségből a halállal fölcserélnünk, mert habár megköseriti is valami a mi életpályánkat, az nem esetileg, hanem az Isten akaratából és tudtával, sőt bölcs intézkedéséből nehezedik reánk. Ő testi gyarlóságunkat, szegénységünket, nyomorainkat, üldöztetésünket és minden viszontagságunk számát, nemét, nagyságát és elleneink gonoszságát is mind előre látta. Az ő akarata, melly szent és roszat nem akarhat, az ő akarata az, hogy egyik vagy másik közőlünk nyomorogva éljen, mert mi nem magunknak, hanem ő neki élünk; ő tudja legjobban, kinél mikor telik meg a mérték, és ő szabta ki azon perczet, mellyben a mi szenvedéseinknek vége szakadjon. Hagyatkozzunk azért az ő szent akaratára, és folytassuk életünket, mig ő neki tetszik, mert mig élünk, az úrnak élünk.

Vannak mások kik áljámborkodástól elragadtatva kivánnak meghalni. Ezek igy okoskodnak: minden kereszténynek, kiben az

Isten szeretete igazán lángol, ki az örök életet tettében ohajtja, kivánnia kell, hogy minél előbb feloszlassék és Krisztussal lehessen. Azért az igaz keresztény ez életet csak ugy tekinti, mint vándorpályát, melly minket a jobb örök hazába vezet. — Az illy gondolkozás ugyan még magában igaz jámborság: de azonban az igaz keresztény sziv, ha még annyira dobog is a jövendő jobblét után, az igaz keresztény lélek, ha még annyira sovárog is a mennyei Szion után; mind e mellett még is szerényen emeli föl szemeit az égre és szeliden imádkozza: Mi atyánk, ki vagy mennyekben! jöjön ugyan a te országod, de még is legyen a te akaratod. Mert bármi forrón ohajt is az üdvirati bölcs szűzekkel a mennyei lakodalomba fölvétetni, még is bevárja, mig mennyei jegyese eleibe jő és őt meghíván befogadja.

De vannak még ollyan keresztények is, kik elég balgatagúl úgy vélekednek, mint ha csak akkor volnának a hit szellemében igaz jámborok, ha szünet nélkül a halál után rimánkodnak. Oh! igy panaszkodnak ők, lehetetlen már tovább az emberek közt megélni; minden teremtmény eltért az ő utjáról; nins többé ur félelme az emberekben; az igaztalanság, mértékletlenség fajtalanság és embertelenség napi renden vannak; el van az egész világ a botrányok mély mocsárába merűlve: ki kivánna illy gonosz világban élni? — Oh vajha már meghaltam volna! vajha elhunyt atyáim mellett nyugodhatnék, hogy ne kellene a világ iszonyúságait látnom! — Őrizkedjetek Szeretteim! illyen gondolkozástól, mert ez többnyire az embergyülölség, gáncsoskodás és vak buzgóság kárhozatos eredménye. Valljon miért kellene nekünk mások bűnei miatt az élettől visszaundorodnunk? Hiszen sem magunknak, sem a világnak, hanem egyedül a mi urunknak élünk mi itt a nap alatt. Mig az ur azokat türi: valljon miért ne türnők mi is? valljon megváltozik-e a világ gonoszsága, ha mi előle a sírba szállunk? nem szolgál-e Istennek nagyobb dicsőségére és a közjólétnek nagyobb hasznára, ha mi életünkben a rosz embereket türelmünk, szeretetünk és nyájasságunkkal megelőzzük; ha mi a közromlottság távoztatásáért az urat kérve kérjük? Éljünk azért mi az istentelenek közepette is józanúl és jámborúl az úrnak, mert ha élünk, az úrnak élünk.

Vannak ollyan jámborkodók is, kik túlságos szerénytelen buzgóságból ohajtják halálukat. Ugyan is ők bizonyos szent czélt

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 575 von 618

tűztek ki, mellyet az Isten dicsőségére szándékoztak eszközölni; ők a hít szent igazságai mellett lelkesen harczoltak, a bűnt kiirtani, az erényt ápolni és mindenütt a közjólétet munkálni törekedtek: de minden jó szándékuk, szent czéluk, buzgó fáradozásuk mellett is semmire sem mehettek; a gonosz az ő körükben inkább naponként elterjedezett, ugy hogy az ő lelkes erőködéseik semmi sikert nem hoztak. Miért is ők szinte azt cselekszik, mit hajdan Illés próféta, kinek törekvései, csudái és lelkes buzgalma gyümölcsöt nem termett, és ezek mellett is Ácháb, Jezabel sőt az egész Izraël az igaz Istentől elpártolt és Báálnak áldozott; magát a prófétát is üldözésbe vették és megszalasztották. Mire megunván életét Illés egy fa árnyéka alá vonúlt; „elég, uram! fakada ő itt ki, engedj meghalnom, vedd hozzád lelkemet, hiszen én sem vagyok jobb atyáimnál!“ De az Isten nem hajlott kérelmére, sőt megerősítvén őt ujra Izraël népéhez küldötte, hogy tovább is annak üdvösségét munkálná. Azért ha bár minden jó szándékaitok füstbe mennek is, habár minden buzgóságtok foganatlan marad is: ne kivánjátok e miatt a halált, mert nem tinmagatoknak, vagy másoknak, hanem egyedűl az úrnak éltek. Az uréi vagytok, mig éltek, tehát az úrnak munkálkodjatok; tiétek a munka, az uré annak sikere; a mitől ő ma megvonja áldását, holnap azt áldásával tetézve elárasztja. Minél tovább éltek, annál több szolgálatot tehettek az úrnak s annál több érdemet gyüjthettek az úr előtt, minél tovább lehettek az ő hiv szolgái, mert mi nem magunknak, hanem az úrnak élünk.

Elvégre még ollyanok is vannak, kik mindennapi vétkezésök, folytonos bűnre-késztetésök és lelki veszedelmök miatt kivánják a halált. Ti kicsinyhitűek? miért estek kétségbe? — Igen is, bánkódjatok sokféle bűneitek, megrögzött bűnszokásaitok és könynyelmű állhatatlanságtok miatt: de e mellett tudjátok meg, hogy a halál utáni sovár titeket meg nem javít. Azért emlékezzetek meg inkább az úrról, kinek élünk, mig élünk; mert ti az ő jelenléte és szárnyai alatt vagytok, ő kiséri nyomdokaitokat, ismeri gyarlóságtokat, nem is vonja meg tőletek mennyei malasztját; ő a ti eséstöket látja és fölemel abból, ő nem csak kegyes megbocsátani, hanem meg is erősít és áld titeket, mert, mig éltek, az övéi vagytok. Meghiszem, ha választástoktól függne egyedül: készebbek volnátok inkább meghalni, mint bűnt elkövetni, inkább

a halált, mint a bűnt választani: de illy választhatás nélkül is kerüljétek a bűnt, mint legnagyobb roszat, és hosszabbítsátok meg, mennyire rajtatok áll, földi életetök rövid napjait, és növekedjetek az úr szeretetében, mert mig élünk, az úrnak élünk. Azonban a haláltól se borzadjatok vissza, mint azok, kiknek reményök nincsen: mert ha meghalunk is, az úrnak halunk meg.

* * *

Természetünk irtózik a haláltól. Azon gondolat, hogy egy percz véget vet életünknek, borzadalommal tölti meg lelkünket. Minden haszontalan, e félelmet és irtózást magunkból kiirtani képtelenek vagyunk: de nem is kárhoztatja azt a keresztény religio, hanem csak azt kivánja, hogy az a kellő mérteket túl ne haladja. De más részről nincs is semmi a természetben, melly minket a halál félelme és szorongatásai közt elegendőkép vigasztalni birna, hanem ha a keresztény religio, melly nekünk erre nézve a lelki erőt és vigasztalást szent Pál ime szavaiban nyujtja: „senki sem hal meg magának, és ha meghalunk, az úrnak halunk meg. Ne nézzünk azért félelemmel végső óránk elé, hanem várjuk azt bizodalommal, mert nem mi, hanem az Isten határozza meg a mi végső pillanatunkat, és ha meghalunk, az úrnak halunk meg, vagy is halálunk óráján az uréi vagyunk, mert ő mellettünk áll; az úrnak halunk meg, vagy is halálunk órája után az úrral egyesülünk és örökre vele maradunk.

Ha tehát mi Szeretteim! igaz keresztények vagyunk, ha Isten iránt igaz szeretettel viseltetünk: örüljünk előre azon pillanatnak, melly minket az úrban elaltat. Mi az úrnak halunk meg! oh milly nagy vigasztalás ez! annak halunk meg, ki nekünk életünket adta, vagy is inkább rövid időre kölcsönözte, annak halunk meg, ki az élet és halál ura. Ő a mi teremtőnk! tehát ne legyünk-e készek imádni az ő mindenhatóságát azon perczben, mellyben ő minket magához int? Ő a mi urunk! ne engedelmeskedjünk-e készséggel az ő parancsolatinak, mint hű szolgái? Ő a mi atyánk! ne siessünk-e fiúi bizodalommal kebelébe, mint annak kedvelt gyermekei? Ő a mindenható és mindentudó tüzte ki életem határát, kimulásom végóráját, én ő neki halok meg! valljon nem üdvösebb-e reám nézve, hogy ő szabta ki pályám idejét, mint ha

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 577 von 618

azt reám gyarlóra hagyta volna? nem tudja-e ő legjobban, mi üdvös nekem? vagy nincs-e bizodalmad a te Istenedben? a te uradban? a te atyádban? akarhat-e ő mást, hanemha egyedül a te boldogságodat? ha te minden órában készen állasz, meg fog-e ő téged ravaszúl lepni? hogyan is kívánhatnál más órában meghalni, mint mellyet Isten számodra kitüzött? ha te készen vagy, kételkedhetel-e, hogy Isten számodra a kegyelem óráját kitűzni nem fogná? — Ő egyiket fiatalságában ragadja el, nehogy idővel eltántoríttassék; másikat megengedi napjaiban őszűlni; hogy elég ideje legyen a bűnbánatra és szivtörődésre. Egyiket végórája előtt nehéz nyavalyával látogatja meg, hogy őt a türelem által megtisztítsa; másikat hirtelen veszi magához, hogy a végső tusakodás kisérteteitől megmentse. Szóval: nyugalmasan várhatja minden keresztény az ő feloszlását, mert az úrnak halunk meg, s azért legyen az ő akarata.

Továbbá mikor áll Isten hozzánk legközelebb? nemde, mikor ő nekünk legszükségesebb? és valljon mikor van legnagyobb szükségünk Istenre? nemde azon elhatározó pillanatban, mellytől örök jövőnk függ? és oh milly vigasztalatos képben tünik föl ilylyenkor a kereszténynek az ő szent religiója, mikor őt Jezus magához szólítja! midőn a haldaklót rokoni, jóbarátai, orvosa, szóval: mindenek elhagyják: őt az Isten el nem hagyja. Ő világít neki, ő eleveníti hitét, élteti reményét, neveli türelmét, eloszlatja félelmét, szivét a földről az égbe emeli, az üdv után forró vágyait hevíti, nyavalyája kínait enyhíti, a halál köserűségét édesíti. Nincs anya, ki gyermekét ugy dajkálja, midőn ez a halállal küzd, mint ápolja Isten a haldokló keresztényt. — Oh mit látnak szemeim! a mi szerelmes üdvezitőnk Jezus is megjelenik a haldokló ágyánál, hogy neki táplálékúl, gyógyszerűl és utiköltségűl szolgáljon. Valljon mivel táplálja ő a beteg szivét? — tulajdon szent testével; mivel orvosolja a beteg baját? — tulajdon szent vérével; mi a beteg vigasztalása? Jezusnak végtelen érdemei; mi a beteg gyógyszere? Jezusnak érte megnyilt sebei. — A haldokló keresztény látja üdvezítőjét a keresztfán, annak minden sebeiből érte foly a vér, hogy szeplőit lemossa; a beteg látja üdvezítőjét az atyának jobbján és az ő dicsőségének feléje sugárzó mennyei fénye benne éleszti a reményt. Oh tehát ha bár a pokolbeli ellen-

ség minden kisértetei környeznék is őt, mint hajdan szent Istvánt, ha bár azok kőeső gyanánt hullanának is fejére, mint hajdan a Levitára: nincs oka félnie; mert ő látja, mint István látta, Jezust az atyának jobbján, ki őt szemmel tartja, hivogatja és a dicsőség örök koronájával kínálgatja.

Az úrnak halunk meg, vagy is a halál után vele egyesülünk. Mig itt a nap alatt vándorlunk: addig Istennel tökéletesen nem egyesülhetünk. Azért mindnyájunknak meg kell halnunk, hogy az úrral legyünk. Midőn t. i. lelkünk a testtől elválik, felszáll Istenhez, hol az örök boldogság örömében vég nélkül uszik. — Uram Jezus! vedd föl az én lelkemet! Uram! a te kezeidbe ajánlom az én lelkemet! ez a haldokló keresztény végszava, utolsó lélekzete! azután átszenderül Istenéhez, és vele örökre egyesül. Testi szemei bezáródnak: lelke pedig az Istent színről színre látja; tetemei vászondarabokba takartatnak: lelke pedig az örök dicsőség fényes köntösébe öltözködik; a törékeny sárlak a földbe temettetik: a lélek pedig a tisztelet edényévé mennybe emelkedik; a test a férgek martaléka leszen: a lélek pedig a halhatatlanság országában örvendez; a test por- s hamuvá morzsolódik: a lélek az örök örömök forrásából itattatik, hol ő vég nélkül szomjúhozik, de vég nélkül ki is elégíttetik. Az Isten öröme az övé is, az Isten boldogsága az övé is: milly dicső kilátás ez! oh tehát szerencsés az, ki nem magának, hanem az Istennek hal meg, kinek nincs terhére az élet, és ki nem retteg vissza a haláltól.

Illy érzelem emelte Jób szivét is a tűzpróba kisértetei közt, illyen érzelem vigasztalta Jób lelkét a halál rémképe előtt; illy kilátás lelkesitette szent Pált is fáradalmas apostalkodásában Krisztusért, ez lebegett az ő lelke előtt, midőn fejét a hóhér pallosának Jezus nevében bátran oda tartotta. A mennyei korona fénye bátorította szent Fábián és Sebestyén vértanúkat, hogy ők, kik az úrnak éltek, az úrért életöket is a legnagyobb kínok közt bátran feláldoznák, tudván, hogy élünk, vagy halunk, mindenkor az úréi vagyunk.

Készen áll azért Uram! az én életem és halálom is a te szent akaratodra! ha élek, a te atyai kezeidben van az én életem, ha meghalok, a te atyai kebeledben nyugszik meg az én lelkem. Tehát nekem az élet nem unalom: a halál nem borzadalom. Mig ne-

ked tetszik, élni kivánok: de mihelyt te akarod, meghalni is kész vagyok. Uram veled és neked kivánok élni és halni. Amen.

Husvét napján.

A husvéti gyertyának és a feltámadt Jezus diadalszobrának jelképes értelme.

(A szombathelyi székesegyházban 1852-ik évben.)

A megfeszített Názárethi Jezust keresitek? nincs itt, feltámadott.

(Szent Márk. XVI, 6.)

Négy ezer évig sovárgott nem csak Izraël, az Istennek választott népe, hanem még a pogány világ bölcseinek tudósabb köre is egy magasabb égi lény után, ki a mennyei igazságokat burkoló köd homályait földerítené, a valódi tiszta erkölcsnek kétségbeejtő akadályait elhárítaná és a jövőlét iránti bizonytalanságot eloszlatná. És valóban az időnek teljességében született Betlehemben egy gyermek, kit az ég angyalai mindjárt születésekor a világ üdvezítőjének hirdettek, kit harmincz éves korában Jordán vizénél a Szentlélek láthatóképen megszállott és az atya Isten mennyből ledörgő szózata által az ő kedves egyszülött fiának vallott, ki három éven át folyvást nem csak addigelé hallatlan bölcseséget tanított, hanem az ő személyének szinte mint tanítmányának is isteniségét addigelé látatlan csudákkal bebizonyította.

Oh de milly szomorú sikere lett az isteni bölcseség és tudomány szavainak! milly köserű kimenetele lett az isteni hatalom csudálatos műveinek?! Néhány együgyű halász, vámszedő és jámborkodó nő hitt ugyan szavának és bámulá tetteit: de a nép vénei ellene bőszülve gáncsot keresének minden szavában, ördögi czimboraságról vádolák minden tettében és a dühösen őrjöngő nép ordítására: „feszítsd meg, feszítsd meg őtet“ a keresztre feszítették. — Micsoda? hát a keresztnek leggyalázatosabb fáján végződék-e a világ megváltójának amaz olly dicső és csudateljes élete? hát a szent ajkak, mellyek olly szent igazságokat hir-

dettek, a szent kezek, mellyek annyi sok jót tettek, a szent sziv, melly egyedűl mások boldogságaért olly érzékenyen dobogott, minden további remény nélkül örökre elvérzettek-e? tehát a felőle tett jövendölések, a tőle reménylett üdvös várakozások mind meghiúsúltak volna? — Igy ő Isten fia helyett egy világcsaló gonosz, nemünk megváltója helyett egy csábító szörnyeteg, erénytanár helyett egy ámító kontár, csudatevő Istenember helyett egy vakító bűvész lett volna csak! — Igen ezt kürtöli, mert ezt szeretné felőle hinni a mai gonosz világban sok hitetlen kéjhős.

De vessünk csak egy pillanatot Golgotha gyászbérczéről a világ nagy mezejére: valljon mit látnak itt szemeink? — Jezus halálával megrendűl alapsarkaiban a mozgó nagy földteke, a százados sziklák iszonyú ropogás közt ketté szakadoznak, az égen a nap déli fényőzönében elkomorodik, sötét gyászba borúl egyszerre az egész természet, még a holtak is fölemelik mélyen szunyadozott fejeiket, kibujnak sírjaikból és a városban megjelennek övéik közt. — Térdre hull e látványra az addig hitetlen százados római kapitány és bűnös mellét verve félelem közt rebegi: „biz ez az ember, az Isten fia volt“ — még a világszerte híres Areopagus, vagy is görög törvényszék bölcse is kétélű okoskodásra fakad: „vagy a természet ura szenved, vagy a világ alkotmánya összeroskad.“ Itt azonban még nincs vége. — Kiderűl sötét homályából a bibor hajnal harmadnapra uj fényben, a jámbor asszonyok kenetekkel ellátva sietnek a megfeszített Názárethi Jezus sírjához, örömmel ugyan, habár réműlés közt látják a követ a sír ajtajáról elhengerítve, de borzadva hallják az angyalok egyikének szózatát: „ne féljetek, a megfeszített Názárethi Jezust keresitek? feltámadott, nincs itt, és meg fog nektek jelenni, mint mondotta.“ — És csudálatos dolog? még az úton üdvezli a feltámadt Krisztus a visszatérő asszonyokat, kik lábaihoz borúlva imádják őt; megjelenik Péternek, Magdolnának, az Emauszba menő két tanítványnak, az együttlevő tizenegy apostalnak, különösen Tamásnak is, ki méltó lőn feltámadt mesterének sebeibe ujját bocsáthatni s igy saját szemeivel, tapintásával a feltámadás valóságáról meggyőződni; máskor ismét a feltámadt Jezus tanítványi előtt megszegi a kenyeret épen azon módon, mint végvacsorán cselekedett, velök eszik, iszik, velök halász és társalog; negyvenedik napon pedig szemök láttára

az égbe emelkedik, honnét a megváltás munkájának befejezésére az igért vigasztaló Szentlelket is apostalaira elküldötte.

Ennyire bizonyosakká tétetvén az apostalok isteni mesterök feltámadásáról, nem volt már csuda, ha nem tudták elhallgatni, a miket láttak, nem csuda, ha a feltámadt Krisztust előbb ugyan Jeruzsálemben, azután pedig széles e világon hirdeték és hirdetésöket uj csudatételekkel megerősítvén, hivőkre találnak mindenütt, ugy hogy rövid idő múlva a gyalázatos kereszt az egész művelt világ diadaljelévé, és a feltámadt Krisztus emléknapja az egész kereszténységnek a régi szombatot vasárnapra áttevő diadalünnepévé vált. E diadalt hirdeti ma főoltárunk egyik oldalán a husvéti nagy gyertya, másikán pedig a feltámadt Krisztusnak győzelmi pompában ragyogó képszobra is. A gyertya világa t. i. jelképezi ama világosságot, melly Jezus feltámadása által az egész világra elterjedett: a husvéti diadalkép pedig a világ golyója fölött bíbor palástban állva balkezében a győzelem zászlóját lobogtatja, annak jeleül, hogy a feltámadt Krisztus a kígyó fejét letiporván, a bűn hatalmát megrontotta; jobbjával végül az egekre mutatva jelenti, hogy ő mennyország zárt kapúit megnyitotta, s igy azt, a mi után az emberiség négy ezer évig rimánkodott, teljesítette.

Legyen tehát a husvéti gyertya és diadalszobor képes értelme mai szent elmélkedésünk tárgya, és lássuk röviden: hogyan lett Krisztus az ő feltámadása által a) a világ világossága, melly minden e világra jövő embert megvilágosít; b) az erkölcs támasza, melly a bűn hatalmát megrontotta, és c) az örök élet kulcsa, melly a mennyország kapuit megnyitotta.

* * *

„Ha az ember fiát felmagasztaltatni látjátok, akkor majd megismeritek, hogy én vagyok az Isten fia“ monda Jezus az ellene zudúló zsidóknak. — És valóban ugy is lőn. Felmagasztalák tudniillik őt a keresztre és pedig a keresztnek halálára, és megölvén azt vélék a gyávák, — megsemmítették. — Azonban épen halála által lőn Jezus a világ világossága, melly minden e világra jövő embert megvilágosít. Az atya tudniillik az ő fiát megdicsőítendő ama dicsőséggel, mellyel nála világ kezdete óta fényeskedett, kiszólítá őt sírjából: a

mindenkor engedelmes fiú pedig atyjának akarata szerint lerázván magáról a halál kötelékeit, kiszálla a hideg kőkoporsóból, megjelent dicsőséggel teli, övéi közt, fölnyitotta kicsinyhitű tanítványinak szemeit az igazság látására, és meggyőzte a hitben tántorgókat valamint személyének Istenségéről, ugy igéjének szentségéről és tanításának csalhatatlanságáról, ugy hogy mast a rájok szállott Szentlélek erejénél fogva minden habozás nélkül belátták, menynyire igazat szólott mesterök, midőn önmagáról mondá: „én vagyok a világ világossága, a ki engem követ, nem jár az sötétségben.“

És ime itt vagyon annak is oka, miért Jezus tanitványi mesterök feltámadását eleve óta hitünk főalapjaúl tekintették. Azért Péter, az apostalok fejedelme, bebizonyítandó, hogy Jezus a világ üdvezítője, az elevenek és holtak birája s a bűnök megbocsátója, a feltámadásra hivatkozik. Azért Pál, a nemzetek nagy apostala Jezus tanitásának igazságát vagy hamisságát a feltámadásra mint elválasztó próbakőre teszi, mondván: „ha Krisztus föl nem támadott, ugy a mi tanitásunk hamis, a ti hitetek alaptalan, és még ma is a bűnben fötrengtek; ellenben pedig ha Krisztus feltámadott, akkor a mi hivatásunk mennyből ered, a ti hitetök alapos igazság és ti a bűntől megváltott istenfiai vagytok.“

Nincs is különben, mert minden, a mit Jezus életében tanított, parancsolt vagy igért, csak egyedűl az ő feltámadása által derűl kellő világosságra, nyer szilárd alapot és szűl kétségtelen biztosítékot. Avagy ki hinne Jezus szavainak, midőn mondja: „ugy szerette Isten a világot, hogy egyszülött fiát adná érte,“ ki hinne e vigasztaló szent igéknek, ha Isten azt, kit kedves fiának lenni több izben kinyilatkoztatott, a föld hamvai közt örökre elporlani engedte volna? ki hinne Jezusnak, midőn magáról állítja: „én és atya egy vagyunk, ki engemet lát, látja az atyát is, én azokat szólom és cselekszem, mellyeket az atyámtól hallottam és láttam, az atya mindent megád nektek, mit tőle az én nevemben kértek, mert én az atyától jöttem ki és ismét visszamegyek az atyához.“ Ki hinné hitünknek e fölséges lélekemelő és szivderítő ágozatit, ha Jezus föl nem támadott volna? hogyan is enyészhetnék az el örökre, ki egy az öröklétű elenyészhetetlen atyával? Hogyan mondhatta Jezus magáról: „én vagyok a feltámadás és az

élet, ki bennem hiszen, ha szinte meghal is, él, és minden, ki bennem hiszen, nem hal meg örökké?“ hogyan igérhetett ő más halandónak örök életet, ha maga is örökre a halál martaléka maradt volna? Hogyan igérhette, hogy „ő velünk marad a világ végezeteig,“ ha őt előlünk a sír moha örökre eltakarta volna? hogyan mondhatta még azon pillanatban is, midőn számára a halál itélete készen volt, „ezentúl meglátjátok az ember fiát eljőni az ég fölhőiben dicsőséggel és hatalommal, hogy megitélje az eleveneket és holtakat?“ hogyan lehetne ő az élők és holtak birája, ha örökre a férgek eledele maradt volna? hogyan mondhatta végre: „nekem adatott minden hatalom mennyben és a földön, az ég és föld elmúlnak, de az én szavaim el nem múlnak?“ hogyan mondhatta magát minden hatalom örök urának, ha még csak annyi hatalma sem lett volna, hogy önerejével a halál karjaiból uj életre viradna?

Ellenben mast feltámadott az úr bizonynyal e napon és azért tudjuk, hogy ő az Isten egyszülött fia, kiben az atyának jó kedve telik; tudjuk, hogy ő az út, igazság és élet, kinek világánál sötétségben nem botorkálunk; tudjuk kinek hiszünk és bizonyosak vagyunk benne, hogy mindazokat, miket igért, be is tudja, be is akarja teljesíteni. Oh tehát áldott feltámadás! milly nagy mennyei világosság derül innen az egész emberi nemre! ez által a kő, mellyet megvetettek az épitők, a keresztény világ kőszála lett; hasztalan tör ez ellen a hitetlenség bármi nevű faja, ezt helyéből semmi ármány ki nem mozdíthatja, — de igen, általa minden, ki ellene indúl, csak önmagát sebzi meg. Él tehát a világ világossága! Álleluja! uj élete uj világot áraszt hiveire! Álleluja! feltámadása világánál minden szava, minden tette örök igazság! Álleluja! hála legyen az Istennek, ezerszer hála! mert a feltámadt Krisztus a mi erényünknek is isteni támasza, ki a bűn hatalmát megrontotta.

* * *

Mit használna nekünk ama világosság, mellyel a feltámadt Jezus minden e világra jövő embert megvilágosít: ha a bűn miatt átgázolhatatlan közfal az embert Istenétől örökre elválasztva tartaná, és lelkünket a nyugtalanság örök kínaival szünet nélkül háborgatná. Hogyan is emelkedhetnénk föl a bűn mély örvényéből az erkölcs tiszta egére, ha nem volna biztos mentő deszkánk, melly

minket annyi sok hajótörések közt a megbántott Istennel kiengeszteljen és annyi botlások után az erény elhagyott pályájára visszavezéreljen? Bűnben fogantattunk, és első örökségünk is, mellyet e világra jöttünkkor szüléinktől átvettünk, bűn volt: hogyan várhatnánk tehát mi magunk magunktól valami jót? Mi is lehetne mi bennünk bűnösökben, mi a bűn által megbántott Istennek áldozatúl szolgálhatna? Talán a törődött lélek? vagy a zúzott sziv? — Oh! de törődött lélek! zúzott sziv! mondhatjátok-e ti, kik magatok is bocsánatért esdetek, mondhatjátok-e ti, hogy „kiknek ti megbocsátjátok bűneiket, meg vannak oda fönn is bocsátva nekik?“ — mondhatjátok-e ti, kik magatok is háborogtok: „békeségünk van Istennel?“ — De tegyük, hogy az ember maga az ő töredelmében elég áldozat a bocsánatra és kiengesztelődésre: ki leszen ezen esetben a törődött léleknek itélő birája? talán ismét önmaga a bűnös ember? — úgy de a bűnös vét más ellen, és még is a bűnös maga bocsássa-e meg magának önbűneit? és maga vigasztalja-e önmagát? — Oh szerencsétlen itélőszék, hol a biró és bűnös egy személyben párosúl! Oh kegyetlen vigasztalás, hol a háborgó ön nyugtalan keblébe visszatoroltatik! egészen másként rontja meg a feltámadt Krisztus a bűn hatalmát, egészen másként épiti föl az erkölcs romlott országát. — Ő tudniillik, ki a bűnt nem ismerte, értünk bűnösökért a bűn áldozatává lőn, hogy ő általa mi lennénk az Isten igazai; ő, kinek ajkán soha álnokság meg nem fordúlt, halálra adta magát a mi hamisságunkért és feltámadott a mi megigazúlásunkért, hogy általa Isten fiai lennénk, szentek, mint az Isten szent, tökéletesek, mint a mi mennyei atyánk tökéletes.

Ne essél tehát kétségbe, oh bűnös ember! „mert, ha mig ellenségi valánk Istennek, kiengesztelődtünk vele az ő szent fiának halála által: mennyivel inkább kiengesztelődvén, tökéletesedhetünk annak uj életre támadása által, ki értünk a bűn díját, melly a halál vala, lefizette?“ — El levén pedig törűlve a bűn, és lefizetve annak zsoldja: mi lehetne még tovább, a mi minket az erkölcs utján gátolhatna? nincs többé már erő, nincs hatalom, mellyet a feltámadt Krisztus példája, malasztja és gyámolya által le ne győzhetnénk. — Ha a világ áll utunkban és akadályokat gördít erkölcsi pályánkra:

bizzunk a feltámadt Krisztusban, mert valamint ő legyőzte a világot, úgy az ő szent példáján indúlva mi is diadalmaskodhatunk a világ minden csábjai fölött; ha testünk üzen hadat ellenünk és indúlatainak tengerözönével ostromol: a feltámadt Krisztus malasztja mellettünk áll, melly elég volt szent Pálnak, hogy a test ösztöneinek csapdozásain erőt vegyen; ha végre az ördög, mint ordító oroszlány jár köröttünk incselkedéseivel, leselkedvén, hahogy valakit elnyelhessen: a feltámadt Krisztus a pokol hatalma ellen is biztos támaszunk, mert fogva tartja ő ezen ellenünket és nem engedi, hogy tőle erőnk fölött kisértessünk.

Úgy de ha a feltámadt Krisztus olly hatalmas támasza az erénynek: honnan vagyon még is, hogy az erkölcstelenség mételye köztünk keresztények közt is olly messze eláradozott? Ha körültekintünk a naponként szaporodó lelencz és szülőházak, a kórodák betegeinek iszonyú számára és nyavalyáira, a fegyintézetek és börtönök falai közt hemzsegő bűnösök nagy csoportja olly szomorító bélyeget sütnek jelenkorunkra, melly minden jámbor lelket méltán elkedvelenít s ime fájdalmas fohászra késztet: oh gonosz világ! és valljon hol rejlik oka imez annyira elhatalmazott gonoszságnak? — Nincs Szeretteim! nincs élő hitünk a feltámadt Krisztusban, azért nincs gyökere erényünknek is; hasonlít ez a sziklán termett növény szálához, melly, gyökere nem levén, hamar elhervad, szinte mint a szőlővessző, melly nem hajtván a feltámadt szőlőtő Krisztusnak hittörzséből hamar vésznek indúl. Minden reményünket csak a földhöz kötjük és az anyagiakba elmerűlve, a szellemiekről megfeledkezünk; holott „mit használ az embernek, ha az egész világot megnyeri is, lelkének pedig kárát vallja?“ Csak verjen erős gyökeret a feltámadt Krisztusnak szent hite szivünk mélyében, csak emelkedjünk föl a por nyügező bilincseiből a lélek szabad és dicső honába, és nem csak ez életben fogjuk az erény édes gyümölcseit élvezni, hanem sírunkon túl is a boldogok honában megfogunk Krisztussal örvendeztetni, mert a feltámadt Krisztus az örök életnek is kulcsa, ki nekünk a mennyországot megnyította.

* * *

Valamint Krisztusban megölte egy időre a halál az

életet, hogy igy az élet feltámadása által örökre megölessék a halál: úgy mi halandó emberek is csak a halál által juthatunk el az örök élet halhatatlanságába, hol a lélek a halandóság pólyáiból kibontakozván, nehéz földi küzdelmeinek gyümölcsét azonnal szedi, hová az előre föllebegett lelket a föld hideg öblébe takart test is, habár talán százados hosszú szender után, de bizonyosan követni fogja. Ez a mi szent hitünknek vigasztalatos tanítása, ez a feltámadt Krisztusnak mennyei atyja előtt kijelentett akarata: „Atyám! ugymond ő, a kiket nekem adtál, akarom, hogy ott legyenek, a hol én vagyok.“ Azért figyelmeztet az apostal is mondván: „nem akarom pedig atyámfiai! hogy tudatlanságban legyetek azok felől, kik elaludtanak, s ne úgy köseregjetek rajtok, mint a kiknek reményök nincsen, mert valamint hiszszük, hogy Jezus meghalt és feltámadott, úgy nem kételkedhetünk a felől, hogy Isten azokat is, kik Jezusban elaludtanak, ő vele egyenlően fel fogja támasztani, mert azért jött az ő szent fia e világra, hogy a halált megrontaná, az életet pedig és halhatatlanságot világosságra hozná.“

Úgy vagyon, rövid élet és utána halál, halandóság és utána halhatatlanság, elporhadás és utána feltámadás: ezek az isteni kinyilatkozásnak ama drága kincsei, mellyeket a korlátolt emberi elme magától föl nem érhetett, ezek a Krisztus halálából és feltámadásából reánk lövellő fénysugarak, mellyek minket a jövendőség iránti kétes bizonytalanság mély örvényéből kiragadtak. Az Isten fia tudniillik emberi alakot öltött föl és értünk halálra adta magát; mi által minket megtanított, hogy e földi pályánk nem egyéb kezdetnél, perczenkénti közelítés és fáradságos előkészületnél a halálra. Az Isten fia a halál sírjából uj életre támadott, mi által minket megtanított, hogy a halál nem véghatára a mi rövid életünknek, hanem csak azon válaszpont, mellynél a mulandó terheket hátrahagyva, minden földhöz tapasztó akadályoktól szabadúlva, a belénk lehellett mennyei láng — a lélek sárlakától elválva átvonúl az örökkévalóságba, — és csak akkor szünik meg halandó lenni az ember, midőn előtte a halhatatlanság kapui megnyilnak, midőn a soha többé meg nem szünő örök életre fölébred, mig végre az itt elporló test is lelkünkkel a feltámadás nagy nap-

ján egyesűlend. Mind ezt az ész öntudatából még csak sejteni is alig birta, kielégítő bizonyossággal megfejteni pedig épen nem tudta. Csak a feltámadt és feltámadása által az egek zárt kapuit feltáró Krisztusnak drága ajándjából birja a keresztény ezen megnyugtató és minden fölött vigasztaló mennyei hittanítmányt.

Oh milly gyönyörűséges, milly kellemes és üdvös némelly alkalmas órákban a feltámadt üdvezítőnek ime becses ajándéka fölött elmélkedni! — Én azért születtem e mulandóságra, hogy egy vég nélkül tartandó életben részesűljek! soha nem leszen vége valamint a feltámadt Krisztus szeretetének, úgy az én életemnek sem! azon Istenember, ki értem vérét ontotta, ki feltámadván, mennyei atyjához visszatért nekem helyet készíteni: annál nagyobb örömökkel áld meg engem az érdemek égi honában, minél lelkesebben vitézkedem mellette itt a küzdelem országában! én azért születtem e világra, hogy az átköltözés határain annál fölségesebb korona ékesítsen, minél tökéletesebben teljesítettem itt Jezus útmutatásait! én azért születtem e tövisteli pályára, hogy minél nagyobb előmenetelt teszek az úr bölcseségében, annál nagyobb és tisztább boldogság legyen jutalmam. De ha itt csak a test kivánságai, a szemek javaslatai és az élet kevélysége után indúlok: vajmi szomorú jövendő néz akkor előmbe, mert igaz az, mit az irás mond a feltámadt és valaha az ég fölhőiben eljövendő üdvezítőről és annak ítéletéről: „és akkor előjőnek, kik jót cselekedtek, az életnek, kik pedig gonoszt cselekedtek, az ítéletnek feltámadására.

* * *

Ez a nap, mellyen világosság támadott a világnak és vigasság az igazszivűeknek, mert feltámadott az úr e napon: Alleluja! áldott legyen az Isten egyszülött fia, ki minket ma a halálhozó bűn sötétségéből feltámadása által életadó világosságra emelt; áldott legyen a mennyei bárány, ki a bűn átkát önvérével lemosván, feltámadása által az erkölcs országát megerősítette; áldott legyen a feltámadás remekje, ki husvéti győzelme által számunkra a boldogok hazájának zárt kapuit feltárta.

Engedje az úr, hogy a husvéti diadalgyertyának világossága mindnyájunknak örökre üdvösen világoskodjék; engedje az úr, hogy a husvéti diadalképnek győzelmi zászlója alatt vitézkedve

erényes pályánkon semmi kisértettől soha le ne győzettessünk; engedje az úr, hogy ama boldogabb hazában, mellyre a feltámadt Krisztus diadalképének jobbja mutat, valaha mindnyájan együtt örvendezhessünk. Ez husvéti üdvezletem, és mindnyájatokra adott áldásom. Amen.

Ugyan arra.

Szent Péter és Pál apostalok beszédei Jezus feltámadásáról.

(A szombathelyi székesegyházban 1856-ban.)

Nagy hatalommal tőnek az apostalok bizonyságot az Úr Jezus Krisztus feltámadásáról.

(Apost. Csel. IV, 33.)

Vajmi kellemes látvány nyilik ma a keresztény előtt, ha lelkében Jeruzsálem falain kivűl Golgotha hegyének kies virányaival találkozik! — Ott a borzasztó sötétség rémképe eltünt, s a gyászos keresztet, Jezus halála kínfáját a husvéti ünnepély derűlt napja vidám sugaraival árasztja körűl. —Vajmi kellemes látvány nyilik ma a keresztény előtt, ha lelkében a jámbor árimathiai József kertjében Jezusnak angyalok látogatta sírboltjánál megjelenik! — Ott a sír zárt ajtaja tárva, annak pecsétei föltörve, előle az iszonyú nagy kő elhengerítve, maga a koporsó üres, és a porladás s megsemmisűlés barlangja az örök élet gyönyörű tavaszi ligetévé változott. — Vajmi szivreható látvány nyilik ma minden keresztény előtt, ha kegyes üdvezítőnket lelki szemeire veszi! mert Jezus a mi megváltónk él, és mint előre megmondotta, harmadnapon az ő halálától halottaiból feltámadott. —

Oh örvendetes változás! nem vérzik ma már az üdvezítő szent feje töviskoronától, hanem diadalkoszorúja övedzi értünk vérizzadott dicső homlokát; — nem vetetik körűl ma már vérét szomjazó elleneitől a kegyes megváltó, kik ellene bőszűlten kiálták, „feszítsd meg, feszítsd meg őtet“ hanem hű tanítványitól s az ő szent nevére felavatott kereszténytektől tiszteltetik széles e világon; kiket ő ma igy üdvezel: „béke veletek, én vagyok, ne féljetek, én vagyok testestűl lelkestűl én vagyok, hanem hisztek szemeiteknek,

tapogassatok meg és győződjetek meg, hogy én élek s azért ti is élni fogtok.“ — Oh te soha eléggé nem magasztalható, te minket éltető husvéti bárányа az uj szövetségnek! méltán tisztel hódolva és imád szeretve téged minden, ki itt e siralom völgyében az örök életért pályáz; mert benned az élet fája virúl mindazon léleknek, ki az örök életet szomjazza; mert benned az örök élet kiapadhatatlan forrása nyilik mindazon szivnek, melly az élet bajos küzdelmei közt örök nyugalom után fohászkodik: ma élete támadott a halál fiának, ma örömforrása gerjedett a szomorúság bajnokának,“ ez a nap, mellyet az úr szerzett, örűljünk és örvendezzünk benne.

Azért ma Jezus mennyei jegyese, a mi kegyes anyánk az anyaszentegyház is kivetkezik gyászos köntöséből. Miután tudniillik negyven napon át folyvást a kereszt kínfája alatt zokogva siránkozott; miután negyven napon át az úr szenvedései, kínos sebei s iszonyú haláláról üdves szeretettel elmélkedett: ma leteszi a siralom szomorú fátyolát, s a diadal ünnepélyébe öltözkedve örvend a győztes feltámadásának: valóban méltán, mert az úr győzedelme mindnyájunk diadalma lőn. Jezus él, és mi is vele fogunk élni; Álleluja! hála legyen az Istennek, ki nekünk ma illy győzedelmet adott a mi urunk Jezus Krisztus által.

És midőn az anyaszentegyház e közörömét még fényes egyházunk néma falai is viszhangozzák; midőn itt oltárainkon a fájdalom gyász színe a vigalom hajnali bíborává változott; midőn itt mennyei pásztorunk a kereszt nehéz igája helyett jobbjával az egekre mutatva, baljával a diadal zászlóját lobogtatva, szent lábaival az ó világ ravasz kigyójának fejét tiporva s a föld golyóján dicsőségesen állva jelenik meg; midőn itt a sötétség fejedelmének bukását a husvéti gyertyának egek felé ragyogyó lángja hirdeti; midőn itt Jeremiás zokogó siralmai helyett szent Ambrusnak: „Téged Isten! mi dicsérünk! háladala sip, trombita s dobszó között harsog; midőn itt az üdvigében az úr angyalai minket is, mint hajdan a koporsónál a jámbor asszonyokat ime vigasztaló hirrel lepnek meg: ne féljetek! a megfeszített názárethi Jezust keresitek? nincs itt: feltámadott: oh! van-e szív, melly illy körűlmények közt meg ne indúlna? van-e kebel, melly ennyi dicső jelenetek közt öröm-ömledezésekre ne olvadozna? —

Nem csuda tehát, ha azok, kik a feltámadt Jezus szemtanúi, evő s ivó társai, az ő sebeinek tapintói valának, nem csuda, ha

Jezus hű tanítványai s apostalai betelvén Szentlélekkel, nagy hatalommal tőnek bizonyságot az úr Jezus Krisztus az ő mesterök feltámadásáról. Azonban nem csak az ég angyalai, nem csak az úr apostalai valának a feltámadt Istenember örvendetes és buzgó hirnökei: hanem utánuk száz meg ezeren hirdették széles e világon a feltámadás remekét, ugymint a mi hitünk alapigazságát, reménynünk égi zálogát, szeretetünk isteni támaszát. Ki volna képes csak azokat is névszerint felsorolni, kik a mi husvétünk mennyei bajnokát csak e mai ünnepen a messze terjedő kereszténység minden templomaiban hirdetik s magasztalják? hiszen a mindeneket intéző nagy Isten kegyelméből enmagam is, ámbár Istennek legméltatlanabb szolgája már annyiszor szólottam hozzátok a mi fölkent urunk feltámadásáról, hogy midőn ma ismét e szószéken állok, méltó aggodalom tölt el, hol kezdjem, vagy hogyan folytassam beszédemet, hogy általa mint a feltámadt úr dicsőségének, mint pedig a ti lelki üdvötöknek méltóképen megfeleljek. — De mivel szólanom kell: minden előtt áldom a Szentlélek úr Isten nagy kegyelmét, ki nekünk a szentirásban hitünk egyik szent, bő és csalhatatlan forrását ajándékozta, mert ebben szent Péter és Pál apostalok olly jeles beszédeit találom följegyezve, mellyek nem csak mai ünnepünk dicső tárgyának, hanem a ti üdvös várakozástoknak is legméltóbban megfelelnek.

Azért e két nagy apostalnak részint élő szóval hirdetett, részint leveleikben följegyzett beszédeit urunk feltámadásáról fogom én ma a ti buzgó lelketökben föleleveníteni; halljátok tehát kettős figyelemmel: miként hirdette Krisztus feltámadását az apostalok fejedelme? az első részben; miként hirdette Krisztus feltámadását a nemzetek apostala? a második részben.

* * *

Ünnepélyesek, mélyértelműek és örökre arany betükkel szivünk táblájára vésendők azon igék, mellyeket Jezus feltámadása után apostalainak mondott: „igy vagyon megirva, igy kelle Krisztusnak szenvednie, harmad napon halottaiból feltámadnia, s az ő nevében a megtérésnek s bűnök bocsánatának hirdettetnie Jeruzsálemtől kezdve az egész világon minden népek között.“ És a feltámadt Istenember imez ő igéihez halálig hű maradt Péter az apostalok fejedelme. Ő t. i. apostaltársai közől első hirdette először Jeru-

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 591 von 618

zsálemben, azután pedig a világ egyéb részeiben Jezus feltámadását, nyilván kijelentvén, hogy mindazok, kik a feltámadt Krisztusban hisznek, s bűneiket megbánva, törödelmesen magokba térnek, bűnbocsánatot nyernek.

Péter volt első, ki az úr feltámadása utáni ötvenedik napon, Szentlélektől eltelve, Jeruzsálemben, hol a zsidók pünkösdjöket ünneplék, apostali komolyságával kilépett a főváros színe elé, s a zsidók milliónyi sokasága előtt felszólamlék, mondván: „Férfiak Izraëlben! hallgassátok meg igéimet: a názárethi Jezust, azon férfiút, kiről Isten hiteles bizonyságot tőn azon erők, csudák és jelek által, mellyeket ő ti köztetek munkált, mint magatok is jól tudjátok, ezt ti, miután az Isten örök végzetéből s előtudományából eladatott, az igaztalanok kezei által fölfeszítvén, megöltétek: az Isten őt feltámasztá, megoldván a halál kötelékeit, mert lehetetlen vala, hogy ő a haláltól feltartóztatnék. Hiszen Dávid azt mondja felőle: szüntelen látom szemeimmel az urat, ki jobbomon vagyon, hogy ne tántorogjak; azért örvend az én szivem, s vigadoz nyelvem, sőt testem is reménységben nyugszik, mert nem hagyod az én lelkemet a holtak országában, sem nem engeded, hogy a te szented rothadást lásson. Férfiak! atyámfiai! Dávid prófétai tudományával szóla Krisztus feltámadásáról, miszerint az ő lelke nem marad a halál országában s az ő teste nem lát rothadást! Ezt a Jezust feltámasztá az Isten, kinek mi mindnyájan tanúi vagyunk. Tudja meg azért Izraëlnek egész népe, hogy ezen Jezust, kit ti fölfeszítettetek, az Isten úrrá is, Krisztussá is tette. Térjetek meg azért, és keresztelkedjék meg kiki közőletek a bűnök bocsánatára, hogy elvegyétek a Szentlélek ajándékát.“

Midőn pedig fölméne Péter Jánossal a templomba s az annak ékes ajtaja előtt kéregető született sántát Jezus nevében meggyógyítaná; látván, hogy e nagy csudára a nép sokasága körötte összetódúla, megragadá a kínálkozó alkalmat, és másodszor is Jezus feltámadását hirdeté, mondván: „Izraël fiai! mit csudálkoztok ezen? vagy miért meresztitek reánk szemeiteket, mintha saját erőnkből vagy önhatalmunkkal eszközöltük volna, hogy ezen sánta járjon? — Ábrahám, Izsák és Jákob Istene, a mi atyáink Istene megdicsőíté az ő fiát Jezust, kit ti ugyan elárúltatok és megtagadtatok; a gyilkos rabot kértétek nektek ajándékoztatnia, az életnek alkotóját pedig megöltétek, kit az Isten feltámasztott ha-

lottaiból, kinek mi tanúi vagyunk. Ime! ezen feltámasztott Jezusnak neve gyógyítá meg s állítá lábra a született sántát! mivel pedig tudom, hogy tudatlanságból cselekedtétek ezt, valamint a ti nagyaitok is: szálljatok szivetökbe és térjetek meg, hogy eltörültessenek a ti bűneitek, s mentek legyetek azoktól, midőn bekövetkeznek a vidámúlás napjai, s ujra megjelenik, kit nektek hirdetünk, a Jezus Krisztus."

E csudatétele után Péter a jeruzsálemi főtörvényszék elé állíttaték, hol a főpapok és nép vénei előtt harmadszor hirdette Jezus feltámadását, mondván: „Nép fejedelmei s tanácsnokai! midőn mi ma egy sánta ember miatt, kit általunk az úr az ő nyomorától megszabadított, ide a törvényszék elé állíttatunk: tudjátok meg ti mindnyájan és Izraëlnek egész népe, hogy imez ember a mi urunk a názárethi Jezus nevében, kit ti megfeszítettetek, kit az Isten halottaiból feltámasztott, az által áll ő itt előttetek épségben. Ez azon kő, mellyet ti építők megvetettetek, de ő a szöglet fejévé lőn. Nincs ő kivüle senkiben másban üdvösség, nem is adatott más név az ég alatt, melly által Jezuson kivül üdvezűlhetnénk."

Végre másodszor is a törvényszék elé idéztetvén Péter, midőn a biráktól megdorgáltaték, ne merne többé a nép előtt Jezus nevében szólani, ujólag Krisztus feltámadását hirdette mondván: „az Istennek inkább kell engedelmeskedni, hogysem az embereknek! a mi atyáink Istene feltámasztotta azon Jezust, kit ti fölfeszítvén a kínfán megöltetek: ezt az Isten az ő mindenható jobbjával felmagasztalá, fejedelmül s üdvezítőül rendelvén őt, hogy általa Izraëlt megtérésre bírná, s a bűnök bocsánata elnyerésére segítené."

De nem csak a zsidók, hanem a pogányok közt is nagy hatalommal tőn Péter bizonyságot Jezus feltámadásáról; mert ő volt első, ki által üdvezítőnk a pogányokat meghívta az ő anyaszentegyházába. Caesarea városában t. i., hol Cornelius az olasz sereg századosa tartózkodék, a Szentlélek intése szerint megjelenvén Péter igy szólalt fel: „Igét küldött az Isten Izraël fiainak, békét hirdetvén az úr Jezus Krisztus által, ki mindeneknek ura! ti jól tudjátok, mi jeles események történtek azon keresztségtől fogva, mellyet János hirdetett Galiléától kezdve egész Juda országában, miképen kente föl Isten a názárethi Jezust Szentlélekkel és erővel, ki széllyeljárt jót tevén és meggyógyítván mindazokat, kiket az ördögök nyomorgattak, mert Isten ő vele vala. És mi tanúi vagyunk

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 593 von 618

mindeneknek, miket ő a zsidók országában cselekedett, kit azok fölfüggesztvén a fára megölének. De az Isten őt harmadnapon feltámasztá, ki feltámadása után azonnal megjelenék nem ugyan az egész népnek, hanem nekünk az ő apostalainak, mint Istentől eleve elrendelt tanúinak, kik vele ettünk és ittunk az ő feltámadása után, és megparancsolá nekünk hirdetnünk és bizonyítanunk, hogy ő az, kit az Isten az elevenek és holtak birajává rendelt, kiről minden prófétáink egyhangúlag bizonyítják, hogy mindazok, kik benne hisznek, bűneik bocsánatát megnyerik."

Igy hirdette Péter élő szóval ötször egymás után Jezus feltámadását, s mindannyiszor összekötötte azzal üdvezítőnk fontos igéit, hogy mindazok, kik a feltámadt Istenemberben hisznek és szivtörődve megtérnek, bűnbocsánatot nyernek. Első hirdetésére háromezeren hittek és tértek meg; a másodikra ötezerig növekedett a hivők száma; az ötödikre Cornelius a római százados hitt és tért meg egész családjával: de a harmadik és negyedikre a törvényszék tagjai közől egy sem tért az igaz hitre. Hagyjuk azonban mi mast a konok irástudókat és farizéusokat, kikhez a mai hitetlen felvilágosúltak szőrszálig hasonlítanak: vizsgáljuk meg inkább minmagunkat, hogyan állunk mi, kik ma szent Péter mind az öt beszédét hallottuk? fölteszem ugyan felőletek, hogy Jezus feltámadásáról senki közőletek velem együtt nem kételkedik; — de valljon követjük-e mindnyájan Jezus ama tanítását is, mellyet ő és apostala a feltámadással elválaszthatlanúl összekötött? valljon szivünkbe szállottunk-e mindnyájan, megsirattuk-e bűneinket, megfontoltuk-e, hogy az Isten fia volt, a ki értünk igy meghalt, s a mi megigazúlásunkért feltámadott? részesűltünk-e méltán a törödelem és bűnbocsánat szentségében? — Igen, ezt kivánja tőlünk a feltámadt Jezus, ezt sürgette minden beszédében az apostali fejedelem, ezt sürgöli Jezus anyaszentegyháza is, midőn a husvéti gyónást hiveinek kötelességűl szabja. De valamint az apostal beszédére, ámbár ezerekre ment a hivők száma, még is többen maradtak a bűnben megátalkodottak: úgy fájdalom! ma is egész sereg azok nagy száma, kik ugyan a feltámadt Krisztus nevéről hivatnak kereszténveknek, de az ő mesterök isteni tanítását, szent élete példáját nem követik, sőt az üdvösség legfőbb eszközét, a törödelem és bűnbánat szentségét nem csak elhanyagolják, hanem ócsárolják is: tulajdonítsák ők aztán magoknak, ha a feltámadás

örömeiből az itélet nagy napján, midőn a feltámadt úr ismét az egész világ előtt megjelenik, örökre ki fognak záratni.

Nem különben első levelében is nagy hatalommal tőn Péter bizonyságot Jezus feltámadásáról: de azon szembetűnő különbséggel, hogy itt már nem annyira a megtérésről, mint inkább a feltámadás mennyei gyümölcseiről és örömeiről ír vala, mellyekben t. i. az igazán megtértek részesűlnek.

Igy mindjárt körlevele kezdetén gerjedez szíve a bekövetkező mennyei örömök reményétől, s hálaimákra fakadva felkiált: „áldott legyen az Isten! a mi urunk Jezus Krisztusnak atyja! ki az ő fölötte nagy irgalmából ujjá szült minket, hogy élő reménységünk lenne Jezus Krisztusnak a halálból feltámadása által a megromolhatlan, megfertőzhetlen és elhervadhatlan örökségre, melly nektek mennyekben fentartatik, kiket Isten ereje a hit által megőrzött azon üdvösségre, melly nektek az idők végén ki fog nyilatkoztatni.“

Vigasztalja azután Krisztus feltámadásával mindazokat, kik itt e siralom völgyében kitartó türelemmel szenvednek, mert ők a megdicsőített urat az ő mennyei diadala fényében színről színre látni s bírni fogják: de egyszersmind inti őket, öveznék föl szenvedésök ágyékait az engedelmesség fegyverével, hogy „szentek legyetek, mint az Isten szent, mert nem veszendő aranyon vagy ezüstön vagytok megváltva, hanem a Krisztusnak, mint szeplőtelen s fertőzetlen báránynak vérével; Jezus által hisztek ti Istenben, ki őt halottaiból feltámasztá és dicsőséget adott neki, hogy Isten legyen a mi hitünk és reményünk alapja; — annak okáért szenteljétek meg lelkeiteket a szeretet engedelmessége által, a tettetés nélküli emberszeretet által a sziv együgyűségében buzgón szeretvén egymást.“ Oh beh boldogok lennénk mindnyájan, ha mi a feltámadt Jezus ereje által szivünkben a szeretet halálán győzedelmeskednénk, s általa lelkünkben az Isten és emberszeretet élete uj erőre feltámadna!

Végre még egy vigasztalást merít szent Péter apostal urunk feltámadásából, midőn irja: „titeket üdvezít a keresztség, mellyben Isten előtt a jó lelkismeretet visszanyertétek, Jezus Krisztus feltámadása által, ki elnyelvén a halált, az Isten jobbján űl, hogy általa mi az örök élet örökösei lennénk.“ Tehát azért támadott fel ma Jezus, hogy minket a keresztségben megtisztítván, Isten fiaivá

tenne; azért űl a feltámadt Jezus az Isten jobbján, hogy mi általa az örök boldogságba fölvétessünk: oh milly diadal ez! milly örvendetes kilátás ez! Jezus él, és mi is vele örökre élni fogunk! Jezus az atyának jobbján űl, mi is valaha vele az atya körében fogunk örvendezni, ha mast Jezusnak méltó testvérei, ha mast az atyának méltó fiai lenni törekszünk! Álleluja! hála legyen az Istennek, ki minket szent Péter apostal beszédei és levelei által e napon illy lélekemelő s szivderítő igazságokkal megvigasztalt. Halljuk már mast Jezus feltámadásáról a nemzetek apostalát.

* * *

Szeretetre méltó szende alázatosságban beszéli el szent Pál apostal, miként a feltámadt üdvezítő Jezus utóljára ő neki is, mint idétlen apostalnak megjelenék; melly megjelenés akkor történt, midőn Pál még mint kereszténytyüldöző Szaul Jeruzsálemből a hívek kiirtására Damaszk városába indúla, azonban mielőtt oda érne, az útjában megjelenő Jezusnak mennyből ledörgő villámszavára szeme fényétől megfosztaték és e csapásra lelkében megfordúla; mi alatt az úr Ánániásnál így nyilatkozék felőle: „ez nekem választott edényem, ki széles e világon hordozza az én nevemet a pogányok fejedelmei és Izraël fiai előtt!“ E nagy hivatásának hiven meg is felelt Pál, úgy hogy kiérdemlené az anyaszentegyháztól a nemzetek apostala dicső nevét, mert az egész földre kiterjede az ő hangja s a föld kerekségének véghatárira elhatának az ő igéi.

Első beszédét Jezus feltámadásáról pisidiai Antiochiában a zsidó zsinagógában tartotta, mondván: „Izraël fiai! Ábrahám ivadéki! kik az Istent félitek, hallgassatok meg: Isten az ő igéretei szerint Dávid házából támasztá az üdvezítő Jezust. De Jeruzsálem népe s fejedelmei nem ismerték őt meg, s az ellene kimondott halál itélete által teljesítették rajta a próféták jövendeléseit. Ámbár nem találának benne okot a halálra, mégis Pilátustól az ő megöletését kérték, és midőn elvégeztek volna mindeneket, mik felőle megirva valának, levevén őt a keresztről a koporsóba tették. De az Isten őt harmadnapon halottaiból feltámasztá, és sok napokon látták őt azok, kik vele Galiléából Jeruzsálembe mentek vala, kik is e mai pillanatig az ő tanúi a nép előtt. Mi is azt az igéretet hirdetjük nektek, mellyet Isten atyáinknak tőn, s nekünk azok fiainak teljesített, feltámasztván Jezust, mint a zsoltárban irva

vagyon: én fiam vagy te, én ma szültelek téged; és másutt is olvassuk róla: nem engeded a te szentedet rothadást látnia. Dávid a zsoltáriró, miután napjaiban Istennek szolgált, végre elszenderűlt, s atyáihoz temettetett, ő tehát látta a rothadást. Azon Jezus pedig, kit Isten halottaiból feltámasztott, nem látott rothadást. Tudjátok meg azért férfiak! atyámfiai! hogy ezen Jezus által hirdettetik nektek a ti bűneitek bocsánata, és minden, ki benne hiszen, megigazúl mindazokból, mellyekből Mozes törvénye által meg nem igazúlhatott."

Azon hires beszédében, mellyet Pál Áthenében, a művelt görögök fővárosában az Areopagus vagy is főtörvényszék előtt tartott, kifejtvén a bálványimádás esztelenségét, megismertetvén az egy igaz Istent, Jezus feltámadásáról igy szóla: „az Isten, miután a tudatlanság korát lehagyta folyni: mast minden embernek azt hirdetteti, hogy törődjenek s térjenek meg, mert ő egy napot rendelt, mellyben megitéli a világot igazságban az e végre választott azon férfiú által, kit ő halálból feltámasztván, ez által neki minden ember előtt hitelt szerzett."

Sőt midőn a feltámadt Jezus hirdetése miatt lánczra veretvén, Herodes király elé bilincsek közt állíttatnék, itt is nagy hatalommal tőn bizonyságot Jezus feltámadásáról, mondván: „nem tanítok én semmit azokon kivűl, miket a próféták és Mozes jövendeltenek, hogy t. i. Krisztus szenvedni, a halálból első feltámadni és mint a zsidó népnek, mint a pogányoknak világosságot fog hirdetni;" mert ez a mi feltámadt urunk Jezus Krisztusban mindnyájotok tudtára teljesedett.

Ennyit találunk az apostalok cselekedetei könyvében szent Pál beszédeiről megírva, mellyeket ő Jezus feltámadásáról élő szóval tanított. És valljon milly eredménynyel hirdette ő a feltámadt Krisztust? — Nála is teljesűlt Szeretteim! mit Isten az üdvezítőről előre kinyilatkoztatott: „Krisztus t. i. sokaknak romlására, másoknak pedig feltámadására tétetett, kinek ellene mondatik." Igy Pál üdvhirdetése is némellyeknek a halál öldöklő bűze lőn azok örök halálára, másoknak pedig mint az élet rózsája illatozott azok boldog feltámadására. Agrippa királyt az apostal igéje annyira megindította, hogy felszólalna: „nem sok hija, majd nem elhitetél, miképen kereszténynyé legyek; de a király még is épen úgy a régi maradt, mint ma sokan a keresztények közől, kiket az Isten igéje

egy pillanatra megindít ugyan szivökben, de elhagyván a templom küszöbét, ismét régi bűnszokásaikra visszatérnek. Az Areopagus főbirái közől némellyek az apostalt kigúnyolva neveték, mások szivökben habozva még egyszer kivánták hallani, mások végre, mint Diénes, lélekben meggyőződvén az igazságról, hittek és megtértek. Antiochiában Pál beszéde soknak igen megtetszett és fölkérték, hogy jövő szombaton ismét szólana azon igazságról, legtöbben pedig azonnal Krisztushoz tértek, midőn azonban a bekövetkezett szombaton megint felszólalt, és iszonyú népsokaság tódúla össze a mennyei igék hallására: a zsidók némellyikében felforrott az irígység, kik ellene támadának és káromlák vala őtet. Hogy pedig az üdvige hirdetőinek napjainkban is ez a sorsa: fájdalom! a mindennapi tapasztalás szomorúan bizonyítja. Oh! vajha ez ma nálatok ne valósúljon! vajha ti mindnyájan úgy megindúljatok az apostal üdvhirdetésén, hogy a pillanatnyi megilletődés helyett örökre magatokba szállva kijózanodjatok! hogy kikaczagás helyett az üdv igéit örökre szivetökbe oltván, általuk boldogúljatok! hogy a szent tanítást káromlás helyett lelki feltámadástokra okosan és híven felhasználjátok! mert csak így lehet husvét napja ránk nézve a diadal, öröm és élet ünnepe.

A mit pedig Pál Jezus feltámadásáról szóval hírdetett: ugyanazt az ő tizennégy leveleiben is megirta. Honnan többször olvassuk azokban: „mindenek előtt arra emlékeztetlek titeket, mit nálatok levén, hirdettem, hogy Krisztus halottaiból feltámadott.“ Az idő rövidsége nem engedi mindazokat, mellyeket ő e tárgyról irt, ma teljesen előadnom: azért még csak azon három főpontot érintem röviden, mellyek szerint Pál Jezus feltámadására épité annak Istenségét, a mi testünk dicsőséges feltámadását, melly azonban föltételezi itt a földön a mi lelki feltámadásunkat.

Az első pontra, t. i. Jezus Istenségére nézve mindjárt első levele kezdetén így ír az apostal: „Jezus Krisztus a mi urunk Isten ereje által, a megszentűlés lelke által és halottaiból feltámadása által Isten fiának lenni bizonyúlt;“ mintha mondaná: Jezus önerejéből halottaiból feltámadván, ez által az ő Istenségét kétségtelenné tette. A Korinthusiakhoz írt első levelében szokott lelkűlete szerint így okoskodik: „ha Krisztus fel nem támadott, úgy a mi tanításunk hamis, a ti hitetek pedig alaptalan, és azon esetre mi is Isten ügyében hamis tanúkúl tekintetnénk, mint Isten ellen azt bizonyítók, hogy

ő Krisztust feltámasztotta legyen, kit ő még is fel nem támasztott volna! — ha pedig Krisztus fel nem támadott, úgy haszontalan a ti hitetök, mert még mast is bűneitekben volnátok. Azonban bizonyos, hogy Krisztus a halálból feltámadott s a holtak első szülötte lett: tehát a mi igehirdetésünk igaz, szinte mint a ti hitetök is (Krisztus Istenségében) kőszálon épűlt megronthatatlan szent igazság."

Testünk leendő feltámadásáról pedig így ír: „valamint egy ember által jött e világra a halál: úgy egy ember által leszen a feltámadás is. Valamint Ádám által mindnyájan meghalunk, úgy Krisztus által mindnyájan fölelevenittetünk. Mert ha hirdettetik, hogy Krisztus feltámadott halottaiból: miként mondhatják némelyek köztetek, hogy nem lehetséges a holtak feltámadása? — Hiszen ha nem lehetséges a holtak feltámadása: úgy Krisztus sem támadott volna föl? — Következőleg azok is, kik az úrban elaludtanak, mind elvesztek volna. — Valóban! ha csak ez életben volna minden reményünk Krisztusban: úgy mi keresztények minden másoknál nyomorúabbak volnánk! — Mast azonban a mi kilátásunk az élet és idők határain túl az örökké valóságba terjed, és ez a mi reményünk támasza, ez a mi boldogságunk alapja. Azért egy pillanatig se kétkedjetek, mert ha Krisztus bennetek lakik, ha az Isten lelke szállásol a ti szivetekben, ugyanaz, ki Krisztust a halálból feltámasztotta, fel fogja támasztani a ti testetöket is azon oknál fogva, mert az ő lelke bennetek lakik. — Egyátalán atyámfiai! nem akarom, hogy tudatlanságban legyetek azok sorsa felől, kik az úrban nyugszanak, és ne köseregjetek fölöttök mint ollyanok, kiknek reményök nincsen; mert valamint hiszszük, hogy Jezus meghalt és feltámadott: úgy nem kételkedhetünk, hogy Isten azokat is, kik Jezusban elszenderűlének, ő vele egyenlően elő fogja sírjaikból vezetni. És ezt mint az úr igéjét kötöm szivetekre; mert a főangyal szavára az isteni trombita harsogása közt leszáll az úr maga az égből, mikoron mindazok, kik Krisztusban meghaltanak, feltámadnak, elragadtatván Krisztus elé a fölhőkbe, hol (oh boldogságok boldogsága!) a feltámadt és megdicsőített úrral örökre együtt leszünk, boldogok, mint ő az atya jobbján, és dicsőűltek, mint ő az angyalok körében: mert a mi testünk rothadásban vettetik ugyan el, de rothadatlanságban támad fel; erőtlenségben vettetik el, erőben támad fel, nemtelenségben vettetik el, dicsőségben támad fel."

Azonban hogy bennünk a remények ime legboldogabbika teljesüljön; hogy mi valaha Krisztussal megdicsőülésünk husvétját mennyben ünnepelhessük: szükséges itt a földön az apostal tanítását életpályánkon követnünk, és már itt lélekben az örök feltámadásra feltámadnunk. Azaz: meg kell itt a bűnnek hallnunk s egyedűl a feltámadt Krisztusnak élnünk.“ Atyámfiai! így ír szent Pál, valamint feltámadott Krisztus halottaiból az atya dicsőségére: úgy járjunk mi is az élet újságában, tudván, hogy bennünk az ó ember ő vele fölfeszíttetett, hogy mi tovább a bűnnek ne szolgáljunk, úgy tekintvén magatokat, mint kik a bűnnek meghaltatok, de Istennek éltek Jezus Krisztus által. Ne uralkodjék azért a bűn a mi testünkön, se ne nyujtsuk tagjainkat a hamisság fegyvere gyanánt a bűnnek, hanem mint kik a halálból uj életre támadtunk, szenteljük egész valónkat Istennek, hogy az igazság fegyvereiűl Istennek szolgáljunk.“

Ki volna képes mind ezek után az apostal komoly intését egykedvűen hallani? — „Az okaért ha feltámadtatok Krisztussal: azokat keressétek, mellyek oda fönn vannak, hol Krisztus az atyának jobbján űl. A föntiekről elmélkedjetek: ne pedig a földiekről!“

Oh milly ékesen felhasználja az apostal a zsidók husvéti szokását is a mi életünk erkölcsi megújítására! — „Atyámfiai! feleim! tisztúljatok ki a régi kovászból, hogy épen úgy szeplőtelenek találtassatok lélekben, mint kovásztalanok vagytok az ételben, mert a mi husvéti bárányunk a Krisztus miértünk feláldoztatott. Űljük azért husvéti ünnepünket nem a gonosz álnokság régi kovászában, hanem a szeplőtelenség és igazság kovásztalan kenyerében!“ — A szeplőtelenség és igazság ime husvéti kovásztalan kenyere pedig oltárainkon a mi feltámadt urunk Jezus Krisztusnak dicsőült szent teste, mellyet ki méltán eszik, ha meghal is él, mert ő azt csalhatatlan igérete szerint a halálból is fel fogja támasztani az utolsó napon.

* * *

Kérlek azért Szeretteim! ne hagyjátok az apostalok szó- és irásbeli igéit, mellyeket ők a feltámadásról olly buzgó lélekkel hirdettek és megírtak, a pusztában kiáltónak szavaként üdvös lelki gyümölcs nélkül elhangzani: sőt inkább erősűljön azok által a mi hitünk, növekedjék a mi reményünk és buzdúljon a mi szeretetünk

a mi feltámadt urunk Jezus Krisztusban. Igen erős legyen a mi hitünk Krisztusban, ki feltámadása által Istenségét a világnak kétségtelenül megmutatta; szilárd legyen a mi reményünk Krisztusban, ki sírjából föléledése által a mi porba olvadó testünknek is a por romjaiból fölelevenülését biztosította; forró legyen a mi szeretetünk Krisztusban Isten és ember iránt kellő mértékben, melly midőn szent Pál szerint már a hit és remény elmúlnak, még akkor is minket a mulandóság határain túl kisérő halhatatlan hűtársunk maradjon, s ahhoz vezessen, ki halottaiból feltámadott a mi megigazúlásunkért, az atyának jobbján űl a mi lelkünk boldogításaért, honnan a végső napon eljövend a mi testünk feltámasztásaért és megdicsőítéseért. Addig is pedig áldjon meg titeket † az atya Isten, ki nekünk az ő szent fiában olly kegyes megváltót adott; áldjon meg † a fiú Isten, ki leszállt értünk e földre szenvedni, feltámadott értünk, minket magához az egekbe fölvenni; áldjon meg † a Szentlélek úr Isten, ki minket a mi üdvünkre szent Péter és Pál apostalok beszédeivel a szentirásban megajándékozott mast és mind örökre. Amen.

Egyház napján.

Minden katholikus templom az Isten háza és az ég kapuja.

(Mondatott a szombathelyi székesegyházban 1838-ik évben.)

Nincs itt egyéb, hanem az Isten háza és ég kapuja.
(I. Moz. XXVIII, 17.)

Mint a menyasszonyt az ő egybekelésére viradtán, midőn kedves vőlegényére meleg sovárral várakozik: úgy látom én ma ezen templomot is ünnepélyes ékszereivel fölékesítve; s úgy tetszik nekem, mintha Szeretteim! mintha a ti szivetek mélyébe is behatnának gyönge szemeim, s mintha látnám: milly szent és istenfélő öröm, és mennyei örvendezés közt ömledez mindnyájotok lelke e mai dicsőséges ünnepélyünkön. Bizonyára ma örvendetes és mézharmattól csillogó kegyes hajnalra viradtunk, mert ma ezen székes egyház az ő eljegyeztetési ünnepét űli, mellyet ugyan nem mast űl először, hanem már egy egész nemzedék életkora előtt fényesen

megűlt vala, és az óta évenként megújítja háladatos emlékét azon nagy napnak, midőn ő, habár föl nem szenteltetett is, de megáldatván mégis az Isten szent szövetségébe lépett, és Krisztussal, mint az anyaszentegyház láthatatlan fejével az ő anyjának, a szent Erzsébetet meglátogató Máriának tiszteletére örökre eljegyeztetett.

Miről beszéljek én ma hozzátok? mit válaszszak épületes elmélkedés tárgyaúl? mi lehetne egy részről ollyan, a mi ti buzgó várakozástoknak megfeleljen, más részről pedig e nagy ünnep tárgyával is tökéletes összehangzásban legyen?

Ha már a választás engem illet: itt egy történet jut eszembe az ó szövetségből, melly ugyan nem vonatkozik közelebb a két üdvirati szent asszony dicső találkozására; de talán azért még sem üt egészen el mai ünnepünk főtárgyától. Már többet hallottatok, sőt tanúltatok Jákobról, Izsák fiáról, az Izraëlnek nevezett istenfélő pátriárkáról. Ennek megtiltotta atyja, hogy Kanáán nemzetségének leányiból senkit magának nőűl ne választana, mondván: „menj sziriai Mezopotámiába, Lábánhoz, Báthuel fiához, és hozz onnét feleséget magadnak Lábán leányi közől.“ És Jákob elméne. Útközben egy helyen, hol őt az alkony elérte, megállapodván, nyugalomnak adta magát. Egy követ választván, azt vánkos helyett feje alá tette és elszenderűle. Ime pedig álmában egy lajtorját láta, melly a földön áll vala, de teteje az égig nyúlott, mellyen az Isten angyalai föl s alá járának és tetejéből az úr azon áldást hallatá, melly szerint Jákobban az Isten minden népei megáldatnának. Mire Jákob álmából fölébredvén, megborzadva kiáltott föl: „rettenetes ezen hely, bizony az úr vagyon e helyen, és nincs itt egyéb, hanem az Isten háza és az ég kapúja.“

Én is ma e szent helyen a jámbor pátriárkának ime szavait újitom meg és imádat, hála s örömüdvözlet közt ismétlem azokat, mert valóban itt sincs egyéb, hanem az Isten háza, és az ég kapúja! — E rövid mondatban a katholikus templomok fontossága és jelentékenysége tökéletesen ki vagyon merítve; ebben mind az benne foglaltatik, a mi minket nem csak e mai szent ünnepünkön, hanem rövid életünk minden napjaiban szent érzelmekkel és hódoló tisztelettel tölthet meg e szent hely iránt. Azért Sarlós boldog asszony napján, kinek nevére templomunk szentelve van, Má-

ria tiszteletét is csak emelni fogjuk, ha bővebben megfejtjük: milly értelemben neveztetnek a katholikusok templomai a) Isten házainak, b) a mennyország kapúinak?

Nagy Isten! taníts meg minket a te szentélyedet, mellyet köztünk magadnak felállítottál, méltán tisztelnünk, és eszközöld szent malasztod által, hogy a te néped, mellyet szent fiad vérével ennek szűz anyja Mária neve alatt magadnak eljegyeztél, a te dicsőséged élő templomává növekedjék itt a földön és a mennyben!

* * *

Az Isten mindenütt jelen van, az ő szelleme munkálkodik mindenütt ide lent szinte, mint oda fenn a magasban, hol a fényes csillagok az ő csendes fölségökben ragyognak; ő jelen van ott is, honnét a nap az ő fényözönével világít, valamint ott is, hol az éj az ő sötét homályának árnyékával kiterjeszkedik. Nincs a messze világ tágas egyetemében pont, vagy szöglet, hol az ő jelenléte hiányzanék. Azért már a koronás próféta is így szól róla a zsoltárban: „hová mehetnék lelked elől? és hová futhatnék szined elől? ha fölmegyek az égbe: te ott vagy; ha alászállok a pokolba, ime jelen vagy! ha a hajnal szárnyait venném föl és a tenger végső határánál telepedném meg: oda is kezed vinne el engem, és jobbod tartana meg engem.“ Az Istennek ime szellemi mindenüttiségét a pogányok nem fogták fel és azért a bálványszobrokat elég botorúl isteneknek tartották és mint isteneket vakon imádták; miért is a nemzetek nagy apostola szent Pál, midőn Athenében, a görög világ fővárosában a nép előtt megszólamlék, mondá: „az Isten, ki e világot teremté és mindeneket, mellyek abban vannak, alkota, ő a mennynek és földnek ura levén, kézzel épített templomokban nem lakik.“

Azonban a nélkül, hogy az Istennek fölérhetetlen mindenüttiségét csak távolról is korlátoznók: mégis alapos igazságban elmondhatjuk mi azt is, hogy az Isten csakugyan emberi kézzel épített templomokban lakik. Minden templom az Isten háza. Mert ámbár az Isten lélekben és igazságban mindenütt jelen vagyon: de ő mégis az ő szent nevére emelt templomokban különösen akar megismertetni, dicsőíttetni, és magasztaltatni. Azért ő már az ó szövetségben is Salamonnak, midőn ez az általa épített fényes egy-

házat fölszentelteté, igy nyilatkozott: „kiválasztám és megszentelém e helyet, hogy ott legyen az én nevem örökké, azért rajta lesznek szemeim, és ügyel arra szivem minden időben.“ Azért maga az Isten fia Jezus is a templomot Isten házának nevezé, mondván az őt kereső szüléinek: mi dolog, hogy engem kerestetek? nem tudjátok-e, hogy nekem abban, melly az én atyámé, kell foglalatoskodnom?

Keresztény lélek! te az Istennel beszélni kivánsz, szived különféle ügyeit ohajtod előtte feltárni: hová fordúlj, hogy őt feltaláljad? — oh jöjj ide! mert ő ezen helyet házaúl választá és megszentelé; itt ő megnyítja szemeit, itt az ő szive minden időben ügyel népének szükségeire; mennyei kegyeinek kincstárát ő ide tette le, hol minden pillanatban kész az őt kérőknek malasztos kincseiből osztogatni. Igaz ugyan, hogy te otthon a te csendes magányodban is közel állasz Istenedhez, és ott is bizodalmasan várhatod az ő végetlen irgalmának égből lecsepegő mennyei harmatát: de a templomban hozzád ő még is legközelebb vagyon, hol az ő irgalma leghathatósabban könyörűletes, mert ő ezen helyet magának választá és megszentelé. Itt ő nem csak lélekben, hanem testében is jelen vagyon. — Mit? a királyok királya, az ég és föld ura! az, kit mennyben az angyalok is leborúlva imádnak és dicsőítve magasztalnak! az itt e helyen testében is jelen lenne? — Igen is, úgy vagyon! valahányszor itt az oltáron a szentmise drágalátos áldozatát a pap véghez viszi: ő mindannyiszor a kenyér és bor szine alatt épen úgy megjelenik; valamint egykor ő a mi üdvösségünkért a földön járt mint a testté lett örök Ige, Istenember, ki magát valamint hajdan a keresztfán, úgy mast a mi oltárainkon az atyának mindannyiszor imádandó, háladó, engesztelő és esdő áldozatúl értünk bemutatja. Valamint tudniillik az ó szövetség szent sátorában a tiz parancsolat táblái, mellyek által Isten az ő választott népével első szövetségét megalapitotta, a szentek szentében a frigyszekrényben őriztettek: úgy a mi nagy oltárainkon is minden keresztény katholikus templomban vagyon az uj szövetségnek egy szent szekrénye, hol az uj frigy szerzője a kenyér és bor szine alá rejtekezve éjjel nappal jelen vagyon. Itt a szentségtartónak ragyogó sugári közt székel a fölségek fölsége, a mi urunk Jezus Krisztus, hogy itt övéitől lélekben és igazságban imádtassék, és papjaitól ünnepélyesen körűlhordoztatván,

választott népére hintse áldásait. Itt a drága szent kehely bibor bársony födözettel, mellyből az úr szent vacsorája, az üdvezítőnek szent teste s vére a hiveknek lelki táplálékúl nyujtatik. Azért mi itt arczunkra borúljunk és hajoljon meg térdünk ama dicső szentély előtt, hol az Istenember Jezus köztünk lakozik. Mivel pedig ő a világ világossága, ki minden e világra jövő embert megvilágosít: azért annak szentélye előtt ég az örök lámpavilág, melly minket soha el nem alvó tűzfényével az ő imádandó fölségének örök jelenlétére emlékeztet.

Halljad csak keresztény lélek! és vedd komolyan szivedre: a te templomodban az Isten valójában és az ő valóságában jelen vagyon; azon Isten, ki érted e világra született, ki érted a kereszten vérét ontotta, ki érted az ő mennyei atyjához, honnan jött, ismét fölemelkedett, hogy ott neked helyet készítene, és onnan egykor ismét eljőne az ő isteni fölségében megitélni az eleveneket és holtakat. Ama végső napon ő isteni fölségének teljes dicsőségében fog megjelenni, s az ő megjelenésére az élők és holtak mindnyájan reszketni fognak: de mast ő itt az oltáron láthatatlan alakban vagyon köztünk, és isteni fölségének dicsőségét épen azon módon rejti el itt a kenyér szinében, mint azt egy alázatos kisded pólyáiba takarta születésekor a betlehemi jászolban. Nincs itt egyéb, hanem az Isten háza! valóban megfoghatatlan titok! és te keresztény lélek! még is ide, e szentek szentéhez gyakran úgy járúlsz, mintha nem is éreznéd szivedben, mit a te szent hited olly világosan tanít. — Tisztelet s félelemtől áthatva kellene ide lépned, szent áhítat közt kellene itt térdre hullanod, forró háladás, buzgó imádás és szent alázatosság közt kellene itt, minden világi szórakozástól tisztán, egyedül a te Istenedhez emelned szived jámbor fohászait: te azonban illetlenűl viselkedel, körűljáró szemeid világos elárúlói a te benső szórakozásodnak, ajkaid mozognak, minden mozdúlatod arra mutat, mintha nem tudnád, hol vagy. — Jaj neked! ha talán könnyelműség vagy épen büszkeségből az Isten házát megveted s meggyalázod! hiszem, hogy tudod, miként fenyegette az úr azokat, kik őt az emberek előtt meg nem vallják, vagy épen megtagadják? — Ha ő az oltáron szegényebb öltözékben jelenik meg, ha itt minden fölség és dicsőségből kivetkőzik, hogy igy minket a hozzá közelítésre bátorítson: valljon azért ő kisebb Isten-e itt, mint mennyben, hol az ő dicső-

ségének teljes fényében mutatkozik? valljon azért ő kevesebb-e teremtődnél, vagy te több vagy-e az ő műveinek egyikénél? valljon ő itt kevesebb-e a te uradnál és te több vagy-e az ő szolgájánál? Jákob mezopotamiai utjában csak álmában látta az Istent: és ime még is mennyire reszkete félelem és tisztelet közt, midőn álmából fölébredett? milly szentnek tartá, s milly nagyra becsülé azon követ, mellyen szenderegvén az urat látta, és milly buzgalommal iparkodott azt a mennyből vett áldás örök emlékszobrává emelni?! Milly istenes és jámbor fogadalmakra fakadott az ő megilletődött szende lelke?! Tehát a mi itt nálunk távol sem álomkép, hanem mennyei szent valóság, üdvezítőnk csalhatatlan szaván épült igazság és hitünk legfölségesebb szentsége: az mi bennünk kevesebb tiszteletet gerjeszszen-e? valljon mi itt kevesbé fognánk szent félelem érzelmei közt reszketni, kevesbé itt imádás közt meghódolni, hol nem csak a valósággal köztünk jelenlevő Isten háza, hanem az ég kapuja is vagyon? —

* * *

Itt az ég kapuja vagyon, nem ugyan az ég és menny maga, hanem az ég és mennynek kapuja; mert mi a földön építtetik térben és időben, ott a mennyország maga ugyan nem lehet; *de mi* e földön épült templomainkban az egekbe nézünk föl, és igy azokban a mennyország boldogságát előre megizleljük, és azt előttünk megnyilni látjuk, hogy valaha minket is befogadjon és örökre boldogítson.

Az Isten házában egy más világ nyilik meg előttünk, melly a külső zajos világ természetétől nagyban különbözik; az Isten házában egészen más hangok zengedeznek füleinkbe, mellyek a külső nagy világ zajaitól teljesen elütnek. Itt megtanúljuk, hogy nincs nekünk e földön maradandó városunk, hanem más után törekszünk, mellyre földi pályánk nem egyéb előkészítő iskolánál; itt megtanúljuk, hogy a mi rendeltetésünk e földön egyedül az igazság keresése, az erény gyakorlása, és ezek által az örök boldogság elnyerésére törekvés, s hogy azért minden gondunkat, szorgoskodásunkat és ügyekezetünket az örök boldogságra mint végirányunkra tartozunk irányozni. Épen azért, hogy kitüzött végirányunktól el ne üttessünk, az Isten a mi templomaink-

ban szól hozzánk azon módon, mint hajdan ősatyáinkhoz szólott vala. Itt az üdvige hirdetőiben az örök igazság szól le hozzánk, azon örök igazság, melly mindnyájokat, kik őt örömmel hallgatják és itt azt szivökbe befogadják, örökre boldogítani fogja; itt azon örök Ige szól mihozzánk, ki értünk a Dávid nemzetségéből származott szűz méhében tessté lőn, ki ma szent Erzsébet látogatásánál Mária szive alatt repdesvén, eltölté Erzsébetet Szentlélekkel és illy szavakra fakasztá: „áldott vagy te az asszonyok közt és áldott a te méhednek gyümölcse; boldog vagy te, ki hittél, mert beteljesednek azok, mellyek neked az urtól mondattak“; itt azon örök Ige szól mihozzánk, ki a szomorúakat megvigasztalja, a kétségbeesésig csüggedőket felbátorítja, a tévelygőket megigazítja, a botlókat fölegyenesíti, a szunyadozókat fölserkenti, és mindeneket az ő mennyei atyjához vonz. Ha pedig a hithirdető itt a szószéken elhallgat, távol se gondoljátok, mintha illyenkor halál csend állana be; sőt akkor itt más néma hangok emelkednek, mellyek szünet nélkül hozzánk szólalkoznak, hogy azok által a hívek lelkei a hitben erősűljenek, a szeretetben szilárdúljanak és igy reményökben táplaltassanak. Némán beszélnek itt a szentek képei, és a hivek szivében illynemű igazságokat gerjesztenek: mivé Isten körében mi lettünk, azzá Isten malasztja és az élő hit munkálkodása által ti is lehettek; mi megnem szününk értetek az úr előtt könyörögni, hogy jó harczot harczolván, a hitet megtartván, az igazság koronáját ti is elvegyétek; némán beszél itt a megfeszített üdvezítőnek feszűlete, melly övéihez igy szól: „ime annyira szerette Isten a világot, hogy az ő egyszülött fiát adná érte, nem akarván, hogy valaki közőlünk elveszszen, hanem hogy mindenkinek örök élete legyen;“ itt némán beszélnek a gyóntató székek, mondván: „a bűn utálatos az Isten előtt, csak az igazat kedveli az úr, ki tudniillik a hitben és igazságban jár e földön;“ itt némán beszél a nagy oltár szentélye, mondván: Ihol itt az Isten a te körödben vagyon, mint jó pásztor az ő nyája körében, ő kész megvigasztalni mindazokat, kik itt nyomorognak, enyhíteni mindazokat, kik itt terhelve vagynak. Oh tehát itt valóban teljesűl a szentirás szava: „ha az emberek elhallgatnak, a kövek kiáltanak.“ Már pedig hol illyen mennyei hangok hallatnak, hol a lélek-

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 607 von 618

hez ennyien szólanak le mennyből: ott csak ugyan nem kételkedhetünk, hogy az ég kapuja vagyon.

Továbbá mi itt a nap alatt a vitézkedés pályáját futjuk meg, és itt vitézkedés Jób szerint az ember élete: de vajmi nehéz itt a győzedelem kivivása, mert hiszen egész életünk csupa esések és fölkelések változásai közt forog le. Az Isten kegyelme által fölkelünk ugyan estünkből, de szegény gyarlóságunk miatt leesünk gyönge lábainkról. És ha estünkben a bűn nehéz igájától lenyomatva tartatunk: ki emel föl minket? hová folyamodjunk, hogy a bűn nehéz terhe alatt el ne veszelődjünk? ki a mi vigasztalónk ime nyomorunkban? ki engesztel ki minket a megbántott Istennel? ki szabadít meg minket bűneink által magunkra vont haragától? — Ime Szeretteim! itt azon hely, hol a bűnök megbocsáttatnak; itt halljuk a gyóntató székben az Isten személyét viselő áldozó paptól ama vigasztaló szent igéket: „menj békével, megbocsáttatnak a te bűneid"; itt a mennyei atya az ő elveszett tékozló fiát ismét kegyelembe veszi és a bűn szennyes rongyaiból a kegyelem drága köntösébe öltözteti; itt bezáródik a pokol, melly a bűnösre tátongott, és megnyilik a kegyelembe fölvett bűnös előtt a mennyország kapuja: nincs tehát itt egyéb, hanem az ég kapuja.

Sőt a mi több, mindnyájan bűnben születünk e világra, és midőn a nap fényét először megpillantjuk, már is a mennyország örökségéből kizárva vagyunk. De valljon nem e szent helyen őriztetik-e azon szentelt viz, mellynek erejével a Szentlélek által a bűn rabjaiból uj teremtményekké ujjá születünk és Isten szabad fiaivá s a mennyország örököseivé tétetünk? Oh tehát itt tagadhatatlanúl az ég kapuja vagyon. —

Továbbá nem csupán kenyérből él az ember, hanem a léleknek is különös lelki eledelre és táplálékra vagyon szüksége, ollyan táplálékra, melly őt, a mennyország felé vándorlót nehéz utjában erősítse és lelkesítse. És ime itt az úr házában a kereszténynek ollyan eledele vagyon, mellyért az ég angyalai is sóvárogva epednek! Itt ő az ő üdvezítőjének szent testével és vérével, azon isteni kenyérrel, melly mennyből szállott alá, tápláltatik; ő itt magát az Istent veszi magához. Valljon nem leszen ő ez által ollyanná, mint az urat mennyben biró dicső lelkek bármellyike? Oh tehát itt bizonyára nincs más, hanem az ég kapuja!

Ha lebetegszik a keresztény és nyavalyás nyoszolájában élet halál közt tusakodva küzd: ez az ő rövid földi pályájának tulajdonképen vérző csatája, mellyben legmélyebben érzett gyarlósága miatt legforróbban sohajt erő és erősítés után! bűntől vérző szivének sebei miatt leghőbben sopánkodik enyhűlés és enyhités után! elhagyatottsága miatt legérzékenyebben esenkedik vigasztaló jóbarát után, ollyan hű barát után, ki őt e siralom völgyéből az örök hazába annak keskeny és töretlen utain elkisérni sziveskedjék. És ihol! ezen esetben is az áldozó pap a templomba siet, elhozza onnan számára a legbiztosabb uti költséget, az úrnak szent testét és vérét, meg a szentelt olajt, mellyekben a halál vérejtékét izzadó vándornak a keresztény hit legdrágább vigasztalási közt biztos révészt nyujt, kinek evezőjével a földi élet hullámos tengerén áthatolva, az örökkévalóság nyugalmas partján hajótörés nélkül kiköthessen. Ki merné tehát még ezek után is vitatni, hogy nincs itt az ég kapuja?

Viaskodás és küzdelem az ember élete e földön. Itt nekünk napról napra nem csak a bűn hatalmával, hanem az élet ezer meg ezerféle viszontagságaival és nyomoraival is meg kell küzdenünk. Azonban ha itt e szent helyen Istenünkkel buzgón társalkodunk, itt minden bajaiban enyhűlésre talál a mi szorongatott szivünk; itt csüggedt bátorságunk ujra föllelkesül; itt gyönge akaratunk az urnak örök végzeteiben tökéletesen megnyugszik. Hogyan is lehetne ez másként, miután e szent helyen az Isten örök egyszülött fia az ő tulajdon testében egész a világ végezeteig köztünk vagyon, hogy itt az ő könyörgő népének esedezéseit meghallgassa? Valójában szivreható és lélekemelő szép látvány: itt a keresztény hiveket egybegyüjtve és az oltár köré csoportosúlva szemlélni! mint öntik ők ki forró imádságaikban és buzgóságban összehangzó énekeikben szivök legmélyebb fohászait! — itt azon szellem és életdús szertartásokat szemlélni: mellyek által a mindenható örök Isten szent neve imádtatik, dicsőíttetik és megszenteltetik! — itt látni az áldozó papot, mint imádkozik ő az oltárnál hiveiért, kik alázatos könyörgésöket az övével szent sohajok közt összekapcsolják! Szent Ágoston püspök ezen ünnepélynek mély benyomását igy rajzolja: — Oh Istenem! beh érzékenyen könyeztem én a téged dicsőítő szent énekek hallatára! beh mélyen áthatotta az én szivemet a te szelíden hangzó egyházod szende

https://data.onb.ac.at/rep/107EE451 Seite 609 von 618

harsogása! -- Oh micsodák a zajos világ bármi tüneményei is azon szent és üdvös látványhoz mérve, mellyet egy katholikus templom nyujt? bizonyára ha valahol a földön itt az ég kapuja vagyon. — Itt épen úgy, mint Jákob álmában látta, ámbár láthatatlanúl, de még is valósággal föl és alá járnak az ég angyalai. — Ők t. i. leszállanak mennyekből ide a nagy oltárra, hogy az itt székelő Isten bárányának szolgáljanak; — és fölemelkednek ismét az egekbe, hogy ott a győzedelmes anyaszentegyházban értünk és véreinkért imádságainkat a mennyei atyának bemutassák, és annak fölséges trónja előtt szószólóink legyenek. Oh! milly szent egyessége, milly üdvös közösködése ez a mennynek és földnek egy katholikus templomban! milly dicső, milly épületes, milly szivemelő jelenet ez! oh ezerszer szebb lajtorja ez annál, mellyet hajdan Jákob álmában látott vala! — Itt végre a vitézkedő anyaszentegyház szolgái az oltár körül összegyülekezve imádkoznak és fohászkodnak; közepettök vagyon maga Krisztus Jezus, az élő Istennek fia; fölöttük a szent angyalok mennyei kara; alattuk a közbenjárásért eső bűnösök töredelmes csoportja, a szenvedő anyaszentegyház; és ezek mindnyájan egymásnak kezet nyujtanak, egymással kezet fognak s egymásnak mindenben kezére járnak: oh milly dicső isteni tisztelet ez! nincs itt egyéb, hanem az ég kapuja.

Ha azért valaki kérdezi tőlem : hol vagyon a mennyország? ezt nem tudom, mert én a mennyországban még soha sem voltam, de azt tudom, hogy a keresztény katholikusok temploma az ég kapuja, mert itt a mennyországba vezető utat megtanúlom, itt a mennyországot mintegy előre megizlelem, itt a mennyország dicső lelkeivel találkozom és közlekedem, itt a menny urát látom és imádom, itt az ég kapuit előttem megnyilva látom; azt tudom, hogy a katholikusok templomai az ég kapui, mert azokban lábaimmal ugyan a földet tapodom, de szivem az egekbe emelkedik, lelkem az Isten országába ragadtatik, oda, hol az ürömöt örök öröm váltja fel.

Viseltessünk azért Szeretteim! mindenkor méltó tisztelettel egyházaink iránt, mellyekben a mi urunk Jezus köztünk lakik, mert azok Isten házai és a mennyország kapui. Azokban a mi urunk hozzánk ollyan közel vagyon, milly közel ő a föld egy népéhez sem áll. Valamint tehát Jákob nyugalom után vágyakodván

fáradt fejét a kőre lehajtotta: úgy mi is az élet küzdelmeiben kifáradván, hajtsunk térdet és borúljunk arczunkra ime drága köveken, mellyek körében az Isten háza vagyon. Keressék a könynyelműek egyebütt az ő bálványaikat, mellyeket ők magok készítenek magoknak, mint hajdan a pogányok, tömjénezzenek ők a testnek és vérnek és az ő mulandó gyönyöreiknek, fordítsanak hátat az Isten házának azok, kiknek szivök a világ hiúságához tapadt: mi csak egy igaz Istent ismerünk és imádunk, mint az ég és föld urát, ki minden szivet és a szivnek minden kivánságait kielégíteni képes; mi csak egy igaz Istent ismerünk és imádunk, ki minket itt a nap alatt szinte, mint oda fönn a napok fényországában boldogítani tud és akar; és ennek dicső lakhelye a templom. Miért is nekünk egy nap e szent hajlék alatt kedvesebb, mint századok annak szent küszöbén kivűl. Mind e mellett azonban arról sem feledkezünk meg, hogy mi magunk is az Isten templomai vagyunk. Hasztalan szárnyalna föl a magasba illatos tömjénünk oltárainkról, hasztalan lobognának vidám lángaikkkal a viaszgyertyák, hasztalan jelennénk meg e szent helyen menyekzői ruhában: ha nem hozzuk ide szivünkben azon oltárt, mellyen lelkünk szeretetben munkás hitét, elkövetett bűneink fölötti bánatos könyeit, és mennyei atyánk tökéletességeinek utánzására törekvéseit áldozatúl bemutassa! mert ez, egyedül ez az, melly által egyházunk ünnepe napján iránta viselkedő tiszteletünket legüdvösebben nyilatkoztatjuk. Uram! mi bennünk erre nézve a jóakarat nem hiányzik! erősíts meg, kérünk téged! minket ezen jóakaratunkban, és a te szent fiad érdemei, — a b. szűz anya Mária, és az ez által ma meglátogadott szent Erzsébet asszony szószólásai által — rövid napjaink küzdelmei után — végy föl minket a te örök házodba. — Amen.

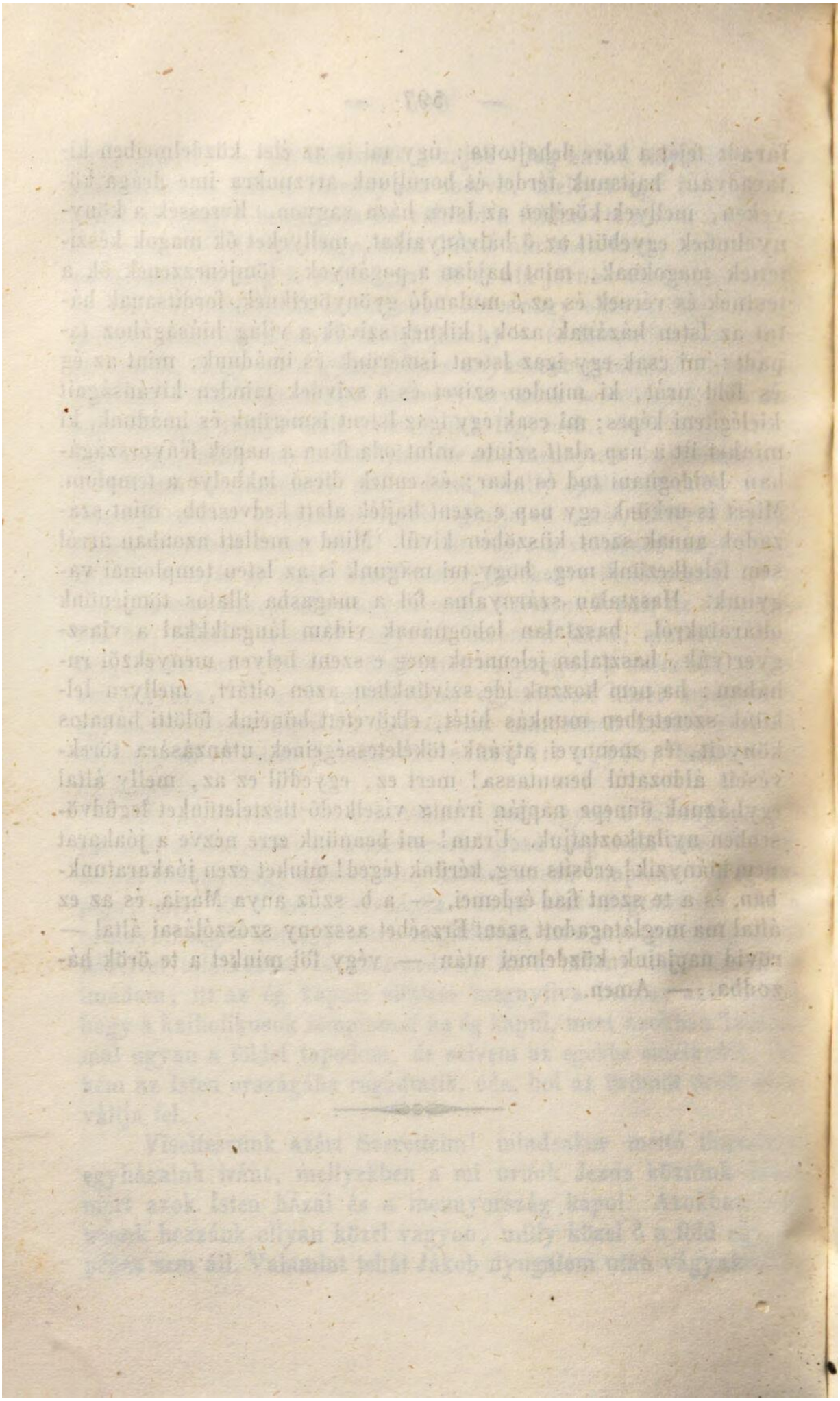

Tetemesb nyomtatási hibák.

Lap:	*Sor:*	*Helyett:*	*Olvasd:*
4	29	szervedélyek	szenvedélyek.
19	2	törüdelem	törödelem.
38	1	könnyet tül	könnyü lett.
120	9	lelkedvesebb	legkedvesebb.
—	11	soka	soha.
206	31	mi	míg.
217	32	nőm	nöm.
272	21	korának	karának.
358	24	úgy	nagy.
362	27	pillanatável	pillanatával.
364	19	mindnyájuknak	mindnyájunknak.
443	27	annyja	annyija.
456	28	emélkednek	elmélkednek.
457	31	emélkedjenek	elmélkedjenek.
536	22	ellene	elleni.
586	12	gyanán	gyanánt.
—	14	Istent	Isten.

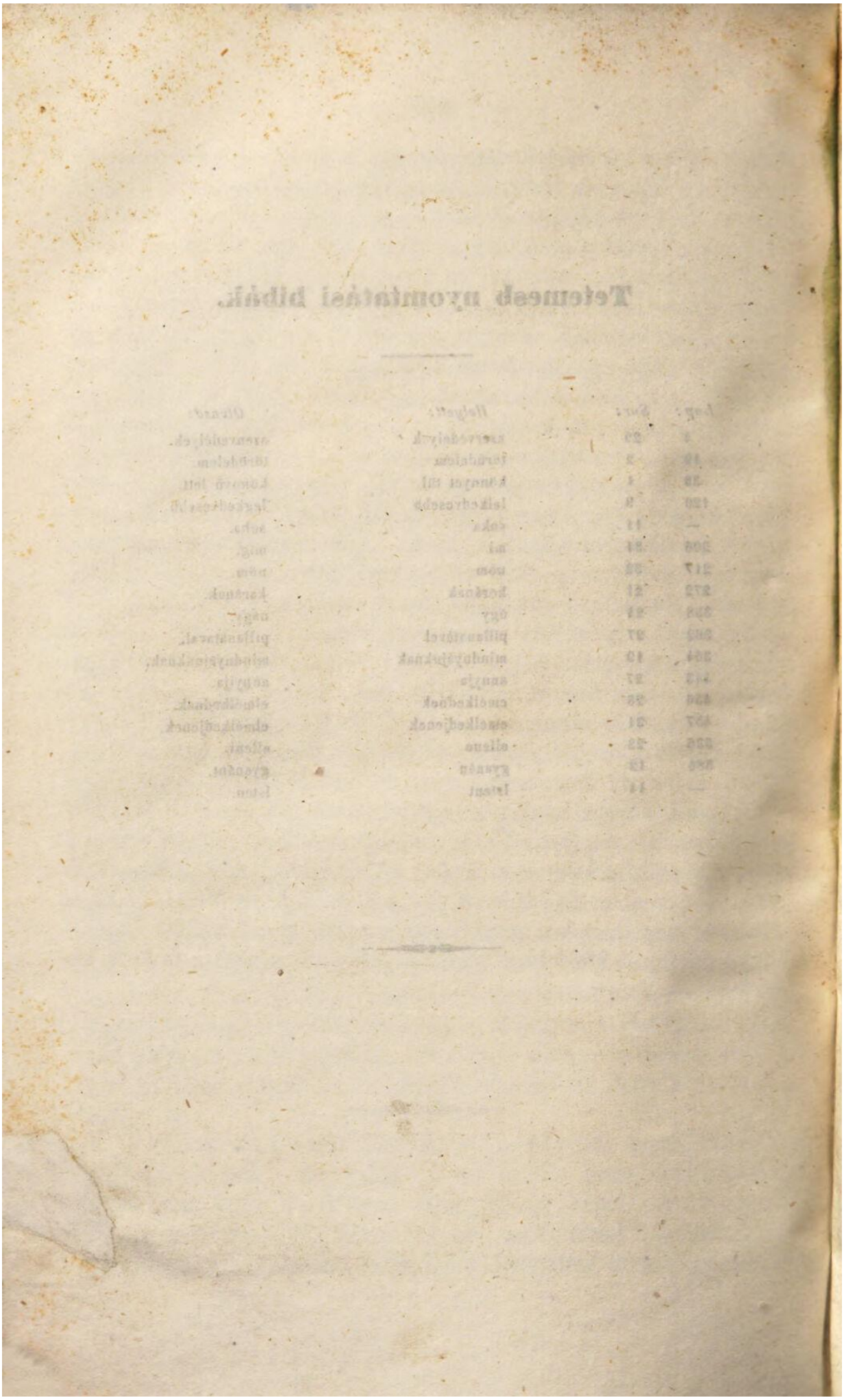

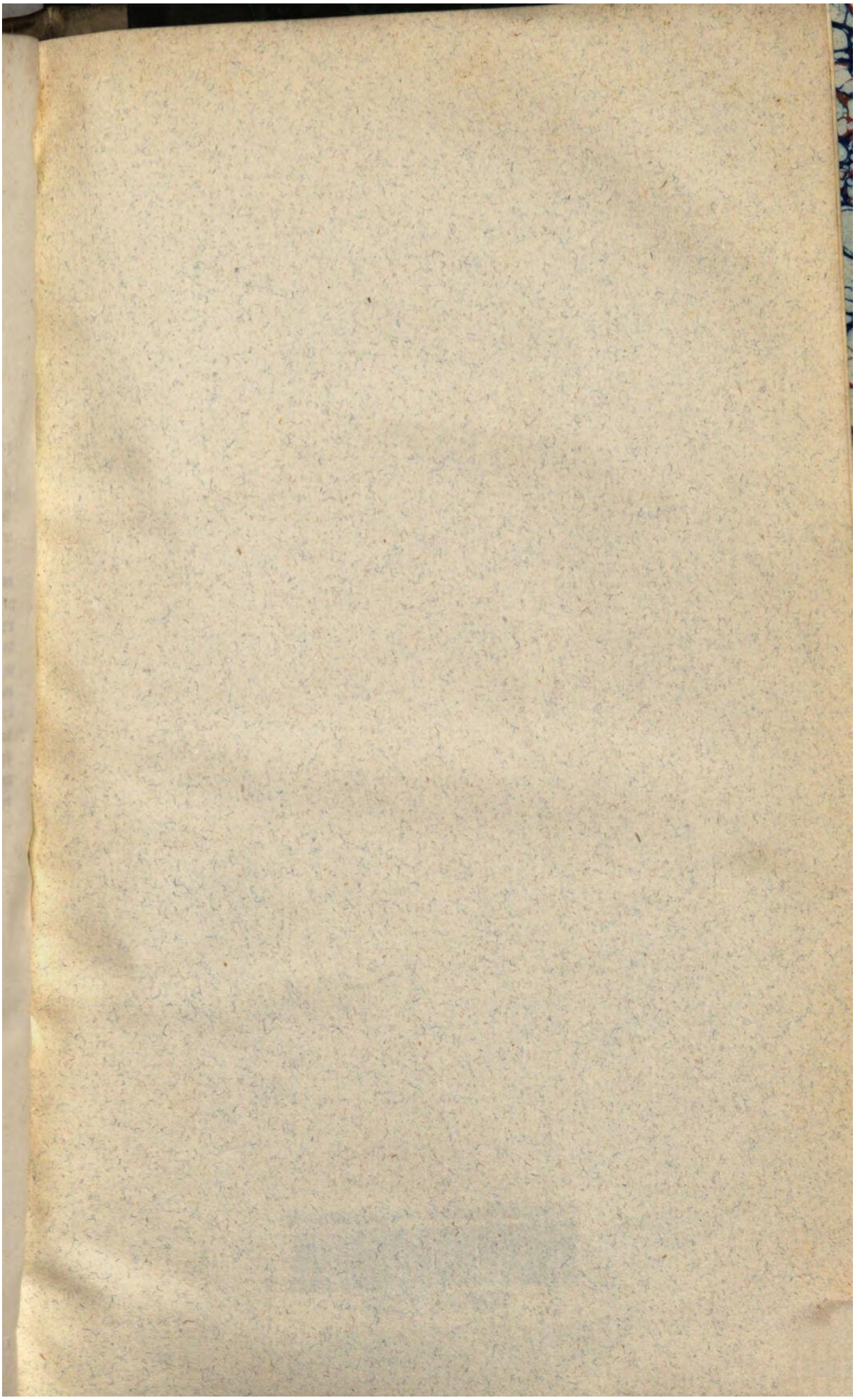

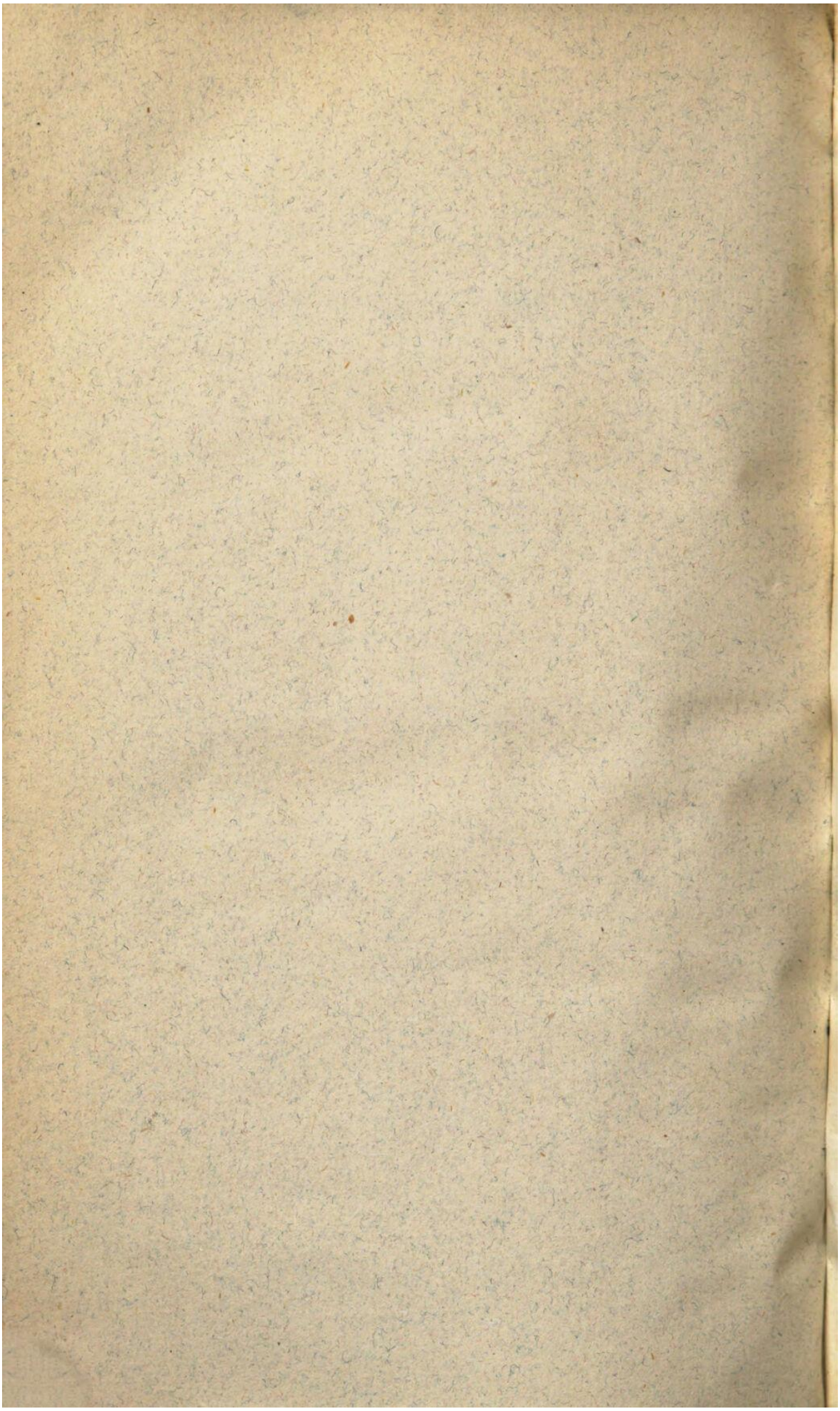

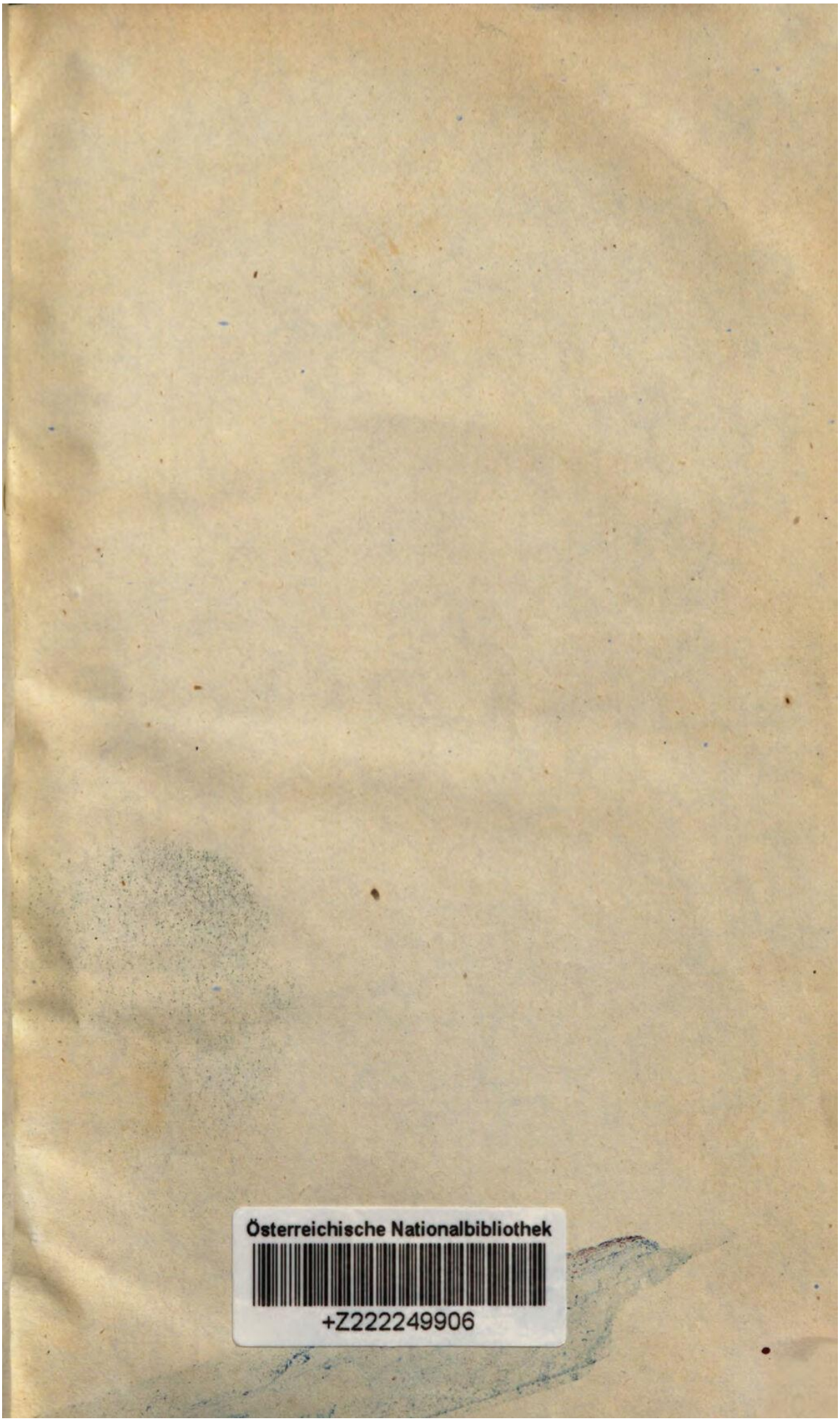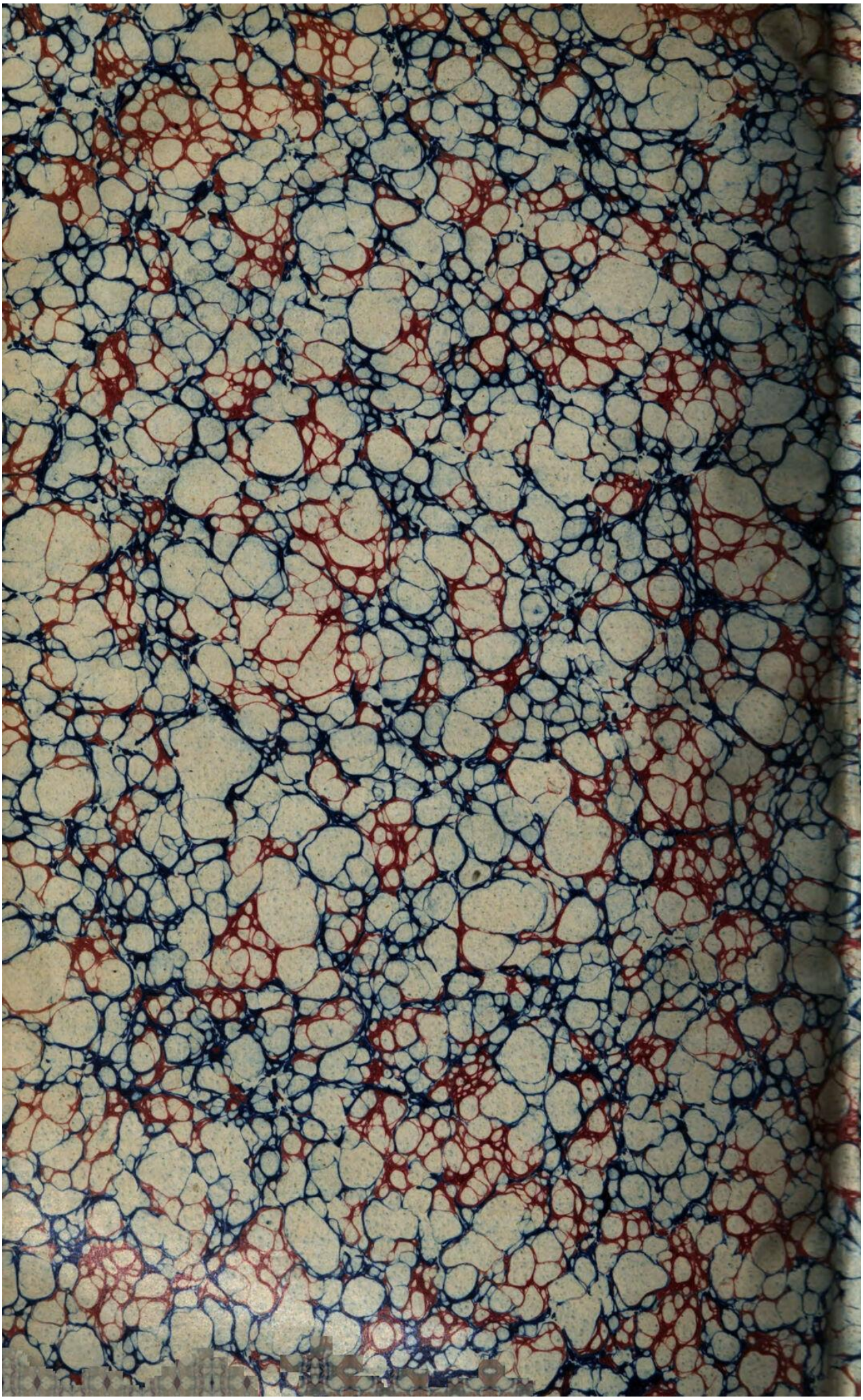
Österreichische Nationalbibliothek
+Z222249906